નમો તસ્સ ભગવતો અરહતો સમ્માસમ્બુદ્ધસ્સ

વિનયપિટકે

પાચિત્તિયપાળિ

૫. પાચિત્તિયકણ્ડં

૧. મુસાવાદવગ્ગો

૧. મુસાવાદસિક્ખાપદં

ઇમે ખો પનાયસ્મન્તો દ્વેનવુતિ પાચિત્તિયા

ધમ્મા ઉદ્દેસં આગચ્છન્તિ.

૧. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન હત્થકો સક્યપુત્તો વાદક્ખિત્તો હોતિ. સો તિત્થિયેહિ સદ્ધિં સલ્લપન્તો અવજાનિત્વા પટિજાનાતિ, પટિજાનિત્વા અવજાનાતિ, અઞ્ઞેનઞ્ઞં પટિચરતિ, સમ્પજાનમુસા ભાસતિ, સઙ્કેતં કત્વા વિસંવાદેતિ. તિત્થિયા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ હત્થકો સક્યપુત્તો અમ્હેહિ સદ્ધિં સલ્લપન્તો અવજાનિત્વા પટિજાનિસ્સતિ, પટિજાનિત્વા અવજાનિસ્સતિ, અઞ્ઞેનઞ્ઞં પટિચરિસ્સતિ, સમ્પજાનમુસા ભાસિસ્સતિ, સઙ્કેતં કત્વા વિસંવાદેસ્સતી''તિ!

અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ તેસં તિત્થિયાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. અથ ખો તે ભિક્ખૂ યેન હત્થકો સક્યપુત્તો તેનુપસઙ્કમિંસુ; ઉપસઙ્કમિત્વા હત્થકં સક્યપુત્તં એતદવોચું – ''સચ્ચં કિર ત્વં, આવુસો હત્થક, તિત્થિયેહિ સદ્ધિં સલ્લપન્તો અવજાનિત્વા પટિજાનાસિ, પટિજાનિત્વા અવજાનાસિ, અઞ્ઞેનઞ્ઞં પટિચરસિ, સમ્પજાનમુસા ભાસસિ, સઙ્કેતં કત્વા વિસંવાદેસી''તિ? ''એતે ખો, આવુસો, તિત્થિયા નામ યેન કેનચિ જેતબ્બા; નેવ તેસં જયો દાતબ્બો''તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ હત્થકો સક્યપુત્તો તિત્થિયેહિ સદ્ધિં સલ્લપન્તો અવજાનિત્વા પટિજાનિસ્સતિ, પટિજાનિત્વા અવજાનિસ્સતિ, અઞ્ઞેનઞ્ઞં પટિચરિસ્સતિ, સમ્પજાનમુસા ભાસિસ્સતિ, સઙ્કેતં કત્વા વિસંવાદેસ્સતી''તિ!

અથ ખો તે ભિક્ખૂ હત્થકં સક્યપુત્તં અનેકપરિયાયેન વિગરહિત્વા ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ભિક્ખુસઙ્ઘં સન્નિપાતાપેત્વા હત્થકં સક્યપુત્તં પટિપુચ્છિ – ''સચ્ચં કિર ત્વં, હત્થક, તિત્થિયેહિ સદ્ધિં સલ્લપન્તો અવજાનિત્વા પટિજાનાસિ, પટિજાનિત્વા અવજાનાસિ, અઞ્ઞેનઞ્ઞં પટિચરસિ, સમ્પજાનમુસા ભાસસિ, સઙ્કેતં કત્વા વિસંવાદેસી''તિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ ત્વં, મોઘપુરિસ, તિત્થિયેહિ સદ્ધિં સલ્લપન્તો અવજાનિત્વા પટિજાનિસ્સસિ, પટિજાનિત્વા અવજાનિસ્સસિ,

અઞ્ઞેનઞ્ઞં પટિચરિસ્સસિ, સમ્પજાનમુસા ભાસિસ્સસિ, સઙ્કેતં કત્વા વિસંવાદેસ્સસિ! નેતં, મોઘપુરિસ, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૨. ‘‘**સમ્પજાનમુસાવાદે પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

૩. **સમ્પજાનમુસાવાદો** નામ વિસંવાદનપુરેક્ખારસ્સ વાચા, ગિરા, બ્યપ્પથો, વચીભેદો, વાચસિકા વિઞ્ઞત્તિ, અટ્ઠ અનરિયવોહારા – અદિટ્ઠં દિટ્ઠં મેતિ, અસ્સુતં સુતં મેતિ, અમુતં મુતં મેતિ, અવિઞ્ઞાતં વિઞ્ઞાતં મેતિ, દિટ્ઠં અદિટ્ઠં મેતિ, સુતં અસ્સુતં મેતિ , મુતં અમુતં મેતિ, વિઞ્ઞાતં અવિઞ્ઞાતં મેતિ.

અદિટ્ઠં નામ ન ચક્ખુના દિટ્ઠં. **અસ્સુતં** નામ ન સોતેન સુતં. **અમુતં** નામ ન ઘાનેન ઘાયિતં, ન જિવ્હાય સાયિતં, ન કાયેન ફુટ્ઠં. **અવિઞ્ઞાતં** નામ ન મનસા વિઞ્ઞાતં. **દિટ્ઠં** નામ ચક્ખુના દિટ્ઠં. **સુતં** નામ સોતેન સુતં. **મુતં** નામ ઘાનેન ઘાયિતં, જિવ્હાય સાયિતં, કાયેન ફુટ્ઠં. **વિઞ્ઞાતં** નામ મનસા વિઞ્ઞાતં.

૪. તીહાકારેહિ ‘‘અદિટ્ઠં દિટ્ઠં મે’’તિ સમ્પજાનમુસા ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ – પુબ્બેવસ્સ હોતિ ‘‘મુસા ભણિસ્સ’’ન્તિ, ભણન્તસ્સ હોતિ ‘‘મુસા ભણામી’’તિ, ભણિતસ્સ હોતિ ‘‘મુસા મયા ભણિત’’ન્તિ.

ચતૂહાકારેહિ ‘‘અદિટ્ઠં દિટ્ઠં મે’’તિ સમ્પજાનમુસા ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ – પુબ્બેવસ્સ હોતિ ‘‘મુસા ભણિસ્સ’’ન્તિ, ભણન્તસ્સ હોતિ ‘‘મુસા ભણામી’’તિ, ભણિતસ્સ હોતિ ‘‘મુસા મયા ભણિત’’ન્તિ, વિનિધાય દિટ્ઠિં.

પઞ્ચહાકારેહિ ‘‘અદિટ્ઠં દિટ્ઠં મે’’તિ સમ્પજાનમુસા ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ – પુબ્બેવસ્સ હોતિ ‘‘મુસા ભણિસ્સ’’ન્તિ, ભણન્તસ્સ હોતિ ‘‘મુસા ભણામી’’તિ, ભણિતસ્સ હોતિ ‘‘મુસા મયા ભણિત’’ન્તિ, વિનિધાય દિટ્ઠિં, વિનિધાય ખન્તિં.

છહાકારેહિ ‘‘અદિટ્ઠં દિટ્ઠં મે’’તિ સમ્પજાનમુસા ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ – પુબ્બેવસ્સ હોતિ ‘‘મુસા ભણિસ્સ’’ન્તિ, ભણન્તસ્સ હોતિ ‘‘મુસા ભણામી’’તિ, ભણિતસ્સ હોતિ ‘‘મુસા મયા ભણિત’’ન્તિ , વિનિધાય દિટ્ઠિં, વિનિધાય ખન્તિં, વિનિધાય રુચિં.

સત્તહાકારેહિ ‘‘અદિટ્ઠં દિટ્ઠં મે’’તિ સમ્પજાનમુસા ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ’’ – પુબ્બેવસ્સ હોતિ ‘‘મુસા ભણિસ્સ’’ન્તિ, ભણન્તસ્સ હોતિ ‘‘મુસા ભણામી’’તિ, ભણિતસ્સ હોતિ ‘‘મુસા મયા ભણિત’’ન્તિ, વિનિધાય દિટ્ઠિં, વિનિધાય ખન્તિં, વિનિધાય રુચિં, વિનિધાય ભાવં.

૫. તીહાકારેહિ ‘‘અસ્સુતં સુતં મે’’તિ…પે॰… અમુતં મુતં મેતિ…પે॰… અવિઞ્ઞાતં વિઞ્ઞાતં મેતિ સમ્પજાનમુસા ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ – પુબ્બેવસ્સ હોતિ ‘‘મુસા ભણિસ્સ’’ન્તિ, ભણન્તસ્સ હોતિ ‘‘મુસા ભણામી’’તિ, ભણિતસ્સ હોતિ ‘‘મુસા મયા ભણિત’’ન્તિ.

ચતૂહાકારેહિ…પે॰… પઞ્ચહાકારેહિ…પે॰… છહાકારેહિ…પે॰… સત્તહાકારેહિ ‘‘અવિઞ્ઞાતં વિઞ્ઞાતં મે’’તિ સમ્પજાનમુસા ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ – પુબ્બેવસ્સ હોતિ ‘‘મુસા ભણિસ્સ’’ન્તિ, ભણન્તસ્સ હોતિ ‘‘મુસા ભણામી’’તિ, ભણિતસ્સ હોતિ ‘‘મુસા મયા ભણિતન્તિ, વિનિધાય દિટ્ઠિં, વિનિધાય ખન્તિં, વિનિધાય રુચિં, વિનિધાય ભાવં.

૬. તીહાકારેહિ ‘‘અદિટ્ઠં દિટ્ઠઞ્ચ મે સુતઞ્ચા’’તિ સમ્પજાનમુસા ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ...પે॰... તીહાકારેહિ ‘‘અદિટ્ઠં દિટ્ઠઞ્ચ મે મુતઞ્ચા’’તિ સમ્પજાનમુસા ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ...પે॰... તીહાકારેહિ ‘‘અદિટ્ઠં દિટ્ઠઞ્ચ મે વિઞ્ઞાતઞ્ચા’’તિ સમ્પજાનમુસા ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ ...પે॰... તીહાકારેહિ અદિટ્ઠં ‘‘દિટ્ઠઞ્ચ મે સુતઞ્ચ મુતઞ્ચા’’તિ...પે॰... તીહાકારેહિ અદિટ્ઠં ‘‘દિટ્ઠઞ્ચ મે સુતઞ્ચ વિઞ્ઞાતઞ્ચા’’તિ...પે॰... તીહાકારેહિ અદિટ્ઠં ‘‘દિટ્ઠઞ્ચ મે સુતઞ્ચ મુતઞ્ચ વિઞ્ઞાતઞ્ચા’’તિ સમ્પજાનમુસા ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ...પે॰....

તીહાકારેહિ અસ્સુતં ‘‘સુતઞ્ચ મે મુતઞ્ચા’’તિ...પે॰... તીહાકારેહિ અસ્સુતં ‘‘સુતઞ્ચ મે વિઞ્ઞાતઞ્ચા’’તિ...પે॰... તીહાકારેહિ અસ્સુતં ‘‘સુતઞ્ચ મે દિટ્ઠઞ્ચા’’તિ સમ્પજાનમુસા ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ...પે॰... તીહાકારેહિ અસ્સુતં ‘‘સુતઞ્ચ મે મુતઞ્ચ વિઞ્ઞાતઞ્ચા’’તિ...પે॰... તીહાકારેહિ અસ્સુતં ‘‘સુતઞ્ચ મે મુતઞ્ચ દિટ્ઠઞ્ચા’’તિ...પે॰... તીહાકારેહિ અસ્સુતં ‘‘સુતઞ્ચ મે મુતઞ્ચ વિઞ્ઞાતઞ્ચ દિટ્ઠઞ્ચા’’તિ સમ્પજાનમુસા ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ...પે॰....

તીહાકારેહિ અમુતં ‘‘મુતઞ્ચ મે વિઞ્ઞાતઞ્ચા’’તિ...પે॰... તીહાકારેહિ અમુતં ‘‘મુતઞ્ચ મે દિટ્ઠઞ્ચા’’તિ...પે॰... તીહાકારેહિ અમુતં ‘‘મુતઞ્ચ મે સુતઞ્ચા’’તિ સમ્પજાનમુસા ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ...પે॰... તીહાકારેહિ અમુતં ‘‘મુતઞ્ચ મે વિઞ્ઞાતઞ્ચ દિટ્ઠઞ્ચા’’તિ...પે॰... તીહાકારેહિ અમુતં ‘‘મુતઞ્ચ મે વિઞ્ઞાતઞ્ચ સુતઞ્ચા’’તિ...પે॰... તીહાકારેહિ અમુતં ‘‘મુતઞ્ચ મે વિઞ્ઞાતઞ્ચ દિટ્ઠઞ્ચ સુતઞ્ચા’’તિ સમ્પજાનમુસા ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ...પે॰....

તીહાકારેહિ અવિઞ્ઞાતં ‘‘વિઞ્ઞાતઞ્ચ મે દિટ્ઠઞ્ચા’’તિ...પે॰... તીહાકારેહિ અવિઞ્ઞાતં ‘‘વિઞ્ઞાતઞ્ચ મે સુતઞ્ચા’’તિ...પે॰... તીહાકારેહિ અવિઞ્ઞાતં ‘‘વિઞ્ઞાતઞ્ચ મે મુતઞ્ચા’’તિ સમ્પજાનમુસા ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ...પે॰... તીહાકારેહિ અવિઞ્ઞાતં ‘‘વિઞ્ઞાતઞ્ચ મે દિટ્ઠઞ્ચ સુતઞ્ચા’’તિ...પે॰... તીહાકારેહિ અવિઞ્ઞાતં ‘‘વિઞ્ઞાતઞ્ચ મે દિટ્ઠઞ્ચ મુતઞ્ચા’’તિ...પે॰... તીહાકારેહિ અવિઞ્ઞાતં ‘‘વિઞ્ઞાતઞ્ચ મે દિટ્ઠઞ્ચ સુતઞ્ચ મુતઞ્ચા’’તિ સમ્પજાનમુસા ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ...પે॰....

૭. તીહાકારેહિ દિટ્ઠં ‘‘અદિટ્ઠં મે’’તિ...પે॰... સુતં ‘‘અસ્સુતં મે’’તિ...પે॰... મુતં ‘‘અમુતં મે’’તિ...પે॰... વિઞ્ઞાતં ‘‘અવિઞ્ઞાતં મે’’તિ સમ્પજાનમુસા ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ...પે॰....

૮. તીહાકારેહિ દિટ્ઠં ‘‘સુતં મે’’તિ...પે॰... તીહાકારેહિ દિટ્ઠં ‘‘મુતં મે’’તિ...પે॰... તીહાકારેહિ દિટ્ઠં ‘‘વિઞ્ઞાતં મે’’તિ સમ્પજાનમુસા ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ...પે॰... તીહાકારેહિ દિટ્ઠં ‘‘સુતઞ્ચ મે મુતઞ્ચા’’તિ...પે॰... તીહાકારેહિ દિટ્ઠં ‘‘સુતઞ્ચ મે વિઞ્ઞાતઞ્ચા’’તિ...પે॰... તીહાકારેહિ દિટ્ઠં ‘‘સુતઞ્ચ મે મુતઞ્ચ વિઞ્ઞાતઞ્ચા’’તિ સમ્પજાનમુસા ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ...પે॰....

તીહાકારેહિ સુતં ‘‘મુતં મે’’તિ...પે॰... તીહાકારેહિ સુતં ‘‘વિઞ્ઞાતં મે’’તિ...પે॰... તીહાકારેહિ સુતં ‘‘દિટ્ઠં મે’’તિ સમ્પજાનમુસા ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ...પે॰... તીહાકારેહિ સુતં ‘‘મુતઞ્ચ મે વિઞ્ઞાતઞ્ચા’’તિ...પે॰... તીહાકારેહિ સુતં ‘‘મુતઞ્ચ મે દિટ્ઠઞ્ચા’’તિ...પે॰... તીહાકારેહિ સુતં ‘‘મુતઞ્ચ મે વિઞ્ઞાતઞ્ચ દિટ્ઠઞ્ચા’’તિ સમ્પજાનમુસા ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ...પે॰....

તીહાકારેહિ મુતં ‘‘વિઞ્ઞાતં મે’’તિ...પે॰... તીહાકારેહિ મુતં ‘‘દિટ્ઠં મે’’તિ...પે॰... તીહાકારેહિ મુતં ‘‘સુતં મે’’તિ સમ્પજાનમુસા ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ...પે॰... તીહાકારેહિ મુતં ‘‘વિઞ્ઞાતઞ્ચ મે દિટ્ઠઞ્ચા’’તિ...પે॰... તીહાકારેહિ મુતં ‘‘વિઞ્ઞાતઞ્ચ મે સુતઞ્ચા’’તિ...પે॰... તીહાકારેહિ મુતં ‘‘વિઞ્ઞાતઞ્ચ મે દિટ્ઠઞ્ચ સુતઞ્ચા’’તિ સમ્પજાનમુસા ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ...પે॰....

તીહાકારેહિ વિઞ્ઞાતં ‘‘દિટ્ઠં મે’’તિ...પે॰... તીહાકારેહિ વિઞ્ઞાતં ‘‘સુતં મે’’તિ ...પે॰... તીહાકારેહિ વિઞ્ઞાતં ‘‘મુતં મે’’તિ સમ્પજાનમુસા ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ...પે॰... તીહાકારેહિ વિઞ્ઞાતં ‘‘દિટ્ઠઞ્ચ મે સુતઞ્ચા’’તિ...પે॰... તીહાકારેહિ વિઞ્ઞાતં ‘‘દિટ્ઠઞ્ચ મે મુતઞ્ચા’’તિ...પે॰... તીહાકારેહિ વિઞ્ઞાતં ‘‘દિટ્ઠઞ્ચ મે સુતઞ્ચ મુતઞ્ચા’’તિ સમ્પજાનમુસા ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ...પે॰....

૯. તીહાકારેહિ દિટ્ઠે વેમતિકો દિટ્ઠં નોકપ્પેતિ, દિટ્ઠં નસ્સરતિ , દિટ્ઠં પમુટ્ઠો હોતિ...પે॰... સુતે વેમતિકો સુતં નોકપ્પેતિ, સુતં નસ્સરતિ, સુતં પમુટ્ઠો હોતિ...પે॰... મુતે વેમતિકો મુતં નોકપ્પેતિ, મુતં નસ્સરતિ, મુતં પમુટ્ઠો હોતિ...પે॰... વિઞ્ઞાતે વેમતિકો વિઞ્ઞાતં નોકપ્પેતિ, વિઞ્ઞાતં નસ્સરતિ, વિઞ્ઞાતં પમુટ્ઠો હોતિ... વિઞ્ઞાતઞ્ચ મે દિટ્ઠઞ્ચાતિ...પે॰... વિઞ્ઞાતં પમુટ્ઠો હોતિ વિઞ્ઞાતઞ્ચ મે સુતઞ્ચાતિ...પે॰... વિઞ્ઞાતં પમુટ્ઠો હોતિ; વિઞ્ઞાતઞ્ચ મે મુતઞ્ચાતિ...પે॰... વિઞ્ઞાતં પમુટ્ઠો હોતિ; વિઞ્ઞાતઞ્ચ મે દિટ્ઠઞ્ચ સુતઞ્ચાતિ...પે॰... વિઞ્ઞાતં પમુટ્ઠો હોતિ; વિઞ્ઞાતઞ્ચ મે દિટ્ઠઞ્ચ મુતઞ્ચાતિ...પે॰... વિઞ્ઞાતં પમુટ્ઠો હોતિ; વિઞ્ઞાતઞ્ચ મે દિટ્ઠઞ્ચ સુતઞ્ચ મુતઞ્ચાતિ સમ્પજાનમુસા ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૧૦. ચતૂહાકારેહિ...પે॰... પઞ્ચહાકારેહિ...પે॰... છહાકારેહિ...પે॰... સત્તહાકારેહિ...પે॰... વિઞ્ઞાતં પમુટ્ઠો હોતિ, વિઞ્ઞાતઞ્ચ મે દિટ્ઠઞ્ચ સુતઞ્ચ મુતઞ્ચાતિ સમ્પજાનમુસા ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ – પુબ્બેવસ્સ હોતિ ‘‘મુસા ભણિસ્સ’’ન્તિ, ભણન્તસ્સ હોતિ ‘‘મુસા ભણામી’’તિ, ભણિતસ્સ હોતિ ‘‘મુસા મયા ભણિત’’ન્તિ, વિનિધાય દિટ્ઠિં, વિનિધાય ખન્તિં, વિનિધાય રુચિં, વિનિધાય ભાવં.

૧૧. અનાપત્તિ દવા ભણતિ, રવા ભણતિ [દવાય ભણતિ, રવાય ભણતિ (સ્યા॰)]. “**દવા ભણતિ** નામ સહસા ભણતિ. **રવા ભણતિ** નામ ‘અઞ્ઞં ભણિસ્સામી’તિ અઞ્ઞં ભણતિ’’. ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

મુસાવાદસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં પઠમં.

૨. ઓમસવાદસિક્ખાપદં

૧૨. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે . તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ પેસલેહિ ભિક્ખૂહિ સદ્ધિં ભણ્ડન્તા [ભણ્ડેન્તા (ઇતિપિ)] પેસલે ભિક્ખૂ ઓમસન્તિ – જાતિયાપિ, નામેનપિ, ગોત્તેનપિ, કમ્મેનપિ, સિપ્પેનપિ, આબાધેનપિ, લિઙ્ગેનપિ, કિલેસેનપિ, આપત્તિયાપિ; હીનેનપિ અક્કોસેન ખુંસેન્તિ વમ્ભેન્તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ પેસલેહિ ભિક્ખૂહિ સદ્ધિં ભણ્ડન્તા પેસલે ભિક્ખૂ ઓમસિસ્સન્તિ – જાતિયાપિ, નામેનપિ, ગોત્તેનપિ, કમ્મેનપિ, સિપ્પેનપિ, આબાધેનપિ, લિઙ્ગેનપિ, કિલેસેનપિ, આપત્તિયાપિ; હીનેનપિ અક્કોસેન ખુંસેસ્સન્તિ વમ્ભેસ્સન્તી’’તિ!

અથ ખો તે ભિક્ખૂ છબ્બગ્ગિયે ભિક્ખૂ અનેકપરિયાયેન વિગરહિત્વા ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું...પે॰... સચ્ચં કિર તુમ્હે, ભિક્ખવે, પેસલેહિ ભિક્ખૂહિ સદ્ધિં ભણ્ડન્તા પેસલે ભિક્ખૂ ઓમસથ – જાતિયાપિ...પે॰... હીનેનપિ અક્કોસેન ખુંસેથ વમ્ભેથાતિ? "સચ્ચં, ભગવા"તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ તુમ્હે, મોઘપુરિસા, પેસલેહિ ભિક્ખૂહિ સદ્ધિં ભણ્ડન્તા પેસલે ભિક્ખૂ ઓમસિસ્સથ – જાતિયાપિ...પે॰... હીનેનપિ અક્કોસેન ખુંસેસ્સથ વમ્ભેસ્સથ ! નેતં, મોઘપુરિસા, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... વિગરહિત્વા...પે॰... ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ –

૧૩. "ભૂતપુબ્બં, ભિક્ખવે, તક્કસિલાયં [તક્કસીલાયં (ક॰)] અઞ્ઞતરસ્સ બ્રાહ્મણસ્સ નન્દિવિસાલો નામ બલીબદ્દો [બલિવદ્દો (સી॰), બલિબદ્દો (સ્યા॰)] અહોસિ. અથ ખો, ભિક્ખવે, નન્દિવિસાલો બલીબદ્દો તં બ્રાહ્મણં એતદવોચ – "ગચ્છ ત્વં, બ્રાહ્મણ, સેટ્ઠિના સદ્ધિં સહસ્સેન અબ્ભુતં કરોહિ – મય્હં બલીબદ્દો સકટસતં અતિબદ્ધં પવટ્ટેસ્સતી"તિ. અથ ખો, ભિક્ખવે, સો બ્રાહ્મણો સેટ્ઠિના સદ્ધિં સહસ્સેન અબ્ભુતં અકાસિ – મય્હં બલીબદ્દો સકટસતં અતિબદ્ધં પવટ્ટેસ્સતીતિ. અથ ખો, ભિક્ખવે, સો બ્રાહ્મણો સકટસતં અતિબન્ધિત્વા નન્દિવિસાલં બલીબદ્દં યુઞ્જિત્વા એતદવોચ – "ગચ્છ, કૂટ [અઞ્છ કૂટ (સી॰ સ્યા॰)], વહસ્સુ, કૂટા'તિ. અથ ખો, ભિક્ખવે, નન્દિવિસાલો બલીબદ્દો તત્થેવ અટ્ઠાસિ. અથ ખો, ભિક્ખવે, સો બ્રાહ્મણો સહસ્સેન પરાજિતો પજ્ઝાયિ. અથ ખો, ભિક્ખવે, નન્દિવિસાલો બલીબદ્દો તં બ્રાહ્મણં એતદવોચ – "કિસ્સ ત્વં, બ્રાહ્મણ, પજ્ઝાયસી"તિ? 'તથા હિ પનાહં, ભો, તયા સહસ્સેન પરાજિતો"તિ. 'કિસ્સ પન મં ત્વં, બ્રાહ્મણ, અકૂટં કૂટવાદેન પાપેસિ? ગચ્છ ત્વં, બ્રાહ્મણ, સેટ્ઠિના સદ્ધિં દ્વીહિ સહસ્સેહિ અબ્ભુતં કરોહિ – "મય્હં બલીબદ્દો સકટસતં અતિબદ્ધં પવટ્ટેસ્સતી"તિ. "મા ચ મં અકૂટં કૂટવાદેન પાપેસી"તિ. અથ ખો, ભિક્ખવે, સો બ્રાહ્મણો સેટ્ઠિના સદ્ધિં દ્વીહિ સહસ્સેહિ અબ્ભુતં અકાસિ – "મય્હં બલીબદ્દો સકટસતં અતિબદ્ધં પવટ્ટેસ્સતી"તિ. અથ ખો, ભિક્ખવે, સો બ્રાહ્મણો સકટસતં અતિબન્ધિત્વા નન્દિવિસાલં બલીબદ્દં યુઞ્જિત્વા એતદવોચ – "અચ્છ, ભદ્ર, વહસ્સુ, ભદ્રા"તિ. અથ ખો, ભિક્ખવે, નન્દિવિસાલો બલીબદ્દો સકટસતં અતિબદ્ધં પવટ્ટેસિ.

[જા॰ ૧.૧.૨૮ નન્દિવિસાલજાતકેપિ, તત્થ પન મનુઞ્ઞસદ્દો દિસ્સતિ] "મનાપમેવ ભાસેય્ય, ના, મનાપં કુદાચનં;
મનાપં ભાસમાનસ્સ, ગરું ભારં ઉદબ્બહિ;
ધનઞ્ચ નં અલાભેસિ, તેન ચ, ત્તમનો અહૂતિ.

"તદાપિ મે, ભિક્ખવે, અમનાપા ખુંસના વમ્ભના. કિમઙ્ગ પન એતરહિ મનાપા ભવિસ્સતિ ખુંસના વમ્ભના? નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰.... "એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૧૪. **"ઓમસવાદે પાચિત્તિય"**ન્તિ.

૧૫. **ઓમસવાદો** નામ દસહિ આકારેહિ ઓમસતિ – જાતિયાપિ, નામેનપિ, ગોત્તેનપિ, કમ્મેનપિ, સિપ્પેનપિ, આબાધેનપિ, લિઙ્ગેનપિ, કિલેસેનપિ, આપત્તિયાપિ, અક્કોસેનપિ.

જાતિ નામ દ્વે જાતિયો – હીના ચ જાતિ ઉક્કટ્ઠા ચ જાતિ. **હીના** નામ જાતિ – ચણ્ડાલજાતિ, વેનજાતિ, નેસાદજાતિ, રથકારજાતિ, પુક્કુસજાતિ. એસા હીના નામ જાતિ. **ઉક્કટ્ઠા** નામ જાતિ – ખત્તિયજાતિ, બ્રાહ્મણજાતિ. એસા ઉક્કટ્ઠા નામ જાતિ.

નામં નામ દ્વે નામાનિ – હીનઞ્ચ નામં ઉક્કટ્ઠઞ્ચ નામં . **હીનં** નામ નામં – અવકણ્ણકં, જવકણ્ણકં, ધનિટ્ઠકં, સવિટ્ઠકં, કુલવડ્ઢકં, તેસુ તેસુ વા પન જનપદેસુ ઓઞ્ઞાતં અવઞ્ઞાતં હીળિતં પરિભૂતં અચિત્તીકતં, એતં હીનં નામ નામં. **ઉક્કટ્ઠં** નામ નામં – બુદ્ધપ્પટિસંયુત્તં, ધમ્મપ્પટિસંયુત્તં, સઙ્ઘપ્પટિસંયુત્તં, તેસુ તેસુ વા પન જનપદેસુ અનોઞ્ઞાતં અનવઞ્ઞાતં અહીળિતં અપરિભૂતં ચિત્તીકતં, એતં ઉક્કટ્ઠં નામ નામં.

ગોત્તં નામ દ્વે ગોત્તાનિ – હીનઞ્ચ ગોત્તં ઉક્કટ્ઠઞ્ચ ગોત્તં. **હીનં** નામ ગોત્તં – કોસિયગોત્તં, ભારદ્વાજગોત્તં, તેસુ તેસુ વા પન જનપદેસુ ઓઞ્ઞાતં અવઞ્ઞાતં હીળિતં પરિભૂતં અચિત્તીકતં, એતં હીનં નામ ગોત્તં. **ઉક્કટ્ઠં** નામ ગોત્તં – ગોતમગોત્તં, મોગ્ગલ્લાનગોત્તં, કચ્ચાનગોત્તં, વાસિટ્ઠગોત્તં, તેસુ તેસુ વા પન જનપદેસુ અનોઞ્ઞાતં અનવઞ્ઞાતં અહીળિતં અપરિભૂતં ચિત્તીકતં, એતં ઉક્કટ્ઠં નામ ગોત્તં.

કમ્મં નામ દ્વે કમ્માનિ – હીનઞ્ચ કમ્મં ઉક્કટ્ઠઞ્ચ કમ્મં. **હીનં** નામ કમ્મં – કોટ્ઠકકમ્મં, પુપ્ફછડ્ડકકમ્મં, તેસુ તેસુ વા પન જનપદેસુ ઓઞ્ઞાતં અવઞ્ઞાતં હીળિતં પરિભૂતં અચિત્તીકતં, એતં હીનં નામ કમ્મં. **ઉક્કટ્ઠં** નામ કમ્મં – કસિ, વણિજ્જા, ગોરક્ખા, તેસુ તેસુ વા પન જનપદેસુ અનોઞ્ઞાતં અનવઞ્ઞાતં અહીળિતં અપરિભૂતં ચિત્તીકતં. એતં ઉક્કટ્ઠં નામ કમ્મં.

સિપ્પં નામ દ્વે સિપ્પાનિ – હીનઞ્ચ સિપ્પં ઉક્કટ્ઠઞ્ચ સિપ્પં . **હીનં** નામ સિપ્પં – નળકારસિપ્પં, કુમ્ભકારસિપ્પં, પેસકારસિપ્પં, ચમ્મકારસિપ્પં, નહાપિતસિપ્પં, તેસુ તેસુ વા પન જનપદેસુ ઓઞ્ઞાતં અવઞ્ઞાતં હીળિતં પરિભૂતં અચિત્તીકતં. એતં હીનં નામ સિપ્પં. **ઉક્કટ્ઠં** નામ સિપ્પં – મુદ્દા, ગણના, લેખા, તેસુ તેસુ વા પન જનપદેસુ અનોઞ્ઞાતં અનવઞ્ઞાતં અહીળિતં અપરિભૂતં ચિત્તીકતં, એતં ઉક્કટ્ઠં નામ સિપ્પં.

સબ્બેપિ **આબાધા** હીના, અપિચ મધુમેહો આબાધો ઉક્કટ્ઠો.

લિઙ્ગં નામ દ્વે લિઙ્ગાનિ – હીનઞ્ચ લિઙ્ગં ઉક્કટ્ઠઞ્ચ લિઙ્ગં. **હીનં** નામ લિઙ્ગં – અતિદીઘં, અતિરસ્સં, અતિકણ્હં, અચ્ચોદાતં, એતં હીનં નામ લિઙ્ગં. **ઉક્કટ્ઠં** નામ લિઙ્ગં – નાતિદીઘં, નાતિરસ્સં, નાતિકણ્હં, નાચ્ચોદાતં. એતં ઉક્કટ્ઠં નામ લિઙ્ગં.

સબ્બેપિ **કિલેસા** હીના.

સબ્બાપિ **આપત્તિયો** હીના. અપિચ, સોતાપત્તિસમાપત્તિ ઉક્કટ્ઠા.

અક્કોસો નામ દ્વે અક્કોસા – હીનો ચ અક્કોસો ઉક્કટ્ઠો ચ અક્કોસો. **હીનો** નામ અક્કોસો – ઓટ્ઠોસિ, મેણ્ડોસિ, ગોણોસિ, ગદ્રભોસિ, તિરચ્છાનગતોસિ, નેરયિકોસિ; નત્થિ તુય્હં સુગતિ, દુગ્ગતિ યેવ તુય્હં પાટિકઙ્ખાતિ, યકારેન વા ભકારેન વા, કાટકોટચિકાય વા, એસો હીનો નામ અક્કોસો. **ઉક્કટ્ઠો** નામ અક્કોસો – પણ્ડિતોસિ, બ્યત્તોસિ , મેધાવીસિ, બહુસ્સુતોસિ, ધમ્મકથિકોસિ, નત્થિ તુય્હં દુગ્ગતિ, સુગતિયેવ તુય્હં પાટિકઙ્ખાતિ, એસો ઉક્કટ્ઠો નામ અક્કોસો.

૧૬. ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ખુંસેતુકામો વમ્ભેતુકામો મઙ્કુકત્તુકામો હીનેન હીનં વદેતિ, ચણ્ડાલં વેનં નેસાદં રથકારં પુક્કુસં – ''ચણ્ડાલોસિ, વેનોસિ, નેસાદોસિ, રથકારોસિ, પુક્કુસોસી''તિ ભણતિ [વદેતીતિ ઉદ્દેસો. ભણતીતિ વિત્થારો (વજિરબુદ્ધિ)], આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ખુંસેતુકામો વમ્ભેતુકામો મઙ્કુકત્તુકામો હીનેન ઉક્કટ્ઠં વદેતિ, ખત્તિયં બ્રાહ્મણં – ‘‘ચણ્ડાલોસિ, વેનોસિ, નેસાદોસિ, રથકારોસિ, પુક્કુસોસી’’તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ખુંસેતુકામો વમ્ભેતુકામો મઙ્કુકત્તુકામો ઉક્કટ્ઠેન હીનં વદેતિ, ચણ્ડાલં વેનં નેસાદં રથકારં પુક્કુસં – ‘‘ખત્તિયોસિ, બ્રાહ્મણોસી’’તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ખુંસેતુકામો વમ્ભેતુકામો મઙ્કુકત્તુકામો ઉક્કટ્ઠેન ઉક્કટ્ઠં વદેતિ, ખત્તિયં બ્રાહ્મણં – ‘‘ખત્તિયોસિ, બ્રાહ્મણોસી’’તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

૧૭. ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ખુંસેતુકામો વમ્ભેતુકામો મઙ્કુકત્તુકામો હીનેન હીનં વદેતિ, અવકણ્ણકં જવકણ્ણકં ધનિટ્ઠકં સવિટ્ઠકં કુલવડ્ઢકં – ‘‘અવકણ્ણકોસિ, જવકણ્ણકોસિ, ધનિટ્ઠકોસિ, સવિટ્ઠકોસિ, કુલવડ્ઢકોસી’’તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ખુંસેતુકામો વમ્ભેતુકામો મઙ્કુકત્તુકામો હીનેન ઉક્કટ્ઠં વદેતિ, બુદ્ધરક્ખિતં ધમ્મરક્ખિતં સઙ્ઘરક્ખિતં – ‘‘અવકણ્ણકોસિ, જવકણ્ણકોસિ, ધનિટ્ઠકોસિ, સવિટ્ઠકોસિ, કુલવડ્ઢકોસી’’તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ખુંસેતુકામો વમ્ભેતુકામો મઙ્કુકત્તુકામો ઉક્કટ્ઠેન હીનં વદેતિ, અવકણ્ણકં જવકણ્ણકં ધનિટ્ઠકં સવિટ્ઠકં કુલવડ્ઢકં – ‘‘બુદ્ધરક્ખિતોસિ, ધમ્મરક્ખિતોસિ, સઙ્ઘરક્ખિતોસી’’તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ખુંસેતુકામો વમ્ભેતુકામો મઙ્કુકત્તુકામો ઉક્કટ્ઠેન ઉકટ્ઠં વદેતિ, બુદ્ધરક્ખિતં ધમ્મરક્ખિતં સઙ્ઘરક્ખિતં – ‘‘બુદ્ધરક્ખિતોસિ, ધમ્મરક્ખિતોસિ, સઙ્ઘરક્ખિતોસી’’તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

૧૮. ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ખુંસેતુકામો વમ્ભેતુકામો મઙ્કુકત્તુકામો હીનેન હીનં વદેતિ, કોસિયં ભારદ્વાજં – ‘‘કોસિયોસિ, ભારદ્વાજોસી’’તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ખુંસેતુકામો વમ્ભેતુકામો મઙ્કુકત્તુકામો હીનેન ઉક્કટ્ઠં વદેતિ, ગોતમં મોગ્ગલ્લાનં કચ્ચાનં વાસિટ્ઠં – ‘‘કોસિયોસિ, ભારદ્વાજોસી’’તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ખુંસેતુકામો વમ્ભેતુકામો મઙ્કુકત્તુકામો ઉક્કટ્ઠેન હીનં વદેતિ, કોસિયં ભારદ્વાજં – ‘‘ગોતમોસિ, મોગ્ગલ્લાનોસિ, કચ્ચાનોસિ, વાસિટ્ઠોસી’’તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ખુંસેતુકામો વમ્ભેતુકામો મઙ્કુકત્તુકામો ઉક્કટ્ઠેન ઉક્કટ્ઠં વદેતિ, ગોતમં મોગ્ગલ્લાનં કચ્ચાનં વાસિટ્ઠં – ‘‘ગોતમોસિ, મોગ્ગલ્લાનોસિ, કચ્ચાનોસિ, વાસિટ્ઠોસી’’તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

૧૯. ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ખુંસેતુકામો વમ્ભેતુકામો મઙ્કુકત્તુકામો હીનેન હીનં વદેતિ, કોટ્ઠકં પુપ્ફછડ્ડકં – ‘‘કોટ્ઠકોસિ, પુપ્ફછડ્ડકોસી’’તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ખુંસેતુકામો વમ્ભેતુકામો મઙ્કુકત્તુકામો હીનેન ઉક્કટ્ઠં વદેતિ, કસ્સકં વાણિજં ગોરક્ખં – ‘‘કોટ્ઠકોસિ, પુપ્ફછડ્ડકોસી’’તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ખુંસેતુકામો વમ્ભેતુકામો મઙ્કુકત્તુકામો ઉક્કટ્ઠેન હીનં વદેતિ, કોટ્ઠકં પુપ્ફછડ્ડકં – ‘‘કસ્સકોસિ, વાણિજોસિ, ગોરક્ખોસી’’તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ખુંસેતુકામો વમ્ભેતુકામો મઙ્કુકત્તુકામો ઉક્કટ્ઠેન ઉક્કટ્ઠં વદેતિ, કસ્સકં વાણિજં ગોરક્ખં – ‘‘કસ્સકોસિ, વાણિજોસિ, ગોરક્ખોસી’’તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

૨૦. ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ખુંસેતુકામો વમ્ભેતુકામો મઙ્કુકત્તુકામો હીનેન હીનં વદેતિ, નળકારં કુમ્ભકારં પેસકારં ચમ્મકારં નહાપિતં – ‘‘નળકારોસિ, કુમ્ભકારોસિ, પેસકારોસિ, ચમ્મકારોસિ, નહાપિતોસી’’તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ખુંસેતુકામો વમ્ભેતુકામો મઙ્કુકત્તુકામો હીનેન ઉક્કટ્ઠં વદેતિ, મુદ્દિકં ગણકં લેખકં – ‘‘નળકારોસિ, કુમ્ભકારોસિ, પેસકારોસિ, ચમ્મકારોસિ, નહાપિતોસી’’તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ખુંસેતુકામો વમ્ભેતુકામો મઙ્કુકત્તુકામો ઉક્કટ્ઠેન હીનં વદેતિ, નળકારં કુમ્ભકારં પેસકારં ચમ્મકારં નહાપિતં – ‘‘મુદ્દિકોસિ, ગણકોસિ, લેખકોસી’’તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ખુંસેતુકામો વમ્ભેતુકામો મઙ્કુકત્તુકામો ઉક્કટ્ઠેન ઉક્કટ્ઠં વદેતિ, મુદ્દિકં ગણકં લેખકં – ‘‘મુદ્દિકોસિ, ગણકોસિ, લેખકોસી’’તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

૨૧. ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ખુંસેતુકામો વમ્ભેતુકામો મઙ્કુકત્તુકામો હીનેન હીનં વદેતિ, કુટ્ઠિકં ગણ્ડિકં કિલાસિકં સોસિકં અપમારિકં – ‘‘કુટ્ઠિકોસિ, ગણ્ડિકોસિ, કિલાસિકોસિ, સોસિકોસિ, અપમારિકોસી’’તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ખુંસેતુકામો વમ્ભેતુકામો મઙ્કુકત્તુકામો હીનેન ઉક્કટ્ઠં વદેતિ, મધુમેહિકં – ‘‘કુટ્ઠિકોસિ, ગણ્ડિકોસિ, કિલાસિકોસિ, સોસિકોસિ, અપમારિકોસી’’તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ખુંસેતુકામો વમ્ભેતુકામો મઙ્કુકત્તુકામો ઉક્કટ્ઠેન હીનં વદેતિ, કુટ્ઠિકં ગણ્ડિકં કિલાસિકં સોસિકં અપમારિકં – ‘‘મધુમેહિકોસી’’તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ખુંસેતુકામો વમ્ભેતુકામો મઙ્કુકત્તુકામો ઉક્કટ્ઠેન ઉક્કટ્ઠં વદેતિ, મધુમેહિકં – ‘‘મધુમેહિકોસી’’તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

૨૨. ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ખુંસેતુકામો વમ્ભેતુકામો મઙ્કુકત્તુકામો હીનેન હીનં વદેતિ, અતિદીઘં અતિરસ્સં અતિકણ્હં અચ્ચોદાતં – ‘‘અતિદીઘોસિ, અતિરસ્સોસિ, અતિકણ્હોસિ, અચ્ચોદાતોસી’’તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ખુંસેતુકામો વમ્ભેતુકામો મઙ્કુકત્તુકામો હીનેન ઉક્કટ્ઠં વદેતિ, નાતિદીઘં નાતિરસ્સં નાતિકણ્હં નાચ્ચોદાતં – ‘‘અતિદીઘોસિ, અતિરસ્સોસિ, અતિકણ્હોસિ, અચ્ચોદાતોસી’’તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ખુંસેતુકામો વમ્ભેતુકામો મઙ્કુકત્તુકામો ઉક્કટ્ઠેન હીનં વદેતિ, અતિદીઘં અતિરસ્સં અતિકણ્હં અચ્ચોદાતં – ‘‘નાતિદીઘોસિ, નાતિરસ્સોસિ, નાતિકણ્હોસિ, નાચ્ચોદાતોસી’’તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ખુંસેતુકામો વમ્ભેતુકામો મઙ્કુકત્તુકામો ઉક્કટ્ઠેન ઉક્કટ્ઠં વદેતિ, નાતિદીઘં નાતિરસ્સં નાતિકણ્હં નાચ્ચોદાતં – ‘‘નાતિદીઘોસિ, નાતિરસ્સોસિ, નાતિકણ્હોસિ, નાચ્ચોદાતોસી’’તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

૨૩. ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ખુંસેતુકામો વમ્ભેતુકામો મઙ્કુકત્તુકામો હીનેન હીનં વદેતિ, રાગપરિયુટ્ઠિતં દોસપરિયુટ્ઠિતં મોહપરિયુટ્ઠિતં – ‘‘રાગપરિયુટ્ઠિતોસિ, દોસપરિયુટ્ઠિતોસિ, મોહપરિયુટ્ઠિતોસી’’તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ખુંસેતુકામો વમ્ભેતુકામો મઙ્કુકત્તુકામો હીનેન ઉક્કટ્ઠં વદેતિ, વીતરાગં વીતદોસં વીતમોહં – ‘‘રાગપરિયુટ્ઠિતોસિ , દોસપરિયુટ્ઠિતોસિ, મોહપરિયુટ્ઠિતોસી’’તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ખુંસેતુકામો વમ્ભેતુકામો મઙ્કુકત્તુકામો ઉક્કટ્ઠેન હીનં વદેતિ, રાગપરિયુટ્ઠિતં દોસપરિયુટ્ઠિતં મોહપરિયુટ્ઠિતં – ‘‘વીતરાગોસિ, વીતદોસોસિ, વીતમોહોસી’’તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ખુંસેતુકામો વમ્ભેતુકામો મઙ્કુકત્તુકામો ઉક્કટ્ઠેન ઉક્કટ્ઠં વદેતિ, વીતરાગં વીતદોસં વીતમોહં – ‘‘વીતરાગોસિ, વીતદોસોસિ, વીતમોહોસી’’તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

૨૪. ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ખુંસેતુકામો વમ્ભેતુકામો મઙ્કુકત્તુકામો હીનેન હીનં વદેતિ, પારાજિકં અજ્ઝાપન્નં સઙ્ઘાદિસેસં અજ્ઝાપન્નં થુલ્લચ્ચયં અજ્ઝાપન્નં પાચિત્તિયં અજ્ઝાપન્નં પાટિદેસનીયં અજ્ઝાપન્નં દુક્કટં અજ્ઝાપન્નં દુબ્ભાસિતં અજ્ઝાપન્નં – ‘‘પારાજિકં અજ્ઝાપન્નોસિ, સઙ્ઘાદિસેસં અજ્ઝાપન્નોસિ, થુલ્લચ્ચયં અજ્ઝાપન્નોસિ, પાચિત્તિયં અજ્ઝાપન્નોસિ, પાટિદેસનીયં અજ્ઝાપન્નોસિ, દુક્કટં અજ્ઝાપન્નોસિ, દુબ્ભાસિતં અજ્ઝાપન્નોસી’’તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ખુંસેતુકામો વમ્ભેતુકામો મઙ્કુકત્તુકામો હીનેન ઉક્કટ્ઠં વદેતિ, સોતાપન્નં – ‘‘પારાજિકં અજ્ઝાપન્નોસિ…પે॰… દુબ્ભાસિતં અજ્ઝાપન્નોસી’’તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ખુંસેતુકામો વમ્ભેતુકામો મઙ્કુકત્તુકામો ઉક્કટ્ઠેન હીનં વદેતિ, પારાજિકં અજ્ઝાપન્નં... પે॰... દુબ્ભાસિતં અજ્ઝાપન્નં – ''સોતાપન્નોસી''તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ખુંસેતુકામો વમ્ભેતુકામો મઙ્કુકત્તુકામો ઉક્કટ્ઠેન ઉક્કટ્ઠં વદેતિ, સોતાપન્નં – ''સોતાપન્નોસી''તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

૨૫. ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ખુંસેતુકામો વમ્ભેતુકામો મઙ્કુકત્તુકામો હીનેન હીનં વદેતિ, ઓટ્ઠં મેણ્ડં ગોણં ગદ્રભં તિરચ્છાનગતં નેરયિકં – ''ઓટ્ઠોસિ, મેણ્ડોસિ, ગોણોસિ, ગદ્રભોસિ, તિરચ્છાનગતોસિ, નેરયિકોસિ, નત્થિ તુય્હં સુગતિ, દુગ્ગતિ યેવ તુય્હં પાટિકઙ્ખા''તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ખુંસેતુકામો વમ્ભેતુકામો મઙ્કુકત્તુકામો હીનેન ઉક્કટ્ઠં વદેતિ, પણ્ડિતં બ્યત્તં મેધાવિ બહુસ્સુતં ધમ્મકથિકં – ''ઓટ્ઠોસિ, મેણ્ડોસિ, ગોણોસિ, ગદ્રભોસિ, તિરચ્છાનગતોસિ, નેરયિકોસિ; નત્થિ તુય્હં સુગતિ, દુગ્ગતિ યેવ તુય્હં પાટિકઙ્ખા''તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ખુંસેતુકામો વમ્ભેતુકામો મઙ્કુકત્તુકામો ઉક્કટ્ઠેન હીનં વદેતિ, ઓટ્ઠં મેણ્ડં ગોણં ગદ્રભં તિરચ્છાનગતં નેરયિકં – ''પણ્ડિતોસિ, બ્યત્તોસિ, મેધાવીસિ, બહુસ્સુતોસિ, ધમ્મકથિકોસિ, નત્થિ તુય્હં દુગ્ગતિ, સુગતિ યેવ તુય્હં પાટિકઙ્ખા''તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ખુંસેતુકામો વમ્ભેતુકામો મઙ્કુકત્તુકામો ઉક્કટ્ઠેન ઉક્કટ્ઠં વદેતિ, પણ્ડિતં બ્યત્તં મેધાવિં બહુસ્સુતં ધમ્મકથિકં – ''પણ્ડિતોસિ, બ્યત્તોસિ, મેધાવીસિ, બહુસ્સુતોસિ, ધમ્મકથિકોસિ, નત્થિ તુય્હં દુગ્ગતિ, સુગતિ યેવ તુય્હં પાટિકઙ્ખા''તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

૨૬. ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ખુંસેતુકામો વમ્ભેતુકામો મઙ્કુકત્તુકામો એવં વદેતિ, ''સન્તિ ઇધેકચ્ચે ચણ્ડાલા વેના નેસાદા રથકારા પુક્કુસા''તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય દુક્કટસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ખુંસેતુકામો વમ્ભેતુકામો મઙ્કુકત્તુકામો એવં વદેતિ, ''સન્તિ ઇધેકચ્ચે ખત્તિયા, બ્રાહ્મણા''તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય દુક્કટસ્સ.

૨૭. ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ખુંસેતુકામો વમ્ભેતુકામો મઙ્કુકત્તુકામો એવં વદેતિ, ''સન્તિ ઇધેકચ્ચે અવકણ્ણકા જવકણ્ણકા ધનિટ્ઠકા સવિટ્ઠકા કુલવડ્ઢકા''તિ ભણતિ...પે॰.... ''સન્તિ ઇધેકચ્ચે બુદ્ધરક્ખિતા ધમ્મરક્ખિતા સઙ્ઘરક્ખિતા''તિ ભણતિ ...પે॰.... ''સન્તિ ઇધેકચ્ચે કોસિયા ભારદ્વાજા''તિ ભણતિ...પે॰.... ''સન્તિ ઇધેકચ્ચે ગોતમા મોગ્ગલ્લાના કચ્ચાના વાસિટ્ઠા''તિ ભણતિ...પે॰.... ''સન્તિ ઇધેકચ્ચે કોટ્ઠકા પુપ્ફછડ્ડકા''તિ ભણતિ...પે॰.... ''સન્તિ ઇધેકચ્ચે કસ્સકા વાણિજા ગોરક્ખા''તિ ભણતિ...પે॰.... ''સન્તિ ઇધેકચ્ચે નળકારા કુમ્ભકારા પેસકારા ચમ્મકારા નહાપિતા''તિ ભણતિ...પે॰.... ''સન્તિ ઇધેકચ્ચે મુદ્દિકા ગણકા લેખકા''તિ ભણતિ...પે॰.... ''સન્તિ ઇધેકચ્ચે કુટ્ઠિકા ગણ્ડિકા કિલાસિકા સોસિકા અપમારિકા''તિ ભણતિ...પે॰.... ''સન્તિ ઇધેકચ્ચે મધુમેહિકા''તિ ભણતિ...પે॰.... ''સન્તિ ઇધેકચ્ચે અતિદીઘા અતિરસ્સા અતિકણ્હા અચ્ચોદાતા''તિ ભણતિ...પે॰.... ''સન્તિ ઇધેકચ્ચે નાતિદીઘા નાતિરસ્સા નાતિકણ્હા નાચ્ચોદાતા''તિ ભણતિ...પે॰.... ''સન્તિ ઇધેકચ્ચે રાગપરિયુટ્ઠિતા દોસપરિયુટ્ઠિતા મોહપરિયુટ્ઠિતા''તિ ભણતિ...પે॰.... ''સન્તિ ઇધેકચ્ચે વીતરાગા વીતદોસા વીતમોહા''તિ ભણતિ...પે॰.... ''સન્તિ

ઇધેકચ્ચે પારાજિકં અજ્ઝાપન્ના…પે॰… દુબ્ભાસિતં અજ્ઝાપન્ના’’તિ ભણતિ…પે॰…. ‘‘સન્તિ ઇધેકચ્ચે સોતાપન્ના’’તિ ભણતિ…પે॰…. ‘‘સન્તિ ઇધેકચ્ચે ઓટ્ઠા મેણ્ડા ગોણા ગદ્રભા તિરચ્છાનગતા નેરયિકા, નત્થિ તેસં સુગતિ, દુગ્ગતિયેવ તેસં પાટિકઙ્ખા’’તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય દુક્કટસ્સ.

૨૮. ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ખુંસેતુકામો વમ્ભેતુકામો મઙ્કુકત્તુકામો એવં વદેતિ, ‘‘સન્તિ ઇધેકચ્ચે પણ્ડિતા બ્યત્તા, મેધાવી બહુસ્સુતા ધમ્મકથિકા, નત્થિ તેસં દુગ્ગતિ, સુગતિયેવ તેસં પાટિકઙ્ખા’’તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય દુક્કટસ્સ.

૨૯. ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ખુંસેતુકામો વમ્ભેતુકામો મઙ્કુકત્તુકામો એવં વદેતિ, ‘‘યે નૂન ચણ્ડાલા વેના નેસાદા રથકારા પુક્કુસા’’તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય દુક્કટસ્સ…પે॰….

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ખુંસેતુકામો વમ્ભેતુકામો મઙ્કુકત્તુકામો એવં વદેતિ, ‘‘યે નૂન પણ્ડિતા બ્યત્તા મેધાવી બહુસ્સુતા ધમ્મકથિકા’’તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય દુક્કટસ્સ.

૩૦. ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ખુંસેતુકામો વમ્ભેતુકામો મઙ્કુકત્તુકામો એવં વદેતિ, ‘‘ન મયં ચણ્ડાલા વેના નેસાદા રથકારા પુક્કુસા’’તિ ભણતિ…પે॰…. ‘‘ન મયં પણ્ડિતા બ્યત્તા મેધાવી બહુસ્સુતા ધમ્મકથિકા, નત્થમ્હાકં દુગ્ગતિ, સુગતિયેવ અમ્હાકં પાટિકઙ્ખા’’તિ ભણતિ. આપત્તિ વાચાય, વાચાય દુક્કટસ્સ.

૩૧. ઉપસમ્પન્નો અનુપસમ્પન્નં ખુંસેતુકામો વમ્ભેતુકામો મઙ્કુકત્તુકામો હીનેન હીનં વદેતિ,…પે॰… હીનેન ઉક્કટ્ઠં વદેતિ…પે॰… ઉક્કટ્ઠેન હીનં વદેતિ…પે॰… ઉક્કટ્ઠેન ઉક્કટ્ઠં વદેતિ, પણ્ડિતં બ્યત્તં મેધાવિં બહુસ્સુતં ધમ્મકથિકં – ‘‘પણ્ડિતોસિ, બ્યત્તોસિ, મેધાવીસિ, બહુસ્સુતોસિ, ધમ્મકથિકોસિ, નત્થિ તુય્હં દુગ્ગતિ, સુગતિયેવ તુય્હં પાટિકઙ્ખા’’તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય દુક્કટસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો અનુપસમ્પન્નં ખુંસેતુકામો વમ્ભેતુકામો મઙ્કુકત્તુકામો એવં વદેતિ, ‘‘સન્તિ ઇધેકચ્ચે ચણ્ડાલા વેના નેસાદા રથકારા પુક્કુસા’’તિ ભણતિ…પે॰…. ‘‘સન્તિ ઇધેકચ્ચે પણ્ડિતા બ્યત્તા મેધાવી બહુસ્સુતા ધમ્મકથિકા, નત્થિ તેસં દુગ્ગતિ, સુગતિયેવ તેસં પાટિકઙ્ખા’’તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય દુક્કટસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો અનુપસમ્પન્નં ખુંસેતુકામો વમ્ભેતુકામો મઙ્કુકત્તુકામો એવં વદેતિ, ‘‘યે નૂન ચણ્ડાલા વેના નેસાદા રથકારા પુક્કુસા’’તિ ભણતિ…પે॰…. ‘‘યે નૂન પણ્ડિતા બ્યત્તા મેધાવી બહુસ્સુતા ધમ્મકથિકા’’તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય દુક્કટસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો અનુપસમ્પન્નં ખુંસેતુકામો વમ્ભેતુકામો મઙ્કુકત્તુકામો એવં વદેતિ, ‘‘ન મયં ચણ્ડાલા વેના નેસાદા રથકારા પુક્કુસા’’તિ ભણતિ…પે॰…. ‘‘ન મયં પણ્ડિતા બ્યત્તા મેધાવી બહુસ્સુતા ધમ્મકથિકા, નત્થમ્હાકં દુગ્ગતિ, સુગતિયેવ અમ્હાકં પાટિકઙ્ખા’’તિ ભણતિ. આપત્તિ વાચાય, વાચાય દુક્કટસ્સ.

૩૨. ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ન ખુંસેતુકામો ન વમ્ભેતુકામો ન મઙ્કુકત્તુકામો, દવકમ્યતા હીનેન હીનં વદેતિ, ચણ્ડાલં વેનં નેસાદં રથકારં પુક્કુસં – ‘‘ચણ્ડાલોસિ, વેનોસિ, નેસાદોસિ, રથકારોસિ , પુક્કુસોસી’’તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય દુબ્ભાસિતસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ન ખુંસેતુકામો ન વમ્ભેતુકામો ન મઙ્કુકત્તુકામો, દવકમ્યતા હીનેન ઉક્કટ્ઠં વદેતિ, ખત્તિયં બ્રાહ્મણં – ''ચણ્ડાલોસિ, વેનોસિ, નેસાદોસિ, રથકારોસિ, પુક્કુસોસી''તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય દુબ્ભાસિતસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ન ખુંસેતુકામો ન વમ્ભેતુકામો ન મઙ્કુકત્તુકામો, દવકમ્યતા ઉક્કટ્ઠેન હીનં વદેતિ, ચણ્ડાલં વેનં નેસાદં રથકારં પુક્કુસં – ''ખત્તિયોસિ, બ્રાહ્મણોસી''તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય દુબ્ભાસિતસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ન ખુંસેતુકામો ન વમ્ભેતુકામો ન મઙ્કુકત્તુકામો, દવકમ્યતા ઉક્કટ્ઠેન ઉક્કટ્ઠં વદેતિ, ખત્તિયં બ્રાહ્મણં – ''ખત્તિયોસિ, બ્રાહ્મણોસી''તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય દુબ્ભાસિતસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ન ખુંસેતુકામો ન વમ્ભેતુકામો ન મઙ્કુકત્તુકામો, દવકમ્યતા હીનેન હીનં વદેતિ...પે॰... હીનેન ઉક્કટ્ઠં વદેતિ...પે॰... ઉક્કટ્ઠેન હીનં વદેતિ...પે॰... ઉક્કટ્ઠેન ઉક્કટ્ઠં વદેતિ, પણ્ડિતં બ્યત્તં મેધાવિં બહુસ્સુતં ધમ્મકથિકં – ''પણ્ડિતોસિ, બ્યત્તોસિ, મેધાવીસિ, બહુસ્સુતોસિ, ધમ્મકથિકોસિ, નત્થિ તુય્હં દુગ્ગતિ, સુગતિ યેવ તુય્હં પાટિકઙ્ખા''તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય દુબ્ભાસિતસ્સ.

૩૩. ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ન ખુંસેતુકામો ન વમ્ભેતુકામો ન મઙ્કુકત્તુકામો, દવકમ્યતા એવં વદેતિ, ''સન્તિ ઇધેકચ્ચે ચણ્ડાલા વેના નેસાદા રથકારા પુક્કુસા''તિ ભણતિ...પે॰.... ''સન્તિ ઇધેકચ્ચે પણ્ડિતા બ્યત્તા મેધાવી બહુસ્સુતા ધમ્મકથિકા, નત્થિ તેસં દુગ્ગતિ, સુગતિ યેવ તેસં પાટિકઙ્ખા''તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય દુબ્ભાસિતસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ન ખુંસેતુકામો ન વમ્ભેતુકામો ન મઙ્કુકત્તુકામો, દવકમ્યતા એવં વદેતિ, ''યે નૂન ચણ્ડાલા વેના નેસાદા રથકારા પુક્કુસા''તિ ભણતિ...પે॰.... ''યે નૂન પણ્ડિતા બ્યત્તા મેધાવી બહુસ્સુતા ધમ્મકથિકા''તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય દુબ્ભાસિતસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ન ખુંસેતુકામો ન વમ્ભેતુકામો ન મઙ્કુકત્તુકામો, દવકમ્યતા એવં વદેતિ, ''ન મયં ચણ્ડાલા વેના નેસાદા રથકારા પુક્કુસા''તિ ભણતિ...પે॰.... ''ન મયં પણ્ડિતા બ્યત્તા મેધાવી બહુસ્સુતા ધમ્મકથિકા, નત્થમ્હાકં દુગ્ગતિ, સુગતિયેવ અમ્હાકં પાટિકઙ્ખા''તિ ભણતિ. આપત્તિ વાચાય, વાચાય દુબ્ભાસિતસ્સ.

૩૪. ઉપસમ્પન્નો અનુપસમ્પન્નં ન ખુંસેતુકામો ન વમ્ભેતુકામો ન મઙ્કુકત્તુકામો, દવકમ્યતા હીનેન હીનં વદેતિ...પે॰... હીનેન ઉક્કટ્ઠં વદેતિ...પે॰... ઉક્કટ્ઠેન હીનં વદેતિ...પે॰... ઉક્કટ્ઠેન ઉક્કટ્ઠં વદેતિ, પણ્ડિતં બ્યત્તં મેધાવિં બહુસ્સુતં ધમ્મકથિકં – ''પણ્ડિતોસિ , બ્યત્તોસિ, મેધાવીસિ, બહુસ્સુતોસિ ધમ્મકથિકોસિ, નત્થિ તુય્હં દુગ્ગતિ; સુગતિ યેવ તુય્હં પાટિકઙ્ખા''તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય દુબ્ભાસિતસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો અનુપસમ્પન્નં ન ખુંસેતુકામો ન વમ્ભેતુકામો ન મઙ્કુકત્તુકામો, દવકમ્યતા એવં વદેતિ, ''સન્તિ ઇધેકચ્ચે ચણ્ડાલા વેના નેસાદા રથકારા પુક્કુસા''તિ ભણતિ...પે॰.... ''સન્તિ ઇધેકચ્ચે પણ્ડિતા બ્યત્તા મેધાવી

બહુસ્સુતા ધમ્મકથિકા, નત્થિ તેસં દુગ્ગતિ, સુગતિ યેવ તેસં પાટિકઙ્ખા''તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય દુબ્ભાસિતસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો અનુપસમ્પન્નં ન ખુંસેતુકામો ન વમ્ભેતુકામો ન મઙ્કુકત્તુકામો, દવકમ્યતા એવં વદેતિ, ''યે નૂન ચણ્ડાલા વેના નેસાદા રથકારા પુક્કુસા''તિ ભણતિ...પે॰.... ''યે નૂન પણ્ડિતા બ્યત્તા મેધાવી બહુસ્સુતા ધમ્મકથિકા''તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય દુબ્ભાસિતસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો અનુપસમ્પન્નં ન ખુંસેતુકામો ન વમ્ભેતુકામો ન મઙ્કુકત્તુકામો, દવકમ્યતા એવં વદેતિ, ''ન મયં ચણ્ડાલા વેના નેસાદા રથકારા પુક્કુસા''તિ ભણતિ...પે॰.... ''ન મયં પણ્ડિતા બ્યત્તા મેધાવી બહુસ્સુતા ધમ્મકથિકા, નત્થમ્હાકં દુગ્ગતિ, સુગતિ યેવ અમ્હાકં પાટિકઙ્ખા''તિ ભણતિ, આપત્તિ વાચાય, વાચાય દુબ્ભાસિતસ્સ.

૩૫. અનાપત્તિ અત્થપુરેક્ખારસ્સ, ધમ્મપુરેક્ખારસ્સ, અનુસાસનિપુરેક્ખારસ્સ, ઉમ્મત્તકસ્સ, ખિત્તચિત્તસ્સ, વેદનાટ્ટસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

ઓમસવાદસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં દુતિયં.

૩. પેસુઞ્ઞસિક્ખાપદં

૩૬. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ભિક્ખૂનં ભણ્ડનજાતાનં કલહજાતાનં વિવાદાપન્નાનં પેસુઞ્ઞં ઉપસંહરન્તિ; ઇમસ્સ સુત્વા અમુસ્સ અક્ખાયન્તિ, ઇમસ્સ ભેદાય; અમુસ્સ સુત્વા ઇમસ્સ અક્ખાયન્તિ, અમુસ્સ ભેદાય. તેન અનુપ્પન્નાનિ ચેવ ભણ્ડનાનિ ઉપ્પજ્જન્તિ, ઉપ્પન્નાનિ ચ ભણ્ડનાનિ ભિય્યોભાવાય વેપુલ્લાય સંવત્તન્તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ભિક્ખૂનં ભણ્ડનજાતાનં કલહજાતાનં વિવાદાપન્નાનં પેસુઞ્ઞં ઉપસંહરિસ્સન્તિ, ઇમસ્સ સુત્વા અમુસ્સ અક્ખાયિસ્સન્તિ, ઇમસ્સ ભેદાય; અમુસ્સ સુત્વા ઇમસ્સ અક્ખાયિસ્સન્તિ, અમુસ્સ ભેદાય! તેન અનુપ્પન્નાનિ ચેવ ભણ્ડનાનિ ઉપ્પજ્જન્તિ, ઉપ્પન્નાનિ ચ ભણ્ડનાનિ ભિય્યોભાવાય વેપુલ્લાય સંવત્તન્તી''તિ. અથ ખો તે ભિક્ખૂ છબ્બગ્ગિયે ભિક્ખૂ અનેકપરિયાયેન વિગરહિત્વા ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું...પે॰... ''સચ્ચં કિર તુમ્હે, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂનં ભણ્ડનજાતાનં કલહજાતાનં વિવાદાપન્નાનં પેસુઞ્ઞં ઉપસંહરથ, ઇમસ્સ સુત્વા અમુસ્સ અક્ખાયથ, ઇમસ્સ ભેદાય, અમુસ્સ સુત્વા ઇમસ્સ અક્ખાયથ, અમુસ્સ ભેદાય? તેન અનુપ્પન્નાનિ ચેવ ભણ્ડનાનિ ઉપ્પજ્જન્તિ, ઉપ્પન્નાનિ ચ ભણ્ડનાનિ ભિય્યોભાવાય વેપુલ્લાય સંવત્તન્તી''તિ? ''સચ્ચં , ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ તુમ્હે, મોઘપુરિસા, ભિક્ખૂનં ભણ્ડનજાતાનં કલહજાતાનં વિવાદાપન્નાનં પેસુઞ્ઞં ઉપસંહરિસ્સથ! ઇમસ્સ સુત્વા અમુસ્સ અક્ખાયિસ્સથ, ઇમસ્સ ભેદાય! અમુસ્સ સુત્વા ઇમસ્સ અક્ખાયિસ્સથ, અમુસ્સ ભેદાય! તેન અનુપ્પન્નાનિ ચેવ ભણ્ડનાનિ ઉપ્પજ્જન્તિ, ઉપ્પન્નાનિ ચ ભણ્ડનાનિ ભિય્યોભાવાય વેપુલ્લાય સંવત્તન્તિ. નેતં, મોઘપુરિસા, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય. પસન્નાનં વા ભિય્યોભાવાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૩૭. ''**ભિક્ખુપેસુઞ્ઞે પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૩૮. **પેસુઞ્ઞં** નામ દ્વીહાકારેહિ પેસુઞ્ઞં હોતિ – પિયકમ્યસ્સ વા ભેદાધિપ્પાયસ્સ વા. દસહાકારેહિ પેસુઞ્ઞં ઉપસંહરતિ – જાતિતોપિ, નામતોપિ, ગોત્તતોપિ, કમ્મતોપિ, સિપ્પતોપિ, આબાધતોપિ, લિઙ્ગતોપિ, કિલેસતોપિ, આપત્તિતોપિ, અક્કોસતોપિ.

જાતિ નામ દ્વે જાતિયો – હીના ચ જાતિ ઉક્કટ્ઠા ચ જાતિ. **હીના** નામ જાતિ – ચણ્ડાલજાતિ વેનજાતિ નેસાદજાતિ રથકારજાતિ પુક્કુસજાતિ . એસા હીના નામ જાતિ. **ઉક્કટ્ઠા** નામ જાતિ – ખત્તિયજાતિ બ્રાહ્મણજાતિ. એસા ઉક્કટ્ઠા નામ જાતિ…પે॰….

અક્કોસો નામ દ્વે અક્કોસા – હીનો ચ અક્કોસો ઉક્કટ્ઠો ચ અક્કોસો. **હીનો** નામ અક્કોસો – ઓટ્ઠોસિ, મેણ્ડોસિ, ગોણોસિ, ગદ્રભોસિ, તિરચ્છાનગતોસિ, નેરયિકોસિ; નત્થિ તુય્હં સુગતિ; દુગ્ગતિ યેવ તુય્હં પાટિકઙ્ખાતિ, યકારેન વા ભકારેન વા કાટકોટચિકાય વા. એસો હીનો નામ અક્કોસો. **ઉક્કટ્ઠો** નામ અક્કોસો – પણ્ડિતોસિ, બ્યત્તોસિ, મેધાવીસિ, બહુસ્સુતોસિ, ધમ્મકથિકોસિ; નત્થિ તુય્હં દુગ્ગતિ; સુગતિ યેવ તુય્હં પાટિકઙ્ખાતિ. એસો ઉક્કટ્ઠો નામ અક્કોસો.

૩૯. ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નસ્સ સુત્વા ઉપસમ્પન્નસ્સ પેસુઞ્ઞં ઉપસંહરતિ – ‘‘ઇત્થન્નામો તં ‘ચણ્ડાલો વેનો નેસાદો રથકારો પુક્કુસો’તિ ભણતી’’તિ. આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નસ્સ સુત્વા ઉપસમ્પન્નસ્સ પેસુઞ્ઞં ઉપસંહરતિ – ‘‘ઇત્થન્નામો તં ‘ખત્તિયો બ્રાહ્મણો’તિ ભણતી’’તિ. આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નસ્સ સુત્વા ઉપસમ્પન્નસ્સ પેસુઞ્ઞં ઉપસંહરતિ – ‘‘ઇત્થન્નામો તં ‘અવકણ્ણકો જવકણ્ણકો ધનિટ્ઠકો સવિટ્ઠકો કુલવડ્ઢકો’તિ ભણતી’’તિ. આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નસ્સ સુત્વા ઉપસમ્પન્નસ્સ પેસુઞ્ઞં ઉપસંહરતિ – ‘‘ઇત્થન્નામો તં ‘બુદ્ધરક્ખિતો ધમ્મરક્ખિતો સઙ્ઘરક્ખિતો’તિ ભણતી’’તિ. આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નસ્સ સુત્વા ઉપસમ્પન્નસ્સ પેસુઞ્ઞં ઉપસંહરતિ – ‘‘ઇત્થન્નામો તં ‘કોસિયો ભારદ્વાજો’તિ ભણતી’’તિ. આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નસ્સ સુત્વા ઉપસમ્પન્નસ્સ પેસુઞ્ઞં ઉપસંહરતિ – ‘‘ઇત્થન્નામો તં ‘ગોતમો મોગ્ગલ્લાનો કચ્ચાનો વાસિટ્ઠો’તિ ભણતી’’તિ. આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નસ્સ સુત્વા ઉપસમ્પન્નસ્સ પેસુઞ્ઞં ઉપસંહરતિ – ‘‘ઇત્થન્નામો તં ‘કોટ્ઠકો પુપ્ફછડ્ડકો’તિ ભણતી’’તિ. આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નસ્સ સુત્વા ઉપસમ્પન્નસ્સ પેસુઞ્ઞં ઉપસંહરતિ – ‘‘ઇત્થન્નામો તં ‘કસ્સકો વાણિજો ગોરક્ખો’તિ ભણતી’’તિ. આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નસ્સ સુત્વા ઉપસમ્પન્નસ્સ પેસુઞ્ઞં ઉપસંહરતિ – ''ઇત્થન્નામો તં 'નળકારો કુમ્ભકારો પેસકારો ચમ્મકારો નહાપિતો'તિ ભણતી''તિ. આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નસ્સ સુત્વા ઉપસમ્પન્નસ્સ પેસુઞ્ઞં ઉપસંહરતિ – ''ઇત્થન્નામો તં 'મુદ્દિકો ગણકો લેખકો'તિ ભણતી''તિ. આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

૪૦. ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નસ્સ સુત્વા ઉપસમ્પન્નસ્સ પેસુઞ્ઞં ઉપસંહરતિ – ''ઇત્થન્નામો તં 'કુટ્ઠિકો ગણ્ડિકો કિલાસિકો સોસિકો અપમારિકો'તિ ભણતી''તિ. આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નસ્સ સુત્વા ઉપસમ્પન્નસ્સ પેસુઞ્ઞં ઉપસંહરતિ – ''ઇત્થન્નામો તં 'મધુમેહિકો'તિ ભણતી''તિ. આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નસ્સ સુત્વા ઉપસમ્પન્નસ્સ પેસુઞ્ઞં ઉપસંહરતિ – ''ઇત્થન્નામો તં 'અતિદીઘો અતિરસ્સો અતિકણ્હો અચ્ચોદાતો'તિ ભણતી''તિ. આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નસ્સ સુત્વા ઉપસમ્પન્નસ્સ પેસુઞ્ઞં ઉપસંહરતિ – ''ઇત્થન્નામો તં 'નાતિદીઘો નાતિરસ્સો નાતિકણ્હો નાચ્ચોદાતો'તિ ભણતી''તિ. આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નસ્સ સુત્વા ઉપસમ્પન્નસ્સ પેસુઞ્ઞં ઉપસંહરતિ – ''ઇત્થન્નામો તં 'રાગપરિયુટ્ઠિતો દોસપરિયુટ્ઠિતો મોહપરિયુટ્ઠિતો'તિ ભણતી''તિ. આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નસ્સ સુત્વા ઉપસમ્પન્નસ્સ પેસુઞ્ઞં ઉપસંહરતિ – ''ઇત્થન્નામો તં 'વીતરાગો વીતદોસો વીતમોહો'તિ ભણતી''તિ. આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નસ્સ સુત્વા ઉપસમ્પન્નસ્સ પેસુઞ્ઞં ઉપસંહરતિ – ''ઇત્થન્નામો તં 'પારાજિકં અજ્ઝાપન્નો, સઙ્ઘાદિસેસં અજ્ઝાપન્નો, થુલ્લચ્ચયં અજ્ઝાપન્નો, પાચિત્તિયં અજ્ઝાપન્નો , પાટિદેસનીયં અજ્ઝાપન્નો, દુક્કટં અજ્ઝાપન્નો, દુબ્ભાસિતં અજ્ઝાપન્નો'તિ ભણતી''તિ. આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નસ્સ સુત્વા ઉપસમ્પન્નસ્સ પેસુઞ્ઞં ઉપસંહરતિ – ''ઇત્થન્નામો તં 'સોતાપન્નો'તિ ભણતી''તિ. આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નસ્સ સુત્વા ઉપસમ્પન્નસ્સ પેસુઞ્ઞં ઉપસંહરતિ – ''ઇત્થન્નામો તં 'ઓટ્ઠો મેણ્ડો ગોણો ગદ્રભો તિરચ્છાનગતો નેરયિકો, નત્થિ તસ્સ સુગતિ, દુગ્ગતિયેવ તસ્સ પાટિકઙ્ખા'તિ ભણતી''તિ. આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નસ્સ સુત્વા ઉપસમ્પન્નસ્સ પેસુઞ્ઞં ઉપસંહરતિ – ''ઇત્થન્નામો તં 'પણ્ડિતો બ્યત્તો મેધાવી બહુસ્સુતો ધમ્મકથિકો, નત્થિ તસ્સ દુગ્ગતિ, સુગતિ યેવ તસ્સ પાટિકઙ્ખા'તિ ભણતી''તિ. આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

૪૧. ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નસ્સ સુત્વા ઉપસમ્પન્નસ્સ પેસુઞ્ઞં ઉપસંહરતિ – ''ઇત્થન્નામો 'સન્તિ ઇધેકચ્ચે ચણ્ડાલા વેના નેસાદા રથકારા, પુક્કુસા'તિ ભણતિ, ન સો અઞ્ઞં ભણતિ, તઞ્ઞેવ ભણતી''તિ. આપત્તિ વાચાય, વાચાય દુક્કટસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નસ્સ સુત્વા ઉપસમ્પન્નસ્સ પેસુઞ્ઞં ઉપસંહરતિ – ''ઇત્થન્નામો 'સન્તિ ઇધેકચ્ચે ખત્તિયા બ્રાહ્મણા'તિ ભણતિ, ન સો અઞ્ઞં ભણતિ, તઞ્ઞેવ ભણતી'તિ. આપત્તિ વાચાય, વાચાય દુક્કટસ્સ...પે॰....

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નસ્સ સુત્વા ઉપસમ્પન્નસ્સ પેસુઞ્ઞં ઉપસંહરતિ – ''ઇત્થન્નામો 'સન્તિ ઇધેકચ્ચે પણ્ડિતા બ્યત્તા મેધાવી બહુસ્સુતા ધમ્મકથિકા, નત્થિ તેસં દુગ્ગતિ, સુગતિ યેવ તેસં પાટિકઙ્ખા'તિ ભણતિ, ન સો અઞ્ઞં ભણતિ, તઞ્ઞેવ ભણતી''તિ. આપત્તિ વાચાય, વાચાય દુક્કટસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નસ્સ સુત્વા ઉપસમ્પન્નસ્સ પેસુઞ્ઞં ઉપસંહરતિ – ''ઇત્થન્નામો 'યે નૂન ચણ્ડાલા વેના નેસાદા રથકારા પુક્કુસા'તિ ભણતિ, ન સો અઞ્ઞં ભણતિ, તઞ્ઞેવ ભણતી''તિ. આપત્તિ વાચાય, વાચાય દુક્કટસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નસ્સ સુત્વા ઉપસમ્પન્નસ્સ પેસુઞ્ઞં ઉપસંહરતિ – ''ઇત્થન્નામો 'યે નૂન પણ્ડિતા બ્યત્તા મેધાવી બહુસ્સુતા ધમ્મકથિકા'તિ ભણતિ, ન સો અઞ્ઞં ભણતિ, તઞ્ઞેવ ભણતી''તિ. આપત્તિ વાચાય, વાચાય દુક્કટસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નસ્સ સુત્વા ઉપસમ્પન્નસ્સ પેસુઞ્ઞં ઉપસંહરતિ – ''ઇત્થન્નામો 'ન મયં ચણ્ડાલા વેના નેસાદા રથકારા પુક્કુસા'તિ ભણતિ, ન સો અઞ્ઞં ભણતિ, તઞ્ઞેવ ભણતી''તિ. આપત્તિ વાચાય, વાચાય દુક્કટસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નસ્સ સુત્વા ઉપસમ્પન્નસ્સ પેસુઞ્ઞં ઉપસંહરતિ – ''ઇત્થન્નામો 'ન મયં પણ્ડિતા બ્યત્તા મેધાવી બહુસ્સુતા ધમ્મકથિકા, નત્થમ્હાકં દુગ્ગતિ, સુગતિ યેવ અમ્હાકં પાટિકઙ્ખા'તિ ભણતિ, ન સો અઞ્ઞં ભણતિ, તઞ્ઞેવ ભણતી''તિ. આપત્તિ વાચાય, વાચાય દુક્કટસ્સ.

૪૨. ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નસ્સ સુત્વા ઉપસમ્પન્નસ્સ પેસુઞ્ઞં ઉપસંહરતિ; આપત્તિ વાચાય, વાચાય પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નસ્સ સુત્વા અનુપસમ્પન્નસ્સ પેસુઞ્ઞં ઉપસંહરતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો અનુપસમ્પન્નસ્સ સુત્વા ઉપસમ્પન્નસ્સ પેસુઞ્ઞં ઉપસંહરતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

ઉપસમ્પન્નો અનુપસમ્પન્નસ્સ સુત્વા અનુપસમ્પન્નસ્સ પેસુઞ્ઞં ઉપસંહરતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૪૩. અનાપત્તિ નપિયકમ્યસ્સ, નભેદાધિપ્પાયસ્સ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

પેસુઞ્ઞસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં તતિયં.

૪. પદસોધમ્મસિક્ખાપદં

૪૪. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ઉપાસકે પદસો ધમ્મં વાચેન્તિ. ઉપાસકા ભિક્ખૂસુ અગારવા અપ્પતિસ્સા અસભાગવુત્તિકા વિહરન્તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ઉપાસકે પદસો ધમ્મં વાચેસ્સન્તિ! ઉપાસકા ભિક્ખૂસુ અગારવા અપ્પતિસ્સા અસભાગવુત્તિકા વિહરન્તી''તિ. અથ ખો તે ભિક્ખૂ છબ્બગ્ગિયે ભિક્ખૂ અનેકપરિયાયેન વિગરહિત્વા ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું...પે॰... ''સચ્ચં કિર તુમ્હે, ભિક્ખવે, ઉપાસકે પદસો ધમ્મં વાચેથ; ઉપાસકા ભિક્ખૂસુ અગારવા અપ્પતિસ્સા અસભાગવુત્તિકા વિહરન્તી''તિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ તુમ્હે, મોઘપુરિસા, ઉપાસકે પદસો ધમ્મં વાચેસ્સથ! ઉપાસકા ભિક્ખૂસુ અગારવા અપ્પતિસ્સા અસભાગવુત્તિકા વિહરન્તિ! નેતં, મોઘપુરિસા, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય પસન્નાનં વા ભિય્યોભાવાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૪૫. ''**યો પન ભિક્ખુ અનુપસમ્પન્નં પદસો ધમ્મં વાચેય્ય પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૪૬. **યો પના**તિ યો યાદિસો...પે॰... **ભિક્ખૂ**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

અનુપસમ્પન્નો નામ ભિક્ખુઞ્ચ ભિક્ખુનિઞ્ચ ઠપેત્વા અવસેસો અનુપસમ્પન્નો નામ.

પદસો નામ પદં, અનુપદં, અન્વક્ખરં, અનુબ્યઞ્જનં.

પદં નામ એકતો પટ્ઠપેત્વા એકતો ઓસાપેન્તિ. **અનુપદં** નામ પાટેક્કં પટ્ઠપેત્વા એકતો ઓસાપેન્તિ. **અન્વક્ખરં** નામ ''રૂપં અનિચ્ચ''ન્તિ વુચ્ચમાનો, ''રુ''ન્તિ ઓપાતેતિ. **અનુબ્યઞ્જનં** નામ ''રૂપં અનિચ્ચ''ન્તિ વુચ્ચમાનો, ''વેદના અનિચ્ચા''તિ સદ્દં નિચ્છારેતિ.

યઞ્ચ પદં, યઞ્ચ અનુપદં, યઞ્ચ અન્વક્ખરં, યઞ્ચ અનુબ્યઞ્જનં – સબ્બમેતં પદસો [પદસો ધમ્મો (ઇતિપિ)] નામ.

ધમ્મો નામ બુદ્ધભાસિતો, સાવકભાસિતો, ઇસિભાસિતો, દેવતાભાસિતો, અત્થૂપસઞ્હિતો, ધમ્મૂપસઞ્હિતો.

વાચેય્યાતિ પદેન વાચેતિ, પદે પદે આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અક્ખરાય વાચેતિ, અક્ખરક્ખરાય આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૪૭. અનુપસમ્પન્ને અનુપસમ્પન્નસઞ્ઞી પદસો ધમ્મં વાચેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અનુપસમ્પન્ને વેમતિકો પદસો ધમ્મં વાચેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અનુપસમ્પન્ને ઉપસમ્પન્નસઞ્ઞી પદસો ધમ્મં વાચેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપસમ્પન્ને અનુપસમ્પન્નસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઉપસમ્પન્ને વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઉપસમ્પન્ને ઉપસમ્પન્નસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

૪૮. અનાપત્તિ એકતો ઉદ્દિસાપેન્તો, એકતો સજ્ઝાયં કરોન્તો , યેભુય્યેન પગુણં ગન્થં ભણન્તં ઓપાતેતિ, ઓસારેન્તં ઓપાતેતિ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

પદસોધમ્મસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં ચતુત્થં.

૫. સહસેય્યસિક્ખાપદં

૪૯. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા આળવિયં વિહરતિ અગ્ગાળવે ચેતિયે. તેન ખો પન સમયેન ઉપાસકા આરામં આગચ્છન્તિ ધમ્મસ્સવનાય. ધમ્મે ભાસિતે થેરા ભિક્ખૂ યથાવિહારં ગચ્છન્તિ. નવકા ભિક્ખૂ તત્થેવ ઉપટ્ઠાનસાલાયં ઉપાસકેહિ સદ્ધિં મુટ્ઠસ્સતી, અસમ્પજાના, નગ્ગા, વિકૂજમાના, કાકચ્છમાના સેય્યં કપ્પેન્તિ. ઉપાસકા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભદન્તા મુટ્ઠસ્સતી અસમ્પજાના નગ્ગા વિકૂજમાના કાકચ્છમાના સેય્યં કપ્પેસ્સન્તી''તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ તેસં ઉપાસકાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખૂ અનુપસમ્પન્નેન સહસેય્યં કપ્પેસ્સન્તી''તિ! અથ ખો તે ભિક્ખૂ તે નવકે ભિક્ખૂ અનેકપરિયાયેન વિગરહિત્વા ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું...પે॰... ''સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂ અનુપસમ્પન્નેન સહસેય્યં કપ્પેન્તી''તિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ તે, ભિક્ખવે, મોઘપુરિસા અનુપસમ્પન્નેન સહસેય્યં કપ્પેસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

''**યો પન ભિક્ખુ અનુપસમ્પન્નેન સહસેય્યં કપ્પેય્ય પાચિત્તિય**''ન્તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૫૦. અથ ખો ભગવા આળવિયં યથાભિરન્તં વિહરિત્વા યેન કોસમ્બી તેન ચારિકં પક્કામિ. અનુપુબ્બેન ચારિકં ચરમાનો યેન કોસમ્બી તદવસરિ. તત્ર સુદં ભગવા કોસમ્બિયં વિહરતિ બદરિકારામે. ભિક્ખૂ આયસ્મન્તં રાહુલં એતદવોચું – ''ભગવતા, આવુસો રાહુલ, સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં – 'ન અનુપસમ્પન્નેન સહસેય્યા કપ્પેતબ્બા'તિ. સેય્યં, આવુસો રાહુલ, જાનાહી''તિ. અથ ખો આયસ્મા રાહુલો સેય્યં અલભમાનો વચ્ચકુટિયા સેય્યં કપ્પેસિ. અથ ખો ભગવા રત્તિયા પચ્ચૂસસમયં પચ્ચુટ્ઠાય યેન વચ્ચકુટિ તેનુપસઙ્કમિ; ઉપસઙ્કમિત્વા ઉક્કાસિ. આયસ્માપિ રાહુલો ઉક્કાસિ. ''કો એત્થા''તિ? ''અહં, ભગવા, રાહુલો''તિ. ''કિસ્સ ત્વં, રાહુલ, ઇધ નિસિન્નોસી''તિ? અથ ખો આયસ્મા રાહુલો ભગવતો એતમત્થં આરોચેસિ. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, અનુપસમ્પન્નેન દિરત્તતિરત્તં સહસેય્યં કપ્પેતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૫૧. ''**યો પન ભિક્ખુ અનુપસમ્પન્નેન ઉત્તરિદિરત્તતિરત્તં સહસેય્યં કપ્પેય્ય, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૫૨. **યો પના**તિ યો યાદિસો...પે॰... **ભિક્ખૂ**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

અનુપસમ્પન્નો નામ ભિક્ખું ઠપેત્વા અવસેસો અનુપસમ્પન્નો નામ.

ઉત્તરિદિરત્તતિરત્તન્તિ અતિરેકદિરત્તતિરત્તં.

સહાતિ એકતો.

સેય્યા નામ સબ્બચ્છન્ના, સબ્બપરિચ્છન્ના, યેભુય્યેનચ્છન્ના, યેભુય્યેન પરિચ્છન્ના.

સેય્યં કપ્પેય્યાતિ ચતુત્થે દિવસે અત્થઙ્ગતે સૂરિયે, અનુપસમ્પન્ને નિપન્ને, ભિક્ખુ નિપજ્જતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ભિક્ખુ નિપન્ને, અનુપસમ્પન્નો નિપજ્જતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉભો વા નિપજ્જન્તિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉટ્ઠહિત્વા પુનપ્પુનં નિપજ્જન્તિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૫૩. અનુપસમ્પન્ને અનુપસમ્પન્નસઞ્ઞી ઉત્તરિદિરત્તતિરત્તં સહસેય્યં કપ્પેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અનુપસમ્પન્ને વેમતિકો ઉત્તરિદિરત્તતિરત્તં સહસેય્યં કપ્પેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અનુપસમ્પન્ને ઉપસમ્પન્નસઞ્ઞી ઉત્તરિદિરત્તતિરત્તં સહસેય્યં કપ્પેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપડ્ઢચ્છન્ને ઉપડ્ઢપરિચ્છન્ને, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઉપસમ્પન્ને અનુપસમ્પન્નસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઉપસમ્પન્ને વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઉપસમ્પન્ને ઉપસમ્પન્નસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

૫૪. અનાપત્તિ દ્વેતિસ્સો રત્તિયો વસતિ, ઊનકદ્વેતિસ્સો રત્તિયો વસતિ, દ્વે રત્તિયો વસિત્વા તતિયાય રત્તિયા પુરારુણા નિક્ખમિત્વા પુન વસતિ, સબ્બચ્છન્ને, સબ્બઅપરિચ્છન્ને, સબ્બપરિચ્છન્ને સબ્બઅચ્છન્ને [વસતિ, સબ્બઅચ્છન્ને સબ્બઅપરિચ્છન્ને, (સી॰)], યેભુય્યેન અચ્છન્ને, યેભુય્યેન અપરિચ્છન્ને, અનુપસમ્પન્ને નિપન્ને ભિક્ખુ નિસીદતિ, ભિક્ખુ નિપન્ને અનુપસમ્પન્નો નિસીદતિ, ઉભો વા નિસીદન્તિ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

સહસેય્યસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં પઞ્ચમં.

૬. દુતિયસહસેય્યસિક્ખાપદં

૫૫. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન આયસ્મા અનુરુદ્ધો કોસલેસુ જનપદે [એત્થ અમ્બટ્ઠસુત્તાદિટીકા ઓલોકેતબ્બા] સાવત્થિં ગચ્છન્તો સાયં અઞ્ઞતરં ગામં ઉપગચ્છિ. તેન ખો પન સમયેન તસ્મિં ગામે અઞ્ઞતરિસ્સા ઇત્થિયા આવસથાગારં પઞ્ઞત્તં હોતિ. અથ ખો આયસ્મા અનુરુદ્ધો યેન સા ઇત્થી તેનુપસઙ્કમિ; ઉપસઙ્કમિત્વા તં ઇત્થિં એતદવોચ – ''સચે તે, ભગિનિ, અગરુ, વસેય્યામ એકરત્તં આવસથાગારે''તિ. ''વસેય્યાથ, ભન્તે''તિ. અઞ્ઞેપિ અદ્ધિકા યેન સા ઇત્થી તેનુપસઙ્કમિંસુ; ઉપસઙ્કમિત્વા તં ઇત્થિં એતદવોચું – ''સચે તે, અય્યે, અગરુ વસેય્યામ એકરત્તં આવસથાગારે''તિ. ''એસો ખો અય્યો સમણો પઠમં ઉપગતો; સચે સો અનુજાનાતિ, વસેય્યાથા''તિ. અથ ખો તે અદ્ધિકા યેનાયસ્મા અનુરુદ્ધો તેનુપસઙ્કમિંસુ; ઉપસઙ્કમિત્વા આયસ્મન્તં અનુરુદ્ધં એતદવોચું – ''સચે તે, ભન્તે, અગરુ, વસેય્યામ એકરત્તં આવસથાગારે''તિ. ''વસેય્યાથ, આવુસો''તિ. અથ ખો સા ઇત્થી આયસ્મન્તે અનુરુદ્ધે સહ દસ્સનેન પટિબદ્ધચિત્તા અહોસિ. અથ ખો સા ઇત્થી યેનાયસ્મા અનુરુદ્ધો તેનુપસઙ્કમિ; ઉપસઙ્કમિત્વા આયસ્મન્તં અનુરુદ્ધં એતદવોચ – ''અય્યો, ભન્તે, ઇમેહિ મનુસ્સેહિ આકિણ્ણો ન ફાસુ વિહરિસ્સતિ. સાધાહં, ભન્તે, અય્યસ્સ મઞ્ચકં અબ્ભન્તરં પઞ્ઞપેય્ય''ન્તિ. અધિવાસેસિ ખો આયસ્મા અનુરુદ્ધો તુણ્હીભાવેન. અથ ખો સા ઇત્થી આયસ્મતો અનુરુદ્ધસ્સ મઞ્ચકં અબ્ભન્તરં પઞ્ઞપેત્વા અલઙ્કતપ્પટિયત્તા ગન્ધગન્ધિની યેનાયસ્મા અનુરુદ્ધો તેનુપસઙ્કમિ; ઉપસઙ્કમિત્વા આયસ્મન્તં અનુરુદ્ધં એતદવોચ – ''અય્યો, ભન્તે, અભિરૂપો દસ્સનીયો પાસાદિકો, અહં ચમ્હિ

અભિરૂપા દસ્સનીયા પાસાદિકા. સાધાહં, ભન્તે, અય્યસ્સ પજાપતિ ભવેય્ય''ન્તિ. એવં વુત્તે આયસ્મા અનુરુદ્ધો તુણ્હી અહોસિ. દુતિયમ્પિ ખો...પે॰... તતિયમ્પિ ખો સા ઇત્થી આયસ્મન્તં અનુરુદ્ધં એતદવોચ – ''અય્યો, ભન્તે, અભિરૂપો દસ્સનીયો પાસાદિકો, અહઞ્ચમ્હિ અભિરૂપા દસ્સનીયા પાસાદિકા. સાધુ, ભન્તે, અય્યો મઞ્ચેવ પટિચ્છતુ [સમ્પટિચ્છતુ (સ્યા॰)] સબ્બઞ્ચ સાપતેય્ય''ન્તિ. તતિયમ્પિ ખો આયસ્મા અનુરુદ્ધો તુણ્હી અહોસિ. અથ ખો સા ઇત્થી સાટકં નિક્ખિપિત્વા આયસ્મતો અનુરુદ્ધસ્સ પુરતો ચઙ્કમતિપિ તિટ્ઠતિપિ નિસીદતિપિ સેય્યમ્પિ કપ્પેતિ. અથ ખો આયસ્મા અનુરુદ્ધો ઇન્દ્રિયાનિ ઓક્ખિપિત્વા તં ઇત્થિં નેવ ઓલોકેસિ નપિ આલપિ. અથ ખો સા ઇત્થી – ''અચ્છરિયં વત ભો, અબ્ભુતં વત ભો! બહૂ મે મનુસ્સા સતેનપિ સહસ્સેનપિ પહિણન્તિ. અયં પન સમણો – મયા સામં યાચિયમાનો – ન ઇચ્છતિ મઞ્ચેવ પટિચ્છિતું સબ્બઞ્ચ સાપતેય્ય''ન્તિ સાટકં નિવાસેત્વા આયસ્મતો અનુરુદ્ધસ્સ પાદેસુ સિરસા નિપતિત્વા આયસ્મન્તં અનુરુદ્ધં એતદવોચ – ''અચ્ચયો મં, ભન્તે, અચ્ચગમા યથાબાલં યથામૂળ્હં યથાઅકુસલં યાહં એવમકાસિં. તસ્સા મે, ભન્તે, અય્યો અચ્ચયં અચ્ચયતો પટિગ્ગણ્હાતુ આયતિં સંવરાયા''તિ. ''તગ્ઘ ત્વં, ભગિનિ, અચ્ચયો અચ્ચગમા યથાબાલં યથામૂળ્હં યથાઅકુસલં યા ત્વં એવમકાસિ. યતો ચ ખો ત્વં, ભગિનિ, અચ્ચયં અચ્ચયતો દિસ્વા યથાધમ્મં પટિકરોસિ, તં તે મયં પટિગ્ગણ્હામ. વુદ્ધિ હેસા, ભગિનિ, અરિયસ્સ વિનયે યો અચ્ચયં અચ્ચયતો દિસ્વા યથાધમ્મં પટિકરોતિ આયતિઞ્ચ સંવરં આપજ્જતી''તિ.

અથ ખો સા ઇત્થી તસ્સા રત્તિયા અચ્ચયેન આયસ્મન્તં અનુરુદ્ધં પણીતેન ખાદનીયેન ભોજનીયેન સહત્થા સન્તપ્પેત્વા સમ્પવારેત્વા, આયસ્મન્તં અનુરુદ્ધં ભુત્તાવિં ઓનીતપત્તપાણિં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિ. એકમન્તં નિસિન્નં ખો તં ઇત્થિં આયસ્મા અનુરુદ્ધો ધમ્મિયા કથાય સન્દસ્સેસિ સમાદપેસિ સમુત્તેજેસિ સમ્પહંસેસિ. અથ ખો સા ઇત્થી – આયસ્મતા અનુરુદ્ધેન ધમ્મિયા કથાય સન્દસ્સિતા સમાદપિતા સમુત્તેજિતા સમ્પહંસિતા – આયસ્મન્તં અનુરુદ્ધં એતદવોચ – ''અભિક્કન્તં, ભન્તે, અભિક્કન્તં, ભન્તે! સેય્યથાપિ, ભન્તે, નિક્કુજ્જિતં વા ઉક્કુજ્જેય્ય, પટિચ્છન્નં વા વિવરેય્ય, મૂળ્હસ્સ વા મગ્ગં આચિક્ખેય્ય, અન્ધકારે વા તેલપજ્જોતં ધારેય્ય – ચક્ખુમન્તો રૂપાનિ દક્ખન્તીતિ, એવમેવં અય્યેન અનુરુદ્ધેન અનેકપરિયાયેન ધમ્મો પકાસિતો. એસાહં, ભન્તે, તં ભગવન્તં સરણં ગચ્છામિ ધમ્મઞ્ચ ભિક્ખુસઙ્ઘઞ્ચ. ઉપાસિકં મં અય્યો ધારેતુ અજ્જતગ્ગે પાણુપેતં સરણં ગત''ન્તિ.

અથ ખો આયસ્મા અનુરુદ્ધો સાવત્થિયં ગન્ત્વા ભિક્ખૂનં એતમત્થં આરોચેસિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ આયસ્મા અનુરુદ્ધો માતુગામેન સહસેય્યં કપ્પેસ્સતી''તિ! અથ ખો તે ભિક્ખૂ આયસ્મન્તં અનુરુદ્ધં અનેકપરિયાયેન વિગરહિત્વા ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું...પે॰... ''સચ્ચં કિર ત્વં, અનુરુદ્ધ, માતુગામેન સહસેય્યં કપ્પેસી''તિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ . વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ ત્વં, અનુરુદ્ધ, માતુગામેન સહસેય્યં કપ્પેસ્સસિ! નેતં, અનુરુદ્ધ, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૫૬. **''યો પન ભિક્ખુ માતુગામેન સહસેય્યં કપ્પેય્ય પાચિત્તિય''**ન્તિ.

૫૭. **યો પના**તિ યો યાદિસો...પે॰... **ભિક્ખૂ**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

માતુગામો નામ મનુસ્સિત્થી, ન યક્ખી [યક્ખિની (ક॰)], ન પેતી, ન તિરચ્છાનગતા; અન્તમસો તદહુજાતાપિ દારિકા, પગેવ મહત્તરી.

સહાતિ એકતો.

સેય્યા નામ સબ્બચ્છન્ના, સબ્બપરિચ્છન્ના, યેભુય્યેનચ્છન્ના, યેભુય્યેન પરિચ્છન્ના.

સેય્યં કપ્પેય્યાતિ અત્થઙ્ગતે સૂરિયે, માતુગામે નિપન્ને ભિક્ખુ નિપજ્જતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ભિક્ખુ નિપન્ને માતુગામો નિપજ્જતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉભો વા નિપજ્જન્તિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉટ્ઠહિત્વા પુનપ્પુનં નિપજ્જન્તિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૫૮. માતુગામે માતુગામસઞ્ઞી સહસેય્યં કપ્પેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. માતુગામે વેમતિકો સહસેય્યં કપ્પેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. માતુગામે અમાતુગામસઞ્ઞી સહસેય્યં કપ્પેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપડ્ઢચ્છન્ને ઉપડ્ઢપરિચ્છન્ને, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. યક્ખિયા વા પેતિયા વા પણ્ડકેન વા તિરચ્છાનગતિત્થિયા વા સહસેય્યં કપ્પેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અમાતુગામે માતુગામસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અમાતુગામે વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અમાતુગામે અમાતુગામસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

૫૯. અનાપત્તિ સબ્બચ્છન્ને સબ્બઅપરિચ્છન્ને, સબ્બપરિચ્છન્ને સબ્બઅચ્છન્ને [અનાપત્તિ સબ્બઅચ્છન્ને સબ્બઅપરિચ્છન્ને, (સી॰)], યેભુય્યેન અચ્છન્ને, યેભુય્યેન અપરિચ્છન્ને, માતુગામે નિપન્ને ભિક્ખુ નિસીદતિ , ભિક્ખુ નિપન્ને માતુગામો નિસીદતિ, ઉભો વા નિસીદન્તિ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

દુતિયસહસેય્યસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં છટ્ઠં.

૭. ધમ્મદેસનાસિક્ખાપદં

૬૦. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન આયસ્મા ઉદાયી સાવત્થિયં કુલૂપકો હોતિ, બહુકાનિ કુલાનિ ઉપસઙ્કમતિ. અથ ખો આયસ્મા ઉદાયી પુબ્બણ્હસમયં નિવાસેત્વા પત્તચીવરમાદાય યેન અઞ્ઞતરં કુલં તેનુપસઙ્કમિ. તેન ખો પન સમયેન ઘરણી નિવેસનદ્વારે નિસિન્ના હોતિ, ઘરસુણ્હા આવસથદ્વારે નિસિન્ના હોતિ. અથ ખો આયસ્મા ઉદાયી યેન ઘરણી તેનુપસઙ્કમિ; ઉપસઙ્કમિત્વા ઘરણિયા ઉપકણ્ણકે ધમ્મં દેસેસિ. અથ ખો ઘરસુણ્હાય એતદહોસિ – ''કિં નુ ખો સો સમણો સસ્સુયા જારો ઉદાહુ ઓભાસતી''તિ?

અથ ખો આયસ્મા ઉદાયી ઘરણિયા ઉપકણ્ણકે ધમ્મં દેસેત્વા યેન ઘરસુણ્હા તેનુપસઙ્કમિ; ઉપસઙ્કમિત્વા ઘરસુણ્હાય ઉપકણ્ણકે ધમ્મં દેસેસિ. અથ ખો ઘરણિયા એતદહોસિ – ''કિં નુ ખો સો સમણો ઘરસુણ્હાય જારો ઉદાહુ ઓભાસતી''તિ ? અથ ખો આયસ્મા ઉદાયી ઘરસુણ્હાય ઉપકણ્ણકે ધમ્મં દેસેત્વા પક્કામિ. અથ ખો ઘરણી ઘરસુણ્હં એતદવોચ – ''હે જે, કિં તે એસો સમણો અવોચા''તિ? ''ધમ્મં મે, અય્યે, દેસેસિ''. ''અય્યાય પન કિં અવોચા''તિ? ''મય્હમ્પિ ધમ્મં દેસેસી''તિ. તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ અય્યો ઉદાયી માતુગામસ્સ ઉપકણ્ણકે ધમ્મં દેસેસ્સતિ! નનુ નામ વિસ્સટ્ઠેન વિવટેન ધમ્મો દેસેતબ્બો''તિ?

અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ તાસં ઇત્થીનં ઉજ્ઝાયન્તીનં ખિય્યન્તીનં વિપાચેન્તીનં. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ આયસ્મા ઉદાયી માતુગામસ્સ ધમ્મં દેસેસ્સતી''તિ! અથ

ખો તે ભિક્ખૂ આયસ્મન્તં ઉદાયિં અનેકપરિયાયેન વિગરહિત્વા ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું...પે॰... ‘‘સચ્ચં કિર ત્વં, ઉદાયિ, માતુગામસ્સ ધમ્મં દેસેસી’’તિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ ત્વં, મોઘપુરિસ, માતુગામસ્સ ધમ્મં દેસેસ્સસિ. નેતં મોઘપુરિસ, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

‘‘**યો પન ભિક્ખુ માતુગામસ્સ ધમ્મં દેસેય્ય પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૬૧. તેન ખો પન સમયેન ઉપાસિકા ભિક્ખૂ પસ્સિત્વા એતદવોચું – ‘‘ઇઙ્ઘાય્યા ધમ્મં દેસેથા’’તિ. ‘‘ન, ભગિની, કપ્પતિ માતુગામસ્સ ધમ્મં દેસેતુ’’ન્તિ. ‘‘ઇઙ્ઘાય્યા છપ્પઞ્ચવાચાહિ ધમ્મં દેસેથ, સક્કા એત્તકેનપિ ધમ્મો અઞ્ઞાતુ’’ન્તિ. ‘‘ન, ભગિની, કપ્પતિ માતુગામસ્સ ધમ્મં દેસેતુ’’ન્તિ. કુક્કુચ્ચાયન્તા ન દેસેસું. ઉપાસિકા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ અય્યા અમ્હેહિ યાચિયમાના ધમ્મં ન દેસેસ્સન્તી’’તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ તાસં ઉપાસિકાનં ઉજ્ઝાયન્તીનં ખિય્યન્તીનં વિપાચેન્તીનં. અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, માતુગામસ્સ છપ્પઞ્ચવાચાહિ ધમ્મં દેસેતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

‘‘**યો પન ભિક્ખૂ માતુગામસ્સ ઉત્તરિછપ્પઞ્ચવાચાહિ ધમ્મં દેસેય્ય, પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૬૨. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ – ‘‘ભગવતા અનુઞ્ઞાતં માતુગામસ્સ છપ્પઞ્ચવાચાહિ ધમ્મં દેસેતુ’’ન્તિ તે અવિઞ્ઞું પુરિસવિગ્ગહં ઉપનિસીદાપેત્વા માતુગામસ્સ ઉત્તરિછપ્પઞ્ચવાચાહિ ધમ્મં દેસેન્તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ અવિઞ્ઞું પુરિસવિગ્ગહં ઉપનિસીદાપેત્વા માતુગામસ્સ ઉત્તરિછપ્પઞ્ચવાચાહિ ધમ્મં દેસેસ્સન્તી’’તિ!

અથ ખો તે ભિક્ખૂ છબ્બગ્ગિયે ભિક્ખૂ અનેકપરિયાયેન વિગરહિત્વા ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું...પે॰... ‘‘સચ્ચં કિર તુમ્હે, ભિક્ખવે, અવિઞ્ઞું પુરિસવિગ્ગહં ઉપનિસીદાપેત્વા માતુગામસ્સ ઉત્તરિછપ્પઞ્ચવાચાહિ ધમ્મં દેસેથા’’તિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ તુમ્હે, મોઘપુરિસા, અવિઞ્ઞું પુરિસવિગ્ગહં ઉપનિસીદાપેત્વા માતુગામસ્સ ઉત્તરિછપ્પઞ્ચવાચાહિ ધમ્મં દેસેસ્સથ! નેતં, મોઘપુરિસા, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૬૩. ‘‘**યો પન ભિક્ખુ માતુગામસ્સ ઉત્તરિછપ્પઞ્ચવાચાહિ ધમ્મં દેસેય્ય, અઞ્ઞત્ર વિઞ્ઞુના પુરિસવિગ્ગહેન, પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

૬૪. **યો પના**તિ યો યાદિસો...પે॰... **ભિક્ખૂ**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

માતુગામો નામ મનુસ્સિત્થી; ન યક્ખી ન પેતી ન તિરચ્છાનગતા; વિઞ્ઞૂ, પટિબલા સુભાસિતદુબ્ભાસિતં દુટ્ઠુલ્લાદુટ્ઠુલ્લં આજાનિતું.

ઉત્તરિછપ્પઞ્ચવાચાહીતિ અતિરેકછપ્પઞ્ચવાચાહિ.

ધમ્મો નામ બુદ્ધભાસિતો, સાવકભાસિતો, ઇસિભાસિતો, દેવતાભાસિતો, અત્થૂપસઞ્હિતો, ધમ્મૂપસઞ્હિતો.

દેસેય્યાતિ પદેન દેસેતિ, પદે પદે આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અક્ખરાય દેસેતિ, અક્ખરક્ખરાય આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અઞ્ઞત્ર વિઞ્ઞુના પુરિસવિગ્ગહેનાતિ ઠપેત્વા વિઞ્ઞું પુરિસવિગ્ગહં. વિઞ્ઞૂ નામ પુરિસવિગ્ગહો, પટિબલો હોતિ સુભાસિતદુબ્ભાસિતં દુટ્ઠુલ્લાદુટ્ઠુલ્લં આજાનિતું.

૬૫. માતુગામે માતુગામસઞ્ઞી ઉત્તરિછપ્પઞ્ચવાચાહિ ધમ્મં દેસેતિ, અઞ્ઞત્ર વિઞ્ઞુના પુરિસવિગ્ગહેન, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. માતુગામે વેમતિકો ઉત્તરિછપ્પઞ્ચવાચાહિ ધમ્મં દેસેતિ, અઞ્ઞત્ર વિઞ્ઞુના પુરિસવિગ્ગહેન, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. માતુગામે અમાતુગામસઞ્ઞી ઉત્તરિછપ્પઞ્ચવાચાહિ ધમ્મં દેસેતિ, અઞ્ઞત્ર વિઞ્ઞુના પુરિસવિગ્ગહેન, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

યક્ખિયા વા પેતિયા વા પણ્ડકસ્સ વા તિરચ્છાનગતમનુસ્સવિગ્ગહિત્થિયા વા ઉત્તરિછપ્પઞ્ચવાચાહિ ધમ્મં દેસેતિ, અઞ્ઞત્ર વિઞ્ઞુના પુરિસવિગ્ગહેન, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અમાતુગામે માતુગામસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અમાતુગામે વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અમાતુગામે અમાતુગામસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

૬૬. અનાપત્તિ વિઞ્ઞુના પુરિસવિગ્ગહેન, છપ્પઞ્ચવાચાહિ ધમ્મં દેસેતિ, ઊનકછપ્પઞ્ચવાચાહિ ધમ્મં દેસેતિ, ઉટ્ઠહિત્વા પુન નિસીદિત્વા દેસેતિ, માતુગામો ઉટ્ઠહિત્વા પુન નિસીદતિ તસ્મિં દેસેતિ, અઞ્ઞસ્સ માતુગામસ્સ દેસેતિ, પઞ્હં પુચ્છતિ, પઞ્હં પુટ્ઠો કથેતિ, અઞ્ઞસ્સત્થાય ભણન્તં માતુગામો સુણાતિ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

ધમ્મદેસનાસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં સત્તમં.

૮. ભૂતારોચનસિક્ખાપદં

૬૭. [પારા॰ ૧૯૩] તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા વેસાલિયં વિહરતિ મહાવને કૂટાગારસાલાયં. તેન ખો પન સમયેન સમ્બહુલા સન્દિટ્ઠા સમ્ભત્તા ભિક્ખૂ વગ્ગુમુદાય નદિયા તીરે વસ્સં ઉપગચ્છિંસુ. તેન ખો પન સમયેન વજ્જી દુબ્ભિક્ખા હોતિ – દ્વીહિતિકા સેતટ્ઠિકા સલાકાવુત્તા, ન સુકરા ઉઞ્છેન પગ્ગહેન યાપેતું. અથ ખો તેસં ભિક્ખૂનં એતદહોસિ – ''એતરહિ ખો વજ્જી દુબ્ભિક્ખા – દ્વીહિતિકા સેતટ્ઠિકા સલાકાવુત્તા, ન સુકરા ઉઞ્છેન પગ્ગહેન યાપેતું. કેન નુ ખો મયં ઉપાયેન સમગ્ગા સમ્મોદમાના અવિવદમાના ફાસુકં વસ્સં વસેય્યામ, ન ચ પિણ્ડકેન કિલમેય્યામા''તિ? એકચ્ચે એવમાહંસુ – ''હન્દ મયં, આવુસો, ગિહીનં કમ્મન્તં અધિટ્ઠેમ. એવં તે અમ્હાકં દાતું મઞ્ઞિસ્સન્તિ. એવં મયં સમગ્ગા સમ્મોદમાના અવિવદમાના ફાસુકં વસ્સં વસિસ્સામ, ન ચ પિણ્ડકેન કિલમિસ્સામા''તિ. એકચ્ચે એવમાહંસુ – ''અલં, આવુસો, કિં ગિહીનં કમ્મન્તં અધિટ્ઠિતેન? હન્દ મયં, આવુસો,

ગિહીનં દૂતેય્યં હરામ. એવં તે અમ્હાકં દાતું મઞ્ઞિસ્સન્તિ. એવં મયં સમગ્ગા સમ્મોદમાના અવિવદમાના ફાસુકં વસ્સં વસિસ્સામ, ન ચ પિણ્ડકેન કિલમિસ્સામા''તિ. એકચ્ચે એવમાહંસુ – ''અલં, આવુસો; કિં ગિહીનં કમ્મન્તં અધિટ્ઠિતેન! કિં ગિહીનં દૂતેય્યં હટેન! હન્દ મયં, આવુસો, ગિહીનં અઞ્ઞમઞ્ઞસ્સ ઉત્તરિમનુસ્સધમ્મસ્સ વણ્ણં ભાસિસ્સામ – 'અસુકો ભિક્ખુ પઠમસ્સ ઝાનસ્સ લાભી, અસુકો ભિક્ખુ દુતિયસ્સ ઝાનસ્સ લાભી, અસુકો ભિક્ખુ તતિયસ્સ ઝાનસ્સ લાભી, અસુકો ભિક્ખુ ચતુત્થસ્સ ઝાનસ્સ લાભી, અસુકો ભિક્ખુ સોતાપન્નો, અસુકો ભિક્ખુ સકદાગામી, અસુકો ભિક્ખુ અનાગામી, અસુકો ભિક્ખુ અરહા, અસુકો ભિક્ખુ તેવિજ્જો, અસુકો ભિક્ખુ છળભિઞ્ઞોતિ. એવં તે અમ્હાકં દાતું મઞ્ઞિસ્સન્તિ. એવં મયં સમગ્ગા સમ્મોદમાના અવિવદમાના ફાસુકં વસ્સં વસિસ્સામ, ન ચ પિણ્ડકેન કિલમિસ્સામા''તિ. એસો યેવ ખો, આવુસો, સેય્યો, યો અમ્હાકં ગિહીનં અઞ્ઞમઞ્ઞસ્સ ઉત્તરિમનુસ્સધમ્મસ્સ વણ્ણો ભાસિતો''તિ.

અથ ખો તે ભિક્ખૂ ગિહીનં અઞ્ઞમઞ્ઞસ્સ ઉત્તરિમનુસ્સધમ્મસ્સ વણ્ણં ભાસિંસુ – ''અસુકો ભિક્ખુ પઠમસ્સ ઝાનસ્સ લાભી...પે॰... અસુકો ભિક્ખુ છળભિઞ્ઞો''તિ. અથ ખો તે મનુસ્સા – ''લાભા વત નો, સુલદ્ધં વત નો, યેસં નો એવરૂપા ભિક્ખૂ વસ્સં ઉપગતા, ન વત નો ઇતો પુબ્બે એવરૂપા ભિક્ખૂ વસ્સં ઉપગતા, યથયિમે ભિક્ખૂ સીલવન્તો કલ્યાણધમ્મા''તિ. તે ન તાદિસાનિ ભોજનાનિ અત્તના ભુઞ્જન્તિ, માતાપિતૂનં દેન્તિ પુત્તદારસ્સ દેન્તિ દાસકમ્મકરપોરિસસ્સ દેન્તિ મિત્તામચ્ચાનં દેન્તિ ઞાતિસાલોહિતાનં દેન્તિ યાદિસાનિ ભિક્ખૂનં દેન્તિ. ન તાદિસાનિ ખાદનીયાનિ સાયનીયાનિ પાનાનિ અત્તના ખાદન્તિ સાયન્તિ પિવન્તિ [અત્તના પિવન્તિ (સ્યા॰ ક॰)] માતાપિતૂનં દેન્તિ પુત્તદારસ્સ દેન્તિ દાસકમ્મકરપોરિસસ્સ દેન્તિ મિત્તામચ્ચાનં દેન્તિ ઞાતિસાલોહિતાનં દેન્તિ , યાદિસાનિ ભિક્ખૂનં દેન્તિ. અથ ખો તે ભિક્ખૂ વણ્ણવા અહેસું પીણિન્દ્રિયા પસન્નમુખવણ્ણા વિપ્પસન્નછવિવણ્ણા.

૬૮. આચિણ્ણં ખો પનેતં વસ્સંવુટ્ઠાનં ભિક્ખૂનં ભગવન્તં દસ્સનાય ઉપસઙ્કમિતું. અથ ખો તે ભિક્ખૂ વસ્સંવુટ્ઠા તેમાસચ્ચયેન સેનાસનં સંસામેત્વા પત્તચીવરમાદાય યેન વેસાલી તેન પક્કમિંસુ. અનુપુબ્બેન યેન વેસાલી મહાવનં કૂટાગારસાલા યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિંસુ; ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિંસુ. તેન ખો પન સમયેન દિસાસુ વસ્સંવુટ્ઠા ભિક્ખૂ કિસા હોન્તિ લૂખા દુબ્બણ્ણા ઉપ્પણ્ડુપ્પણ્ડુકજાતા ધમનિસન્થતગત્તા. વગ્ગુમુદાતીરિયા પન ભિક્ખૂ વણ્ણવા હોન્તિ પીણિન્દ્રિયા પસન્નમુખવણ્ણા વિપ્પસન્નછવિવણ્ણા. આચિણ્ણં ખો પનેતં બુદ્ધાનં ભગવન્તાનં આગન્તુકેહિ ભિક્ખૂહિ સદ્ધિં પટિસમ્મોદિતું. અથ ખો ભગવા વગ્ગુમુદાતીરિયે ભિક્ખૂ એતદવોચ – ''કચ્ચિ, ભિક્ખવે, ખમનીયં, કચ્ચિ યાપનીયં, કચ્ચિ સમગ્ગા સમ્મોદમાના અવિવદમાના ફાસુકં વસ્સં વસિત્થ, ન ચ પિણ્ડકેન કિલમિત્થા''તિ? ''ખમનીયં ભગવા, યાપનીયં ભગવા. સમગ્ગા ચ મયં, ભન્તે, સમ્મોદમાના અવિવદમાના ફાસુકં વસ્સં વસિમ્હા, ન ચ પિણ્ડકેન કિલમિમ્હા''તિ. જાનન્તાપિ તથાગતા પુચ્છન્તિ, જાનન્તાપિ ન પુચ્છન્તિ. કાલં વિદિત્વા પુચ્છન્તિ , કાલં વિદિત્વા ન પુચ્છન્તિ. અત્થસઞ્હિતં તથાગતા પુચ્છન્તિ, નો અનત્થસઞ્હિતં. અનત્થસઞ્હિતે સેતુઘાતો તથાગતાનં. દ્વીહાકારેહિ બુદ્ધા ભગવન્તો ભિક્ખૂ પટિપુચ્છન્તિ – ધમ્મં વા દેસેસ્સામ, સાવકાનં વા સિક્ખાપદં પઞ્ઞપેસ્સામાતિ.

અથ ખો ભગવા વગ્ગુમુદાતીરિયે ભિક્ખૂ એતદવોચ – ''યથા કથં પન તુમ્હે, ભિક્ખવે, સમગ્ગા સમ્મોદમાના અવિવદમાના ફાસુકં વસ્સં વસિત્થ, ન ચ પિણ્ડકેન કિલમિત્થા''તિ? અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''કચ્ચિ પન વો, ભિક્ખવે, ભૂત''ન્તિ? ''ભૂતં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ તુમ્હે, ભિક્ખવે, ઉદરસ્સ કારણા ગિહીનં અઞ્ઞમઞ્ઞસ્સ ઉત્તરિમનુસ્સધમ્મસ્સ વણ્ણં ભાસિસ્સથ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૬૯. “**યો પન ભિક્ખુ અનુપસમ્પન્નસ્સ ઉત્તરિમનુસ્સધમ્મં આરોચેય્ય ભૂતસ્મિં, પાચિત્તિય**”ન્તિ.

૭૦. **યો પના**તિ યો યાદિસો...પે॰... **ભિક્ખૂ**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

અનુપસમ્પન્નો નામ ભિક્ખુઞ્ચ ભિક્ખુનિઞ્ચ ઠપેત્વા, અવસેસો અનુપસમ્પન્નો નામ.

[પારા॰ ૧૯૮] **ઉત્તરિમનુસ્સધમ્મો** નામ ઝાનં, વિમોક્ખો, સમાધિ, સમાપત્તિ, ઞાણદસ્સનં, મગ્ગભાવના, ફલસચ્છિકિરિયા, કિલેસપ્પહાનં, વિનીવરણતા ચિત્તસ્સ, સુઞ્ઞાગારે અભિરતિ.

[પારા॰ ૧૯૯] **ઝાન**ન્તિ પઠમં ઝાનં, દુતિયં ઝાનં, તતિયં ઝાનં, ચતુત્થં ઝાનં.

[પારા॰ ૧૯૯] **વિમોક્ખો**તિ સુઞ્ઞતો વિમોક્ખો, અનિમિત્તો વિમોક્ખો, અપ્પણિહિતો વિમોક્ખો.

[પારા॰ ૧૯૯] **સમાધી**તિ સુઞ્ઞતો સમાધિ, અનિમિત્તો સમાધિ, અપ્પણિહિતો સમાધિ.

[પારા॰ ૧૯૯] **સમાપત્તી**તિ સુઞ્ઞતા સમાપત્તિ, અનિમિત્તા સમાપત્તિ, અપ્પણિહિતા સમાપત્તિ.

[પારા॰ ૧૯૯] **ઞાણદસ્સન**ન્તિ તિસ્સો વિજ્જા.

[પારા॰ ૧૯૯] **મગ્ગભાવના**તિ ચત્તારો સતિપટ્ઠાના, ચત્તારો સમ્મપ્પધાના, ચત્તારો ઇદ્ધિપાદા, પઞ્ચિન્દ્રિયાનિ, પઞ્ચ બલાનિ, સત્ત બોજ્ઝઙ્ગા, અરિયો અટ્ઠઙ્ગિકો મગ્ગો.

[પારા॰ ૧૯૯] **ફલસચ્છિકિરિયા**તિ સોતાપત્તિફલસ્સ સચ્છિકિરિયા, સકદાગામિફલસ્સ સચ્છિકિરિયા, અનાગામિફલસ્સ સચ્છિકિરિયા, અરહત્તસ્સ [અરહત્તફલસ્સ (સ્યા॰)] સચ્છિકિરિયા.

[પારા॰ ૧૯૯] **કિલેસપ્પહાન**ન્તિ રાગસ્સ પહાનં, દોસસ્સ પહાનં, મોહસ્સ પહાનં.

[પારા॰ ૧૯૯] **વિનીવરણતા ચિત્તસ્સા**તિ રાગા ચિત્તં વિનીવરણતા, દોસા ચિત્તં વિનીવરણતા, મોહા ચિત્તં વિનીવરણતા.

[પારા॰ ૧૯૯] **સુઞ્ઞાગારે અભિરતી**તિ પઠમેન ઝાનેન સુઞ્ઞાગારે અભિરતિ, દુતિયેન ઝાનેન સુઞ્ઞાગારે અભિરતિ, તતિયેન ઝાનેન સુઞ્ઞાગારે અભિરતિ, ચતુત્થેન ઝાનેન સુઞ્ઞાગારે અભિરતિ.

૭૧. **આરોચેય્યા**તિ અનુપસમ્પન્નસ્સ – “પઠમં ઝાનં સમાપજ્જિ”ન્તિ ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

આરોચેય્યાતિ અનુપસમ્પન્નસ્સ – “પઠમં ઝાનં સમાપજ્જામી”તિ ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

આરોચેય્યાતિ અનુપસમ્પન્નસ્સ – “પઠમં ઝાનં સમાપન્નો”તિ ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

આરોચેય્યાતિ અનુપસમ્પન્નસ્સ – “પઠમસ્સ ઝાનસ્સ લાભિમ્હી”તિ ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

આરોચેય્યાતિ અનુપસમ્પન્નસ્સ – “પઠમસ્સ ઝાનસ્સ વસિમ્હી”તિ ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

આરોચેય્યાતિ અનુપસમ્પન્નસ્સ – ‘‘પઠમં ઝાનં સચ્છિકતં મયા’’તિ ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

આરોચેય્યાતિ અનુપસમ્પન્નસ્સ – ‘‘દુતિયં ઝાનં... તતિયં ઝાનં... ચતુત્થં ઝાનં સમાપજ્જિં, સમાપજ્જામિ, સમાપન્નો; ચતુત્થસ્સ ઝાનસ્સ લાભિમ્હિ, વસિમ્હિ; ચતુત્થં ઝાનં સચ્છિકતં મયા’’તિ ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

આરોચેય્યાતિ અનુપસમ્પન્નસ્સ – ‘‘સુઞ્ઞતં વિમોક્ખં... અનિમિત્તં વિમોક્ખં... અપ્પણિહિતં વિમોક્ખં... સુઞ્ઞતં સમાધિં... અનિમિત્તં સમાધિં... અપ્પણિહિતં સમાધિં સમાપજ્જિં, સમાપજ્જામિ, સમાપન્નો; અપ્પણિહિતસ્સ સમાધિસ્સ લાભિમ્હિ, વસિમ્હિ; અપ્પણિહિતો સમાધિ સચ્છિકતો મયા’’તિ ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

આરોચેય્યાતિ અનુપસમ્પન્નસ્સ – ‘‘સુઞ્ઞતં સમાપત્તિં... અનિમિત્તં સમાપત્તિં... અપ્પણિહિતં સમાપત્તિં સમાપજ્જિં, સમાપજ્જામિ, સમાપન્નો; અપ્પણિહિતાય સમાપત્તિયા લાભિમ્હિ, વસિમ્હિ; અપ્પણિહિતા સમાપત્તિ સચ્છિકતા મયા’’તિ ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

આરોચેય્યાતિ અનુપસમ્પન્નસ્સ – ‘‘તિસ્સો વિજ્જા સમાપજ્જિં, સમાપજ્જામિ, સમાપન્નો; તિસ્સન્નં વિજ્જાનં લાભિમ્હિ, વસિમ્હિ; તિસ્સો વિજ્જા સચ્છિકતા મયા’’તિ ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

આરોચેય્યાતિ અનુપસમ્પન્નસ્સ – ‘‘ચત્તારો સતિપટ્ઠાને... ચત્તારો સમ્મપ્પધાને... ચત્તારો ઇદ્ધિપાદે સમાપજ્જિં, સમાપજ્જામિ, સમાપન્નો; ચતુન્નં ઇદ્ધિપાદાનં લાભિમ્હિ, વસિમ્હિ; ચત્તારો ઇદ્ધિપાદા સચ્છિકતા મયા’’તિ ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

આરોચેય્યાતિ અનુપસમ્પન્નસ્સ – ‘‘પઞ્ચિન્દ્રિયાનિ... પઞ્ચ બલાનિ સમાપજ્જિં, સમાપજ્જામિ , સમાપન્નો; પઞ્ચન્નં બલાનં લાભિમ્હિ, વસિમ્હિ; પઞ્ચ બલાનિ સચ્છિકતાનિ મયા’’તિ ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

આરોચેય્યાતિ અનુપસમ્પન્નસ્સ – ‘‘સત્ત બોજ્ઝઙ્ગે સમાપજ્જિં, સમાપજ્જામિ, સમાપન્નો; સત્તન્નં બોજ્ઝઙ્ગાનં લાભિમ્હિ, વસિમ્હિ; સત્ત બોજ્ઝઙ્ગા સચ્છિકતા મયા’’તિ ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

આરોચેય્યાતિ અનુપસમ્પન્નસ્સ – ‘‘અરિયં અટ્ઠઙ્ગિકં મગ્ગં સમાપજ્જિં, સમાપજ્જામિ, સમાપન્નો; અરિયસ્સ અટ્ઠઙ્ગિકસ્સ મગ્ગસ્સ લાભિમ્હિ, વસિમ્હિ; અરિયો અટ્ઠઙ્ગિકો મગ્ગો સચ્છિકતો મયા’’તિ ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

આરોચેય્યાતિ અનુપસમ્પન્નસ્સ – ‘‘સોતાપત્તિફલં... સકદાગામિફલં... અનાગામિફલં... અરહત્તં સમાપજ્જિં, સમાપજ્જામિ, સમાપન્નો; અરહત્તસ્સ લાભિમ્હિ, વસિમ્હિ; અરહત્તં [અરહત્તફલં (સ્યા॰)] સચ્છિકતં મયા’’તિ ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

આરોચેય્યાતિ અનુપસમ્પન્નસ્સ – ‘‘રાગો મે ચત્તો... દોસો મે ચત્તો... મોહો મે ચત્તો, વન્તો, મુત્તો, પહીનો, પટિનિસ્સટ્ઠો, ઉક્ખેટિતો , સમુક્ખેટિતો’’તિ ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

આરોચેય્યાતિ અનુપસમ્પન્નસ્સ – ''રાગા મે ચિત્તં વિનીવરણં... દોસા મે ચિત્ત વિનીવરણં... મોહા મે ચિત્તં વિનીવરણ''ન્તિ ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

આરોચેય્યાતિ અનુપસમ્પન્નસ્સ – ''સુઞ્ઞાગારે પઠમં ઝાનં... દુતિયં ઝાનં... તતિયં ઝાનં... ચતુત્થં ઝાનં સમાપજ્જિં, સમાપજ્જામિ, સમાપન્નો; સુઞ્ઞાગારે ચતુત્થસ્સ ઝાનસ્સ લાભિમ્હિ, વસિમ્હિ; સુઞ્ઞાગારે ચતુત્થં ઝાનં સચ્છિકતં મયા''તિ ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૭૨. આરોચેય્યાતિ અનુપસમ્પન્નસ્સ – ''પઠમઞ્ચ ઝાનં દુતિયઞ્ચ ઝાનં સમાપજ્જિં, સમાપજ્જામિ, સમાપન્નો; પઠમસ્સ ચ ઝાનસ્સ દુતિયસ્સ ચ ઝાનસ્સ લાભિમ્હિ, વસિમ્હિ; પઠમઞ્ચ ઝાનં દુતિયઞ્ચ ઝાનં સચ્છિકતં મયા''તિ ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

આરોચેય્યાતિ અનુપસમ્પન્નસ્સ – ''પઠમઞ્ચ ઝાનં તતિયઞ્ચ ઝાનં... પઠમઞ્ચ ઝાનં ચતુત્થઞ્ચ ઝાનં સમાપજ્જિં, સમાપજ્જામિ, સમાપન્નો; પઠમસ્સ ચ ઝાનસ્સ ચતુત્થસ્સ ચ ઝાનસ્સ લાભિમ્હિ, વસિમ્હિ; પઠમઞ્ચ ઝાનં ચતુત્થઞ્ચ ઝાનં સચ્છિકતં મયા''તિ ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

આરોચેય્યાતિ અનુપસમ્પન્નસ્સ – ''પઠમઞ્ચ ઝાનં સુઞ્ઞતઞ્ચ વિમોક્ખં... અનિમિત્તઞ્ચ વિમોક્ખં... અપ્પણિહિતઞ્ચ વિમોક્ખં... સુઞ્ઞતઞ્ચ સમાધિં... અનિમિત્તઞ્ચ સમાધિં... અપ્પણિહિતઞ્ચ સમાધિં સમાપજ્જિં, સમાપજ્જામિ, સમાપન્નો; પઠમસ્સ ચ ઝાનસ્સ અપ્પણિહિતસ્સ ચ સમાધિસ્સ લાભિમ્હિ, વસિમ્હિ; પઠમઞ્ચ ઝાનં અપ્પણિહિતો ચ સમાધિ સચ્છિકતો મયા''તિ ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

આરોચેય્યાતિ અનુપસમ્પન્નસ્સ – ''પઠમઞ્ચ ઝાનં સુઞ્ઞતઞ્ચ સમાપત્તિં... અનિમિત્તઞ્ચ સમાપત્તિં... અપ્પણિહિતઞ્ચ સમાપત્તિં સમાપજ્જિં, સમાપજ્જામિ, સમાપન્નો; પઠમસ્સ ચ ઝાનસ્સ અપ્પણિહિતાય ચ સમાપત્તિયા લાભિમ્હિ, વસિમ્હિ; પઠમઞ્ચ ઝાનં અપ્પણિહિતા ચ સમાપત્તિ સચ્છિકતા મયા''તિ ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

આરોચેય્યાતિ અનુપસમ્પન્નસ્સ – ''પઠમઞ્ચ ઝાનં તિસ્સો ચ વિજ્જા સમાપજ્જિં, સમાપજ્જામિ, સમાપન્નો; પઠમસ્સ ચ ઝાનસ્સ તિસ્સન્નઞ્ચ વિજ્જાનં લાભિમ્હિ, વસિમ્હિ; પઠમઞ્ચ ઝાનં તિસ્સો ચ વિજ્જા સચ્છિકતા મયા''તિ ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

આરોચેય્યાતિ અનુપસમ્પન્નસ્સ – ''પઠમઞ્ચ ઝાનં ચત્તારો ચ સતિપટ્ઠાને...પે॰... ચત્તારો ચ સમ્મપ્પધાને... ચત્તારો ચ ઇદ્ધિપાદે સમાપજ્જિં, સમાપજ્જામિ, સમાપન્નો; પઠમસ્સ ચ ઝાનસ્સ ચતુન્નઞ્ચ ઇદ્ધિપાદાનં લાભિમ્હિ, વસિમ્હિ; પઠમઞ્ચ ઝાનં ચત્તારો ચ ઇદ્ધિપાદા સચ્છિકતા મયા''તિ ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

આરોચેય્યાતિ અનુપસમ્પન્નસ્સ – ''પઠમઞ્ચ ઝાનં, પઞ્ચ ચ ઇન્દ્રિયાનિ... પઞ્ચ ચ બલાનિ સમાપજ્જિં, સમાપજ્જામિ, સમાપન્નો; પઠમસ્સ ચ ઝાનસ્સ પઞ્ચન્નઞ્ચ બલાનં લાભિમ્હિ, વસિમ્હિ; પઠમઞ્ચ ઝાનં પઞ્ચ ચ બલાનિ સચ્છિકતાનિ મયા''તિ ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

આરોચેય્યાતિ અનુપસમ્પન્નસ્સ – ''પઠમઞ્ચ ઝાનં સત્ત ચ બોજ્ઝઙ્ગે સમાપજ્જિં, સમાપજ્જામિ, સમાપન્નો; પઠમસ્સ ચ ઝાનસ્સ સત્તન્નઞ્ચ બોજ્ઝઙ્ગાનં લાભિમ્હિ, વસિમ્હિ; પઠમઞ્ચ ઝાનં સત્ત ચ બોજ્ઝઙ્ગા સચ્છિકતા મયા''તિ

ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

આરોચેય્યાતિ અનુપસમ્પન્નસ્સ – ‘‘પઠમઞ્ચ ઝાનં અરિયઞ્ચ અટ્ઠઙ્ગિકં મગ્ગં સમાપજ્જિં, સમાપજ્જામિ, સમાપન્નો; પઠમસ્સ ચ ઝાનસ્સ અરિયસ્સ ચ અટ્ઠઙ્ગિકસ્સ મગ્ગસ્સ લાભિમ્હિ, વસિમ્હિ; પઠમઞ્ચ ઝાનં અરિયો ચ અટ્ઠઙ્ગિકો મગ્ગો સચ્છિકતો મયા’’તિ ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

આરોચેય્યાતિ અનુપસમ્પન્નસ્સ – ‘‘પઠમઞ્ચ ઝાનં સોતાપત્તિફલઞ્ચ... સકદાગામિફલઞ્ચ... અનાગામિફલઞ્ચ... અરહત્તઞ્ચ [અરહત્તફલઞ્ચ (સ્યા॰)] સમાપજ્જિં, સમાપજ્જામિ, સમાપન્નો; પઠમસ્સ ચ ઝાનસ્સ અરહત્તસ્સ [અરહત્તફલસ્સ (સ્યા॰)] ચ લાભિમ્હિ, વસિમ્હિ; પઠમઞ્ચ ઝાનં અરહત્તઞ્ચ સચ્છિકતં મયા’’તિ ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

આરોચેય્યાતિ અનુપસમ્પન્નસ્સ – ‘‘પઠમઞ્ચ ઝાનં સમાપજ્જિં, સમાપજ્જામિ, સમાપન્નો... રાગો ચ મે ચત્તો... દોસો ચ મે ચત્તો... મોહો ચ મે ચત્તો, વન્તો, મુત્તો, પહીનો, પટિનિસ્સટ્ઠો, ઉક્ખેટિતો, સમુક્ખેટિતો’’તિ ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

આરોચેય્યાતિ અનુપસમ્પન્નસ્સ – ‘‘પઠમઞ્ચ ઝાનં સમાપજ્જિં, સમાપજ્જામિ, સમાપન્નો... રાગા ચ મે ચિત્તં વિનીવરણં... દોસા ચ મે ચિત્તં વિનીવરણં... મોહા ચ મે ચિત્તં વિનીવરણ’’ન્તિ ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૭૩. **આરોચેય્યા**તિ અનુપસમ્પન્નસ્સ – ‘‘દુતિયઞ્ચ ઝાનં તતિયઞ્ચ ઝાનં... દુતિયઞ્ચ ઝાનં ચતુત્થઞ્ચ ઝાનં સમાપજ્જિં, સમાપજ્જામિ, સમાપન્નો; દુતિયસ્સ ચ ઝાનસ્સ ચતુત્થસ્સ ચ ઝાનસ્સ લાભિમ્હિ, વસિમ્હિ; દુતિયઞ્ચ ઝાનં ચતુત્થઞ્ચ ઝાનં સચ્છિકતં મયા’’તિ ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

આરોચેય્યાતિ અનુપસમ્પન્નસ્સ – ‘‘દુતિયઞ્ચ ઝાનં સુઞ્ઞતઞ્ચ વિમોક્ખં...પે॰... મોહા ચ મે ચિત્તં વિનીવરણ’’ન્તિ ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

આરોચેય્યાતિ અનુપસમ્પન્નસ્સ – ‘‘દુતિયઞ્ચ ઝાનં પઠમઞ્ચ ઝાનં સમાપજ્જિં, સમાપજ્જામિ, સમાપન્નો; દુતિયસ્સ ચ ઝાનસ્સ પઠમસ્સ ચ ઝાનસ્સ લાભિમ્હિ, વસિમ્હિ; દુતિયઞ્ચ ઝાનં પઠમઞ્ચ ઝાનં સચ્છિકતં મયા’’તિ ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ...પે॰....

મૂલં સંખિત્તં.

આરોચેય્યાતિ અનુપસમ્પન્નસ્સ – ‘‘મોહા ચ મે ચિત્તં વિનીવરણં, પઠમઞ્ચ ઝાનં સમાપજ્જિં, સમાપજ્જામિ, સમાપન્નો; મોહા ચ મે ચિત્તં વિનીવરણં, પઠમસ્સ ચ ઝાનસ્સ લાભિમ્હિ, વસિમ્હિ; મોહા ચ મે ચિત્તં વિનીવરણં, પઠમઞ્ચ ઝાનં સચ્છિકતં મયા’’તિ ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ...પે॰....

આરોચેય્યાતિ અનુપસમ્પન્નસ્સ – ‘‘મોહા ચ મે ચિત્તં વિનીવરણં, દોસા ચ મે ચિત્તં વિનીવરણ’’ન્તિ ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ...પે॰....

આરોચેય્યાતિ અનુપસમ્પન્નસ્સ – ‘‘પઠમઞ્ચ ઝાનં દુતિયઞ્ચ ઝાનં તતિયઞ્ચ ઝાનં ચતુત્થઞ્ચ ઝાનં સુઞ્ઞતઞ્ચ વિમોક્ખં અનિમિત્તઞ્ચ વિમોક્ખં અપ્પણિહિતઞ્ચ વિમોક્ખં સુઞ્ઞતઞ્ચ સમાધિં અનિમિત્તઞ્ચ સમાધિં અપ્પણિહિતઞ્ચ સમાધિં સુઞ્ઞતઞ્ચ સમાપત્તિં અનિમિત્તઞ્ચ સમાપત્તિં અપ્પણિહિતઞ્ચ સમાપત્તિં તિસ્સો ચ વિજ્જા ચત્તારો ચ સતિપટ્ઠાને ચત્તારો ચ સમ્મપ્પધાને ચત્તારો ચ ઇદ્ધિપાદે પઞ્ચ ચ ઇન્દ્રિયાનિ પઞ્ચ ચ બલાનિ સત્ત ચ બોજ્ઝઙ્ગે અરિયઞ્ચ અટ્ઠઙ્ગિકં મગ્ગં સોતાપત્તિફલઞ્ચ સકદાગામિફલઞ્ચ અનાગામિફલઞ્ચ અરહત્તઞ્ચ [અરહત્તફલઞ્ચ (સ્યા॰)] સમાપજ્જિં…પે॰… રાગો ચ મે ચત્તો, દોસો ચ મે ચત્તો, મોહો ચ મે ચત્તો, વન્તો, મુત્તો, પહીનો, પટિનિસ્સટ્ઠો, ઉક્ખેટિતો સમુક્ખેટિતો, રાગા ચ મે ચિત્તં વિનીવરણં, દોસા ચ મે ચિત્તં વિનીવરણં, મોહા ચ મે ચિત્તં વિનીવરણ’’ન્તિ ભણન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૭૪. **આરોચેય્યા**તિ અનુપસમ્પન્નસ્સ – ‘‘પઠમં ઝાનં સમાપજ્જિ’’ન્તિ વત્તુકામો ‘‘દુતિયં ઝાનં સમાપજ્જિ’’ન્તિ ભણન્તસ્સ પટિવિજાનન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ, ન પટિવિજાનન્તસ્સ આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

આરોચેય્યાતિ અનુપસમ્પન્નસ્સ – ‘‘પઠમં ઝાનં સમાપજ્જિ’’ન્તિ વત્તુકામો ‘‘તતિયં ઝાનં…પે॰… ચતુત્થં ઝાનં, સુઞ્ઞતં વિમોક્ખં, અનિમિત્તં વિમોક્ખં, અપ્પણિહિતં વિમોક્ખં, સુઞ્ઞતં સમાધિં, અનિમિત્તં સમાધિં, અપ્પણિહિતં સમાધિં, સુઞ્ઞતં સમાપત્તિં, અનિમિત્તં સમાપત્તિં, અપ્પણિહિતં સમાપત્તિં, તિસ્સો વિજ્જા, ચત્તારો સતિપટ્ઠાને, ચત્તારો સમ્મપ્પધાને, ચત્તારો ઇદ્ધિપાદે, પઞ્ચિન્દ્રિયાનિ, પઞ્ચ બલાનિ, સત્ત બોજ્ઝઙ્ગે, અરિયં અટ્ઠઙ્ગિકં મગ્ગં, સોતાપત્તિફલં, સકદાગામિફલં, અનાગામિફલં, અરહત્તં [અરહત્તફલં (સ્યા॰)] સમાપજ્જિં…પે॰… રાગો મે ચત્તો, દોસો મે ચત્તો, મોહો મે ચત્તો, વન્તો, મુત્તો, પહીનો; પટિનિસ્સટ્ઠો, ઉક્ખેટિતો, સમુક્ખેટિતો; રાગા મે ચિત્તં વિનીવરણં, દોસા મે ચિત્તં વિનીવરણં, મોહા મે ચિત્તં વિનીવરણ’’ન્તિ ભણન્તસ્સ પટિવિજાનન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ, ન પટિવિજાનન્તસ્સ આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

આરોચેય્યાતિ અનુપસમ્પન્નસ્સ – ‘‘દુતિયં ઝાનં સમાપજ્જિ’’ન્તિ વત્તુકામો…પે॰… ‘‘મોહા મે ચિત્તં વિનીવરણ’’ન્તિ ભણન્તસ્સ પટિવિજાનન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ, ન પટિવિજાનન્તસ્સ આપત્તિ દુક્કટસ્સ…પે॰….

આરોચેય્યાતિ અનુપસમ્પન્નસ્સ – ‘‘દુતિયં ઝાનં સમાપજ્જિ’’ન્તિ વત્તુકામો – ‘‘પઠમં ઝાનં સમાપજ્જિ’’ન્તિ ભણન્તસ્સ પટિવિજાનન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ, ન પટિવિજાનન્તસ્સ આપત્તિ દુક્કટસ્સ…પે॰….

મૂલં સંખિત્તં.

આરોચેય્યાતિ અનુપસમ્પન્નસ્સ – ‘‘મોહા મે ચિત્તં વિનીવરણ’’ન્તિ વત્તુકામો – ‘‘પઠમં ઝાનં સમાપજ્જિ’’ન્તિ ભણન્તસ્સ પટિવિજાનન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ, ન પટિવિજાનન્તસ્સ આપત્તિ દુક્કટસ્સ…પે॰….

આરોચેય્યાતિ અનુપસમ્પન્નસ્સ – ‘‘મોહા મે ચિત્તં વિનીવરણ’’ન્તિ વત્તુકામો – ‘‘દોસા મે ચિત્તં વિનીવરણ’’ન્તિ ભણન્તસ્સ પટિવિજાનન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ, ન પટિવિજાનન્તસ્સ આપત્તિ દુક્કટસ્સ…પે॰….

આરોચેય્યાતિ અનુપસમ્પન્નસ્સ – ‘‘પઠમઞ્ચ ઝાનં દુતિયઞ્ચ ઝાનં તતિયઞ્ચ ઝાનં ચતુત્થઞ્ચ ઝાનં ...પે॰... દોસા ચ મે ચિત્તં વિનીવરણ’’ન્તિ વત્તુકામો – ‘‘મોહા મે ચિત્તં વિનીવરણ’’ન્તિ ભણન્તસ્સ પટિવિજાનન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ, ન પટિવિજાનન્તસ્સ આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

આરોચેય્યાતિ અનુપસમ્પન્નસ્સ – ‘‘દુતિયઞ્ચ ઝાનં તતિયઞ્ચ ઝાનં ચતુત્થઞ્ચ ઝાનં...પે॰... મોહા ચ મે ચિત્તં વિનીવરણ’’ન્તિ વત્તુકામો – ‘‘પઠમં ઝાનં સમાપજ્જિ’’ન્તિ ભણન્તસ્સ પટિવિજાનન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ, ન પટિવિજાનન્તસ્સ આપત્તિ દુક્કટસ્સ...પે॰....

૭૫. **આરોચેય્યા**તિ અનુપસમ્પન્નસ્સ – ‘‘યો તે વિહારે વસિ સો ભિક્ખુ પઠમં ઝાનં સમાપજ્જિ, સમાપજ્જતિ, સમાપન્નો; સો ભિક્ખુ પઠમસ્સ ઝાનસ્સ લાભી, વસી; તેન ભિક્ખુના પઠમં ઝાનં સચ્છિકત’’ન્તિ ભણન્તસ્સ આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

આરોચેય્યાતિ અનુપસમ્પન્નસ્સ – ‘‘યો તે વિહારે વસિ સો ભિક્ખુ દુતિયં ઝાનં...પે॰... તતિયં ઝાનં ચતુત્થં ઝાનં સમાપજ્જિ, સમાપજ્જતિ, સમાપન્નો; સો ભિક્ખુ ચતુત્થસ્સ ઝાનસ્સ લાભી, વસી; તેન ભિક્ખુના ચતુત્થં ઝાનં સચ્છિકત’’ન્તિ ભણન્તસ્સ આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

આરોચેય્યાતિ અનુપસમ્પન્નસ્સ – ‘‘યો તે વિહારે વસિ સો ભિક્ખુ સુઞ્ઞતં વિમોક્ખં...પે॰... અનિમિત્તં વિમોક્ખં અપ્પણિહિતં વિમોક્ખં સુઞ્ઞતં સમાધિં અનિમિત્તં સમાધિં અપ્પણિહિતં સમાધિં સમાપજ્જિ, સમાપજ્જતિ, સમાપન્નો; સો ભિક્ખુ અપ્પણિહિતસ્સ સમાધિસ્સ લાભી, વસી; તેન ભિક્ખુના અપ્પણિહિતો સમાધિ સચ્છિકતો’’તિ ભણન્તસ્સ આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

આરોચેય્યાતિ અનુપસમ્પન્નસ્સ – ‘‘યો તે વિહારે વસિ સો ભિક્ખુ સુઞ્ઞતં સમાપત્તિં...પે॰... અનિમિત્તં સમાપત્તિં અપ્પણિહિતં સમાપત્તિં સમાપજ્જિ, સમાપજ્જતિ, સમાપન્નો; અપ્પણિહિતાય સમાપત્તિયા લાભી, વસી; તેન ભિક્ખુના અપ્પણિહિતા સમાપત્તિ સચ્છિકતા’’તિ ભણન્તસ્સ આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

આરોચેય્યાતિ અનુપસમ્પન્નસ્સ – ‘‘યો તે વિહારે વસિ સો ભિક્ખુ તિસ્સો વિજ્જા ...પે॰... ચત્તારો સતિપટ્ઠાને, ચત્તારો સમ્મપ્પધાને, ચત્તારો ઇદ્ધિપાદે, પઞ્ચિન્દ્રિયાનિ, પઞ્ચ બલાનિ, સત્ત બોજ્ઝઙ્ગે, અરિયં અટ્ઠઙ્ગિકં મગ્ગં, સોતાપત્તિફલં, સકદાગામિફલં, અનાગામિફલં, અરહત્તં [અરહત્તફલં (સ્યા॰)] સમાપજ્જિ...પે॰... સમાપજ્જતિ, સમાપન્નો...પે॰... તસ્સ ભિક્ખુનો રાગો ચત્તો, દોસો ચત્તો, મોહો ચત્તો, વન્તો, મુત્તો, પહીનો, પટિનિસ્સટ્ઠો, ઉક્ખેટિતો, સમુક્ખેટિતો; તસ્સ ભિક્ખુનો રાગા ચિત્તં વિનીવરણં, દોસા ચિત્તં વિનીવરણં, મોહા ચિત્તં વિનીવરણ’’ન્તિ ભણન્તસ્સ આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

આરોચેય્યાતિ અનુપસમ્પન્નસ્સ – ‘‘યો તે વિહારે વસિ સો ભિક્ખુ સુઞ્ઞાગારે પઠમં ઝાનં...પે॰... દુતિયં ઝાનં તતિયં ઝાનં ચતુત્થં ઝાનં સમાપજ્જિ, સમાપજ્જતિ, સમાપન્નો; સો ભિક્ખુ સુઞ્ઞાગારે ચતુત્થસ્સ ઝાનસ્સ લાભી, વસી; તેન ભિક્ખુના સુઞ્ઞાગારે ચતુત્થં ઝાનં સચ્છિકત’’ન્તિ ભણન્તસ્સ આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

આરોચેય્યાતિ અનુપસમ્પન્નસ્સ – ‘‘યો તે ચીવરં પરિભુઞ્જિ, યો તે પિણ્ડપાતં પરિભુઞ્જિ, યો તે સેનાસનં પરિભુઞ્જિ, યો તે ગિલાનપ્પચ્ચયભેસજ્જપરિક્ખારં પરિભુઞ્જિ સો ભિક્ખુ સુઞ્ઞાગારે ચતુત્થં ઝાનં સમાપજ્જિ,

સમાપજ્જતિ, સમાપન્નો; સો ભિક્ખુ સુઞ્ઞાગારે ચતુત્થસ્સ ઝાનસ્સ લાભી, વસી; તેન ભિક્ખુના સુઞ્ઞાગારે ચતુત્થં ઝાનં સચ્છિકત''ન્તિ ભણન્તસ્સ આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૭૬. **આરોચેય્યા**તિ અનુપસમ્પન્નસ્સ – ''યેન તે વિહારો પરિભુત્તો...પે॰... યેન તે ચીવરં પરિભુત્તં, યેન તે પિણ્ડપાતો પરિભુત્તો, યેન તે સેનાસનં પરિભુત્તં, યેન તે ગિલાનપ્પચ્ચયભેસજ્જપરિક્ખારો પરિભુત્તો સો ભિક્ખુ સુઞ્ઞાગારે ચતુત્થં ઝાનં સમાપજ્જિ, સમાપજ્જતિ, સમાપન્નો; સો ભિક્ખુ સુઞ્ઞાગારે ચતુત્થસ્સ ઝાનસ્સ લાભી, વસી; તેન ભિક્ખુના સુઞ્ઞાગારે ચતુત્થં ઝાનં સચ્છિકત''ન્તિ ભણન્તસ્સ આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

આરોચેય્યાતિ અનુપસમ્પન્નસ્સ – ''યં ત્વં આગમ્મ વિહારં અદાસિ...પે॰... ચીવરં અદાસિ, પિણ્ડપાતં અદાસિ, સેનાસનં અદાસિ, ગિલાનપ્પચ્ચયભેસજ્જપરિક્ખારં અદાસિ સો ભિક્ખુ સુઞ્ઞાગારે ચતુત્થં ઝાનં સમાપજ્જિ, સમાપજ્જતિ, સમાપન્નો; સો ભિક્ખુ સુઞ્ઞાગારે ચતુત્થસ્સ ઝાનસ્સ લાભી, વસી; તેન ભિક્ખુના સુઞ્ઞાગારે ચતુત્થં ઝાનં સચ્છિકત''ન્તિ ભણન્તસ્સ આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૭૭. અનાપત્તિ ઉપસમ્પન્નસ્સ, ભૂતં આરોચેતિ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

ભૂતારોચનસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં અટ્ઠમં.

૯. દુટ્ઠુલ્લારોચનસિક્ખાપદં

૭૮. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન આયસ્મા ઉપનન્દો સક્યપુત્તો છબ્બગ્ગિયેહિ ભિક્ખૂહિ સદ્ધિં ભણ્ડનકતો હોતિ. સો સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં આપત્તિં આપજ્જિત્વા સઙ્ઘં તસ્સા આપત્તિયા પરિવાસં યાચિ. તસ્સ સઙ્ઘો તસ્સા આપત્તિયા પરિવાસં અદાસિ. તેન ખો પન સમયેન સાવત્થિયં અઞ્ઞતરસ્સ પૂગસ્સ સઙ્ઘભત્તં હોતિ. સો પરિવસન્તો ભત્તગ્ગે આસનપરિયન્તે નિસીદિ. છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ તે ઉપાસકે એતદવોચું – ''એસો, આવુસો, આયસ્મા ઉપનન્દો સક્યપુત્તો તુમ્હાકં સમ્ભાવિતો કુલૂપકો; યેનેવ હત્થેન સદ્ધાદેય્યં ભુઞ્જતિ તેનેવ હત્થેન ઉપક્કમિત્વા અસુચિં મોચેસિ. સો સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં આપત્તિં આપજ્જિત્વા સઙ્ઘં તસ્સા આપત્તિયા પરિવાસં યાચિ. તસ્સ સઙ્ઘો તસ્સા આપત્તિયા પરિવાસં અદાસિ . સો પરિવસન્તો આસનપરિયન્તે નિસિન્નો''તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ભિક્ખુસ્સ દુટ્ઠુલ્લં આપત્તિં અનુપસમ્પન્નસ્સ આરોચેસ્સન્તી''તિ...પે॰... ''સચ્ચં કિર તુમ્હે, ભિક્ખવે, ભિક્ખુસ્સ દુટ્ઠુલ્લં આપત્તિં અનુપસમ્પન્નસ્સ આરોચેથા''તિ? ''સચ્ચં , ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ તુમ્હે, મોઘપુરિસા, ભિક્ખુસ્સ દુટ્ઠુલ્લં આપત્તિં અનુપસમ્પન્નસ્સ આરોચેસ્સથ! નેતં, મોઘપુરિસા, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૭૯. **''યો પન ભિક્ખુ ભિક્ખુસ્સ દુટ્ઠુલ્લં આપત્તિં અનુપસમ્પન્નસ્સ આરોચેય્ય, અઞ્ઞત્ર ભિક્ખુસમ્મુતિયા** [ભિક્ખુસમ્મતિયા (સ્યા॰)], **પાચિત્તિય''**ન્તિ.

૮૦. **યો પના**તિ યો યાદિસો...પે॰... **ભિક્ખૂ**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

ભિક્ખુસ્સાતિ અઞ્ઞસ્સ ભિક્ખુસ્સ.

દુટ્ઠુલ્લા નામ આપત્તિ – ચત્તારિ ચ પારાજિકાનિ, તેરસ ચ સઙ્ઘાદિસેસા.

અનુપસમ્પન્નો નામ ભિક્ખુઞ્ચ ભિક્ખુનિઞ્ચ ઠપેત્વા અવસેસો અનુપસમ્પન્નો નામ.

આરોચેય્યાતિ આરોચેય્ય ઇત્થિયા વા પુરિસસ્સ વા ગહટ્ઠસ્સ વા પબ્બજિતસ્સ વા.

અઞ્ઞત્ર ભિક્ખુસમ્મુતિયાતિ ઠપેત્વા ભિક્ખુસમ્મુતિં.

અત્થિ ભિક્ખુસમ્મુતિ આપત્તિપરિયન્તા, ન કુલપરિયન્તા. અત્થિ ભિક્ખુસમ્મુતિ કુલપરિયન્તા, ન આપત્તિપરિયન્તા, અત્થિ ભિક્ખુસમ્મુતિ આપત્તિપરિયન્તા ચ કુલપરિયન્તા ચ, અત્થિ ભિક્ખુસમ્મુતિ નેવ આપત્તિપરિયન્તા ન કુલપરિયન્તા.

આપત્તિપરિયન્તા નામ આપત્તિયો પરિગ્ગહિતાયો હોન્તિ – ''એત્તકાહિ આપત્તીહિ આરોચેતબ્બો''તિ.

કુલપરિયન્તા નામ કુલાનિ પરિગ્ગહિતાનિ હોન્તિ – ''એત્તકેસુ કુલેસુ આરોચેતબ્બો''તિ. **આપત્તિપરિયન્તા ચ કુલપરિયન્તા ચ** નામ આપત્તિયો ચ પરિગ્ગહિતાયો હોન્તિ, કુલાનિ ચ પરિગ્ગહિતાનિ હોન્તિ – ''એત્તકાહિ આપત્તીહિ એત્તકેસુ કુલેસુ આરોચેતબ્બો''તિ. **નેવ આપત્તિપરિયન્તા ન કુલપરિયન્તા** નામ આપત્તિયો ચ અપરિગ્ગહિતાયો હોન્તિ, કુલાનિ ચ અપરિગ્ગહિતાનિ હોન્તિ – ''એત્તકાહિ આપત્તીહિ એત્તકેસુ કુલેસુ આરોચેતબ્બો''તિ.

૮૧. આપત્તિપરિયન્તે યા આપત્તિયો પરિગ્ગહિતાયો હોન્તિ, તા આપત્તિયો ઠપેત્વા અઞ્ઞાહિ આપત્તીહિ આરોચેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

કુલપરિયન્તે યાનિ કુલાનિ પરિગ્ગહિતાનિ હોન્તિ, તાનિ કુલાનિ ઠપેત્વા અઞ્ઞેસુ કુલેસુ આરોચેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

આપત્તિપરિયન્તે ચ કુલપરિયન્તે ચ યા આપત્તિયો પરિગ્ગહિતાયો હોન્તિ, તા આપત્તિયો ઠપેત્વા યાનિ કુલાનિ પરિગ્ગહિતાનિ હોન્તિ, તાનિ કુલાનિ ઠપેત્વા અઞ્ઞાહિ આપત્તીહિ અઞ્ઞેસુ કુલેસુ આરોચેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

નેવ આપત્તિપરિયન્તે ન કુલપરિયન્તે, અનાપત્તિ.

૮૨. દુટ્ઠુલ્લાય આપત્તિયા દુટ્ઠુલ્લાપત્તિસઞ્ઞી અનુપસમ્પન્નસ્સ આરોચેતિ, અઞ્ઞત્ર ભિક્ખુસમ્મુતિયા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

દુટ્ઠુલ્લાય આપત્તિયા વેમતિકો અનુપસમ્પન્નસ્સ આરોચેતિ, અઞ્ઞત્ર ભિક્ખુસમ્મુતિયા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

દુટ્ઠુલ્લાય આપત્તિયા અદુટ્ઠુલ્લાપત્તિસઞ્ઞી અનુપસમ્પન્નસ્સ આરોચેતિ, અઞ્ઞત્ર ભિક્ખુસમ્મુતિયા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અદુટ્ઠુલ્લં આપત્તિં આરોચેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનુપસમ્પન્નસ્સ દુટ્ઠુલ્લં વા અદુટ્ઠુલ્લં વા અજ્ઝાચારં આરોચેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અદુટ્ઠુલ્લાય આપત્તિયા દુટ્ઠુલ્લાપત્તિસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અદુટ્ઠુલ્લાય આપત્તિયા વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અદુટ્ઠુલ્લાય આપત્તિયા અદુટ્ઠુલ્લાપત્તિસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૮૩. અનાપત્તિ વત્થું આરોચેતિ નો આપત્તિં, આપત્તિં આરોચેતિ નો વત્થું, ભિક્ખુસમ્મુતિયા, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

દુટ્ઠુલ્લારોચનસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં નવમં.

૧૦. પથવીખણનસિક્ખાપદં

૮૪. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા આળવિયં વિહરતિ અગ્ગાળવે ચેતિયે. તેન ખો પન સમયેન આળવકા [આળવિકા (સ્યા॰)] ભિક્ખૂ નવકમ્મં કરોન્તા પથવિં ખણન્તિપિ ખણાપેન્તિપિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ સમણા સક્યપુત્તિયા પથવિં ખણિસ્સન્તિપિ ખણાપેસ્સન્તિપિ! એકિન્દ્રિયં સમણા સક્યપુત્તિયા જીવં વિહેઠેન્તી''તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ આળવકા ભિક્ખૂ પથવિં ખણિસ્સન્તિપિ ખણાપેસ્સન્તિપી''તિ...પે॰... ''સચ્ચં કિર તુમ્હે, ભિક્ખવે, પથવિં ખણથપિ ખણાપેથપી''તિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ તુમ્હે, મોઘપુરિસા, પથવિં ખણિસ્સથપિ ખણાપેસ્સથપિ! જીવસઞ્ઞિનો હિ, મોઘપુરિસા, મનુસ્સા પથવિયા. નેતં, મોઘપુરિસા, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય... પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૮૫. ''**યો પન ભિક્ખુ પથવિં ખણેય્ય વા ખણાપેય્ય વા, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૮૬. **યો પના**તિ યો યાદિસો...પે॰... **ભિક્ખૂ**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

પથવી નામ દ્વે પથવિયો – જાતા ચ પથવી અજાતા ચ પથવી.

જાતા નામ પથવી – સુદ્ધપંસુ સુદ્ધમત્તિકા અપ્પપાસાણા અપ્પસક્ખરા અપ્પકઠલા અપ્પમરુમ્બા અપ્પવાલિકા, યેભુય્યેનપંસુકા, યેભુય્યેનમત્તિકા. અદડ્ઢાપિ વુચ્ચતિ જાતા પથવી. યોપિ પંસુપુઞ્જો વા મત્તિકાપુઞ્જો વા અતિરેકચાતુમાસં ઓવટ્ઠો, અયમ્પિ વુચ્ચતિ જાતા પથવી.

અજાતા નામ પથવી – સુદ્ધપાસાણા સુદ્ધસક્ખરા સુદ્ધકઠલા સુદ્ધમરુમ્બા સુદ્ધવાલિકા અપ્પપંસુકા અપ્પમત્તિકા, યેભુય્યેનપાસાણા, યેભુય્યેનસક્ખરા, યેભુય્યેનકઠલા, યેભુય્યેનમરુમ્બા, યેભુય્યેનવાલિકા. દડ્ઢાપિ

વુચ્ચતિ અજાતા પથવી. યોપિ પંસુપુઞ્જો વા મત્તિકાપુઞ્જો વા ઓમકચાતુમાસં ઓવટ્ઠો, અયમ્પિ વુચ્ચતિ અજાતા પથવી.

ખણેય્યાતિ સયં ખણતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

ખણાપેય્યાતિ અઞ્ઞં આણાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. સકિં આણત્તો બહુકમ્પિ ખણતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૮૭. પથવિયા પથવિસઞ્ઞી ખણતિ વા ખણાપેતિ વા, ભિન્દતિ વા ભેદાપેતિ વા, દહતિ વા દહાપેતિ વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

પથવિયા વેમતિકો ખણતિ વા ખણાપેતિ વા, ભિન્દતિ વા ભેદાપેતિ વા, દહતિ વા દહાપેતિ વા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

પથવિયા અપથવિસઞ્ઞી ખણતિ વા ખણાપેતિ વા, ભિન્દતિ વા ભેદાપેતિ વા, દહતિ વા દહાપેતિ વા, અનાપત્તિ.

અપથવિયા પથવિસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અપથવિયા વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અપથવિયા અપથવિસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

૮૮. અનાપત્તિ – ''ઇમં જાન, ઇમં દેહિ, ઇમં આહર, ઇમિના અત્થો, ઇમં કપ્પિયં કરોહી''તિ ભણતિ, અસઞ્ચિચ્ચ, અસતિયા, અજાનન્તસ્સ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

પથવીખણનસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં દસમં.

મુસાવાદવગ્ગો પઠમો.

તસ્સુદ્દાનં –

મુસા ઓમસપેસુઞ્ઞં, પદસેય્યાય વે દુવે;
અઞ્ઞત્ર વિઞ્ઞુના ભૂતા, દુટ્ઠુલ્લાપત્તિ ખણનાતિ.

૨. ભૂતગામવગ્ગો

૧. ભૂતગામસિક્ખાપદં

૮૯. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા આળવિયં વિહરતિ અગ્ગાળવે ચેતિયે. તેન ખો પન સમયેન આળવકા ભિક્ખૂ નવકમ્મં કરોન્તા રુક્ખં છિન્દન્તિપિ છેદાપેન્તિપિ. અઞ્ઞતરોપિ આળવકો ભિક્ખુ રુક્ખં છિન્દતિ. તસ્મિં રુક્ખે અધિવત્થા દેવતા તં ભિક્ખું એતદવોચ – ''મા, ભન્તે, અત્તનો ભવનં કત્તુકામો મય્હં ભવનં છિન્દી''તિ. સો ભિક્ખુ અનાદિયન્તો છિન્દિ ચેવ, તસ્સા ચ દેવતાય દારકસ્સ બાહું આકોટેસિ. અથ ખો તસ્સા દેવતાય એતદહોસિ

– ''યઞ્નૂનાહં ઇમં ભિક્ખું ઇધેવ જીવિતા વોરોપેય્ય''ન્તિ. અથ ખો તસ્સા દેવતાય એતદહોસિ – ''ન ખો મેતં પતિરૂપં યાહં ઇમં ભિક્ખું ઇધેવ જીવિતા વોરોપેય્યં. યઞ્નૂનાહં ભગવતો એતમત્થં આરોચેય્ય''ન્તિ. અથ ખો સા દેવતા યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિ; ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવતો એતમત્થં આરોચેસિ. ''સાધુ સાધુ દેવતે! સાધુ ખો ત્વં, દેવતે, તં ભિક્ખું જીવિતા ન વોરોપેસિ. સચજ્જ ત્વં, દેવતે, તં ભિક્ખું જીવિતા વોરોપેય્યાસિ, બહુઞ્ચ ત્વં, દેવતે, અપુઞ્ઞં પસવેય્યાસિ. ગચ્છ ત્વં, દેવતે, અમુકસ્મિં ઓકાસે રુક્ખો વિવિત્તો તસ્મિં ઉપગચ્છા''તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ સમણા સક્યપુત્તિયા રુક્ખં છિન્દિસ્સન્તિપિ છેદાપેસ્સન્તિપિ એકિન્દ્રિયં સમણા સક્યપુત્તિયા જીવં વિહેઠેસ્સન્તી''તિ!

અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ આળવકા ભિક્ખૂ રુક્ખં છિન્દિસ્સન્તિપિ છેદાપેસ્સન્તિપી''તિ...પે॰... ''સચ્ચં કિર તુમ્હે, ભિક્ખવે, રુક્ખં છિન્દથાપિ છેદાપેથાપી''તિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ તુમ્હે, મોઘપુરિસા, રુક્ખં છિન્દિસ્સથાપિ, છેદાપેસ્સથાપિ! જીવસઞ્ઞિનો હિ, મોઘપુરિસા, મનુસ્સા રુક્ખસ્મિં, નેતં મોઘપુરિસા અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૯૦. ''**ભૂતગામપાતબ્યતાય પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૯૧. **ભૂતગામો** નામ પઞ્ચ બીજજાતાનિ – મૂલબીજં, ખન્ધબીજં, ફળુબીજં, અગ્ગબીજં, બીજબીજમેવ [બીજબીજઞ્ચેવ (ઇતિપિ)] પઞ્ચમં.

મૂલબીજં નામ – હલિદ્દિ, સિઙ્ગિવેરં, વચા, વચત્તં, અતિવિસા, કટુકરોહિણી, ઉસીરં, ભદ્દમૂત્તકં, યાનિ વા પનઞ્ઞાનિપિ અત્થિ મૂલે જાયન્તિ, મૂલે સઞ્જાયન્તિ, એતં મૂલબીજં નામ.

ખન્ધબીજં નામ – અસ્સત્થો, નિગ્રોધો, પિલક્ખો, ઉદુમ્બરો, કચ્છકો, કપિત્થનો, યાનિ વા પનઞ્ઞાનિપિ અત્થિ ખન્ધે જાયન્તિ, ખન્ધે સઞ્જાયન્તિ, એતં ખન્ધબીજં નામ.

ફળુબીજં નામ – ઉચ્છુ, વેળુ, નળો, યાનિ વા પનઞ્ઞાનિપિ અત્થિ પબ્બે જાયન્તિ, પબ્બે સઞ્જાયન્તિ, એતં ફળુબીજં નામ.

અગ્ગબીજં નામ – અજ્જુકં, ફણિજ્જકં, હિરિવેરં, યાનિ વા પનઞ્ઞાનિપિ અત્થિ અગ્ગે જાયન્તિ, અગ્ગે સઞ્જાયન્તિ, એતં અગ્ગબીજં નામ.

બીજબીજં નામ – પુબ્બણ્ણં, અપરણ્ણં, યાનિ વા પનઞ્ઞાનિપિ અત્થિ બીજે જાયન્તિ, બીજે સઞ્જાયન્તિ, એતં બીજબીજં નામ.

૯૨. બીજે બીજસઞ્ઞી છિન્દતિ વા છેદાપેતિ વા, ભિન્દતિ વા ભેદાપેતિ વા, પચતિ વા પચાપેતિ વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. બીજે વેમતિકો છિન્દતિ વા છેદાપેતિ વા, ભિન્દતિ વા ભેદાપેતિ વા, પચતિ વા પચાપેતિ વા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. બીજે અબીજસઞ્ઞી છિન્દતિ વા છેદાપેતિ વા, ભિન્દતિ વા ભેદાપેતિ વા, પચતિ વા

પચાપેતિ વા, અનાપત્તિ. અબીજે બીજસઞ્ઞી આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અબીજે વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અબીજે અબીજસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

૯૩. અનાપત્તિ – ''ઇમં જાન, ઇમં દેહિ, ઇમં આહર, ઇમિના અત્થો, ઇમં કપ્પિયં કરોહી''તિ ભણતિ, અસઞ્ચિચ્ચ, અસ્સતિયા, અજાનન્તસ્સ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

ભૂતગામસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં પઠમં.

૨. અઞ્ઞવાદકસિક્ખાપદં

૯૪. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા કોસમ્બિયં વિહરતિ ઘોસિતારામે. તેન ખો પન સમયેન આયસ્મા છન્નો અનાચારં આચરિત્વા સઙ્ઘમજ્ઝે આપત્તિયા અનુયુઞ્જીયમાનો અઞ્ઞેનઞ્ઞં પટિચરતિ – ''કો આપન્નો, કિં આપન્નો, કિસ્મિં આપન્નો, કથં આપન્નો, કં ભણથ, કિં ભણથા''તિ? યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ આયસ્મા છન્નો સઙ્ઘમજ્ઝે આપત્તિયા અનુયુઞ્જીયમાનો અઞ્ઞેનઞ્ઞં પટિચરિસ્સતિ – કો આપન્નો, કિં આપન્નો, કિસ્મિં આપન્નો, કથં આપન્નો, કં ભણથ, કિં ભણથા''તિ…પે॰… સચ્ચં કિર ત્વં, છન્ન, સઙ્ઘમજ્ઝે આપત્તિયા અનુયુઞ્જીયમાનો અઞ્ઞેનઞ્ઞં પટિચરસિ – કો આપન્નો, કિં આપન્નો, કિસ્મિં આપન્નો, કથં આપન્નો, કં ભણથ, કિં ભણથાતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ ત્વં, મોઘપુરિસ, સઙ્ઘમજ્ઝે આપત્તિયા અનુયુઞ્જીયમાનો અઞ્ઞેનઞ્ઞં પટિચરિસ્સસિ – કો આપન્નો, કિં આપન્નો, કિસ્મિં આપન્નો, કથં આપન્નો, કં ભણથ, કિં ભણથાતિ! નેતં, મોઘપુરિસ, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… વિગરહિત્વા…પે॰… ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''તેન હિ, ભિક્ખવે, સઙ્ઘો છન્નસ્સ ભિક્ખુનો અઞ્ઞવાદકં રોપેતુ. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે , રોપેતબ્બં. બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૯૫. ''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં છન્નો ભિક્ખુ સઙ્ઘમજ્ઝે આપત્તિયા અનુયુઞ્જીયમાનો અઞ્ઞેનઞ્ઞં પટિચરતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો છન્નસ્સ ભિક્ખુનો અઞ્ઞવાદકં રોપેય્ય. એસા ઞત્તિ.

''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં છન્નો ભિક્ખુ સઙ્ઘમજ્ઝે આપત્તિયા અનુયુઞ્જીયમાનો અઞ્ઞેનઞ્ઞં પટિચરતિ. સઙ્ઘો છન્નસ્સ ભિક્ખુનો અઞ્ઞવાદકં રોપેતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ છન્નસ્સ ભિક્ખુનો અઞ્ઞવાદકસ્સ રોપના, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

''રોપિતં સઙ્ઘેન છન્નસ્સ ભિક્ખુનો અઞ્ઞવાદકં. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી''તિ.

અથ ખો ભગવા આયસ્મન્તં છન્નં અનેકપરિયાયેન વિગરહિત્વા દુબ્ભરતાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

''અઞ્ઞવાદકે પાચિત્તિય''ન્તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૯૬. તેન ખો પન સમયેન આયસ્મા છન્નો સઙ્ઘમજ્ઝે આપત્તિયા અનુયુઞ્જીયમાનો ‘‘અઞ્ઞેનઞ્ઞં પટિચરન્તો – ‘‘આપત્તિં આપજ્જિસ્સામી’’તિ તુણ્હીભૂતો સઙ્ઘં વિહેસેતિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ આયસ્મા છન્નો સઙ્ઘમજ્ઝે આપત્તિયા અનુયુઞ્જીયમાનો તુણ્હીભૂતો સઙ્ઘં વિહેસેસ્સતી’’તિ…પે॰… સચ્ચં કિર ત્વં, છન્ન, સઙ્ઘમજ્ઝે આપત્તિયા અનુયુઞ્જીયમાનો તુણ્હીભૂતો સઙ્ઘં વિહેસેસીતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ ત્વં, મોઘપુરિસ, સઙ્ઘમજ્ઝે આપત્તિયા અનુયુઞ્જીયમાનો તુણ્હીભૂતો સઙ્ઘં વિહેસેસ્સસિ! નેતં, મોઘપુરિસ, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… વિગરહિત્વા…પે॰… ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ‘‘તેન હિ, ભિક્ખવે, સઙ્ઘો છન્નસ્સ ભિક્ખુનો વિહેસકં રોપેતુ. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, રોપેતબ્બં. બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૯૭. ‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં છન્નો ભિક્ખુ સઙ્ઘમજ્ઝે આપત્તિયા અનુયુઞ્જીયમાનો તુણ્હીભૂતો સઙ્ઘં વિહેસેતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો છન્નસ્સ ભિક્ખુનો વિહેસકં રોપેય્ય. એસા ઞત્તિ.

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં છન્નો ભિક્ખુ સઙ્ઘમજ્ઝે આપત્તિયા અનુયુઞ્જીયમાનો તુણ્હીભૂતો સઙ્ઘં વિહેસેતિ. સઙ્ઘો છન્નસ્સ ભિક્ખુનો વિહેસકં રોપેતિ. યસ્સાયસ્માતો ખમતિ છન્નસ્સ ભિક્ખુનો વિહેસકસ્સ રોપના, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

‘‘રોપિતં સઙ્ઘેન છન્નસ્સ ભિક્ખુનો વિહેસકં. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી’’તિ.

અથ ખો ભગવા આયસ્મન્તં છન્નં અનેકપરિયાયેન વિગરહિત્વા દુબ્ભરતાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૯૮. ‘‘**અઞ્ઞવાદકે વિહેસકે પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

૯૯. **અઞ્ઞવાદકો** નામ સઙ્ઘમજ્ઝે વત્થુસ્મિં વા આપત્તિયા વા અનુયુઞ્જીયમાનો તં ન કથેતુકામો તં ન ઉગ્ઘાટેતુકામો અઞ્ઞેનઞ્ઞં પટિચરતિ – ‘‘કો આપન્નો, કિં આપન્નો, કિસ્મિં આપન્નો, કથં આપન્નો, કં ભણથ, કિં ભણથા’’તિ. એસો અઞ્ઞવાદકો નામ.

વિહેસકો નામ સઙ્ઘમજ્ઝે વત્થુસ્મિં વા આપત્તિયા વા અનુયુઞ્જીયમાનો તં ન કથેતુકામો તં ન ઉગ્ઘાટેતુકામો તુણ્હીભૂતો સઙ્ઘં વિહેસેતિ. એસો વિહેસકો નામ.

૧૦૦. આરોપિતે અઞ્ઞવાદકે સઙ્ઘમજ્ઝે વત્થુસ્મિં વા આપત્તિયા વા અનુયુઞ્જીયમાનો તં ન કથેતુકામો તં ન ઉગ્ઘાટેતુકામો અઞ્ઞેનઞ્ઞં પટિચરતિ – ‘‘કો આપન્નો, કિં આપન્નો, કિસ્મિં આપન્નો, કથં આપન્નો, કં ભણથ, કિં ભણથા’’તિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. આરોપિતે વિહેસકે સઙ્ઘમજ્ઝે વત્થુસ્મિં વા આપત્તિયા વા અનુયુઞ્જીયમાનો તં ન કથેતુકામો તં ન ઉગ્ઘાટેતુકામો તુણ્હીભૂતો સઙ્ઘં વિહેસેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. રોપિતે અઞ્ઞવાદકે સઙ્ઘમજ્ઝે વત્થુસ્મિં વા આપત્તિયા વા અનુયુઞ્જીયમાનો તં ન કથેતુકામો તં ન ઉગ્ઘાટેતુકામો અઞ્ઞેનઞ્ઞં પટિચરતિ – ‘‘કો આપન્નો, કિં આપન્નો, કિસ્મિં આપન્નો, કથં આપન્નો, કં ભણથ, કિં ભણથા’’તિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ . રોપિતે વિહેસકે સઙ્ઘમજ્ઝે વત્થુસ્મિં વા આપત્તિયા વા અનુયુઞ્જીયમાનો તં ન કથેતુકામો તં ન ઉગ્ઘાટેતુકામો તુણ્હીભૂતો સઙ્ઘં વિહેસેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૧૦૧. ધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞી અઞ્ઞવાદકે વિહેસકે, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ધમ્મકમ્મે વેમતિકો અઞ્ઞવાદકે વિહેસકે, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞી અઞ્ઞવાદકે વિહેસકે, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અધમ્મકમ્મે વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૧૦૨. અનાપત્તિ અજાનન્તો પુચ્છતિ, ગિલાનો વા ન કથેતિ; ''સઙ્ઘસ્સ ભણ્ડનં વા કલહો વા વિગ્ગહો વા વિવાદો વા ભવિસ્સતી''તિ ન કથેતિ; ''સઙ્ઘભેદો વા સઙ્ઘરાજિ વા ભવિસ્સતી''તિ ન કથેતિ; ''અધમ્મેન વા વગ્ગેન વા નકમ્મારહસ્સ વા કમ્મં કરિસ્સતી''તિ ન કથેતિ; ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

અઞ્ઞવાદકસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં દુતિયં.

૩. ઉજ્ઝાપનકસિક્ખાપદં

૧૦૩. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા રાજગહે વિહરતિ વેળુવને કલન્દકનિવાપે. તેન ખો પન સમયેન આયસ્મા દબ્બો મલ્લપુત્તો સઙ્ઘસ્સ સેનાસનઞ્ચ પઞ્ઞપેતિ ભત્તાનિ ચ ઉદ્દિસતિ. તેન ખો પન સમયેન મેત્તિયભૂમજકા [મેત્તિયભૂમ્મજકા (સી॰ સ્યા॰)] ભિક્ખૂ નવકા ચેવ હોન્તિ અપ્પપુઞ્ઞા ચ . યાનિ સઙ્ઘસ્સ લામકાનિ સેનાસનાનિ તાનિ તેસં પાપુણન્તિ લામકાનિ ચ ભત્તાનિ. તે આયસ્મન્તં દબ્બં મલ્લપુત્તં ભિક્ખૂ ઉજ્ઝાપેન્તિ – ''છન્દાય દબ્બો મલ્લપુત્તો સેનાસનં પઞ્ઞપેતિ, છન્દાય ચ ભત્તાનિ ઉદ્દિસતી''તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ મેત્તિયભૂમજકા ભિક્ખૂ આયસ્મન્તં દબ્બં મલ્લપુત્તં ભિક્ખૂ ઉજ્ઝાપેસ્સન્તી''તિ...પે॰... ''સચ્ચં કિર તુમ્હે, ભિક્ખવે, દબ્બં મલ્લપુત્તં ભિક્ખૂ ઉજ્ઝાપેથા''તિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ તુમ્હે, મોઘપુરિસા, દબ્બં મલ્લપુત્તં ભિક્ખૂ ઉજ્ઝાપેસ્સથ! નેતં, મોઘપુરિસા, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

''ઉજ્ઝાપનકે પાચિત્તિય''ન્તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૧૦૪. તેન ખો પન સમયેન મેત્તિયભૂમજકા ભિક્ખૂ – ''ભગવતા ઉજ્ઝાપનકં પટિક્ખિત્ત''ન્તિ, ''એત્તાવતા ભિક્ખૂ સોસ્સન્તી''તિ [વિહેસિસ્સન્તીતિ (ઇતિપિ)] ભિક્ખૂનં સામન્તા આયસ્મન્તં દબ્બં મલ્લપુત્તં ખિય્યન્તિ – ''છન્દાય દબ્બો મલ્લપુત્તો સેનાસનં પઞ્ઞપેતિ, છન્દાય ચ ભત્તાનિ ઉદ્દિસતી''તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ મેત્તિયભૂમજકા ભિક્ખૂ આયસ્મન્તં દબ્બં મલ્લપુત્તં ખિય્યિસ્સન્તી''તિ...પે॰... ''સચ્ચં કિર તુમ્હે, ભિક્ખવે, દબ્બં મલ્લપુત્તં ખિય્યથા''તિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ તુમ્હે, મોઘપુરિસા, દબ્બં મલ્લપુત્તં ખિય્યિસ્સથ! નેતં, મોઘપુરિસા, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૧૦૫. **''ઉજ્ઝાપનકે ખિય્યનકે પાચિત્તિય''**ન્તિ.

૧૦૬. **ઉજ્ઝાપનકં** નામ ઉપસમ્પન્નં સઙ્ઘેન સમ્મતં સેનાસનપઞ્ઞાપકં વા ભત્તુદ્દેસકં વા યાગુભાજકં વા ફલભાજકં વા ખજ્જભાજકં વા અપ્પમત્તકવિસ્સજ્જકં વા અવણ્ણં કત્તુકામો, અયસં કત્તુકામો, મઙ્કુકત્તુકામો,

ઉપસમ્પન્નં ઉજ્ઝાપેતિ વા ખિય્યતિ વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞી ઉજ્ઝાપનકે ખિય્યનકે આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ધમ્મકમ્મે વેમતિકો ઉજ્ઝાપનકે ખિય્યનકે આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞી ઉજ્ઝાપનકે ખિય્યનકે આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અનુપસમ્પન્નં ઉજ્ઝાપેતિ વા ખિય્યતિ વા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઉપસમ્પન્નં સઙ્ઘેન અસમ્મતં સેનાસનપઞ્ઞાપકં વા ભત્તુદ્દેસકં વા યાગુભાજકં વા ફલભાજકં વા ખજ્જભાજકં વા અપ્પમત્તકવિસ્સજ્જકં વા અવણ્ણં કત્તુકામો, અયસં કત્તુકામો, મઙ્કુકત્તુકામો, ઉપસમ્પન્નં વા અનુપસમ્પન્નં વા ઉજ્ઝાપેતિ વા ખિય્યતિ વા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્નં સઙ્ઘેન સમ્મતં વા અસમ્મતં વા સેનાસનપઞ્ઞાપકં વા ભત્તુદ્દેસકં વા યાગુભાજકં વા ફલભાજકં વા ખજ્જભાજકં વા અપ્પમત્તકવિસ્સજ્જકં વા અવણ્ણં કત્તુકામો, અયસં કત્તુકામો, મઙ્કુકત્તુકામો, ઉપસમ્પન્નં વા અનુપસમ્પન્નં વા ઉજ્ઝાપેતિ વા ખિય્યતિ વા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અધમ્મકમ્મે વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞી આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૧૦૭. અનાપત્તિ પકતિયા છન્દા દોસા મોહા ભયા કરોન્તં ઉજ્ઝાપેતિ વા ખિય્યતિ વા, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

ઉજ્ઝાપનકસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં તતિયં.

૪. પઠમસેનાસનસિક્ખાપદં

૧૦૮. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ હેમન્તિકે કાલે અજ્ઝોકાસે સેનાસનં પઞ્ઞપેત્વા કાયં ઓતાપેન્તા કાલે આરોચિતે તં પક્કમન્તા નેવ ઉદ્ધરિંસુ ન ઉદ્ધરાપેસું, અનાપુચ્છા પક્કમિંસુ. સેનાસનં ઓવટ્ઠં હોતિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથં હિ નામ ભિક્ખૂ અજ્ઝોકાસે સેનાસનં પઞ્ઞપેત્વા તં પક્કમન્તા નેવ ઉદ્ધરિસ્સન્તિ ન ઉદ્ધરાપેસ્સન્તિ, અનાપુચ્છા પક્કમિસ્સન્તિ, સેનાસનં ઓવટ્ઠ’’ન્તિ! અથ ખો તે ભિક્ખૂ તે અનેકપરિયાયેન વિગરહિત્વા ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂ અજ્ઝોકાસે...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૧૦૯. ‘‘**યો પન ભિક્ખુ સઙ્ઘિકં મઞ્ચં વા પીઠં વા ભિસિં વા કોચ્છં વા અજ્ઝોકાસે સન્થરિત્વા વા સન્થરાપેત્વા વા તં પક્કમન્તો નેવ ઉદ્ધરેય્ય ન ઉદ્ધરાપેય્ય, અનાપુચ્છં વા ગચ્છેય્ય, પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૧૧૦. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ અજ્ઝોકાસે વસિત્વા કાલસ્સેવ સેનાસનં અભિહરન્તિ. અદ્દસા ખો ભગવા તે ભિક્ખૂ કાલસ્સેવ સેનાસનં અભિહરન્તે. દિસ્વાન એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, અટ્ઠ માસે અવસ્સિકસઙ્કેતે [વસિતું અવસ્સિકસંકેતે (ઇતિપિ)] મણ્ડપે વા રુક્ખમૂલે વા યત્થ કાકા વા કુલલા વા ન ઊહદન્તિ તત્થ સેનાસનં નિક્ખિપિતુ’’ન્તિ.

૧૧૧. યો પનાતિ યો યાદિસો...પે॰... **ભિક્ખૂ**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

સઙ્ઘિકં નામ સઙ્ઘસ્સ દિન્નં હોતિ પરિચ્ચત્તં.

મઞ્ચો નામ ચત્તારો મઞ્ચા – મસારકો, બુન્દિકાબદ્ધો, કુળીરપાદકો, આહચ્ચપાદકો.

પીઠં નામ ચત્તારિ પીઠાનિ – મસારકં, બુન્દિકાબદ્ધં, કુળીરપાદકં, આહચ્ચપાદકં.

ભિસિ નામ પઞ્ચ ભિસિયો – ઉણ્ણભિસિ, ચોળભિતિ, વાકભિસિ, તિણભિસિ, પણ્ણભિસિ.

કોચ્છં નામ – વાકમયં વા ઉસીરમયં વા મુઞ્જમયં વા પબ્બજમયં [બબ્બજમયં (સી॰)] વા અન્તો સંવેઠેત્વા બદ્ધં હોતિ.

સન્થરિત્વાતિ સયં સન્થરિત્વા.

સન્થરાપેત્વાતિ અઞ્ઞં સન્થરાપેત્વા. અનુપસમ્પન્નં સન્થરાપેતિ, તસ્સ પલિબોધો. ઉપસમ્પન્નં સન્થરાપેતિ, સન્થારકસ્સ [સન્થતસ્સ (ઇતિપિ)] પલિબોધો.

તં પક્કમન્તો નેવ ઉદ્ધરેય્યાતિ ન સયં ઉદ્ધરેય્ય.

ન ઉદ્ધરાપેય્યાતિ ન અઞ્ઞં ઉદ્ધરાપેય્ય.

અનાપુચ્છં વા ગચ્છેય્યાતિ ભિક્ખું વા સામણેરં વા આરામિકં વા અનાપુચ્છા મજ્ઝિમસ્સ પુરિસસ્સ લેડ્ડુપાતં અતિક્કમન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૧૧૨. સઙ્ઘિકે સઙ્ઘિકસઞ્ઞી અજ્ઝોકાસે સન્થરિત્વા વા સન્થરાપેત્વા વા તં પક્કમન્તો નેવ ઉદ્ધરેય્ય ન ઉદ્ધરાપેય્ય અનાપુચ્છં વા ગચ્છેય્ય, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. સઙ્ઘિકે વેમતિકો…પે॰… સઙ્ઘિકે પુગ્ગલિકસઞ્ઞી અજ્ઝોકાસે સન્થરિત્વા વા સન્થરાપેત્વા વા તં પક્કમન્તો નેવ ઉદ્ધરેય્ય ન ઉદ્ધરાપેય્ય, અનાપુચ્છં વા ગચ્છેય્ય, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

ચિમિલિકં વા ઉત્તરત્થરણં વા ભૂમત્થરણં વા તટ્ટિકં વા ચમ્મખણ્ડં વા પાદપુઞ્છનિં વા ફલકપીઠં વા અજ્ઝોકાસે સન્થરિત્વા વા સન્થરાપેત્વા વા તં પક્કમન્તો નેવ ઉદ્ધરેય્ય ન ઉદ્ધરાપેય્ય, અનાપુચ્છં વા ગચ્છેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. પુગ્ગલિકે સઙ્ઘિકસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. પુગ્ગલિકે વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. પુગ્ગલિકે પુગ્ગલિકસઞ્ઞી અઞ્ઞસ્સ પુગ્ગલિકે, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અત્તનો પુગ્ગલિકે અનાપત્તિ.

૧૧૩. અનાપત્તિ ઉદ્ધરિત્વા ગચ્છતિ, ઉદ્ધરાપેત્વા ગચ્છતિ, આપુચ્છં ગચ્છતિ, ઓતાપેન્તો ગચ્છતિ, કેનચિ પલિબુદ્ધં હોતિ, આપદાસુ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

પઠમસેનાસનસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં ચતુત્થં.

૫. દુતિયસેનાસનસિક્ખાપદં

૧૧૪. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન સત્તરસવગ્ગિયા ભિક્ખૂ સહાયકા હોન્તિ. તે વસન્તાપિ એકતોવ વસન્તિ, પક્કમન્તાપિ એકતોવ પક્કમન્તિ. તે અઞ્ઞતરસ્મિં સઙ્ઘિકે વિહારે સેય્યં સન્થરિત્વા તં પક્કમન્તા નેવ ઉદ્ધરિંસુ ન ઉદ્ધરાપેસું, અનાપુચ્છા પક્કમિંસુ. સેનાસનં ઉપચિકાહિ ખાયિતં હોતિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ સત્તરસવગ્ગિયા ભિક્ખૂ સઙ્ઘિકે વિહારે સેય્યં સન્થરિત્વા તં પક્કમન્તા નેવ ઉદ્ધરિસ્સન્તિ ન ઉદ્ધરાપેસ્સન્તિ, અનાપુચ્છા પક્કમિસ્સન્તિ, સેનાસનં ઉપચિકાહિ ખાયિત''ન્તિ! અથ ખો તે ભિક્ખૂ સત્તરસવગ્ગિયે ભિક્ખૂ અનેકપરિયાયેન વિગરહિત્વા ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું…પે॰… ''સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, સત્તરસવગ્ગિયા ભિક્ખૂ સઙ્ઘિકે વિહારે સેય્યં સન્થરિત્વા તં પક્કમન્તા નેવ ઉદ્ધરિંસુ ન ઉદ્ધરાપેસું, અનાપુચ્છા પક્કમિંસુ, સેનાસનં ઉપચિકાહિ ખાયિત''ન્તિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ તે, ભિક્ખવે, મોઘપુરિસા સઙ્ઘિકે વિહારે સેય્યં સન્થરિત્વા તં પક્કમન્તા નેવ ઉદ્ધરિસ્સન્તિ ન ઉદ્ધરાપેસ્સન્તિ, અનાપુચ્છા પક્કમિસ્સન્તિ, સેનાસનં ઉપચિકાહિ ખાયિતં! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન , ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૧૧૫. ''**યો પન ભિક્ખુ સઙ્ઘિકે વિહારે સેય્યં સન્થરિત્વા વા સન્થરાપેત્વા વા તં પક્કમન્તો નેવ ઉદ્ધરેય્ય ન ઉદ્ધરાપેય્ય, અનાપુચ્છં વા ગચ્છેય્ય, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૧૧૬. યો પનાતિ યો યાદિસો…પે॰… **ભિક્ખૂ**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

સઙ્ઘિકો નામ વિહારો સઙ્ઘસ્સ દિન્નો હોતિ પરિચ્ચત્તો.

સેય્યં નામ ભિસિ, ચિમિલિકા ઉત્તરત્થરણં, ભૂમત્થરણં, તટ્ટિકા, ચમ્મખણ્ડો, નિસીદનં, પચ્ચત્થરણં, તિણસન્થારો, પણ્ણસન્થારો.

સન્થરિત્વાતિ સયં સન્થરિત્વા.

સન્થરાપેત્વાતિ અઞ્ઞં સન્થરાપેત્વા.

તં પક્કમન્તો નેવ ઉદ્ધરેય્યાતિ ન સયં ઉદ્ધરેય્ય.

ન ઉદ્ધરાપેય્યાતિ ન અઞ્ઞં ઉદ્ધરાપેય્ય.

અનાપુચ્છં વા ગચ્છેય્યાતિ ભિક્ખું વા સામણેરં વા આરામિકં વા અનાપુચ્છા પરિક્ખિત્તસ્સ આરામસ્સ પરિક્ખેપં અતિક્કમન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અપરિક્ખિત્તસ્સ આરામસ્સ ઉપચારં અતિક્કમન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. સઙ્ઘિકે સઙ્ઘિકસઞ્ઞી સેય્યં સન્થરિત્વા વા સન્થરાપેત્વા વા તં પક્કમન્તો નેવ ઉદ્ધરેય્ય ન ઉદ્ધરાપેય્ય, અનાપુચ્છં વા ગચ્છેય્ય, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. સઙ્ઘિકે વેમતિકો સેય્યં સન્થરિત્વા વા સન્થરાપેત્વા વા તં પક્કમન્તો નેવ ઉદ્ધરેય્ય ન ઉદ્ધરાપેય્ય, અનાપુચ્છં વા ગચ્છેય્ય, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. સઙ્ઘિકે પુગ્ગલિકસઞ્ઞી સેય્યં સન્થરિત્વા વા સન્થરાપેત્વા વા તં પક્કમન્તો નેવ ઉદ્ધરેય્ય ન ઉદ્ધરાપેય્ય, અનાપુચ્છં વા ગચ્છેય્ય, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૧૧૭. વિહારસ્સ ઉપચારે વા ઉપટ્ઠાનસાલાયં વા મણ્ડપે વા રુક્ખમૂલે વા સેય્યં સન્થરિત્વા વા સન્થરાપેત્વા વા તં પક્કમન્તો નેવ ઉદ્ધરેય્ય ન ઉદ્ધરાપેય્ય, અનાપુચ્છં વા ગચ્છેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. મઞ્ચં વા પીઠં વા વિહારે વા વિહારસ્સૂપચારે વા ઉપટ્ઠાનસાલાયં વા મણ્ડપે વા રુક્ખમૂલે વા સન્થરિત્વા વા સન્થરાપેત્વા વા તં પક્કમન્તો નેવ ઉદ્ધરેય્ય ન ઉદ્ધરાપેય્ય, અનાપુચ્છં વા ગચ્છેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

પુગ્ગલિકે સઙ્ઘિકસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. પુગ્ગલિકે વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. પુગ્ગલિકે પુગ્ગલિકસઞ્ઞી અઞ્ઞસ્સ પુગ્ગલિકે આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અત્તનો પુગ્ગલિકે અનાપત્તિ.

૧૧૮. અનાપત્તિ ઉદ્ધરિત્વા ગચ્છતિ, ઉદ્ધરાપેત્વા ગચ્છતિ, આપુચ્છં ગચ્છતિ, કેનચિ પલિબુદ્ધં હોતિ, સાપેક્ખો ગન્ત્વા તત્થ ઠિતો આપુચ્છતિ, કેનચિ પલિબુદ્ધો હોતિ, આપદાસુ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

દુતિયસેનાસનસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં પઞ્ચમં.

૬. અનુપખજ્જસિક્ખાપદં

૧૧૯. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ વરસેય્યાયો પલિબુન્ધેન્તિ, થેરા ભિક્ખૂ વુટ્ઠાપેન્તિ [એત્થ તે ઇતિ કમ્મપદં ઊનં વિય દિસ્સતિ]. અથ ખો છબ્બગ્ગિયાનં ભિક્ખૂનં એતદહોસિ – ‘‘કેન નુ ખો મયં ઉપાયેન ઇધેવ વસ્સં વસેય્યામા’’તિ? અથ ખો છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ થેરે ભિક્ખૂ અનુપખજ્જ સેય્યં કપ્પેન્તિ – યસ્સ સમ્બાધો ભવિસ્સતિ સો પક્કમિસ્સતીતિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ થેરે ભિક્ખૂ અનુપખજ્જ સેય્યં કપ્પેસ્સન્તી’’તિ! અથ ખો તે ભિક્ખૂ છબ્બગ્ગિયે ભિક્ખૂ અનેકપરિયાયેન વિગરહિત્વા ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું …પે॰… ‘‘સચ્ચં કિર તુમ્હે, ભિક્ખવે, થેરે ભિક્ખૂ અનુપખજ્જ સેય્યં કપ્પેથા’’તિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ તુમ્હે, મોઘપુરિસા, થેરે ભિક્ખૂ અનુપખજ્જ સેય્યં કપ્પેસ્સથ! નેતં, મોઘપુરિસા, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૧૨૦. ‘‘**યો પન ભિક્ખુ સઙ્ઘિકે વિહારે જાનં પુબ્બુપગતં ભિક્ખું અનુપખજ્જ સેય્યં કપ્પેય્ય – યસ્સ સમ્બાધો ભવિસ્સતિ સો પક્કમિસ્સતી**’તિ, **એતદેવ પચ્ચયં કરિત્વા અનઞ્ઞં, પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

૧૨૧. **યો પના**તિ યો યાદિસો…પે॰… **ભિક્ખૂ**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં ૨.૦૨૫૧ અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

સઙ્ઘિકો નામ વિહારો સઙ્ઘસ્સ દિન્નો હોતિ પરિચ્ચત્તો.

જાનાતિ નામ વુડ્ઢોતિ જાનાતિ, ગિલાનોતિ જાનાતિ, સઙ્ઘેન દિન્નોતિ જાનાતિ.

અનુપખજ્જાતિ અનુપવિસિત્વા.

સેય્યં કપ્પેય્યાતિ મઞ્ચસ્સ વા પીઠસ્સ વા પવિસન્તસ્સ વા નિક્ખમન્તસ્સ વા ઉપચારે સેય્યં સન્થરતિ વા સન્થરાપેતિ વા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અભિનિસીદતિ વા અભિનિપજ્જતિ વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

એતદેવ પચ્ચયં કરિત્વા અનઞ્ઞન્તિ ન અઞ્ઞો કોચિ પચ્ચયો હોતિ અનુપખજ્જ સેય્યં કપ્પેતું.

૧૨૨. સઙ્ઘિકે સઙ્ઘિકસઞ્ઞી અનુપખજ્જ સેય્યં કપ્પેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. સઙ્ઘિકે વેમતિકો અનુપખજ્જ સેય્યં કપ્પેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. સઙ્ઘિકે પુગ્ગલિકસઞ્ઞી અનુપખજ્જ સેય્યં કપ્પેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

મઞ્ચસ્સ વા પીઠસ્સ વા પવિસન્તસ્સ વા નિક્ખમન્તસ્સ વા ઉપચારં ઠપેત્વા સેય્યં સન્થરતિ વા સન્થરાપેતિ વા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અભિનિસીદતિ વા અભિનિપજ્જતિ વા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. વિહારસ્સ ઉપચારે વા ઉપટ્ઠાનસાલાયં વા મણ્ડપે વા રુક્ખમૂલે વા અજ્ઝોકાસે વા સેય્યં સન્થરતિ વા સન્થરાપેતિ વા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અભિનિસીદતિ વા અભિનિપ્પજ્જતિ વા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. પુગ્ગલિકે સઙ્ઘિકસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. પુગ્ગલિકે વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. પુગ્ગલિકે પુગ્ગલિકસઞ્ઞી અઞ્ઞસ્સ પુગ્ગલિકે આપત્તિ દુક્કટસ્સ . અત્તનો પુગ્ગલિકે અનાપત્તિ.

૧૨૩. અનાપત્તિ ગિલાનો પવિસતિ, સીતેન વા ઉણ્હેન વા પીળિતો પવિસતિ, આપદાસુ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

અનુપખજ્જસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં છટ્ઠં.

૭. નિક્કડ્ઢનસિક્ખાપદં

૧૨૪. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન સત્તરસવગ્ગિયા ભિક્ખૂ અઞ્ઞતરં પચ્ચન્તિમં મહાવિહારં પટિસઙ્ખરોન્તિ – ‘‘ઇધ મયં વસ્સં વસિસ્સામા’’તિ . અદ્દસંસુ ખો છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ સત્તરસવગ્ગિયે ભિક્ખૂ વિહારં પટિસઙ્ખરોન્તે. દિસ્વાન એવમાહંસુ – ‘‘ઇમે, આવુસો, સત્તરસવગ્ગિયા ભિક્ખૂ વિહારં પટિસઙ્ખરોન્તિ. હન્દ ને વુટ્ઠાપેસ્સામા’’તિ! એકચ્ચે એવમાહંસુ – ‘‘આગમેથાવુસો, યાવ પટિસઙ્ખરોન્તિ; પટિસઙ્ખતે વુટ્ઠાપેસ્સામા’’તિ.

અથ ખો છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ સત્તરસવગ્ગિયે ભિક્ખૂ એતદવોચું – ‘‘ઉટ્ઠેથાવુસો, અમ્હાકં વિહારો પાપુણાતી’’તિ. ‘‘નનુ, આવુસો, પટિકચ્ચેવ [પટિગચ્ચેવ (સી॰)] આચિક્ખિતબ્બં, મયઞ્ચઞ્ઞં પટિસઙ્ખરેય્યામા’’તિ. ‘‘નનુ, આવુસો, સઙ્ઘિકો વિહારો’’તિ? ‘‘આમાવુસો, સઙ્ઘિકો વિહારો’’તિ. ‘‘ઉટ્ઠેથાવુસો, અમ્હાકં વિહારો પાપુણાતી’’તિ. ‘‘મહલ્લકો, આવુસો, વિહારો. તુમ્હેપિ વસથ, મયમ્પિ વસિસ્સામા’’તિ. ‘‘ઉટ્ઠેથાવુસો, અમ્હાકં વિહારો પાપુણાતી’’તિ કુપિતા અનત્તમના ગીવાયં ગહેત્વા નિક્કડ્ઢન્તિ. તે નિક્કડ્ઢીયમાના રોદન્તિ. ભિક્ખૂ એવમાહંસુ – ‘‘કિસ્સ તુમ્હે, આવુસો, રોદથા’’તિ? ‘‘ઇમે, આવુસો, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ કુપિતા અનત્તમના અમ્હે સઙ્ઘિકા વિહારા નિક્કડ્ઢન્તી’’તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ કુપિતા અનત્તમના ભિક્ખૂ સઙ્ઘિકા વિહારા નિક્કડ્ઢિસ્સન્તી’’તિ! અથ ખો તે ભિક્ખૂ છબ્બગ્ગિયે ભિક્ખૂ અનેકપરિયાયેન વિગરહિત્વા ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું…પે॰… ‘‘સચ્ચં કિર તુમ્હે, ભિક્ખવે, કુપિતા અનત્તમના ભિક્ખૂ સઙ્ઘિકા વિહારા નિક્કડ્ઢથા’’તિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ તુમ્હે, મોઘપુરિસા, કુપિતા અનત્તમના ભિક્ખૂ સઙ્ઘિકા વિહારા નિક્કડ્ઢિસ્સથ? નેતં, મોઘપુરિસા, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૧૨૫. **"યો પન ભિક્ખુ ભિક્ખું કુપિતો અનત્તમનો સઙ્ઘિકા વિહારા નિક્કડ્ઢેય્ય વા નિક્કડ્ઢાપેય્ય વા, પાચિત્તિય"**ન્તિ.

૧૨૬. **યો પના**તિ યો યાદિસો…પે॰… **ભિક્ખૂ**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

ભિક્ખુન્તિ અઞ્ઞં ભિક્ખું.

કુપિતો અનત્તમનોતિ અનભિરદ્ધો આહતચિત્તો ખિલજાતો.

સઙ્ઘિકો નામ વિહારો સઙ્ઘસ્સ દિન્નો હોતિ પરિચ્ચત્તો.

નિક્કડ્ઢેય્યાતિ ગબ્ભે ગહેત્વા પમુખં નિક્કડ્ઢતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. પમુખે ગહેત્વા બહિ નિક્કડ્ઢતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. એકેન પયોગેન બહુકેપિ દ્વારે અતિક્કામેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

નિક્કડ્ઢાપેય્યાતિ અઞ્ઞં આણાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ [દુક્કટસ્સ (કત્થચિ)]. સકિં આણત્તો બહુકેપિ દ્વારે અતિક્કામેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૧૨૭. સઙ્ઘિકે સઙ્ઘિકસઞ્ઞી કુપિતો અનત્તમનો નિક્કડ્ઢતિ વા નિક્કડ્ઢાપેતિ વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. સઙ્ઘિકે વેમતિકો કુપિતો અનત્તમનો નિક્કડ્ઢતિ વા નિક્કડ્ઢાપેતિ વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. સઙ્ઘિકે પુગ્ગલિકસઞ્ઞી કુપિતો અનત્તમનો નિક્કડ્ઢતિ વા નિક્કડ્ઢાપેતિ વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

તસ્સ પરિક્ખારં નિક્કડ્ઢતિ વા નિક્કડ્ઢાપેતિ વા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. વિહારસ્સ ઉપચારા વા ઉપટ્ઠાનસાલાય વા મણ્ડપા વા રુક્ખમૂલા વા અજ્ઝોકાસા વા નિક્કડ્ઢતિ વા નિક્કડ્ઢાપેતિ વા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. તસ્સ પરિક્ખારં નિક્કડ્ઢતિ વા નિક્કડ્ઢાપેતિ વા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્નં વિહારા વા વિહારસ્સ ઉપચારા વા ઉપટ્ઠાનસાલાય વા મણ્ડપા વા રુક્ખમૂલા વા અજ્ઝોકાસા વા નિક્કડ્ઢતિ વા નિક્કડ્ઢાપેતિ વા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. તસ્સ પરિક્ખારં નિક્કડ્ઢતિ વા નિક્કડ્ઢાપેતિ વા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

પુગ્ગલિકે સઙ્ઘિકસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. પુગ્ગલિકે વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. પુગ્ગલિકે પુગ્ગલિકસઞ્ઞી અઞ્ઞસ્સ પુગ્ગલિકે આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અત્તનો પુગ્ગલિકે અનાપત્તિ.

૧૨૮. અનાપત્તિ અલજ્જિં નિક્કડ્ઢતિ વા નિક્કડ્ઢાપેતિ વા, તસ્સ પરિક્ખારં નિક્કડ્ઢતિ વા નિક્કડ્ઢાપેતિ વા, ઉમ્મત્તકં નિક્કડ્ઢતિ વા નિક્કડ્ઢાપેતિ વા, તસ્સ પરિક્ખારં નિક્કડ્ઢતિ વા નિક્કડ્ઢાપેતિ વા, ભણ્ડનકારકં કલહકારકં વિવાદકારકં ભસ્સકારકં સઙ્ઘે અધિકરણકારકં નિક્કડ્ઢતિ વા નિક્કડ્ઢાપેતિ વા, તસ્સ પરિક્ખારં નિક્કડ્ઢતિ વા નિક્કડ્ઢાપેતિ વા, અન્તેવાસિકં વા સદ્ધિવિહારિકં વા ન સમ્મા વત્તન્તં નિક્કડ્ઢતિ વા નિક્કડ્ઢાપેતિ વા, તસ્સ પરિક્ખારં નિક્કડ્ઢતિ વા નિક્કડ્ઢાપેતિ વા, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

નિક્કડ્ઢનસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં સત્તમં.

૮. વેહાસકુટિસિક્ખાપદં

૧૨૯. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન દ્વે ભિક્ખૂ સઙ્ઘિકે વિહારે ઉપરિવેહાસકુટિયા વિહરન્તિ?. એકો હેટ્ઠા વિહરતિ [વિહરન્તિ, એકો હેટ્ઠા (?)], એકો ઉપરિ. ઉપરિમો ભિક્ખુ આહચ્ચપાદકં મઞ્ચં સહસા અભિનિસીદિ. મઞ્ચપાદો નિપ્પતિત્વા [પતિત્વા (સ્યા॰)] હેટ્ઠિમસ્સ ભિક્ખુનો મત્થકે અવત્થાસિ. સો ભિક્ખુ વિસ્સરમકાસિ. ભિક્ખૂ ઉપધાવિત્વા તં ભિક્ખું એતદવોચું – ''કિસ્સ ત્વં, આવુસો, વિસ્સરમકાસી''તિ? અથ ખો સો ભિક્ખુ ભિક્ખૂનં એતમત્થં આરોચેસિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુ સઙ્ઘિકે વિહારે ઉપરિવેહાસકુટિયા આહચ્ચપાદકં મઞ્ચં સહસા અભિનિસીદિસ્સતી''તિ! અથ ખો તે ભિક્ખૂ તં ભિક્ખું અનેકપરિયાયેન વિગરહિત્વા ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું...પે॰... ''સચ્ચં કિર ત્વં, ભિક્ખુ, સઙ્ઘિકે વિહારે ઉપરિવેહાસકુટિયા આહચ્ચપાદકં મઞ્ચં સહસા અભિનિસીદસી''તિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ ત્વં, મોઘપુરિસ, સઙ્ઘિકે વિહારે ઉપરિવેહાસકુટિયા આહચ્ચપાદકં મઞ્ચં સહસા અભિનિસીદિસ્સસિ! નેતં, મોઘપુરિસ, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૧૩૦. ''**યો પન ભિક્ખુ સઙ્ઘિકે વિહારે ઉપરિવેહાસકુટિયા આહચ્ચપાદકં મઞ્ચં વા પીઠં વા અભિનિસીદેય્ય વા અભિનિપજ્જેય્ય વા, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૧૩૧. **યો પના**તિ યો યાદિસો...પે॰... **ભિક્ખૂ**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

સઙ્ઘિકો નામ વિહારો સઙ્ઘસ્સ દિન્નો હોતિ પરિચ્ચત્તો.

વેહાસકુટિ નામ મજ્ઝિમસ્સ પુરિસસ્સ અસીસઘટ્ટા.

આહચ્ચપાદકો નામ **મઞ્ચો** અઙ્ગે વિજ્ઝિત્વા ઠિતો હોતિ. **આહચ્ચપાદકં** નામ **પીઠં** અઙ્ગે વિજ્ઝિત્વા ઠિતં હોતિ.

અભિનિસીદેય્યાતિ તસ્મિં અભિનિસીદતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અભિનિપજ્જેય્યાતિ તસ્મિં અભિનિપજ્જતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૧૩૨. સઙ્ઘિકે સઙ્ઘિકસઞ્ઞી ઉપરિવેહાસકુટિયા આહચ્ચપાદકં મઞ્ચં વા પીઠં વા અભિનિસીદતિ વા અભિનિપજ્જતિ વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. સઙ્ઘિકે વેમતિકો...પે॰... સઙ્ઘિકે પુગ્ગલિકસઞ્ઞી ઉપરિવેહાસકુટિયા આહચ્ચપાદકં મઞ્ચં વા પીઠં વા અભિનિસીદતિ વા અભિનિપજ્જતિ વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

પુગ્ગલિકે સઙ્ઘિકસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. પુગ્ગલિકે વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. પુગ્ગલિકે પુગ્ગલિકસઞ્ઞી અઞ્ઞસ્સ પુગ્ગલિકે, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અત્તનો પુગ્ગલિકે, અનાપત્તિ.

૧૩૩. અનાપત્તિ – અવેહાસકુટિયા સીસઘટ્ટાય હેટ્ઠા અપરિભોગં હોતિ, પદરસઞ્ચિતં હોતિ, પટાણિ દિન્ના હોતિ, તસ્મિં ઠિતો ગણ્હતિ વા લગ્ગેતિ વા, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

વેહાસકુટિસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં અટ્ઠમં.

૯. મહલ્લકવિહારસિક્ખાપદં

૧૩૪. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા કોસમ્બિયં વિહરતિ ઘોસિતારામે. તેન ખો પન સમયેન આયસ્મતો છન્નસ્સ ઉપટ્ઠાકો મહામત્તો આયસ્મતો છન્નસ્સ વિહારં કારાપેતિ. અથ ખો આયસ્મા છન્નો કતપરિયોસિતં વિહારં પુનપ્પુનં છાદાપેતિ, પુનપ્પુનં લેપાપેતિ. અતિભારિતો વિહારો પરિપતિ. અથ ખો આયસ્મા છન્નો તિણઞ્ચ કટ્ઠઞ્ચ સંકડ્ઢન્તો અઞ્ઞતરસ્સ બ્રાહ્મણસ્સ યવખેત્તં દૂસેસિ. અથ ખો સો બ્રાહ્મણો ઉજ્ઝાયતિ ખિય્યતિ વિપાચેતિ – ''કથઞ્હિ નામ ભદન્તા અમ્હાકં યવખેત્તં દૂસેસ્સન્તી''તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ તસ્સ બ્રાહ્મણસ્સ ઉજ્ઝાયન્તસ્સ ખિય્યન્તસ્સ વિપાચેન્તસ્સ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ આયસ્મા છન્નો કતપરિયોસિતં વિહારં પુનપ્પુનં છાદાપેસ્સતિ, પુનપ્પુનં લેપાપેસ્સતિ, અતિભારિતો વિહારો પરિપતી''તિ! અથ ખો તે ભિક્ખૂ આયસ્મન્તં છન્નં અનેકપરિયાયેન વિગરહિત્વા ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું...પે॰... ''સચ્ચં કિર ત્વં, છન્ન, કતપરિયોસિતં વિહારં પુનપ્પુનં છાદાપેસિ, પુનપ્પુનં લેપાપેસિ, અતિભારિતો વિહારો પરિપતી''તિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ ત્વં, મોઘપુરિસ, કતપરિયોસિતં વિહારં પુનપ્પુનં છાદાપેસ્સસિ, પુનપ્પુનં લેપાપેસ્સસિ , અતિભારિતો વિહારો પરિપતિ! નેતં, મોઘપુરિસ, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૧૩૫. ''**મહલ્લકં પન ભિક્ખુના વિહારં કારયમાનેન યાવદ્વારકોસા અગ્ગળટ્ઠપનાય આલોકસન્ધિપરિકમ્માય દ્વત્તિચ્છદનસ્સ પરિયાય અપ્પહરિતે ઠિતેન અધિટ્ઠાતબ્બં. તતો ચે ઉત્તરિં અપ્પહરિતેપિ ઠિતો અધિટ્ઠહેય્ય પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૧૩૬. **મહલ્લકો** નામ વિહારો સસ્સામિકો વુચ્ચતિ.

વિહારો નામ ઉલ્લિત્તો વા હોતિ અવલિત્તો વા ઉલ્લિત્તાવલિત્તો વા.

કારયમાનેનાતિ કરોન્તો વા કારાપેન્તો વા.

યાવ દ્વારકોસાતિ પિટ્ઠસઙ્ઘાટસ્સ [પીઠસંઘાટસ્સ (ઇતિપિ), પિટ્ઠિસઙ્ઘાટસ્સ (સ્યા॰)] સમન્તા હત્થપાસા.

અગ્ગળટ્ઠપનાયાતિ દ્વારટ્ઠપનાય.

આલોકસન્ધિપરિકમ્માયાતિ વાતપાનપરિકમ્માય સેતવણ્ણં કાળવણ્ણં ગેરુકપરિકમ્મં માલાકમ્મં લતાકમ્મં મકરદન્તકં પઞ્ચપટિકં.

દ્વત્તિચ્છદનસ્સ પરિયાયં અપ્પહરિતે ઠિતેન અધિટ્ઠાતબ્બન્તિ – હરિતં નામ પુબ્બણ્ણં અપરણ્ણં. સચે હરિતે ઠિતો અધિટ્ઠાતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. મગ્ગેન છાદેન્તસ્સ દ્વે મગ્ગે અધિટ્ઠહિત્વા તતિયં મગ્ગં આણાપેત્વા પક્કમિતબ્બં. પરિયાયેન છાદેન્તસ્સ દ્વે પરિયાયે અધિટ્ઠહિત્વા તતિયં પરિયાયં આણાપેત્વા પક્કમિતબ્બં.

૧૩૭. **તતો ચે ઉત્તરિ અપ્પહરિતેપિ ઠિતો અધિટ્ઠહેય્યા**તિ ઇટ્ઠકાય ૨.૦૨૬૨ છાદેન્તસ્સ ઇટ્ઠકિટ્ઠકાય આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. સિલાય છાદેન્તસ્સ સિલાય સિલાય આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. સુધાય છાદેન્તસ્સ પિણ્ડે પિણ્ડે આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. તિણેન છાદેન્તસ્સ કરળે કરળે આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. પણ્ણેન છાદેન્તસ્સ પણ્ણે પણ્ણે આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અતિરેકદ્વત્તિપરિયાયે અતિરેકસઞ્ઞી અધિટ્ઠાતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અતિરેકદ્વત્તિપરિયાયે વેમતિકો અધિટ્ઠાતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અતિરેકદ્વત્તિપરિયાયે ઊનકસઞ્ઞી અધિટ્ઠાતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

ઊનકદ્વત્તિપરિયાયે અતિરેકસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઊનકદ્વત્તિપરિયાયે વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઊનકદ્વત્તિપરિયાયે ઊનકસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

૧૩૮. અનાપત્તિ દ્વત્તિપરિયાયે, ઊનકદ્વત્તિપરિયાયે, લેણે, ગુહાય, તિણકુટિકાય, અઞ્ઞસ્સત્થાય, અત્તનો ધનેન, વાસાગારં ઠપેત્વા સબ્બત્થ અનાપત્તિ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

મહલ્લકવિહારસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં નવમં.

૧૦. સપ્પાણકસિક્ખાપદં

૧૩૯. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા આળવિયં વિહરતિ અગ્ગાળવે ચેતિયે. તેન ખો પન સમયેન આળવકા ભિક્ખૂ નવકમ્મં કરોન્તા જાનં સપ્પાણકં ઉદકં તિણમ્પિ મત્તિકમ્પિ સિઞ્ચન્તિપિ સિઞ્ચાપેન્તિપિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ આળવકા ભિક્ખૂ જાનં સપ્પાણકં ઉદકં તિણમ્પિ મત્તિકમ્પિ સિઞ્ચિસ્સન્તિપિ સિઞ્ચાપેસ્સન્તિપી’’તિ! અથ ખો તે ભિક્ખૂ આળવકે ભિક્ખૂ અનેકપરિયાયેન વિગરહિત્વા ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું...પે॰... ‘‘સચ્ચં કિર તુમ્હે, ભિક્ખવે, જાનં સપ્પાણકં ઉદકં તિણમ્પિ મત્તિકમ્પિ સિઞ્ચથપિ સિઞ્ચાપેથપી’’તિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ તુમ્હે, મોઘપુરિસા, જાનં સપ્પાણકં ઉદકં તિણમ્પિ મત્તિકમ્પિ સિઞ્ચિસ્સથપિ સિઞ્ચાપેસ્સથપિ! નેતં, મોઘપુરિસા, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૧૪૦. ‘‘**યો પન ભિક્ખુ જાનં સપ્પાણકં ઉદકં તિણં વા મત્તિકં વા સિઞ્ચેય્ય વા સિઞ્ચાપેય્ય વા, પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

૧૪૧. **યો પના**તિ યો યાદિસો...પે॰... **ભિક્ખૂ**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

જાનાતિ નામ [જાનં નામ (સ્યા॰)] સામં વા જાનાતિ અઞ્ઞે વા તસ્સ આરોચેન્તિ.

સિઞ્ચેય્યાતિ સયં સિઞ્ચતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

સિઞ્ચાપેય્યાતિ અઞ્ઞં આણાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ [આપત્તિ દુક્કટસ્સ (કત્થચિ)]. સકિં આણત્તો બહુકમ્પિ સિઞ્ચતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૧૪૨. સપ્પાણકે સપ્પાણકસઞ્ઞી તિણં વા મત્તિકં વા સિઞ્ચતિ વા સિઞ્ચાપેતિ વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. સપ્પાણકે વેમતિકો તિણં વા મત્તિકં વા સિઞ્ચતિ વા સિઞ્ચાપેતિ વા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. સપ્પાણકે અપ્પાણકસઞ્ઞી તિણં વા મત્તિકં વા સિઞ્ચતિ વા સિઞ્ચાપેતિ વા, અનાપત્તિ. અપ્પાણકે સપ્પાણકસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અપ્પાણકે વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અપ્પાણકે અપ્પાણકસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

૧૪૩. અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ, અસ્સતિયા, અજાનન્તસ્સ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

સપ્પાણકસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં દસમં.

ભૂતગામવગ્ગો દુતિયો.

તસ્સુદ્દાનં –

ભૂતં અઞ્ઞાય ઉજ્ઝાયં, પક્કમન્તેન તે દુવે;
પુબ્બે નિક્કડ્ઢનાહચ્ચ, દ્વારં સપ્પાણકેન ચાતિ.

૩. ઓવાદવગ્ગો

૧. ઓવાદસિક્ખાપદં

૧૪૪. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન થેરા ભિક્ખૂ ભિક્ખુનિયો ઓવદન્તા લાભિનો હોન્તિ ચીવરપિણ્ડપાતસેનાસનગિલાનપ્પચ્ચયભેસજ્જપરિક્ખારાનં. અથ ખો છબ્બગ્ગિયાનં ભિક્ખૂનં એતદહોસિ – ‘‘એતરહિ ખો, આવુસો, થેરા ભિક્ખૂ ભિક્ખુનિયો ઓવદન્તા લાભિનો હોન્તિ ચીવરપિણ્ડપાતસેનાસનગિલાનપ્પચ્ચયભેસજ્જપરિક્ખારાનં. હન્દાવુસો, મયમ્પિ ભિક્ખુનિયો ઓવદામા’’તિ. અથ ખો છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ભિક્ખુનિયો ઉપસઙ્કમિત્વા એતદવોચું – ‘‘અમ્હેપિ, ભગિનિયો, ઉપસઙ્કમથ; મયમ્પિ ઓવદિસ્સામા’’તિ.

અથ ખો તા ભિક્ખુનિયો યેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ તેનુપસઙ્કમિંસુ; ઉપસઙ્કમિત્વા છબ્બગ્ગિયે ભિક્ખૂ અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિંસુ. અથ ખો છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ભિક્ખુનીનં પરિત્તઞ્ઞેવ ધમ્મિં કથં કત્વા દિવસં તિરચ્છાનકથાય વીતિનામેત્વા ઉય્યોજેસું – ‘‘ગચ્છથ, ભગિનિયો’’તિ. અથ ખો તા ભિક્ખુનિયો યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિંસુ; ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા એકમન્તં અટ્ઠંસુ. એકમન્તં ઠિતા ખો તા ભિક્ખુનિયો ભગવા એતદવોચ – ‘‘કચ્ચિ, ભિક્ખુનિયો, ઓવાદો ઇદ્ધો અહોસી’’તિ? ‘‘કુતો, ભન્તે, ઓવાદો ઇદ્ધો ભવિસ્સતિ! અય્યા છબ્બગ્ગિયા પરિત્તઞ્ઞેવ ધમ્મિં કથં કત્વા દિવસં તિરચ્છાનકથાય વીતિનામેત્વા ઉય્યોજેસુ’’ન્તિ. અથ ખો ભગવા તા ભિક્ખુનિયો ધમ્મિયા કથાય સન્દસ્સેસિ સમાદપેસિ સમુત્તેજેસિ સમ્પહંસેસિ . અથ ખો તા ભિક્ખુનિયો ભગવતા ધમ્મિયા કથાય સન્દસ્સિતા સમાદપિતા સમુત્તેજિતા સમ્પહંસિતા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા પદક્ખિણં કત્વા પક્કમિંસુ.

અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ભિક્ખુસઙ્ઘં સન્નિપાતાપેત્વા છબ્બગ્ગિયે ભિક્ખૂ પટિપુચ્છિ – ‘‘સચ્ચં કિર તુમ્હે, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનીનં પરિત્તઞ્ઞેવ ધમ્મિં કથં કત્વા દિવસં તિરચ્છાનકથાય વીતિનામેત્વા ઉય્યોજેથા’’તિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ તુમ્હે, મોઘપુરિસા, ભિક્ખુનીનં પરિત્તઞ્ઞેવ ધમ્મિં કથં કત્વા દિવસં તિરચ્છાનકથાય વીતિનામેત્વા ઉય્યોજેસ્સથ! નેતં, મોઘપુરિસા, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… વિગરહિત્વા…પે॰… ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનોવાદકં સમ્મન્નિતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, સમ્મન્નિતબ્બો. પઠમં ભિક્ખુ યાચિતબ્બો. યાચિત્વા બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૧૪૫. ''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઇત્થન્નામં ભિક્ખું ભિક્ખુનોવાદકં સમ્મન્નેય્ય. એસા ઞત્તિ.

''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. સઙ્ઘો ઇત્થન્નામં ભિક્ખું ભિક્ખુનોવાદકં સમ્મન્નતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો ભિક્ખુનોવાદકસ્સ સમ્મુતિ, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

''દુતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે॰... તતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ – સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. સઙ્ઘો ઇત્થન્નામં ભિક્ખું ભિક્ખુનોવાદકં સમ્મન્નતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો ભિક્ખુનોવાદકસ્સ સમ્મુતિ, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

''સમ્મતો સઙ્ઘેન ઇત્થન્નામો ભિક્ખુ ભિક્ખુનોવાદકો. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી''તિ.

અથ ખો ભગવા છબ્બગ્ગિયે ભિક્ખૂ અનેકપરિયાયેન વિગરહિત્વા દુબ્ભરતાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૧૪૬. ''**યો પન ભિક્ખુ અસમ્મતો ભિક્ખુનિયો ઓવદેય્ય પાચિત્તિય**''ન્તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૧૪૭. તેન ખો પન સમયેન થેરા ભિક્ખૂ સમ્મતા ભિક્ખુનિયો ઓવદન્તા તથેવ લાભિનો હોન્તિ ચીવરપિણ્ડપાતસેનાસનગિલાનપ્પચ્ચયભેસજ્જપરિક્ખારાનં. અથ ખો છબ્બગ્ગિયાનં ભિક્ખૂનં એતદહોસિ – ''એતરહિ ખો, આવુસો, થેરા ભિક્ખૂ સમ્મતા ભિક્ખુનિયો ઓવદન્તા તથેવ લાભિનો હોન્તિ ચીવરપિણ્ડપાતસેનાસનગિલાનપ્પચ્ચયભેસજ્જપરિક્ખારાનં. હન્દાવુસો, મયમ્પિ નિસ્સીમં ગન્ત્વા અઞ્ઞમઞ્ઞં ભિક્ખુનોવાદકં સમ્મન્નિત્વા ભિક્ખુનિયો ઓવદામા''તિ. અથ ખો છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ નિસ્સીમં ગન્ત્વા અઞ્ઞમઞ્ઞં ભિક્ખુનોવાદકં સમ્મન્નિત્વા ભિક્ખુનિયો ઉપસઙ્કમિત્વા એતદવોચું – ''મયમ્પિ, ભગિનિયો, સમ્મતા. અમ્હેપિ ઉપસઙ્કમથ. મયમ્પિ ઓવદિસ્સામા''તિ.

અથ ખો તા ભિક્ખુનિયો યેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ તેનુપસઙ્કમિંસુ; ઉપસઙ્કમિત્વા છબ્બગ્ગિયે ભિક્ખૂ અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિંસુ. અથ ખો છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ભિક્ખુનીનં પરિત્તઞ્ઞેવ ધમ્મિં કથં કત્વા દિવસં તિરચ્છાનકથાય વીતિનામેત્વા ઉય્યોજેસું – ''ગચ્છથ ભગિનિયો''તિ. અથ ખો તા ભિક્ખુનિયો યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિંસુ; ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા એકમન્તં અટ્ઠંસુ. એકમન્તં ઠિતા ખો તા ભિક્ખુનિયો ભગવા એતદવોચ – ''કચ્ચિ, ભિક્ખુનિયો, ઓવાદો ઇદ્ધો અહોસી''તિ? ''કુતો, ભન્તે, ઓવાદો ઇદ્ધો ભવિસ્સતિ! અય્યા છબ્બગ્ગિયા પરિત્તઞ્ઞેવ ધમ્મિં કથં કત્વા દિવસં તિરચ્છાનકથાય વીતિનામેત્વા ઉય્યોજેસુ''ન્તિ.

અથ ખો ભગવા તા ભિક્ખુનિયો ધમ્મિયા કથાય સન્દસ્સેસિ...પે॰... અથ ખો તા ભિક્ખુનિયો ભગવતા ધમ્મિયા કથાય સન્દસ્સિતા સમાદપિતા સમુત્તેજિતા સમ્પહંસિતા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા પદક્ખિણં કત્વા પક્કમિંસુ. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ભિક્ખુસઙ્ઘં સન્નિપાતાપેત્વા છબ્બગ્ગિયે ભિક્ખૂ પટિપુચ્છિ – ''સચ્ચં કિર તુમ્હે, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનીનં પરિત્તઞ્ઞેવ ધમ્મિં કથં કત્વા દિવસં તિરચ્છાનકથાય વીતિનામેત્વા ઉય્યોજેથા''તિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ તુમ્હે, મોઘપુરિસા,

ભિક્ખુનીનં પરિત્તઞ્ઞેવ ધમ્મિં કથં કત્વા દિવસં તિરચ્છાનકથાય વીતિનામેત્વા ઉય્યોજેસ્સથ! નેતં, મોઘપુરિસા, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... વિગરહિત્વા...પે॰... ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, અટ્ઠહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં ભિક્ખું ભિક્ખુનોવાદકં સમ્મન્નિતું. સીલવા હોતિ , પાતિમોક્ખસંવરસંવુતો વિહરતિ આચારગોચરસમ્પન્નો અણુમત્તેસુ વજ્જેસુ ભયદસ્સાવી, સમાદાય સિક્ખતિ સિક્ખાપદેસુ; બહુસ્સુતો હોતિ સુતધરો સુતસન્નિચયો, યે તે ધમ્મા આદિકલ્યાણા મજ્ઝેકલ્યાણા પરિયોસાનકલ્યાણા સાત્થં સબ્યઞ્જનં કેવલપરિપુણ્ણં પરિસુદ્ધં બ્રહ્મચરિયં અભિવદન્તિ તથારૂપાસ્સ ધમ્મા બહુસ્સુતા હોન્તિ ધાતા વચસા પરિચિતા મનસા અનુપેક્ખિતા દિટ્ઠિયા સુપ્પટિવિદ્ધા; ઉભયાનિ ખો પનસ્સ પાતિમોક્ખાનિ વિત્થારેન સ્વાગતાનિ હોન્તિ સુવિભત્તાનિ સુપ્પવત્તીનિ સુવિનિચ્છિતાનિ સુત્તસો અનુબ્યઞ્જનસો; કલ્યાણવાચો હોતિ કલ્યાણવાક્કરણો; યેભુય્યેન ભિક્ખુનીનં પિયો હોતિ મનાપો; પટિબલો હોતિ ભિક્ખુનિયો ઓવદિતું; ન ખો પનેતં [પન તં (?)] ભગવન્તં ઉદ્દિસ્સ પબ્બજિતાય કાસાયવત્થવસનાય ગરુધમ્મં અજ્ઝાપન્નપુબ્બો હોતિ; વીસતિવસ્સો વા હોતિ અતિરેકવીસતિવસ્સો વા – અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઇમેહિ અટ્ઠહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં ભિક્ખું ભિક્ખુનોવાદકં સમ્મન્નિતુ’’ન્તિ.

૧૪૮. **યો પના**તિ યો યાદિસો...પે॰... **ભિક્ખૂ**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

અસમ્મતો નામ ઞત્તિચતુત્થેન કમ્મેન અસમ્મતો.

ભિક્ખુનિયો નામ ઉભતોસઙ્ઘે ઉપસમ્પન્ના.

ઓવદેય્યાતિ અટ્ઠહિ ગરુધમ્મેહિ ઓવદતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અઞ્ઞેન ધમ્મેન ઓવદતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. એકતોઉપસમ્પન્નં ઓવદતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૧૪૯. તેન સમ્મતેન ભિક્ખુના પરિવેણં સમ્મજ્જિત્વા પાનીયં પરિભોજનીયં ઉપટ્ઠાપેત્વા આસનં પઞ્ઞપેત્વા દુતિયં ગહેત્વા નિસીદિતબ્બં. ભિક્ખુનીહિ તત્થ ગન્ત્વા તં ભિક્ખું અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિતબ્બં. તેન ભિક્ખુના પુચ્છિતબ્બા – ‘‘સમગ્ગાત્થ, ભગિનિયો’’તિ? સચે ‘‘સમગ્ગામ્હાય્યા’’તિ ભણન્તિ, ‘‘વત્તન્તિ, ભગિનિયો, અટ્ઠ ગરુધમ્મા’’તિ? સચે ‘‘વત્તન્તાય્યા’’તિ ભણન્તિ, ‘‘એસો, ભગિનિયો, ઓવાદો’’તિ નિય્યાદેતબ્બો [નિય્યાતેતબ્બો (ઇતિપિ)]. સચે ‘‘ન વત્તન્તાય્યા’’તિ ભણન્તિ, ઓસારેતબ્બા. ‘‘વસ્સસતૂપસમ્પન્નાય ભિક્ખુનિયા તદહુપસમ્પન્નસ્સ ભિક્ખુનો અભિવાદનં પચ્ચુટ્ઠાનં અઞ્જલિકમ્મં સામીચિકમ્મં કાતબ્બં; અયમ્પિ ધમ્મો સક્કત્વા ગરુકત્વા માનેત્વા પૂજેત્વા યાવજીવં અનતિક્કમનીયો. ન ભિક્ખુનિયા અભિક્ખુકે આવાસે વસ્સં વસિતબ્બં; અયમ્પિ ધમ્મો સક્કત્વા ગરુકત્વા માનેત્વા પૂજેત્વા યાવજીવં અનતિક્કમનીયો. અન્વદ્ધમાસં ભિક્ખુનિયા ભિક્ખુસઙ્ઘતો દ્વે ધમ્મા પચ્ચાસીસિતબ્બા [પચ્ચાસિંસિતબ્બા (ઇતિપિ)] ઉપોસથપુચ્છકઞ્ચ ઓવાદુપસઙ્કમનઞ્ચ, અયમ્પિ ધમ્મો...પે॰... વસ્સં વુટ્ઠાય ભિક્ખુનિયા ઉભતોસઙ્ઘે તીહિ ઠાનેહિ પવારેતબ્બં દિટ્ઠેન વા સુતેન વા પરિસઙ્કાય વા; અયમ્પિ ધમ્મો...પે॰... ગરુધમ્મં અજ્ઝાપન્નાય ભિક્ખુનિયા ઉભતોસઙ્ઘે પક્ખમાનત્તં ચરિતબ્બં; અયમ્પિ ધમ્મો...પે॰... દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખાય સિક્ખમાનાય ઉભતોસઙ્ઘે ઉપસમ્પદા પરિયેસિતબ્બા; અયમ્પિ ધમ્મો...પે॰... ન ભિક્ખુનિયા કેન ચિ પરિયાયેન ભિક્ખુ અક્કોસિતબ્બો પરિભાસિતબ્બો; અયમ્પિ ધમ્મો...પે॰... અજ્જતગ્ગે ઓવટો ભિક્ખુનીનં ભિક્ખૂસુ વચનપથો, અનોવટો ભિક્ખૂનં ભિક્ખુનીસુ વચનપથો; અયમ્પિ ધમ્મો સક્કત્વા ગરુકત્વા માનેત્વા પૂજેત્વા યાવજીવં અનતિક્કમનીયો’’તિ.

સચે ‘‘સમગ્ગામ્હાય્યા’’તિ ભણન્તં અઞ્ઞં ધમ્મં ભણતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. સચે ‘‘વગ્ગામ્હાય્યા’’તિ ભણન્તં અટ્ઠ ગરુધમ્મે ભણતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઓવાદં અનિય્યાદેત્વા અઞ્ઞં ધમ્મં ભણતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૧૫૦. અધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞી વગ્ગં ભિક્ખુનિસઙ્ઘં વગ્ગસઞ્ઞી ઓવદતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞી વગ્ગં ભિક્ખુનીસઙ્ઘં વેમતિકો ઓવદતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞી વગ્ગં ભિક્ખુનિસઙ્ઘં સમગ્ગસઞ્ઞી ઓવદતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અધમ્મકમ્મે વેમતિકો વગ્ગં ભિક્ખુનિસઙ્ઘં વગ્ગસઞ્ઞી ઓવદતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અધમ્મકમ્મે વેમતિકો વગ્ગં ભિક્ખુનિસઙ્ઘં વેમતિકો ઓવદતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ . અધમ્મકમ્મે વેમતિકો વગ્ગં ભિક્ખુનિસઙ્ઘં સમગ્ગસઞ્ઞી ઓવદતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞી વગ્ગં ભિક્ખુનિસઙ્ઘં વગ્ગસઞ્ઞી ઓવદતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞી વગ્ગં ભિક્ખુનિસઙ્ઘં વેમતિકો ઓવદતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞી વગ્ગં ભિક્ખુનિસઙ્ઘં સમગ્ગસઞ્ઞી ઓવદતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞી સમગ્ગં ભિક્ખુનિસઙ્ઘં વગ્ગસઞ્ઞી ઓવદતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞી સમગ્ગં ભિક્ખુનિસઙ્ઘં વેમતિકો ઓવદતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞી સમગ્ગં ભિક્ખુનિસઙ્ઘં સમગ્ગસઞ્ઞી ઓવદતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અધમ્મકમ્મે વેમતિકો સમગ્ગં ભિક્ખુનિસઙ્ઘં વગ્ગસઞ્ઞી ઓવદતિ...પે॰... વેમતિકો ઓવદતિ...પે॰... સમગ્ગસઞ્ઞી ઓવદતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞી સમગ્ગં ભિક્ખુનિસઙ્ઘં વગ્ગસઞ્ઞી ઓવદતિ...પે॰... વેમતિકો ઓવદતિ...પે॰... સમગ્ગસઞ્ઞી ઓવદતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૧૫૧. ધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞી વગ્ગં ભિક્ખુનિસઙ્ઘં વગ્ગસઞ્ઞી ઓવદતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞી વગ્ગં ભિક્ખુનિસઙ્ઘં વેમતિકો ઓવદતિ...પે॰... સમગ્ગસઞ્ઞી ઓવદતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

ધમ્મકમ્મે વેમતિકો વગ્ગં ભિક્ખુનિસઙ્ઘં વગ્ગસઞ્ઞી ઓવદતિ...પે॰... વેમતિકો ઓવદતિ...પે॰... સમગ્ગસઞ્ઞી ઓવદતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

ધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞી વગ્ગં ભિક્ખુનિસઙ્ઘં વગ્ગસઞ્ઞી ઓવદતિ...પે॰... વેમતિકો ઓવદતિ...પે॰... સમગ્ગસઞ્ઞી ઓવદતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

ધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞી સમગ્ગં ભિક્ખુનિસઙ્ઘં વગ્ગસઞ્ઞી ઓવદતિ...પે॰... વેમતિકો ઓવદતિ...પે॰... સમગ્ગસઞ્ઞી ઓવદતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

ધમ્મકમ્મે વેમતિકો સમગ્ગં ભિક્ખુનિસઙ્ઘં વગ્ગસઞ્ઞી ઓવદતિ...પે॰... વેમતિકો ઓવદતિ...પે॰... સમગ્ગસઞ્ઞી ઓવદતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

ધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞી સમગ્ગં ભિક્ખુનિસઙ્ઘં વગ્ગસઞ્ઞી ઓવદતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞી સમગ્ગં ભિક્ખુનિસઙ્ઘં વેમતિકો ઓવદતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞી સમગ્ગં ભિક્ખુનિસઙ્ઘં સમગ્ગસઞ્ઞી ઓવદતિ, અનાપત્તિ.

૧૫૨. અનાપત્તિ ઉદ્દેસં દેન્તો, પરિપુચ્છં દેન્તો, ''ઓસારેહિ અય્યા''તિ વુચ્ચમાનો, ઓસારેતિ, પઞ્હં પુચ્છતિ, પઞ્હં પુટ્ઠો કથેતિ, અઞ્ઞસ્સત્થાય ભણન્તં ભિક્ખુનિયો સુણન્તિ, સિક્ખમાનાય, સામણેરિયા, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

ઓવાદસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં પઠમં.

૨. અત્થઙ્ગતસિક્ખાપદં

૧૫૩. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન થેરા ભિક્ખૂ ભિક્ખુનિયો ઓવદન્તિ પરિયાયેન. તેન ખો પન સમયેન આયસ્મતો ચૂળપન્થકસ્સ પરિયાયો હોતિ ભિક્ખુનિયો ઓવદિતું. ભિક્ખુનિયો એવમાહંસુ – ''ન દાનિ અજ્જ ઓવાદો ઇદ્ધો ભવિસ્સતિ, તઞ્ઞેવ દાનિ ઉદાનં અય્યો ચૂળપન્થકો પુનપ્પુનં ભણિસ્સતી''તિ. અથ ખો તા ભિક્ખુનિયો યેનાયસ્મા ચૂળપન્થકો તેનુપસઙ્કમિંસુ; ઉપસઙ્કમિત્વા આયસ્મન્તં ચૂળપન્થકં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિંસુ. એકમન્તં નિસિન્ના ખો તા ભિક્ખુનિયો આયસ્મા ચૂળપન્થકો એતદવોચ – ''સમગ્ગાત્થ, ભગિનિયો''તિ? ''સમગ્ગામ્હાય્યા''તિ. ''વત્તન્તિ, ભગિનિયો, અટ્ઠ ગરુધમ્મા''તિ? ''વત્તન્તાય્યા''તિ. ''એસો, ભગિનિયો, ઓવાદો''તિ નિય્યાદેત્વા ઇમં ઉદાનં પુનપ્પુનં અભાસિ –

[ઉદા॰ ૩૭] ''અધિચેતસો અપ્પમજ્જતો, મુનિનો મોનપથેસુ સિક્ખતો;
સોકા ન ભવન્તિ તાદિનો, ઉપસન્તસ્સ સદા સતીમતો''તિ.

ભિક્ખુનિયો એવમાહંસુ – ''નનુ અવોચુમ્હા – ન દાનિ અજ્જ ઓવાદો ઇદ્ધો ભવિસ્સતિ, તઞ્ઞેવ દાનિ ઉદાનં અય્યો ચૂળપન્થકો પુનપ્પુનં ભણિસ્સતી''તિ! અસ્સોસિ ખો આયસ્મા ચૂળપન્થકો તાસં ભિક્ખુનીનં ઇમં કથાસલ્લાપં. અથ ખો આયસ્મા ચૂળપન્થકો વેહાસં અબ્ભુગ્ગન્ત્વા આકાસે અન્તલિક્ખે ચઙ્કમતિપિ તિટ્ઠતિપિ નિસીદતિપિ સેય્યમ્પિ કપ્પેતિ ધૂમાયતિપિ પજ્જલતિપિ અન્તરધાયતિપિ, તઞ્ચેવ [તઞ્ઞેવ (ઇતિપિ)] ઉદાનં ભણતિ અઞ્ઞઞ્ચ બહું બુદ્ધવચનં. ભિક્ખુનિયો એવમાહંસુ – ''અચ્છરિયં વત ભો, અબ્ભુતં વત ભો, ન વત નો ઇતો પુબ્બે ઓવાદો એવં ઇદ્ધો ભૂતપુબ્બો યથા અય્યસ્સ ચૂળપન્થકસ્સા''તિ. અથ ખો આયસ્મા ચૂળપન્થકો તા ભિક્ખુનિયો યાવ સમન્ધકારા ઓવદિત્વા ઉય્યોજેસિ – ગચ્છથ ભગિનિયોતિ.

અથ ખો તા ભિક્ખુનિયો નગરદ્વારે થકિતે બહિનગરે વસિત્વા કાલસ્સેવ નગરં પવિસન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''અબ્રહ્મચારિનિયો ઇમા ભિક્ખુનિયો; આરામે ભિક્ખૂહિ સદ્ધિં વસિત્વા ઇદાનિ નગરં પવિસન્તી''તિ. અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ આયસ્મા ચૂળપન્થકો અત્થઙ્ગતે સૂરિયે ભિક્ખુનિયો ઓવદિસ્સતી''તિ...પે॰... ''સચ્ચં કિર ત્વં, ચૂળપન્થક, અત્થઙ્ગતે સૂરિયે ભિક્ખુનિયો ઓવદસી''તિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ ત્વં, ચૂળપન્થક, અત્થઙ્ગતે સૂરિયે ભિક્ખુનિયો

ઓવદિસ્સસિ! નેતં, ચૂળપન્થક, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૧૫૪. “**સમ્મતોપિ ચે ભિક્ખુ અત્થઙ્ગતે સૂરિયે ભિક્ખુનિયો ઓવદેય્ય, પાચિત્તિય**”ન્તિ.

૧૫૫. **સમ્મતો** નામ ઞત્તિચતુત્થેન કમ્મેન સમ્મતો.

અત્થઙ્ગતે સૂરિયેતિ ઓગ્ગતે સૂરિયે.

ભિક્ખુની નામ ઉભતોસઙ્ઘે ઉપસમ્પન્ના.

ઓવદેય્યાતિ અટ્ઠહિ વા ગરુધમ્મેહિ અઞ્ઞેન વા ધમ્મેન ઓવદતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૧૫૬. અત્થઙ્ગતે અત્થઙ્ગતસઞ્ઞી ઓવદતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અત્થઙ્ગતે વેમતિકો ઓવદતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અત્થઙ્ગતે અનત્થઙ્ગતસઞ્ઞી ઓવદતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

એકતોઉપસમ્પન્નાય ઓવદતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનત્થઙ્ગતે અત્થઙ્ગતસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનત્થઙ્ગતે વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનત્થઙ્ગતે અનત્થઙ્ગતસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

૧૫૭. અનાપત્તિ ઉદ્દેસં દેન્તો, પરિપુચ્છં દેન્તો, ‘‘ઓસારેહિ અય્યા’’તિ વુચ્ચમાનો, ઓસારેતિ, પઞ્હં પુચ્છતિ, પઞ્હં પુટ્ઠો કથેતિ, અઞ્ઞસ્સત્થાય ભણન્તં ભિક્ખુનિયો સુણન્તિ, સિક્ખમાનાય સામણેરિયા, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

અત્થઙ્ગતસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં દુતિયં.

૩. ભિક્ખુનુપસ્સયસિક્ખાપદં

૧૫૮. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સક્કેસુ વિહરતિ કપિલવત્થુસ્મિં નિગ્રોધારામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ભિક્ખુનુપસ્સયં ઉપસઙ્કમિત્વા છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો ઓવદન્તિ. ભિક્ખુનિયો છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો એતદવોચું – ‘‘એથાય્યે, ઓવાદં ગમિસ્સામા’’તિ. ‘‘યમ્પિ [યં હિ (ક॰)] મયં, અય્યે, ગચ્છેય્યામ ઓવાદસ્સ કારણા, અય્યા છબ્બગ્ગિયા ઇધેવ આગન્ત્વા અમ્હે ઓવદન્તી’’તિ. ભિક્ખુનિયો ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ભિક્ખુનુપસ્સયં ઉપસઙ્કમિત્વા ભિક્ખુનિયો ઓવદિસ્સન્તી’’તિ [છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો ઓવાદં ન ગચ્છિસ્સન્તીતિ (સી॰)]! અથ ખો તા ભિક્ખુનિયો ભિક્ખૂનં એતમત્થં આરોચેસું. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ભિક્ખુનુપસ્સયં ઉપસઙ્કમિત્વા ભિક્ખુનિયો ઓવદિસ્સન્તી’’તિ...પે॰... ‘‘સચ્ચં કિર તુમ્હે, ભિક્ખવે , ભિક્ખુનુપસ્સયં ઉપસઙ્કમિત્વા ભિક્ખુનિયો ઓવદથા’’તિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ તુમ્હે, મોઘપુરિસા, ભિક્ખુનુપસ્સયં ઉપસઙ્કમિત્વા ભિક્ખુનિયો ઓવદિસ્સથ! નેતં, મોઘપુરિસા, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

‘‘**યો પન ભિક્ખુ ભિક્ખુનુપસ્સયં ઉપસઙ્કમિત્વા ભિક્ખુનિયો ઓવદેય્ય, પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૧૫૯. તેન ખો પન સમયેન મહાપજાપતિ ગોતમી ગિલાના હોતિ. થેરા ભિક્ખૂ યેન મહાપજાપતિ ગોતમી તેનુપસઙ્કમિંસુ; ઉપસઙ્કમિત્વા મહાપજાપતિં ગોતમિં એતદવોચું – ''કચ્ચિ તે, ગોતમિ, ખમનીયં કચ્ચિ યાપનીય''ન્તિ? ''ન મે, અય્યા, ખમનીયં ન યાપનીયં''. ''ઇઙ્ઘય્યા, ધમ્મં દેસેથા''તિ. ''ન, ભગિનિ, કપ્પતિ ભિક્ખુનુપસ્સયં ઉપસઙ્કમિત્વા ભિક્ખુનિયો ધમ્મં દેસેતુ''ન્તિ કુક્કુચ્ચાયન્તા ન દેસેસું. અથ ખો ભગવા પુબ્બણ્હસમયં નિવાસેત્વા પત્તચીવરમાદાય યેન મહાપજાપતિ ગોતમી તેનુપસઙ્કમિ; ઉપસઙ્કમિત્વા પઞ્ઞત્તે આસને નિસીદિ. નિસજ્જ ખો ભગવા મહાપજાપતિં ગોતમિં એતદવોચ – ''કચ્ચિ તે, ગોતમિ, ખમનીયં કચ્ચિ યાપનીય''ન્તિ ? ''પુબ્બે મે, ભન્તે, થેરા ભિક્ખૂ આગન્ત્વા ધમ્મં દેસેન્તિ. તેન મે ફાસુ હોતિ. ઇદાનિ પન – ''ભગવતા પટિક્ખિત્ત''ન્તિ, કુક્કુચ્ચાયન્તા ન દેસેન્તિ. તેન મે ન ફાસુ હોતી''તિ. અથ ખો ભગવા મહાપજાપતિં ગોતમિં ધમ્મિયા કથાય સન્દસ્સેત્વા સમાદપેત્વા સમુત્તેજેત્વા સમ્પહંસેત્વા ઉટ્ઠાયાસના પક્કામિ. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનુપસ્સયં ઉપસઙ્કમિત્વા ગિલાનં ભિક્ખુનિં ઓવદિતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૧૬૦. ''યો પન ભિક્ખુ ભિક્ખુનુપસ્સયં ઉપસઙ્કમિત્વા ભિક્ખુનિયો ઓવદેય્ય, અઞ્ઞત્ર સમયા, પાચિત્તિયં . તત્થાયં સમયો. ગિલાના હોતિ ભિક્ખુની – અયં તત્થ સમયો''તિ.

૧૬૧. યો પનાતિ યો યાદિસો...પે૰... **ભિક્ખૂ**તિ...પે૰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

ભિક્ખુનુપસ્સયો નામ યત્થ ભિક્ખુનિયો એકરત્તમ્પિ વસન્તિ.

ઉપસઙ્કમિત્વાતિ તત્થ ગન્ત્વા.

ભિક્ખુની નામ ઉભતોસઙ્ઘે ઉપસમ્પન્ના.

ઓવદેય્યાતિ અટ્ઠહિ ગરુધમ્મેહિ ઓવદતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અઞ્ઞત્ર સમયાતિ ઠપેત્વા સમયં.

ગિલાના નામ ભિક્ખુની ન સક્કોતિ ઓવાદાય વા સંવાસાય વા ગન્તું.

૧૬૨. ઉપસમ્પન્નાય ઉપસમ્પન્નસઞ્ઞી ભિક્ખુનુપસ્સયં ઉપસઙ્કમિત્વા અઞ્ઞત્ર સમયા ઓવદતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉપસમ્પન્નાય વેમતિકો ભિક્ખુનુપસ્સયં ઉપસઙ્કમિત્વા અઞ્ઞત્ર સમયા ઓવદતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉપસમ્પન્નાય અનુપસમ્પન્નસઞ્ઞી ભિક્ખુનુપસ્સયં ઉપસઙ્કમિત્વા અઞ્ઞત્ર સમયા ઓવદતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અઞ્ઞેન ધમ્મેન ઓવદતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. એકતોઉપસમ્પન્નાય ઓવદતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્નાય ઉપસમ્પન્નસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ . અનુપસમ્પન્નાય વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્નાય અનુપસમ્પન્નસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

૧૬૩. અનાપત્તિ સમયે, ઉદ્દેસં દેન્તો, પરિપુચ્છં દેન્તો, ‘‘ઓસારેહિ અય્યા’’તિ વુચ્ચમાનો ઓસારેતિ, પઞ્હં પુચ્છતિ, પઞ્હં પુટ્ઠો કથેતિ, અઞ્અસ્સત્થાય ભણન્તં ભિક્ખુનિયો સુણન્તિ, સિક્ખમાનાય સામણેરિયા, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

ભિક્ખુનુપસ્સયસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં તતિયં.

૪. આમિસસિક્ખાપદં

૧૬૪. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે . તેન ખો પન સમયેન થેરા ભિક્ખૂ ભિક્ખુનિયો ઓવદન્તા લાભિનો હોન્તિ ચીવરપિણ્ડપાતસેનાસનગિલાનપ્પચ્ચયભેસજ્જપરિક્ખારાનં. છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ એવં વદન્તિ – ‘‘ન બહુકતા થેરા ભિક્ખૂ ભિક્ખુનિયો ઓવદિતું; આમિસહેતુ થેરા ભિક્ખૂ ભિક્ખુનિયો ઓવદન્તી’’તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ એવં વક્ખન્તિ – ‘ન બહુકતા થેરા ભિક્ખૂ ભિક્ખુનિયો ઓવદિતું; આમિસહેતુ થેરા ભિક્ખૂ ભિક્ખુનિયો ઓવદન્તી’’’તિ...પે॰... ‘‘સચ્ચં કિર તુમ્હે, ભિક્ખવે, એવં વદેથ – ‘ન બહુકતા થેરા ભિક્ખૂ ભિક્ખુનિયો ઓવદિતું; આમિસહેતુ થેરા ભિક્ખૂ ભિક્ખુનિયો ઓવદન્તી’’’તિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ તુમ્હે, મોઘપુરિસા, એવં વક્ખથ – ન બહુકતા થેરા ભિક્ખૂ ભિક્ખુનિયો ઓવદિતું; આમિસહેતુ થેરા ભિક્ખૂ ભિક્ખુનિયો ઓવદન્તીતિ! નેતં, મોઘપુરિસા, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૧૬૫. ‘‘**યો પન ભિક્ખુ એવં વદેય્ય – ‘આમિસહેતુ થેરા ભિક્ખૂ ભિક્ખુનિયો ઓવદન્તી’તિ, પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

૧૬૬. **યો પના**તિ યો યાદિસો...પે॰... **ભિક્ખૂ**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

આમિસહેતૂતિ ચીવરહેતુ પિણ્ડપાતહેતુ સેનાસનહેતુ ગિલાનપ્પચ્ચયભેસજ્જપરિક્ખારહેતુ સક્કારહેતુ ગરુકારહેતુ માનનહેતુ વન્દનહેતુ પૂજનહેતુ.

એવં વદેય્યાતિ ઉપસમ્પન્નં સઙ્ઘેન સમ્મતં ભિક્ખુનોવાદકં અવણ્ણં કત્તુકામો અયસં કત્તુકામો મઙ્કુકત્તુકામો એવં વદેતિ – ‘‘ચીવરહેતુ પિણ્ડપાતહેતુ સેનાસનહેતુ ગિલાનપ્પચ્ચયભેસજ્જપરિક્ખારહેતુ સક્કારહેતુ ગરુકારહેતુ માનનહેતુ વન્દનહેતુ પૂજનહેતુ ઓવદતી’’તિ ભણતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૧૬૭. ધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞી એવં વદેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ધમ્મકમ્મે વેમતિકો એવં વદેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞી એવં વદેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપસમ્પન્નં સઙ્ઘેન અસમ્મતં ભિક્ખુનોવાદકં અવણ્ણં કત્તુકામો અયસં કત્તુકામો મઙ્કુકત્તુકામો એવં વદેતિ – ‘‘ચીવરહેતુ...પે॰... પૂજનહેતુ ઓવદતી’’તિ ભણતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્નં સઙ્ઘેન સમ્મતં વા અસમ્મતં વા ભિક્ખુનોવાદકં અવણ્ણં કત્તુકામો અયસં કત્તુકામો મઙ્કુકત્તુકામો એવં વદેતિ – ‘‘ચીવરહેતુ પિણ્ડપાતહેતુ સેનાસનહેતુ ગિલાનપ્પચ્ચયભેસજ્જપરિક્ખારહેતુ સક્કારહેતુ ગરુકારહેતુ માનનહેતુ વન્દનહેતુ પૂજનહેતુ ઓવદતી’’તિ ભણતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અધમ્મકમ્મે વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૧૬૮. અનાપત્તિ પકતિયા ચીવરહેતુ પિણ્ડપાતહેતુ સેનાસનહેતુ ગિલાનપ્પચ્ચયભેસજ્જપરિક્ખારહેતુ સક્કારહેતુ ગરુકારહેતુ માનનહેતુ વન્દનહેતુ પૂજનહેતુ ઓવદન્તં ભણતિ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

આમિસસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં ચતુત્થં.

૫. ચીવરદાનસિક્ખાપદં

૧૬૯. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરો ભિક્ખુ સાવત્થિયં અઞ્ઞતરિસ્સા વિસિખાય પિણ્ડાય ચરતિ. અઞ્ઞતરાપિ ભિક્ખુની તસ્સા વિસિખાય પિણ્ડાય ચરતિ. અથ ખો સો ભિક્ખુ તં ભિક્ખુનિં એતદવોચ – ''ગચ્છ, ભગિનિ, અમુકસ્મિં ઓકાસે ભિક્ખા દિય્યતી''તિ. સાપિ ખો એવમાહ – ''ગચ્છાય્ય, અમુકસ્મિં ઓકાસે ભિક્ખા દિય્યતી''તિ. તે અભિણ્હદસ્સનેન સન્દિટ્ઠા અહેસું. તેન ખો પન સમયેન સઙ્ઘસ્સ ચીવરં ભાજીયતિ. અથ ખો સા ભિક્ખુની ઓવાદં ગન્ત્વા યેન સો ભિક્ખુ તેનુપસઙ્કમિ; ઉપસઙ્કમિત્વા તં ભિક્ખું અભિવાદેત્વા એકમન્તં અટ્ઠાસિ. એકમન્તં ઠિતં ખો તં ભિક્ખુનિં સો ભિક્ખુ એતદવોચ – ''અયં મે, ભગિનિ, ચીવરપટિવીસો [પટિવિંસો (સી॰), પટિવિસો (ઇતિપિ)]; સાદિયિસ્સસી''તિ? ''આમાય્ય, દુબ્બલચીવરામ્હી''તિ.

અથ ખો સો ભિક્ખુ તસ્સા ભિક્ખુનિયા ચીવરં અદાસિ. સોપિ ખો ભિક્ખુ દુબ્બલચીવરો હોતિ. ભિક્ખૂ તં ભિક્ખું એતદવોચું – ''કરોહિ દાનિ તે, આવુસો, ચીવર''ન્તિ . અથ ખો સો ભિક્ખુ ભિક્ખૂનં એતમત્થં આરોચેસિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુ ભિક્ખુનિયા ચીવરં દસ્સતી''તિ...પે॰... ''સચ્ચં કિર ત્વં, ભિક્ખુ, ભિક્ખુનિયા ચીવરં અદાસી''તિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. ''ઞાતિકા તે , ભિક્ખુ, અઞ્ઞાતિકા''તિ? ''અઞ્ઞાતિકા, ભગવા''તિ. ''અઞ્ઞાતકો, મોઘપુરિસ, અઞ્ઞાતિકાય ન જાનાતિ પતિરૂપં વા અપ્પતિરૂપં વા સન્તં વા અસન્તં વા. કથઞ્હિ નામ ત્વં, મોઘપુરિસ, અઞ્ઞાતિકાય ભિક્ખુનિયા ચીવરં દસ્સસિ! નેતં, મોઘપુરિસ, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

''યો પન ભિક્ખુ અઞ્ઞાતિકાય ભિક્ખુનિયા ચીવરં દદેય્ય, પાચિત્તિય''ન્તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૧૭૦. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ કુક્કુચ્ચાયન્તા ભિક્ખુનીનં પારિવત્તકં [પારિવટ્ટકં (ઇતિપિ)] ચીવરં ન દેન્તિ. ભિક્ખુનિયો ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ અય્યા અમ્હાકં પારિવત્તકં ચીવરં ન દસ્સન્તી''તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ તાસં ભિક્ખુનીનં ઉજ્ઝાયન્તીનં ખિય્યન્તીનં વિપાચેન્તીનં. અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પઞ્ચન્નં પારિવત્તકં દાતું. ભિક્ખુસ્સ, ભિક્ખુનિયા, સિક્ખમાનાય, સામણેરસ્સ, સામણેરિયા – અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઇમેસં પઞ્ચન્નં પારિવત્તકં દાતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૧૭૧. **''યો પન ભિક્ખુ અઞ્ઞાતિકાય ભિક્ખુનિયા ચીવરં દદેય્ય, અઞ્ઞત્ર પારિવત્તકા, પાચિત્તિય''**ન્તિ.

૧૭૨. **યો પના**તિ યો યાદિસો...પે॰... **ભિક્ખૂ**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

અઞ્ઞાતિકા નામ માતિતો વા પિતિતો વા યાવ સત્તમા પિતામહયુગા અસમ્બદ્ધા.

ભિક્ખુની નામ ઉભતોસઙ્ઘે ઉપસમ્પન્ના.

ચીવરં નામ છન્નં ચીવરાનં અઞ્ઞતરં ચીવરં વિકપ્પનુપગં પચ્છિમં [વિકપ્પનુપગપચ્છિમં (સી॰)].

અઞ્ઞત્ર પારિવત્તકાતિ ઠપેત્વા પારિવત્તકં દેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૧૭૩. અઞ્ઞાતિકાય અઞ્ઞાતિકસઞ્ઞી ચીવરં દેતિ, અઞ્ઞત્ર પારિવત્તકા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અઞ્ઞાતિકાય વેમતિકો ચીવરં દેતિ, અઞ્ઞત્ર પારિવત્તકા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અઞ્ઞાતિકાય ઞાતિકસઞ્ઞી ચીવરં દેતિ, અઞ્ઞત્ર પારિવત્તકા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

એકતો ઉપસમ્પન્નાય ચીવરં દેતિ, અઞ્ઞત્ર પારિવત્તકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઞાતિકાય અઞ્ઞાતિકસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઞાતિકાય વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઞાતિકાય ઞાતિકસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

૧૭૪. અનાપત્તિ ઞાતિકાય, પારિવત્તકં પરિત્તેન વા વિપુલં, વિપુલેન વા પરિત્તં, ભિક્ખુની વિસ્સાસં ગણ્હાતિ, તાવકાલિકં ગણ્હાતિ, ચીવરં ઠપેત્વા અઞ્ઞં પરિક્ખારં દેતિ, સિક્ખમાનાય, સામણેરિયા, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

ચીવરદાનસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં પઞ્ચમં.

૬. ચીવરસિબ્બનસિક્ખાપદં

૧૭૫. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન આયસ્મા ઉદાયી પટ્ઠો [પટ્ઠો (સી॰ સ્યા॰)] હોતિ ચીવરકમ્મં કાતું. અઞ્ઞતરા ભિક્ખુની યેનાયસ્મા ઉદાયી તેનુપસઙ્કમિ; ઉપસઙ્કમિત્વા આયસ્મન્તં ઉદાયિં એતદવોચ – ''સાધુ મે, ભન્તે, અય્યો ચીવરં સિબ્બતૂ''તિ. અથ ખો આયસ્મા ઉદાયી તસ્સા ભિક્ખુનિયા ચીવરં સિબ્બિત્વા સુરત્તં સુપરિકમ્મકતં કત્વા મજ્ઝે પટિભાનચિત્તં વુટ્ઠાપેત્વા સંહરિત્વા નિક્ખિપિ. અથ ખો સા ભિક્ખુની યેનાયસ્મા ઉદાયી તેનુપસઙ્કમિ; ઉપસઙ્કમિત્વા આયસ્મન્તં ઉદાયિં એતદવોચ – ''કહં તં, ભન્તે, ચીવર''ન્તિ? ''હન્દ, ભગિનિ , ઇમં ચીવરં યથાસંહટં હરિત્વા નિક્ખિપિત્વા યદા ભિક્ખુનિસઙ્ઘો ઓવાદં આગચ્છતિ તદા ઇમં ચીવરં પારુપિત્વા ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ પિટ્ઠિતો પિટ્ઠિતો આગચ્છા''તિ. અથ ખો સા ભિક્ખુની તં ચીવરં યથાસંહટં હરિત્વા નિક્ખિપિત્વા યદા ભિક્ખુનિસઙ્ઘો ઓવાદં આગચ્છતિ તદા તં ચીવરં પારુપિત્વા ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ પિટ્ઠિતો પિટ્ઠિતો આગચ્છતિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''યાવ છિન્નિકા ઇમા ભિક્ખુનિયો ધુત્તિકા અહિરિકાયો, યત્ર હિ નામ ચીવરે પટિભાનચિત્તં વુટ્ઠાપેસ્સન્તી''તિ!

ભિક્ખુનિયો એવમાહંસુ – ''કસ્સિદં કમ્મ''ન્તિ? ''અય્યસ્સ ઉદાયિસ્સા''તિ. ''યેપિ તે છિન્નકા ધુત્તકા અહિરિકા તેસમ્પિ એવરૂપં ન સોભેય્ય, કિં પન અય્યસ્સ ઉદાયિસ્સા''તિ! અથ ખો તા ભિક્ખુનિયો ભિક્ખૂનં એતમત્થં આરોચેસું. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ આયસ્મા ઉદાયી ભિક્ખુનિયા ચીવરં સિબ્બિસ્સતી''તિ…પે॰… સચ્ચં કિર ત્વં, ઉદાયિ, ભિક્ખુનિયા ચીવરં સિબ્બસી''તિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. ''ઞાતિકા તે, ઉદાયિ, અઞ્ઞાતિકા''તિ? ''અઞ્ઞાતિકા, ભગવા''તિ. ''અઞ્ઞાતકો, મોઘપુરિસ,

અઞ્ઞાતિકાય ન જાનાતિ પતિરૂપં વા અપ્પતિરૂપં વા પાસાદિકં વા અપાસાદિકં વા. કથઞ્હિ નામ ત્વં, મોઘપુરિસ, અઞ્ઞાતિકાય ભિક્ખુનિયા ચીવરં સિબ્બિસ્સસિ! નેતં, મોઘપુરિસ, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૧૭૬. ‘‘**યો પન ભિક્ખુ અઞ્ઞાતિકાય ભિક્ખુનિયા ચીવરં સિબ્બેય્ય વા સિબ્બાપેય્ય વા, પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

૧૭૭. **યો પના**તિ યો યાદિસો…પે॰… **ભિક્ખૂ**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

અઞ્ઞાતિકા નામ માતિતો વા પિતિતો વા યાવ સત્તમા પિતામહયુગા અસમ્બદ્ધા.

ભિક્ખુની નામ ઉભતોસઙ્ઘે ઉપસમ્પન્ના.

ચીવરં નામ છન્નં ચીવરાનં અઞ્ઞતરં ચીવરં.

સિબ્બેય્યાતિ સયં સિબ્બતિ આરાપથે આરાપથે આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

સિબ્બાપેય્યાતિ અઞ્ઞં આણાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. સકિં આણત્તો બહુકમ્પિ સિબ્બતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૧૭૮. અઞ્ઞાતિકાય અઞ્ઞાતિકસઞ્ઞી ચીવરં સિબ્બતિ વા સિબ્બાપેતિ વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અઞ્ઞાતિકાય વેમતિકો ચીવરં સિબ્બતિ વા સિબ્બાપેતિ વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અઞ્ઞાતિકાય ઞાતિકસઞ્ઞી ચીવરં સિબ્બતિ વા સિબ્બાપેતિ વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

એકતોઉપસમ્પન્નાય ચીવરં સિબ્બતિ વા સિબ્બાપેતિ વા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઞાતિકાય અઞ્ઞાતિકસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઞાતિકાય વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઞાતિકાય ઞાતિકસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

૧૭૯. અનાપત્તિ ઞાતિકાય, ચીવરં ઠપેત્વા અઞ્ઞં પરિક્ખારં સિબ્બતિ વા સિબ્બાપેતિ વા, સિક્ખમાનાય, સામણેરિયા, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

ચીવરસિબ્બનસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં છટ્ઠં.

૭. સંવિધાનસિક્ખાપદં

૧૮૦. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ભિક્ખુનીહિ સદ્ધિં સંવિધાય એકદ્ધાનમગ્ગં પટિપજ્જન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘યથેવ મયં સપજાપતિકા આહિણ્ડામ, એવમેવિમે સમણા સક્યપુત્તિયા ભિક્ખુનીહિ સદ્ધિં સંવિધાય આહિણ્ડન્તી’’તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ભિક્ખુનીહિ સદ્ધિં સંવિધાય એકદ્ધાનમગ્ગં પટિપજ્જિસ્સન્તી’’તિ…પે॰… ‘‘સચ્ચં કિર તુમ્હે, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનીહિ સદ્ધિં સંવિધાય એકદ્ધાનમગ્ગં પટિપજ્જથા’’તિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ તુમ્હે,

મોઘપુરિસા, ભિક્ખુનીહિ સદ્ધિં સંવિધાય એકદ્ધાનમગ્ગં પટિપજ્જિસ્સથ! નેતં, મોઘપુરિસા, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ.

“**યો પન ભિક્ખુ ભિક્ખુનિયા સદ્ધિં સંવિધાય એકદ્ધાનમગ્ગં પટિપજ્જેય્ય, અન્તમસો ગામન્તરમ્પિ, પાચિત્તિય**”ન્તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૧૮૧. તેન ખો પન સમયેન સમ્બહુલા ભિક્ખૂ ચ ભિક્ખુનિયો ચ સાકેતા સાવત્થિં અદ્ધાનમગ્ગપ્પટિપન્ના હોન્તિ. અથ ખો તા ભિક્ખુનિયો તે ભિક્ખૂ એતદવોચું – ‘‘મયમ્પિ અય્યેહિ સદ્ધિં ગમિસ્સામા’’તિ. ‘‘ન, ભગિની, કપ્પતિ ભિક્ખુનિયા સદ્ધિં સંવિધાય એકદ્ધાનમગ્ગં પટિપજ્જિતું. તુમ્હે વા પઠમં ગચ્છથ મયં વા ગમિસ્સામા’’તિ. ‘‘અય્યા, ભન્તે, અગ્ગપુરિસા. અય્યાવ પઠમં ગચ્છન્તૂ’’તિ. અથ ખો તાસં ભિક્ખુનીનં પચ્છા ગચ્છન્તીનં અન્તરામગ્ગે ચોરા અચ્છિન્દિંસુ ચ દૂસેસુઞ્ચ. અથ ખો તા ભિક્ખુનિયો સાવત્થિં ગન્ત્વા ભિક્ખુનીનં એતમત્થં આરોચેસું. ભિક્ખુનિયો ભિક્ખૂનં એતમત્થં આરોચેસું. ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, સત્થગમનીયે મગ્ગે સાસઙ્કસમ્મતે સપ્પટિભયે ભિક્ખુનિયા સદ્ધિં સંવિધાય એકદ્ધાનમગ્ગં પટિપજ્જિતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૧૮૨. “**યો પન ભિક્ખુ ભિક્ખુનિયા સદ્ધિં સંવિધાય એકદ્ધાનમગ્ગં પટિપજ્જેય્ય, અન્તમસો ગામન્તરમ્પિ, અઞ્ઞત્ર સમયા, પાચિત્તિયં. તત્થાયં સમયો . સત્થગમનીયો હોતિ મગ્ગો સાસઙ્કસમ્મતો સપ્પટિભયો – અયં તત્થ સમયો**”તિ.

૧૮૩. **યો પના**તિ યો યાદિસો...પે॰... **ભિક્ખૂ**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

ભિક્ખુની નામ ઉભતોસઙ્ઘે ઉપસમ્પન્ના.

સદ્ધિન્તિ એકતો.

સંવિધાયાતિ – ‘‘ગચ્છામ, ભગિનિ, ગચ્છામાય્ય; ગચ્છામાય્ય, ગચ્છામ, ભગિનિ; અજ્જ વા હિય્યો વા પરે વા ગચ્છામા’’તિ સંવિદહતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અન્તમસો ગામન્તરમ્પીતિ કુક્કુટસમ્પાતે ગામે, ગામન્તરે ગામન્તરે આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અગામકે અરઞ્ઞે, અદ્ધયોજને અદ્ધયોજને આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અઞ્ઞત્ર સમયાતિ ઠપેત્વા સમયં.

સત્થગમનીયો નામ મગ્ગો ન સક્કા હોતિ વિના સત્થેન ગન્તું.

સાસઙ્કં નામ તસ્મિં મગ્ગે [યસ્મિં મગ્ગે (?)] ચોરાનં નિવિટ્ઠોકાસો દિસ્સતિ, ભુત્તોકાસો દિસ્સતિ, ઠિતોકાસો દિસ્સતિ, નિસિન્નોકાસો દિસ્સતિ, નિપન્નોકાસો દિસ્સતિ.

સપ્પટિભયં નામ તસ્મિં મગ્ગે ચોરેહિ મનુસ્સા હતા દિસ્સન્તિ, વિલુત્તા દિસ્સન્તિ, આકોટિતા દિસ્સન્તિ, સપ્પટિભયં ગન્ત્વા અપ્પટિભયં દસ્સેત્વા ઉય્યોજેતબ્બા – ''ગચ્છથ ભગિનિયો''તિ.

૧૮૪. સંવિદહિતે સંવિદહિતસઞ્ઞી એકદ્ધાનમગ્ગં પટિપજ્જતિ, અન્તમસો ગામન્તરમ્પિ, અઞ્ઞત્ર સમયા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. સંવિદહિતે વેમતિકો એકદ્ધાનમગ્ગં પટિપજ્જતિ, અન્તમસો ગામન્તરમ્પિ, અઞ્ઞત્ર સમયા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. સંવિદહિતે, અસંવિદહિતસઞ્ઞી એકદ્ધાનમગ્ગં પટિપજ્જતિ, અન્તમસો ગામન્તરમ્પિ, અઞ્ઞત્ર સમયા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

ભિક્ખુ સંવિદહતિ ભિક્ખુની ન સંવિદહતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અસંવિદહિતે સંવિદહિતસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અસંવિદહિતે વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અસંવિદહિતે અસંવિદહિતસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

૧૮૫. અનાપત્તિ સમયે, અસંવિદહિત્વા ગચ્છતિ, ભિક્ખુની સંવિદહતિ , ભિક્ખુ ન સંવિદહતિ, વિસઙ્કેતેન ગચ્છન્તિ, આપદાસુ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

સંવિધાનસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં સત્તમં.

૮. નાવાભિરુહનસિક્ખાપદં

૧૮૬. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ભિક્ખુનીહિ સદ્ધિં સંવિધાય એકં નાવં [એકનાવં (સ્યા॰)] અભિરુહન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''યથેવ મયં સપજાપતિકા નાવાય [એકનાવાય (સ્યા॰)] કીળામ, એવમેવિમે સમણા સક્યપુત્તિયા ભિક્ખુનીહિ સદ્ધિં સંવિધાય નાવાય કીળન્તી''તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ભિક્ખુનીહિ સદ્ધિં સંવિધાય એકં નાવં અભિરુહિસ્સન્તી''તિ...પે॰... ''સચ્ચં કિર તુમ્હે, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનીહિ સદ્ધિં સંવિધાય એકં નાવં અભિરુહથા''તિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ તુમ્હે, મોઘપુરિસા, ભિક્ખુનીહિ સદ્ધિં સંવિધાય એકં નાવં અભિરુહિસ્સથ! નેતં, મોઘપુરિસા, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

''યો પન ભિક્ખુ ભિક્ખુનિયા સદ્ધિં સંવિધાય એકં નાવં [એકનાવં (સ્યા॰)] **અભિરુહેય્ય, ઉદ્ધંગામિનિં વા અધોગામિનિં વા, પાચિત્તિય''**ન્તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૧૮૭. તેન ખો પન સમયેન સમ્બહુલા ભિક્ખૂ ચ ભિક્ખુનિયો ચ સાકેતા સાવત્થિં અદ્ધાનમગ્ગપ્પટિપન્ના હોન્તિ. અન્તરામગ્ગે નદી તરિતબ્બા [ઉત્તરિતબ્બા (સ્યા॰)] હોતિ. અથ ખો તા ભિક્ખુનિયો તે ભિક્ખૂ એતદવોચું – ''મયમ્પિ અય્યેહિ સદ્ધિં ઉત્તરિસ્સામા''તિ. ''ન, ભગિની, કપ્પતિ ભિક્ખુનિયા સદ્ધિં સંવિધાય એકં નાવં અભિરુહિતું; તુમ્હે વા પઠમં ઉત્તરથ મયં વા ઉત્તરિસ્સામા''તિ . ''અય્યા, ભન્તે, અગ્ગપુરિસા. અય્યાવ પઠમં ઉત્તરન્તૂ''તિ. અથ ખો તાસં ભિક્ખુનીનં પચ્છા ઉત્તરન્તીનં ચોરા અચ્છિન્દિંસુ ચ દૂસેસુઞ્ચ . અથ ખો તા ભિક્ખુનિયો સાવત્થિં ગન્ત્વા ભિક્ખુનીનં એતમત્થં આરોચેસું. ભિક્ખુનિયો ભિક્ખૂનં એતમત્થં આરોચેસું. ભિક્ખૂ

ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, તિરિયં તરણાય ભિક્ખુનિયા સદ્ધિં સંવિધાય એકં નાવં અભિરુહિતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૧૮૮. **''યો પન ભિક્ખુ ભિક્ખુનિયા સદ્ધિં સંવિધાય એકં નાવં અભિરુહેય્ય ઉદ્ધંગામિનિં વા અધોગામિનિં વા, અઞ્ઞત્ર તિરિયં તરણાય, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૧૮૯. **યો પના**તિ યો યાદિસો…પે॰… **ભિક્ખૂ**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

ભિક્ખુની નામ ઉભતોસઙ્ઘે ઉપસમ્પન્ના .

સદ્ધિન્તિ એકતો.

સંવિધાયાતિ ''અભિરુહામ, ભગિનિ, અભિરુહામાય્ય; અભિરુહામાય્ય, અભિરુહામ, ભગિનિ; અજ્જ વા હિય્યો વા પરે વા અભિરુહામા''તિ સંવિદહતિ આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

ભિક્ખુનિયા અભિરુળ્હે ભિક્ખુ અભિરુહતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ભિક્ખુમ્હિ અભિરુળ્હે ભિક્ખુની અભિરુહતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉભો વા અભિરુહન્તિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

ઉદ્ધંગામિનિન્તિ ઉજ્જવનિકાય.

અધોગામિનિન્તિ ઓજવનિકાય.

અઞ્ઞત્ર તિરિયં તરણાયાતિ ઠપેત્વા તિરિયં તરણં.

કુક્કુટસમ્પાતે ગામે, ગામન્તરે ગામન્તરે આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અગામકે અરઞ્ઞે, અદ્ધયોજને અદ્ધયોજને આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૧૯૦. સંવિદહિતે સંવિદહિતસઞ્ઞી એકં નાવં અભિરુહતિ ઉદ્ધંગામિનિં વા અધોગામિનિં વા, અઞ્ઞત્ર તિરિયં તરણાય , આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. સંવિદહિતે વેમતિકો એકં નાવં અભિરુહતિ ઉદ્ધંગામિનિં વા અધોગામિનિં વા, અઞ્ઞત્ર તિરિયં તરણાય, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. સંવિદહિતે અસંવિદહિતસઞ્ઞી એકં નાવં અભિરુહતિ ઉદ્ધંગામિનિં વા અધોગામિનિં વા, અઞ્ઞત્ર તિરિયં તરણાય, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

ભિક્ખુ સંવિદહતિ, ભિક્ખુની ન સંવિદહતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અસંવિદહિતે સંવિદહિતસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અસંવિદહિતે વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અસંવિદહિતે, અસંવિદહિતસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

૧૯૧. અનાપત્તિ તિરિયં તરણાય, અસંવિદહિત્વા અભિરુહન્તિ, ભિક્ખુની સંવિદહતિ, ભિક્ખુ ન સંવિદહતિ, વિસઙ્કેતેન અભિરુહન્તિ, આપદાસુ ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

નાવાભિરુહનસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં અટ્ઠમં.

૯. પરિપાચિતસિક્ખાપદં

૧૯૨. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા રાજગહે વિહરતિ વેળુવને કલન્દકનિવાપે. તેન ખો પન સમયેન થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની અઞ્ઞતરસ્સ કુલસ્સ કુલૂપિકા હોતિ નિચ્ચભત્તિકા. તેન ચ ગહપતિના થેરા ભિક્ખૂ નિમન્તિતા હોન્તિ. અથ ખો થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની પુબ્બણ્હસમયં નિવાસેત્વા પત્તચીવરમાદાય યેન તં કુલં તેનુપસઙ્કમિ; ઉપસઙ્કમિત્વા તં ગહપતિં એતદવોચ – ‘‘કિમિદં, ગહપતિ, પહૂતં ખાદનીયં ભોજનીયં પટિયત્ત’’ન્તિ? ‘‘થેરા મયા, અય્યે, નિમન્તિતા’’તિ. ‘‘કે પન તે, ગહપતિ, થેરા’’તિ? ‘‘અય્યો સારિપુત્તો અય્યો મહામોગ્ગલ્લાનો અય્યો મહાકચ્ચાનો અય્યો મહાકોટ્ઠિકો અય્યો મહાકપ્પિનો અય્યો મહાચુન્દો અય્યો અનુરુદ્ધો અય્યો રેવતો અય્યો ઉપાલિ અય્યો આનન્દો અય્યો રાહુલો’’તિ. ‘‘કિં પન ત્વં, ગહપતિ, મહાનાગે તિટ્ઠમાને ચેટકે નિમન્તેસી’’તિ?

‘‘કે પન તે, અય્યે, મહાનાગા’’તિ? ‘‘અય્યો દેવદત્તો અય્યો કોકાલિકો અય્યો કટમોદકતિસ્સકો [કટમોરકતિસ્સકો (સી॰) કતમોરકતિસ્સકો (સ્યા॰)] અય્યો ખણ્ડદેવિયા પુત્તો અય્યો સમુદ્દદત્તો’’તિ. અયં ચરહિ થુલ્લનન્દાય ભિક્ખુનિયા અન્તરા કથા વિપ્પકતા, અથ તે થેરા ભિક્ખૂ પવિસિંસુ. ‘‘સચ્ચં મહાનાગા ખો તયા, ગહપતિ, નિમન્તિતા’’તિ. ‘‘ઇદાનેવ ખો ત્વં, અય્યે, ચેટકે અકાસિ; ઇદાનિ મહાનાગે’’તિ. ઘરતો ચ નિક્કડ્ઢિ, નિચ્ચભત્તઞ્ચ પચ્છિન્દિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ દેવદત્તો જાનં ભિક્ખુનિપરિપાચિતં પિણ્ડપાતં ભુઞ્જિસ્સતી’’તિ…પે॰… ‘‘સચ્ચં કિર ત્વં, દેવદત્ત, જાનં ભિક્ખુનિપરિપાચિતં પિણ્ડપાતં ભુઞ્જસી’’તિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ ત્વં, મોઘપુરિસ, જાનં ભિક્ખુનિપરિપાચિતં પિણ્ડપાતં ભુઞ્જિસ્સસિ. નેતં, મોઘપુરિસ, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

‘‘**યો પન ભિક્ખુ જાનં ભિક્ખુનિપરિપાચિતં પિણ્ડપાતં ભુઞ્જેય્ય, પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૧૯૩. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરો ભિક્ખુ રાજગહા પબ્બજિતો ઞાતિકુલં અગમાસિ. મનુસ્સા – ‘‘ચિરસ્સમ્પિ ભદન્તો આગતો’’તિ સક્કચ્ચં ભત્તં અકંસુ. તસ્સ કુલસ્સ કુલૂપિકા ભિક્ખુની તે મનુસ્સે એતદવોચ – ‘‘દેથય્યસ્સ, આવુસો, ભત્ત’’ન્તિ. અથ ખો સો ભિક્ખુ – ‘‘ભગવતા પટિક્ખિત્તં જાનં ભિક્ખુનિપરિપાચિતં પિણ્ડપાતં ભુઞ્જિતુ’’ન્તિ કુક્કુચ્ચાયન્તો ન પટિગ્ગહેસિ. નાસક્ખિ પિણ્ડાય ચરિતું, છિન્નભત્તો અહોસિ. અથ ખો સો ભિક્ખુ આરામં ગન્ત્વા ભિક્ખૂનં એતમત્થં આરોચેસિ. ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પુબ્બે ગિહિસમારમ્ભે જાનં ભિક્ખુનિપરિપાચિતં પિણ્ડપાતં ભુઞ્જિતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૧૯૪. ‘‘**યો પન ભિક્ખુ જાનં ભિક્ખુનિપરિપાચિતં પિણ્ડપાતં ભુઞ્જેય્ય, અઞ્ઞત્ર પુબ્બે ગિહિસમારમ્ભા, પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

૧૯૫. **યો પના**તિ યો યાદિસો…પે॰… **ભિક્ખૂ**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

જાનાતિ નામ સામં વા જાનાતિ અઞ્ઞે વા તસ્સ આરોચેન્તિ સા વા આરોચેતિ.

ભિક્ખુની નામ ઉભતોસઙ્ઘે ઉપસમ્પન્ના.

પરિપાચેતિ નામ પુબ્બે અદાતુકામાનં અકત્તુકામાનં – ''અય્યો ભાણકો, અય્યો બહુસ્સુતો, અય્યો સુત્તન્તિકો, અય્યો વિનયધરો, અય્યો ધમ્મકથિકો, દેથ અય્યસ્સ, કરોથ અય્યસ્સા''તિ એસા પરિપાચેતિ નામ.

પિણ્ડપાતો નામ પઞ્ચન્નં ભોજનાનં અઞ્ઞતરં ભોજનં.

અઞ્ઞત્ર પુબ્બે ગિહિસમારમ્ભાતિ ઠપેત્વા ગિહિસમારમ્ભં.

ગિહિસમારમ્ભો નામ ઞાતકા વા હોન્તિ પવારિતા વા પકતિપટિયત્તં વા.

અઞ્ઞત્ર પુબ્બે ગિહિસમારમ્ભા ભુઞ્જિસ્સામીતિ પટિગ્ગણ્હાતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અજ્ઝોહારે અજ્ઝોહારે, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૧૯૬. પરિપાચિતે પરિપાચિતસઞ્ઞી ભુઞ્જતિ, અઞ્ઞત્ર પુબ્બે ગિહિસમારમ્ભા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. પરિપાચિતે વેમતિકો ભુઞ્જતિ, અઞ્ઞત્ર પુબ્બે ગિહિસમારમ્ભા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. પરિપાચિતે અપરિપાચિતસઞ્ઞી ભુઞ્જતિ, અઞ્ઞત્ર પુબ્બે ગિહિસમારમ્ભા, અનાપત્તિ. એકતોઉપસમ્પન્નાય પરિપાચિતં ભુઞ્જતિ, અઞ્ઞત્ર પુબ્બે ગિહિસમારમ્ભા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અપરિપાચિતે પરિપાચિતસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અપરિપાચિતે વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અપરિપાચિતે અપરિપાચિતસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

૧૯૭. અનાપત્તિ પુબ્બે ગિહિસમારમ્ભે, સિક્ખમાના પરિપાચેતિ, સામણેરી પરિપાચેતિ, પઞ્ચ ભોજનાનિ ઠપેત્વા સબ્બત્થ અનાપત્તિ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

પરિપાચિતસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં નવમં.

૧૦. રહોનિસજ્જસિક્ખાપદં

૧૯૮. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન આયસ્મતો ઉદાયિસ્સ પુરાણદુતિયિકા ભિક્ખુનીસુ પબ્બજિતા હોતિ. સા આયસ્મતો ઉદાયિસ્સ સન્તિકે અભિક્ખણં આગચ્છતિ, આયસ્માપિ ઉદાયી તસ્સા ભિક્ખુનિયા સન્તિકે અભિક્ખણં ગચ્છતિ. તેન ખો પન સમયેન આયસ્મા ઉદાયી તસ્સા ભિક્ખુનિયા સદ્ધિં એકો એકાય રહો નિસજ્જં કપ્પેસિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ આયસ્મા ઉદાયી ભિક્ખુનિયા સદ્ધિં એકો એકાય રહો નિસજ્જં કપ્પેસ્સતી''તિ…પે॰… સચ્ચં કિર ત્વં, ઉદાયિ, ભિક્ખુનિયા સદ્ધિં એકો એકાય રહો નિસજ્જં કપ્પેસીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ ત્વં, મોઘપુરિસ, ભિક્ખુનિયા સદ્ધિં એકો એકાય રહો નિસજ્જં કપ્પેસ્સસિ! નેતં, મોઘપુરિસ અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૧૯૯. **''યો પન ભિક્ખુ ભિક્ખુનિયા સદ્ધિં એકો એકાય રહો નિસજ્જં કપ્પેય્ય, પાચિત્તિય''**ન્તિ.

२००. **યો પના**તિ યો યાદિસો...પે॰... **ભિક્ખૂ**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

ભિક્ખુની નામ ઉભતોસઙ્ઘે ઉપસમ્પન્ના .

સદ્ધિન્તિ એકતો.

એકો એકાયાતિ ભિક્ખુ ચેવ હોતિ ભિક્ખુની ચ.

[પાચિ॰ २८६, २९१; પારા॰ ४४५,४५४] **રહો** નામ ચક્ખુસ્સ રહો સોતસ્સ રહો. ચક્ખુસ્સ રહો નામ ન સક્કા હોતિ અક્ખિં વા નિખણીયમાને ભમુકં વા ઉક્ખિપીયમાને સીસં વા ઉક્ખિપીયમાને પસ્સિતું. સોતસ્સ રહો નામ ન સક્કા હોતિ પકતિકથા સોતું.

નિસજ્જં કપ્પેય્યાતિ ભિક્ખુનિયા નિસિન્નાય ભિક્ખુ ઉપનિસિન્નો વા હોતિ ઉપનિપન્નો વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

ભિક્ખુ નિસિન્ને ભિક્ખુની ઉપનિસિન્ના વા હોતિ ઉપનિપન્ના વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉભો વા નિસિન્ના હોન્તિ ઉભો વા નિપન્ના, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

२०१. રહો રહોસઞ્ઞી એકો એકાય નિસજ્જં કપ્પેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. રહો વેમતિકો એકો એકાય નિસજ્જં કપ્પેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. રહો અરહોસઞ્ઞી એકો એકાય નિસજ્જં કપ્પેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અરહો રહોસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અરહો વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અરહો અરહોસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

२०२. અનાપત્તિ યો કોચિ વિઞ્ઞૂ દુતિયો હોતિ, તિટ્ઠતિ ન નિસીદતિ, અરહોપેક્ખો, અઞ્ઞવિહિતો નિસીદતિ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

રહોનિસજ્જસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં દસમં.

ઓવાદવગ્ગો તતિયો.

તસ્સુદ્દાનં –

અસમ્મતઅત્થઙ્ગતૂ , પસ્સયામિસદાનેન;
સિબ્બતિ અદ્ધાનં નાવં ભુઞ્જેય્ય, એકો એકાય તે દસાતિ.

४. ભોજનવગ્ગો

१. આવસથપિણ્ડસિક્ખાપદં

२०३. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન સાવત્થિયા અવિદૂરે અઞ્ઞતરસ્સ પૂગસ્સ આવસથપિણ્ડો પઞ્ઞત્તો હોતિ. છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ

પુબ્બણ્હસમયં નિવાસેત્વા પત્તચીવરમાદાય સાવત્થિં પિણ્ડાય પવિસિત્વા પિણ્ડં અલભમાના આવસથં અગમંસુ. મનુસ્સા – ‘‘ચિરસ્સમ્પિ ભદન્તા આગતા’’તિ તે સક્કચ્ચં પરિવિસિંસુ. અથ ખો છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ દુતિયમ્પિ દિવસં...પે॰... તતિયમ્પિ દિવસં પુબ્બણ્હસમયં નિવાસેત્વા પત્તચીવરમાદાય સાવત્થિં પિણ્ડાય પવિસિત્વા પિણ્ડં અલભમાના આવસથં ગન્ત્વા ભુઞ્જિંસુ. અથ ખો છબ્બગ્ગિયાનં ભિક્ખૂનં એતદહોસિ – ‘‘કિં મયં કરિસ્સામ આરામં ગન્ત્વા! હિય્યોપિ ઇધેવ આગન્તબ્બં ભવિસ્સતી’’તિ, તત્થેવ અનુવસિત્વા અનુવસિત્વા આવસથપિણ્ડં ભુઞ્જન્તિ. તિત્થિયા અપસક્કન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ સમણા સક્યપુત્તિયા અનુવસિત્વા અનુવસિત્વા આવસથપિણ્ડં ભુઞ્જિસ્સન્તિ! નયિમેસઞ્ઞેવ આવસથપિણ્ડો પઞ્ઞત્તો; સબ્બેસઞ્ઞેવ આવસથપિણ્ડો પઞ્ઞત્તો’’તિ.

અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ અનુવસિત્વા અનુવસિત્વા આવસથપિણ્ડં ભુઞ્જિસ્સન્તીતિ...પે॰... સચ્ચં કિર તુમ્હે, ભિક્ખવે, અનુવસિત્વા અનુવસિત્વા આવસથપિણ્ડં ભુઞ્જથાતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ તુમ્હે, મોઘપુરિસા, અનુવસિત્વા અનુવસિત્વા આવસથપિણ્ડં ભુઞ્જિસ્સથ! નેતં, મોઘપુરિસા, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

‘‘**એકો આવસથપિણ્ડો ભુઞ્જિતબ્બો. તતો ચે ઉત્તરિં ભુઞ્જેય્ય, પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૨૦૪. તેન ખો પન સમયેન આયસ્મા સારિપુત્તો કોસલેસુ જનપદે સાવત્થિં ગચ્છન્તો યેન અઞ્ઞતરો આવસથો તેનુપસઙ્કમિ. મનુસ્સા – ‘‘ચિરસ્સમ્પિ થેરો આગતો’’તિ સક્કચ્ચં પરિવિસિંસુ. અથ ખો આયસ્મતો સારિપુત્તસ્સ ભુત્તાવિસ્સ ખરો આબાધો ઉપ્પજ્જિ, નાસક્ખિ તમ્હા આવસથા પક્કમિતું. અથ ખો તે મનુસ્સા દુતિયમ્પિ દિવસં આયસ્મન્તં સારિપુત્તં એતદવોચું – ‘‘ભુઞ્જથ, ભન્તે’’તિ. અથ ખો આયસ્મા સારિપુત્તો – ‘‘ભગવતા પટિક્ખિત્તં અનુવસિત્વા અનુવસિત્વા આવસથપિણ્ડં ભુઞ્જિતુ’’ન્તિ કુક્કુચ્ચાયન્તો ન પટિગ્ગહેસિ; છિન્નભત્તો અહોસિ. અથ ખો આયસ્મા સારિપુત્તો સાવત્થિં ગન્ત્વા ભિક્ખૂનં એતમત્થં આરોચેસિ. ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ગિલાનેન ભિક્ખુના અનુવસિત્વા અનુવસિત્વા આવસથપિણ્ડં ભુઞ્જિતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૨૦૫. ‘‘**અગિલાનેન ભિક્ખુના એકો આવસથપિણ્ડો ભુઞ્જિતબ્બો. તતો ચે ઉત્તરિ ભુઞ્જેય્ય, પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

૨૦૬. **અગિલાનો** નામ સક્કોતિ તમ્હા આવસથા પક્કમિતું.

ગિલાનો નામ ન સક્કોતિ તમ્હા આવસથા પક્કમિતું.

આવસથપિણ્ડો નામ પઞ્ચન્નં ભોજનાનં અઞ્ઞતરં ભોજનં – સાલાય વા મણ્ડપે વા રુક્ખમૂલે વા અજ્ઝોકાસે વા અનોદિસ્સ યાવદત્થો પઞ્ઞત્તો હોતિ. અગિલાનેન ભિક્ખુના સકિં ભુઞ્જિતબ્બો. તતો ચે ઉત્તરિ ‘ભુઞ્જિસ્સામી’તિ

પટિગ્ગણ્હાતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અજ્ઝોહારે અજ્ઝોહારે આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૨૦૭. અગિલાનો અગિલાનસઞ્ઞી તતુત્તરિ આવસથપિણ્ડં ભુઞ્જતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અગિલાનો વેમતિકો તતુત્તરિ આવસથપિણ્ડં ભુઞ્જતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અગિલાનો ગિલાનસઞ્ઞી તતુત્તરિં આવસથપિણ્ડં ભુઞ્જતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

ગિલાનો અગિલાનસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ગિલાનો વેમતિકો આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ગિલાનો ગિલાનસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

૨૦૮. અનાપત્તિ ગિલાનસ્સ, અગિલાનો સકિં ભુઞ્જતિ, ગચ્છન્તો, વા આગચ્છન્તો વા ભુઞ્જતિ, સામિકા નિમન્તેત્વા ભોજેન્તિ, ઓદિસ્સ પઞ્ઞત્તો હોતિ, ન યાવદત્થો પઞ્ઞત્તો હોતિ, પઞ્ચ ભોજનાનિ ઠપેત્વા સબ્બત્થ અનાપત્તિ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

આવસથપિણ્ડસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં પઠમં.

૨. ગણભોજનસિક્ખાપદં

૨૦૯. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા રાજગહે વિહરતિ વેળુવને કલન્દકનિવાપે. તેન ખો પન સમયેન દેવદત્તો પરિહીનલાભસક્કારો સપરિસો કુલેસુ વિઞ્ઞાપેત્વા વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જતિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ સમણા સક્યપુત્તિયા કુલેસુ વિઞ્ઞાપેત્વા વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જિસ્સન્તિ! કસ્સ સમ્પન્નં ન મનાપં, કસ્સ સાદું ન રુચ્ચતી’’તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ દેવદત્તો સપરિસો કુલેસુ વિઞ્ઞાપેત્વા વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જિસ્સતી’’તિ…પે॰… સચ્ચં કિર ત્વં, દેવદત્ત, સપરિસો કુલેસુ વિઞ્ઞાપેત્વા વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જસીતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ ત્વં, મોઘપુરિસ, સપરિસો કુલેસુ વિઞ્ઞાપેત્વા વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જિસ્સસિ! નેતં, મોઘપુરિસ, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

‘‘**ગણભોજને પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૨૧૦. તેન ખો પન સમયેન મનુસ્સા ગિલાને ભિક્ખૂ ભત્તેન નિમન્તેન્તિ. ભિક્ખૂ કુક્કુચ્ચાયન્તા નાધિવાસેન્તિ – ‘‘પટિક્ખિત્તં ભગવતા ગણભોજન’’ન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ગિલાનેન ભિક્ખુના ગણભોજનં ભુઞ્જિતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

‘‘**ગણભોજને, અઞ્ઞત્ર સમયા, પાચિત્તિયં. તત્થાયં સમયો. ગિલાનસમયો – અયં તત્થ સમયો**’’તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૨૧૧. તેન ખો પન સમયેન મનુસ્સા ચીવરદાનસમયે સચીવરભત્તં પટિયાદેત્વા ભિક્ખૂ નિમન્તેન્તિ – ‘‘ભોજેત્વા ચીવરેન અચ્છાદેસ્સામા’’તિ. ભિક્ખૂ કુક્કુચ્ચાયન્તા નાધિવાસેન્તિ – ‘‘પટિક્ખિત્તં ભગવતા ગણભોજન’’ન્તિ. ચીવરં પરિત્તં ઉપ્પજ્જતિ. ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું…પે॰… અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ચીવરદાનસમયે ગણભોજનં ભુઞ્જિતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

‘‘**ગણભોજને, અઞ્ઞત્ર સમયા, પાચિત્તિયં. તત્થાયં સમયો. ગિલાનસમયો, ચીવરદાનસમયો – અયં તત્થ સમયો**’’તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૨૧૨. તેન ખો પન સમયેન મનુસ્સા ચીવરકારકે ભિક્ખૂ ભત્તેન નિમન્તેન્તિ. ભિક્ખૂ કુક્કુચ્ચાયન્તા નાધિવાસેન્તિ – ‘‘પટિક્ખિત્તં ભગવતા ગણભોજન’’ન્તિ . ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું…પે॰… અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ચીવરકારસમયે ગણભોજનં ભુઞ્જિતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

‘‘**ગણભોજને, અઞ્ઞત્ર સમયા, પાચિત્તિયં. તત્થાયં સમયો. ગિલાનસમયો, ચીવરદાનસમયો, ચીવરકારસમયો – અયં તત્થ સમયો**’’તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૨૧૩. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ મનુસ્સેહિ સદ્ધિં અદ્ધાનં ગચ્છન્તિ. અથ ખો તે ભિક્ખૂ તે મનુસ્સે એતદવોચું – ‘‘મુહુત્તં, આવુસો, આગમેથ; પિણ્ડાય ચરિસ્સામા’’તિ. તે એવમાહંસુ – ‘‘ઇધેવ, ભન્તે, ભુઞ્જથા’’તિ. ભિક્ખૂ કુક્કુચ્ચાયન્તા ન પટિગ્ગણ્હન્તિ – ‘‘પટિક્ખિત્તં ભગવતા ગણભોજન’’ન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું…પે॰… અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, અદ્ધાનગમનસમયે ગણભોજનં ભુઞ્જિતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

‘‘**ગણભોજને, અઞ્ઞત્ર સમયા, પાચિત્તિયં. તત્થાયં સમયો. ગિલાનસમયો, ચીવરદાનસમયો, ચીવરકારસમયો, અદ્ધાનગમનસમયો – અયં તત્થ સમયો**’’તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૨૧૪. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ મનુસ્સેહિ સદ્ધિં નાવાય ગચ્છન્તિ. અથ ખો તે ભિક્ખૂ તે મનુસ્સે એતદવોચું – ‘‘મુહુત્તં, આવુસો, તીરં ઉપનેથ; પિણ્ડાય ચરિસ્સામા’’તિ. તે એવમાહંસુ – ‘‘ઇધેવ, ભન્તે, ભુઞ્જથા’’તિ. ભિક્ખૂ કુક્કુચ્ચાયન્તા ન પટિગ્ગણ્હન્તિ – ‘‘પટિક્ખિત્તં ભગવતા ગણભોજન’’ન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું…પે॰… અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, નાવાભિરુહનસમયે ગણભોજનં ભુઞ્જિતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

‘‘**ગણભોજને, અઞ્ઞત્ર સમયા, પાચિત્તિયં. તત્થાયં સમયો. ગિલાનસમયો, ચીવરદાનસમયો, ચીવરકારસમયો, અદ્ધાનગમનસમયો, નાવાભિરુહનસમયો – અયં તત્થ સમયો**’’તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૨૧૫. તેન ૦ ખો પન સમયેન દિસાસુ વસ્સંવુટ્ઠા ભિક્ખૂ રાજગહં આગચ્છન્તિ ભગવન્તં દસ્સનાય. મનુસ્સા નાનાવેરજ્જકે ભિક્ખૂ પસ્સિત્વા ભત્તેન નિમન્તેન્તિ. ભિક્ખૂ કુક્કુચ્ચાયન્તા નાધિવાસેન્તિ – ''પટિક્ખિત્તં ભગવતા ગણભોજન''ન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું...પે॰... અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, મહાસમયે ગણભોજનં ભુઞ્જિતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

''**ગણભોજને , અઞ્ઞત્ર સમયા, પાચિત્તિયં. તત્થાયં સમયો. ગિલાનસમયો, ચીવરદાનસમયો, ચીવરકારસમયો, અદ્ધાનગમનસમયો, નાવાભિરુહનસમયો, મહાસમયો – અયં તત્થ સમયો**''તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૨૧૬. તેન ખો પન સમયેન રઞ્ઞો માગધસ્સ સેનિયસ્સ બિમ્બિસારસ્સ ઞાતિસાલોહિતો આજીવકેસુ પબ્બજિતો હોતિ. અથ ખો સો આજીવકો યેન રાજા માગધો સેનિયો બિમ્બિસારો તેનુપસઙ્કમિ; ઉપસઙ્કમિત્વા રાજાનં માગધં સેનિયં બિમ્બિસારં એતદવોચ – ''ઇચ્છામહં, મહારાજ, સબ્બપાસણ્ડિકભત્તં કાતુ''ન્તિ. ''સચે ત્વં, ભન્તે, બુદ્ધપ્પમુખં ભિક્ખુસઙ્ઘં પઠમં ભોજેય્યાસિ''. ''એવં કરેય્યામી''તિ. અથ ખો સો આજીવકો ભિક્ખૂનં સન્તિકે દૂતં પાહેસિ – ''અધિવાસેન્તુ મે ભિક્ખૂ સ્વાતનાય ભત્ત''ન્તિ. ભિક્ખૂ કુક્કુચ્ચાયન્તા નાધિવાસેન્તિ – ''પટિક્ખિત્તં ભગવતા ગણભોજન''ન્તિ. અથ ખો સો આજીવકો યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિ; ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવતા સદ્ધિં સમ્મોદિ, સમ્મોદનીયં કથં સારણીયં વીતિસારેત્વા એકમન્તં અટ્ઠાસિ. એકમન્તં ઠિતો ખો સો આજીવકો ભગવન્તં એતદવોચ – ''ભવમ્પિ ગોતમો પબ્બજિતો, અહમ્પિ પબ્બજિતો; અરહતિ પબ્બજિતો પબ્બજિતસ્સ પિણ્ડં પટિગ્ગહેતું. અધિવાસેતુ મે ભવં ગોતમો સ્વાતનાય ભત્તં સદ્ધિં ભિક્ખુસઙ્ઘેના''તિ. અધિવાસેસિ ભગવા તુણ્હીભાવેન. અથ ખો સો આજીવકો ભગવતો અધિવાસનં વિદિત્વા પક્કામિ. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, સમણભત્તસમયે ગણભોજનં ભુઞ્જિતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૨૧૭. ગણભોજને , અઞ્ઞત્ર સમયા, પાચિત્તિયં. તત્થાયં સમયો. ગિલાનસમયો, ચીવરદાનસમયો, ચીવરકારસમયો, અદ્ધાનગમનસમયો, નાવાભિરુહનસમયો, મહાસમયો, સમણભત્તસમયો – અયં તત્થ સમયો''તિ.

૨૧૮. ગણભોજનં નામ યત્થ ચત્તારો ભિક્ખૂ પઞ્ચન્નં ભોજનાનં અઞ્ઞતરેન ભોજનેન નિમન્તિતા ભુઞ્જન્તિ. એતં ગણભોજનં નામ.

અઞ્ઞત્ર સમયાતિ ઠપેત્વા સમયં.

ગિલાનસમયો નામ અન્તમસો પાદાપિ ફલિતા [ફાલિતા (સ્યા॰ ક॰)] હોન્તિ. ''ગિલાનસમયો''તિ ભુઞ્જિતબ્બં.

ચીવરદાનસમયો નામ અનત્થતે કથિને વસ્સાનસ્સ પચ્છિમો માસો, અત્થતે કથિને પઞ્ચમાસા. ''ચીવરદાનસમયો''તિ ભુઞ્જિતબ્બં.

ચીવરકારસમયો નામ ચીવરે કયિરમાને. ‘‘ચીવરકારસમયો’’તિ ભુઞ્જિતબ્બં.

અદ્ધાનગમનસમયો નામ ‘‘અદ્ધયોજનં ગચ્છિસ્સામી’’તિ ભુઞ્જિતબ્બં, ગચ્છન્તેન ભુઞ્જિતબ્બં, ગતેન ભુઞ્જિતબ્બં.

નાવાભિરુહનસમયો નામ ‘‘નાવં અભિરુહિસ્સામી’’તિ ભુઞ્જિતબ્બં, આરુળ્હેન ભુઞ્જિતબ્બં, ઓરુળ્હેન ભુઞ્જિતબ્બં.

મહાસમયો નામ યત્થ દ્વે તયો ભિક્ખૂ પિણ્ડાય ચરિત્વા યાપેન્તિ, ચતુત્થે આગતે ન યાપેન્તિ. ‘‘મહાસમયો’’તિ ભુઞ્જિતબ્બં.

સમણભત્તસમયો નામ યો કોચિ પરિબ્બાજકસમાપન્નો ભત્તં કરોતિ. ‘‘સમણભત્તસમયો’’તિ ભુઞ્જિતબ્બં.

‘‘અઞ્ઞત્ર સમયા ભુઞ્જિસ્સામી’’તિ પટિગ્ગણ્હાતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અજ્ઝોહારે અજ્ઝોહારે આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૨૧૯. ગણભોજને ગણભોજનસઞ્ઞી, અઞ્ઞત્ર સમયા, ભુઞ્જતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ગણભોજને વેમતિકો, અઞ્ઞત્ર સમયા, ભુઞ્જતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ગણભોજને નગણભોજનસઞ્ઞી, અઞ્ઞત્ર સમયા, ભુઞ્જતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

નગણભોજને ગણભોજનસઞ્ઞી , આપત્તિ દુક્કટસ્સ. નગણભોજને વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. નગણભોજને નગણભોજનસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

૨૨૦. અનાપત્તિ સમયે, દ્વે તયો એકતો ભુઞ્જન્તિ, પિણ્ડાય ચરિત્વા એકતો સન્નિપતિત્વા ભુઞ્જન્તિ, નિચ્ચભત્તં, સલાકભત્તં, પક્ખિકં, ઉપોસથિકં, પાટિપદિકં, પઞ્ચ ભોજનાનિ ઠપેત્વા સબ્બત્થ અનાપત્તિ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

ગણભોજનસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં દુતિયં.

૩. પરમ્પરભોજનસિક્ખાપદં

૨૨૧. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા વેસાલિયં વિહરતિ મહાવને કૂટાગારસાલાયં. તેન ખો પન સમયેન વેસાલિયં પણીતાનં ભત્તાનં ભત્તપટિપાટિ અધિટ્ઠિતા હોતિ. અથ ખો અઞ્ઞતરસ્સ દલિદ્દસ્સ કમ્મકારસ્સ [કમ્મકરસ્સ (સી॰)] એતદહોસિ – ‘‘ન ખો ઇદં ઓરકં ભવિસ્સતિ યથયિમે મનુસ્સા સક્કચ્ચં ભત્તં કરોન્તિ; યંનૂનાહમ્પિ ભત્તં કરેય્ય’’ન્તિ. અથ ખો સો દલિદ્દો કમ્મકારો યેન કિરપતિકો તેનુપસઙ્કમિ; ઉપસઙ્કમિત્વા તં કિરપતિકં એતદવોચ – ‘‘ઇચ્છામહં, અય્યપુત્ત, બુદ્ધપ્પમુખસ્સ ભિક્ખુસઙ્ઘસ્સ ભત્તં કાતું. દેહિ મે વેતન’’ન્તિ. સોપિ ખો કિરપતિકો સદ્ધો હોતિ પસન્નો. અથ ખો સો કિરપતિકો તસ્સ દલિદ્દસ્સ કમ્મકારસ્સ અબ્ભાતિરેકં [અતિરેકં (સ્યા॰)] વેતનં અદાસિ. અથ ખો સો દલિદ્દો કમ્મકારો યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિ; ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિ. એકમન્તં નિસિન્નો ખો સો દલિદ્દો કમ્મકારો ભગવન્તં એતદવોચ – ‘‘અધિવાસેતુ મે, ભન્તે, ભગવા સ્વાતનાય ભત્તં સદ્ધિં ભિક્ખુસઙ્ઘેના’’તિ. ‘‘મહા ખો, આવુસો, ભિક્ખુસઙ્ઘો. જાનાહી’’તિ. ‘‘હોતુ

[હોતુ મે (ક॰)] ભન્તે, મહા ભિક્ખુસઙ્ઘો. બહૂ મે બદરા પટિયત્તા બદરમિસ્સેન પેય્યા પરિપૂરિસ્સન્તી''તિ. અધિવાસેસિ ભગવા તુણ્હીભાવેન.

અથ ખો સો દલિદ્દો કમ્મકારો ભગવતો અધિવાસનં વિદિત્વા ઉટ્ઠાયાસના ભગવન્તં અભિવાદેત્વા પદક્ખિણં કત્વા પક્કામિ. અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ – ''દલિદ્દેન કિર કમ્મકારેન સ્વાતનાય બુદ્ધપ્પમુખો ભિક્ખુસઙ્ઘો નિમન્તિતો, બદરમિસ્સેન પેય્યા પરિપૂરિસ્સન્તી''તિ. તે કાલસ્સેવ પિણ્ડાય ચરિત્વા ભુઞ્જિંસુ. અસ્સોસું ખો મનુસ્સા – ''દલિદ્દેન કિર કમ્મકારેન બુદ્ધપ્પમુખો ભિક્ખુસઙ્ઘો નિમન્તિતો''તિ. તે દલિદ્દસ્સ કમ્મકારસ્સ પહૂતં ખાદનીયં ભોજનીયં અભિહરિંસુ. અથ ખો સો દલિદ્દો કમ્મકારો તસ્સા રત્તિયા અચ્ચયેન પણીતં ખાદનીયં ભોજનીયં પટિયાદાપેત્વા ભગવતો કાલં આરોચાપેસિ – ''કાલો, ભન્તે, નિટ્ઠિતં ભત્ત''ન્તિ.

અથ ખો ભગવા પુબ્બણ્હસમયં નિવાસેત્વા પત્તચીવરમાદાય યેન તસ્સ દલિદ્દસ્સ કમ્મકારસ્સ નિવેસનં તેનુપસઙ્કમિ; ઉપસઙ્કમિત્વા પઞ્ઞત્તે આસને નિસીદિ સદ્ધિં ભિક્ખુસઙ્ઘેન. અથ ખો સો દલિદ્દો કમ્મકારો ભત્તગ્ગે ભિક્ખૂ પરિવિસતિ. ભિક્ખૂ એવમાહંસુ – ''થોકં, આવુસો, દેહિ. થોકં, આવુસો, દેહી''તિ. ''મા ખો તુમ્હે, ભન્તે, 'અયં દલિદ્દો કમ્મકારો'તિ થોકં થોકં પટિગ્ગણ્હિત્થ. પહૂતં મે ખાદનીયં ભોજનીયં પટિયત્તં.

પટિગ્ગણ્હથ, ભન્તે, યાવદત્થ''ન્તિ. ''ન ખો મયં, આવુસો, એતંકારણા થોકં થોકં પટિગ્ગણ્હામ. અપિચ, મયં કાલસ્સેવ પિણ્ડાય ચરિત્વા ભુઞ્જિમ્હા; તેન મયં થોકં થોકં પટિગ્ગણ્હામા''તિ.

અથ ખો સો દલિદ્દો કમ્મકારો ઉજ્ઝાયતિ ખિય્યતિ વિપાચેતિ – ''કથઞ્હિ નામ ભદન્તા મયા નિમન્તિતા અઞ્ઞત્ર ભુઞ્જિસ્સન્તિ! ન ચાહં પટિબલો યાવદત્થં દાતુ''ન્તિ? અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ તસ્સ દલિદ્દસ્સ કમ્મકારસ્સ ઉજ્ઝાયન્તસ્સ ખિય્યન્તસ્સ વિપાચેન્તસ્સ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખૂ અઞ્ઞત્ર નિમન્તિતા અઞ્ઞત્ર ભુઞ્જિસ્સન્તી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂ અઞ્ઞત્ર નિમન્તિતા અઞ્ઞત્ર ભુઞ્જન્તીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ તે, ભિક્ખવે, મોઘપુરિસા અઞ્ઞત્ર નિમન્તિતા અઞ્ઞત્ર ભુઞ્જિસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

''**પરમ્પરભોજને પાચિત્તિય**''ન્તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૨૨૨. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરો ભિક્ખુ ગિલાનો હોતિ. અઞ્ઞતરો ભિક્ખુ પિણ્ડપાતં આદાય યેન સો ભિક્ખુ તેનુપસઙ્કમિ; ઉપસઙ્કમિત્વા તં ભિક્ખું એતદવોચ – ''ભુઞ્જાહિ, આવુસો''તિ. ''અલં, આવુસો, અત્થિ મે ભત્તપચ્ચાસા''તિ. તસ્સ ભિક્ખુનો પિણ્ડપાતો ઉસ્સૂરે [ઉસ્સૂરેન (ક॰)] આહરીયિત્થ. સો ભિક્ખુ ન ચિત્તરૂપં ભુઞ્જિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ગિલાનેન ભિક્ખુના પરમ્પરભોજનં ભુઞ્જિતું. એવઞ્ચ પન , ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

''**પરમ્પરભોજને, અઞ્ઞત્ર સમયા, પાચિત્તિયં. તત્થાયં સમયો. ગિલાનસમયો – અયં તત્થ સમયો**''તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૨૨૩. તેન ખો પન સમયેન મનુસ્સા ચીવરદાનસમયે સચીવરભત્તં પટિયાદેત્વા [પટિયાદાપેત્વા (ઇતિપિ)] ભિક્ખૂ નિમન્તેન્તિ – ''ભોજેત્વા ચીવરેન અચ્છાદેસ્સામા''તિ. ભિક્ખૂ કુક્કુચ્ચાયન્તા નાધિવાસેન્તિ – ''પટિક્ખિત્તં ભગવતા પરમ્પરભોજન''ન્તિ. ચીવરં પરિત્તં ઉપ્પજ્જતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું...પે॰... અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ચીવરદાનસમયે પરમ્પરભોજનં ભુઞ્જિતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

''**પરમ્પરભોજને, અઞ્ઞત્ર સમયા, પાચિત્તિયં. તત્થાયં સમયો. ગિલાનસમયો, ચીવરદાનસમયો – અયં તત્થ સમયો**''તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૨૨૪. તેન ખો પન સમયેન મનુસ્સા ચીવરકારકે ભિક્ખૂ ભત્તેન નિમન્તેન્તિ. ભિક્ખૂ કુક્કુચ્ચાયન્તા નાધિવાસેન્તિ – ''પટિક્ખિત્તં ભગવતા પરમ્પરભોજન''ન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું...પે॰... અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ચીવરકારસમયે પરમ્પરભોજનં ભુઞ્જિતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૨૨૫. ''**પરમ્પરભોજને, અઞ્ઞત્ર સમયા, પાચિત્તિયં. તત્થાયં સમયો. ગિલાનસમયો, ચીવરદાનસમયો, ચીવરકારસમયો – અયં તત્થ સમયો**''તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૨૨૬. અથ ખો ભગવા પુબ્બણ્હસમયં નિવાસેત્વા પત્તચીવરમાદાય આયસ્મતા આનન્દેન પચ્છાસમણેન યેન અઞ્ઞતરં કુલં તેનુપસઙ્કમિ; ઉપસઙ્કમિત્વા પઞ્ઞત્તે આસને નિસીદિ. અથ ખો તે મનુસ્સા ભગવતો ચ આયસ્મતો ચ આનન્દસ્સ ભોજનં અદંસુ. આયસ્મા આનન્દો કુક્કુચ્ચાયન્તો ન પટિગ્ગણ્હાતિ. ''ગણ્હાહિ [પતિગણ્હાહિ (સી॰)], આનન્દા''તિ. ''અલં, ભગવા , અત્થિ મે ભત્તપચ્ચાસા''તિ. ''તેનહાનન્દ, વિકપ્પેત્વા ગણ્હાહી''તિ. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, વિકપ્પેત્વા [ભત્તપચ્ચાસં વિકપ્પેત્વા (સ્યા॰)] પરમ્પરભોજનં ભુઞ્જિતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, વિકપ્પેતબ્બં – 'મય્હં ભત્તપચ્ચાસં ઇત્થન્નામસ્સ દમ્મી'''તિ.

૨૨૭. **પરમ્પરભોજનં** નામ પઞ્ચન્નં ભોજનાનં અઞ્ઞતરેન ભોજનેન નિમન્તિતો, તં ઠપેત્વા અઞ્ઞં પઞ્ચન્નં ભોજનાનં અઞ્ઞતરં ભોજનં ભુઞ્જતિ, એતં પરમ્પરભોજનં નામ.

અઞ્ઞત્ર સમયાતિ ઠપેત્વા સમયં.

ગિલાનસમયો નામ ન સક્કોતિ એકાસને નિસિન્નો યાવદત્થં ભુઞ્જિતું. ''ગિલાનસમયો''તિ ભુઞ્જિતબ્બં.

ચીવરદાનસમયો નામ અનત્થતે કથિને વસ્સાનસ્સ પચ્છિમો માસો, અત્થતે કથિને પઞ્ચ માસા. ''ચીવરદાનસમયો''તિ ભુઞ્જિતબ્બં.

ચીવરકારસમયો નામ ચીવરે કયિરમાને. ''ચીવરકારસમયો''તિ ભુઞ્જિતબ્બં.

‘‘અઞ્ઞત્ર સમયા ભુઞ્જિસ્સામી’’તિ પટિગ્ગણ્હાતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અજ્ઝોહારે અજ્ઝોહારે આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૨૨૮. પરમ્પરભોજને પરમ્પરભોજનસઞ્ઞી, અઞ્ઞત્ર સમયા, ભુઞ્જતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. પરમ્પરભોજને વેમતિકો, અઞ્ઞત્ર સમયા, ભુઞ્જતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. પરમ્પરભોજને નપરમ્પરભોજનસઞ્ઞી, અઞ્ઞત્ર સમયા, ભુઞ્જતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

નપરમ્પરભોજને પરમ્પરભોજનસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. નપરમ્પરભોજને વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. નપરમ્પરભોજને નપરમ્પરભોજનસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

૨૨૯. અનાપત્તિ સમયે, વિકપ્પેત્વા ભુઞ્જતિ, દ્વે તયો નિમન્તને એકતો ભુઞ્જતિ, નિમન્તનપટિપાટિયા ભુઞ્જતિ, સકલેન ગામેન નિમન્તિતો તસ્મિં ગામે યત્થ કત્થચિ ભુઞ્જતિ , સકલેન પૂગેન નિમન્તિતો તસ્મિં પૂગે યત્થ કત્થચિ ભુઞ્જતિ, નિમન્તિયમાનો ભિક્ખં ગહેસ્સામીતિ ભણતિ, નિચ્ચભત્તે, સલાકભત્તે, પક્ખિકે, ઉપોસથિકે, પાટિપદિકે, પઞ્ચ ભોજનાનિ ઠપેત્વા સબ્બત્થ અનાપત્તિ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

પરમ્પરભોજનસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં તતિયં.

૪. કાણમાતુસિક્ખાપદં

૨૩૦. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન કાણમાતા ઉપાસિકા સદ્ધા હોતિ પસન્ના. કાણા ગામકે અઞ્ઞતરસ્સ પુરિસસ્સ દિન્ના હોતિ. અથ ખો કાણા માતુઘરં અગમાસિ કેનચિદેવ કરણીયેન. અથ ખો કાણાય સામિકો કાણાય સન્તિકે દૂતં પાહેસિ – ‘‘આગચ્છતુ કાણા, ઇચ્છામિ કાણાય આગત’’ન્તિ. અથ ખો કાણમાતા ઉપાસિકા ‘‘કિસ્મિં વિય રિત્તહત્થં ગન્તુ’’ન્તિ પૂવં [પૂપં (ણ્વાદિમોગ્ગલ્લાને)] પચિ. પક્કે પૂવે અઞ્ઞતરો પિણ્ડચારિકો ભિક્ખુ કાણમાતાય ઉપાસિકાય નિવેસનં પાવિસિ. અથ ખો કાણમાતા ઉપાસિકા તસ્સ ભિક્ખુનો પૂવં દાપેસિ. સો નિક્ખમિત્વા અઞ્ઞસ્સ આચિક્ખિ. તસ્સપિ પૂવં દાપેસિ. સોપિ નિક્ખમિત્વા અઞ્ઞસ્સ આચિક્ખિ. તસ્સપિ પૂવં દાપેસિ. યથાપટિયત્તં પૂવં પરિક્ખયં અગમાસિ. દુતિયમ્પિ ખો કાણાય સામિકો કાણાય સન્તિકે દૂતં પાહેસિ – ‘‘આગચ્છતુ કાણા, ઇચ્છામિ કાણાય આગત’’ન્તિ. દુતિયમ્પિ ખો કાણમાતા ઉપાસિકા ‘‘કિસ્મિં વિય રિત્તહત્તં ગન્તુ’’ન્તિ પૂવં પચિ. પક્કે પૂવે અઞ્ઞતરો પિણ્ડચારિકો ભિક્ખુ કાણમાતાય ઉપાસિકાય નિવેસનં પાવિસિ. અથ ખો કાણમાતા ઉપાસિકા તસ્સ ભિક્ખુનો પૂવં દાપેસિ. સો નિક્ખમિત્વા અઞ્ઞસ્સ આચિક્ખિ. તસ્સપિ પૂવં દાપેસિ. સોપિ નિક્ખમિત્વા અઞ્ઞસ્સ આચિક્ખિ. તસ્સપિ પૂવં દાપેસિ. યથાપટિયત્તં પૂવં પરિક્ખયં અગમાસિ. તતિયમ્પિ ખો કાણાય સામિકો કાણાય સન્તિકે દૂતં પાહેસિ – ‘‘આગચ્છતુ કાણા, ઇચ્છામિ કાણાય આગતં. સચે કાણા નાગચ્છિસ્સતિ, અહં અઞ્ઞં પજાપતિં આનેસ્સામી’’તિ. તતિયમ્પિ ખો કાણમાતા ઉપાસિકા કિસ્મિં વિય રિત્તહત્થં ગન્તુન્તિ પૂવં પચિ. પક્કે પૂવે અઞ્ઞતરો પિણ્ડચારિકો ભિક્ખુ કાણમાતાય ઉપાસિકાય નિવેસનં પાવિસિ. અથ ખો કાણમાતા ઉપાસિકા તસ્સ ભિક્ખુનો પૂવં દાપેસિ. સો નિક્ખમિત્વા અઞ્ઞસ્સ આચિક્ખિ. તસ્સપિ પૂવં દાપેસિ. સોપિ નિક્ખમિત્વા અઞ્ઞસ્સ આચિક્ખિ. તસ્સપિ પૂવં દાપેસિ. યથાપટિયત્તં પૂવં પરિક્ખયં અગમાસિ. અથ ખો કાણાય સામિકો અઞ્ઞં પજાપતિં આનેસિ.

અસ્સોસિ ખો કાણા – ‘‘તેન કિર પુરિસેન અઞ્ઞા પજાપતિ આનીતા’’તિ. સા રોદન્તી અટ્ઠાસિ. અથ ખો ભગવા પુબ્બણ્હસમયં નિવાસેત્વા પત્તચીવરમાદાય યેન કાણમાતાય ઉપાસિકાય નિવેસનં તેનુપસઙ્કમિ; ઉપસઙ્કમિત્વા પઞ્ઞત્તે આસને નિસીદિ. અથ ખો કાણમાતા ઉપાસિકા યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિ; ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિ. એકમન્તં નિસિન્નં ખો કાણમાતરં ઉપાસિકં ભગવા એતદવોચ – ‘‘કિસ્સાયં કાણા રોદતી’’તિ? અથ ખો કાણમાતા ઉપાસિકા ભગવતો એતમત્થં આરોચેસિ. અથ ખો ભગવા કાણમાતરં ઉપાસિકં ધમ્મિયા કથાય સન્દસ્સેત્વા સમાદપેત્વા સમુત્તેજેત્વા સમ્પહંસેત્વા ઉટ્ઠાયાસના પક્કામિ.

૨૩૧. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરો સત્થો રાજગહા પટિયાલોકં ગન્તુકામો હોતિ. અઞ્ઞતરો પિણ્ડચારિકો ભિક્ખુ તં સત્થં પિણ્ડાય પાવિસિ. અઞ્ઞતરો ઉપાસકો તસ્સ ભિક્ખુનો સત્તું દાપેસિ. સો નિક્ખમિત્વા અઞ્ઞસ્સ આચિક્ખિ. તસ્સપિ સત્તું દાપેસિ. સો નિક્ખમિત્વા અઞ્ઞસ્સ આચિક્ખિ. તસ્સપિ સત્તું દાપેસિ. યથાપટિયત્તં પાથેય્યં પરિક્ખયં અગમાસિ . અથ ખો સો ઉપાસકો તે મનુસ્સે એતદવોચ – ‘‘અજ્જણ્હો, અય્યા, આગમેથ, યથાપટિયત્તં પાથેય્યં અય્યાનં દિન્નં. પાથેય્યં પટિયાદેસ્સામી’’તિ. ‘‘નાય્યો [નાય્ય (સ્યા॰)] સક્કા આગમેતું, પયાતો સત્થો’’તિ અગમંસુ. અથ ખો તસ્સ ઉપાસકસ્સ પાથેય્યં પટિયાદેત્વા પચ્છા ગચ્છન્તસ્સ ચોરા અચ્છિન્દિંસુ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ સમણા સક્યપુત્તિયા ન મત્તં જાનિત્વા પટિગ્ગહેસ્સન્તિ! અયં ઇમેસં દત્વા પચ્છા ગચ્છન્તો ચોરેહિ અચ્છિન્નો’’તિ. અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ‘‘તેન હિ, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞપેસ્સામિ દસ અત્થવસે પટિચ્ચ – સઙ્ઘસુટ્ઠુતાય, સઙ્ઘફાસુતાય...પે॰... વિનયાનુગ્ગહાય. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૨૩૨. ‘‘**ભિક્ખું પનેવ કુલં ઉપગતં પૂવેહિ વા મન્થેહિ વા અભિહટ્ઠું પવારેય્ય, આકઙ્ખમાનેન ભિક્ખુના દ્વત્તિપત્તપૂરા પટિગ્ગહેતબ્બા તતો ચે ઉત્તરિ પટિગ્ગણ્હેય્ય પાચિત્તિયં. દ્વત્તિપત્તપૂરે પટિગ્ગહેત્વા તતો નીહરિત્વા ભિક્ખૂહિ સદ્ધિં સંવિભજિતબ્બં. અયં તત્થ સામીચી**’’તિ.

૨૩૩. **ભિક્ખું પનેવ કુલં ઉપગતન્તિ** કુલં નામ ચત્તારિ કુલાનિ – ખત્તિયકુલં, બ્રાહ્મણકુલં, વેસ્સકુલં, સુદ્દકુલં.

ઉપગતન્તિ તત્થ ગતં.

પૂવં નામ યંકિઞ્ચિ પહેણકત્થાય પટિયત્તં.

મન્થં નામ યંકિઞ્ચિ પાથેય્યત્થાય પટિયત્તં.

અભિહટ્ઠું પવારેય્યાતિ યાવતકં ઇચ્છસિ તાવતકં ગણ્હાહીતિ.

આકઙ્ખમાનેનાતિ ઇચ્છમાનેન.

દ્વત્તિપત્તપૂરા પટિગ્ગહેતબ્બાતિ દ્વેતયો પત્તપૂરા પટિગ્ગહેતબ્બા.

તતો ચે ઉત્તરિ પટિગણ્હેય્યાતિ તતુત્તરિ પટિગ્ગણ્હાતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

દ્વત્તિપત્તપૂરે પટિગ્ગહેત્વા તતો નિક્ખમન્તેન ભિક્ખું પસ્સિત્વા આચિક્ખિતબ્બં – ‘‘અમુત્ર મયા દ્વત્તિપત્તપૂરા પટિગ્ગહિતા, મા ખો તત્થ પટિગ્ગણ્હી’’તિ. સચે પસ્સિત્વા ન આચિક્ખતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. સચે આચિક્ખિતે પટિગ્ગણ્હાતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

તતો નીહરિત્વા ભિક્ખૂહિ સદ્ધિં સંવિભજિતબ્બન્તિ પટિક્કમનં નીહરિત્વા સંવિભજિતબ્બં.

અયં તત્થ સામીચીતિ અયં તત્થ અનુધમ્મતા.

૨૩૪. અતિરેકદ્વત્તિપત્તપૂરે અતિરેકસઞ્ઞી પટિગ્ગણ્હાતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અતિરેકદ્વત્તિપત્તપૂરે વેમતિકો પટિગ્ગણ્હાતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અતિરેકદ્વત્તિપત્તપૂરે ઊનકસઞ્ઞી પટિગ્ગણ્હાતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

ઊનકદ્વત્તિપત્તપૂરે અતિરેકસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઊનકદ્વત્તિપત્તપૂરે વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઊનકદ્વત્તિપત્તપૂરે ઊનકસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

૨૩૫. અનાપત્તિ દ્વત્તિપત્તપૂરે પટિગ્ગણ્હાતિ, ઊનકદ્વત્તિપત્તપૂરે પટિગ્ગણ્હાતિ, ન પહેણકત્થાય ન પાથેય્યત્થાય પટિયત્તં દેન્તિ, પહેણકત્થાય વા પાથેય્યત્થાય વા પટિયત્તસેસકં દેન્તિ, ગમને પટિપ્પસ્સદ્ધે દેન્તિ, ઞાતકાનં પવારિતાનં, અઞ્ઞસ્સત્થાય, અત્તનો ધનેન, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

કાણમાતુસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં ચતુત્થં.

૫. પઠમપવારણાસિક્ખાપદં

૨૩૬. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરો બ્રાહ્મણો ભિક્ખૂ નિમન્તેત્વા ભોજેસિ. ભિક્ખૂ ભુત્તાવી પવારિતા ઞાતિકુલાનિ ગન્ત્વા એકચ્ચે ભુઞ્જિંસુ એકચ્ચે પિણ્ડપાતં આદાય અગમંસુ. અથ ખો સો બ્રાહ્મણો પટિવિસ્સકે [પટિવિસકે (યોજના)] એતદવોચ – ‘‘ભિક્ખૂ મયા અય્યા સન્તપ્પિતા. એથ, તુમ્હેપિ સન્તપ્પેસ્સામી’’તિ. તે એવમાહંસુ – ‘‘કિં ત્વં, અય્યો [અય્ય (સ્યા૦)], અમ્હે સન્તપ્પેસ્સસિ? યેપિ તયા નિમન્તિતા તેપિ અમ્હાકં ઘરાનિ આગન્ત્વા એકચ્ચે ભુઞ્જિંસુ એકચ્ચે પિણ્ડપાતં આદાય અગમંસૂ’’તિ!

અથ ખો સો બ્રાહ્મણો ઉજ્ઝાયતિ ખિય્યતિ વિપાચેતિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભદન્તા અમ્હાકં ઘરે ભુઞ્જિત્વા અઞ્ઞત્ર ભુઞ્જિસ્સન્તિ! ન ચાહં પટિબલો યાવદત્થં દાતુ’’ન્તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ તસ્સ બ્રાહ્મણસ્સ ઉજ્ઝાયન્તસ્સ ખિય્યન્તસ્સ વિપાચેન્તસ્સ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે૦... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભિક્ખૂ ભુત્તાવી પવારિતા અઞ્ઞત્ર ભુઞ્જિસ્સન્તી’’તિ...પે૦... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂ ભુત્તાવી પવારિતા અઞ્ઞત્ર ભુઞ્જન્તીતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે૦... કથઞ્હિ નામ તે, ભિક્ખવે, મોઘપુરિસા ભુત્તાવી પવારિતા અઞ્ઞત્ર ભુઞ્જિસ્સન્તિ ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે૦... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

‘‘યો પન ભિક્ખુ ભુત્તાવી પવારિતો ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા ખાદેય્ય વા ભુઞ્જેય્ય વા, પાચિત્તિય’’ન્તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૨૩૭. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ ગિલાનાનં ભિક્ખૂનં પણીતે પિણ્ડપાતે નીહરન્તિ. ગિલાના ન ચિત્તરૂપં ભુઞ્જન્તિ. તાનિ ભિક્ખૂ છડ્ડેન્તિ. અસ્સોસિ ખો ભગવા ઉચ્ચાસદ્દં મહાસદ્દં કાકોરવસદ્દં. સુત્વાન આયસ્મન્તં આનન્દં આમન્તેસિ – ''કિં નુ ખો સો, આનન્દ, ઉચ્ચાસદ્દો મહાસદ્દો કાકોરવસદ્દો''તિ? અથ ખો આયસ્મા આનન્દો ભગવતો એતમત્થં આરોચેસિ. ''ભુઞ્જેય્યું પનાનન્દ, ભિક્ખૂ ગિલાનાતિરિત્ત''ન્તિ. ''ન ભુઞ્જેય્યું, ભગવા''તિ. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''અનુજાનામિ ભિક્ખવે, ગિલાનસ્સ ચ અગિલાનસ્સ ચ અતિરિત્તં ભુઞ્જિતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, અતિરિત્તં કાતબ્બં – ''અલમેતં સબ્બ''ન્તિ. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૨૩૮. ''**યો પન ભિક્ખુ ભુત્તાવી પવારિતો અનતિરિત્તં ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા ખાદેય્ય વા ભુઞ્જેય્ય વા, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૨૩૯. **યો પના**તિ યો યાદિસો…પે॰… **ભિક્ખૂ**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

ભુત્તાવી નામ પઞ્ચન્નં ભોજનાનં અઞ્ઞતરં ભોજનં અન્તમસો કુસગ્ગેનપિ ભુત્તં હોતિ.

પવારિતો નામ અસનં પઞ્ઞાયતિ, ભોજનં પઞ્ઞાયતિ, હત્થપાસે ઠિતો અભિહરતિ, પટિક્ખેપો પઞ્ઞાયતિ.

અનતિરિત્તં નામ અકપ્પિયકતં હોતિ, અપ્પટિગ્ગહિતકતં હોતિ, અનુચ્ચારિતકતં હોતિ , અહત્થપાસે કતં હોતિ, અભુત્તાવિના કતં હોતિ, ભુત્તાવિના પવારિતેન આસના વુટ્ઠિતેન કતં હોતિ, ''અલમેતં સબ્બન્તિ અવુત્તં હોતિ, ન ગિલાનાતિરિત્તં હોતિ'' – એતં અનતિરિત્તં નામ.

અતિરિત્તં નામ કપ્પિયકતં હોતિ, પટિગ્ગહિતકતં હોતિ, ઉચ્ચારિતકતં હોતિ, હત્થપાસે કતં હોતિ, ભુત્તાવિના કતં હોતિ, ભુત્તાવિના પવારિતેન આસના અવુટ્ઠિતેન કતં હોતિ, ''અલમેતં સબ્બ''ન્તિ વુત્તં હોતિ, ગિલાનાતિરિત્તં હોતિ – એતં અતિરિત્તં નામ.

ખાદનીયં નામ પઞ્ચ ભોજનાનિ – યામકાલિકં સત્તાહકાલિકં યાવજીવિકં ઠપેત્વા અવસેસં ખાદનીયં નામ.

ભોજનીયં નામ પઞ્ચ ભોજનાનિ – ઓદનો, કુમ્માસો, સત્તુ, મચ્છો, મંસં.

''ખાદિસ્સામિ ભુઞ્જિસ્સામી''તિ પટિગ્ગણ્હાતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ અજ્ઝોહારે અજ્ઝોહારે આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૨૪૦. અનતિરિત્તે અનતિરિત્તસઞ્ઞી ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા ખાદતિ વા ભુઞ્જતિ વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અનતિરિત્તે વેમતિકો ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા ખાદતિ વા ભુઞ્જતિ વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અનતિરિત્તે અતિરિત્તસઞ્ઞી ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા ખાદતિ વા ભુઞ્જતિ વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

યામકાલિકં સત્તાહકાલિકં યાવજીવિકં આહારત્થાય પટિગ્ગણ્હાતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અજ્ઝોહારે અજ્ઝોહારે આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અતિરિત્તે અનતિરિત્તસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અતિરિત્તે વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અતિરિત્તે અતિરિત્તસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

૨૪૧. અનાપત્તિ અતિરિત્તં કારાપેત્વા ભુઞ્જતિ, ''અતિરિત્તં કારાપેત્વા ભુઞ્જિસ્સામી''તિ પટિગ્ગણ્હાતિ, અઞ્ઞસ્સત્થાય હરન્તો ગચ્છતિ, ગિલાનસ્સ સેસકં ભુઞ્જતિ, યામકાલિકં સત્તાહકાલિકં યાવજીવિકં સતિ પચ્ચયે પરિભુઞ્જતિ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

પઠમપવારણાસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં પઞ્ચમં.

૬. દુતિયપવારણાસિક્ખાપદં

૨૪૨. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન દ્વે ભિક્ખૂ કોસલેસુ જનપદે સાવત્થિં અદ્ધાનમગ્ગપ્પટિપન્ના હોન્તિ. એકો ભિક્ખુ અનાચારં આચરતિ. દુતિયો ભિક્ખુ તં ભિક્ખું એતદવોચ – ''માવુસો, એવરૂપમકાસિ, નેતં કપ્પતી''તિ. સો તસ્મિં ઉપનન્ધિ. અથ ખો તે ભિક્ખૂ સાવત્થિં અગમંસુ. તેન ખો પન સમયેન સાવત્થિયં અઞ્ઞતરસ્સ પૂગસ્સ સઙ્ઘભત્તં હોતિ. દુતિયો ભિક્ખુ ભુત્તાવી પવારિતો હોતિ. ઉપનદ્ધો [ઉપનન્ધો (ક॰)] ભિક્ખુ ઞાતિકુલં ગન્ત્વા પિણ્ડપાતં આદાય યેન સો ભિક્ખુ તેનુપસઙ્કમિ; ઉપસઙ્કમિત્વા તં ભિક્ખું એતદવોચ – ''ભુઞ્જાહિ, આવુસો''તિ. ''અલં, આવુસો, પરિપુણ્ણોમ્હી''તિ. ''સુન્દરો, આવુસો, પિણ્ડપાતો, ભુઞ્જાહી''તિ. અથ ખો સો ભિક્ખુ તેન ભિક્ખુના નિપ્પીળિયમાનો તં પિણ્ડપાતં ભુઞ્જિ. ઉપનદ્ધો ભિક્ખુ તં ભિક્ખું એતદવોચ – ''ત્વમ્પિ [ત્વં હિ (સ્યા॰)] નામ, આવુસો, મં વત્તબ્બં મઞ્ઞસિ યં ત્વં ભુત્તાવી પવારિતો અનતિરિત્તં ભોજનં ભુઞ્જસી''તિ. ''નનુ, આવુસો, આચિક્ખિતબ્બ''ન્તિ. ''નનુ, આવુસો, પુચ્છિતબ્બ''ન્તિ.

અથ ખો સો ભિક્ખુ ભિક્ખૂનં એતમત્થં આરોચેસિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુ ભિક્ખું ભુત્તાવિં પવારિતં અનતિરિત્તેન ભોજનેન અભિહટ્ઠું પવારેસ્સતી'' તિ...પે॰... સચ્ચં કિર ત્વં, ભિક્ખુ, ભિક્ખું ભુત્તાવિં પવારિતં અનતિરિત્તેન ભોજનેન અભિહટ્ઠું પવારેસીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ ત્વં, મોઘપુરિસ, ભિક્ખું ભુત્તાવિં પવારિતં અનતિરિત્તેન ભોજનેન અભિહટ્ઠું પવારેસ્સસિ! નેતં, મોઘપુરિસ, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન ભિક્ખવે ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૨૪૩. **''યો પન ભિક્ખુ ભિક્ખું ભુત્તાવિં પવારિતં અનતિરિત્તેન ખાદનીયેન વા ભોજનીયેન વા અભિહટ્ઠું પવારેય્ય – 'હન્દ, ભિક્ખુ, ખાદ વા ભુઞ્જ વા'તિ, જાનં આસાદનાપેક્ખો, ભુત્તસ્મિં, પાચિત્તિય''**ન્તિ.

૨૪૪. **યો પના**તિ યો યાદિસો...પે॰... **ભિક્ખૂ**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

ભિક્ખુન્તિ અઞ્ઞં ભિક્ખું.

ભુત્તાવી નામ પઞ્ચન્નં ભોજનાનં અઞ્ઞતરં ભોજનં, અન્તમસો કુસગ્ગેનપિ ભુત્તં હોતિ.

પવારિતો નામ અસનં પઞ્ઞાયતિ, ભોજનં પઞ્ઞાયતિ, હત્થપાસે ઠિતો અભિહરતિ, પટિક્ખેપો પઞ્ઞાયતિ.

અનતિરિત્તં નામ અકપ્પિયકતં હોતિ, અપ્પટિગ્ગહિતકતં હોતિ, અનુચ્ચારિતકતં હોતિ, અહત્થપાસે કતં હોતિ, અભુત્તાવિના કતં હોતિ, ભુત્તાવિના પવારિતેન આસના વુટ્ઠિતેન કતં હોતિ, ''અલમેતં સબ્બ''ન્તિ અવુત્તં

હોતિ, ન ગિલાનાતિરિત્તં હોતિ – એતં અનતિરિત્તં નામ.

ખાદનીયં નામ પઞ્ચ ભોજનાનિ – યામકાલિકં સત્તાહકાલિકં યાવજીવિકં ઠપેત્વા અવસેસં ખાદનીયં નામ.

ભોજનીયં નામ પઞ્ચ ભોજનાનિ – ઓદનો, કુમ્માસો, સત્તુ, મચ્છો, મંસં.

અભિહટ્ઠું પવારેય્યાતિ યાવતકં ઇચ્છસિ તાવતકં ગણ્હાહીતિ.

જાનાતિ નામ સામં વા જાનાતિ, અઞ્ઞે વા તસ્સ આરોચેન્તિ, સો વા આરોચેતિ.

આસાદનાપેક્ખોતિ ''ઇમિના ઇમં ચોદેસ્સામિ સારેસ્સામિ પટિચોદેસ્સામિ પટિસારેસ્સામિ મઙ્કુ કરિસ્સામી''તિ અભિહરતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. તસ્સ વચનેન ''ખાદિસ્સામિ ભુઞ્જિસ્સામી''તિ પટિગ્ગણ્હાતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અજ્ઝોહારે અજ્ઝોહારે આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ભોજનપરિયોસાને આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૨૪૫. પવારિતે પવારિતસઞ્ઞી અનતિરિત્તેન ખાદનીયેન વા ભોજનીયેન વા અભિહટ્ઠું પવારેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. પવારિતે વેમતિકો અનતિરિત્તેન ખાદનીયેન વા ભોજનીયેન વા અભિહટ્ઠું પવારેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. પવારિતે અપ્પવારિતસઞ્ઞી અનતિરિત્તેન ખાદનીયેન વા ભોજનીયેન વા અભિહટ્ઠું પવારેતિ, અનાપત્તિ. યામકાલિકં સત્તાહકાલિકં યાવજીવિકં આહારત્થાય અભિહરતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. તસ્સ વચનેન ''ખાદિસ્સામિ ભુઞ્જિસ્સામી''તિ પટિગ્ગણ્હાતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અજ્ઝોહારે અજ્ઝોહારે આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અપ્પવારિતે પવારિતસઞ્ઞી , આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અપ્પવારિતે વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અપ્પવારિતે અપ્પવારિતસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

૨૪૬. અનાપત્તિ અતિરિત્તં કારાપેત્વા દેતિ, ''અતિરિત્તં કારાપેત્વા ભુઞ્જાહી''તિ દેતિ, અઞ્ઞસ્સત્થાય હરન્તો ગચ્છાહીતિ દેતિ, ગિલાનસ્સ સેસકં દેતિ, ''યામકાલિકં સત્તાહકાલિકં યાવજીવિકં સતિ પચ્ચયે પરિભુઞ્જા''તિ દેતિ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

દુતિયપવારણાસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં છટ્ઠં.

૭. વિકાલભોજનસિક્ખાપદં

૨૪૭. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા રાજગહે વિહરતિ વેળુવને કલન્દકનિવાપે. તેન ખો પન સમયેન રાજગહે ગિરગ્ગસમજ્જો હોતિ. સત્તરસવગ્ગિયા ભિક્ખૂ ગિરગ્ગસમજ્જં દસ્સનાય અગમંસુ. મનુસ્સા સત્તરસવગ્ગિયે ભિક્ખૂ પસ્સિત્વા નહાપેત્વા વિલિમ્પેત્વા ભોજેત્વા ખાદનીયં અદંસુ. સત્તરસવગ્ગિયા ભિક્ખૂ ખાદનીયં આદાય આરામં ગન્ત્વા છબ્બગ્ગિયે ભિક્ખૂ એતદવોચું – ''ગણ્હાથાવુસો, ખાદનીયં ખાદથા''તિ. ''કુતો તુમ્હેહિ, આવુસો, ખાદનીયં લદ્ધ''ન્તિ? સત્તરસવગ્ગિયા ભિક્ખૂ છબ્બગ્ગિયાનં ભિક્ખૂનં એતમત્થં આરોચેસું. ''કિં પન તુમ્હે, આવુસો, વિકાલે ભોજનં ભુઞ્જથા''તિ? ''એવમાવુસો''તિ. છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ સત્તરસવગ્ગિયા ભિક્ખૂ વિકાલે ભોજનં ભુઞ્જિસ્સન્તી''તિ! અથ ખો છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ભિક્ખૂનં એતમત્થં આરોચેસું. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ સત્તરસવગ્ગિયા ભિક્ખૂ વિકાલે ભોજનં ભુઞ્જિસ્સન્તી''તિ…પે॰… સચ્ચં કિર તુમ્હે, ભિક્ખવે, વિકાલે ભોજનં ભુઞ્જથાતિ? ''સચ્ચં,

ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ તુમ્હે, મોઘપુરિસા, વિકાલે ભોજનં ભુઞ્જિસ્સથ! નેતં, મોઘપુરિસા, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૨૪૮. યો પન ભિક્ખુ વિકાલે ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા ખાદેય્ય વા ભુઞ્જેય્ય વા, પાચિત્તિય''ન્તિ.

૨૪૯. યો પનાતિ યો યાદિસો…પે॰… **ભિક્ખૂ**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

વિકાલો નામ મજ્ઝન્હિકે વીતિવત્તે યાવ અરુણુગ્ગમના.

ખાદનીયં નામ પઞ્ચ ભોજનાનિ – યામકાલિકં સત્તાહકાલિકં યાવજીવિકં ઠપેત્વા અવસેસં ખાદનીયં નામ.

ભોજનીયં નામ પઞ્ચ ભોજનાનિ – ઓદનો, કુમ્માસો, સત્તુ, મચ્છો, મંસં.

''ખાદિસ્સામિ ભુઞ્જિસ્સામી''તિ પટિગ્ગણ્હાતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અજ્ઝોહારે અજ્ઝોહારે આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૨૫૦. વિકાલે વિકાલસઞ્ઞી ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા ખાદતિ વા ભુઞ્જતિ વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. વિકાલે વેમતિકો ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા ખાદતિ વા ભુઞ્જતિ વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. વિકાલે કાલસઞ્ઞી ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા ખાદતિ વા ભુઞ્જતિ વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

યામકાલિકં સત્તાહકાલિકં યાવજીવિકં આહારત્થાય પટિગ્ગણ્હાતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અજ્ઝોહારે અજ્ઝોહારે આપત્તિ દુક્કટસ્સ. કાલે વિકાલસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. કાલે વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. કાલે કાલસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

૨૫૧. અનાપત્તિ યામકાલિકં સત્તાહકાલિકં યાવજીવિકં સતિ પચ્ચયે પરિભુઞ્જતિ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

વિકાલભોજનસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં સત્તમં.

૮. સન્નિધિકારકસિક્ખાપદં

૨૫૨. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન આયસ્મતો આનન્દસ્સ ઉપજ્ઝાયો આયસ્મા બેલટ્ઠસીસો [બેલટ્ઠિસીસો (સી॰) વેળટ્ઠસીસો (સ્યા॰)] અરઞ્ઞે વિહરતિ. સો પિણ્ડાય ચરિત્વા સુક્ખકુરં આરામં હરિત્વા સુક્ખાપેત્વા નિક્ખિપતિ. યદા આહારેન અત્થો હોતિ, તદા ઉદકેન તેમેત્વા તેમેત્વા ભુઞ્જતિ, ચિરેન ગામં પિણ્ડાય પવિસતિ. ભિક્ખૂ આયસ્મન્તં બેલટ્ઠસીસં એતદવોચું – ''કિસ્સ ત્વં, આવુસો, ચિરેન ગામં પિણ્ડાય પવિસસી''તિ? અથ ખો આયસ્મા બેલટ્ઠસીસો ભિક્ખૂનં એતમત્થં આરોચેસિ. ''કિં પન ત્વં, આવુસો, સન્નિધિકારકં ભોજનં ભુઞ્જસી''તિ? ''એવમાવુસો''તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ આયસ્મા બેલટ્ઠસીસો સન્નિધિકારકં ભોજનં ભુઞ્જિસ્સતી''તિ…પે॰… સચ્ચં કિર ત્વં, બેલટ્ઠસીસ, સન્નિધિકારકં ભોજનં ભુઞ્જસીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ ત્વં, બેલટ્ઠસીસ, સન્નિધિકારકં ભોજનં ભુઞ્જિસ્સસિ! નેતં, બેલટ્ઠસીસ, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

२५३. **"યો પન ભિક્ખુ સન્નિધિકારકં ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા ખાદેય્ય વા ભુઞ્જેય્ય વા, પાચિત્તિય"**ન્તિ.

२५४. યો પનાતિ યો યાદિસો...પે॰... **ભિક્ખૂ**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

સન્નિધિકારકં નામ અજ્જ પટિગ્ગહિતં અપરજ્જુ ખાદિતં હોતિ.

ખાદનીયં નામ પઞ્ચ ભોજનાનિ – યામકાલિકં સત્તાહકાલિકં યાવજીવિકં ઠપેત્વા અવસેસં ખાદનીયં નામ.

ભોજનીયં નામ પઞ્ચ ભોજનાનિ – ઓદનો, કુમ્માસો, સત્તુ, મચ્છો, મંસં.

''ખાદિસ્સામિ ભુઞ્જિસ્સામી''તિ પટિગ્ગણ્હાતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અજ્ઝોહારે અજ્ઝોહારે આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

२५५. સન્નિધિકારકે સન્નિધિકારકસઞ્ઞી ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા ખાદતિ વા ભુઞ્જતિ વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. સન્નિધિકારકે વેમતિકો ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા ખાદતિ વા ભુઞ્જતિ વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. સન્નિધિકારકે અસન્નિધિકારકસઞ્ઞી ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા ખાદતિ વા ભુઞ્જતિ વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

યામકાલિકં સત્તાહકાલિકં યાવજીવિકં આહારત્થાય પટિગ્ગણ્હાતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અજ્ઝોહારે અજ્ઝોહારે આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અસન્નિધિકારકે સન્નિધિકારકસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અસન્નિધિકારકે વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અસન્નિધિકારકે અસન્નિધિકારકસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

२५६. અનાપત્તિ યાવકાલિકં યાવકાલે નિદહિત્વા ભુઞ્જતિ, યામકાલિકં યામે નિદહિત્વા ભુઞ્જતિ, સત્તાહકાલિકં સત્તાહં નિદહિત્વા ભુઞ્જતિ, યાવજીવિકં સતિ પચ્ચયે પરિભુઞ્જતિ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

સન્નિધિકારકસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં અટ્ઠમં.

૯. પણીતભોજનસિક્ખાપદં

२५७. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ પણીતભોજનાનિ અત્તનો અત્થાય વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ સમણા સક્યપુત્તિયા પણીતભોજનાનિ અત્તનો અત્થાય વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જિસ્સન્તિ! કસ્સ સમ્પન્નં ન મનાપં, કસ્સ સાદું ન રુચ્ચતી''તિ!! અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ પણીતભોજનાનિ અત્તનો અત્થાય વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જિસ્સન્તી''તિ ...પે॰... સચ્ચં કિર તુમ્હે, ભિક્ખવે, પણીતભોજનાનિ અત્તનો અત્થાય વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જથાતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા ...પે॰... કથઞ્હિ નામ તુમ્હે, મોઘપુરિસા, પણીતભોજનાનિ અત્તનો અત્થાય વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જિસ્સથ! નેતં, મોઘપુરિસા, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

"યાનિ ખો પન તાનિ પણીતભોજનાનિ, સેય્યથિદં – સપ્પિ નવનીતં તેલં મધુ ફાણિતં મચ્છો મંસં ખીરં દધિ. યો પન ભિક્ખુ એવરૂપાનિ પણીતભોજનાનિ અત્તનો અત્થાય વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જેય્ય, પાચિત્તિય"ન્તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૨૫૮. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ ગિલાના હોન્તિ. ગિલાનપુચ્છકા ભિક્ખૂ ગિલાને ભિક્ખૂ એતદવોચું – ''કચ્ચાવુસો ખમનીયં, કચ્ચિ યાપનીય''ન્તિ? ''પુબ્બે મયં, આવુસો, પણીતભોજનાનિ અત્તનો અત્થાય વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જામ, તેન નો ફાસુ હોતિ; ઇદાનિ પન ''ભગવતા પટિક્ખિત્ત''ન્તિ કુક્કુચ્ચાયન્તા ન વિઞ્ઞાપેમ, તેન નો ન ફાસુ હોતી''તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ગિલાનેન ભિક્ખુના પણીતભોજનાનિ અત્તનો અત્થાય વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જિતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૨૫૯. **''યાનિ ખો પન તાનિ પણીતભોજનાનિ, સેય્યથિદં – સપ્પિ નવનીતં તેલં મધુ ફાણિતં મચ્છો મંસં ખીરં દધિ. યો પન ભિક્ખુ એવરૂપાનિ પણીતભોજનાનિ અગિલાનો અત્તનો અત્થાય વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જેય્ય, પાચિત્તિય''**ન્તિ.

૨૬૦. **યાનિ ખો પન તાનિ પણીતભોજનાની**તિ **સપ્પિ** નામ ગોસપ્પિ વા અજિકાસપ્પિ વા મહિંસસપ્પિ વા, યેસં મંસં કપ્પતિ તેસં સપ્પિ.

નવનીતં નામ તેસઞ્ઞેવ નવનીતં.

તેલં નામ તિલતેલં સાસપતેલં મધુકતેલં એરણ્ડતેલં વસાતેલં.

મધુ નામ મક્ખિકામધુ .

ફાણિતં નામ ઉચ્છુમ્હા નિબ્બત્તં.

મચ્છો નામ ઉદકો [ઉદકચરો (સ્યા॰ ક॰)] વુચ્ચતિ.

મંસં નામ યેસં મંસં કપ્પતિ, તેસં મંસં.

ખીરં નામ ગોખીરં વા અજિકાખીરં વા મહિંસખીરં વા, યેસં મંસં કપ્પતિ, તેસં ખીરં.

દધિ નામ તેસઞ્ઞેવ દધિ.

યો પનાતિ યો યાદિસો…પે॰… **ભિક્ખૂ**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

એવરૂપાનિ પણીતભોજનાનીતિ તથારૂપાનિ પણીતભોજનાનિ.

અગિલાનો નામ યસ્સ વિના પણીતભોજનાનિ ફાસુ હોતિ.

ગિલાનો નામ યસ્સ વિના પણીતભોજનાનિ ન ફાસુ હોતિ.

અગિલાનો અત્તનો અત્થાય વિઞ્ઞાપેતિ, પયોગે [પયોગે પયોગે (ક॰)] દુક્કટં. પટિલાભેન ‘‘ભુઞ્જિસ્સામી’’તિ પટિગ્ગણ્હાતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અજ્ઝોહારે અજ્ઝોહારે આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૨૬૧. અગિલાનો અગિલાનસઞ્ઞી પણીતભોજનાનિ અત્તનો અત્થાય વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અગિલાનો વેમતિકો પણીતભોજનાનિ અત્તનો અત્થાય વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અગિલાનો ગિલાનસઞ્ઞી પણીતભોજનાનિ અત્તનો અત્થાય વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

ગિલાનો અગિલાનસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ગિલાનો વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ગિલાનો ગિલાનસઞ્ઞી અનાપત્તિ.

૨૬૨. અનાપત્તિ ગિલાનસ્સ, ગિલાનો હુત્વા વિઞ્ઞાપેત્વા અગિલાનો ભુઞ્જતિ, ગિલાનસ્સ સેસકં ભુઞ્જતિ, ઞાતકાનં પવારિતાનં અઞ્ઞસ્સત્થાય અત્તનો ધનેન, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

પણીતભોજનસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં નવમં.

૧૦. દન્તપોનસિક્ખાપદં

૨૬૩. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા વેસાલિયં વિહરતિ મહાવને કૂટાગારસાલાયં. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરો ભિક્ખુ સબ્બપંસુકૂલિકો સુસાને વિહરતિ. સો મનુસ્સેહિ દિય્યમાનં ન ઇચ્છતિ પટિગ્ગહેતું, સુસાનેપિ રુક્ખમૂલેપિ ઉમ્મારેપિ અય્યવોસાટિતકાનિ સામં ગહેત્વા પરિભુઞ્જતિ [ભુઞ્જતિ (સ્યા॰)]. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ અયં ભિક્ખુ અમ્હાકં અય્યવોસાટિતકાનિ સામં ગહેત્વા પરિભુઞ્જિસ્સતિ! થેરોયં ભિક્ખુ વઠરો મનુસ્સમંસં મઞ્ઞે ખાદતી’’તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુ અદિન્નં મુખદ્વારં આહારં આહરિસ્સતી’’તિ…પે॰… સચ્ચં કિર ત્વં, ભિક્ખુ, અદિન્નં મુખદ્વારં આહારં આહરસીતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ ત્વં, મોઘપુરિસ, અદિન્નં મુખદ્વારં આહારં આહરિસ્સસિ! નેતં, મોઘપુરિસ, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

‘‘યો પન ભિક્ખુ અદિન્નં મુખદ્વારં આહારં આહરેય્ય, પાચિત્તિય’’ન્તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૨૬૪. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ ઉદકદન્તપોને [ઉદકદન્તપોણે (સ્યા॰ ક॰)] કુક્કુચ્ચાયન્તિ . ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું…પે॰… ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઉદકદન્તપોનં સામં ગહેત્વા પરિભુઞ્જિતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૨૬૫. **‘‘યો પન ભિક્ખુ અદિન્નં મુખદ્વારં આહારં આહરેય્ય, અઞ્ઞત્ર ઉદકદન્તપોના, પાચિત્તિય’’**ન્તિ.

૨૬૬. **યો પના**તિ યો યાદિસો…પે॰… **ભિક્ખૂ**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

અદિન્નં નામ અપ્પટિગ્ગહિતકં વુચ્ચતિ.

દિન્નં નામ કાયેન વા કાયપટિબદ્ધેન વા નિસ્સગ્ગિયેન વા દેન્તે હત્થપાસે ઠિતો કાયેન વા કાયપટિબદ્ધેન વા પટિગ્ગણ્હાતિ, એતં દિન્નં નામ.

આહારો નામ ઉદકદન્તપોનં ઠપેત્વા યંકિઞ્ચિ અજ્ઝોહરણીયં, એસો આહારો નામ.

અઞ્ઞત્ર ઉદકદન્તપોનાતિ ઠપેત્વા ઉદકદન્તપોનં.

''ખાદિસ્સામિ ભુઞ્જિસ્સામી''તિ ગણ્હાતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અજ્ઝોહારે અજ્ઝોહારે આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૨૬૭. અપ્પટિગ્ગહિતકે અપ્પટિગ્ગહિતકસઞ્ઞી અદિન્નં મુખદ્વારં આહારં આહારેતિ, અઞ્ઞત્ર ઉદકદન્તપોના, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અપ્પટિગ્ગહિતકે વેમતિકો અદિન્નં મુખદ્વારં આહારં આહારેતિ, અઞ્ઞત્ર ઉદકદન્તપોના, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અપ્પટિગ્ગહિતકે પટિગ્ગહિતકસઞ્ઞી અદિન્નં મુખદ્વારં આહારં આહારેતિ, અઞ્ઞત્ર ઉદકદન્તપોના, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

પટિગ્ગહિતકે અપ્પટિગ્ગહિતકસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. પટિગ્ગહિતકે વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. પટિગ્ગહિતકે પટિગ્ગહિતકસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

૨૬૮. અનાપત્તિ ઉદકદન્તપોને, ચત્તારિ મહાવિકતાનિ સતિ પચ્ચયે અસતિ કપ્પિયકારકે સામં ગહેત્વા પરિભુઞ્જતિ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

દન્તપોનસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં દસમં.

ભોજનવગ્ગો ચતુત્થો.

તસ્સુદ્દાનં –

પિણ્ડો ગણં પરં પૂવં, દ્વે ચ વુત્તા પવારણા;
વિકાલે સન્નિધી ખીરં, દન્તપોનેન તે દસાતિ.

૫. અચેલકવગ્ગો

૧. અચેલકસિક્ખાપદં

૨૬૯. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા વેસાલિયં વિહરતિ મહાવને કૂટાગારસાલાયં. તેન ખો પન સમયેન સઙ્ઘસ્સ ખાદનીયં ઉસ્સન્નં હોતિ. અથ ખો આયસ્મા આનન્દો ભગવતો એતમત્થં આરોચેસિ. ''તેનહાનન્દ, વિઘાસાદાનં પૂવં દેહી''તિ. ''એવં ભન્તે''તિ ખો આયસ્મા આનન્દો ભગવતો પટિસ્સુણિત્વા વિઘાસાદે પટિપાટિયા નિસીદાપેત્વા એકેકં પૂવં દેન્તો અઞ્ઞતરિસ્સા પરિબ્બાજિકાય એકં મઞ્ઞમાનો દ્વે પૂવે અદાસિ. સામન્તા પરિબ્બાજિકાયો તં પરિબ્બાજિકં એતદવોચું – ''જારો તે એસો સમણો''તિ. ''ન મે સો સમણો જારો, એકં મઞ્ઞમાનો દ્વે પૂવે અદાસી''તિ. દુતિયમ્પિ ખો…પે॰… તતિયમ્પિ ખો આયસ્મા આનન્દો એકેકં પૂવં દેન્તો

તસ્સાયેવ પરિબ્બાજિકાય એકં મઞ્ઞમાનો દ્વે પૂવે અદાસિ. સામન્તા પરિબ્બાજિકાયો તં પરિબ્બાજિકં એતદવોચું – ''જારો તે એસો સમણો''તિ. ''ન મે સો સમણો જારો, એકં મઞ્ઞમાનો દ્વે પૂવે અદાસી''તિ. ''જારો ન જારો''તિ ભણિંસુ. અઞ્ઞતરોપિ આજીવકો પરિવેસનં અગમાસિ. અઞ્ઞતરો ભિક્ખુ પહૂતેન સપ્પિના ઓદનં મદ્દિત્વા તસ્સ આજીવકસ્સ મહન્તં પિણ્ડં અદાસિ. અથ ખો સો આજીવકો તં પિણ્ડં આદાય અગમાસિ. અઞ્ઞતરો આજીવકો તં આજીવકં એતદવોચ – ''કુતો તયા, આવુસો, પિણ્ડો લદ્ધો''તિ? ''તસ્સાવુસો, સમણસ્સ ગોતમસ્સ મુણ્ડગહપતિકસ્સ પરિવેસનાય લદ્ધો''તિ.

અસ્સોસું ખો ઉપાસકા તેસં આજીવકાનં ઇમં કથાસલ્લાપં. અથ ખો તે ઉપાસકા યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિંસુ; ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિંસુ. એકમન્તં નિસિન્ના ખો તે ઉપાસકા ભગવન્તં એતદવોચું – ''ઇમે, ભન્તે, તિત્થિયા અવણ્ણકામા બુદ્ધસ્સ અવણ્ણકામા ધમ્મસ્સ અવણ્ણકામા સઙ્ઘસ્સ. સાધુ, ભન્તે, અય્યા તિત્થિયાનં સહત્થા ન દદેય્યુ''ન્તિ. અથ ખો ભગવા તે ઉપાસકે ધમ્મિયા કથાય સન્દસ્સેસિ સમાદપેસિ સમુત્તેજેસિ સમ્પહંસેસિ. અથ ખો તે ઉપાસકા ભગવતા ધમ્મિયા કથાય સન્દસ્સિતા સમાદપિતા સમુત્તેજિતા સમ્પહંસિતા ઉટ્ઠાયાસના ભગવન્તં અભિવાદેત્વા પદક્ખિણં કત્વા પક્કમિંસુ. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''તેન હિ, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞપેસ્સામિ દસ અત્થવસે પટિચ્ચ – સઙ્ઘસુટ્ઠુતાય, સઙ્ઘફાસુતાય ...પે॰... સદ્ધમ્મટ્ઠિતિયા, વિનયાનુગ્ગહાય. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૨૭૦. ''**યો પન ભિક્ખુ અચેલકસ્સ વા પરિબ્બાજકસ્સ વા પરિબ્બાજિકાય વા સહત્થા ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા દદેય્ય, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૨૭૧. **યો પના**તિ યો યાદિસો...પે॰... **ભિક્ખૂ**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

અચેલકો નામ યો કોચિ પરિબ્બાજકસમાપન્નો નગ્ગો.

પરિબ્બાજકો નામ ભિક્ખુઞ્ચ સામણેરઞ્ચ ઠપેત્વા યો કોચિ પરિબ્બાજકસમાપન્નો.

પરિબ્બાજિકા નામ ભિક્ખુનિઞ્ચ સિક્ખમાનઞ્ચ સામણેરિઞ્ચ ઠપેત્વા યા કાચિ પરિબ્બાજિકસમાપન્ના.

ખાદનીયં નામ પઞ્ચ ભોજનાનિ – ઉદકદન્તપોનં ઠપેત્વા અવસેસં ખાદનીયં નામ.

ભોજનીયં નામ પઞ્ચ ભોજનાનિ – ઓદનો, કુમ્માસો, સત્તુ, મચ્છો, મંસં.

દદેય્યાતિ કાયેન વા કાયપટિબદ્ધેન વા નિસ્સગ્ગિયેન વા દેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૨૭૨. તિત્થિયે તિત્થિયસઞ્ઞી સહત્થા ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા દેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. તિત્થિયે વેમતિકો સહત્થા ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા દેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. તિત્થિયે અતિત્થિયસઞ્ઞી સહત્થા ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા દેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

ઉદકદન્તપોનં દેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અતિત્થિયે તિત્થિયસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અતિત્થિયે વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અતિત્થિયે અતિત્થિયસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

૨૭૩. અનાપત્તિ દાપેતિ ન દેતિ, ઉપનિક્ખિપિત્વા દેતિ, બાહિરાલેપં દેતિ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

અચેલકસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં પઠમં.

૨. ઉય્યોજનસિક્ખાપદં

૨૭૪. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન આયસ્મા ઉપનન્દો સક્યપુત્તો ભાતુનો સદ્ધિવિહારિકં ભિક્ખું એતદવોચ – ''એહાવુસો, ગામં પિણ્ડાય પવિસિસ્સામા''તિ. તસ્સ અદાપેત્વા ઉય્યોજેસિ – ''ગચ્છાવુસો, ન મે તયા સદ્ધિં કથા વા નિસજ્જા વા ફાસુ હોતિ, એકકસ્સ મે કથા વા નિસજ્જા વા ફાસુ હોતી''તિ. અથ ખો સો ભિક્ખુ ઉપકટ્ઠે કાલે નાસક્ખિ પિણ્ડાય ચરિતું, પટિક્કમનેપિ ભત્તવિસ્સગ્ગં ન સમ્ભાવેસિ, છિન્નભત્તો અહોસિ. અથ ખો સો ભિક્ખુ આરામં ગન્ત્વા ભિક્ખૂનં એતમત્થં આરોચેસિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ આયસ્મા ઉપનન્દો સક્યપુત્તો ભિક્ખું – 'એહાવુસો, ગામં પિણ્ડાય પવિસિસ્સામા'તિ તસ્સ અદાપેત્વા ઉય્યોજેસ્સતી''તિ ...પે॰... સચ્ચં કિર ત્વં, ઉપનન્દ, ભિક્ખું – ''એહાવુસો, ગામં પિણ્ડાય પવિસિસ્સામા''તિ તસ્સ અદાપેત્વા ઉય્યોજેસીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ ત્વં, મોઘપુરિસ, ભિક્ખું – ''એહાવુસો, ગામં પિણ્ડાય પવિસિસ્સામા''તિ તસ્સ અદાપેત્વા ઉય્યોજેસ્સસિ! નેતં, મોઘપુરિસ, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે , ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૨૭૫. ''**યો પન ભિક્ખુ ભિક્ખું – ''એહાવુસો, ગામં વા નિગમં વા પિણ્ડાય પવિસિસ્સામા'તિ તસ્સ દાપેત્વા વા અદાપેત્વા વા ઉય્યોજેય્ય – 'ગચ્છાવુસો, ન મે તયા સદ્ધિં કથા વા નિસજ્જા વા ફાસુ હોતિ, એકકસ્સ મે કથા વા નિસજ્જા વા ફાસુ હોતી'તિ, એતદેવ પચ્ચયં કરિત્વા અનઞ્ઞં, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૨૭૬. **યો પના**તિ યો, યાદિસો...પે॰... **ભિક્ખૂ**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

ભિક્ખુન્તિ અઞ્ઞં ભિક્ખું.

એહાવુસો, ગામં વા નિગમં વાતિ ગામોપિ નિગમોપિ નગરમ્પિ, ગામો ચેવ નિગમો ચ.

તસ્સ દાપેત્વાતિ યાગું વા ભત્તં વા ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા દાપેત્વા.

અદાપેત્વાતિ ન કિઞ્ચિ દાપેત્વા.

ઉય્યોજેય્યાતિ માતુગામેન સદ્ધિં હસિતુકામો કીળિતુકામો રહો નિસીદિતુકામો અનાચારં આચરિતુકામો એવં વદેતિ – ''ગચ્છાવુસો, ન મે તયા સદ્ધિં કથા વા નિસજ્જા વા ફાસુ હોતિ, એકકસ્સ મે કથા વા નિસજ્જા વા ફાસુ હોતી''તિ ઉય્યોજેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. દસ્સનૂપચારં વા સવનૂપચારં વા વિજહન્તસ્સ આપત્તિ દુક્કટસ્સ. વિજહિતે, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

એતદેવ પચ્ચયં કરિત્વા અનઞ્ઞન્તિ ન અઞ્ઞો કોચિ પચ્ચયો હોતિ ઉય્યોજેતું.

૨૭૭. ઉપસમ્પન્ને ઉપસમ્પન્નસઞ્ઞી ઉય્યોજેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ . ઉપસમ્પન્ને વેમતિકો ઉય્યોજેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉપસમ્પન્ને અનુપસમ્પન્નસઞ્ઞી ઉય્યોજેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

કલિસાસનં આરોપેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્નં ઉય્યોજેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. કલિસાસનં આરોપેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્ને ઉપસમ્પન્નસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્ને વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્ને અનુપસમ્પન્નસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૨૭૮. અનાપત્તિ ''ઉભો એકતો ન યાપેસ્સામા''તિ ઉય્યોજેતિ, ''મહગ્ઘં ભણ્ડં પસ્સિત્વા લોભધમ્મં ઉપ્પાદેસ્સતી''તિ ઉય્યોજેતિ, ''માતુગામં પસ્સિત્વા અનભિરતિં ઉપ્પાદેસ્સતી''તિ ઉય્યોજેતિ, ''ગિલાનસ્સ વા ઓહિય્યકસ્સ વા વિહારપાલસ્સ વા યાગું વા ભત્તં વા ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા નીહરા''તિ ઉય્યોજેતિ, ન અનાચારં આચરિતુકામો, સતિ કરણીયે ઉય્યોજેતિ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

ઉય્યોજનસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં દુતિયં.

૩. સભોજનસિક્ખાપદં

૨૭૯. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન આયસ્મા ઉપનન્દો સક્યપુત્તો સહાયકસ્સ ઘરં ગન્ત્વા તસ્સ પજાપતિયા સદ્ધિં સયનિઘરે [સયનીઘરે (સ્યા॰)] નિસજ્જં કપ્પેસિ. અથ ખો સો પુરિસો યેનાયસ્મા ઉપનન્દો સક્યપુત્તો તેનુપસઙ્કમિ; ઉપસઙ્કમિત્વા આયસ્મન્તં ઉપનન્દં સક્યપુત્તં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિ. એકમન્તં નિસિન્નો ખો સો પુરિસો પજાપતિં એતદવોચ – ''દદેહાય્યસ્સ ભિક્ખ''ન્તિ. અથ ખો સા ઇત્થી આયસ્મતો ઉપનન્દસ્સ સક્યપુત્તસ્સ ભિક્ખં અદાસિ. અથ ખો સો પુરિસો આયસ્મન્તં ઉપનન્દં સક્યપુત્તં એતદવોચ – ''ગચ્છથ, ભન્તે, યતો અય્યસ્સ ભિક્ખા દિન્ના''તિ. અથ ખો સા ઇત્થી સલ્લક્ખેત્વા – ''પરિયુટ્ઠિતો અયં પુરિસો''તિ, આયસ્મન્તં ઉપનન્દં સક્યપુત્તં એતદવોચ – ''નિસીદથ, ભન્તે, મા અગમિત્થા''તિ. દુતિયમ્પિ ખો સો પુરિસો...પે॰... તતિયમ્પિ ખો સો પુરિસો આયસ્મન્તં ઉપનન્દં સક્યપુત્તં એતદવોચ – ''ગચ્છથ, ભન્તે, યતો અય્યસ્સ ભિક્ખા દિન્ના''તિ. તતિયમ્પિ ખો સા ઇત્થી આયસ્મન્તં ઉપનન્દં સક્યપુત્તં એતદવોચ – ''નિસીદથ, ભન્તે, મા અગમિત્થા''તિ.

અથ ખો સો પુરિસો નિક્ખમિત્વા ભિક્ખૂ ઉજ્ઝાપેસિ – ''અયં, ભન્તે, અય્યો ઉપનન્દો મય્હં પજાપતિયા સદ્ધિં સયનિઘરે નિસિન્નો. સો મયા ઉય્યોજીયમાનો ન ઇચ્છતિ ગન્તું. બહુકિચ્ચા મયં બહુકરણીયા''તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ આયસ્મા ઉપનન્દો સક્યપુત્તો સભોજને કુલે અનુપખજ્જ નિસજ્જં કપ્પેસ્સતી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર ત્વં, ઉપનન્દ, સભોજને કુલે અનુપખજ્જ નિસજ્જં કપ્પેસીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ ત્વં, મોઘપુરિસ, સભોજને કુલે અનુપખજ્જ નિસજ્જં કપ્પેસ્સસિ! નેતં, મોઘપુરિસ, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૨૮૦. ''**યો પન ભિક્ખુ સભોજને કુલે અનુપખજ્જ નિસજ્જં કપ્પેય્ય, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

२८१. **યો પનાતિ** યો યાદિસો...પે॰... **ભિક્ખૂતિ**...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

સભોજનં નામ કુલં ઇત્થી ચેવ હોતિ પુરિસો ચ, ઇત્થી ચ પુરિસો ચ ઉભો અનિક્ખન્તા હોન્તિ, ઉભો અવીતરાગા.

અનુપખજ્જાતિ અનુપવિસિત્વા.

નિસજ્જં કપ્પેય્યાતિ મહલ્લકે ઘરે પિટ્ઠસઙ્ઘાટસ્સ [પિટ્ઠિસઙ્ઘાટસ્સ (સ્યા॰)] હત્થપાસં વિજહિત્વા નિસીદતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ખુદ્દકે ઘરે પિટ્ઠિવંસં અતિક્કમિત્વા નિસીદતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

२८२. સયનિઘરે સયનિઘરસઞ્ઞી સભોજને કુલે અનુપખજ્જ નિસજ્જં કપ્પેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. સયનિઘરે વેમતિકો સભોજને કુલે અનુપખજ્જ નિસજ્જં કપ્પેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. સયનિઘરે નસયનિઘરસઞ્ઞી સભોજને કુલે અનુપખજ્જ નિસજ્જં કપ્પેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

નસયનિઘરે સયનિઘરસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. નસયનિઘરે વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. નસયનિઘરે નસયનિઘરસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

२८३. અનાપત્તિ મહલ્લકે ઘરે પિટ્ઠસઙ્ઘાટસ્સ હત્થપાસં અવિજહિત્વા નિસીદતિ, ખુદ્દકે ઘરે પિટ્ઠિવંસં અનતિક્કમિત્વા નિસીદતિ, ભિક્ખુ દુતિયો હોતિ, ઉભો નિક્ખન્તા હોન્તિ, ઉભો વીતરાગા, નસયનિઘરે, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

સભોજનસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં તતિયં.

४. રહોપટિચ્છન્નસિક્ખાપદં

२८४. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન આયસ્મા ઉપનન્દો સક્યપુત્તો સહાયકસ્સ ઘરં ગન્ત્વા તસ્સ પજાપતિયા સદ્ધિં રહો પટિચ્છન્ને આસને નિસજ્જં કપ્પેસિ. અથ ખો સો પુરિસો ઉજ્ઝાયતિ ખિય્યતિ વિપાચેતિ – ''કથઞ્હિ નામ અય્યો ઉપનન્દો મય્હં પજાપતિયા સદ્ધિં રહો પટિચ્છન્ને આસને નિસજ્જં કપ્પેસ્સતી''તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ તસ્સ પુરિસસ્સ ઉજ્ઝાયન્તસ્સ ખિય્યન્તસ્સ વિપાચેન્તસ્સ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – કથઞ્હિ નામ આયસ્મા ઉપનન્દો સક્યપુત્તો માતુગામેન સદ્ધિં રહો પટિચ્છન્ને આસને નિસજ્જં કપ્પેસ્સતીતિ...પે॰... સચ્ચં કિર ત્વં, ઉપનન્દ, માતુગામેન સદ્ધિં રહો પટિચ્છન્ને આસને નિસજ્જં કપ્પેસીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ ત્વં, મોઘપુરિસ, માતુગામેન સદ્ધિં રહો પટિચ્છન્ને આસને નિસજ્જં કપ્પેસ્સસિ! નેતં, મોઘપુરિસ, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

२८५. **''યો પન ભિક્ખુ માતુગામેન સદ્ધિં રહો પટિચ્છન્ને આસને નિસજ્જં કપ્પેય્ય, પાચિત્તિય''**ન્તિ.

२८६. **યો પનાતિ** યો યાદિસો...પે॰... **ભિક્ખૂતિ**...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

માતુગામો નામ મનુસ્સિત્થી, ન યક્ખી ન પેતી ન તિરચ્છાનગતા, અન્તમસો તદહુજાતાપિ દારિકા, પગેવ મહત્તરી.

સદ્ધિન્તિ એકતો.

[પાચિ॰ ૨૦૦,૨૯૧; પારા॰ ૪૪૫,૪૫૪] **રહો** નામ ચક્ખુસ્સ રહો સોતસ્સ રહો. ચક્ખુસ્સ રહો નામ ન સક્કા હોતિ અક્ખિં વા નિખણીયમાને ભમુકં વા ઉક્ખિપીયમાને સીસં વા ઉક્ખિપીયમાને પસ્સિતું. સોતસ્સ રહો નામ ન સક્કા હોતિ પકતિકથા સોતું.

[પારા॰ ૪૪૫] **પટિચ્છન્નં** નામ આસનં કુટ્ટેન [કુડ્ડેન (સી॰ સ્યા॰)] વા કવાટેન વા કિલઞ્જેન વા સાણિપાકારેન વા રુક્ખેન વા થમ્ભેન વા કોત્થળિયા [કોટ્ઠળિયા (સી॰ સ્યા॰) કોત્થળિકાય (ક॰)] વા, યેન કેનચિ પટિચ્છન્નં હોતિ.

નિસજ્જં કપ્પેય્યાતિ માતુગામે નિસિન્ને ભિક્ખુ ઉપનિસિન્નો વા હોતિ ઉપનિપન્નો વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ભિક્ખુ નિસિન્ને માતુગામો ઉપનિસિન્નો વા હોતિ ઉપનિપન્નો વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉભો વા નિસિન્ના હોન્તિ ઉભો વા નિપન્ના, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૨૮૭. માતુગામે માતુગામસઞ્ઞી રહો પટિચ્છન્ને આસને નિસજ્જં કપ્પેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. માતુગામે વેમતિકો રહો પટિચ્છન્ને આસને નિસજ્જં કપ્પેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. માતુગામે અમાતુગામસઞ્ઞી રહો પટિચ્છન્ને આસને નિસજ્જં કપ્પેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

યક્ખિયા વા પેતિયા વા પણ્ડકેન વા તિરચ્છાનગતાય વા મનુસ્સવિગ્ગહિત્થિયા વા સદ્ધિં રહો પટિચ્છન્ને આસને નિસજ્જં કપ્પેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અમાતુગામે માતુગામસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અમાતુગામે વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અમાતુગામે અમાતુગામસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

૨૮૮. અનાપત્તિ યો કોચિ વિઞ્ઞૂ પુરિસો દુતિયો હોતિ, તિટ્ઠતિ ન નિસીદતિ, અરહોપેક્ખો, અઞ્ઞવિહિતો નિસીદતિ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

રહોપટિચ્છન્નસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં ચતુત્થં.

૫. રહોનિસજ્જસિક્ખાપદં

૨૮૯. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન આયસ્મા ઉપનન્દો સક્યપુત્તો સહાયકસ્સ ઘરં ગન્ત્વા તસ્સ પજાપતિયા સદ્ધિં એકો એકાય રહો નિસજ્જં કપ્પેસિ. અથ ખો સો પુરિસો ઉજ્ઝાયતિ ખિય્યતિ વિપાચેતિ – ''કથઞ્હિ નામ અય્યો ઉપનન્દો મય્હં પજાપતિયા સદ્ધિં એકો એકાય રહો નિસજ્જં કપ્પેસ્સતી''તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ તસ્સ પુરિસસ્સ ઉજ્ઝાયન્તસ્સ ખિય્યન્તસ્સ વિપાચેન્તસ્સ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ આયસ્મા ઉપનન્દો સક્યપુત્તો માતુગામેન સદ્ધિં એકો એકાય રહો નિસજ્જં કપ્પેસ્સતી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર ત્વં, ઉપનન્દ, માતુગામેન સદ્ધિં એકો એકાય રહો નિસજ્જં કપ્પેસીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰...

કથઞ્હિ નામ ત્વં, મોઘપુરિસ, માતુગામેન સદ્ધિં એકો એકાય રહો નિસજ્જં કપ્પેસ્સસિ! નેતં, મોઘપુરિસ, અપ્પસન્નાનં વા પાસાદાય...પે°... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૨૯૦. **"યો પન ભિક્ખુ માતુગામેન સદ્ધિં એકો એકાય રહો નિસજ્જં કપ્પેય્ય, પાચિત્તિય"**ન્તિ.

૨૯૧. **યો પના**તિ યો યાદિસો...પે°... **ભિક્ખૂ**તિ...પે°... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

માતુગામો નામ મનુસ્સિત્થી, ન યક્ખી ન પેતી ન તિરચ્છાનગતા, વિઞ્ઞૂ પટિબલા સુભાસિતદુબ્ભાસિતં દુટ્ઠુલ્લાદુટ્ઠુલ્લં આજાનિતું.

સદ્ધિન્તિ એકતો.

એકો એકાયાતિ ભિક્ખુ ચેવ હોતિ માતુગામો ચ.

[પાચિ° ૨૦૦,૨૮૬; પારા° ૪૪૫,૪૫૪] **રહો** નામ ચક્ખુસ્સ રહો, સોતસ્સ રહો. **ચક્ખુસ્સ રહો** નામ ન સક્કા હોતિ અક્ખિં વા નિખણીયમાને ભમુકં વા ઉક્ખિપીયમાને સીસં વા ઉક્ખિપીયમાને પસ્સિતું. **સોતસ્સ રહો** નામ ન સક્કા હોતિ પકતિકથા સોતું.

નિસજ્જં કપ્પેય્યાતિ માતુગામે નિસિન્ને ભિક્ખુ ઉપનિસિન્નો વા હોતિ ઉપનિપન્નો વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ભિક્ખુ નિસિન્ને માતુગામો ઉપનિસિન્નો વા હોતિ ઉપનિપન્નો વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉભો વા નિસિન્ના હોન્તિ ઉભો વા નિપન્ના, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૨૯૨. માતુગામે માતુગામસઞ્ઞી એકો એકાય રહો નિસજ્જં કપ્પેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. માતુગામે વેમતિકો એકો એકાય રહો નિસજ્જં કપ્પેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. માતુગામે અમાતુગામસઞ્ઞી એકો એકાય રહો નિસજ્જં કપ્પેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

યક્ખિયા વા પેતિયા વા પણ્ડકેન વા તિરચ્છાનગતમનુસ્સવિગ્ગહિત્થિયા વા [તિરચ્છાનગતાય વા મનુસ્સવિગ્ગહિત્થિયા વા (ક°)] સદ્ધિં એકો એકાય રહો નિસજ્જં કપ્પેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અમાતુગામે માતુગામસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અમાતુગામે વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અમાતુગામે અમાતુગામસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

૨૯૩. અનાપત્તિ યો કોચિ વિઞ્ઞૂ પુરિસો દુતિયો હોતિ, તિટ્ઠતિ ન નિસીદતિ, અરહોપેક્ખો અઞ્ઞવિહિતો નિસીદતિ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

રહોનિસજ્જસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં પઞ્ચમં.

૬. ચારિત્તસિક્ખાપદં

૨૯૪. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા રાજગહે વિહરતિ વેળુવને કલન્દકનિવાપે. તેન ખો પન સમયેન આયસ્મતો ઉપનન્દસ્સ સક્યપુત્તસ્સ ઉપટ્ઠાકકુલં આયસ્મન્તં ઉપનન્દં સક્યપુત્તં ભત્તેન નિમન્તેસિ. અઞ્ઞેપિ ભિક્ખૂ

ભત્તેન નિમન્તેસિ. તેન ખો પન સમયેન આયસ્મા ઉપનન્દો સક્યપુત્તો પુરેભત્તં, કુલાનિ પયિરુપાસતિ. અથ ખો તે ભિક્ખૂ તે મનુસ્સે એતદવોચું – ''દેથાવુસો ભત્ત''ન્તિ. ''આગમેથ, ભન્તે, યાવાય્યો ઉપનન્દો આગચ્છતી''તિ. દુતિયમ્પિ ખો તે ભિક્ખૂ...પે॰... તતિયમ્પિ ખો તે ભિક્ખૂ તે મનુસ્સે એતદવોચું – ''દેથાવુસો, ભત્તં; પુરે કાલો અતિક્કમતી''તિ. ''યમ્પિ મયં, ભન્તે, ભત્તં કરિમ્હા અય્યસ્સ ઉપનન્દસ્સ કારણા. આગમેથ, ભન્તે, યાવાય્યો ઉપનન્દો આગચ્છતી''તિ.

અથ ખો આયસ્મા ઉપનન્દો સક્યપુત્તો પુરેભત્તં કુલાનિ પયિરુપાસિત્વા દિવા આગચ્છતિ. ભિક્ખૂ ન ચિત્તરૂપં ભુઞ્જિંસુ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ આયસ્મા ઉપનન્દો સક્યપુત્તો નિમન્તિતો સભત્તો સમાનો પુરેભત્તં કુલેસુ ચારિત્તં આપજ્જિસ્સતી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર ત્વં, ઉપનન્દ, નિમન્તિતો સભત્તો સમાનો પુરેભત્તં કુલેસુ ચારિત્તં આપજ્જસીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા... પે॰... કથઞ્હિ નામ ત્વં, મોઘપુરિસ, નિમન્તિતો સભત્તો સમાનો પુરેભત્તં કુલેસુ ચારિત્તં આપજ્જિસ્સસિ! નેતં, મોઘપુરિસ, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

''**યો પન ભિક્ખુ નિમન્તિતો સભત્તો સમાનો પુરેભત્તં કુલેસુ ચારિત્તં આપજ્જેય્ય, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૨૯૫. [મહાવ॰ ૨૭૭] તેન ખો પન સમયેન આયસ્મતો ઉપનન્દસ્સ સક્યપુત્તસ્સ ઉપટ્ઠાકકુલં સઙ્ઘસ્સત્થાય ખાદનીયં પાહેસિ – ''અય્યસ્સ ઉપનન્દસ્સ દસ્સેત્વા સઙ્ઘસ્સ દાતબ્બ''ન્તિ. તેન ખો પન સમયેન આયસ્મા ઉપનન્દો સક્યપુત્તો ગામં પિણ્ડાય પવિટ્ઠો હોતિ. અથ ખો તે મનુસ્સા આરામં ગન્ત્વા ભિક્ખૂ પુચ્છિંસુ – ''કહં, ભન્તે, અય્યો ઉપનન્દો''તિ ? ''એસાવુસો, આયસ્મા ઉપનન્દો સક્યપુત્તો ગામં પિણ્ડાય પવિટ્ઠો''તિ. ''ઇદં, ભન્તે, ખાદનીયં અય્યસ્સ ઉપનન્દસ્સ દસ્સેત્વા સઙ્ઘસ્સ દાતબ્બ''ન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''તેન હિ, ભિક્ખવે, પટિગ્ગહેત્વા નિક્ખિપથ યાવ ઉપનન્દો આગચ્છતી''તિ.

અથ ખો આયસ્મા ઉપનન્દો સક્યપુત્તો – ''ભગવતા પટિક્ખિત્તં પુરેભત્તં કુલેસુ ચારિત્તં આપજ્જિતુ''ન્તિ પચ્છાભત્તં કુલાનિ પયિરુપાસિત્વા દિવા પટિક્કમિ, ખાદનીયં ઉસ્સારિયિત્થ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ આયસ્મા ઉપનન્દો સક્યપુત્તો પચ્છાભત્તં કુલેસુ ચારિત્તં આપજ્જિસ્સતી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર ત્વં, ઉપનન્દ, પચ્છાભત્તં કુલેસુ ચારિત્તં આપજ્જસીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ ત્વં, મોઘપુરિસ, પચ્છાભત્તં કુલેસુ ચારિત્તં આપજ્જિસ્સસિ! નેતં, મોઘપુરિસ, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન ભિક્ખવે ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

''**યો પન ભિક્ખુ નિમન્તિતો સભત્તો સમાનો પુરેભત્તં વા પચ્છાભત્તં વા કુલેસુ ચારિત્તં આપજ્જેય્ય, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૨૯૬. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ ચીવરદાનસમયે કુક્કુચ્ચાયન્તા કુલાનિ ન પયિરુપાસન્તિ. ચીવરં પરિત્તં ઉપ્પજ્જતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું...પે॰... અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ચીવરદાનસમયે કુલાનિ પયિરુપાસિતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

"**યો પન ભિક્ખુ નિમન્તિતો સભત્તો સમાનો પુરેભત્તં વા પચ્છાભત્તં વા કુલેસુ ચારિત્તં આપજ્જેય્ય, અઞ્ઞત્ર સમયા, પાચિત્તિયં. તત્થાયં સમયો. ચીવરદાનસમયો – અયં તત્થ સમયો**"તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૨૯૭. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ ચીવરકમ્મં કરોન્તિ, અત્થો ચ હોતિ સૂચિયાપિ સુત્તેનપિ સત્થકેનપિ. ભિક્ખૂ કુક્કુચ્ચાયન્તા કુલાનિ ન પયિરુપાસન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું...પે॰... અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ચીવરકારસમયે કુલાનિ પયિરુપાસિતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

"**યો પન ભિક્ખુ નિમન્તિતો સભત્તો સમાનો પુરેભત્તં વા પચ્છાભત્તં વા કુલેસુ ચારિત્તં આપજ્જેય્ય , અઞ્ઞત્ર સમયા, પાચિત્તિયં . તત્થાયં સમયો. ચીવરદાનસમયો, ચીવરકારસમયો – અયં તત્થ સમયો**"તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૨૯૮. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ ગિલાના હોન્તિ, અત્થો ચ હોતિ ભેસજ્જેહિ. ભિક્ખૂ કુક્કુચ્ચાયન્તા કુલાનિ ન પયિરુપાસન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું...પે॰... અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, સન્તં ભિક્ખું આપુચ્છા કુલાનિ પયિરુપાસિતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૨૯૯. "**યો પન ભિક્ખુ નિમન્તિતો સભત્તો સમાનો સન્તં ભિક્ખું અનાપુચ્છા પુરેભત્તં વા પચ્છાભત્તં વા કુલેસુ ચારિત્તં આપજ્જેય્ય, અઞ્ઞત્ર સમયા, પાચિત્તિયં. તત્થાયં સમયો. ચીવરદાનસમયો, ચીવરકારસમયો – અયં તત્થ સમયો**"તિ.

૩૦૦. **યો પના**તિ યો યાદિસો...પે॰... **ભિક્ખૂ**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

નિમન્તિતો નામ પઞ્ચન્નં ભોજનાનં અઞ્ઞતરેન ભોજનેન નિમન્તિતો.

સભત્તો નામ યેન નિમન્તિતો તેન સભત્તો.

સન્તં નામ ભિક્ખું સક્કા હોતિ આપુચ્છા પવિસિતું.

અસન્તં નામ ભિક્ખું ન સક્કા હોતિ આપુચ્છા પવિસિતું.

પુરેભત્તં નામ યેન નિમન્તિતો તં અભુત્તાવી.

પચ્છાભત્તં નામ યેન નિમન્તિતો તં અન્તમસો કુસગ્ગેનપિ [અરુણુગ્ગમનેપિ (સી॰)] ભુત્તં હોતિ.

કુલં નામ ચત્તારિ કુલાનિ – ખત્તિયકુલં, બ્રાહ્મણકુલં, વેસ્સકુલં, સુદ્દકુલં.

કુલેસુ ચારિત્તં આપજ્જેય્યાતિ અઞ્ઞસ્સ ઘરૂપચારં ઓક્કમન્તસ્સ આપત્તિ દુક્કટસ્સ. પઠમં પાદં ઉમ્મારં અતિક્કામેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. દુતિયં પાદં અતિક્કામેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અઞ્ઞત્ર સમયાતિ ઠપેત્વા સમયં.

ચીવરદાનસમયો નામ અનત્થતે કથિને વસ્સાનસ્સ પચ્છિમો માસો, અત્થતે કથિને પઞ્ચ માસા.

ચીવરકારસમયો નામ ચીવરે કયિરમાને.

૩૦૧. નિમન્તિતે નિમન્તિતસઞ્ઞી સન્તં ભિક્ખું અનાપુચ્છા પુરેભત્તં વા પચ્છાભત્તં વા કુલેસુ ચારિત્તં આપજ્જતિ, અઞ્ઞત્ર સમયા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. નિમન્તિતે વેમતિકો સન્તં ભિક્ખું અનાપુચ્છા પુરેભત્તં વા પચ્છાભત્તં વા કુલેસુ ચારિત્તં આપજ્જતિ, અઞ્ઞત્ર સમયા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. નિમન્તિતે અનિમન્તિતસઞ્ઞી સન્તં ભિક્ખું અનાપુચ્છા પુરેભત્તં વા પચ્છાભત્તં વા કુલેસુ ચારિત્તં આપજ્જતિ, અઞ્ઞત્ર સમયા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અનિમન્તિતે નિમન્તિતસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનિમન્તિતે વેમતિકો , આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનિમન્તિતે અનિમન્તિતસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

૩૦૨. અનાપત્તિ સમયે, સન્તં ભિક્ખું આપુચ્છા પવિસતિ, અસન્તં ભિક્ખું અનાપુચ્છા પવિસતિ, અઞ્ઞસ્સ ઘરેન મગ્ગો હોતિ, ઘરૂપચારેન મગ્ગો હોતિ, અન્તરારામં ગચ્છતિ, ભિક્ખુનુપસ્સયં ગચ્છતિ, તિત્થિયસેય્યં ગચ્છતિ, પટિક્કમનં ગચ્છતિ, ભત્તિયઘરં ગચ્છતિ, આપદાસુ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

ચારિત્તસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં છટ્ઠં.

૭. મહાનામસિક્ખાપદં

૩૦૩. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સક્કેસુ વિહરતિ કપિલવત્થુસ્મિં નિગ્રોધારામે. તેન ખો પન સમયેન મહાનામસ્સ સક્કસ્સ ભેસજ્જં ઉસ્સન્નં હોતિ. અથ ખો મહાનામો સક્કો યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિ; ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિ. એકમન્તં નિસિન્નો ખો મહાનામો સક્કો ભગવન્તં એતદવોચ – ''ઇચ્છામહં, ભન્તે, સઙ્ઘં ચતુમાસં [ચતુમ્માસં (સી॰) ચાતુમાસં (સ્યા॰)] ભેસજ્જેન પવારેતુ''ન્તિ. ''સાધુ સાધુ , મહાનામ! તેન હિ ત્વં, મહાનામ, સઙ્ઘં ચતુમાસં ભેસજ્જેન પવારેહી''તિ. ભિક્ખૂ કુક્કુચ્ચાયન્તા નાધિવાસેન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું...પે॰... અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ચતુમાસં ભેસજ્જપ્પચ્ચયપવારણં સાદિતુન્તિ.

૩૦૪. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ મહાનામં સક્કં પરિત્તં ભેસજ્જં વિઞ્ઞાપેન્તિ. તથેવ મહાનામસ્સ સક્કસ્સ ભેસજ્જં ઉસ્સન્નં હોતિ. દુતિયમ્પિ ખો મહાનામો સક્કો યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિ; ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિ. એકમન્તં નિસિન્નો ખો મહાનામો સક્કો ભગવન્તં એતદવોચ – ''ઇચ્છામહં, ભન્તે, સઙ્ઘં અપરમ્પિ ચતુમાસં ભેસજ્જેન પવારેતુ''ન્તિ. ''સાધુ સાધુ, મહાનામ! તેન હિ ત્વં, મહાનામ, સઙ્ઘં અપરમ્પિ ચતુમાસં ભેસજ્જેન પવારેહી''તિ. ભિક્ખૂ કુક્કુચ્ચાયન્તા નાધિવાસેન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું...પે॰... અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પુન પવારણમ્પિ સાદિતુન્તિ.

૩૦૫. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ મહાનામં સક્કં પરિત્તંયેવ ભેસજ્જં વિઞ્ઞાપેન્તિ. તથેવ મહાનામસ્સ સક્કસ્સ ભેસજ્જં ઉસ્સન્નં હોતિ. તતિયમ્પિ ખો મહાનામો સક્કો યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિ; ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિ. એકમન્તં નિસિન્નો ખો મહાનામો સક્કો ભગવન્તં એતદવોચ – ''ઇચ્છામહં, ભન્તે, સઙ્ઘં યાવજીવં ભેસજ્જેન પવારેતુ''ન્તિ. ''સાધુ સાધુ, મહાનામ! તેન હિ ત્વં, મહાનામ, સઙ્ઘં યાવજીવં ભેસજ્જેન પવારેહી''તિ. ભિક્ખૂ કુક્કુચ્ચાયન્તા નાધિવાસેન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું...પે॰... અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, નિચ્ચપવારણમ્પિ સાદિતુન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ દુન્નિવત્થા હોન્તિ દુપ્પારુતા અનાકપ્પસમ્પન્ના. મહાનામો સક્કો વત્તા હોતિ – ''કિસ્સ તુમ્હે, ભન્તે, દુન્નિવત્થા દુપ્પારુતા અનાકપ્પસમ્પન્ના? નનુ નામ પબ્બજિતેન સુનિવત્થેન ભવિતબ્બં સુપારુતેન આકપ્પસમ્પન્નેના''તિ? છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ મહાનામે સક્કે ઉપનન્ધિંસુ. અથ ખો છબ્બગ્ગિયાનં ભિક્ખૂનં એતદહોસિ – ''કેન નુ ખો મયં ઉપાયેન મહાનામં સક્કં મઙ્કુ કરેય્યામા''તિ? અથ ખો છબ્બગ્ગિયાનં ભિક્ખૂનં એતદહોસિ – ''મહાનામેન ખો, આવુસો, સક્કેન સઙ્ઘો ભેસજ્જેન પવારિતો. હન્દ મયં, આવુસો, મહાનામં સક્કં સપ્પિં વિઞ્ઞાપેમા''તિ. અથ ખો છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ યેન મહાનામો સક્કો તેનુપસઙ્કમિંસુ; ઉપસઙ્કમિત્વા મહાનામં સક્કં એતદવોચું – ''દોણેન, આવુસો, સપ્પિના અત્થો''તિ. ''અજ્જણ્હો, ભન્તે, આગમેથ. મનુસ્સા વજં ગતા સપ્પિં આહરિતું. કાલં આહરિસ્સથા''તિ [કાલે હરિસ્સથાતિ (સ્યા॰)].

દુતિયમ્પિ ખો...પે॰... તતિયમ્પિ ખો છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ મહાનામં સક્કં એતદવોચું – ''દોણેન, આવુસો, સપ્પિના અત્થો''તિ. ''અજ્જણ્હો, ભન્તે, આગમેથ. મનુસ્સા વજં ગતા સપ્પિં આહરિતું. કાલં આહરિસ્સથા''તિ. ''કિં પન તયા, આવુસો, અદાતુકામેન પવારિતેન, યં ત્વં પવારેત્વા ન દેસી''તિ! અથ ખો મહાનામો સક્કો ઉજ્ઝાયતિ ખિય્યતિ વિપાચેતિ – ''કથઞ્હિ નામ ભદન્તા – 'અજ્જણ્હો, ભન્તે, આગમેથા'તિ વુચ્ચમાના નાગમેસ્સન્તી''તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ મહાનામસ્સ સક્કસ્સ ઉજ્ઝાયન્તસ્સ ખિય્યન્તસ્સ વિપાચેન્તસ્સ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ મહાનામેન સક્કેન – 'અજ્જણ્હો, ભન્તે, આગમેથા'તિ વુચ્ચમાના નાગમેસ્સન્તી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર તુમ્હે, ભિક્ખવે, મહાનામેન સક્કેન – ''અજ્જણ્હો, ભન્તે, આગમેથા''તિ વુચ્ચમાના નાગમેથાતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ તુમ્હે, મોઘપુરિસા, મહાનામેન સક્કેન – ''અજ્જણ્હો, ભન્તે આગમેથા''તિ વુચ્ચમાના નાગમેસ્સથ! નેતં, મોઘપુરિસા, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૩૦૬. **''અગિલાનેન ભિક્ખુના ચતુમાસપ્પચ્ચયપવારણા સાદિતબ્બા , અઞ્ઞત્ર પુનપવારણાય, અઞ્ઞત્ર નિચ્ચપવારણાય; તતો ચે ઉત્તરિ સાદિયેય્ય, પાચિત્તિય''ન્તિ.**

૩૦૭. **અગિલાનેન ભિક્ખુના ચતુમાસપ્પચ્ચયપવારણા સાદિતબ્બા**તિ ગિલાનપ્પચ્ચયપવારણા સાદિતબ્બા.

પુનપવારણાપિ સાદિતબ્બાતિ યદા ગિલાનો ભવિસ્સામિ તદા વિઞ્ઞાપેસ્સામીતિ.

નિચ્ચપવારણાપિ સાદિતબ્બાતિ યદા ગિલાનો ભવિસ્સામિ તદા વિઞ્ઞાપેસ્સામીતિ.

તતો ચે ઉત્તરિ સાદિયેય્યાતિ અત્થિ પવારણા ભેસજ્જપરિયન્તા ન રત્તિપરિયન્તા, અત્થિ પવારણા રત્તિપરિયન્તા ન ભેસજ્જપરિયન્તા, અત્થિ પવારણા ભેસજ્જપરિયન્તા ચ રત્તિપરિયન્તા ચ, અત્થિ પવારણા

નેવ ભેસજ્જપરિયન્તા ન રત્તિપરિયન્તા.

ભેસજ્જપરિયન્તા નામ ભેસજ્જાનિ પરિચ્છિન્નાનિ હોન્તિ – ‘‘એત્તકેહિ ભેસજ્જેહિ પવારેમી’’તિ. **રત્તિપરિયન્તા** નામ રત્તિયો પરિચ્છિન્નાયો હોન્તિ – ‘‘એત્તકાસુ રત્તીસુ પવારેમી’’તિ. **ભેસજ્જપરિયન્તા ચ રત્તિપરિયન્તા ચ** નામ ભેસજ્જાનિ ચ પરિચ્છિન્નાનિ હોન્તિ રત્તિયો ચ પરિચ્છિન્નાયો હોન્તિ – ‘‘એત્તકેહિ ભેસજ્જેહિ એત્તકાસુ રત્તીસુ પવારેમી’’તિ. **નેવ ભેસજ્જપરિયન્તા ન રત્તિપરિયન્તા** નામ ભેસજ્જાનિ ચ અપરિચ્છિન્નાનિ હોન્તિ રત્તિયો ચ અપરિચ્છિન્નાયો હોન્તિ.

૩૦૮. ભેસજ્જપરિયન્તે – યેહિ ભેસજ્જેહિ પવારિતો હોતિ તાનિ ભેસજ્જાનિ ઠપેત્વા અઞ્ઞાનિ ભેસજ્જાનિ વિઞ્ઞાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. રત્તિપરિયન્તે – યાસુ રત્તીસુ પવારિતો હોતિ, તા રત્તિયો ઠપેત્વા અઞ્ઞાસુ રત્તીસુ વિઞ્ઞાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ભેસજ્જપરિયન્તે ચ રત્તિપરિયન્તે ચ – યેહિ ભેસજ્જેહિ પવારિતો હોતિ, તાનિ ભેસજ્જાનિ ઠપેત્વા યાસુ રત્તીસુ પવારિતો હોતિ, તા રત્તિયો ઠપેત્વા અઞ્ઞાનિ ભેસજ્જાનિ અઞ્ઞાસુ રત્તીસુ વિઞ્ઞાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. નેવ ભેસજ્જપરિયન્તે ન રત્તિપરિયન્તે, અનાપત્તિ.

૩૦૯. ન ભેસજ્જેન કરણીયેન [કરણીયે (સી॰ સ્યા॰)] ભેસજ્જં વિઞ્ઞાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અઞ્ઞેન ભેસજ્જેન કરણીયેન અઞ્ઞં ભેસજ્જં વિઞ્ઞાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. તતુત્તરિ તતુત્તરિસઞ્ઞી ભેસજ્જં વિઞ્ઞાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. તતુત્તરિ વેમતિકો ભેસજ્જં વિઞ્ઞાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. તતુત્તરિ નતતુત્તરિસઞ્ઞી ભેસજ્જં વિઞ્ઞાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

નતતુત્તરિ તતુત્તરિસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. નતતુત્તરિ વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. નતતુત્તરિ નતતુત્તરિસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

૩૧૦. અનાપત્તિ યેહિ ભેસજ્જેહિ પવારિતો હોતિ તાનિ ભેસજ્જાનિ વિઞ્ઞાપેતિ, યાસુ રત્તીસુ પવારિતો હોતિ તાસુ રત્તીસુ વિઞ્ઞાપેતિ , ‘‘ઇમેહિ તયા ભેસજ્જેહિ પવારિતામ્હ , અમ્હાકઞ્ચ ઇમિના ચ ઇમિના ચ ભેસજ્જેન અત્થો’’તિ આચિક્ખિત્વા વિઞ્ઞાપેતિ, ‘‘યાસુ તયા રત્તીસુ પવારિતામ્હ તાયો ચ રત્તિયો વીતિવત્તા અમ્હાકઞ્ચ ભેસજ્જેન અત્થો’’તિ આચિક્ખિત્વા વિઞ્ઞાપેતિ, ઞાતકાનં પવારિતાનં, અઞ્ઞસ્સત્થાય, અત્તનો ધનેન, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

મહાનામસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં સત્તમં.

૮. ઉય્યુત્તસેનાસિક્ખાપદં

૩૧૧. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન રાજા પસેનદિ કોસલો સેનાય અબ્ભુય્યાતો હોતિ. છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ઉય્યુત્તં સેનં દસ્સનાય અગમંસુ. અદ્દસા ખો રાજા પસેનદિ કોસલો છબ્બગ્ગિયે ભિક્ખૂ દૂરતોવ આગચ્છન્તે. દિસ્વાન પક્કોસાપેત્વા એતદવોચ – ‘‘કિસ્સ તુમ્હે, ભન્તે, આગતત્થા’’તિ? ‘‘મહારાજાનં મયં દટ્ઠુકામા’’ [મહારાજ મહારાજાનં મયં દટ્ઠુકામા (ક॰)] તિ. ‘‘કિં, ભન્તે, મં દિટ્ઠેન યુદ્ધાભિનન્દિનં [યુદ્ધાભિનન્દિના (ક॰)]; નનુ ભગવા પસ્સિતબ્બો’’તિ? મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ સમણા સક્યપુત્તિયા ઉય્યુત્તં સેનં દસ્સનાય આગચ્છિસ્સન્તિ! અમ્હાકમ્પિ

અલાભા, અમ્હાકમ્પિ દુલ્લદ્ધં, યે મયં આજીવસ્સ હેતુ પુત્તદારસ્સ કારણા સેનાય આગચ્છામા''તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ઉય્યુત્તં સેનં દસ્સનાય ગચ્છિસ્સન્તી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર તુમ્હે, ભિક્ખવે, ઉય્યુત્તં સેનં દસ્સનાય ગચ્છથાતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ તુમ્હે, મોઘપુરિસા, ઉય્યુત્તં સેનં દસ્સનાય ગચ્છિસ્સથ! નેતં, મોઘપુરિસા, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

''**યો પન ભિક્ખુ ઉય્યુત્તં સેનં દસ્સનાય ગચ્છેય્ય, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૩૧૨. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરસ્સ ભિક્ખુનો માતુલો સેનાય ગિલાનો હોતિ . સો તસ્સ ભિક્ખુનો સન્તિકે દૂતં પાહેસિ – ''અહઞ્હિ સેનાય ગિલાનો. આગચ્છતુ ભદન્તો. ઇચ્છામિ ભદન્તસ્સ આગત''ન્તિ. અથ ખો તસ્સ ભિક્ખુનો એતદહોસિ – ''ભગવતા સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં – 'ન ઉય્યુત્તં સેનં દસ્સનાય ગન્તબ્બ'ન્તિ. અયઞ્ચ મે માતુલો સેનાય ગિલાનો. કથં નુ ખો મયા પટિપજ્જિતબ્બ''ન્તિ? ભગવતો એતમત્થં આરોચેસિ. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, તથારૂપપ્પચ્ચયા સેનાય ગન્તું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૩૧૩. ''**યો પન ભિક્ખુ ઉય્યુત્તં સેનં દસ્સનાય ગચ્છેય્ય, અઞ્ઞત્ર તથારૂપપ્પચ્ચયા, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૩૧૪. યો પનાતિ યો યાદિસો...પે॰... **ભિક્ખૂ**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

ઉય્યુત્તા નામ સેના ગામતો નિક્ખમિત્વા નિવિટ્ઠા વા હોતિ પયાતા વા.

સેના નામ હત્થી અસ્સા રથા પત્તી. દ્વાદસપુરિસો હત્થી, તિપુરિસો અસ્સો, ચતુપુરિસો રથો, ચત્તારો પુરિસા સરહત્થા પત્તિ. દસ્સનાય ગચ્છતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. યત્થ ઠિતો પસ્સતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. દસ્સનૂપચારં વિજહિત્વા પુનપ્પુનં પસ્સતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અઞ્ઞત્ર તથારૂપપ્પચ્ચયાતિ ઠપેત્વા તથારૂપપ્પચ્ચયં.

૩૧૫. ઉય્યુત્તે ઉય્યુત્તસઞ્ઞી દસ્સનાય ગચ્છતિ, અઞ્ઞત્ર તથારૂપપ્પચ્ચયા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉય્યુત્તે વેમતિકો દસ્સનાય ગચ્છતિ, અઞ્ઞત્ર તથારૂપપ્પચ્ચયા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉય્યુત્તે અનુય્યુત્તસઞ્ઞી દસ્સનાય ગચ્છતિ, અઞ્ઞત્ર તથારૂપપ્પચ્ચયા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

એકમેકં દસ્સનાય ગચ્છતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. યત્થ ઠિતો પસ્સતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. દસ્સનૂપચારં વિજહિત્વા પુનપ્પુનં પસ્સતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુય્યુત્તે ઉય્યુત્તસઞ્ઞી , આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુય્યુત્તે વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુય્યુત્તે અનુય્યુત્તસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

૩૧૬. અનાપત્તિ આરામે ઠિતો પસ્સતિ, ભિક્ખુસ્સ ઠિતોકાસં વા નિસિન્નોકાસં વા નિપન્નોકાસં વા આગચ્છતિ, પટિપથં ગચ્છન્તો પસ્સતિ, તથારૂપપ્પચ્ચયા, આપદાસુ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

ઉય્યુત્તસેનાસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં અટ્ઠમં.

૯. સેનાવાસસિક્ખાપદં

૩૧૭. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ સતિ કરણીયે સેનં ગન્ત્વા અતિરેકતિરત્તં સેનાય વસન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ સમણા સક્યપુત્તિયા સેનાય વસિસ્સન્તિ! અમ્હાકમ્પિ અલાભા, અમ્હાકમ્પિ દુલ્લદ્ધં, યે મયં આજીવસ્સ હેતુ પુત્તદારસ્સ કારણા સેનાય પટિવસામા''તિ. અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ અતિરેકતિરત્તં સેનાય વસિસ્સન્તી''તિ…પે॰… સચ્ચં કિર તુમ્હે, ભિક્ખવે, અતિરેકતિરત્તં સેનાય વસથાતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ તુમ્હે, મોઘપુરિસા, અતિરેકતિરત્તં સેનાય વસિસ્સથ! નેતં, મોઘપુરિસા, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૩૧૮. ''**સિયા ચ તસ્સ ભિક્ખુનો કોચિદેવ પચ્ચયો સેનં ગમનાય, દિરત્તતિરત્તં તેન ભિક્ખુના સેનાય વસિતબ્બં. તતો ચે ઉત્તરિં વસેય્ય, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૩૧૯. સિયા ચ તસ્સ ભિક્ખુનો કોચિદેવ પચ્ચયો સેનં ગમનાયાતિ સિયા પચ્ચયો સિયા કરણીયં.

દિરત્તતિરત્તં તેન ભિક્ખુના સેનાય વસિતબ્બન્તિ દ્વેતિસ્સો રત્તિયો વસિતબ્બં.

તતો ચે ઉત્તરિ વસેય્યાતિ ચતુત્થે દિવસે અત્થઙ્ગતે સૂરિયે સેનાય વસતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૩૨૦. અતિરેકતિરત્તે અતિરેકસઞ્ઞી સેનાય વસતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અતિરેકતિરત્તે વેમતિકો સેનાય વસતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અતિરેકતિરત્તે ઊનકસઞ્ઞી સેનાય વસતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

ઊનકતિરત્તે અતિરેકસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઊનકતિરત્તે વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઊનકતિરત્તે ઊનકસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

૩૨૧. અનાપત્તિ દ્વેતિસ્સો રત્તિયો વસતિ, ઊનકદ્વેતિસ્સો રત્તિયો વસતિ, દ્વે રત્તિયો વસિત્વા તતિયાય રત્તિયા પુરારુણા નિક્ખમિત્વા પુન વસતિ, ગિલાનો વસતિ, ગિલાનસ્સ કરણીયેન વસતિ, સેના વા પટિસેનાય રુદ્ધા હોતિ, કેનચિ પલિબુદ્ધો હોતિ, આપદાસુ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

સેનાવાસસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં નવમં.

૧૦. ઉય્યોધિકસિક્ખાપદં

૩૨૨. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ દિરત્તતિરત્તં સેનાય વસમાના ઉય્યોધિકમ્પિ બલગ્ગમ્પિ સેનાબ્યૂહમ્પિ અનીકદસ્સનમ્પિ ગચ્છન્તિ. અઞ્ઞતરોપિ છબ્બગ્ગિયો ભિક્ખુ ઉય્યોધિકં ગન્ત્વા કણ્ડેન પટિવિદ્ધો હોતિ. મનુસ્સા તં ભિક્ખું ઉપ્પણ્ડેસું – ''કચ્ચિ, ભન્તે, સુયુદ્ધં અહોસિ, કતિ તે લક્ખાનિ લદ્ધાની''તિ? સો ભિક્ખુ તેહિ મનુસ્સેહિ ઉપ્પણ્ડીયમાનો મઙ્કુ અહોસિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ સમણા સક્યપુત્તિયા ઉય્યોધિકં દસ્સનાય આગચ્છિસ્સન્તિ! અમ્હાકમ્પિ અલાભા, અમ્હાકમ્પિ દુલ્લદ્ધં, યે મયં આજીવસ્સ હેતુ પુત્તદારસ્સ કારણા ઉય્યોધિકં આગચ્છામા''તિ. અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં . યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ઉય્યોધિકં દસ્સનાય ગચ્છિસ્સન્તી''તિ…પે॰… સચ્ચં કિર તુમ્હે, ભિક્ખવે, ઉય્યોધિકં દસ્સનાય ગચ્છથાતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ તુમ્હે, મોઘપુરિસા, ઉય્યોધિકં દસ્સનાય ગચ્છિસ્સથ! નેતં, મોઘપુરિસા, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે , ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૩૨૩. ''**દિરત્તતિરત્તં ચે ભિક્ખુ સેનાય વસમાનો ઉય્યોધિકં વા બલગ્ગં વા સેનાબ્યૂહં વા અનીકદસ્સનં વા ગચ્છેય્ય, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૩૨૪. **દિરત્તતિરત્તં ચે ભિક્ખુ સેનાય વસમાનો**તિ દ્વેતિસ્સો રત્તિયો વસમાનો.

ઉય્યોધિકં નામ યત્થ સમ્પહારો દિસ્સતિ.

બલગ્ગં નામ એત્તકા હત્થી, એત્તકા અસ્સા, એત્તકા રથા, એત્તકા પત્તી.

સેનાબ્યૂહં નામ ઇતો હત્થી હોન્તુ, ઇતો અસ્સા હોન્તુ, ઇતો રથા હોન્તુ, ઇતો પત્તિકા હોન્તુ.

અનીકં નામ હત્થાનીકં, અસ્સાનીકં , રથાનીકં, પત્તાનીકં. તયો હત્થી પચ્છિમં હત્થાનીકં, તયો અસ્સા પચ્છિમં અસ્સાનીકં, તયો રથા પચ્છિમં રથાનીકં, ચત્તારો પુરિસા સરહત્થા પત્તી પચ્છિમં પત્તાનીકં. દસ્સનાય ગચ્છતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. યત્થ ઠિતો પસ્સતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. દસ્સનૂપચારં વિજહિત્વા પુનપ્પુનં પસ્સતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

એકમેકં દસ્સનાય ગચ્છતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. યત્થ ઠિતો પસ્સતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. દસ્સનૂપચારં વિજહિત્વા પુનપ્પુનં પસ્સતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૩૨૫. અનાપત્તિ આરામે ઠિતો પસ્સતિ, ભિક્ખુસ્સ ઠિતોકાસં વા નિસિન્નોકાસં વા નિપન્નોકાસં વા આગન્ત્વા સમ્પહારો દિસ્સતિ, પટિપથં ગચ્છન્તો પસ્સતિ, સતિ કરણીયે ગન્ત્વા પસ્સતિ , આપદાસુ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

ઉય્યોધિકસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં દસમં.

અચેલકવગ્ગો પઞ્ચમો.

તસ્સુદ્દાનં –

પૂવં કથોપનન્દસ્સ, તયંપટ્ઠાકમેવ ચ;
મહાનામો પસેનદિ, સેનાવિદ્ધો ઇમે દસાતિ [અચેલકં ઉય્યોજઞ્ચ, સભોજનં દુવે રહો; સભત્તકઞ્ચ ભેસજ્જં, ઉય્યુત્તં સેનુય્યોધિકં].

૬. સુરાપાનવગ્ગો

૧. સુરાપાનસિક્ખાપદં

૩૨૬. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા ચેતિયેસુ ચારિકં ચરમાનો યેન ભદ્દવતિકા તેન પાયાસિ. અદ્દસંસુ ખો ગોપાલકા પસુપાલકા કસ્સકા પથાવિનો ભગવન્તં દૂરતોવ આગચ્છન્તં. દિસ્વાન ભગવન્તં એતદવોચું – ‘‘મા ખો, ભન્તે, ભગવા અમ્બતિત્થં અગમાસિ. અમ્બતિત્થે, ભન્તે, જટિલસ્સ અસ્સમે નાગો પટિવસતિ ઇદ્ધિમા આસિવિસો [આસીવિસો (સી॰ સ્યા॰)] ઘોરવિસો. સો ભગવન્તં મા વિહેઠેસી’’તિ. એવં વુત્તે ભગવા તુણ્હી અહોસિ. દુતિયમ્પિ ખો…પે॰… તતિયમ્પિ ખો ગોપાલકા પસુપાલકા કસ્સકા પથાવિનો ભગવન્તં એતદવોચું – ‘‘મા ખો, ભન્તે, ભગવા અમ્બતિત્થં અગમાસિ. અમ્બતિત્થે, ભન્તે, જટિલસ્સ અસ્સમે નાગો પટિવસતિ ઇદ્ધિમા આસિવિસો ઘોરવિસો. સો ભગવન્તં મા વિહેઠેસી’’તિ. તતિયમ્પિ ખો ભગવા તુણ્હી અહોસિ.

અથ ખો ભગવા અનુપુબ્બેન ચારિકં ચરમાનો યેન ભદ્દવતિકા તદવસરિ. તત્ર સુદં ભગવા ભદ્દવતિકાયં વિહરતિ . અથ ખો આયસ્મા સાગતો યેન અમ્બતિત્થસ્સ [અમ્બતિત્થકસ્સ (સી॰), અમ્બતિત્થં (સ્યા॰)] જટિલસ્સ અસ્સમો તેનુપસઙ્કમિ ; ઉપસઙ્કમિત્વા અગ્યાગારં પવિસિત્વા તિણસન્થારકં પઞ્ઞપેત્વા નિસીદિ પલ્લઙ્કં આભુજિત્વા ઉજું કાયં પણિધાય પરિમુખં સતિં ઉપટ્ઠપેત્વા. અદ્દસા ખો સો નાગો આયસ્મન્તં સાગતં પવિટ્ઠં . દિસ્વાન દુમ્મનો [દુક્ખી દુમ્મનો (સી॰ સ્યા॰)] પધૂપાયિ [પધૂપાસિ (સ્યા॰ ક॰)]. આયસ્માપિ સાગતો પધૂપાયિ [પધૂપાસિ (સ્યા॰ ક॰)]. અથ ખો સો નાગો મક્ખં અસહમાનો પજ્જલિ. આયસ્માપિ સાગતો તેજોધાતું સમાપજ્જિત્વા પજ્જલિ. અથ ખો આયસ્મા સાગતો તસ્સ નાગસ્સ તેજસા તેજં પરિયાદિયિત્વા યેન ભદ્દવતિકા તેનુપસઙ્કમિ. અથ ખો ભગવા ભદ્દવતિકાયં યથાભિરન્તં વિહરિત્વા યેન કોસમ્બી તેન ચારિકં પક્કામિ. અસ્સોસું ખો કોસમ્બિકા ઉપાસકા – ‘‘અય્યો કિર સાગતો અમ્બતિત્થિકેન નાગેન સદ્ધિં સઙ્ગામેસી’’તિ.

અથ ખો ભગવા અનુપુબ્બેન ચારિકં ચરમાનો યેન કોસમ્બી તદવસરિ. અથ ખો કોસમ્બિકા ઉપાસકા ભગવતો પચ્ચુગ્ગમનં કરિત્વા યેનાયસ્મા સાગતો તેનુપસઙ્કમિંસુ; ઉપસઙ્કમિત્વા આયસ્મન્તં સાગતં અભિવાદેત્વા એકમન્તં અટ્ઠંસુ. એકમન્તં ઠિતા ખો કોસમ્બિકા ઉપાસકા આયસ્મન્તં સાગતં એતદવોચું – ‘‘કિં, ભન્તે, અય્યાનં દુલ્લભઞ્ચ મનાપઞ્ચ, કિં પટિયાદેમા’’તિ? એવં વુત્તે છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ કોસમ્બિકે ઉપાસકે એતદવોચું – ‘‘અત્થાવુસો, કાપોતિકા નામ પસન્ના ભિક્ખૂનં દુલ્લભા ચ મનાપા ચ, તં પટિયાદેથા’’તિ. અથ ખો કોસમ્બિકા ઉપાસકા ઘરે ઘરે કાપોતિકં પસન્નં પટિયાદેત્વા આયસ્મન્તં સાગતં પિણ્ડાય પવિટ્ઠં દિસ્વાન આયસ્મન્તં સાગતં એતદવોચું – ‘‘પિવતુ, ભન્તે, અય્યો સાગતો કાપોતિકં પસન્નં, પિવતુ , ભન્તે, અય્યો સાગતો કાપોતિકં પસન્ન’’ન્તિ. અથ ખો આયસ્મા સાગતો ઘરે ઘરે કાપોતિકં પસન્નં પિવિત્વા નગરમ્હા નિક્ખમન્તો નગરદ્વારે પરિપતિ.

અથ ખો ભગવા સમ્બહુલેહિ ભિક્ખૂહિ સદ્ધિં નગરમ્હા નિક્ખમન્તો અદ્દસ આયસ્મન્તં સાગતં નગરદ્વારે પરિપતન્તં. દિસ્વાન ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''ગણ્હથ, ભિક્ખવે, સાગત''ન્તિ. ''એવં, ભન્તે''તિ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો પટિસ્સુણિત્વા આયસ્મન્તં સાગતં આરામં નેત્વા યેન ભગવા તેન સીસં કત્વા નિપાતેસું. અથ ખો આયસ્મા સાગતો પરિવત્તિત્વા યેન ભગવા તેન પાદે કરિત્વા સેય્યં કપ્પેસિ . અથ ખો ભગવા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''નનુ, ભિક્ખવે, પુબ્બે સાગતો તથાગતે સગારવો અહોસિ સપ્પતિસ્સો''તિ ? ''એવં, ભન્તે''. ''અપિ નુ ખો, ભિક્ખવે, સાગતો એતરહિ તથાગતે સગારવો સપ્પતિસ્સો''તિ? ''નો હેતં, ભન્તે''. ''નનુ, ભિક્ખવે, સાગતો અમ્બતિત્થિકેન નાગેન [ડેડ્ડુભેનાપિ (સી॰ સ્યા॰)] સદ્ધિં સઙ્ગામેસી''તિ? ''એવં, ભન્તે''. ''અપિ નુ ખો, ભિક્ખવે, સાગતો એતરહિ પહોતિ નાગેન સદ્ધિં સઙ્ગામેતુ''ન્તિ? ''નો હેતં, ભન્તે''. ''અપિ નુ ખો, ભિક્ખવે, તં પાતબ્બં યં પિવિત્વા વિસઞ્ઞી અસ્સા''તિ? ''નો હેતં, ભન્તે''. ''અનનુચ્છવિકં, ભિક્ખવે, સાગતસ્સ અનનુલોમિકં અપ્પતિરૂપં અસ્સામણકં અકપ્પિયં અકરણીયં. કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, સાગતો મજ્જં પિવિસ્સતિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૩૨૭. ''**સુરામેરયપાને પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૩૨૮. **સુરા** નામ પિટ્ઠસુરા પૂવસુરા ઓદનસુરા કિણ્ણપક્ખિત્તા સમ્ભારસંયુત્તા.

મેરયો નામ પુપ્ફાસવો ફલાસવો મધ્વાસવો ગુળાસવો સમ્ભારસંયુત્તો.

પિવેય્યાતિ અન્તમસો કુસગ્ગેનપિ પિવતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

મજ્જે મજ્જસઞ્ઞી પિવતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. મજ્જે વેમતિકો પિવતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. મજ્જે અમજ્જસઞ્ઞી પિવતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અમજ્જે મજ્જસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અમજ્જે વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અમજ્જે અમજ્જસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

૩૨૯. અનાપત્તિ અમજ્જઞ્ચ હોતિ મજ્જવણ્ણં મજ્જગન્ધં મજ્જરસં તં પિવતિ, સૂપસમ્પાકે, મંસસમ્પાકે, તેલસમ્પાકે, આમલકફાણિતે, અમજ્જં અરિટ્ઠં પિવતિ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

સુરાપાનસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં પઠમં.

૨. અઙ્ગુલિપતોદકસિક્ખાપદં

૩૩૦. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ સત્તરસવગ્ગિયં ભિક્ખું અઙ્ગુલિપતોદકેન હાસેસું. સો ભિક્ખુ ઉત્તન્તો અનસ્સાસકો કાલમકાસિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ભિક્ખું અઙ્ગુલિપતોદકેન હાસેસ્સન્તી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર તુમ્હે, ભિક્ખવે, ભિક્ખું અઙ્ગુલિપતોદકેન હાસેથાતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ તુમ્હે, મોઘપુરિસા, ભિક્ખું

અઙ્ગુલિપતોદકેન હાસેસ્સથ! નેતં, મોઘપુરિસા, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૩૩૧. ‘‘**અઙ્ગુલિપતોદકે પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

૩૩૨. **અઙ્ગુલિપતોદકો** નામ [અઙ્ગુલિપતોદકો નામ અઙ્ગુલિયાપિ તુદન્તિ (સ્યા॰)] ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં હસાધિપ્પાયો [હસ્સાધિપ્પાયો (સી॰ સ્યા॰)] કાયેન કાયં આમસતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉપસમ્પન્ને ઉપસમ્પન્નસઞ્ઞી અઙ્ગુલિપતોદકેન હાસેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉપસમ્પન્ને વેમતિકો અઙ્ગુલિપતોદકેન હાસેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ . ઉપસમ્પન્ને અનુપસમ્પન્નસઞ્ઞી અઙ્ગુલિપતોદકેન હાસેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

કાયેન કાયપટિબદ્ધં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. કાયપટિબદ્ધેન કાયં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. કાયપટિબદ્ધેન કાયપટિબદ્ધં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. નિસ્સગ્ગિયેન કાયં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. નિસ્સગ્ગિયેન કાયપટિબદ્ધં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. નિસ્સગ્ગિયેન નિસ્સગ્ગિયં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૩૩૩. અનુપસમ્પન્નં કાયેન કાયં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. કાયેન કાયપટિબદ્ધં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. કાયપટિબદ્ધેન કાયં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. કાયપટિબદ્ધેન કાયપટિબદ્ધં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. નિસ્સગ્ગિયેન કાયં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ . નિસ્સગ્ગિયેન કાયપટિબદ્ધં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. નિસ્સગ્ગિયેન નિસ્સગ્ગિયં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્ને ઉપસમ્પન્નસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્ને વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્ને અનુપસમ્પન્નસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૩૩૪. અનાપત્તિ ન હસાધિપ્પાયો, સતિ કરણીયે આમસતિ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

અઙ્ગુલિપતોદકસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં દુતિયં.

૩. હસધમ્મસિક્ખાપદં

૩૩૫. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન સત્તરસવગ્ગિયા ભિક્ખૂ અચિરવતિયા નદિયા ઉદકે કીળન્તિ. તેન ખો પન સમયેન રાજા પસેનદિ કોસલો મલ્લિકાય દેવિયા સદ્ધિં ઉપરિપાસાદવરગતો હોતિ. અદ્દસા ખો રાજા પસેનદિ કોસલો સત્તરસવગ્ગિયે ભિક્ખૂ અચિરવતિયા નદિયા ઉદકે કીળન્તે. દિસ્વાન મલ્લિકં દેવિં એતદવોચ – ‘‘એતે તે, મલ્લિકે, અરહન્તો ઉદકે કીળન્તી’’તિ. ‘‘નિસ્સંસયં ખો, મહારાજ, ભગવતા સિક્ખાપદં અપઞ્ઞત્તં. તે વા ભિક્ખૂ અપ્પકતઞ્ઞુનો’’તિ. અથ ખો રઞ્ઞો પસેનદિસ્સ કોસલસ્સ એતદહોસિ – ‘‘કેન નુ ખો અહં ઉપાયેન ભગવતો ચ ન આરોચેય્યં, ભગવા ચ જાનેય્ય ઇમે ભિક્ખૂ ઉદકે કીળિતા’’તિ? અથ ખો રાજા પસેનદિ કોસલો સત્તરસવગ્ગિયે ભિક્ખૂ પક્કોસાપેત્વા મહન્તં ગુળપિણ્ડં અદાસિ – ‘‘ઇમં, ભન્તે, ગુળપિણ્ડં ભગવતો દેથા’’તિ. સત્તરસવગ્ગિયા ભિક્ખૂ તં ગુળપિણ્ડં આદાય યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિંસુ; ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં એતદવોચું – ‘‘ઇમં, ભન્તે, ગુળપિણ્ડં રાજા પસેનદિ કોસલો ભગવતો દેતી’’તિ. ‘‘કહં પન તુમ્હે, ભિક્ખવે, રાજા અદ્દસા’’તિ. ‘‘અચિરવતિયા નદિયા, ભગવા, ઉદકે કીળન્તે’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ તુમ્હે, મોઘપુરિસા, ઉદકે કીળિસ્સથ! નેતં , મોઘપુરિસા, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

३३६. "**ઉદકે હસધમ્મે** [હસ્સધમ્મે (સી॰ સ્યા॰)] **પાચિત્તિય**"ન્તિ.

३३७. **ઉદકે હસધમ્મો** નામ ઉપરિગોપ્ફકે ઉદકે હસાધિપ્પાયો નિમુજ્જતિ વા ઉમ્મુજ્જતિ વા પલવતિ વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

३३८. ઉદકે હસધમ્મે હસધમ્મસઞ્ઞી, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉદકે હસધમ્મે વેમતિકો, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉદકે હસધમ્મે અહસધમ્મસઞ્ઞી, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

હેટ્ઠાગોપ્ફકે ઉદકે કીળતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઉદકે નાવાય કીળતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. હત્થેન વા પાદેન વા કટ્ઠેન વા કઠલાય વા ઉદકં પહરતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ભાજનગતં ઉદકં વા કઞ્જિકં વા ખીરં વા તક્કં વા રજનં વા પસ્સાવં વા ચિક્ખલ્લં વા કીળતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

ઉદકે અહસધમ્મે હસધમ્મસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઉદકે અહસધમ્મે વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઉદકે અહસધમ્મે અહસધમ્મસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

३३९. અનાપત્તિ ન હસાધિપ્પાયો, સતિ કરણીયે ઉદકં ઓતરિત્વા નિમુજ્જતિ વા ઉમ્મુજ્જતિ વા પલવતિ વા, પારં ગચ્છન્તો નિમુજ્જતિ વા ઉમ્મુજ્જતિ વા પલવતિ વા, આપદાસુ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

હસધમ્મસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં તતિયં.

४. અનાદરિયસિક્ખાપદં

३४०. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા કોસમ્બિયં વિહરતિ ઘોસિતારામે. તેન ખો પન સમયેન આયસ્મા છન્નો અનાચારં આચરતિ. ભિક્ખૂ એવમાહંસુ – ''માવુસો છન્ન, એવરૂપં અકાસિ. નેતં કપ્પતી''તિ. સો અનાદરિયં પટિચ્ચ કરોતિયેવ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ આયસ્મા છન્નો અનાદરિયં કરિસ્સતી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર ત્વં, છન્ન, અનાદરિયં કરોસીતિ ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ ત્વં, મોઘપુરિસ, અનાદરિયં કરિસ્સસિ! નેતં, મોઘપુરિસ, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

३४१. "**અનાદરિયે પાચિત્તિય**"ન્તિ.

३४२. **અનાદરિયં** નામ દ્વે અનાદરિયાનિ – પુગ્ગલાનાદરિયઞ્ચ ધમ્માનાદરિયઞ્ચ.

પુગ્ગલાનાદરિયં નામ ઉપસમ્પન્નેન પઞ્ઞત્તેન વુચ્ચમાનો – ''અયં ઉક્ખિત્તકો વા વમ્ભિતો વા ગરહિતો વા, ઇમસ્સ વચનં અકતં ભવિસ્સતી''તિ અનાદરિયં કરોતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

ધમ્માનાદરિયં નામ ઉપસમ્પન્નેન પઞ્ઞત્તેન વુચ્ચમાનો ''કથાયં નસ્સેય્ય વા વિનસ્સેય્ય વા અન્તરધાયેય્ય વા'', તં વા ન સિક્ખિતુકામો અનાદરિયં કરોતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૩૪૩. ઉપસમ્પન્ને ઉપસમ્પન્નસઞ્ઞી અનાદરિયં કરોતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉપસમ્પન્ને વેમતિકો અનાદરિયં કરોતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉપસમ્પન્ને અનુપસમ્પન્નસઞ્ઞી અનાદરિયં કરોતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અપઞ્ઞત્તેન વુચ્ચમાનો – ''ઇદં ન સલ્લેખાય ન ધુતત્થાય ન પાસાદિકતાય ન અપચયાય ન વીરિયારમ્ભાય સંવત્તતી''તિ અનાદરિયં કરોતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્નેન પઞ્ઞત્તેન વા અપઞ્ઞત્તેન વા વુચ્ચમાનો – ''ઇદં ન સલ્લેખાય ન ધુતત્થાય ન પાસાદિકતાય ન અપચયાય ન વીરિયારમ્ભાય સંવત્તતી''તિ અનાદરિયં કરોતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનુપસમ્પન્ને ઉપસમ્પન્નસઞ્ઞી આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્ને વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્ને અનુપસમ્પન્નસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૩૪૪. અનાપત્તિ – ''એવં અમ્હાકં આચરિયાનં ઉગ્ગહો પરિપુચ્છા''તિ ભણતિ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

અનાદરિયસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં ચતુત્થં.

૫. ભિંસાપનસિક્ખાપદં

૩૪૫. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ સત્તરસવગ્ગિયે ભિક્ખૂ ભિંસાપેન્તિ. તે ભિંસાપીયમાના રોદન્તિ. ભિક્ખૂ એવમાહંસુ – ''કિસ્સ તુમ્હે, આવુસો, રોદથા''તિ? ''ઇમે, આવુસો, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ અમ્હે ભિંસાપેન્તી''તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ભિક્ખું ભિંસાપેસ્સન્તી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર તુમ્હે, ભિક્ખવે, ભિક્ખું ભિંસાપેથાતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ તુમ્હે, મોઘપુરિસા, ભિક્ખું ભિંસાપેસ્સથ! નેતં, મોઘપુરિસા, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૩૪૬. ''**યો પન ભિક્ખુ ભિક્ખું ભિંસાપેય્ય, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૩૪૭. **યો પના**તિ યો યાદિસો...પે॰... **ભિક્ખૂ**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

ભિક્ખુન્તિ અઞ્ઞં ભિક્ખું.

ભિંસાપેય્યાતિ ઉપસમ્પન્નો ઉપસમ્પન્નં ભિંસાપેતુકામો રૂપં વા સદ્દં વા ગન્ધં વા રસં વા ફોટ્ઠબ્બં વા ઉપસંહરતિ. ભાયેય્ય વા સો ન વા ભાયેય્ય, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ચોરકન્તારં વા વાળકન્તારં વા પિસાચકન્તારં વા આચિક્ખતિ. ભાયેય્ય વા સો ન વા ભાયેય્ય, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૩૪૮. ઉપસમ્પન્ને ઉપસમ્પન્નસઞ્ઞી ભિંસાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉપસમ્પન્ને વેમતિકો ભિંસાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. 'ઉપસમ્પન્ને અનુપસમ્પન્નસઞ્ઞી ભિંસાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અનુપસમ્પન્નં ભિંસાપેતુકામો રૂપં વા સદ્દં વા ગન્ધં વા રસં વા ફોટ્ઠબ્બં વા ઉપસંહરતિ. ભાયેય્ય વા સો ન વા ભાયેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ચોરકન્તારં વા વાળકન્તારં વા પિસાચકન્તારં વા આચિક્ખતિ. ભાયેય્ય વા સો ન વા ભાયેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ . અનુપસમ્પન્ને ઉપસમ્પન્નસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્ને વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્ને અનુપસમ્પન્નસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૩૪૯. અનાપત્તિ ન ભિંસાપેતુકામો રૂપં વા સદ્દં વા ગન્ધં વા રસં વા ફોટ્ઠબ્બં વા ઉપસંહરતિ, ચોરકન્તારં વા વાળકન્તારં વા પિસાચકન્તારં વા આચિક્ખતિ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

ભિંસાપનસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં પઞ્ચમં.

૬. જોતિકસિક્ખાપદં

૩૫૦. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા ભગ્ગેસુ વિહરતિ સુંસુમારગિરે [સુંસુમારગિરે (સી॰ સ્યા॰) સંસુમારગિરે (ક॰)] ભેસકળાવને મિગદાયે. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ હેમન્તિકે કાલે અઞ્ઞતરં મહન્તં સુસિરકટ્ઠં જોતિં સમાદહિત્વા વિસિબ્બેસું. તસ્મિઞ્ચ સુસિરે કણ્હસપ્પો અગ્ગિના સન્તત્તો નિક્ખમિત્વા ભિક્ખૂ પરિપાતેસિ. ભિક્ખૂ તહં તહં ઉપધાવિંસુ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભિક્ખૂ જોતિં સમાદહિત્વા વિસિબ્બેસ્સન્તી’’તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂ જોતિં સમાદહિત્વા વિસિબ્બેન્તીતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ તે, ભિક્ખવે , મોઘપુરિસા જોતિં સમાદહિત્વા વિસિબ્બેસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

‘‘યો પન ભિક્ખુ વિસિબ્બનાપેક્ખો જોતિં સમાદહેય્ય વા સમાદહાપેય્ય વા, પાચિત્તિય’’ન્તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૩૫૧. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ ગિલાના હોન્તિ. ગિલાનપુચ્છકા ભિક્ખૂ ગિલાને ભિક્ખૂ એતદવોચું – ‘‘કચ્ચાવુસો, ખમનીયં, કચ્ચિ યાપનીય’’ન્તિ? ‘‘પુબ્બે મયં, આવુસો, જોતિં સમાદહિત્વા વિસિબ્બેમ; તેન નો ફાસુ હોતિ. ઇદાનિ પન ‘‘ભગવતા પટિક્ખિત્ત’’ન્તિ કુક્કુચ્ચાયન્તા ન વિસિબ્બેમ, તેન નો ન ફાસુ હોતી’’તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું...પે॰... અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ગિલાનેન ભિક્ખુના જોતિં સમાદહિત્વા વા સમાદહાપેત્વા વા વિસિબ્બેતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

‘‘યો પન ભિક્ખુ અગિલાનો વિસિબ્બનાપેક્ખો જોતિં સમાદહેય્ય વા સમાદહાપેય્ય વા, પાચિત્તિય’’ન્તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૩૫૨. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ પદીપેપિ જોતિકેપિ જન્તાઘરેપિ કુક્કુચ્ચાયન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું...પે॰... અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, તથારૂપપ્પચ્ચયા જોતિં સમાદહિતું સમાદહાપેતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

३५३. **“યો પન ભિક્ખુ અગિલાનો વિસિબ્બનાપેક્ખો જોતિં સમાદહેય્ય વા સમાદહાપેય્ય વા, અઞ્ઞત્ર તથારૂપપ્પચ્ચયા, પાચિત્તિય”**ન્તિ.

३५४. **યો પના**તિ યો યાદિસો...પે॰... **ભિક્ખૂ**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

અગિલાનો નામ યસ્સ વિના અગ્ગિના ફાસુ હોતિ.

ગિલાનો નામ યસ્સ વિના અગ્ગિના ન ફાસુ હોતિ.

વિસિબ્બનાપેક્ખોતિ તપ્પિતુકામો.

જોતિ નામ અગ્ગિ વુચ્ચતિ.

સમાદહેય્યાતિ સયં સમાદહતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

સમાદહાપેય્યાતિ અઞ્ઞં આણાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. સકિં આણત્તો બહુકમ્પિ સમાદહતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અઞ્ઞત્ર તથા રૂપપ્પચ્ચયાતિ ઠપેત્વા તથારૂપપ્પચ્ચયં.

३५५. અગિલાનો અગિલાનસઞ્ઞી વિસિબ્બનાપેક્ખો જોતિં સમાદહતિ વા સમાદહાપેતિ વા, અઞ્ઞત્ર તથારૂપપ્પચ્ચયા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અગિલાનો વેમતિકો વિસિબ્બનાપેક્ખો જોતિં સમાદહતિ વા સમાદહાપેતિ વા, અઞ્ઞત્ર તથારૂપપ્પચ્ચયા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અગિલાનો ગિલાનસઞ્ઞી વિસિબ્બનાપેક્ખો જોતિં સમાદહતિ વા સમાદહાપેતિ વા, અઞ્ઞત્ર તથારૂપપ્પચ્ચયા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

પટિલાતં ઉક્ખિપતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ગિલાનો અગિલાનસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ગિલાનો વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ગિલાનો ગિલાનસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

३५६. અનાપત્તિ ગિલાનસ્સ, અઞ્ઞેન કતં વિસિબ્બેતિ, વીતચ્ચિતઙ્ગારં વિસિબ્બેતિ, પદીપે જોતિકે જન્તાઘરે તથારૂપપ્પચ્ચયા, આપદાસુ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

જોતિકસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં છટ્ઠં.

૭. નહાનસિક્ખાપદં

३५७. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા રાજગહે વિહરતિ વેળુવને કલન્દકનિવાપે. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ તપોદે નહાયન્તિ. તેન ખો પન સમયેન [અથ ખો (સી॰ સ્યા॰)] રાજા માગધો સેનિયો બિમ્બિસારો ‘‘સીસં નહાયિસ્સામી’’તિ તપોદં ગન્ત્વા – ‘‘યાવાય્યા નહાયન્તી’’તિ એકમન્તં પટિમાનેસિ. ભિક્ખૂ યાવ સમન્ધકારા નહાયિંસુ. અથ ખો રાજા માગધો સેનિયો બિમ્બિસારો વિકાલે સીસં નહાયિત્વા, નગરદ્વારે થકિતે બહિનગરે વસિત્વા, કાલસ્સેવ અસમ્ભિન્નેન વિલેપનેન યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિ; ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા

એકમન્તં નિસીદિ. એકમન્તં નિસિન્નં ખો રાજાનં માગધં સેનિયં બિમ્બિસારં ભગવા એતદવોચ – ‘‘કિસ્સ ત્વં, મહારાજ, કાલસ્સેવ આગતો અસમ્ભિન્નેન વિલેપનેના’’તિ? અથ ખો રાજા માગધો સેનિયો બિમ્બિસારો ભગવતો એતમત્થં આરોચેસિ. અથ ખો ભગવા રાજાનં માગધં સેનિયં બિમ્બિસારં ધમ્મિયા કથાય સન્દસ્સેસિ સમાદપેસિ સમુત્તેજેસિ સમ્પહંસેસિ. અથ ખો રાજા માગધો સેનિયો બિમ્બિસારો ભગવતા ધમ્મિયા કથાય સન્દસ્સિતો સમાદપિતો સમુત્તેજિતો સમ્પહંસિતો ઉટ્ઠાયાસના ભગવન્તં અભિવાદેત્વા પદક્ખિણં કત્વા પક્કામિ. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ભિક્ખુસઙ્ઘં સન્નિપાતાપેત્વા ભિક્ખૂ પટિપુચ્છિ – ‘‘સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂ રાજાનમ્પિ પસ્સિત્વા ન મત્તં જાનિત્વા નહાયન્તી’’તિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ તે, ભિક્ખવે, મોઘપુરિસા રાજાનમ્પિ પસ્સિત્વા ન મત્તં જાનિત્વા નહાયિસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

‘‘યો પન ભિક્ખુ ઓરેનદ્ધમાસં નહાયેય્ય, પાચિત્તિય’’ન્તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૩૫૮. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ ઉણ્હસમયે પરિળાહસમયે કુક્કુચ્ચાયન્તા ન નહાયન્તિ, સેદગતેન ગત્તેન સયન્તિ. ચીવરમ્પિ સેનાસનમ્પિ દુસ્સતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું…પે॰… અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઉણ્હસમયે પરિળાહસમયે ઓરેનદ્ધમાસં નહાયિતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

‘‘યો પન ભિક્ખુ ઓરેનદ્ધમાસં નહાયેય્ય, અઞ્ઞત્ર સમયા, પાચિત્તિયં. તત્થાયં સમયો. દિયડ્ઢો માસો સેસો ગિમ્હાનન્તિ [ગિમ્હાનં (ઇતિપિ)] **વસ્સાનસ્સ પઠમો માસો ઇચ્ચેતે અડ્ઢતેય્યમાસા ઉણ્હસમયો પરિળાહસમયો – અયં તત્થ સમયો’’**તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૩૫૯. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ ગિલાના હોન્તિ. ગિલાનપુચ્છકા ભિક્ખૂ ગિલાને ભિક્ખૂ એતદવોચું – ‘‘કચ્ચાવુસો, ખમનીયં, કચ્ચિ યાપનીય’’ન્તિ? ‘‘પુબ્બે મયં, આવુસો, ઓરેનદ્ધમાસં નહાયામ, તેન નો ફાસુ હોતિ; ઇદાનિ પન ‘‘ભગવતા પટિક્ખિત્ત’’ન્તિ કુક્કુચ્ચાયન્તા ન નહાયામ, તેન નો ન ફાસુ હોતી’’તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું…પે॰… અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ગિલાનેન ભિક્ખુના ઓરેનદ્ધમાસં નહાયિતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

‘‘યો પન ભિક્ખુ ઓરેનદ્ધમાસં નહાયેય્ય, અઞ્ઞત્ર સમયા, પાચિત્તિયં. તત્થાયં સમયો. દિયડ્ઢો માસો સેસો ગિમ્હાનન્તિ [ગિમ્હાનં (ઇતિપિ)] **વસ્સાનસ્સ પઠમો માસો ઇચ્ચેતે અડ્ઢતેય્યમાસા ઉણ્હસમયો, પરિળાહસમયો, ગિલાનસમયો – અયં તત્થ સમયો’’**તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૩૬૦. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ નવકમ્મં કત્વા કુક્કુચ્ચાયન્તા ન નહાયન્તિ. તે સેદગતેન ગત્તેન સયન્તિ. ચીવરમ્પિ સેનાસનમ્પિ દુસ્સતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું…પે॰… અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, કમ્મસમયે ઓરેનદ્ધમાસં નહાયિતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

‘‘**યો પન ભિક્ખુ ઓરેનદ્ધમાસં નહાયેય્ય, અઞ્ઞત્ર સમયા, પાચિત્તિયં. તત્થાયં સમયો. દિયડ્ઢો માસો સેસો ગિમ્હાનન્તિ વસ્સાનસ્સ પઠમો માસો ઇચ્ચેતે અડ્ઢતેય્યમાસા ઉણ્હસમયો, પરિળાહસમયો, ગિલાનસમયો, કમ્મસમયો – અયં તત્થ સમયો**’’તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૩૬૧. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ અદ્ધાનં ગન્ત્વા કુક્કુચ્ચાયન્તા ન નહાયન્તિ. તે સેદગતેન ગત્તેન સયન્તિ. ચીવરમ્પિ સેનાસનમ્પિ દુસ્સતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું...પે॰... અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, અદ્ધાનગમનસમયે ઓરેનદ્ધમાસં નહાયિતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

‘‘**યો પન ભિક્ખુ ઓરેનદ્ધમાસં નહાયેય્ય, અઞ્ઞત્ર સમયા, પાચિત્તિયં. તત્થાયં સમયો. દિયડ્ઢો માસો સેસો ગિમ્હાનન્તિ વસ્સાનસ્સ પઠમો માસો ઇચ્ચેતે અડ્ઢતેય્યમાસા ઉણ્હસમયો, પરિળાહસમયો, ગિલાનસમયો, કમ્મસમયો, અદ્ધાનગમનસમયો – અયં તત્થ સમયો**’’તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૩૬૨. તેન ખો પન સમયેન સમ્બહુલા ભિક્ખૂ અજ્ઝોકાસે ચીવરકમ્મં કરોન્તા સરજેન વાતેન ઓકિણ્ણા હોન્તિ. દેવો ચ થોકં થોકં ફુસાયતિ. ભિક્ખૂ કુક્કુચ્ચાયન્તા ન નહાયન્તિ, કિલિન્નેન ગત્તેન સયન્તિ. ચીવરમ્પિ સેનાસનમ્પિ દુસ્સતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું...પે॰... અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, વાતવુટ્ઠિસમયે ઓરેનદ્ધમાસં નહાયિતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૩૬૩. ‘‘**યો પન ભિક્ખુ ઓરેનદ્ધમાસં નહાયેય્ય, અઞ્ઞત્ર સમયા, પાચિત્તિયં. તત્થાયં સમયો. દિયડ્ઢો માસો સેસો ગિમ્હાનન્તિ વસ્સાનસ્સ પઠમો માસો ઇચ્ચેતે અડ્ઢતેય્યમાસા ઉણ્હસમયો, પરિળાહસમયો, ગિલાનસમયો, કમ્મસમયો, અદ્ધાનગમનસમયો, વાતવુટ્ઠિસમયો – અયં તત્થ સમયો**’’તિ.

૩૬૪. **યો પના**તિ યો યાદિસો...પે॰... **ભિક્ખૂ**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

ઓરેનદ્ધમાસન્તિ ઊનકદ્ધમાસં.

નહાયેય્યાતિ ચુણ્ણેન વા મત્તિકાય વા નહાયતિ, પયોગે પયોગે દુક્કટં. નહાનપરિયોસાને, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અઞ્ઞત્ર સમયાતિ ઠપેત્વા સમયં.

ઉણ્હસમયો નામ દિયડ્ઢો માસો સેસો ગિમ્હાનં. **પરિળાહસમયો** નામ વસ્સાનસ્સ પઠમો માસો ‘‘ઇચ્ચેતે અડ્ઢતેય્યમાસા ઉણ્હસમયો પરિળાહસમયો’’તિ નહાયિતબ્બં.

ગિલાનસમયો નામ યસ્સ વિના નહાનેન ન ફાસુ હોતિ. ગિલાનસમયોતિ નહાયિતબ્બં.

કમ્મસમયો નામ અન્તમસો પરિવેણમ્પિ સમ્મટ્ઠં હોતિ. ‘‘કમ્મસમયો’’તિ નહાયિતબ્બં.

અદ્ધાનગમનસમયો નામ ‘‘અદ્ધયોજનં ગચ્છિસ્સામી’’તિ નહાયિતબ્બં, ગચ્છન્તેન નહાયિતબ્બં, ગતેન નહાયિતબ્બં.

વાતવુટ્ઠિસમયો નામ ભિક્ખૂ સરજેન વાતેન ઓકિણ્ણા હોન્તિ, દ્વે વા તીણિ વા ઉદકફુસિતાનિ કાયે પતિતાનિ હોન્તિ. ‘‘વાતવુટ્ઠિસમયો’’તિ નહાયિતબ્બં.

૩૬૫. ઊનકદ્ધમાસે ઊનકસઞ્ઞી, અઞ્ઞત્ર સમયા, નહાયતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઊનકદ્ધમાસે વેમતિકો, અઞ્ઞત્ર સમયા, નહાયતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઊનકદ્ધમાસે અતિરેકસઞ્ઞી, અઞ્ઞત્ર સમયા, નહાયતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અતિરેકદ્ધમાસે ઊનકસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અતિરેકદ્ધમાસે વેમતિકો , આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અતિરેકદ્ધમાસે અતિરેકસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

૩૬૬. અનાપત્તિ સમયે, અદ્ધમાસં નહાયતિ, અતિરેકદ્ધમાસં નહાયતિ, પારં ગચ્છન્તો નહાયતિ, સબ્બપચ્ચન્તિમેસુ જનપદેસુ, આપદાસુ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

નહાનસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં સત્તમં.

૮. દુબ્બણ્ણકરણસિક્ખાપદં

૩૬૭. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન સમ્બહુલા ભિક્ખૂ ચ પરિબ્બાજકા ચ સાકેતા સાવત્થિં અદ્ધાનમગ્ગપ્પટિપન્ના હોન્તિ. અન્તરામગ્ગે ચોરા નિક્ખમિત્વા તે અચ્છિન્દિંસુ. સાવત્થિયા રાજભટા નિક્ખમિત્વા તે ચોરે સભણ્ડે ગહેત્વા ભિક્ખૂનં સન્તિકે દૂતં પાહેસું – ‘‘આગચ્છન્તુ, ભદન્તા, સકં સકં ચીવરં સઞ્જાનિત્વા ગણ્હન્તૂ’’તિ. ભિક્ખૂ ન સઞ્જાનન્તિ. તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભદન્તા અત્તનો અત્તનો ચીવરં ન સઞ્જાનિસ્સન્તી’’તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ભિક્ખુસઙ્ઘં સન્નિપાતાપેત્વા ભિક્ખૂનં તદનુચ્છવિકં તદનુલોમિકં ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ‘‘તેન હિ, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞપેસ્સામિ દસ અત્થવસે પટિચ્ચ – સઙ્ઘસુટ્ઠુતાય, સઙ્ઘફાસુતાય...પે॰... સદ્ધમ્મટ્ઠિતિયા, વિનયાનુગ્ગહાય. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૩૬૮. **‘‘નવં પન ભિક્ખુના ચીવરલાભેન તિણ્ણં દુબ્બણ્ણકરણાનં અઞ્ઞતરં દુબ્બણ્ણકરણં આદાતબ્બં – નીલં વા કદ્દમં વા કાળસામં વા. અનાદા ચે ભિક્ખુ તિણ્ણં દુબ્બણ્ણકરણાનં અઞ્ઞતરં દુબ્બણ્ણકરણં નવં ચીવરં પરિભુઞ્જેય્ય, પાચિત્તિય’’**ન્તિ.

૩૬૯. **નવં** નામ અકતકપ્પં વુચ્ચતિ.

ચીવરં નામ છન્નં ચીવરાનં અઞ્ઞતરં ચીવરં.

તિણ્ણં દુબ્બણ્ણકરણાનં અઞ્ઞતરં દુબ્બણ્ણકરણં આદાતબ્બન્તિ અન્તમસો કુસગ્ગેનપિ આદાતબ્બં.

નીલં નામ દ્વે નીલાનિ – કંસનીલં, પલાસનીલં.

કદ્દમો નામ ઓદકો વુચ્ચતિ.

કાળસામં નામ યંકિઞ્ચિ કાળસામકં [કાળકં (સી॰ સ્યા॰)].

અનાદા ચે ભિક્ખુ તિણ્ણં દુબ્બણ્ણકરણાનં અઞ્ઞતરં દુબ્બણ્ણકરણન્તિ અન્તમસો કુસગ્ગેનપિ અનાદિયિત્વા તિણ્ણં દુબ્બણ્ણકરણાનં અઞ્ઞતરં દુબ્બણ્ણકરણં નવં ચીવરં પરિભુઞ્જતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૩૭૦. અનાદિન્ને અનાદિન્નસઞ્ઞી પરિભુઞ્જતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અનાદિન્ને વેમતિકો પરિભુઞ્જતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અનાદિન્ને આદિન્નસઞ્ઞી પરિભુઞ્જતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

આદિન્ને અનાદિન્નસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. આદિન્ને વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. આદિન્ને આદિન્નસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

૩૭૧. અનાપત્તિઆદિયિત્વા પરિભુઞ્જતિ, કપ્પો નટ્ઠો હોતિ, કપ્પકતોકાસો જિણ્ણો હોતિ, કપ્પકતેન અકપ્પકતં સંસિબ્બિતં હોતિ, અગ્ગળે અનુવાતે પરિભણ્ડે, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

દુબ્બણ્ણકરણસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં અટ્ઠમં.

૯. વિકપ્પનસિક્ખાપદં

૩૭૨. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન આયસ્મા ઉપનન્દો સક્યપુત્તો ભાતુનો સદ્ધિવિહારિકસ્સ ભિક્ખુનો સામં ચીવરં વિકપ્પેત્વા અપ્પચ્ચુદ્ધારણં [અપચ્ચુદ્ધારકં (સી॰ સ્યા॰)] પરિભુઞ્જતિ. અથ ખો સો ભિક્ખુ ભિક્ખૂનં એતમત્થં આરોચેસિ – ''અયં, આવુસો, આયસ્મા ઉપનન્દો સક્યપુત્તો મય્હં ચીવરં સામં વિકપ્પેત્વા અપ્પચ્ચુદ્ધારણં પરિભુઞ્જતી''તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ આયસ્મા ઉપનન્દો સક્યપુત્તો ભિક્ખુસ્સ સામં ચીવરં વિકપ્પેત્વા અપ્પચ્ચુદ્ધારણં પરિભુઞ્જિસ્સતી''તિ…પે॰… સચ્ચં કિર ત્વં, ઉપનન્દ, ભિક્ખુસ્સ સામં ચીવરં વિકપ્પેત્વા અપ્પચ્ચુદ્ધારણં પરિભુઞ્જસીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ ત્વં, મોઘપુરિસ, ભિક્ખુસ્સ સામં ચીવરં વિકપ્પેત્વા અપ્પચ્ચુદ્ધારણં પરિભુઞ્જિસ્સસિ! નેતં, મોઘપુરિસ, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૩૭૩. ''**યો પન ભિક્ખુ ભિક્ખુસ્સ વા ભિક્ખુનિયા વા સિક્ખમાનાય વા સામણેરસ્સ વા સામણેરિયા વા સામં ચીવરં વિકપ્પેત્વા અપ્પચ્ચુદ્ધારણં** [અપચ્ચુદ્ધારકં (સી॰ સ્યા॰)] **પરિભુઞ્જેય્ય, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૩૭૪. **યો પના**તિ યો યાદિસો…પે॰… **ભિક્ખૂ**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

ભિક્ખુસ્સાતિ અઞ્ઞસ્સ ભિક્ખુસ્સ.

ભિક્ખુની નામ ઉભતોસઙ્ઘે ઉપસમ્પન્ના.

સિક્ખમાના નામ દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખા.

સામણેરો નામ દસસિક્ખાપદિકો.

સામણેરી નામ દસસિક્ખાપદિકા.

સામન્તિ સયં વિકપ્પેત્વા.

ચીવરં નામ છન્નં ચીવરાનં અઞ્ઞતરં ચીવરં વિકપ્પનુપગં પચ્છિમં.

વિકપ્પના નામ દ્વે વિકપ્પના – સમ્મુખાવિકપ્પના ચ પરમ્મુખાવિકપ્પના ચ.

સમ્મુખાવિકપ્પના નામ ‘‘ઇમં ચીવરં તુય્હં વિકપ્પેમિ ઇત્થન્નામસ્સ વા’’તિ.

પરમ્મુખાવિકપ્પના નામ ‘‘ઇમં ચીવરં વિકપ્પનત્થાય તુય્હં દમ્મી’’તિ. તેન વત્તબ્બો – ‘‘કો તે મિત્તો વા સન્દિટ્ઠો વા’’તિ? ‘‘ઇત્થન્નામો ચ ઇત્થન્નામો ચા’’તિ. તેન વત્તબ્બો – ‘‘અહં તેસં દમ્મિ, તેસં સન્તકં પરિભુઞ્જ વા વિસ્સજ્જેહિ વા યથાપચ્ચયં વા કરોહી’’તિ.

અપ્પચ્ચુદ્ધારણં નામ તસ્સ વા અદિન્નં, તસ્સ વા અવિસ્સસન્તો પરિભુઞ્જતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૩૭૫. અપ્પચ્ચુદ્ધારણે અપ્પચ્ચુદ્ધારણસઞ્ઞી પરિભુઞ્જતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અપ્પચ્ચુદ્ધારણે વેમતિકો પરિભુઞ્જતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અપ્પચ્ચુદ્ધારણે અપ્પચ્ચુદ્ધારણસઞ્ઞી પરિભુઞ્જતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અધિટ્ઠેતિ વા વિસ્સજ્જેતિ વા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. પચ્ચુદ્ધારણે અપ્પચ્ચુદ્ધારણસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ . પચ્ચુદ્ધારણે વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. પચ્ચુદ્ધારણે પચ્ચુદ્ધારણસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

૩૭૬. અનાપત્તિ સો વા દેતિ, તસ્સ વા વિસ્સસન્તો પરિભુઞ્જતિ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

વિકપ્પનસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં નવમં.

૧૦. ચીવરઅપનિધાનસિક્ખાપદં

૩૭૭. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન સત્તરસવગ્ગિયા ભિક્ખૂ અસન્નિહિતપરિક્ખારા હોન્તિ. છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ સત્તરસવગ્ગિયાનં ભિક્ખૂનં પત્તમ્પિ ચીવરમ્પિ અપનિધેન્તિ. સત્તરસવગ્ગિયા ભિક્ખૂ છબ્બગ્ગિયે ભિક્ખૂ એતદવોચું – ‘‘દેથાવુસો, અમ્હાકં પત્તમ્પિ ચીવરમ્પી’’તિ. છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ હસન્તિ, તે રોદન્તિ. ભિક્ખૂ એવમાહંસુ – ‘‘કિસ્સ તુમ્હે, આવુસો, રોદથા’’તિ? ‘‘ઇમે, આવુસો, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ અમ્હાકં પત્તમ્પિ ચીવરમ્પિ અપનિધેન્તી’’તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ભિક્ખૂનં પત્તમ્પિ ચીવરમ્પિ અપનિધેસ્સન્તી’’તિ…પે॰… સચ્ચં કિર તુમ્હે, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂનં પત્તમ્પિ ચીવરમ્પિ અપનિધેથાતિ?

‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ તુમ્હે, મોઘપુરિસા, ભિક્ખૂનં પત્તમ્પિ ચીવરમ્પિ અપનિધેસ્સથ! નેતં, મોઘપુરિસા, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૩૭૮. **‘‘યો પન ભિક્ખુ ભિક્ખુસ્સ પત્તં વા ચીવરં વા નિસીદનં વા સૂચિઘરં વા કાયબન્ધનં વા અપનિધેય્ય વા અપનિધાપેય્ય વા, અન્તમસો હસાપેક્ખોપિ, પાચિત્તિય’’**ન્તિ.

૩૭૯. **યો પના**તિ યો યાદિસો…પે॰… **ભિક્ખૂ**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

ભિક્ખુસ્સાતિ અઞ્ઞસ્સ ભિક્ખુસ્સ.

પત્તો નામ દ્વે પત્તા – અયોપત્તો, મત્તિકાપત્તો.

ચીવરં નામ છન્નં ચીવરાનં અઞ્ઞતરં ચીવરં, વિકપ્પનુપગં પચ્છિમં.

નિસીદનં નામ સદસં વુચ્ચતિ.

સૂચિઘરં નામ સસૂચિકં વા અસૂચિકં વા.

કાયબન્ધનં નામ દ્વે કાયબન્ધનાનિ – પટ્ટિકા, સૂકરન્તકં.

અપનિધેય્ય વાતિ સયં અપનિધેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અપનિધાપેય્ય વાતિ અઞ્ઞં આણાપેસિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. **અપનિધાપેય્ય વા** તિ અય્યં આણાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. સકિં આણત્તો બહુકમ્પિ અપનિધેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અન્તમસો હસાપેક્ખોપીતિ કીળાધિપ્પાયો.

૩૮૦. ઉપસમ્પન્ને ઉપસમ્પન્નસઞ્ઞી પત્તં વા ચીવરં વા નિસીદનં વા સૂચિઘરં વા કાયબન્ધનં વા અપનિધેતિ વા અપનિધાપેતિ વા, અન્તમસો હસાપેક્ખોપિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉપસમ્પન્ને વેમતિકો…પે॰… ઉપસમ્પન્ને અનુપસમ્પન્નસઞ્ઞી પત્તં વા ચીવરં વા નિસીદનં વા સૂચિઘરં વા કાયબન્ધનં વા અપનિધેતિ વા અપનિધાપેતિ વા, અન્તમસો હસાપેક્ખોપિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અઞ્ઞં પરિક્ખારં અપનિધેતિ વા અપનિધાપેતિ વા, અન્તમસો હસાપેક્ખોપિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્નસ્સ પત્તં વા ચીવરં વા અઞ્ઞં વા પરિક્ખારં અપનિધેતિ વા અપનિધાપેતિ વા, અન્તમસો હસાપેક્ખોપિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્ને ઉપસમ્પન્નસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ . અનુપસમ્પન્ને વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્ને અનુપસમ્પન્નસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૩૮૧. અનાપત્તિ નહસાધિપ્પાયો, દુન્નિક્ખિત્તં પટિસામેતિ, ‘‘ધમ્મિં કથં કત્વા દસ્સામી’’તિ પટિસામેતિ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

ચીવરઅપનિધાનસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં દસમં.

સુરાપાનવગ્ગો છટ્ઠો.

તસ્સુદ્દાનં –

સુરા અઙ્ગુલિ હાસો ચ [તોયઞ્ચ (ઇતિપિ)], અનાદરિયઞ્ચ ભિંસનં;
જોતિનહાનદુબ્બણ્ણં, સામં અપનિધેન ચાતિ.

૭. સપ્પાણકવગ્ગો

૧. સઞ્ચિચ્ચસિક્ખાપદં

૩૮૨. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન આયસ્મા ઉદાયી ઇસ્સાસો હોતિ, કાકા ચસ્સ અમનાપા હોન્તિ. સો કાકે વિજ્ઝિત્વા વિજ્ઝિત્વા સીસં છિન્દિત્વા સૂલે પટિપાટિયા ઠપેસિ. ભિક્ખૂ એવમાહંસુ – ''કેનિમે, આવુસો, કાકા જીવિતા વોરોપિતા''તિ? ''મયા, આવુસો. અમનાપા મે કાકા''તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ આયસ્મા ઉદાયી સઞ્ચિચ્ચ પાણં જીવિતા વોરોપેસ્સતી''તિ…પે॰… સચ્ચં કિર ત્વં, ઉદાયિ, સઞ્ચિચ્ચ પાણં જીવિતા વોરોપેસીતિ? ''સચ્ચં , ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ ત્વં, મોઘપુરિસ, સઞ્ચિચ્ચ પાણં જીવિતા વોરોપેસ્સસિ! નેતં, મોઘપુરિસ, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૩૮૩. ''**યો પન ભિક્ખુ સઞ્ચિચ્ચ પાણં જીવિતા વોરોપેય્ય, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૩૮૪. **યો પના**તિ યો યાદિસો…પે॰… **ભિક્ખૂ**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

સઞ્ચિચ્ચાતિ જાનન્તો સઞ્જાનન્તો ચેચ્ચ અભિવિતરિત્વા વીતિક્કમો.

પાણો નામ તિરચ્છાનગતપાણો વુચ્ચતિ.

જીવિતા વોરોપેય્યાતિ જીવિતિન્દ્રિયં ઉપચ્છિન્દતિ ઉપરોધેતિ સન્તતિં વિકોપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૩૮૫. પાણે પાણસઞ્ઞી જીવિતા વોરોપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. પાણે વેમતિકો જીવિતા વોરોપેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. પાણે અપ્પાણસઞ્ઞી જીવિતા વોરોપેતિ, અનાપત્તિ. અપ્પાણે પાણસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અપ્પાણે વેમિતકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અપ્પાણે અપ્પાણસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

૩૮૬. અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ, અસ્સતિયા, અજાનન્તસ્સ, નમરણાધિપ્પાયસ્સ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

સઞ્ચિચ્ચસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં પઠમં.

૨. સપ્પાણકસિક્ખાપદં

૩૮૭. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ જાનં સપ્પાણકં ઉદકં પરિભુઞ્જન્તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ જાનં સપ્પાણકં ઉદકં પરિભુઞ્જિસ્સન્તી''તિ…પે॰… સચ્ચં કિર તુમ્હે, ભિક્ખવે, જાનં સપ્પાણકં ઉદકં પરિભુઞ્જથાતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ તુમ્હે, મોઘપુરિસા, જાનં સપ્પાણકં ઉદકં પરિભુઞ્જિસ્સથ! નેતં , મોઘપુરિસા, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૩૮૮. ''**યો પન ભિક્ખુ જાનં સપ્પાણકં ઉદકં પરિભુઞ્જેય્ય, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૩૮૯. **યો પના**તિ યો યાદિસો…પે॰… **ભિક્ખૂ**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

જાનાતિ નામ સામં વા જાનાતિ, અઞ્ઞે વા તસ્સ આરોચેન્તિ. ''સપ્પાણક''ન્તિ જાનન્તો, ''પરિભોગેન મરિસ્સન્તી''તિ જાનન્તો પરિભુઞ્જતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૩૯૦. સપ્પાણકે સપ્પાણકસઞ્ઞી પરિભુઞ્જતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. સપ્પાણકે વેમતિકો પરિભુઞ્જતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ . સપ્પાણકે અપ્પાણકસઞ્ઞી પરિભુઞ્જતિ, અનાપત્તિ. અપ્પાણકે સપ્પાણકસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અપ્પાણકે વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અપ્પાણકે અપ્પાણકસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

૩૯૧. અનાપત્તિ ''સપ્પાણક''ન્તિ અજાનન્તો, ''અપ્પાણક''ન્તિ જાનન્તો, ''પરિભોગેન ન મરિસ્સન્તી''તિ જાનન્તો પરિભુઞ્જતિ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

સપ્પાણકસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં દુતિયં.

૩. ઉક્કોટનસિક્ખાપદં

૩૯૨. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ જાનં યથાધમ્મં નિહતાધિકરણં પુનકમ્માય ઉક્કોટેન્તિ – ''અકતં કમ્મં દુક્કટં કમ્મં પુન કાતબ્બં કમ્મં અનિહતં દુન્નિહતં પુન નિહનિતબ્બ''ન્તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ જાનં યથાધમ્મં નિહતાધિકરણં પુનકમ્માય ઉક્કોટેસ્સન્તી''તિ …પે॰… સચ્ચં કિર તુમ્હે, ભિક્ખવે, જાનં યથાધમ્મં નિહતાધિકરણં પુનકમ્માય ઉક્કોટેથા''તિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ તુમ્હે, મોઘપુરિસા, જાનં યથાધમ્મં નિહતાધિકરણં પુનકમ્માય ઉક્કોટેસ્સથ! નેતં, મોઘપુરિસા, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૩૯૩. ''**યો પન ભિક્ખુ જાનં યથાધમ્મં નિહતાધિકરણં પુનકમ્માય ઉક્કોટેય્ય, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૩૯૪. **યો પના**તિ યો યાદિસો…પે॰… **ભિક્ખૂ**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

જાનાતિ નામ સામં વા જાનાતિ, અઞ્ઞે વા તસ્સ આરોચેન્તિ, સો વા આરોચેતિ.

યથાધમ્મં નામ ધમ્મેન વિનયેન સત્થુસાસનેન કતં, એતં યથાધમ્મં નામ.

અધિકરણં નામ ચત્તારિ અધિકરણાનિ – વિવાદાધિકરણં, અનુવાદાધિકરણં, આપત્તાધિકરણં, કિચ્ચાધિકરણં.

પુનકમ્માય ઉક્કોટેય્યાતિ ''અકતં કમ્મં દુક્કટં કમ્મં પુનકાતબ્બં કમ્મં અનિહતં દુન્નિહતં પુન નિહનિતબ્બં''તિ ઉક્કોટેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૩૯૫. ધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞી ઉક્કોટેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ધમ્મકમ્મે વેમતિકો ઉક્કોટેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞી ઉક્કોટેતિ, અનાપત્તિ. અધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અધમ્મકમ્મે વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

૩૯૬. અનાપત્તિ ''અધમ્મેન વા વગ્ગેન વા ન કમ્મારહસ્સ વા કમ્મં કત''ન્તિ જાનન્તો ઉક્કોટેતિ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

ઉક્કોટનસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં તતિયં.

૪. દુટ્ઠુલ્લસિક્ખાપદં

૩૯૭. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન આયસ્મા ઉપનન્દો સક્યપુત્તો સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં આપત્તિં આપજ્જિત્વા ભાતુનો સદ્ધિવિહારિકસ્સ ભિક્ખુનો આરોચેસિ – ''અહં, આવુસો, સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં આપત્તિં આપન્નો. મા કસ્સચિ આરોચેહી''તિ. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરો ભિક્ખુ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં આપત્તિં આપજ્જિત્વા સઙ્ઘં તસ્સા આપત્તિયા પરિવાસં યાચિ. તસ્સ સઙ્ઘો તસ્સા આપત્તિયા પરિવાસં અદાસિ. સો પરિવસન્તો તં ભિક્ખું પસ્સિત્વા એતદવોચ – ''અહં, આવુસો, સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં આપત્તિં આપજ્જિત્વા સઙ્ઘં તસ્સા આપત્તિયા પરિવાસં યાચિં, તસ્સ મે સઙ્ઘો તસ્સા આપત્તિયા પરિવાસં અદાસિ, સોહં પરિવસામિ, વેદિયામહં [વેદયામહં (સ્યા॰)], આવુસો, વેદિયતી''તિ મં આયસ્મા ધારેતૂ''તિ.

''કિં નુ ખો, આવુસો, યો અઞ્ઞોપિ ઇમં આપત્તિં આપજ્જતિ સોપિ એવં કરોતી''તિ? ''એવમાવુસો''તિ. ''અયં, આવુસો, આયસ્મા ઉપનન્દો સક્યપુત્તો સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં આપત્તિં આપજ્જિત્વા [આપજ્જિ (?)] સો મે આરોચેતિ મા કસ્સચિ આરોચેહી''તિ. ''કિં પન ત્વં, આવુસો, પટિચ્છાદેસી''તિ? ''એવમાવુસો''તિ. અથ ખો સો ભિક્ખુ ભિક્ખૂનં એતમત્થં આરોચેસિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુ ભિક્ખુસ્સ જાનં દુટ્ઠુલ્લં આપત્તિં પટિચ્છાદેસ્સતી''તિ…પે॰… સચ્ચં કિર ત્વં, ભિક્ખુ, ભિક્ખુસ્સ જાનં દુટ્ઠુલ્લં આપત્તિં પટિચ્છાદેસીતિ. ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ ત્વં, મોઘપુરિસ, ભિક્ખુસ્સ જાનં દુટ્ઠુલ્લં આપત્તિં પટિચ્છાદેસ્સસિ! નેતં, મોઘપુરિસ, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૩૯૮. ''**યો પન ભિક્ખુ ભિક્ખુસ્સ જાનં દુટ્ઠુલ્લં આપત્તિં પટિચ્છાદેય્ય, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૩૯૯. **યો પના**તિ યો યાદિસો…પે॰… **ભિક્ખૂ**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

ભિક્ખુસ્સાતિ અઞ્ઞસ્સ ભિક્ખુસ્સ.

જાનાતિ નામ સામં વા જાનાતિ અઞ્ઞે વા તસ્સ આરોચેન્તિ, સો વા આરોચેતિ.

દુટ્ઠુલ્લા નામ આપત્તિ ચત્તારિ ચ પારાજિકાનિ તેરસ ચ સઙ્ઘાદિસેસા.

પટિચ્છાદેય્યાતિ ''ઇમં જાનિત્વા ચોદેસ્સન્તિ, સારેસ્સન્તિ ખુંસેસ્સન્તિ, વમ્ભેસ્સન્તિ, મઙ્કું કરિસ્સન્તિ નારોચેસ્સામી''તિ ધુરં નિક્ખિત્તમત્તે, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૪૦૦. દુટ્ઠુલ્લાય આપત્તિયા દુટ્ઠુલ્લાપત્તિસઞ્ઞી પટિચ્છાદેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. દુટ્ઠુલ્લાય આપત્તિયા વેમતિકો પટિચ્છાદેતિ , આપત્તિ દુક્કટસ્સ. દુટ્ઠુલ્લાય આપત્તિયા અદુટ્ઠુલ્લાપત્તિસઞ્ઞી પટિચ્છાદેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અદુટ્ઠુલ્લં આપત્તિં પટિચ્છાદેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્નસ્સ દુટ્ઠુલ્લં વા અદુટ્ઠુલ્લં વા અજ્ઝાચારં પટિચ્છાદેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અદુટ્ઠુલ્લાય આપત્તિયા દુટ્ઠુલ્લાપત્તિસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અદુટ્ઠુલ્લાય આપત્તિયા વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અદુટ્ઠુલ્લાય આપત્તિયા અદુટ્ઠુલ્લાપત્તિસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૪૦૧. અનાપત્તિ – ''સઙ્ઘસ્સ ભણ્ડનં વા કલહો વા વિગ્ગહો વા વિવાદો વા ભવિસ્સતી''તિ નારોચેતિ, ''સઙ્ઘભેદો વા સઙ્ઘરાજિ વા ભવિસ્સતી''તિ નારોચેતિ, ''અયં કક્ખળો ફરુસો જીવિતન્તરાયં વા બ્રહ્મચરિયન્તરાયં વા કરિસ્સતી''તિ નારોચેતિ, અઞ્ઞે પતિરૂપે ભિક્ખૂ અપસ્સન્તો નારોચેતિ, નછાદેતુકામો નારોચેતિ, ''પઞ્ઞાયિસ્સતિ સકેન કમ્મેના''તિ નારોચેતિ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

દુટ્ઠુલ્લસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં ચતુત્થં.

૫. ઊનવીસતિવસ્સસિક્ખાપદં

૪૦૨. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા રાજગહે વિહરતિ વેળુવને કલન્દકનિવાપે. [ઇદં વત્થુ મહાવ॰ ૯૯] તેન ખો પન સમયેન રાજગહે સત્તરસવગ્ગિયા દારકા સહાયકા હોન્તિ. ઉપાલિદારકો તેસં પામોક્ખો હોતિ. અથ ખો ઉપાલિસ્સ માતાપિતૂનં એતદહોસિ – ''કેન નુ ખો ઉપાયેન ઉપાલિ અમ્હાકં અચ્ચયેન સુખઞ્ચ જીવેય્ય ન ચ કિલમેય્યા''તિ? અથ ખો ઉપાલિસ્સ માતાપિતૂનં એતદહોસિ – ''સચે ખો ઉપાલિ લેખં સિક્ખેય્ય, એવં ખો ઉપાલિ અમ્હાકં અચ્ચયેન સુખઞ્ચ જીવેય્ય, ન ચ કિલમેય્યા''તિ. અથ ખો ઉપાલિસ્સ માતાપિતૂનં એતદહોસિ – ''સચે ખો ઉપાલિ લેખં સિક્ખિસ્સતિ, અઙ્ગુલિયો દુક્ખા ભવિસ્સન્તિ. સચે ખો ઉપાલિ ગણનં સિક્ખેય્ય, એવં ખો ઉપાલિ અમ્હાકં અચ્ચયેન સુખઞ્ચ જીવેય્ય ન ચ કિલમેય્યા''તિ. અથ ખો ઉપાલિસ્સ માતાપિતૂનં એતદહોસિ – ''સચે ખો ઉપાલિ ગણનં સિક્ખિસ્સતિ, ઉરસ્સ દુક્ખો ભવિસ્સતિ. સચે ખો ઉપાલિ રૂપં સિક્ખેય્ય, એવં ખો ઉપાલિ અમ્હાકં અચ્ચયેન સુખઞ્ચ જીવેય્ય ન ચ કિલમેય્યા''તિ. અથ ખો ઉપાલિસ્સ માતાપિતૂનં એતદહોસિ – ''સચે ખો ઉપાલિ રૂપં સિક્ખિસ્સતિ, અક્ખીનિ દુક્ખા ભવિસ્સન્તિ. ઇમે ખો સમણા સક્યપુત્તિયા સુખસીલા સુખસમાચારા સુભોજનાનિ ભુઞ્જિત્વા નિવાતેસુ સયનેસુ સયન્તિ. સચે ખો ઉપાલિ સમણેસુ સક્યપુત્તિયેસુ પબ્બજેય્ય, એવં ખો ઉપાલિ અમ્હાકં અચ્ચયેન સુખઞ્ચ જીવેય્ય, ન ચ કિલમેય્યા''તિ.

અસ્સોસિ ખો ઉપાલિદારકો માતાપિતૂનં ઇમં કથાસલ્લાપં. અથ ખો ઉપાલિદારકો યેન તે દારકા તેનુપસઙ્કમિ; ઉપસઙ્કમિત્વા તે દારકે એતદવોચ – ''એથ મયં, અય્યા, સમણેસુ સક્યપુત્તિયેસુ પબ્બજિસ્સામા''તિ. ''સચે ખો ત્વં, અય્ય, પબ્બજિસ્સસિ, એવં મયમ્પિ પબ્બજિસ્સામા''તિ. અથ ખો તે દારકા એકમેકસ્સ માતાપિતરો ઉપસઙ્કમિત્વા એતદવોચું – ''અનુજાનાથ મં અગારસ્મા અનગારિયં પબ્બજ્જાયા''તિ. અથ ખો તેસં દારકાનં માતાપિતરો – ''સબ્બેપિમે દારકા સમાનચ્છન્દા કલ્યાણાધિપ્પાયા''તિ અનુજાનિંસુ. તે ભિક્ખૂ ઉપસઙ્કમિત્વા પબ્બજ્જં યાચિંસુ. તે ભિક્ખૂ પબ્બાજેસું ઉપસમ્પાદેસું. તે રત્તિયા પચ્ચૂસસમયં પચ્ચુટ્ઠાય રોદન્તિ – ''યાગું દેથ , ભત્તં દેથ, ખાદનીયં દેથા''તિ. ભિક્ખૂ એવમાહંસુ – ''આગમેથ, આવુસો, યાવ રત્તિ વિભાયતિ. સચે યાગુ ભવિસ્સતિ, પિવિસ્સથ. સચે ભત્તં ભવિસ્સતિ, ભુઞ્જિસ્સથ. સચે ખાદનીયં ભવિસ્સતિ, ખાદિસ્સથ. નો ચે ભવિસ્સતિ યાગુ વા ભત્તં વા ખાદનીયં વા, પિણ્ડાય ચરિત્વા ભુઞ્જિસ્સથા''તિ. એવમ્પિ ખો તે ભિક્ખૂ ભિક્ખૂહિ વુચ્ચમાના રોદન્તિયેવ – ''યાગું દેથ, ભત્તં દેથ, ખાદનીયં દેથા''તિ. સેનાસનં ઊહદન્તિપિ ઉમ્મિહન્તિપિ.

અસ્સોસિ ખો ભગવા રત્તિયા પચ્ચૂસસમયં પચ્ચુટ્ઠાય દારકસદ્દં. સુત્વાન આયસ્મન્તં આનન્દં આમન્તેસિ – ''કિં નુ ખો સો, આનન્દ, દારકસદ્દો''તિ? અથ ખો આયસ્મા આનન્દો ભગવતો એતમત્થં આરોચેસિ. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ભિક્ખુસઙ્ઘં સન્નિપાતાપેત્વા ભિક્ખૂ પટિપુચ્છિ – ''સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂ જાનં ઊનવીસતિવસ્સં પુગ્ગલં ઉપસમ્પાદેન્તી''તિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ તે, ભિક્ખવે, મોઘપુરિસા જાનં ઊનવીસતિવસ્સં પુગ્ગલં ઉપસમ્પાદેસ્સન્તિ! ઊનકવીસતિવસ્સો, ભિક્ખવે, પુગ્ગલો અક્ખમો હોતિ સીતસ્સ ઉણ્હસ્સ જિઘચ્છાય પિપાસાય ડંસમકસવાતાતપસરીસપસમ્ફસ્સાનં દુરુત્તાનં દુરાગતાનં વચનપથાનં ઉપ્પન્નાનં સારીરિકાનં વેદનાનં દુક્ખાનં તિબ્બાનં ખરાનં કટુકાનં અસાતાનં અમનાપાનં પાણહરાનં અનધિવાસકજાતિકો હોતિ. વીસતિવસ્સોવ ખો, ભિક્ખવે, પુગ્ગલો ખમો હોતિ સીતસ્સ ઉણ્હસ્સ…પે॰… પાણહરાનં અધિવાસકજાતિકો હોતિ. નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૪૦૩. ''**યો પન ભિક્ખુ જાનં ઊનવીસતિવસ્સં પુગ્ગલં ઉપસમ્પાદેય્ય, સો ચ પુગ્ગલો અનુપસમ્પન્નો , તે ચ ભિક્ખૂ ગારય્હા, ઇદં તસ્મિં પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૪૦૪. **યો પના**તિ યો યાદિસો…પે॰… **ભિક્ખૂ**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

જાનાતિ નામ સામં વા જાનાતિ, અઞ્ઞે વા તસ્સ આરોચેન્તિ, સો વા આરોચેતિ.

ઊનવીસતિવસ્સો નામ અપ્પત્તવીસતિવસ્સો.

''ઉપસમ્પાદેસ્સામી''તિ ગણં વા આચરિયં વા પત્તં વા ચીવરં વા પરિયેસતિ, સીમં વા સમ્મન્નતિ [સમ્મનતિ (ક॰)], આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઞત્તિયા દુક્કટં. દ્વીહિ કમ્મવાચાહિ દુક્કટા. કમ્મવાચાપરિયોસાને ઉપજ્ઝાયસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ગણસ્સ ચ આચરિયસ્સ ચ આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૪૦૫. ઊનવીસતિવસ્સે ઊનવીસતિવસ્સસઞ્ઞી ઉપસમ્પાદેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઊનવીસતિવસ્સે વેમતિકો ઉપસમ્પાદેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઊનવીસતિવસ્સે પરિપુણ્ણવીસતિવસ્સસઞ્ઞી ઉપસમ્પાદેતિ,

અનાપત્તિ. પરિપુણ્ણવીસતિવસ્સે ઊનવીસતિવસ્સસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. પરિપુણ્ણવીસતિવસ્સે વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. પરિપુણ્ણવીસતિવસ્સે પરિપુણ્ણવીસતિવસ્સસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

૪૦૬. અનાપત્તિ ઊનવીસતિવસ્સં પરિપુણ્ણવીસતિવસ્સસઞ્ઞી ઉપસમ્પાદેતિ, પરિપુણ્ણવીસતિવસ્સં પરિપુણ્ણવીસતિવસ્સસઞ્ઞી ઉપસમ્પાદેતિ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

ઊનવીસતિવસ્સસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં પઞ્ચમં.

૬. થેય્યસત્થસિક્ખાપદં

૪૦૭. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરો સત્થો રાજગહા પટિયાલોકં ગન્તુકામો હોતિ. અઞ્ઞતરો ભિક્ખુ તે મનુસ્સે એતદવોચ – ‘‘અહમ્પાયસ્મન્તેહિ સદ્ધિં ગમિસ્સામી’’તિ. ‘‘મયં ખો, ભન્તે, સુઙ્કં પરિહરિસ્સામા’’તિ. ‘‘પજાનાથાવુસો’’તિ. અસ્સોસું ખો કમ્મિયા [કમ્મિકા (સી॰ સ્યા॰)] – ‘‘સત્થો કિર સુઙ્કં પરિહરિસ્સતી’’તિ. તે મગ્ગે પરિયુટ્ઠિંસુ. અથ ખો તે કમ્મિકા તં સત્થં ગહેત્વા અચ્છિન્દિત્વા તં ભિક્ખું એતદવોચું – ‘‘કિસ્સ ત્વં, ભન્તે, જાનં થેય્યસત્થેન સદ્ધિં ગચ્છસી’’તિ? પલિબુન્ધેત્વા મુઞ્ચિંસુ. અથ ખો સો ભિક્ખુ સાવત્થિં ગન્ત્વા ભિક્ખૂનં એતમત્થં આરોચેસિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુ જાનં થેય્યસત્થેન સદ્ધિં સંવિધાય એકદ્ધાનમગ્ગં પટિપજ્જિસ્સતી’’તિ…પે॰… સચ્ચં કિર ત્વં, ભિક્ખુ, જાનં થેય્યસત્થેન સદ્ધિં સંવિધાય એકદ્ધાનમગ્ગં પટિપજ્જસીતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ ત્વં, મોઘપુરિસ, જાનં થેય્યસત્થેન સદ્ધિં સંવિધાય એકદ્ધાનમગ્ગં પટિપજ્જિસ્સસિ! નેતં, મોઘપુરિસ, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૪૦૮. ‘‘**યો પન ભિક્ખુ જાનં થેય્યસત્થેન સદ્ધિં સંવિધાય એકદ્ધાનમગ્ગં પટિપજ્જેય્ય, અન્તમસો ગામન્તરમ્પિ, પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

૪૦૯. **યો પના**તિ યો યાદિસો…પે॰… **ભિક્ખૂ**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

જાનાતિ નામ સામં વા જાનાતિ, અઞ્ઞે વા તસ્સ આરોચેન્તિ, સો વા આરોચેતિ.

થેય્યસત્થો નામ ચોરા કતકમ્મા વા હોન્તિ અકતકમ્મા વા, રાજાનં વા થેય્યં ગચ્છન્તિ સુઙ્કં વા પરિહરન્તિ.

સદ્ધિન્તિ એકતો.

સંવિધાયાતિ – ‘‘ગચ્છામાવુસો, ગચ્છામ ભન્તે; ગચ્છામ ભન્તે, ગચ્છામાવુસો, અજ્જ વા હિય્યો વા પરે વા ગચ્છામા’’તિ સંવિદહતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અન્તમસો ગામન્તરમ્પીતિ કુક્કુટસમ્પાતે ગામે ગામન્તરે ગામન્તરે આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અગામકે અરઞ્ઞે અદ્ધયોજને અદ્ધયોજને આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૪૧૦. થેય્યસત્થે થેય્યસત્થસઞ્ઞી સંવિધાય એકદ્ધાનમગ્ગં પટિપજ્જતિ, અન્તમસો ગામન્તરમ્પિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. થેય્યસત્થે વેમતિકો સંવિધાય એકદ્ધાનમગ્ગં પટિપજ્જતિ, અન્તમસો ગામન્તરમ્પિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. થેય્યસત્થે અથેય્યસત્થસઞ્ઞી સંવિધાય એકદ્ધાનમગ્ગં પટિપજ્જતિ, અન્તમસો ગામન્તરમ્પિ, અનાપત્તિ. ભિક્ખુ સંવિદહતિ, મનુસ્સા ન સંવિદહન્તિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અથેય્યસત્થે થેય્યસત્થસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અથેય્યસત્થે વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અથેય્યસત્થે અથેય્યસત્થસઞ્ઞી અનાપત્તિ.

૪૧૧. અનાપત્તિ અસંવિદહિત્વા ગચ્છતિ, મનુસ્સા સંવિદહન્તિ ભિક્ખુ ન સંવિદહતિ, વિસઙ્કેતેન ગચ્છતિ, આપદાસુ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

થેય્યસત્થસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં છટ્ઠં.

૭. સંવિધાનસિક્ખાપદં

૪૧૨. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરો ભિક્ખુ કોસલેસુ જનપદે સાવત્થિં ગચ્છન્તો અઞ્ઞતરેન ગામદ્વારેન અતિક્કમતિ. અઞ્ઞતરા ઇત્થી સામિકેન સહ ભણ્ડિત્વા ગામતો નિક્ખમિત્વા તં ભિક્ખું પસ્સિત્વા એતદવોચ – ‘‘કહં, ભન્તે, અય્યો ગમિસ્સતી’’તિ? ‘‘સાવત્થિં ખો અહં, ભગિનિ, ગમિસ્સામી’’તિ. ‘‘અહં અય્યેન સદ્ધિં ગમિસ્સામી’’તિ. ‘‘એય્યાસિ, ભગિની’’તિ. અથ ખો તસ્સા ઇત્થિયા સામિકો ગામતો નિક્ખમિત્વા મનુસ્સે પુચ્છિ – ‘‘અપાય્યો [અપચ્ચા (સી॰ સ્યા॰)] એવરૂપિં ઇત્થિં પસ્સેય્યાથા’’તિ? ‘‘એસાય્યો, પબ્બજિતેન સહ ગચ્છતી’’તિ. અથ ખો સો પુરિસો અનુબન્ધિત્વા તં ભિક્ખું ગહેત્વા આકોટેત્વા મુઞ્ચિ. અથ ખો સો ભિક્ખુ અઞ્ઞતરસ્મિં રુક્ખમૂલે પધૂપેન્તો નિસીદિ. અથ ખો સા ઇત્થી તં પુરિસં એતદવોચ – ‘‘નાય્યો સો ભિક્ખુ મં નિપ્પાતેસિ; અપિચ, અહમેવ તેન ભિક્ખુના સદ્ધિં ગચ્છામિ; અકારકો સો ભિક્ખુ; ગચ્છ, નં ખમાપેહી’’તિ. અથ ખો સો પુરિસો તં ભિક્ખું ખમાપેસિ. અથ ખો સો ભિક્ખુ સાવત્થિં ગન્ત્વા ભિક્ખૂનં એતમત્થં આરોચેસિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુ માતુગામેન સદ્ધિં સંવિધાય એકદ્ધાનમગ્ગં પટિપજ્જિસ્સતી’’તિ…પે॰… સચ્ચં કિર ત્વં, ભિક્ખુ, માતુગામેન સદ્ધિં સંવિધાય એકદ્ધાનમગ્ગં પટિપજ્જસીતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ ત્વં, મોઘપુરિસ, માતુગામેન સદ્ધિં સંવિધાય એકદ્ધાનમગ્ગં પટિપજ્જિસ્સસિ! નેતં, મોઘપુરિસ, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં, ઉદ્દિસેય્યાથ –

૪૧૩. ‘‘**યો પન ભિક્ખુ માતુગામેન સદ્ધિં સંવિધાય એકદ્ધાનમગ્ગં પટિપજ્જેય્ય, અન્તમસો ગામન્તરમ્પિ, પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

૪૧૪. **યો પના**તિ યો યાદિસો…પે॰… **ભિક્ખૂ**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

માતુગામો નામ મનુસ્સિત્થી, ન યક્ખી ન પેતી ન તિરચ્છાનગતા વિઞ્ઞૂ પટિબલા સુભાસિતદુબ્ભાસિતં દુટ્ઠુલ્લાદુટ્ઠુલ્લં આજાનિતું.

સદ્ધિન્તિ એકતો.

સંવિધાયાતિ – ''ગચ્છામ ભગિનિ, ગચ્છામાય્ય, ગચ્છામાય્ય, ગચ્છામ ભગિનિ, અજ્જ વા હિય્યો વા પરે વા ગચ્છામા''તિ સંવિદહતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અન્તમસો ગામન્તરમ્પીતિ કુક્કુટસમ્પાતે ગામે ગામન્તરે ગામન્તરે આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અગામકે અરઞ્ઞે અદ્ધયોજને અદ્ધયોજને આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૪૧૫. માતુગામે માતુગામસઞ્ઞી સંવિધાય એકદ્ધાનમગ્ગં પટિપજ્જતિ, અન્તમસો ગામન્તરમ્પિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. માતુગામે વેમતિકો સંવિધાય એકદ્ધાનમગ્ગં પટિપજ્જતિ, અન્તમસો ગામન્તરમ્પિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. માતુગામે અમાતુગામસઞ્ઞી સંવિધાય એકદ્ધાનમગ્ગં પટિપજ્જતિ, અન્તમસો ગામન્તરમ્પિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

ભિક્ખુ સંવિદહતિ માતુગામો ન સંવિદહતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. યક્ખિયા વા પેતિયા પણ્ડકેન વા તિરચ્છાનગતમનુસ્સવિગ્ગહિત્થિયા વા સદ્ધિં સંવિધાય એકદ્ધાનમગ્ગં પટિપજ્જતિ, અન્તમસો ગામન્તરમ્પિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અમાતુગામે માતુગામસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અમાતુગામે વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અમાતુગામે અમાતુગામસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

૪૧૬. અનાપત્તિ અસંવિદહિત્વા ગચ્છતિ, માતુગામો સંવિદહતિ ભિક્ખુ ન સંવિદહતિ, વિસઙ્કેતેન ગચ્છતિ, આપદાસુ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

સંવિધાનસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં સત્તમં.

૮. અરિટ્ઠસિક્ખાપદં

૪૧૭. [ઇદં વત્થુ ચૂળવ॰ ૬૫; મ॰ નિ॰ ૧.૨૩૪] તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન અરિટ્ઠસ્સ નામ ભિક્ખુનો ગદ્ધબાધિપુબ્બસ્સ [ગન્ધબાધિપુબ્બસ્સ (સ્યા॰ ક॰)] એવરૂપં પાપકં દિટ્ઠિગતં ઉપ્પન્નં હોતિ – ''તથાહં ભગવતા ધમ્મં દેસિતં આજાનામિ યથા યેમે અન્તરાયિકા ધમ્મા વુત્તા ભગવતા તે પટિસેવતો નાલં અન્તરાયાયા''તિ. અસ્સોસું ખો સમ્બહુલા ભિક્ખૂ – ''અરિટ્ઠસ્સ કિર નામ ભિક્ખુનો ગદ્ધબાધિપુબ્બસ્સ એવરૂપં પાપકં દિટ્ઠિગતં ઉપ્પન્નં – 'તથાહં ભગવતા ધમ્મં દેસિતં આજાનામિ, યથા યેમે અન્તરાયિકા ધમ્મા વુત્તા ભગવતા, તે પટિસેવતો નાલં અન્તરાયાયા'''તિ. અથ ખો તે ભિક્ખૂ યેન અરિટ્ઠો ભિક્ખુ ગદ્ધબાધિપુબ્બો તેનુપસઙ્કમિંસુ; ઉપસઙ્કમિત્વા અરિટ્ઠં ભિક્ખું ગદ્ધબાધિપુબ્બં એતદવોચું – ''સચ્ચં કિર તે, આવુસો અરિટ્ઠ, એવરૂપં પાપકં દિટ્ઠિગતં ઉપ્પન્નં – 'તથાહં ભગવતા ધમ્મં દેસિતં આજાનામિ, યથા યેમે અન્તરાયિકા ધમ્મા વુત્તા ભગવતા, તે પટિસેવતો નાલં અન્તરાયાયા''તિ? ''એવંબ્યાખો અહં, આવુસો, ભગવતા ધમ્મં દેસિતં આજાનામિ – 'યથા યેમે અન્તરાયિકા ધમ્મા વુત્તા ભગવતા તે પટિસેવતો નાલં અન્તરાયાયા'''તિ.

''મા, આવુસો અરિટ્ઠ, એવં અવચ. મા ભગવન્તં અબ્ભાચિક્ખિ. ન હિ સાધુ ભગવતો અબ્ભક્ખાનં [અબ્ભાચિક્ખનં (ઇતિપિ)]. ન હિ ભગવા એવં વદેય્ય . અનેકપરિયાયેનાવુસો અરિટ્ઠ, અન્તરાયિકા ધમ્મા અન્તરાયિકા વુત્તા ભગવતા. અલઞ્ચ પન તે પટિસેવતો અન્તરાયાય. અપ્પસ્સાદા કામા વુત્તા ભગવતા બહુદુક્ખા

બહુપાયાસા, આદીનવો એત્થ ભિય્યો. અટ્ઠિકઙ્કલૂપમા કામા વુત્તા ભગવતા બહુદુક્ખા બહુપાયાસા, આદીનવો એત્થ ભિય્યો. મંસપેસૂપમા કામા વુત્તા ભગવતા...પે॰... તિણુક્કૂપમા કામા વુત્તા ભગવતા... અઙ્ગારકાસૂપમા કામા વુત્તા ભગવતા... સુપિનકૂપમા કામા વુત્તા ભગવતા... યાચિતકૂપમા કામા વુત્તા ભગવતા... રુક્ખફલૂપમા કામા વુત્તા ભગવતા... અસિસૂનૂપમા કામા વુત્તા ભગવતા... સત્તિસૂલૂપમા કામા વુત્તા ભગવતા... સપ્પસિરૂપમા કામા વુત્તા ભગવતા બહુદુક્ખા બહુપાયાસા, આદીનવો એત્થ ભિય્યો''તિ.

એવમ્પિ ખો અરિટ્ઠો ભિક્ખુ ગદ્ધબાધિપુબ્બો તેહિ ભિક્ખૂહિ વુચ્ચમાનો તથેવ તં પાપકં દિટ્ઠિગતં થામસા પરામાસા અભિનિવિસ્સ વોહરતિ – ''એવંબ્યાખો અહં, આવુસો, ભગવતા ધમ્મં દેસિતં આજાનામિ, – 'યથા યેમે અન્તરાયિકા ધમ્મા વુત્તા ભગવતા, તે પટિસેવતો નાલં અન્તરાયાયા'''તિ. યતો ચ ખો તે ભિક્ખૂ નાસક્ખિંસુ અરિટ્ઠં ભિક્ખું ગદ્ધબાધિપુબ્બં એતસ્મા પાપકા દિટ્ઠિગતા વિવેચેતું, અથ ખો તે ભિક્ખૂ યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિંસુ; ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ભિક્ખુસઙ્ઘં સન્નિપાતાપેત્વા અરિટ્ઠં ભિક્ખું ગદ્ધબાધિપુબ્બં પટિપુચ્છિ – ''સચ્ચં કિર તે, અરિટ્ઠ, એવરૂપં પાપકં દિટ્ઠિગતં ઉપ્પન્નં – 'તથાહં ભગવતા ધમ્મં દેસિતં આજાનામિ યથા યેમે અન્તરાયિકા ધમ્મા વુત્તા ભગવતા તે પટિસેવતો નાલં અન્તરાયાયા'''તિ ? ''એવંબ્યાખો અહં, ભન્તે, ભગવતા ધમ્મં દેસિતં આજાનામિ – 'યથા યેમે અન્તરાયિકા ધમ્મા વુત્તા ભગવતા તે પટિસેવતો નાલં અન્તરાયાયા'''તિ.

કસ્સ નુ ખો નામ ત્વં, મોઘપુરિસ, મયા એવં ધમ્મં દેસિતં આજાનાસિ? નનુ મયા, મોઘપુરિસ, અનેકપરિયાયેન અન્તરાયિકા ધમ્મા અન્તરાયિકા વુત્તા. અલઞ્ચ પન તે પટિસેવતો અન્તરાયાય. અપ્પસ્સાદા કામા વુત્તા મયા બહુદુક્ખા બહુપાયાસા, આદીનવો એત્થ ભિય્યો. અટ્ઠિકઙ્કલૂપમા કામા વુત્તા મયા...પે॰... મંસપેસૂપમા કામા વુત્તા મયા... તિણુક્કૂપમા કામા વુત્તા મયા... અઙ્ગારકાસૂપમા કામા વુત્તા મયા... સુપિનકૂપમા કામા વુત્તા મયા... યાચિતકૂપમા કામા વુત્તા મયા... રુક્ખફલૂપમા કામા વુત્તા મયા... અસિસૂનૂપમા કામા વુત્તા મયા... સત્તિસૂલૂપમા કામા વુત્તા મયા... સપ્પસિરૂપમા કામા વુત્તા મયા બહુદુક્ખા બહુપાયાસા, આદીનવો એત્થ ભિય્યો. અથ ચ પન ત્વં, મોઘપુરિસ, અત્તના દુગ્ગહિતેન અમ્હે ચેવ અબ્ભાચિક્ખસિ, અત્તાનઞ્ચ ખણસિ, બહુઞ્ચ અપુઞ્ઞં પસવસિ. તઞ્હિ તે, મોઘપુરિસ, ભવિસ્સતિ દીઘરત્તં અહિતાય દુક્ખાય. નેતં, મોઘપુરિસ, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰.... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૪૧૮. **''યો પન ભિક્ખુ એવં વદેય્ય – 'તથાહં ભગવતા ધમ્મં દેસિતં આજાનામિ, યથા યેમે અન્તરાયિકા ધમ્મા વુત્તા ભગવતા, તે પટિસેવતો નાલં અન્તરાયાયા'તિ સો ભિક્ખુ ભિક્ખૂહિ એવમસ્સ વચનીયો – 'માયસ્મા એવં અવચ, મા ભગવન્તં અબ્ભાચિક્ખિ, ન હિ સાધુ ભગવતો અબ્ભક્ખાનં, ન હિ ભગવા એવં વદેય્ય, અનેકપરિયાયેનાવુસો, અન્તરાયિકા ધમ્મા અન્તરાયિકા વુત્તા ભગવતા, અલઞ્ચ પન તે પટિસેવતો અન્તરાયાયા'તિ. એવઞ્ચ** [એવઞ્ચ પન (ક॰)] **સો ભિક્ખુ ભિક્ખૂહિ વુચ્ચમાનો તથેવ પગ્ગણ્હેય્ય, સો ભિક્ખુ ભિક્ખૂહિ યાવતતિયં સમનુભાસિતબ્બો તસ્સ પટિનિસ્સગ્ગાય. યાવતતિયઞ્ચે સમનુભાસિયમાનો તં પટિનિસ્સજ્જેય્ય, ઇચ્ચેતં કુસલં, નો ચે પટિનિસ્સજ્જેય્ય, પાચિત્તિય''**ન્તિ.

૪૧૯. **યો પના**તિ યો યાદિસો...પે॰... **ભિક્ખૂ**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

એવં વદેય્યાતિ – ''તથાહં ભગવતા ધમ્મં દેસિતં આજાનામિ, યથા યેમે અન્તરાયિકા ધમ્મા વુત્તા ભગવતા તે પટિસેવતો નાલં અન્તરાયાયા''તિ.

સો ભિક્ખૂતિ યો સો એવંવાદી ભિક્ખુ.

ભિક્ખૂહીતિ અઞ્ઞેહિ ભિક્ખૂહિ. યે પસ્સન્તિ યે સુણન્તિ તેહિ વત્તબ્બો – ''માયસ્મા એવં અવચ, મા ભગવન્તં અબ્ભાચિક્ખિ, ન હિ સાધુ ભગવતો અબ્ભક્ખાનં, ન હિ ભગવા એવં વદેય્ય, અનેકપરિયાયેનાવુસો અન્તરાયિકા ધમ્મા અન્તરાયિકા વુત્તા ભગવતા. અલઞ્ચ પન તે પટિસેવતો અન્તરાયાયા''તિ. દુતિયમ્પિ વત્તબ્બો. તતિયમ્પિ વત્તબ્બો. સચે પટિનિસ્સજ્જતિ , ઇચ્ચેતં કુસલં; નો ચે પટિનિસ્સજ્જતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. સુત્વા ન વદન્તિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. સો ભિક્ખુ **સઙ્ઘમજ્ઝમ્પિ** આકડ્ઢિત્વા વત્તબ્બો – ''માયસ્મા એવં અવચ, મા ભગવન્તં અબ્ભાચિક્ખિ, ન હિ સાધુ ભગવતો અબ્ભક્ખાનં, ન હિ ભગવા એવં વદેય્ય, અનેકપરિયાયેનાવુસો અન્તરાયિકા ધમ્મા અન્તરાયિકા વુત્તા ભગવતા. અલઞ્ચ પન તે પટિસેવતો અન્તરાયાયા''તિ. દુતિયમ્પિ વત્તબ્બો. તતિયમ્પિ વત્તબ્બો. સચે પટિનિસ્સજ્જતિ, ઇચ્ચેતં કુસલં. નો ચે પટિનિસ્સજ્જતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. સો ભિક્ખુ સમનુભાસિતબ્બો. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, સમનુભાસિતબ્બો. બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૪૨૦. ''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો એવરૂપં પાપકં દિટ્ઠિગતં ઉપ્પન્નં – 'તથાહં ભગવતા ધમ્મં દેસિતં આજાનામિ, યથા યેમે અન્તરાયિકા ધમ્મા વુત્તા ભગવતા, તે પટિસેવતો નાલં અન્તરાયાયા'તિ. સો તં દિટ્ઠિં ન પટિનિસ્સજ્જતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઇત્થન્નામં ભિક્ખું સમનુભાસેય્ય – તસ્સા દિટ્ઠિયા પટિનિસ્સગ્ગાય. એસા ઞત્તિ.

''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો એવરૂપં પાપકં દિટ્ઠિગતં ઉપ્પન્નં – 'તથાહં ભગવતા ધમ્મં દેસિતં આજાનામિ, યથા યેમે અન્તરાયિકા ધમ્મા વુત્તા ભગવતા, તે પટિસેવતો નાલં અન્તરાયાયા'તિ. સો તં દિટ્ઠિં ન પટિનિસ્સજ્જતિ. સઙ્ઘો ઇત્થન્નામં ભિક્ખું સમનુભાસતિ તસ્સા દિટ્ઠિયા પટિનિસ્સગ્ગાય. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો સમનુભાસના, તસ્સા દિટ્ઠિયા પટિનિસ્સગ્ગાય, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

''દુતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે॰... તતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ – ''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો એવરૂપં પાપકં દિટ્ઠિગતં ઉપ્પન્નં – 'તથાહં ભગવતા ધમ્મં દેસિતં આજાનામિ યથા યેમે અન્તરાયિકા ધમ્મા વુત્તા ભગવતા તે પટિસેવતો નાલં અન્તરાયાયા'તિ . સો તં દિટ્ઠિં ન પટિનિસ્સજ્જતિ. સઙ્ઘો ઇત્થન્નામં ભિક્ખું સમનુભાસતિ તસ્સા દિટ્ઠિયા પટિનિસ્સગ્ગાય. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો સમનુભાસના, તસ્સા દિટ્ઠિયા પટિનિસ્સગ્ગાય, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

''સમનુભટ્ઠો સઙ્ઘેન ઇત્થન્નામો ભિક્ખુ, તસ્સા દિટ્ઠિયા પટિનિસ્સગ્ગાય. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી''તિ.

ઞત્તિયા દુક્કટં. દ્વીહિ કમ્મવાચાહિ દુક્કટા. કમ્મવાચાપરિયોસાને આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૪૨૧. ધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞી ન પટિનિસ્સજ્જતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ધમ્મકમ્મે વેમતિકો ન પટિનિસ્સજ્જતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ ધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞી ન પટિનિસ્સજ્જતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અધમ્મકમ્મે વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૪૨૨. અનાપત્તિ અસમનુભાસન્તસ્સ, પટિનિસ્સજ્જન્તસ્સ, ઉમ્મત્તકસ્સાતિ.

અરિટ્ઠસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં અટ્ઠમં.

૯. ઉક્ખિત્તસમ્ભોગસિક્ખાપદં

૪૨૩. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ જાનં તથાવાદિના અરિટ્ઠેન ભિક્ખુના [ભિક્ખુના ગદ્ધબાધિપુબ્બેન (?)] અકટાનુધમ્મેન તં દિટ્ઠિં અપ્પટિનિસ્સટ્ઠેન સદ્ધિં સમ્ભુઞ્જન્તિપિ સંવસન્તિપિ સહાપિ સેય્યં કપ્પેન્તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ જાનં તથાવાદિના અરિટ્ઠેન ભિક્ખુના [ભિક્ખુના ગદ્ધબાધિપુબ્બેન (?)] અકટાનુધમ્મેન તં દિટ્ઠિં અપ્પટિનિસ્સટ્ઠેન સદ્ધિં સમ્ભુઞ્જિસ્સન્તિપિ સંવસિસ્સન્તિપિ સહાપિ સેય્યં કપ્પેસ્સન્તીતિ…પે॰… સચ્ચં કિર તુમ્હે, ભિક્ખવે, જાનં તથાવાદિના અરિટ્ઠેન ભિક્ખુના [ભિક્ખુના ગદ્ધબાધિપુબ્બેન (?)] અકટાનુધમ્મેન તં દિટ્ઠિં અપ્પટિનિસ્સટ્ઠેન સદ્ધિં સમ્ભુઞ્જથાપિ સંવસથાપિ સહાપિ સેય્યં કપ્પેથાતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ તુમ્હે, મોઘપુરિસા, જાનં તથાવાદિના અરિટ્ઠેન ભિક્ખુના [ભિક્ખુના ગદ્ધબાધિપુબ્બને (?)] અકટાનુધમ્મેન તં દિટ્ઠિં અપ્પટિનિસ્સટ્ઠેન સદ્ધિં સમ્ભુઞ્જિસ્સથાપિ સંવસિસ્સથાપિ સહાપિ સેય્યં કપ્પેસ્સથ! નેતં, મોઘપુરિસા, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૪૨૪. ‘‘**યો પન ભિક્ખુ જાનં તથાવાદિના ભિક્ખુના અકટાનુધમ્મેન તં દિટ્ઠિં અપ્પટિનિસ્સટ્ઠેન સદ્ધિં સમ્ભુઞ્જેય્ય વા સંવસેય્ય વા સહ વા સેય્યં કપ્પેય્ય, પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

૪૨૫. **યો પના**તિ યો યાદિસો…પે॰… **ભિક્ખૂ**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

જાનાતિ નામ સામં વા જાનાતિ, અઞ્ઞે વા તસ્સ આરોચેન્તિ, સો વા આરોચેતિ.

તથાવાદિનાતિ – ‘‘તથાહં ભગવતા ધમ્મં દેસિતં આજાનામિ, યથા યેમે અન્તરાયિકા ધમ્મા વુત્તા ભગવતા, તે પટિસેવતો નાલં અન્તરાયાયા’’તિ એવં વાદિના.

અકટાનુધમ્મો નામ ઉક્ખિત્તો અનોસારિતો.

તં દિટ્ઠિં અપ્પટિનિસ્સટ્ઠેન સદ્ધિન્તિ એતં દિટ્ઠિં અપ્પટિનિસ્સટ્ઠેન સદ્ધિં.

સમ્ભુઞ્જેય્ય વાતિ સમ્ભોગો નામ દ્વે સમ્ભોગા – આમિસસમ્ભોગો ચ ધમ્મસમ્ભોગો ચ. **આમિસસમ્ભોગો** નામ આમિસં દેતિ વા પટિગ્ગણ્હાતિ વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. **ધમ્મસમ્ભોગો** નામ ઉદ્દિસતિ વા ઉદ્દિસાપેતિ વા, પદેન

ઉદ્દિસતિ વા ઉદ્દિસાપેતિ વા, પદે પદે આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અક્ખરાય ઉદ્દિસતિ વા ઉદ્દિસાપેતિ વા, અક્ખરક્ખરાય આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

સંવસેય્ય વાતિ ઉક્ખિત્તકેન સદ્ધિં ઉપોસથં વા પવારણં વા સઙ્ઘકમ્મં વા કરોતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

સહ વા સેય્યં કપ્પેય્યાતિ એકચ્છન્ને ઉક્ખિત્તકે નિપન્ને ભિક્ખુ નિપજ્જતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ભિક્ખુ નિપન્ને ઉક્ખિત્તકો નિપજ્જતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉભો વા નિપજ્જન્તિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉટ્ઠહિત્વા પુનપ્પુનં નિપજ્જન્તિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૪૨૬. ઉક્ખિત્તકે ઉક્ખિત્તકસઞ્ઞી સમ્ભુઞ્જતિ વા સંવસતિ વા સહ વા સેય્યં કપ્પેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉક્ખિત્તકે વેમતિકો સમ્ભુઞ્જતિ વા સંવસતિ વા સહ વા સેય્યં કપ્પેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઉક્ખિત્તકે અનુક્ખિત્તકસઞ્ઞી સમ્ભુઞ્જતિ વા સંવસતિ વા સહ વા સેય્યં કપ્પેતિ, અનાપત્તિ . અનુક્ખિત્તકે ઉક્ખિત્તકસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુક્ખિત્તકે વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુક્ખિત્તકે અનુક્ખિત્તકસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

૪૨૭. અનાપત્તિ અનુક્ખિત્તોતિ જાનાતિ, ઉક્ખિત્તો ઓસારિતોતિ જાનાતિ, ઉક્ખિત્તો તં દિટ્ઠિં પટિનિસ્સટ્ઠોતિ જાનાતિ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

ઉક્ખિત્તસમ્ભોગસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં નવમં.

૧૦. કણ્ટકસિક્ખાપદં

૪૨૮. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન કણ્ટકસ્સ [કણ્ડકસ્સ (સ્યા॰ ક॰)] નામ સમણુદ્દેસસ્સ એવરૂપં પાપકં દિટ્ઠિગતં ઉપ્પન્નં હોતિ – ‘‘તથાહં ભગવતા ધમ્મં દેસિતં આજાનામિ, યથા યેમે અન્તરાયિકા ધમ્મા વુત્તા ભગવતા તે પટિસેવતો નાલં અન્તરાયાયા’’તિ. અસ્સોસું ખો સમ્બહુલા ભિક્ખૂ કણ્ટકસ્સ નામ કિર સમણુદ્દેસસ્સ એવરૂપં પાપકં દિટ્ઠિગતં ઉપ્પન્નં – ‘‘તથાહં ભગવતા ધમ્મં દેસિતં આજાનામિ, યથા યેમે અન્તરાયિકા ધમ્મા વુત્તા ભગવતા, તે પટિસેવતો નાલં અન્તરાયાયા’’તિ. અથ ખો તે ભિક્ખૂ યેન કણ્ટકો સમણુદ્દેસો તેનુપસઙ્કમિંસુ; ઉપસઙ્કમિત્વા કણ્ટકં સમણુદ્દેસં એતદવોચું – ‘‘સચ્ચં કિર તે, આવુસો કણ્ટક, એવરૂપં પાપકં દિટ્ઠિગતં ઉપ્પન્નં – ‘તથાહં ભગવતા ધમ્મં દેસિતં આજાનામિ, યથા યે’મે અન્તરાયિકા ધમ્મા વુત્તા ભગવતા તે પટિસેવતો નાલં અન્તરાયાયા’’’તિ? ‘‘એવંબ્યાખો અહં, ભન્તે, ભગવતા ધમ્મં દેસિતં આજાનામિ – ‘યથા યેમે અન્તરાયિકા ધમ્મા વુત્તા ભગવતા તે પટિસેવતો નાલં અન્તરાયાયા’’’તિ.

મા , આવુસો કણ્ટક, એવં અવચ. મા ભગવન્તં અબ્ભાચિક્ખિ. ન હિ સાધુ ભગવતો અબ્ભક્ખાનં. ન હિ ભગવા એવં વદેય્ય. અનેકપરિયાયેન, આવુસો કણ્ટક, અન્તરાયિકા ધમ્મા અન્તરાયિકા વુત્તા ભગવતા. અલઞ્ચ પન તે પટિસેવતો અન્તરાયાય. અપ્પસ્સાદા કામા વુત્તા ભગવતા બહુદુક્ખા બહુપાયાસા, આદીનવો એત્થ ભિય્યો...પે॰... એવમ્પિ ખો કણ્ટકો સમણુદ્દેસો તેહિ ભિક્ખૂહિ વુચ્ચમાનો તથેવ તં પાપકં દિટ્ઠિગતં થામસા પરામાસા અભિનિવિસ્સ વોહરતિ – ‘‘એવંબ્યાખો અહં, ભન્તે, ભગવતા ધમ્મં દેસિતં આજાનામિ – ‘યથા યેમે અન્તરાયિકા ધમ્મા વુત્તા ભગવતા તે પટિસેવતો નાલં અન્તરાયાયા’’’તિ.

યતો ચ ખો તે ભિક્ખૂ નાસક્ખિંસુ કણ્ટકં સમણુદ્દેસં એતસ્મા પાપકા દિટ્ઠિગતા વિવેચેતું, અથ ખો તે ભિક્ખૂ યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિંસુ; ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ભિક્ખુસઙ્ઘં સન્નિપાતાપેત્વા કણ્ટકં સમણુદ્દેસં પટિપુચ્છિ – ''સચ્ચં કિર તે, કણ્ટક, એવરૂપં પાપકં દિટ્ઠિગતં ઉપ્પન્નં – 'તથાહં ભગવતા ધમ્મં દેસિતં આજાનામિ, યથા યેમે અન્તરાયિકા ધમ્મા વુત્તા ભગવતા તે પટિસેવતો નાલં અન્તરાયાયા'''તિ? ''એવંબ્યાખો અહં, ભન્તે, ભગવતા ધમ્મં દેસિતં આજાનામિ – 'યથા યેમે અન્તરાયિકા ધમ્મા વુત્તા ભગવતા તે પટિસેવતો નાલં અન્તરાયાયા'''તિ.

''કસ્સ નુ ખો નામ ત્વં, મોઘપુરિસ, મયા એવં ધમ્મં દેસિતં આજાનાસિ? નનુ મયા, મોઘપુરિસ, અનેકપરિયાયેન અન્તરાયિકા ધમ્મા અન્તરાયિકા વુત્તા, અલઞ્ચ પન તે પટિસેવતો અન્તરાયાય? અપ્પસ્સાદા કામા વુત્તા મયા બહુદુક્ખા બહુપાયાસા, આદીનવો એત્થ ભિય્યો. અટ્ઠિકઙ્કલૂપમા કામા વુત્તા મયા...પે॰... સપ્પસિરૂપમા કામા વુત્તા મયા બહુદુક્ખા બહુપાયાસા, આદીનવો એત્થ ભિય્યો. અથ ચ પન ત્વં, મોઘપુરિસ, અત્તના દુગ્ગહિતેન અમ્હે ચેવ અબ્ભાચિક્ખસિ અત્તાનઞ્ચ ખણસિ બહુઞ્ચ અપુઞ્ઞં પસવસિ. તઞ્હિ તે, મોઘપુરિસ, ભવિસ્સતિ દીઘરત્તં અહિતાય દુક્ખાય. નેતં, મોઘપુરિસ, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... પસન્નાનઞ્ચ એકચ્ચાનં અઞ્ઞથત્તાયા''તિ. વિગરહિત્વા...પે॰... ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''તેન હિ, ભિક્ખવે, સઙ્ઘો કણ્ટકં સમણુદ્દેસં નાસેતુ. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, નાસેતબ્બો – અજ્જતગ્ગે તે, આવુસો કણ્ટક, ન ચેવ સો ભગવા સત્થા અપદિસિતબ્બો. યમ્પિ ચઞ્ઞે સમણુદ્દેસા લભન્તિ ભિક્ખૂહિ સદ્ધિં દિરત્તતિરત્તં સહસેય્યં સાપિ તે નત્થિ. ચર પિરે વિનસ્સા''તિ. અથ ખો સઙ્ઘો કણ્ટકં સમણુદ્દેસં નાસેસિ.

તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ જાનં તથાનાસિતં કણ્ટકં સમણુદ્દેસં ઉપલાપેન્તિપિ ઉપટ્ઠાપેન્તિપિ સમ્ભુઞ્જન્તિપિ સહાપિ સેય્યં કપ્પેન્તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ જાનં તથાનાસિતં કણ્ટકં સમણુદ્દેસં ઉપલાપેસ્સન્તિપિ ઉપટ્ઠાપેસ્સન્તિપિ સમ્ભુઞ્જિસ્સન્તિપિ સહાપિ સેય્યં કપ્પેસ્સન્તી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર તુમ્હે, ભિક્ખવે, જાનં તથાનાસિતં કણ્ટકં સમણુદ્દેસં ઉપલાપેથાપિ ઉપટ્ઠાપેથાપિ સમ્ભુઞ્જથાપિ સહાપિ સેય્યં કપ્પેથાતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ તુમ્હે, મોઘપુરિસા, જાનં તથાનાસિતં કણ્ટકં સમણુદ્દેસં ઉપલાપેસ્સથાપિ ઉપટ્ઠાપેસ્સથાપિ સમ્ભુઞ્જિસ્સથાપિ સહાપિ સેય્યં કપ્પેસ્સથ ! નેતં, મોઘપુરિસા, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૪૨૯. **''સમણુદ્દેસોપિ ચે એવં વદેય્ય – 'તથાહં ભગવતા ધમ્મં દેસિતં આજાનામિ, યથા યેમે અન્તરાયિકા ધમ્મા વુત્તા ભગવતા તે પટિસેવતો નાલં અન્તરાયાયા'તિ, સો સમણુદ્દેસો ભિક્ખૂહિ એવમસ્સ વચનીયો – 'માવુસો સમણુદ્દેસ, એવં અવચ, મા ભગવન્તં અબ્ભાચિક્ખિ, ન હિ સાધુ ભગવતો અબ્ભક્ખાનં, ન હિ ભગવા એવં વદેય્ય. અનેકપરિયાયેનાવુસો સમણુદ્દેસ, અન્તરાયિકા ધમ્મા અન્તરાયિકા વુત્તા ભગવતા. અલઞ્ચ પન તે પટિસેવતો અન્તરાયાયા'તિ. એવઞ્ચ [એવઞ્ચ પન (ક॰)] સો સમણુદ્દેસો ભિક્ખૂહિ વુચ્ચમાનો તથેવ પગ્ગણ્હેય્ય, સો સમણુદ્દેસો ભિક્ખૂહિ એવમસ્સ વચનીયો – 'અજ્જતગ્ગે તે, આવુસો સમણુદ્દેસ, ન ચેવ સો ભગવા સત્થા અપદિસિતબ્બો. યમ્પિ ચઞ્ઞે સમણુદ્દેસા લભન્તિ ભિક્ખૂહિ સદ્ધિં દિરત્તતિરત્તં સહસેય્યં સાપિ તે નત્થિ. ચર પિરે વિનસ્સા'તિ. યો પન ભિક્ખુ જાનં તથાનાસિતં સમણુદ્દેસં ઉપલાપેય્ય વા ઉપટ્ઠાપેય્ય વા સમ્ભુઞ્જેય્ય વા સહ વા સેય્યં કપ્પેય્ય, પાચિત્તિય''ન્તિ.**

૪૩૦. **સમણુદ્દેસો** નામ સામણેરો વુચ્ચતિ.

એવં વદેય્યાતિ – ''તથાહં ભગવતા ધમ્મં દેસિતં આજાનામિ, યથા યેમે અન્તરાયિકા ધમ્મા વુત્તા ભગવતા, તે પટિસેવતો નાલં અન્તરાયાયા''તિ.

સો સમણુદ્દેસોતિ યો સો એવંવાદી સમણુદ્દેસો.

ભિક્ખૂહીતિ અઞ્ઞેહિ ભિક્ખૂહિ, યે પસ્સન્તિ યે સુણન્તિ તેહિ વત્તબ્બો – ''મા, આવુસો સમણુદ્દેસ, એવં અવચ. મા ભગવન્તં અબ્ભાચિક્ખિ. ન હિ સાધુ ભગવતો અબ્ભક્ખાનં. ન હિ ભગવા એવં વદેય્ય. અનેકપરિયાયેનાવુસો સમણુદ્દેસ, અન્તરાયિકા ધમ્મા અન્તરાયિકા વુત્તા ભગવતા. અલઞ્ચ પન તે પટિસેવતો અન્તરાયાયા''તિ. દુતિયમ્પિ વત્તબ્બો… તતિયમ્પિ વત્તબ્બો…પે॰… સચે પટિનિસ્સજ્જતિ ઇચ્ચેતં કુસલં, નો ચે પટિનિસ્સજ્જતિ સો સમણુદ્દેસો ભિક્ખૂહિ એવમસ્સ વચનીયો – ''અજ્જતગ્ગે તે, આવુસો સમણુદ્દેસ, ન ચેવ સો ભગવા સત્થા અપદિસિતબ્બો. યમ્પિ ચઞ્ઞે સમણુદ્દેસા લભન્તિ ભિક્ખૂહિ સદ્ધિં દિરત્તતિરત્તં સહસેય્યં સાપિ તે નત્થિ. ચર પિરે વિનસ્સા''તિ.

યો પનાતિ યો યાદિસો…પે॰… **ભિક્ખૂ**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

જાનાતિ નામ સામં વા જાનાતિ, અઞ્ઞે વા તસ્સ આરોચેન્તિ, સો વા આરોચેતિ.

તથાનાસિતન્તિ એવં નાસિતં.

સમણુદ્દેસો નામ સામણેરો વુચ્ચતિ.

ઉપલાપેય્ય વાતિ તસ્સ પત્તં વા ચીવરં વા ઉદ્દેસં વા પરિપુચ્છં વા દસ્સામીતિ ઉપલાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

ઉપટ્ઠાપેય્ય વાતિ તસ્સ ચુણ્ણં વા મત્તિકં વા દન્તકટ્ઠં વા મુખોદકં વા સાદિયતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

સમ્ભુઞ્જેય્ય વાતિ સમ્ભોગો નામ દ્વે સમ્ભોગા – આમિસસમ્ભોગો ચ ધમ્મસમ્ભોગો ચ. **આમિસસમ્ભોગો** નામ આમિસં દેતિ વા પટિગ્ગણ્હાતિ વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. **ધમ્મસમ્ભોગો** નામ ઉદ્દિસતિ વા ઉદ્દિસાપેતિ વા, પદેન ઉદ્દિસતિ વા ઉદ્દિસાપેતિ વા, પદે પદે આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અક્ખરાય ઉદ્દિસતિ વા ઉદ્દિસાપેતિ વા, અક્ખરક્ખરાય આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

સહ વા સેય્યં કપ્પેય્યાતિ એકચ્છન્ને નાસિતકે સમણુદ્દેસે નિપન્ને ભિક્ખુ નિપજ્જતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ભિક્ખુ નિપન્ને નાસિતકો સમણુદ્દેસો નિપજ્જતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉભો વા નિપજ્જન્તિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉટ્ઠહિત્વા પુનપ્પુનં નિપજ્જન્તિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૪૩૧. નાસિતકે નાસિતકસઞ્ઞી ઉપલાપેતિ વા ઉપટ્ઠાપેતિ વા સમ્ભુઞ્જતિ વા સહ વા સેય્યં કપ્પેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. નાસિતકે વેમતિકો ઉપલાપેતિ વા ઉપટ્ઠાપેતિ વા સમ્ભુઞ્જતિ વા સહ વા સેય્યં કપ્પેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. નાસિતકે અનાસિતકસઞ્ઞી ઉપલાપેતિ વા ઉપટ્ઠાપેતિ વા સમ્ભુઞ્જતિ વા સહ વા સેય્યં કપ્પેતિ,

અનાપત્તિ. અનાસિતકે નાસિતકસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનાસિતકે વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનાસિતકે અનાસિતકસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

૪૩૨. અનાપત્તિ અનાસિતકોતિ જાનાતિ, તં દિટ્ઠિં પટિનિસ્સટ્ઠોતિ જાનાતિ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

કણ્ટકસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં દસમં.

સપ્પાણકવગ્ગો સત્તમો.

તસ્સુદ્દાનં –

સઞ્ચિચ્ચવધસપ્પાણં, ઉક્કોટં દુટ્ઠુલ્લછાદનં;
ઊનવીસતિ સત્થઞ્ચ, સંવિધાનં અરિટ્ઠકં;
ઉક્ખિત્તં કણ્ટકઞ્ચેવ, દસ સિક્ખાપદા ઇમેતિ.

૮. સહધમ્મિકવગ્ગો

૧. સહધમ્મિકસિક્ખાપદં

૪૩૩. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા કોસમ્બિયં વિહરતિ ઘોસિતારામે. તેન ખો પન સમયેન આયસ્મા છન્નો અનાચારં આચરતિ. ભિક્ખૂ એવમાહંસુ – ‘‘માવુસો છન્ન, એવરૂપં અકાસિ. નેતં કપ્પતી’’તિ. સો એવં વદેતિ – ‘‘ન તાવાહં, આવુસો, એતસ્મિં સિક્ખાપદે સિક્ખિસ્સામિ યાવ ન અઞ્ઞં ભિક્ખું બ્યત્તં વિનયધરં પરિપુચ્છામી’’તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ આયસ્મા છન્નો ભિક્ખૂહિ સહધમ્મિકં વુચ્ચમાનો એવં વક્ખતિ – ન તાવાહં, આવુસો, એતસ્મિં સિક્ખાપદે સિક્ખિસ્સામિ યાવ ન અઞ્ઞં ભિક્ખું બ્યત્તં વિનયધરં પરિપુચ્છામી’’તિ…પે॰… સચ્ચં કિર ત્વં, છન્ન, ભિક્ખૂહિ સહધમ્મિકં વુચ્ચમાનો એવં વદેસિ – ‘‘ન તાવાહં, આવુસો, એતસ્મિં સિક્ખાપદે સિક્ખિસ્સામિ યાવ ન અઞ્ઞં ભિક્ખું બ્યત્તં વિનયધરં પરિપુચ્છામી’’તિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ ત્વં, મોઘપુરિસ, ભિક્ખૂહિ સહધમ્મિકં વુચ્ચમાનો એવં વક્ખસિ – ‘‘ન તાવાહં, આવુસો, એતસ્મિં સિક્ખાપદે સિક્ખિસ્સામિ યાવ ન અઞ્ઞં ભિક્ખું બ્યત્તં વિનયધરં પરિપુચ્છામી’’તિ. નેતં, મોઘપુરિસ, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૪૩૪. **‘‘યો પન ભિક્ખુ ભિક્ખૂહિ સહધમ્મિકં વુચ્ચમાનો એવં વદેય્ય – ‘ન તાવાહં, આવુસો, એતસ્મિં સિક્ખાપદે સિક્ખિસ્સામિ યાવ ન અઞ્ઞં ભિક્ખું બ્યત્તં વિનયધરં પરિપુચ્છામી’તિ, પાચિત્તિયં. સિક્ખમાનેન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુના અઞ્ઞાતબ્બં પરિપુચ્છિતબ્બં પરિપઞ્હિતબ્બં. અયં તત્થ સામીચી’’**તિ.

૪૩૫. **યો પના**તિ યો યાદિસો…પે॰… **ભિક્ખૂ**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

ભિક્ખૂહીતિ અઞ્ઞેહિ ભિક્ખૂહિ.

સહધમ્મિકં નામ યં ભગવતા પઞ્ઞત્તં સિક્ખાપદં એતં સહધમ્મિકં નામ. તેન વુચ્ચમાનો એવં વદેતિ [વદેય્ય (ક॰)] – ‘‘ન તાવાહં, આવુસો, એતસ્મિં સિક્ખાપદે સિક્ખિસ્સામિ યાવ ન અઞ્ઞં ભિક્ખું બ્યત્તં વિનયધરં પરિપુચ્છામી’’તિ [ઇમાનિ પદાનિ સ્યા॰ પોત્થકે ન દિસ્સન્તિ]. પણ્ડિતં બ્યત્તં [ઇમાનિ પદાનિ સ્યા॰ પોત્થકે ન દિસ્સન્તિ] મેધાવિં બહુસ્સુતં ધમ્મકથિકં પરિપુચ્છામીતિ ભણતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૪૩૬. ઉપસમ્પન્ને ઉપસમ્પન્નસઞ્ઞી એવં વદેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉપસમ્પન્ને વેમતિકો એવં વદેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉપસમ્પન્ને અનુપસમ્પન્નસઞ્ઞી એવં વદેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અપઞ્ઞત્તેન વુચ્ચમાનો – ‘‘ઇદં ન સલ્લેખાય ન ધુતત્થાય ન પાસાદિકતાય ન અપચયાય ન વીરિયારમ્ભાય સંવત્તતી’’તિ એવં વદેતિ, ‘‘ન તાવાહં, આવુસો, એતસ્મિં સિક્ખાપદે સિક્ખિસ્સામિ યાવ ન અઞ્ઞં ભિક્ખું બ્યત્તં વિનયધરં પણ્ડિતં મેધાવિં બહુસ્સુતં ધમ્મકથિકં પરિપુચ્છામી’’તિ ભણતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનુપસમ્પન્નેન પઞ્ઞત્તેન વા અપઞ્ઞત્તેન વા વુચ્ચમાનો – ‘‘ઇદં ન સલ્લેખાય ન ધુતત્થાય ન પાસાદિકતાય ન અપચયાય ન વીરિયારમ્ભાય સંવત્તતી’’તિ એવં વદેતિ, ‘‘ન તાવાહં, આવુસો, એતસ્મિં સિક્ખાપદે સિક્ખિસ્સામિ યાવ ન અઞ્ઞં ભિક્ખું બ્યત્તં વિનયધરં પણ્ડિતં મેધાવિં બહુસ્સુતં ધમ્મકથિકં પરિપુચ્છામી’’તિ ભણતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્ને ઉપસમ્પન્નસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્ને વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્ને અનુપસમ્પન્નસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

સિક્ખમાનેનાતિ સિક્ખિતુકામેન.

અઞ્ઞાતબ્બન્તિ જાનિતબ્બં.

પરિપુચ્છિતબ્બન્તિ ‘‘ઇદં, ભન્તે, કથં; ઇમસ્સ વા ક્વત્થો’’તિ?

પરિપઞ્હિતબ્બન્તિ ચિન્તેતબ્બં તુલયિતબ્બં.

અયં તત્થ સામીચીતિ અયં તત્થ અનુધમ્મતા.

૪૩૭. અનાપત્તિ ‘‘જાનિસ્સામિ સિક્ખિસ્સામી’’તિ ભણતિ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

સહધમ્મિકસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં પઠમં.

૨. વિલેખનસિક્ખાપદં

૪૩૮. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. [ઇદં વત્થુ ચૂળવ॰ ૩૨૦] તેન ખો પન સમયેન ભગવા ભિક્ખૂનં અનેકપરિયાયેન વિનયકથં કથેતિ, વિનયસ્સ વણ્ણં ભાસતિ, વિનયપરિયત્તિયા વણ્ણં ભાસતિ, આદિસ્સ આદિસ્સ આયસ્મતો ઉપાલિસ્સ વણ્ણં ભાસતિ. ભિક્ખૂનં એતદહોસિ [ભિક્ખૂ ભગવા (સ્યા॰ ક॰)] – ‘‘ભગવા ખો અનેકપરિયાયેન વિનયકથં કથેતિ, વિનયસ્સ વણ્ણં ભાસતિ, વિનયપરિયત્તિયા વણ્ણં ભાસતિ, આદિસ્સ આદિસ્સ આયસ્મતો ઉપાલિસ્સ વણ્ણં ભાસતિ. હન્દ મયં, આવુસો,

આયસ્મતો ઉપાલિસ્સ સન્તિકે વિનયં પરિયાપુણામા''તિ, તે ચ બહૂ ભિક્ખૂ થેરા ચ નવા ચ મજ્ઝિમા ચ આયસ્મતો ઉપાલિસ્સ સન્તિકે વિનયં પરિયાપુણન્તિ.

અથ ખો છબ્બગ્ગિયાનં ભિક્ખૂનં એતદહોસિ – ''એતરહિ ખો, આવુસો, બહૂ ભિક્ખૂ થેરા ચ નવા ચ મજ્ઝિમા ચ આયસ્મતો ઉપાલિસ્સ સન્તિકે વિનયં પરિયાપુણન્તિ. સચે ઇમે વિનયે પકતઞ્ઞુનો ભવિસ્સન્તિ અમ્હે યેનિચ્છકં યદિચ્છકં યાવદિચ્છકં આકડ્ઢિસ્સન્તિ પરિકડ્ઢિસ્સન્તિ. હન્દ મયં, આવુસો, વિનયં વિવણ્ણેમા''તિ. અથ ખો છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ભિક્ખૂ ઉપસઙ્કમિત્વા એવં વદન્તિ – ''કિં પનિમેહિ ખુદ્દાનુખુદ્દકેહિ સિક્ખાપદેહિ ઉદ્દિટ્ઠેહિ, યાવદેવ કુક્કુચ્ચાય વિહેસાય વિલેખાય સંવત્તન્તી''તિ! યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ વિનયં વિવણ્ણેસ્સન્તીતિ...પે॰... સચ્ચં કિર તુમ્હે, ભિક્ખવે, વિનયં વિવણ્ણેથાતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ તુમ્હે, મોઘપુરિસા, વિનયં વિવણ્ણેસ્સથ! નેતં, મોઘપુરિસા, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૪૩૯. **''યો પન ભિક્ખુ પાતિમોક્ખે ઉદ્દિસ્સમાને એવં વદેય્ય – 'કિં પનિમેહિ ખુદ્દાનુખુદ્દકેહિ સિક્ખાપદેહિ ઉદ્દિટ્ઠેહિ, યાવદેવ કુક્કુચ્ચાય વિહેસાય વિલેખાય સંવત્તન્તી'તિ, સિક્ખાપદવિવણ્ણકે પાચિત્તિય''**ન્તિ.

૪૪૦. **યો પના**તિ યો યાદિસો...પે॰... **ભિક્ખૂ**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

પાતિમોક્ખે ઉદ્દિસ્સમાનેતિ ઉદ્દિસન્તે વા ઉદ્દિસાપેન્તે વા સજ્ઝાયં વા કરોન્તે.

એવં વદેય્યાતિ – ''કિં પનિમેહિ ખુદ્દાનુખુદ્દકેહિ સિક્ખાપદેહિ ઉદ્દિટ્ઠેહિ, યાવદેવ કુક્કુચ્ચાય વિહેસાય વિલેખાય સંવત્તન્તીતિ. ''યે ઇમં પરિયાપુણન્તિ તેસં કુક્કુચ્ચં હોતિ, વિહેસા હોતિ, વિલેખા હોતિ, યે ઇમં ન પરિયાપુણન્તિ તેસં કુક્કુચ્ચં ન હોતિ વિહેસા ન હોતિ વિલેખા ન હોતિ. અનુદ્દિટ્ઠં ઇદં વરં, અનુગ્ગહિતં ઇદં વરં, અપરિયાપુટં ઇદં વરં, અધારિતં ઇદં વરં, વિનયો વા અન્તરધાયતુ, ઇમે વા ભિક્ખૂ અપકતઞ્ઞુનો હોન્તૂ''તિ ઉપસમ્પન્નસ્સ વિનયં વિવણ્ણેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૪૪૧. ઉપસમ્પન્ને ઉપસમ્પન્નસઞ્ઞી વિનયં વિવણ્ણેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ . ઉપસમ્પન્ને વેમતિકો વિનયં વિવણ્ણેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉપસમ્પન્ને અનુપસમ્પન્નસઞ્ઞી વિનયં વિવણ્ણેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અઞ્ઞં ધમ્મં વિવણ્ણેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્નસ્સ વિનયં વા અઞ્ઞં વા ધમ્મં વિવણ્ણેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્ને ઉપસમ્પન્નસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્ને વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્ને અનુપસમ્પન્નસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૪૪૨. અનાપત્તિ ન વિવણ્ણેતુકામો, ''ઇઙ્ઘ ત્વં સુત્તન્તે વા ગાથાયો વા અભિધમ્મં વા પરિયાપુણસ્સુ, પચ્છા વિનયં પરિયાપુણિસ્સસી''તિ ભણતિ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

વિલેખનસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં દુતિયં.

૩. મોહનસિક્ખાપદં

૪૪૩. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ અનાચારં આચરિત્વા ‘‘અઞ્ઞાણકેન આપન્નાતિ જાનન્તૂ’’તિ પાતિમોક્ખે ઉદ્દિસ્સમાને એવં વદન્તિ – ‘‘ઇદાનેવ ખો મયં જાનામ, અયમ્પિ કિર ધમ્મો સુત્તાગતો સુત્તપરિયાપન્નો અન્વદ્ધમાસં ઉદ્દેસં આગચ્છતી’’તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ પાતિમોક્ખે ઉદ્દિસ્સમાને એવં વક્ખન્તિ – ઇદાનેવ ખો મયં જાનામ , અયમ્પિ કિર ધમ્મો સુત્તાગતો સુત્તપરિયાપન્નો અન્વદ્ધમાસં ઉદ્દેસં આગચ્છતી’’તિ…પે॰… સચ્ચં કિર તુમ્હે, ભિક્ખવે, પાતિમોક્ખે ઉદ્દિસ્સમાને એવં વદેથ – ‘‘ઇદાનેવ ખો મયં જાનામ, અયમ્પિ કિર ધમ્મો સુત્તાગતો સુત્તપરિયાપન્નો અન્વદ્ધમાસં ઉદ્દેસં આગચ્છતી’’તિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ તુમ્હે, મોઘપુરિસા, પાતિમોક્ખે ઉદ્દિસ્સમાને એવં વક્ખથ – ‘‘ઇદાનેવ ખો મયં જાનામ, અયમ્પિ કિર ધમ્મો સુત્તાગતો સુત્તપરિયાપન્નો અન્વદ્ધમાસં ઉદ્દેસં આગચ્છતી’’તિ! નેતં, મોઘપુરિસા, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૪૪૪. ‘‘**યો પન ભિક્ખુ અન્વદ્ધમાસં પાતિમોક્ખે ઉદ્દિસ્સમાને એવં વદેય્ય – ‘ઇદાનેવ ખો અહં જાનામિ, અયમ્પિ કિર ધમ્મો સુત્તાગતો સુત્તપરિયાપન્નો અન્વદ્ધમાસં ઉદ્દેસં આગચ્છતી’તિ. તઞ્ચે ભિક્ખું અઞ્ઞે ભિક્ખૂ જાનેય્યું નિસિન્નપુબ્બં ઇમિના ભિક્ખુના દ્વત્તિક્ખત્તું પાતિમોક્ખે ઉદ્દિસ્સમાને, કો પન વાદો ભિય્યો** [ભિય્યોતિ (સ્યા॰)], **ન ચ તસ્સ ભિક્ખુનો અઞ્ઞાણકેન મુત્તિ અત્થિ, યઞ્ચ તત્થ આપત્તિં આપન્નો તઞ્ચ યથાધમ્મો કારેતબ્બો, ઉત્તરિ ચસ્સ મોહો આરોપેતબ્બો – ‘તસ્સ તે, આવુસો, અલાભા, તસ્સ તે દુલ્લદ્ધં, યં ત્વં પાતિમોક્ખે ઉદ્દિસ્સમાને ન સાધુકં અટ્ઠિં કત્વા** [અટ્ઠિકત્વા (સ્યા॰ ક॰)] **મનસિ કરોસી’તિ. ઇદં તસ્મિં મોહનકે પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

૪૪૫. **યો પના**તિ યો યાદિસો…પે॰… **ભિક્ખૂ**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

અન્વદ્ધમાસન્તિ અનુપોસથિકં.

પાતિમોક્ખે ઉદ્દિસ્સમાનેતિ ઉદ્દિસન્તે.

એવં વદેય્યાતિ અનાચારં આચરિત્વા – ‘‘અઞ્ઞાણકેન આપન્નોતિ જાનન્તૂ’’તિ પાતિમોક્ખે ઉદ્દિસ્સમાને એવં વદેતિ – ‘‘ઇદાનેવ ખો અહં જાનામિ, અયમ્પિ કિર ધમ્મો સુત્તાગતો સુત્તપરિયાપન્નો અન્વદ્ધમાસં ઉદ્દેસં આગચ્છતી’’તિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

તઞ્ચે મોહેતુકામં ભિક્ખું અઞ્ઞે ભિક્ખૂ જાનેય્યું નિસિન્નપુબ્બં ઇમિના ભિક્ખુના દ્વત્તિક્ખત્તું પાતિમોક્ખે ઉદ્દિસ્સમાને, કો પન વાદો ભિય્યો, ન ચ તસ્સ ભિક્ખુનો અઞ્ઞાણકેન મુત્તિ અત્થિ, યઞ્ચ તત્થ આપત્તિં આપન્નો, તઞ્ચ યથાધમ્મો કારેતબ્બો, ઉત્તરિ ચસ્સ મોહો આરોપેતબ્બો. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, આરોપેતબ્બો. બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૪૪૬. ‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામો ભિક્ખુ પાતિમોક્ખે ઉદ્દિસ્સમાને ન સાધુકં અટ્ઠિં કત્વા મનસિ કરોતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો મોહં આરોપેય્ય. એસા ઞત્તિ.

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામો ભિક્ખુ પાતિમોક્ખે ઉદ્દિસ્સમાને ન સાધુકં અટ્ઠિં કત્વા મનસિ કરોતિ. સઙ્ઘો ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો મોહં આરોપેતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો મોહસ્સ આરોપના, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

‘‘આરોપિતો સઙ્ઘેન ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો મોહો. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી’’તિ.

અનારોપિતે મોહે મોહેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. આરોપિતે મોહે મોહેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૪૪૭. ધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞી, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ધમ્મકમ્મે વેમતિકો, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞી મોહેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અધમ્મકમ્મે વેમતિકો , આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૪૪૮. અનાપત્તિ ન વિત્થારેન સુતં હોતિ, ઊનકદ્વત્તિક્ખત્તું વિત્થારેન સુતં હોતિ, ન મોહેતુકામસ્સ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

મોહનસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં તતિયં.

૪. પહારસિક્ખાપદં

૪૪૯. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ કુપિતા અનત્તમના સત્તરસવગ્ગિયાનં ભિક્ખૂનં પહારં દેન્તિ. તે રોદન્તિ. ભિક્ખૂ એવમાહંસુ – ‘‘કિસ્સ તુમ્હે, આવુસો, રોદથા’’તિ? ‘‘ઇમે, આવુસો, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ કુપિતા અનત્તમના અમ્હાકં પહારં દેન્તી’’તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ કુપિતા અનત્તમના ભિક્ખૂનં પહારં દસ્સન્તી’’તિ…પે॰… સચ્ચં કિર તુમ્હે, ભિક્ખવે, કુપિતા અનત્તમના ભિક્ખૂનં પહારં દેથાતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ તુમ્હે, મોઘપુરિસા, કુપિતા અનત્તમના ભિક્ખૂનં પહારં દસ્સથ! નેતં, મોઘપુરિસા, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૪૫૦. ‘‘**યો પન ભિક્ખુ ભિક્ખુસ્સ કુપિતો અનત્તમનો પહારં દદેય્ય, પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

૪૫૧. **યો પના**તિ યો યાદિસો…પે॰… **ભિક્ખૂ**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

ભિક્ખુસ્સાતિ અઞ્ઞસ્સ ભિક્ખુસ્સ.

કુપિતો અનત્તમનોતિ અનભિરદ્ધો આહતચિત્તો ખિલજાતો.

પહારં દદેય્યાતિ કાયેન વા કાયપટિબદ્ધેન વા નિસ્સગ્ગિયેન વા અન્તમસો ઉપ્પલપત્તેનપિ પહારં દેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૪૫૨. ઉપસમ્પન્ને ઉપસમ્પન્નસઞ્ઞી કુપિતો અનત્તમનો પહારં દેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉપસમ્પન્ને વેમતિકો કુપિતો અનત્તમનો પહારં દેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉપસમ્પન્ને અનુપસમ્પન્નસઞ્ઞી કુપિતો અનત્તમનો પહારં દેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અનુપસમ્પન્નસ્સ કુપિતો અનત્તમનો પહારં દેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્ને ઉપસમ્પન્નસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્ને વેમતિકો , આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્ને અનુપસમ્પન્નસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૪૫૩. અનાપત્તિ કેનચિ વિહેઠીયમાનો મોક્ખાધિપ્પાયો પહારં દેતિ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

પહારસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં ચતુત્થં.

૫. તલસત્તિકસિક્ખાપદં

૪૫૪. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ કુપિતા અનત્તમના સત્તરસવગ્ગિયાનં ભિક્ખૂનં તલસત્તિકં ઉગ્ગિરન્તિ. તે પહારસમુચ્ચિતા રોદન્તિ. ભિક્ખૂ એવમાહંસુ – ''કિસ્સ તુમ્હે, આવુસો, રોદથા''તિ? ''ઇમે, આવુસો, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ કુપિતા અનત્તમના અમ્હાકં તલસત્તિકં ઉગ્ગિરન્તી''તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ કુપિતા અનત્તમના સત્તરસવગ્ગિયાનં ભિક્ખૂનં તલસત્તિકં ઉગ્ગિરિસ્સન્તી''તિ…પે॰… સચ્ચં કિર તુમ્હે, ભિક્ખવે, કુપિતા અનત્તમના સત્તરસવગ્ગિયાનં ભિક્ખૂનં તલસત્તિકં ઉગ્ગિરથાતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ તુમ્હે, મોઘપુરિસા, કુપિતા અનત્તમના સત્તરસવગ્ગિયાનં ભિક્ખૂનં તલસત્તિકં ઉગ્ગિરિસ્સથ! નેતં, મોઘપુરિસા, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૪૫૫. ''**યો પન ભિક્ખુ ભિક્ખુસ્સ કુપિતો અનત્તમનો તલસત્તિકં ઉગ્ગિરેય્ય, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૪૫૬. **યો પના**તિ યો યાદિસો…પે॰… **ભિક્ખૂ**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

ભિક્ખુસ્સાતિ અઞ્ઞસ્સ ભિક્ખુસ્સ.

કુપિતો અનત્તમનોતિ અનભિરદ્ધો આહતચિત્તો ખિલજાતો.

તલસત્તિકં ઉગ્ગિરેય્યાતિ કાયં વા કાયપટિબદ્ધં વા અન્તમસો ઉપ્પલપત્તમ્પિ ઉચ્ચારેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૪૫૭. ઉપસમ્પન્ને ઉપસમ્પન્નસઞ્ઞી કુપિતો અનત્તમનો તલસત્તિકં ઉગ્ગિરતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉપસમ્પન્ને વેમતિકો કુપિતો અનત્તમનો તલસત્તિકં ઉગ્ગિરતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉપસમ્પન્ને અનુપસમ્પન્નસઞ્ઞી કુપિતો અનત્તમનો તલસત્તિકં ઉગ્ગિરતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અનુપસમ્પન્નસ્સ કુપિતો અનત્તમનો તલસત્તિકં ઉગ્ગિરતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્ને ઉપસમ્પન્નસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્ને વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્ને

અનુપસમ્પન્નસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૪૫૮. અનાપત્તિ કેનચિ વિહેઠીયમાનો મોક્ખાધિપ્પાયો તલસત્તિકં ઉગ્ગિરતિ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

તલસત્તિકસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં પઞ્ચમં.

૬. અમૂલકસિક્ખાપદં

૪૫૯. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ભિક્ખું અમૂલકેન સઙ્ઘાદિસેસેન અનુદ્ધંસેન્તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ભિક્ખું અમૂલકેન સઙ્ઘાદિસેસેન અનુદ્ધંસેસ્સન્તી’’તિ…પે॰… સચ્ચં કિર તુમ્હે, ભિક્ખવે, ભિક્ખું અમૂલકેન સઙ્ઘાદિસેસેન અનુદ્ધંસેથાતિ ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ તુમ્હે, મોઘપુરિસા, ભિક્ખું અમૂલકેન સઙ્ઘાદિસેસેન અનુદ્ધંસેસ્સથ! નેતં, મોઘપુરિસા, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૪૬૦. ‘‘**યો પન ભિક્ખુ ભિક્ખું અમૂલકેન સઙ્ઘાદિસેસેન અનુદ્ધંસેય્ય, પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

૪૬૧. **યો પના**તિ યો યાદિસો…પે॰… **ભિક્ખૂ**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

ભિક્ખુન્તિ અઞ્ઞં ભિક્ખું.

અમૂલકં નામ અદિટ્ઠં અસ્સુતં અપરિસઙ્કિતં.

સઙ્ઘાદિસેસેનાતિ તેરસન્નં અઞ્ઞતરેન.

અનુદ્ધંસેય્યાતિ ચોદેતિ વા ચોદાપેતિ વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૪૬૨. ઉપસમ્પન્ને ઉપસમ્પન્નસઞ્ઞી અમૂલકેન સઙ્ઘાદિસેસેન અનુદ્ધંસેતિ , આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉપસમ્પન્ને વેમતિકો અમૂલકેન સઙ્ઘાદિસેસેન અનુદ્ધંસેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉપસમ્પન્ને અનુપસમ્પન્નસઞ્ઞી અમૂલકેન સઙ્ઘાદિસેસેન અનુદ્ધંસેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

આચારવિપત્તિયા વા દિટ્ઠિવિપત્તિયા વા અનુદ્ધંસેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્નં અનુદ્ધંસેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્ને ઉપસમ્પન્નસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્ને વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્ને અનુપસમ્પન્નસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૪૬૩. અનાપત્તિ તથાસઞ્ઞી ચોદેતિ, વા ચોદાપેતિ વા, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

અમૂલકસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં છટ્ઠં.

૭. સઞ્ચિચ્ચસિક્ખાપદં

૪૬૪. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ સત્તરસવગ્ગિયાનં ભિક્ખૂનં સઞ્ચિચ્ચ કુક્કુચ્ચં ઉપદહન્તિ – ''ભગવતા, આવુસો, સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં – 'ન ઊનવીસતિવસ્સો પુગ્ગલો ઉપસમ્પાદેતબ્બો'તિ. તુમ્હે ચ ઊનવીસતિવસ્સા ઉપસમ્પન્ના. કચ્ચિ નો તુમ્હે અનુપસમ્પન્ના''તિ? તે રોદન્તિ. ભિક્ખૂ એવમાહંસુ – ''કિસ્સ તુમ્હે, આવુસો, રોદથા''તિ? ''ઇમે , આવુસો, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ અમ્હાકં સઞ્ચિચ્ચ કુક્કુચ્ચં ઉપદહન્તી''તિ . યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ભિક્ખૂનં સઞ્ચિચ્ચ કુક્કુચ્ચં ઉપદહિસ્સન્તી''તિ…પે॰… સચ્ચં કિર તુમ્હે, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂનં સઞ્ચિચ્ચ કુક્કુચ્ચં ઉપદહથાતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ તુમ્હે, મોઘપુરિસા, ભિક્ખૂનં સઞ્ચિચ્ચ કુક્કુચ્ચં ઉપદહિસ્સથ! નેતં, મોઘપુરિસા અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૪૬૫. ''**યો પન ભિક્ખુ ભિક્ખુસ્સ સઞ્ચિચ્ચ કુક્કુચ્ચં ઉપદહેય્ય** [ઉપ્પાદેય્ય (ઇતિપિ)] – '**ઇતિસ્સ મુહુત્તમ્પિ અફાસુ ભવિસ્સતી'તિ એતદેવ પચ્ચયં કરિત્વા અનઞ્ઞં, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૪૬૬. **યો પના**તિ યો યાદિસો…પે॰… **ભિક્ખૂ**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

ભિક્ખુસ્સાતિ અઞ્ઞસ્સ ભિક્ખુસ્સ.

સઞ્ચિચ્ચાતિ જાનન્તો સઞ્જાનન્તો ચેચ્ચ અભિવિતરિત્વા વીતિક્કમો.

કુક્કુચ્ચં ઉપદહેય્યાતિ ''ઊનવીસતિવસ્સો મઞ્ઞે ત્વં ઉપસમ્પન્નો, વિકાલે મઞ્ઞે તયા ભુત્તં, મજ્જં મઞ્ઞે તયા પીતં, માતુગામેન સદ્ધિં રહો મઞ્ઞે તયા નિસિન્ન''ન્તિ કુક્કુચ્ચં ઉપદહતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

એતદેવ પચ્ચયં કરિત્વા, અનઞ્ઞન્તિ ન અઞ્ઞો કોચિ પચ્ચયો હોતિ કુક્કુચ્ચં ઉપદહિતું.

૪૬૭. ઉપસમ્પન્ને ઉપસમ્પન્નસઞ્ઞી સઞ્ચિચ્ચ કુક્કુચ્ચં ઉપદહતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉપસમ્પન્ને વેમતિકો સઞ્ચિચ્ચ કુક્કુચ્ચં ઉપદહતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉપસમ્પન્ને અનુપસમ્પન્નસઞ્ઞી સઞ્ચિચ્ચ કુક્કુચ્ચં ઉપદહતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અનુપસમ્પન્નસ્સ સઞ્ચિચ્ચ કુક્કુચ્ચં ઉપદહતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્ને ઉપસમ્પન્નસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્ને વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્ને અનુપસમ્પન્નસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૪૬૮. અનાપત્તિ ન કુક્કુચ્ચં ઉપદહિતુકામો ''ઊનવીસતિવસ્સો મઞ્ઞે ત્વં ઉપસમ્પન્નો, વિકાલે મઞ્ઞે તયા ભુત્તં, મજ્જં મઞ્ઞે તયા પીતં, માતુગામેન સદ્ધિં રહો મઞ્ઞે તયા નિસિન્નં, ઇઙ્ઘ જાનાહિ, મા તે પચ્છા કુક્કુચ્ચં અહોસી''તિ ભણતિ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

સઞ્ચિચ્ચસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં સત્તમં.

૮. ઉપસ્સુતિસિક્ખાપદં

૪૬૯. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ પેસલેહિ ભિક્ખૂહિ સદ્ધિં ભણ્ડન્તિ. પેસલા ભિક્ખૂ એવં વદન્તિ – ''અલજ્જિનો ઇમે, આવુસો, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ. ન સક્કા ઇમેહિ સહ ભણ્ડિતુ''ન્તિ. છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ એવં વદન્તિ – ''કિસ્સ તુમ્હે, આવુસો, અમ્હે અલજ્જિવાદેન પાપેથા''તિ? ''કહં પન તુમ્હે, આવુસો, અસ્સુત્થા''તિ? ''મયં આયસ્મન્તાનં ઉપસ્સુતિં [ઉપસ્સુતિ (?)] તિટ્ઠમ્હા''તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે૰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ભિક્ખૂનં ભણ્ડનજાતાનં કલહજાતાનં વિવાદાપન્નાનં ઉપસ્સુતિં [ઉપસ્સુતિ (?)] તિટ્ઠિસ્સન્તી''તિ...પે૰... સચ્ચં કિર તુમ્હે, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂનં ભણ્ડનજાતાનં કલહજાતાનં વિવાદાપન્નાનં ઉપસ્સુતિં [ઉપસ્સુતિ (?)] તિટ્ઠથાતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે૰... કથઞ્હિ નામ તુમ્હે, મોઘપુરિસા, ભિક્ખૂનં ભણ્ડનજાતાનં કલહજાતાનં વિવાદાપન્નાનં ઉપસ્સુતિં [ઉપસ્સુતિ (?)] તિટ્ઠિસ્સથ! નેતં, મોઘપુરિસા, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે૰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૪૭૦. ''**યો પન ભિક્ખુ ભિક્ખૂનં ભણ્ડનજાતાનં કલહજાતાનં વિવાદાપન્નાનં ઉપસ્સુતિં તિટ્ઠેય્ય – 'યં ઇમે ભણિસ્સન્તિ તં સોસ્સામી'તિ એતદેવ પચ્ચયં કરિત્વા અનઞ્ઞં, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૪૭૧. **યો પના**તિ યો યાદિસો...પે૰... **ભિક્ખૂ**તિ...પે૰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

ભિક્ખૂનન્તિ અઞ્ઞેસં ભિક્ખૂનં.

ભણ્ડનજાતાનં કલહજાતાનં વિવાદાપન્નાનન્તિ અધિકરણજાતાનં.

ઉપસ્સુતિં તિટ્ઠેય્યાતિ ''ઇમેસં સુત્વા ચોદેસ્સામિ સારેસ્સામિ પટિચોદેસ્સામિ પટિસારેસ્સામિ મઙ્કુ કરિસ્સામી''તિ ગચ્છતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. યત્થ ઠિતો સુણાતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. પચ્છતો ગચ્છન્તો તુરિતો ગચ્છતિ સોસ્સામીતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. યત્થ ઠિતો સુણાતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. પુરતો ગચ્છન્તો ઓહિય્યતિ સોસ્સામીતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. યત્થ ઠિતો સુણાતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ભિક્ખુસ્સ ઠિતોકાસં વા નિસિન્નોકાસં વા નિપન્નોકાસં વા આગન્ત્વા મન્તેન્તં ઉક્કાસિતબ્બં , વિજાનાપેતબ્બં, નો ચે ઉક્કાસેય્ય વા વિજાનાપેય્ય વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

એતદેવ પચ્ચયં કરિત્વા અનઞ્ઞન્તિ ન અઞ્ઞો કોચિ પચ્ચયો હોતિ ઉપસ્સુતિં તિટ્ઠિતું.

૪૭૨. ઉપસમ્પન્ને ઉપસમ્પન્નસઞ્ઞી ઉપસ્સુતિં તિટ્ઠતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉપસમ્પન્ને વેમતિકો ઉપસ્સુતિં તિટ્ઠતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉપસમ્પન્ને અનુપસમ્પન્નસઞ્ઞી ઉપસ્સુતિં તિટ્ઠતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અનુપસમ્પન્નસ્સ ઉપસ્સુતિં તિટ્ઠતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્ને ઉપસમ્પન્નસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્ને વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્ને અનુપસમ્પન્નસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૪૭૩. અનાપત્તિ – ''ઇમેસં સુત્વા ઓરમિસ્સામિ વિરમિસ્સામિ વૂપસમિસ્સામિ [વૂપસમેસ્સામિ (સી૰)] અત્તાનં પરિમોચેસ્સામી''તિ ગચ્છતિ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

ઉપસ્સુતિસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં અટ્ઠમં.

૯. કમ્મપટિબાહનસિક્ખાપદં

૪૭૪. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ અનાચારં આચરિત્વા એકમેકસ્સ કમ્મે કયિરમાને પટિક્કોસન્તિ. તેન ખો પન સમયેન સઙ્ઘો સન્નિપતિતો હોતિ કેનચિદેવ કરણીયેન. છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ચીવરકમ્મં કરોન્તા એકસ્સ છન્દં અદંસુ. અથ ખો સઙ્ઘો – ''અયં, આવુસો, છબ્બગ્ગિયો ભિક્ખુ એકકો આગતો, હન્દસ્સ મયં કમ્મં કરોમા''તિ તસ્સ કમ્મં અકાસિ. અથ ખો સો ભિક્ખુ યેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ તેનુપસઙ્કમિ. છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ તં ભિક્ખું એતદવોચું – ''કિં, આવુસો, સઙ્ઘો અકાસી''તિ? ''સઙ્ઘો મે, આવુસો, કમ્મં અકાસી''તિ. ''ન મયં, આવુસો, એતદત્થાય છન્દં અદમ્હા – ''તુય્હં કમ્મં કરિસ્સતી''તિ. સચે ચ મયં જાનેય્યામ ''તુય્હં કમ્મં કરિસ્સતી''તિ, ન મયં છન્દં દદેય્યામા''તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ધમ્મિકાનં કમ્માનં છન્દં દત્વા પચ્છા ખીયનધમ્મં [ખિય્યધમ્મં (ઇતિપિ)] આપજ્જિસ્સન્તી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર તુમ્હે, ભિક્ખવે, ધમ્મિકાનં કમ્માનં છન્દં દત્વા પચ્છા ખીયનધમ્મં [ખિય્યધમ્મં (ઇતિપિ)] આપજ્જથાતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ તુમ્હે, મોઘપુરિસા, ધમ્મિકાનં કમ્માનં છન્દં દત્વા પચ્છા ખીયનધમ્મં [ખિય્યધમ્મં (ઇતિપિ)] આપજ્જિસ્સથ! નેતં, મોઘપુરિસા, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૪૭૫. "**યો પન ભિક્ખુ ધમ્મિકાનં કમ્માનં છન્દં દત્વા પચ્છા ખીયનધમ્મં આપજ્જેય્ય, પાચિત્તિય**"ન્તિ.

૪૭૬. **યો પના**તિ યો યાદિસો...પે॰... **ભિક્ખૂ**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

ધમ્મિકં નામ **કમ્મં** અપલોકનકમ્મં ઞત્તિકમ્મં ઞત્તિદુતિયકમ્મં ઞત્તિચતુત્થકમ્મં ધમ્મેન વિનયેન સત્થુસાસનેન કતં, એતં ધમ્મિકં નામ કમ્મં. છન્દં દત્વા ખિય્યતિ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૪૭૭. ધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞી છન્દં દત્વા ખિય્યતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ધમ્મકમ્મે વેમતિકો છન્દં દત્વા ખિય્યતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞી છન્દં દત્વા ખિય્યતિ, અનાપત્તિ. અધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અધમ્મકમ્મે વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

૪૭૮. અનાપત્તિ – ''અધમ્મેન વા વગ્ગેન વા ન કમ્મારહસ્સ વા કમ્મં કત''ન્તિ જાનન્તો ખિય્યતિ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

કમ્મપટિબાહનસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં નવમં.

૧૦. છન્દંઅદત્વાગમનસિક્ખાપદં

૪૭૯. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન સઙ્ઘો સન્નિપતિતો હોતિ કેનચિદેવ કરણીયેન. છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ચીવરકમ્મં કરોન્તા એકસ્સ છન્દં

અદંસુ. અથ ખો સઙ્ઘો ‘‘યસ્સત્થાય સન્નિપતિતો તં કમ્મં કરિસ્સામી’’તિ ઞત્તિં ઠપેસિ. અથ ખો સો ભિક્ખુ – ‘‘એવમેવિમે એકમેકસ્સ કમ્મં કરોન્તિ, કસ્સ તુમ્હે કમ્મં કરિસ્સથા’’તિ છન્દં અદત્વા ઉટ્ઠાયાસના પક્કામિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુ સઙ્ઘે વિનિચ્છયકથાય વત્તમાનાય છન્દં અદત્વા ઉટ્ઠાયાસના પક્કમિસ્સતી’’તિ…પે॰… સચ્ચં કિર ત્વં, ભિક્ખુ, સઙ્ઘે વિનિચ્છયકથાય વત્તમાનાય છન્દં અદત્વા ઉટ્ઠાયાસના પક્કમસીતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ ત્વં, મોઘપુરિસ, સઙ્ઘે વિનિચ્છયકથાય વત્તમાનાય છન્દં અદત્વા ઉટ્ઠાયાસના પક્કમિસ્સસિ ! નેતં, મોઘપુરિસ, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૪૮૦. ‘‘**યો પન ભિક્ખુ સઙ્ઘે વિનિચ્છયકથાય વત્તમાનાય છન્દં અદત્વા ઉટ્ઠાયાસના પક્કમેય્ય, પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

૪૮૧. **યો પના**તિ યો યાદિસો…પે॰… **ભિક્ખૂ**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

સઙ્ઘે વિનિચ્છયકથા નામ વત્થુ વા આરોચિતં હોતિ અવિનિચ્છિતં, ઞત્તિ વા ઠપિતા હોતિ, કમ્મવાચા વા વિપ્પકતા હોતિ.

છન્દં અદત્વા ઉટ્ઠાયાસના પક્કમેય્યાતિ – ‘‘કથં ઇદં કમ્મં કુપ્પં અસ્સ વગ્ગં અસ્સ ન કરેય્યા’’તિ ગચ્છતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. પરિસાય હત્થપાસં વિજહન્તસ્સ આપત્તિ દુક્કટસ્સ. વિજહિતે આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૪૮૨. ધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞી છન્દં અદત્વા ઉટ્ઠાયાસના પક્કમતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ધમ્મકમ્મે વેમતિકો છન્દં અદત્વા ઉટ્ઠાયાસના પક્કમતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞી છન્દં અદત્વા ઉટ્ઠાયાસના પક્કમતિ, અનાપત્તિ. અધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અધમ્મકમ્મે વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

૪૮૩. અનાપત્તિ – ‘‘સઙ્ઘસ્સ ભણ્ડનં વા કલહો વા વિગ્ગહો વા વિવાદો વા ભવિસ્સતી’’તિ ગચ્છતિ, ‘‘સઙ્ઘભેદો વા સઙ્ઘરાજિ વા ભવિસ્સતી’’તિ ગચ્છતિ, ‘‘અધમ્મેન વા વગ્ગેન વા ન કમ્મારહસ્સ વા કમ્મં કરિસ્સતી’’તિ ગચ્છતિ, ગિલાનો ગચ્છતિ, ગિલાનસ્સ કરણીયેન ગચ્છતિ, ઉચ્ચારેન વા પસ્સાવેન વા પીળિતો ગચ્છતિ, ‘‘ન કમ્મં કોપેતુકામો પુન પચ્ચાગમિસ્સામી’’તિ ગચ્છતિ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

છન્દં અદત્વા ગમનસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં દસમં.

૧૧. દુબ્બલસિક્ખાપદં

૪૮૪. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા રાજગહે વિહરતિ વેળુવને કલન્દકનિવાપે. તેન ખો પન સમયેન આયસ્મા દબ્બો મલ્લપુત્તો સઙ્ઘસ્સ સેનાસનઞ્ચ પઞ્ઞપેતિ ભત્તાનિ ચ ઉદ્દિસતિ. સો ચાયસ્મા દુબ્બલચીવરો હોતિ. તેન ખો પન સમયેન સઙ્ઘસ્સ એકં ચીવરં ઉપ્પન્નં હોતિ. અથ ખો સઙ્ઘો તં ચીવરં આયસ્મતો દબ્બસ્સ મલ્લપુત્તસ્સ અદાસિ . છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘યથાસન્થુતં ભિક્ખૂ સઙ્ઘિકં લાભં પરિણામેન્તી’’તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ સમગ્ગેન સઙ્ઘેન ચીવરં દત્વા પચ્છા ખીયનધમ્મં આપજ્જિસ્સન્તી’’તિ…પે॰… સચ્ચં કિર તુમ્હે, ભિક્ખવે, સમગ્ગેન સઙ્ઘેન

ચીવરં દત્વા પચ્છા ખીયનધમ્મં આપજ્જથાતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ તુમ્હે, મોઘપુરિસા, સમગ્ગેન સઙ્ઘેન ચીવરં દત્વા પચ્છા ખીયનધમ્મં આપજ્જિસ્સથ! નેતં, મોઘપુરિસા, અપ્પસન્નાનં, વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૪૮૫. **‘‘યો પન ભિક્ખુ સમગ્ગેન સઙ્ઘેન ચીવરં દત્વા પચ્છા ખીયનધમ્મં આપજ્જેય્ય ‘યથાસન્થુતં ભિક્ખૂ સઙ્ઘિકં લાભં પરિણામેન્તી’તિ, પાચિત્તિય’’**ન્તિ.

૪૮૬. **યો પના**તિ યો યાદિસો…પે॰… **ભિક્ખૂ**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

સમગ્ગો નામ સઙ્ઘો સમાનસંવાસકો સમાનસીમાયં ઠિતો.

ચીવરં નામ છન્નં ચીવરાનં અઞ્ઞતરં ચીવરં વિકપ્પનુપગં પચ્છિમં.

દત્વાતિ સયં દત્વા.

યથાસન્થુતં નામ યથામિત્તતા યથાસન્દિટ્ઠતા યથાસમ્ભત્તતા યથાસમાનુપજ્ઝાયકતા યથાસમાનાચરિયકતા.

સઙ્ઘિકં નામ સઙ્ઘસ્સ દિન્નં હોતિ પરિચ્ચત્તં.

લાભો નામ ચીવરપિણ્ડપાતસેનાસનગિલાનપ્પચ્ચયભેસજ્જપરિક્ખારા, અન્તમસો ચુણ્ણપિણ્ડોપિ, દન્તકટ્ઠમ્પિ, દસિકસુત્તમ્પિ.

પચ્છા ખીયનધમ્મં આપજ્જેય્યાતિ ઉપસમ્પન્નસ્સ સઙ્ઘેન સમ્મતસ્સ સેનાસનપઞ્ઞાપકસ્સ વા ભત્તુદ્દેસકસ્સ વા યાગુભાજકસ્સ વા ફલભાજકસ્સ વા ખજ્જભાજકસ્સ વા અપ્પમત્તકવિસ્સજ્જકસ્સ વા ચીવરં દિન્ને ખિય્યતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૪૮૭. ધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞી ચીવરં દિન્ને ખિય્યતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ધમ્મકમ્મે વેમતિકો ચીવરં દિન્ને ખિય્યતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞી ચીવરં દિન્ને ખિય્યતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અઞ્ઞં પરિક્ખારં દિન્ને ખિય્યતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઉપસમ્પન્નસ્સ સઙ્ઘેન અસમ્મતસ્સ સેનાસનપઞ્ઞાપકસ્સ વા ભત્તુદ્દેસકસ્સ વા યાગુભાજકસ્સ વા ફલભાજકસ્સ વા ખજ્જભાજકસ્સ વા અપ્પમત્તકવિસ્સજ્જકસ્સ વા ચીવરં વા અઞ્ઞં વા પરિક્ખારં દિન્ને ખિય્યતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્નસ્સ સઙ્ઘેન સમ્મતસ્સ વા અસમ્મતસ્સ વા સેનાસનપઞ્ઞાપકસ્સ વા ભત્તુદ્દેસકસ્સ વા યાગુભાજકસ્સ વા ફલભાજકસ્સ વા ખજ્જભાજકસ્સ વા અપ્પમત્તકવિસ્સજ્જકસ્સ વા ચીવરં વા અઞ્ઞં વા પરિક્ખારં દિન્ને ખિય્યતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અધમ્મકમ્મે વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

૪૮૮. અનાપત્તિ – પકતિયા છન્દા દોસા મોહા ભયા કરોન્તં ‘‘ક્વત્થો તસ્સ દિન્નેન લદ્ધાપિ વિનિપાતેસ્સતિ ન સમ્મા ઉપનેસ્સતી’’તિ ખિય્યતિ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

દુબ્બલસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં એકાદસમં.

૧૨. પરિણામનસિક્ખાપદં

૪૮૯. [ઇદં વત્થુ પારા॰ ૬૫૭] તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન સાવત્થિયં અઞ્ઞતરસ્સ પૂગસ્સ સઙ્ઘસ્સ સચીવરભત્તં પટિયત્તં હોતિ – ''ભોજેત્વા ચીવરેન અચ્છાદેસ્સામા''તિ. અથ ખો છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ યેન સો પૂગો તેનુપસઙ્કમિંસુ; ઉપસઙ્કમિત્વા તં પૂગં એતદવોચું – ''દેથાવુસો, ઇમાનિ ચીવરાનિ ઇમેસં ભિક્ખૂન''ન્તિ. ''ન મયં, ભન્તે, દસ્સામ. અમ્હાકં સઙ્ઘસ્સ અનુવસ્સં સચીવરભિક્ખા પઞ્ઞત્તા''તિ. ''બહૂ, આવુસો, સઙ્ઘસ્સ દાયકા, બહૂ સઙ્ઘસ્સ ભત્તા [ભદ્દા (ક॰)]. ઇમે તુમ્હે નિસ્સાય તુમ્હે સમ્પસ્સન્તા ઇધ વિહરન્તિ. તુમ્હે ચે ઇમેસં ન દસ્સથ, અથ કો ચરહિ ઇમેસં દસ્સતિ? દેથાવુસો, ઇમાનિ ચીવરાનિ ઇમેસં ભિક્ખૂન''ન્તિ. અથ ખો સો પૂગો છબ્બગ્ગિયેહિ ભિક્ખૂહિ નિપ્પીળિયમાનો યથાપટિયત્તં ચીવરં છબ્બગ્ગિયાનં ભિક્ખૂનં દત્વા સઙ્ઘં ભત્તેન પરિવિસિ. યે તે ભિક્ખૂ જાનન્તિ સઙ્ઘસ્સ સચીવરભત્તં પટિયત્તં ''ન ચ જાનન્તિ છબ્બગ્ગિયાનં ભિક્ખૂનં દિન્ન''ન્તિ તે એવમાહંસુ – ''ઓણોજેથાવુસો, સઙ્ઘસ્સ ચીવર''ન્તિ. ''નત્થિ, ભન્તે. યથાપટિયત્તં ચીવરં અય્યા છબ્બગ્ગિયા અય્યાનં છબ્બગ્ગિયાનં પરિણામેસુ''ન્તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ જાનં સઙ્ઘિકં લાભં પરિણતં પુગ્ગલસ્સ પરિણામેસ્સન્તી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર તુમ્હે, ભિક્ખવે, જાનં સઙ્ઘિકં લાભં પરિણતં પુગ્ગલસ્સ પરિણામેથાતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ તુમ્હે, મોઘપુરિસા, જાનં સઙ્ઘિકં લાભં પરિણતં પુગ્ગલસ્સ પરિણામેસ્સથ! નેતં, મોઘપુરિસા, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૪૯૦. ''**યો પન ભિક્ખુ જાનં સઙ્ઘિકં લાભં પરિણતં પુગ્ગલસ્સ પરિણામેય્ય, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૪૯૧. **યો પના**તિ યો યાદિસો...પે॰... **ભિક્ખૂ**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

જાનાતિ નામ સામં વા જાનાતિ, અઞ્ઞે વા તસ્સ આરોચેન્તિ, સો વા આરોચેતિ.

સઙ્ઘિકં નામ સઙ્ઘસ્સ દિન્નં હોતિ પરિચ્ચત્તં.

લાભો નામ ચીવરપિણ્ડપાતસેનાસનગિલાનપ્પચ્ચયભેસજ્જપરિક્ખારા, અન્તમસો ચુણ્ણપિણ્ડોપિ, દન્તકટ્ઠમ્પિ, દસિકસુત્તમ્પિ.

પરિણતં નામ ''દસ્સામ કરિસ્સામા''તિ વાચા ભિન્ના હોતિ, તં પુગ્ગલસ્સ પરિણામેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૪૯૨. પરિણતે પરિણતસઞ્ઞી પુગ્ગલસ્સ પરિણામેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. પરિણતે વેમતિકો પુગ્ગલસ્સ પરિણામેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. પરિણતે અપરિણતસઞ્ઞી પુગ્ગલસ્સ પરિણામેતિ, અનાપત્તિ. સઙ્ઘસ્સ પરિણતં અઞ્ઞસઙ્ઘસ્સ વા ચેતિયસ્સ વા પરિણામેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ચેતિયસ્સ પરિણતં અઞ્ઞચેતિયસ્સ વા સઙ્ઘસ્સ વા પુગ્ગલસ્સ વા પરિણામેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. પુગ્ગલસ્સ પરિણતં અઞ્ઞપુગ્ગલસ્સ વા સઙ્ઘસ્સ વા ચેતિયસ્સ વા પરિણામેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ . અપરિણતે પરિણતસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અપરિણતે વેમતિકો , આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અપરિણતે અપરિણતસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

૪૯૩. અનાપત્તિ – ‘‘કત્થ દેમા’’તિ પુચ્છીયમાનો – ‘‘યત્થ તુમ્હાકં દેય્યધમ્મો પરિભોગં વા લભેય્ય પટિસઙ્ખારં વા લભેય્ય ચિરટ્ઠિતિકો વા અસ્સ યત્થ વા પન તુમ્હાકં ચિત્તં પસીદતિ તત્થ દેથા’’તિ ભણતિ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

પરિણામનસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં દ્વાદસમં.

સહધમ્મિકવગ્ગો અટ્ઠમો.

તસ્સુદ્દાનં –

સહધમ્મ-વિવણ્ણઞ્ચ, મોહાપનં પહારકં;
તલસત્તિ અમૂલઞ્ચ, સઞ્ચિચ્ચ ચ ઉપસ્સુતિ;
પટિબાહનછન્દઞ્ચ, દબ્બઞ્ચ પરિણામનન્તિ.

૯. રતનવગ્ગો

૧. અન્તેપુરસિક્ખાપદં

૪૯૪. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન રાજા પસેનદિ કોસલો ઉય્યાનપાલં આણાપેસિ – ‘‘ગચ્છ, ભણે, ઉય્યાનં સોધેહિ. ઉય્યાનં ગમિસ્સામા’’તિ. ‘‘એવં, દેવા’’તિ ખો સો ઉય્યાનપાલો રઞ્ઞો પસેનદિસ્સ કોસલસ્સ પટિસ્સુત્વા ઉય્યાનં સોધેન્તો અદ્દસ ભગવન્તં અઞ્ઞતરસ્મિં રુક્ખમૂલે નિસિન્નં. દિસ્વાન યેન રાજા પસેનદિ કોસલો તેનુપસઙ્કમિ; ઉપસઙ્કમિત્વા રાજાનં પસેનદિં કોસલં એતદવોચ – ‘‘સુદ્ધં, દેવ, ઉય્યાનં. અપિચ, ભગવા તત્થ નિસિન્નો’’તિ. ‘‘હોતુ, ભણે! મયં ભગવન્તં પયિરુપાસિસ્સામા’’તિ. અથ ખો રાજા પસેનદિ કોસલો ઉય્યાનં ગન્ત્વા યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિ. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરો ઉપાસકો ભગવન્તં પયિરુપાસન્તો નિસિન્નો હોતિ. અદ્દસા ખો રાજા પસેનદિ કોસલો તં ઉપાસકં ભગવન્તં પયિરુપાસન્તં નિસિન્નં. દિસ્વાન ભીતો અટ્ઠાસિ. અથ ખો રઞ્ઞો પસેનદિસ્સ કોસલસ્સ એતદહોસિ – ‘‘નારહતાયં પુરિસો પાપો હોતું , યથા ભગવન્તં પયિરુપાસતી’’તિ. યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિ; ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિ. અથ ખો સો ઉપાસકો ભગવતો ગારવેન રાજાનં પસેનદિં કોસલં નેવ અભિવાદેસિ ન પચ્ચુટ્ઠાસિ. અથ ખો રાજા પસેનદિ કોસલો અનત્તમનો અહોસિ – ‘‘કથઞ્હિ નામાયં પુરિસો મયિ આગતે નેવ અભિવાદેસ્સતિ ન પચ્ચુટ્ઠેસ્સતી’’તિ! અથ ખો ભગવા રાજાનં પસેનદિં કોસલં અનત્તમનં વિદિત્વા રાજાનં પસેનદિં કોસલં એતદવોચ – ‘‘એસો ખો, મહારાજ, ઉપાસકો બહુસ્સુતો આગતાગમો કામેસુ વીતરાગો’’તિ. અથ ખો રઞ્ઞો પસેનદિસ્સ કોસલસ્સ એતદહોસિ – ‘‘નારહતાયં ઉપાસકો ઓરકો હોતું, ભગવાપિ ઇમસ્સ વણ્ણં ભાસતી’’તિ. તં ઉપાસકં એતદવોચ – ‘‘વદેય્યાસિ, ઉપાસક, યેન અત્થો’’તિ. ‘‘સુટ્ઠુ, દેવા’’તિ. અથ ખો ભગવા રાજાનં પસેનદિં કોસલં ધમ્મિયા કથાય સન્દસ્સેસિ સમાદપેસિ સમુત્તેજેસિ સમ્પહંસેસિ. અથ ખો રાજા પસેનદિ કોસલો ભગવતા ધમ્મિયા કથાય સન્દસ્સિતો સમાદપિતો સમુત્તેજિતો સમ્પહંસિતો ઉટ્ઠાયાસના ભગવન્તં અભિવાદેત્વા પદક્ખિણં કત્વા પક્કામિ.

૪૯૫. તેન ખો પન સમયેન રાજા પસેનદિ કોસલો ઉપરિપાસાદવરગતો હોતિ. અદ્દસા ખો રાજા પસેનદિ કોસલો તં ઉપાસકં રથિકાય [રથિયાય (ઇતિપિ)] છત્તપાણિં ગચ્છન્તં. દિસ્વાન પક્કોસાપેત્વા એતદવોચ – ''ત્વં કિર, ઉપાસક, બહુસ્સુતો આગતાગમો. સાધુ, ઉપાસક, અમ્હાકં ઇત્થાગારં ધમ્મં વાચેહી''તિ. ''યમહં [યમ્પાહં (સી॰)], દેવ, જાનામિ અય્યાનં વાહસા, અય્યાવ દેવસ્સ ઇત્થાગારં ધમ્મં વાચેસ્સન્તી''તિ. અથ ખો રાજા પસેનદિ કોસલો – ''સચ્ચં ખો ઉપાસકો આહા''તિ યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિ; ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિ. એકમન્તં નિસિન્નો ખો રાજા પસેનદિ કોસલો ભગવન્તં એતદવોચ – ''સાધુ, ભન્તે, ભગવા એકં ભિક્ખું આણાપેતુ યો અમ્હાકં ઇત્થાગારં ધમ્મં વાચેસ્સતી''તિ. અથ ખો ભગવા રાજાનં પસેનદિં કોસલં ધમ્મિયા કથાય સન્દસ્સેસિ…પે॰… પદક્ખિણં કત્વા પક્કામિ. અથ ખો ભગવા આયસ્મન્તં આનન્દં આમન્તેસિ – ''તેનહાનન્દ, રઞ્ઞો ઇત્થાગારં ધમ્મં વાચેહી''તિ. ''એવં, ભન્તે''તિ ખો આયસ્મા આનન્દો ભગવતો પટિસ્સુત્વા કાલેન કાલં પવિસિત્વા રઞ્ઞો ઇત્થાગારં ધમ્મં વાચેતિ. અથ ખો આયસ્મા આનન્દો પુબ્બણ્હસમયં નિવાસેત્વા પત્તચીવરમાદાય યેન રઞ્ઞો પસેનદિસ્સ કોસલસ્સ નિવેસનં તેનુપસઙ્કમિ.

૪૯૬. તેન ખો પન સમયેન રાજા પસેનદિ કોસલો મલ્લિકાય દેવિયા સદ્ધિં સયનગતો હોતિ. અદ્દસા ખો મલ્લિકા દેવી આયસ્મન્તં આનન્દં દૂરતોવ આગચ્છન્તં. દિસ્વાન સહસા વુટ્ઠાસિ; પીતકમટ્ઠં દુસ્સં પભસ્સિત્થ. અથ ખો આયસ્મા આનન્દો તતોવ પટિનિવત્તિત્વા આરામં ગન્ત્વા ભિક્ખૂનં એતમત્થં આરોચેસિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ આયસ્મા આનન્દો પુબ્બે અપ્પટિસંવિદિતો રઞ્ઞો અન્તેપુરં પવિસિસ્સતી''તિ…પે॰… સચ્ચં કિર ત્વં, આનન્દ, પુબ્બે અપ્પટિસંવિદિતો રઞ્ઞો અન્તેપુરં પવિસસીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ ત્વં, આનન્દ, પુબ્બે અપ્પટિસંવિદિતો રઞ્ઞો અન્તેપુરં પવિસિસ્સસિ! નેતં, આનન્દ, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… વિગરહિત્વા…પે॰… ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ –

૪૯૭. [અ॰ નિ॰ ૧૦.૪૫] ''દસયિમે, ભિક્ખવે, આદીનવા રાજન્તેપુરપ્પવેસને. કતમે દસ? ઇધ, ભિક્ખવે, રાજા મહેસિયા સદ્ધિં નિસિન્નો હોતિ, તત્થ ભિક્ખુ પવિસતિ. મહેસી વા ભિક્ખું દિસ્વા સિતં પાતુકરોતિ. ભિક્ખુ વા મહેસિં દિસ્વા સિતં પાતુકરોતિ. તત્થ રઞ્ઞો એવં હોતિ – ''અદ્ધા ઇમેસં કતં વા કરિસ્સન્તિ વા''તિ. અયં, ભિક્ખવે, પઠમો આદીનવો રાજન્તેપુરપ્પવેસને.

''પુન ચપરં, ભિક્ખવે, રાજા બહુકિચ્ચો બહુકરણીયો. અઞ્ઞતરં ઇત્થિં ગન્ત્વા નસ્સરતિ. સા તેન ગબ્ભં ગણ્હિ. તત્થ રઞ્ઞો એવં હોતિ – ''ન ખો ઇધ અઞ્ઞો કોચિ પવિસતિ અઞ્ઞત્ર પબ્બજિતેન. સિયા નુ ખો પબ્બજિતસ્સ કમ્મ''ન્તિ. અયં, ભિક્ખવે, દુતિયો આદીનવો રાજન્તેપુરપ્પવેસને.

''પુન ચપરં, ભિક્ખવે, રઞ્ઞો અન્તેપુરે અઞ્ઞતરં રતનં નસ્સતિ. તત્થ રઞ્ઞો એવં હોતિ – ''ન ખો ઇધ અઞ્ઞો કોચિ પવિસતિ અઞ્ઞત્ર પબ્બજિતેન. સિયા નુ ખો પબ્બજિતસ્સ કમ્મ''ન્તિ. અયં, ભિક્ખવે, તતિયો આદીનવો રાજન્તેપુરપ્પવેસને.

''પુન ચપરં, ભિક્ખવે, રઞ્ઞો અન્તેપુરે અબ્ભન્તરા ગુય્હમન્તા બહિદ્ધા સમ્ભેદં ગચ્છન્તિ. તત્થ રઞ્ઞો એવં હોતિ – ''ન ખો ઇધ અઞ્ઞો કોચિ પવિસતિ અઞ્ઞત્ર પબ્બજિતેન. સિયા નુ ખો પબ્બજિતસ્સ કમ્મ''ન્તિ. અયં, ભિક્ખવે, ચતુત્થો આદીનવો રાજન્તેપુરપ્પવેસને.

‘‘પુન ચપરં, ભિક્ખવે, રઞ્ઞો અન્તેપુરે પુત્તો વા પિતરં પત્થેતિ પિતા વા પુત્તં પત્થેતિ. તેસં એવં હોતિ – ‘‘ન ખો ઇધ અઞ્ઞો કોચિ પવિસતિ અઞ્ઞત્ર પબ્બજિતેન. સિયા નુ ખો પબ્બજિતસ્સ કમ્મ’’ન્તિ. અયં, ભિક્ખવે, પઞ્ચમો આદીનવો રાજન્તેપુરપ્પવેસને.

‘‘પુન ચપરં, ભિક્ખવે, રાજા નીચટ્ઠાનિયં ઉચ્ચે ઠાને ઠપેતિ. યેસં તં અમનાપં તેસં એવં હોતિ – ‘‘રાજા ખો પબ્બજિતેન સંસટ્ઠો. સિયા નુ ખો પબ્બજિતસ્સ કમ્મ’’ન્તિ. અયં, ભિક્ખવે, છટ્ઠો આદીનવો, રાજન્તેપુરપ્પવેસને.

‘‘પુન ચપરં, ભિક્ખવે, રાજા ઉચ્ચટ્ઠાનિયં નીચે ઠાને ઠપેતિ. યેસં તં અમનાપં તેસં એવં હોતિ – ‘‘રાજા ખો પબ્બજિતેન સંસટ્ઠો. સિયા નુ ખો પબ્બજિતસ્સ કમ્મ’’ન્તિ. અયં , ભિક્ખવે, સત્તમો આદીનવો રાજન્તેપુરપ્પવેસને.

‘‘પુન ચપરં, ભિક્ખવે, રાજા અકાલે સેનં ઉય્યોજેતિ. યેસં તં અમનાપં તેસં એવં હોતિ – ‘‘રાજા ખો પબ્બજિતેન સંસટ્ઠો. સિયા નુ ખો પબ્બજિતસ્સ કમ્મ’’ન્તિ. અયં, ભિક્ખવે, અટ્ઠમો આદીનવો રાજન્તેપુરપ્પવેસને.

‘‘પુન ચપરં, ભિક્ખવે, રાજા કાલે સેનં ઉય્યોજેત્વા અન્તરામગ્ગતો નિવત્તાપેતિ. યેસં તં અમનાપં તેસં એવં હોતિ – ‘‘‘રાજા ખો પબ્બજિતેન સંસટ્ઠો. સિયા નુ ખો પબ્બજિતસ્સ કમ્મ’’ન્તિ. અયં, ભિક્ખવે, નવમો આદીનવો રાજન્તેપુરપ્પવેસને.

‘‘પુન ચપરં, ભિક્ખવે, રઞ્ઞો રાજન્તેપુરં હત્થિસમ્મદ્દં અસ્સસમ્મદ્દં રથસમ્મદ્દં રજ્જનીયાનિ [રજ્જનીયાનિ (ક॰)] રૂપસદ્દગન્ધરસફોટ્ઠબ્બાનિ, યાનિ ન પબ્બજિતસ્સ સારુપ્પાનિ. અયં, ભિક્ખવે, દસમો આદીનવો રાજન્તેપુરપ્પવેસને. ઇમે ખો, ભિક્ખવે, દસ આદીનવા રાજન્તેપુરપ્પવેસને’’તિ. અથ ખો ભગવા આયસ્મન્તં આનન્દં અનેકપરિયાયેન વિગરહિત્વા દુબ્ભરતાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૪૯૮. ‘‘**યો પન ભિક્ખુ રઞ્ઞો ખત્તિયસ્સ મુદ્ધાવસિત્તસ્સ** [મુદ્ધાભિસિત્તસ્સ (સ્યા॰)] **અનિક્ખન્તરાજકે અનિગ્ગતરતનકે પુબ્બે અપ્પટિસંવિદિતો ઇન્દખીલં અતિક્કામેય્ય, પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

૪૯૯. **યો પના**તિ યો યાદિસો...પે॰... **ભિક્ખૂ**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

ખત્તિયો નામ ઉભતો સુજાતો હોતિ, માતિતો ચ પિતિતો ચ સંસુદ્ધગહણિકો, યાવ સત્તમા પિતામહયુગા અક્ખિત્તો અનુપકુટ્ઠો જાતિવાદેન.

મુદ્ધાવસિત્તો નામ ખત્તિયાભિસેકેન અભિસિત્તો હોતિ.

અનિક્ખન્તરાજકેતિ રાજા સયનિઘરા અનિક્ખન્તો હોતિ.

અનિગ્ગતરતનકેતિ મહેસી સયનિઘરા અનિક્ખન્તા હોતિ, ઉભો વા અનિક્ખન્તા હોન્તિ.

પુબ્બે અપ્પટિસંવિદિતોતિ પુબ્બે અનામન્તેત્વા.

ઇન્દખીલો નામ સયનિઘરસ્સ ઉમ્મારો વુચ્ચતિ.

સયનિઘરં નામ યત્થ કત્થચિ રઞ્ઞો સયનં પઞ્ઞત્તં હોતિ, અન્તમસો સાણિપાકારપરિક્ખિત્તમ્પિ.

ઇન્દખીલં અતિક્કામેય્યાતિ પઠમં પાદં ઉમ્મારં અતિક્કામેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. દુતિયં પાદં અતિક્કામેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૫૦૦. અપ્પટિસંવિદિતે અપ્પટિસંવિદિતસઞ્ઞી ઇન્દખીલં અતિક્કામેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અપ્પટિસંવિદિતે વેમતિકો ઇન્દખીલં અતિક્કામેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અપ્પટિસંવિદિતે પટિસંવિદિતસઞ્ઞી ઇન્દખીલં અતિક્કામેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

પટિસંવિદિતે અપ્પટિસંવિદિતસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. પટિસંવિદિતે વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. પટિસંવિદિતે પટિસંવિદિતસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

૫૦૧. અનાપત્તિ પટિસંવિદિતે, ન ખત્તિયો હોતિ, ન ખત્તિયાભિસેકેન અભિસિત્તો હોતિ, રાજા સયનિઘરા નિક્ખન્તો હોતિ, મહેસી સયનિઘરા નિક્ખન્તા હોતિ, ઉભો વા નિક્ખન્તા હોન્તિ, ન સયનિઘરે, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

અન્તેપુરસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં પઠમં.

૨. રતનસિક્ખાપદં

૫૦૨. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરો ભિક્ખુ અચિરવતિયા નદિયા નહાયતિ. અઞ્ઞતરોપિ બ્રાહ્મણો પઞ્ચસતાનં થવિકં થલે નિક્ખિપિત્વા અચિરવતિયા નદિયા નહાયન્તો વિસ્સરિત્વા અગમાસિ. અથ ખો સો ભિક્ખુ – ‘‘તસ્સાયં બ્રાહ્મણસ્સ થવિકા, મા ઇધ નસ્સી’’તિ અગ્ગહેસિ. અથ ખો સો બ્રાહ્મણો સરિત્વા તુરિતો આધાવિત્વા તં ભિક્ખું એતદવોચ – ‘‘અપિ મે, ભો, થવિકં પસ્સેય્યાસી’’તિ? ‘‘હન્દ, બ્રાહ્મણા’’તિ અદાસિ. અથ ખો તસ્સ બ્રાહ્મણસ્સ એતદહોસિ – ‘‘કેન નુ ખો અહં ઉપાયેન ઇમસ્સ ભિક્ખુનો પુણ્ણપત્તં ન દદેય્ય’’ન્તિ! ‘‘ન મે, ભો, પઞ્ચસતાનિ, સહસ્સં મે’’તિ પલિબુન્ધેત્વા મુઞ્ચિ. અથ ખો સો ભિક્ખુ આરામં ગન્ત્વા ભિક્ખૂનં એતમત્થં આરોચેસિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુ રતનં ઉગ્ગહેસ્સતી’’તિ…પે॰… સચ્ચં કિર ત્વં, ભિક્ખુ, રતનં ઉગ્ગહેસીતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ ત્વં, મોઘપુરિસ, રતનં ઉગ્ગહેસ્સસિ! નેતં, મોઘપુરિસ, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

‘‘**યો પન ભિક્ખુ રતનં વા રતનસમ્મતં વા ઉગ્ગણ્હેય્ય વા ઉગ્ગણ્હાપેય્ય વા, પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૫૦૩. તેન ખો પન સમયેન સાવત્થિયા ઉસ્સવો હોતિ. મનુસ્સા અલઙ્કતપ્પટિયત્તા ઉય્યાનં ગચ્છન્તિ. વિસાખાપિ મિગારમાતા અલઙ્કતપ્પટિયત્તા ‘‘ઉય્યાનં ગમિસ્સામી’’તિ ગામતો નિક્ખમિત્વા – ‘‘ક્યાહં કરિસ્સામિ ઉય્યાનં ગન્ત્વા, યંનૂનાહં ભગવન્તં પયિરુપાસેય્ય’’ન્તિ આભરણં ઓમુઞ્ચિત્વા ઉત્તરાસઙ્ગેન ભણ્ડિકં બન્ધિત્વા

દાસિયા અદાસિ – ‘‘હન્દ, જે, ઇમં ભણ્ડિકં ગણ્હાહી’’તિ. અથ ખો વિસાખા મિગારમાતા યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિ; ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિ. એકમન્તં નિસિન્નં ખો વિસાખં મિગારમાતરં ભગવા ધમ્મિયા કથાય સન્દસ્સેસિ સમાદપેસિ સમુત્તેજેસિ સમ્પહંસેસિ. અથ ખો વિસાખા મિગારમાતા ભગવતા ધમ્મિયા કથાય સન્દસ્સિતા સમાદપિતા સમુત્તેજિતા સમ્પહંસિતા ઉટ્ઠાયાસના ભગવન્તં અભિવાદેત્વા પદક્ખિણં કત્વા પક્કામિ. અથ ખો સા દાસી તં ભણ્ડિકં વિસ્સરિત્વા અગમાસિ. ભિક્ખૂ પસ્સિત્વા ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘તેન હિ, ભિક્ખવે, ઉગ્ગહેત્વા નિક્ખિપથા’’તિ. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, રતનં વા રતનસમ્મતં વા અજ્ઝારામે ઉગ્ગહેત્વા વા ઉગ્ગહાપેત્વા વા નિક્ખિપિતું – ‘‘યસ્સ ભવિસ્સતિ સો હરિસ્સતી’’તિ. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

‘‘યો પન ભિક્ખુ રતનં વા રતનસમ્મતં વા, અઞ્ઞત્ર અજ્ઝારામા, ઉગ્ગણ્હેય્ય વા ઉગ્ગણ્હાપેય્ય વા, પાચિત્તિય’’ન્તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૫૦૪. તેન ખો પન સમયેન કાસીસુ જનપદે અનાથપિણ્ડિકસ્સ ગહપતિસ્સ કમ્મન્તગામો હોતિ. તેન ચ ગહપતિના અન્તેવાસી આણત્તો હોતિ – ‘‘સચે ભદન્તા આગચ્છન્તિ ભત્તં કરેય્યાસી’’તિ. તેન ખો પન સમયેન સમ્બહુલા ભિક્ખૂ કાસીસુ જનપદે ચારિકં ચરમાના યેન અનાથપિણ્ડિકસ્સ ગહપતિસ્સ કમ્મન્તગામો તેનુપસઙ્કમિંસુ. અદ્દસા ખો સો પુરિસો તે ભિક્ખૂ દૂરતોવ આગચ્છન્તે. દિસ્વાન યેન તે ભિક્ખૂ તેનુપસઙ્કમિ; ઉપસઙ્કમિત્વા તે ભિક્ખૂ અભિવાદેત્વા એતદવોચ – ‘‘અધિવાસેન્તુ, ભન્તે, અય્યા સ્વાતનાય ગહપતિનો ભત્ત’’ન્તિ. અધિવાસેસું ખો તે ભિક્ખૂ તુણ્હીભાવેન. અથ ખો સો પુરિસો તસ્સા રત્તિયા અચ્ચયેન પણીતં ખાદનીયં ભોજનીયં પટિયાદાપેત્વા કાલં આરોચાપેત્વા અઙ્ગુલિમુદ્દિકં ઓમુઞ્ચિત્વા તે ભિક્ખૂ ભત્તેન પરિવિસિત્વા – ‘‘અય્યા ભુઞ્જિત્વા ગચ્છન્તુ, અહમ્પિ કમ્મન્તં ગમિસ્સામી’’તિ અઙ્ગુલિમુદ્દિકં વિસ્સરિત્વા અગમાસિ. ભિક્ખૂ પસ્સિત્વા – ‘‘સચે મયં ગમિસ્સામ નસ્સિસ્સતાયં અઙ્ગુલિમુદ્દિકા’’તિ તત્થેવ અચ્છિંસુ. અથ ખો સો પુરિસો કમ્મન્તા આગચ્છન્તો તે ભિક્ખૂ પસ્સિત્વા એતદવોચ – ‘‘કિસ્સ, ભન્તે, અય્યા ઇધેવ અચ્છન્તી’’તિ? અથ ખો તે ભિક્ખૂ તસ્સ પુરિસસ્સ એતમત્થં આરોચેત્વા સાવત્થિં ગન્ત્વા ભિક્ખૂનં એતમત્થં આરોચેસું. ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, રતનં વા રતનસમ્મતં વા અજ્ઝારામે વા અજ્ઝાવસથે વા ઉગ્ગહેત્વા વા ઉગ્ગહાપેત્વા વા નિક્ખિપિતું – યસ્સ ભવિસ્સતિ સો હરિસ્સતી’’તિ. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૫૦૫. **‘‘યો પન ભિક્ખુ રતનં વા રતનસમ્મતં વા, અઞ્ઞત્ર અજ્ઝારામા વા અજ્ઝાવસથા વા, ઉગ્ગણ્હેય્ય વા ઉગ્ગણ્હાપેય્ય વા, પાચિત્તિયં. રતનં વા પન ભિક્ખુના રતનસમ્મતં વા અજ્ઝારામે વા અજ્ઝાવસથે વા ઉગ્ગહેત્વા વા ઉગ્ગહાપેત્વા વા નિક્ખિપિતબ્બં – ‘યસ્સ ભવિસ્સતિ સો હરિસ્સતી’તિ. અયં તત્થ સામીચી’’**તિ.

૫૦૬. યો પનાતિ યો યાદિસો…પે॰… **ભિક્ખૂ**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

રતનં નામ મુત્તા મણિ વેળુરિયો સઙ્ખો સિલા પવાલં રજતં જાતરૂપં લોહિતઙ્કો [લોહિતકો (?)] મસારગલ્લં.

રતનસમ્મતં નામ યં મનુસ્સાનં ઉપભોગપરિભોગં, એતં રતનસમ્મતં નામ.

અઞ્ઞત્ર અજ્ઝારામા વા અજ્ઝાવસથા વાતિ ઠપેત્વા અજ્ઝારામં અજ્ઝાવસથં.

અજ્ઝારામો નામ પરિક્ખિત્તસ્સ આરામસ્સ અન્તો આરામો, અપરિક્ખિત્તસ્સ ઉપચારો.

અજ્ઝાવસથો નામ પરિક્ખિત્તસ્સ આવસથસ્સ અન્તો આવસથો, અપરિક્ખિત્તસ્સ ઉપચારો.

ઉગ્ગણ્હેય્યાતિ સયં ગણ્હાતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

ઉગ્ગણ્હાપેય્યાતિ અઞ્ઞં ગાહાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

રતનં વા પન ભિક્ખુના રતનસમ્મતં વા અજ્ઝારામે વા અજ્ઝાવસથે વા ઉગ્ગહેત્વા વા ઉગ્ગહાપેત્વા વા નિક્ખિપિતબ્બન્તિ રૂપેન વા નિમિત્તેન વા સઞ્ઞાણં કત્વા નિક્ખિપિત્વા આચિક્ખિતબ્બં – ''યસ્સ ભણ્ડં નટ્ઠં સો આગચ્છતૂ''તિ. સચે તત્થ આગચ્છતિ સો વત્તબ્બો – ''આવુસો, કીદિસં તે ભણ્ડ''ન્તિ? સચે રૂપેન વા નિમિત્તેન વા સમ્પાદેતિ દાતબ્બં, નો ચે સમ્પાદેતિ ''વિચિનાહિ આવુસો''તિ વત્તબ્બો. તમ્હા આવાસા પક્કમન્તેન યે તત્થ હોન્તિ ભિક્ખૂ પતિરૂપા, તેસં હત્થે નિક્ખિપિત્વા પક્કમિતબ્બં. નો ચે હોન્તિ ભિક્ખૂ પતિરૂપા, યે તત્થ હોન્તિ ગહપતિકા પતિરૂપા, તેસં હત્થે નિક્ખિપિત્વા પક્કમિતબ્બં.

અયં તત્થ સામીચીતિ અયં તત્થ અનુધમ્મતા.

૫૦૭. અનાપત્તિ રતનં વા રતનસમ્મતં વા અજ્ઝારામે વા અજ્ઝાવસથે વા ઉગ્ગહેત્વા વા ઉગ્ગહાપેત્વા વા નિક્ખિપતિ – ''યસ્સ **ભવિસ્સતિ સો હરિસ્સતી''તિ, રતનસમ્મતં વિસ્સાસં ગણ્હાતિ**, તાવકાલિકં ગણ્હાતિ, પંસુકૂલસઞ્ઞિસ્સ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

રતનસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં દુતિયં.

૩. વિકાલગામપ્પવિસનસિક્ખાપદં

૫૦૮. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ વિકાલે ગામં પવિસિત્વા સભાયં નિસીદિત્વા અનેકવિહિતં તિરચ્છાનકથં કથેન્તિ, સેય્યથિદં – [ઇમા તિરચ્છાનકથાયો દી॰ ૧.૧૭; મ॰ નિ॰ ૨.૨૨૩; સં॰ નિ॰ ; અ॰ નિ॰ ૧૦.૬૯] રાજકથં ચોરકથં મહામત્તકથં સેનાકથં ભયકથં યુદ્ધકથં અન્નકથં પાનકથં વત્થકથં સયનકથં માલાકથં ગન્ધકથં ઞાતિકથં યાનકથં ગામકથં નિગમકથં નગરકથં જનપદકથં ઇત્થિકથં [ઇત્થિકથં પુરિસકથં (ક॰) મજ્ઝિમપણ્ણાસટ્ઠકથા ૧૫૬ પિટ્ઠે ઓલોકેતબ્બા] સૂરકથં વિસિખાકથં કુમ્ભટ્ઠાનકથં પુબ્બપેતકથં નાનત્તકથં લોકક્ખાયિકં સમુદ્દક્ખાયિકં ઇતિભવાભવકથં ઇતિ વા. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ સમણા સક્યપુત્તિયા વિકાલે ગામં પવિસિત્વા સભાયં નિસીદિત્વા અનેકવિહિતં તિરચ્છાનકથં કથેસ્સન્તિ, સેય્યથિદં – રાજકથં ચોરકથં...પે॰... ઇતિભવાભવકથં ઇતિ વા, સેય્યથાપિ ગિહી કામભોગિનો''તિ!

અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ વિકાલે ગામં પવિસિત્વા સભાયં

નિસીદિત્વા અનેકવિહિતં તિરચ્છાનકથં કથેસ્સન્તિ, સેય્યથિદં – રાજકથં ચોરકથં...પે॰... ઇતિભવાભવકથં ઇતિ વા''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર તુમ્હે, ભિક્ખવે, વિકાલે ગામં પવિસિત્વા સભાયં નિસીદિત્વા અનેકવિહિતં તિરચ્છાનકથં કથેથ, સેય્યથિદં – રાજકથં ચોરકથં...પે॰... ઇતિભવાભવકથં ઇતિ વાતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ તુમ્હે, મોઘપુરિસા, વિકાલે ગામં પવિસિત્વા સભાયં નિસીદિત્વા અનેકવિહિતં તિરચ્છાનકથં કથેસ્સથ, સેય્યથિદં – રાજકથં ચોરકથં...પે॰... ઇતિભવાભવકથં ઇતિ વા! નેતં, મોઘપુરિસા, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

''**યો પન ભિક્ખુ વિકાલે ગામં પવિસેય્ય, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૫૦૯. તેન ખો પન સમયેન સમ્બહુલા ભિક્ખૂ કોસલેસુ જનપદે સાવત્થિં ગચ્છન્તા સાયં અઞ્ઞતરં ગામં ઉપગચ્છિંસુ. મનુસ્સા તે ભિક્ખૂ પસ્સિત્વા એતદવોચું – ''પવિસથ, ભન્તે''તિ . અથ ખો તે ભિક્ખૂ – ''ભગવતા પટિક્ખિત્તં વિકાલે ગામં પવિસિતુ''ન્તિ કુક્કુચ્ચાયન્તા ન પવિસિંસુ. ચોરા તે ભિક્ખૂ અચ્છિન્દિંસુ. અથ ખો તે ભિક્ખૂ સાવત્થિં ગન્ત્વા ભિક્ખૂનં એતમત્થં આરોચેસું. ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, આપુચ્છા વિકાલે ગામં પવિસિતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

''**યો પન ભિક્ખુ અનાપુચ્છા વિકાલે ગામં પવિસેય્ય, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૫૧૦. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરો ભિક્ખુ કોસલેસુ જનપદે સાવત્થિં ગચ્છન્તો સાયં અઞ્ઞતરં ગામં ઉપગચ્છિ. મનુસ્સા તં ભિક્ખું પસ્સિત્વા એતદવોચું – ''પવિસથ, ભન્તે''તિ. અથ ખો સો ભિક્ખુ – ''ભગવતા પટિક્ખિત્તં અનાપુચ્છા વિકાલે ગામં પવિસિતુ''ન્તિ કુક્કુચ્ચાયન્તો ન પાવિસિ. ચોરા તં ભિક્ખું અચ્છિન્દિંસુ. અથ ખો સો ભિક્ખુ સાવત્થિં ગન્ત્વા ભિક્ખૂનં એતમત્થં આરોચેસિ. ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, સન્તં ભિક્ખું આપુચ્છા વિકાલે ગામં પવિસિતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

''**યો પન ભિક્ખુ સન્તં ભિક્ખું અનાપુચ્છા વિકાલે ગામં પવિસેય્ય, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૫૧૧. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરો ભિક્ખુ અહિના દટ્ઠો હોતિ. અઞ્ઞતરો ભિક્ખુ ''અગ્ગિં આહરિસ્સામી''તિ ગામં ગચ્છતિ. અથ ખો સો ભિક્ખુ – ''ભગવતા પટિક્ખિત્તં સન્તં ભિક્ખું અનાપુચ્છા વિકાલે ગામં પવિસિતુ''ન્તિ કુક્કુચ્ચાયન્તો ન પાવિસિ...પે॰... ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું . અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, તથારૂપે અચ્ચાયિકે કરણીયે સન્તં ભિક્ખું અનાપુચ્છા વિકાલે ગામં પવિસિતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૫૧૨. **“યો પન ભિક્ખુ સન્તં ભિક્ખું અનાપુચ્છા વિકાલે ગામં પવિસેય્ય, અઞ્ઞત્ર તથારૂપા અચ્ચાયિકા કરણીયા, પાચિત્તિય”**ન્તિ.

૫૧૩. **યો પના**તિ યો યાદિસો…પે॰… **ભિક્ખૂ**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

સન્તો નામ ભિક્ખુ સક્કા હોતિ આપુચ્છા પવિસિતું.

અસન્તો નામ ભિક્ખુ ન સક્કા હોતિ આપુચ્છા પવિસિતું.

વિકાલો નામ મજ્ઝન્હિકે વીતિવત્તે યાવ અરુણુગ્ગમના.

ગામં પવિસેય્યાતિ પરિક્ખિત્તસ્સ ગામસ્સ પરિક્ખેપં અતિક્કમન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અપરિક્ખિત્તસ્સ ગામસ્સ ઉપચારં ઓક્કમન્તસ્સ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અઞ્ઞત્ર તથારૂપા અચ્ચાયિકા કરણીયાતિ ઠપેત્વા તથારૂપં અચ્ચાયિકં કરણીયં.

૫૧૪. વિકાલે વિકાલસઞ્ઞી સન્તં ભિક્ખું અનાપુચ્છા ગામં પવિસતિ, અઞ્ઞત્ર તથારૂપા અચ્ચાયિકા કરણીયા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. વિકાલે વેમતિકો સન્તં ભિક્ખું અનાપુચ્છા ગામં પવિસતિ, અઞ્ઞત્ર તથારૂપા અચ્ચાયિકા કરણીયા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. વિકાલે કાલસઞ્ઞી સન્તં ભિક્ખું અનાપુચ્છા ગામં પવિસતિ, અઞ્ઞત્ર તથારૂપા અચ્ચાયિકા કરણીયા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

કાલે વિકાલસઞ્ઞી , આપત્તિ દુક્કટસ્સ. કાલે વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. કાલે કાલસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

૫૧૫. અનાપત્તિ તથારૂપે અચ્ચાયિકે કરણીયે, સન્તં ભિક્ખું આપુચ્છા પવિસતિ, અસન્તં ભિક્ખું અનાપુચ્છા પવિસતિ, અન્તરારામં ગચ્છતિ, ભિક્ખુનુપસ્સયં ગચ્છતિ, તિત્થિયસેય્યં ગચ્છતિ, પટિક્કમનં ગચ્છતિ, ગામેન મગ્ગો હોતિ, આપદાસુ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

વિકાલગામપ્પવિસનસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં તતિયં.

૪. સૂચિઘરસિક્ખાપદં

૫૧૬. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સક્કેસુ વિહરતિ કપિલવત્થુસ્મિં નિગ્રોધારામે. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરેન દન્તકારેન ભિક્ખૂ પવારિતા હોન્તિ – ‘‘યેસં અય્યાનં સૂચિઘરેન અત્થો અહં સૂચિઘરેના’’તિ. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ બહૂ સૂચિઘરે વિઞ્ઞાપેન્તિ. યેસં ખુદ્દકા સૂચિઘરા તે મહન્તે સૂચિઘરે વિઞ્ઞાપેન્તિ. યેસં મહન્તા સૂચિઘરા તે ખુદ્દકે સૂચિઘરે વિઞ્ઞાપેન્તિ. અથ ખો સો દન્તકારો ભિક્ખૂનં બહૂ સૂચિઘરે કરોન્તો ન સક્કોતિ અઞ્ઞં વિક્કાયિકં ભણ્ડં કાતું, અત્તનાપિ ન યાપેતિ, પુત્તદારોપિસ્સ કિલમતિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ સમણા સક્યપુત્તિયા ન મત્તં જાનિત્વા બહૂ સૂચિઘરે વિઞ્ઞાપેસ્સન્તિ! અયં ઇમેસં બહૂ સૂચિઘરે કરોન્તો ન સક્કોતિ અઞ્ઞં વિક્કાયિકં ભણ્ડં કાતું, અત્તનાપિ ન યાપેતિ, પુત્તદારોપિસ્સ કિલમતી’’તિ. અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભિક્ખૂ ન મત્તં જાનિત્વા બહૂ સૂચિઘરે

વિઞ્ઞાપેસ્સન્તી''તિ…પે॰… સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂ ન મત્તં જાનિત્વા બહૂ સૂચિઘરે વિઞ્ઞાપેન્તીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ તે, ભિક્ખવે, મોઘપુરિસા ન મત્તં જાનિત્વા બહૂ સૂચિઘરે વિઞ્ઞાપેસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૫૧૭. **''યો પન ભિક્ખુ અટ્ઠિમયં વા દન્તમયં વા વિસાણમયં વા સૂચિઘરં કારાપેય્ય ભેદનકં, પાચિત્તિય''**ન્તિ.

૫૧૮. **યો પના**તિ યો યાદિસો…પે॰… **ભિક્ખૂ**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

અટ્ઠિ નામ યં કિઞ્ચિ અટ્ઠિ.

દન્તો નામ હત્થિદન્તો વુચ્ચતિ.

વિસાણં નામ યં કિઞ્ચિ વિસાણં.

કારાપેય્યાતિ કરોતિ વા કારાપેતિ વા, પયોગે દુક્કટં. પટિલાભેન ભિન્દિત્વા પાચિત્તિયં દેસેતબ્બં.

૫૧૯. અત્તના વિપ્પકતં અત્તના પરિયોસાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અત્તના વિપ્પકતં પરેહિ પરિયોસાપેતિ [પરિયોસાવાપેતિ (ક॰)], આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ . પરેહિ વિપ્પકતં અત્તના પરિયોસાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. પરેહિ વિપ્પકતં પરેહિ પરિયોસાપેતિ [પરિયોસાવાપેતિ (ક॰)], આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અઞ્ઞસ્સત્થાય કરોતિ વા કારાપેતિ વા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અઞ્ઞેન કતં પટિલભિત્વા પરિભુઞ્જતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૫૨૦. અનાપત્તિ ગણ્ઠિકાય [ગણ્ડિકાય (સ્યા॰)], અરણિકે, વિધે [વીઠે (સી॰), વીથે (સ્યા॰)], અઞ્જનિયા, અઞ્જનિસલાકાય, વાસિજટે, ઉદકપુઞ્છનિયા, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

સૂચિઘરસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં ચતુત્થં.

૫. મઞ્ચપીઠસિક્ખાપદં

૫૨૧. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન આયસ્મા ઉપનન્દો સક્યપુત્તો ઉચ્ચે મઞ્ચે સયતિ. અથ ખો ભગવા સમ્બહુલેહિ ભિક્ખૂહિ સદ્ધિં સેનાસનચારિકં આહિણ્ડન્તો યેનાયસ્મતો ઉપનન્દસ્સ સક્યપુત્તસ્સ વિહારો તેનુપસઙ્કમિ. અદ્દસા ખો આયસ્મા ઉપનન્દો સક્યપુત્તો ભગવન્તં દૂરતોવ આગચ્છન્તં. દિસ્વાન ભગવન્તં એતદવોચ – ''આગચ્છતુ મે, ભન્તે, ભગવા સયનં પસ્સતૂ''તિ. અથ ખો ભગવા તતોવ પટિનિવત્તિત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''આસયતો, ભિક્ખવે, મોઘપુરિસો વેદિતબ્બો''તિ. અથ ખો ભગવા આયસ્મન્તં ઉપનન્દં સક્યપુત્તં અનેકપરિયાયેન વિગરહિત્વા દુબ્ભરતાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૫૨૨. **“નવં પન ભિક્ખુના મઞ્ચં વા પીઠં વા કારયમાનેન અટ્ઠઙ્ગુલપાદકં કારેતબ્બં સુગતઙ્ગુલેન, અઞ્ઞત્ર હેટ્ઠિમાય અટનિયા; તં અતિક્કામયતો છેદનકં પાચિત્તિય”**ન્તિ.

૫૨૩. **નવં** નામ કરણં ઉપાદાય વુચ્ચતિ.

મઞ્ચો નામ ચત્તારો મઞ્ચા – મસારકો, બુન્દિકાબદ્ધો, કુળીરપાદકો, આહચ્ચપાદકો.

પીઠં નામ ચત્તારિ પીઠાનિ – મસારકં, બુન્દિકાબદ્ધં, કુળીરપાદકં, આહચ્ચપાદકં.

કારયમાનેનાતિ કરોન્તો વા કારાપેન્તો વા.

અટ્ઠઙ્ગુલપાદકં કારેતબ્બં સુગતઙ્ગુલેન, અઞ્ઞત્ર હેટ્ઠિમાય અટનિયાતિ ઠપેત્વા હેટ્ઠિમં અટનિં; તં અતિક્કામેત્વા કરોતિ વા કારાપેતિ વા, પયોગે દુક્કટં, પટિલાભેન છિન્દિત્વા પાચિત્તિયં દેસેતબ્બં.

૫૨૪. અત્તના વિપ્પકતં અત્તના પરિયોસાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અત્તના વિપ્પકતં પરેહિ પરિયોસાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. પરેહિ વિપ્પકતં અત્તના પરિયોસાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. પરેહિ વિપ્પકતં પરેહિ પરિયોસાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અઞ્ઞસ્સત્થાય કરોતિ વા કારાપેતિ વા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અઞ્ઞેન કતં પટિલભિત્વા પરિભુઞ્જતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૫૨૫. અનાપત્તિ પમાણિકં કરોતિ, ઊનકં કરોતિ, અઞ્ઞેન કતં પમાણાતિક્કન્તં પટિલભિત્વા છિન્દિત્વા પરિભુઞ્જતિ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

મઞ્ચપીઠસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં પઞ્ચમં.

૬. તૂલોનદ્ધસિક્ખાપદં

૫૨૬. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ મઞ્ચમ્પિ પીઠમ્પિ તૂલોનદ્ધં કારાપેન્તિ. મનુસ્સા વિહારચારિકં આહિણ્ડન્તા પસ્સિત્વા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ સમણા સક્યપુત્તિયા મઞ્ચમ્પિ પીઠમ્પિ તૂલોનદ્ધં કારાપેસ્સન્તિ, સેય્યથાપિ ગિહી કામભોગિનો’’તિ ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ મઞ્ચમ્પિ પીઠમ્પિ તૂલોનદ્ધં કારાપેસ્સન્તી’’તિ…પે॰… સચ્ચં કિર તુમ્હે, ભિક્ખવે, મઞ્ચમ્પિ પીઠમ્પિ તૂલોનદ્ધં કારાપેથાતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ તુમ્હે, મોઘપુરિસા, મઞ્ચમ્પિ પીઠમ્પિ તૂલોનદ્ધં કારાપેસ્સથ! નેતં, મોઘપુરિસા, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૫૨૭. **‘‘યો પન ભિક્ખુ મઞ્ચં વા પીઠં વા તૂલોનદ્ધં કારાપેય્ય, ઉદ્દાલનકં પાચિત્તિય’’**ન્તિ.

૫૨૮. **યો પના**તિ યો યાદિસો…પે॰… **ભિક્ખૂ**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

મઞ્ચો નામ ચત્તારો મઞ્ચા – મસારકો, બુન્દિકાબદ્ધો, કુળીરપાદકો, આહચ્ચપાદકો.

પીઠં નામ ચત્તારિ પીઠાનિ – મસારકં, બુન્દિકાબદ્ધં, કુળીરપાદકં, આહચ્ચપાદકં.

તૂલં નામ તીણિ તૂલાનિ – રુક્ખતૂલં, લતાતૂલં, પોટકિતૂલં.

કારાપેય્યાતિ કરોતિ વા કારાપેતિ વા, પયોગે દુક્કટં. પટિલાભેન ઉદ્દાલેત્વા પાચિત્તિયં દેસેતબ્બં.

૫૨૯. અત્તના વિપ્પકતં અત્તના પરિયોસાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અત્તના વિપ્પકતં પરેહિ પરિયોસાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. પરેહિ વિપ્પકતં અત્તના પરિયોસાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. પરેહિ વિપ્પકતં પરેહિ પરિયોસાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અઞ્ઞસ્સત્થાય કરોતિ વા કારાપેતિ વા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અઞ્ઞેન કતં પટિલભિત્વા પરિભુઞ્જતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૫૩૦. અનાપત્તિ આયોગે, કાયબન્ધને, અંસબદ્ધકે, પત્તથવિકાય, પરિસ્સાવને, બિબ્બોહનં કરોતિ, અઞ્ઞેન કતં પટિલભિત્વા ઉદ્દાલેત્વા પરિભુઞ્જતિ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

તૂલોનદ્ધસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં છટ્ઠં.

૭. નિસીદનસિક્ખાપદં

૫૩૧. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન ભગવતા ભિક્ખૂનં નિસીદનં અનુઞ્ઞાતં હોતિ. છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ – ‘‘ભગવતા નિસીદનં અનુઞ્ઞાત’’ન્તિ અપ્પમાણિકાનિ નિસીદનાનિ ધારેન્તિ. મઞ્ચસ્સપિ પીઠસ્સપિ પુરતોપિ પચ્છતોપિ ઓલમ્બેન્તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ અપ્પમાણિકાનિ નિસીદનાનિ ધારેસ્સન્તી’’તિ…પે॰… સચ્ચં કિર તુમ્હે, ભિક્ખવે, અપ્પમાણિકાનિ નિસીદનાનિ ધારેથાતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ તુમ્હે, મોઘપુરિસા, અપ્પમાણિકાનિ નિસીદનાનિ ધારેસ્સથ! નેતં, મોઘપુરિસા, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

‘‘**નિસીદનં પન ભિક્ખુના કારયમાનેન પમાણિકં કારેતબ્બં. તત્રિદં પમાણં – દીઘસો દ્વે વિદત્થિયો, સુગતવિદત્થિયા; તિરિયં દિયડ્ઢં. તં અતિક્કામયતો છેદનકં પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૫૩૨. તેન ખો પન સમયેન આયસ્મા ઉદાયી મહાકાયો હોતિ. સો ભગવતો પુરતો નિસીદનં પઞ્ઞપેત્વા સમન્તતો સમઞ્છમાનો નિસીદતિ. અથ ખો ભગવા આયસ્મન્તં ઉદાયિં એતદવોચ – ‘‘કિસ્સ ત્વં, ઉદાયિ,

નિસીદનં સમન્તતો સમઞ્છસિ; સેય્યથાપિ પુરાણાસિકોટ્ઠો''તિ? ''તથા હિ પન, ભન્તે, ભગવતા ભિક્ખૂનં અતિખુદ્દકં નિસીદનં અનુઞ્ઞાત''ન્તિ. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, નિસીદનસ્સ દસં વિદત્થિં. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૫૩૩. **''નિસીદનં પન ભિક્ખુના કારયમાનેન પમાણિકં કારેતબ્બં. તત્રિદં પમાણં – દીઘસો દ્વે વિદત્થિયો, સુગતવિદત્થિયા; તિરિયં દિયડ્ઢં. દસા વિદત્થિ. તં અતિક્કામયતો છેદનકં પાચિત્તિય''**ન્તિ.

૫૩૪. **નિસીદનં** નામ સદસં વુચ્ચતિ.

કારયમાનેનાતિ કરોન્તો વા કારાપેન્તો વા પમાણિકં કારેતબ્બં. તત્રિદં પમાણં – દીઘસો દ્વે વિદત્થિયો, સુગતવિદત્થિયા; તિરિયં દિયડ્ઢં. દસા વિદત્થિ. તં અતિક્કામેત્વા કરોતિ વા કારાપેતિ વા, પયોગે દુક્કટં. પટિલાભેન છિન્દિત્વા પાચિત્તિયં દેસેતબ્બં.

૫૩૫. અત્તના વિપ્પકતં અત્તના પરિયોસાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અત્તના વિપ્પકતં પરેહિ પરિયોસાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. પરેહિ વિપ્પકતં અત્તના પરિયોસાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. પરેહિ વિપ્પકતં પરેહિ પરિયોસાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અઞ્ઞસ્સત્થાય કરોતિ વા કારાપેતિ વા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અઞ્ઞેન કતં પટિલભિત્વા પરિભુઞ્જતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૫૩૬. અનાપત્તિ પમાણિકં કરોતિ, ઊનકં કરોતિ, અઞ્ઞેન કતં પમાણાતિક્કન્તં પટિલભિત્વા છિન્દિત્વા પરિભુઞ્જતિ, વિતાનં વા ભૂમત્થરણં વા સાણિપાકારં વા ભિસિં વા બિબ્બોહનં વા કરોતિ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

નિસીદનસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં સત્તમં.

૮. કણ્ડુપ્પટિચ્છાદિસિક્ખાપદં

૫૩૭. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન ભગવતા ભિક્ખૂનં કણ્ડુપ્પટિચ્છાદિ અનુઞ્ઞાતા હોતિ . છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ – ''ભગવતા કણ્ડુપ્પટિચ્છાદિ અનુઞ્ઞાતા''તિ અપ્પમાણિકાયો કણ્ડુપ્પટિચ્છાદિયો ધારેન્તિ; પુરતોપિ પચ્છતોપિ આકડ્ઢન્તા આહિણ્ડન્તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ અપ્પમાણિકાયો કણ્ડુપ્પટિચ્છાદિયો ધારેસ્સન્તી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર તુમ્હે, ભિક્ખવે, અપ્પમાણિકાયો કણ્ડુપ્પટિચ્છાદિયો ધારેથાતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ તુમ્હે, મોઘપુરિસા, અપ્પમાણિકાયો કણ્ડુપ્પટિચ્છાદિયો ધારેસ્સથ! નેતં, મોઘપુરિસા, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

५३८. “**कण्डुप्पटिच्छादिं पन भिक्खुना कारयमानेन पमाणिका कारेतब्बा. तत्रिदं पमाणं – दीघसो चतस्सो विदत्थियो, सुगतविदत्थिया; तिरियं द्वे विदत्थियो. तं अतिक्कामयतो छेदनकं पाचित्तिय**”न्ति.

५३९. **कण्डुप्पटिच्छादि** नाम यस्स अधोनाभि उब्भजाणुमण्डलं कण्डु वा पीळका वा अस्सावो वा थुल्लकच्छु वा आबाधो, तस्स पटिच्छादनत्थाय.

कारयमानेनाति करोन्तो वा कारापेन्तो वा . पमाणिका कारेतब्बा. तत्रिदं पमाणं – दीघसो चतस्सो विदत्थियो, सुगतविदत्थिया; तिरियं द्वे विदत्थियो. तं अतिक्कामेत्वा करोति वा कारापेति वा, पयोगे दुक्कटं. पटिलाभेन छिन्दित्वा पाचित्तियं देसेतब्बं.

५४०. अत्तना विप्पकतं अत्तना परियोसापेति, आपत्ति पाचित्तियस्स. अत्तना विप्पकतं परेहि परियोसापेति, आपत्ति पाचित्तियस्स. परेहि विप्पकतं अत्तना परियोसापेति, आपत्ति पाचित्तियस्स. परेहि विप्पकतं परेहि परियोसापेति, आपत्ति पाचित्तियस्स.

अञ्ञस्सत्थाय करोति वा कारापेति वा, आपत्ति दुक्कटस्स. अञ्ञेन कतं पटिलभित्वा परिभुञ्जति, आपत्ति दुक्कटस्स.

५४१. अनापत्ति पमाणिकं करोति, ऊनकं करोति, अञ्ञेन कतं पमाणातिक्कन्तं पटिलभित्वा छिन्दित्वा परिभुञ्जति, वितानं वा भूमत्थरणं वा साणिपाकारं वा भिसिं वा बिब्बोहनं वा करोति, उम्मत्तकस्स, आदिकम्मिकस्साति.

कण्डुप्पटिच्छादिसिक्खापदं निट्ठितं अट्ठमं.

९. **वस्सिकसाटिकासिक्खापदं**

५४२. तेन समयेन बुद्धो भगवा सावत्थियं विहरति जेतवने अनाथपिण्डिकस्स आरामे. तेन खो पन समयेन भगवता भिक्खूनं वस्सिकसाटिका अनुञ्ञाता होति. छब्बग्गिया भिक्खू – ‘‘भगवता वस्सिकसाटिका अनुञ्ञाता’’ति अप्पमाणिकायो वस्सिकसाटिकायो धारेन्ति. पुरतोपि पच्छतोपि आकड्ढन्ता आहिण्डन्ति. ये ते भिक्खू अप्पिच्छा...पे॰... ते उज्झायन्ति खिय्यन्ति विपाचेन्ति – ‘‘कथञ्हि नाम छब्बग्गिया भिक्खू अप्पमाणिकायो वस्सिकसाटिकायो धारेस्सन्ती’’ति...पे॰... सच्चं किर तुम्हे, भिक्खवे, अप्पमाणिकायो वस्सिकसाटिकायो धारेथाति? ‘‘सच्चं, भगवा’’ति. विगरहि बुद्धो भगवा...पे॰... कथञ्हि नाम तुम्हे, मोघपुरिसा, अप्पमाणिकायो वस्सिकसाटिकायो धारेस्सथ! नेतं, मोघपुरिसा, अप्पसन्नानं वा पसादाय...पे॰... एवञ्च पन, भिक्खवे, इमं सिक्खापदं उद्दिसेय्याथ –

५४३. “**वस्सिकसाटिकं पन भिक्खुना कारयमानेन पमाणिका कारेतब्बा. तत्रिदं पमाणं – दीघसो छ विदत्थियो, सुगतविदत्थिया; तिरियं अड्ढतेय्या. तं अतिक्कामयतो छेदनकं पाचित्तिय**”न्ति.

५४४. **वस्सिकसाटिका** नाम वस्सानस्स चतुमासत्थाय.

કારયમાનેનાતિ કરોન્તો વા કારાપેન્તો વા. પમાણિકા કારેતબ્બા . તત્રિદં પમાણં – દીઘસો છ વિદત્થિયો, સુગતવિદત્થિયા; તિરિયં અડ્ઢતેય્યા. તં અતિક્કામેત્વા કરોતિ વા કારાપેતિ વા, પયોગે દુક્કટં. પટિલાભેન છિન્દિત્વા પાચિત્તિયં દેસેતબ્બં.

૫૪૫. અત્તના વિપ્પકતં અત્તના પરિયોસાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અત્તના વિપ્પકતં પરેહિ પરિયોસાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. પરેહિ વિપ્પકતં અત્તના પરિયોસાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. પરેહિ વિપ્પકતં પરેહિ પરિયોસાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અઞ્ઞસ્સત્થાય કરોતિ વા કારાપેતિ વા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અઞ્ઞેન કતં પટિલભિત્વા પરિભુઞ્જતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૫૪૬. અનાપત્તિ પમાણિકં કરોતિ, ઊનકં કરોતિ, અઞ્ઞેન કતં પમાણાતિક્કન્તં પટિલભિત્વા છિન્દિત્વા પરિભુઞ્જતિ, વિતાનં વા ભૂમત્થરણં વા સાણિપાકારં વા ભિસિં વા બિબ્બોહનં વા કરોતિ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

વસ્સિકસાટિકાસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં નવમં.

૧૦. નન્દસિક્ખાપદં

૫૪૭. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન આયસ્મા નન્દો ભગવતો માતુચ્છાપુત્તો અભિરૂપો હોતિ દસ્સનીયો પાસાદિકો ચતુરઙ્ગુલોમકો ભગવતા [ભગવતો (ક॰)]. સો સુગતચીવરપ્પમાણં ચીવરં ધારેતિ. અદ્દસંસુ ખો થેરા ભિક્ખૂ આયસ્મન્તં નન્દં દૂરતોવ આગચ્છન્તં. દિસ્વાન – ''ભગવા આગચ્છતી''તિ આસના વુટ્ઠહન્તિ. તે ઉપગતે જાનિત્વા [ઉપગતં સઞ્જાનિત્વા (સ્યા॰), ઉપગતે સઞ્જાનિત્વા (સી॰)] ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ આયસ્મા નન્દો સુગતચીવરપ્પમાણં ચીવરં ધારેસ્સતી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર ત્વં, નન્દ, સુગતચીવરપ્પમાણં ચીવરં ધારેસીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ ત્વં, નન્દ, સુગતચીવરપ્પમાણં ચીવરં ધારેસ્સસિ! નેતં, નન્દ, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૫૪૮. **"યો પન ભિક્ખુ સુગતચીવરપ્પમાણં ચીવરં કારાપેય્ય અતિરેકં વા, છેદનકં પાચિત્તિયં . તત્રિદં સુગતસ્સ સુગતચીવરપ્પમાણં – દીઘસો નવ વિદત્થિયો, સુગતવિદત્થિયા; તિરિયં છ વિદત્થિયો. ઇદં સુગતસ્સ સુગતચીવરપ્પમાણ"**ન્તિ.

૫૪૯. **યો પના**તિ યો યાદિસો...પે॰... **ભિક્ખૂ**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

સુગતચીવરપ્પમાણં [સુગતચીવરં (ક॰)] નામ દીઘસો નવ વિદત્થિયો, સુગતવિદત્થિયા; તિરિયં છ વિદત્થિયો.

કારાપેય્યાતિ કરોતિ વા કારાપેતિ વા, પયોગે દુક્કટં. પટિલાભેન છિન્દિત્વા પાચિત્તિયં દેસેતબ્બં.

૫૫૦. અત્તના વિપ્પકતં અત્તના પરિયોસાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અત્તના વિપ્પકતં પરેહિ પરિયોસાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. પરેહિ વિપ્પકતં અત્તના પરિયોસાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. પરેહિ વિપ્પકતં પરેહિ પરિયોસાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અઞ્ઞસ્સત્થાય કરોતિ વા કારાપેતિ વા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અઞ્ઞેન કતં પટિલભિત્વા પરિભુઞ્જતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૫૫૧. અનાપત્તિ ઊનકં કરોતિ, અઞ્ઞેન કતં પટિલભિત્વા છિન્દિત્વા પરિભુઞ્જતિ, વિતાનં વા ભૂમત્થરણં વા સાણિપાકારં વા ભિસિં વા બિબ્બોહનં વા કરોતિ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

નન્દસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં દસમં.

રતનવગ્ગો [રાજવગ્ગો (સી॰)] નવમો.

તસ્સુદ્દાનં –

રઞ્ઞો ચ રતનં સન્તં, સૂચિ મઞ્ચઞ્ચ તૂલિકં;
નિસીદનઞ્ચ કણ્ડુઞ્ચ, વસ્સિકા સુગતેન ચાતિ.

ઉદ્દિટ્ઠા ખો, આયસ્મન્તો, દ્વેનવુતિ પાચિત્તિયા ધમ્મા. તત્થાયસ્મન્તે પુચ્છામિ – ‘‘કચ્ચિત્થ પરિસુદ્ધા’’? દુતિયમ્પિ પુચ્છામિ – ‘‘કચ્ચિત્થ પરિસુદ્ધા’’? તતિયમ્પિ પુચ્છામિ – ‘‘કચ્ચિત્થ પરિસુદ્ધા’’? પરિસુદ્ધેત્થાયસ્મન્તો, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામીતિ.

ખુદ્દકં સમત્તં.

પાચિત્તિયકણ્ડં નિટ્ઠિતં.

૬. પાટિદેસનીયકણ્ડં

૧. પઠમપાટિદેસનીયસિક્ખાપદં

ઇમે ખો પનાયસ્મન્તો ચત્તારો પાટિદેસનીયા

ધમ્મા ઉદ્દેસં આગચ્છન્તિ.

૫૫૨. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરા ભિક્ખુની સાવત્થિયં પિણ્ડાય ચરિત્વા પટિક્કમનકાલે અઞ્ઞતરં ભિક્ખું પસ્સિત્વા એતદવોચ – ‘‘હન્દાય્ય, ભિક્ખં પટિગ્ગણ્હા’’તિ. ‘‘સુટ્ઠુ, ભગિની’’તિ સબ્બેવ અગ્ગહેસિ. સા ઉપકટ્ઠે કાલે નાસક્ખિ પિણ્ડાય ચરિતું, છિન્નભત્તા અહોસિ. અથ ખો સા ભિક્ખુની દુતિયમ્પિ દિવસં…પે॰… તતિયમ્પિ દિવસં સાવત્થિયં પિણ્ડાય ચરિત્વા પટિક્કમનકાલે તં ભિક્ખું પસ્સિત્વા એતદવોચ – ‘‘હન્દાય્ય, ભિક્ખં પટિગ્ગણ્હા’’તિ. ‘‘સુટ્ઠુ, ભગિની’’તિ સબ્બેવ અગ્ગહેસિ. સા ઉપકટ્ઠે કાલે નાસક્ખિ પિણ્ડાય ચરિતું, છિન્નભત્તા અહોસિ. અથ ખો સા ભિક્ખુની ચતુત્થે દિવસે રથિકાય પવેધેન્તી ગચ્છતિ. સેટ્ઠિ ગહપતિ રથેન પટિપથં આગચ્છન્તો તં ભિક્ખુનિં એતદવોચ – ‘‘અપેહાય્યે’’તિ. સા વોક્કમન્તી તત્થેવ પરિપતિ. સેટ્ઠિ ગહપતિ તં ભિક્ખુનિં ખમાપેસિ – ‘‘ખમાહાય્યે, મયાસિ પાતિતા’’તિ. ‘‘નાહં, ગહપતિ, તયા પાતિતા. અપિચ, અહમેવ દુબ્બલા’’તિ. ‘‘કિસ્સ પન ત્વં, અય્યે, દુબ્બલા’’તિ? અથ ખો સા ભિક્ખુની સેટ્ઠિસ્સ ગહપતિસ્સ એતમત્થં આરોચેસિ. સેટ્ઠિ ગહપતિ તં ભિક્ખુનિં ઘરં નેત્વા ભોજેત્વા ઉજ્ઝાયતિ ખિય્યતિ વિપાચેતિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભદન્તા ભિક્ખુનિયા હત્થતો આમિસં પટિગ્ગહેસ્સન્તિ! કિચ્છલાભો માતુગામો’’તિ!

અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ તસ્સ સેટ્ઠિસ્સ ગહપતિસ્સ ઉજ્ઝાયન્તસ્સ ખિય્યન્તસ્સ વિપાચેન્તસ્સ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુ ભિક્ખુનિયા હત્થતો આમિસં પટિગ્ગહેસ્સતી’’તિ …પે॰… સચ્ચં કિર ત્વં, ભિક્ખુ, ભિક્ખુનિયા હત્થતો આમિસં પટિગ્ગહેસીતિ ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. ‘‘ઞાતિકા તે, ભિક્ખુ, અઞ્ઞાતિકા’’તિ? ‘‘અઞ્ઞાતિકા, ભગવા’’તિ. ‘‘અઞ્ઞાતકો, મોઘપુરિસ, અઞ્ઞાતિકાય ન જાનાતિ પતિરૂપં વા અપ્પતિરૂપં વા સન્તં વા અસન્તં વા. કથઞ્હિ નામ ત્વં, મોઘપુરિસ, અઞ્ઞાતિકાય ભિક્ખુનિયા હત્થતો આમિસં પટિગ્ગહેસ્સસિ! નેતં, મોઘપુરિસ, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૫૫૩. **‘‘યો પન ભિક્ખુ અઞ્ઞાતિકાય ભિક્ખુનિયા અન્તરઘરં પવિટ્ઠાય હત્થતો ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા સહત્થા પટિગ્ગહેત્વા ખાદેય્ય વા ભુઞ્જેય્ય વા, પટિદેસેતબ્બં તેન ભિક્ખુના – ‘ગારય્હં, આવુસો, ધમ્મં આપજ્જિં અસપ્પાયં પાટિદેસનીયં, તં પટિદેસેમી’’**’તિ.

૫૫૪. **યો પના**તિ યો યાદિસો…પે॰… **ભિક્ખૂ**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

અઞ્ઞાતિકા નામ માતિતો વા . પિતિતો વા યાવ સત્તમા પિતામહયુગા અસમ્બદ્ધા.

ભિક્ખુની નામ ઉભતોસઙ્ઘે ઉપસમ્પન્ના.

અન્તરઘરં નામ રથિકા બ્યૂહં સિઙ્ઘાટકં ઘરં.

ખાદનીયં નામ પઞ્ચ ભોજનાનિ – યામકાલિકં સત્તાહકાલિકં યાવજીવિકં ઠપેત્વા અવસેસં ખાદનીયં નામ.

ભોજનીયં નામ પઞ્ચ ભોજનાનિ – ઓદનો, કુમ્માસો, સત્તુ, મચ્છો, મંસં. ‘‘ખાદિસ્સામિ ભુઞ્જિસ્સામી’’તિ પટિગ્ગણ્હાતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અજ્ઝોહારે અજ્ઝોહારે આપત્તિ પાટિદેસનીયસ્સ.

૫૫૫. અઞ્ઞાતિકાય અઞ્ઞાતિકસઞ્ઞી અન્તરઘરં પવિટ્ઠાય હત્થતો ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા સહત્થા પટિગ્ગહેત્વા ખાદતિ વા ભુઞ્જતિ વા, આપત્તિ પાટિદેસનીયસ્સ. અઞ્ઞાતિકાય વેમતિકો અન્તરઘરં પવિટ્ઠાય હત્થતો ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા સહત્થા પટિગ્ગહેત્વા ખાદતિ વા ભુઞ્જતિ વા, આપત્તિ પાટિદેસનીયસ્સ. અઞ્ઞાતિકાય ઞાતિકસઞ્ઞી અન્તરઘરં પવિટ્ઠાય હત્થતો ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા સહત્થા પટિગ્ગહેત્વા ખાદતિ વા ભુઞ્જતિ વા, આપત્તિ પાટિદેસનીયસ્સ.

યામકાલિકં સત્તાહકાલિકં યાવજીવિકં આહારત્થાય પટિગ્ગણ્હાતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અજ્ઝોહારે અજ્ઝોહારે આપત્તિ દુક્કટસ્સ. એકતોઉપસમ્પન્નાય હત્થતો ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા – ‘‘ખાદિસ્સામિ ભુઞ્જિસ્સામી’’તિ પટિગ્ગણ્હાતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અજ્ઝોહારે અજ્ઝોહારે આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઞાતિકાય અઞ્ઞાતિકસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઞાતિકાય વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઞાતિકાય ઞાતિકસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

૫૫૬. અનાપત્તિ ઞાતિકાય, દાપેતિ ન દેતિ, ઉપનિક્ખિપિત્વા દેતિ અન્તરારામે, ભિક્ખુનુપસ્સયે, તિત્થિયસેય્યાય, પટિક્કમને , ગામતો નીહરિત્વા દેતિ, યામકાલિકં સત્તાહકાલિકં યાવજીવિકં ‘‘સતિ પચ્ચયે પરિભુઞ્જા’’તિ દેતિ, સિક્ખમાનાય, સામણેરિયા, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

પઠમપાટિદેસનીયસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૨. દુતિયપાટિદેસનીયસિક્ખાપદં

૫૫૭. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા રાજગહે વિહરતિ વેળુવને કલન્દકનિવાપે. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ કુલેસુ નિમન્તિતા ભુઞ્જન્તિ. છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો છબ્બગ્ગિયાનં ભિક્ખૂનં વોસાસન્તિયો ઠિતા હોન્તિ – ‘‘ઇધ સૂપં દેથ, ઇધ ઓદનં દેથા’’તિ. છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ યાવદત્થં ભુઞ્જન્તિ. અઞ્ઞે ભિક્ખૂ ન ચિત્તરૂપં ભુઞ્જન્તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ભિક્ખુનિયો વોસાસન્તિયો ન નિવારેસ્સન્તી’’તિ…પે॰… સચ્ચં કિર તુમ્હે, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો વોસાસન્તિયો ન નિવારેથાતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા …પે॰… કથઞ્હિ નામ તુમ્હે, મોઘપુરિસા, ભિક્ખુનિયો વોસાસન્તિયો ન નિવારેસ્સથ ! નેતં, મોઘપુરિસા, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૫૫૮. ‘‘**ભિક્ખૂ પનેવ કુલેસુ નિમન્તિતા ભુઞ્જન્તિ, તત્ર ચે સા** [તત્ર ચે (સ્યા॰)] **ભિક્ખુની વોસાસમાનરૂપા ઠિતા હોતિ – ‘ઇધ સૂપં દેથ, ઇધ ઓદનં દેથા’તિ, તેહિ ભિક્ખૂહિ સા ભિક્ખુની અપસાદેતબ્બા – ‘અપસક્ક તાવ, ભગિનિ, યાવ ભિક્ખૂ ભુઞ્જન્તી’તિ. એકસ્સ ચેપિ** [એકસ્સપિ ચે (સી॰ સ્યા॰)] **ભિક્ખુનો ન પટિભાસેય્ય તં ભિક્ખુનિં**

અપસાદેતું – 'અપસક્ક તાવ, ભગિનિ, યાવ ભિક્ખૂ ભુઞ્જન્તી'તિ પટિદેસેતબ્બં તેહિ ભિક્ખૂહિ – 'ગારય્હં, આવુસો, ધમ્મં આપજ્જિમ્હા અસપ્પાયં પાટિદેસનીયં, તં પટિદેસેમા'"તિ.

૫૫૯. ભિક્ખૂ પનેવ કુલેસુ નિમન્તિતા ભુઞ્જન્તીતિ કુલં નામ ચત્તારિ કુલાનિ – ખત્તિયકુલં, બ્રાહ્મણકુલં, વેસ્સકુલં, સુદ્દકુલં.

નિમન્તિતા ભુઞ્જન્તીતિ પઞ્ચન્નં ભોજનાનં અઞ્ઞતરેન ભોજનેન નિમન્તિતા ભુઞ્જન્તિ.

ભિક્ખુની નામ ઉભતોસઙ્ઘે ઉપસમ્પન્ના.

વોસાસન્તી નામ યથામિત્તતા યથાસન્દિટ્ઠતા યથાસમ્ભત્તતા યથાસમાનુપજ્ઝાયકતા યથાસમાનાચરિયકતા – ''ઇધ સૂપં દેથ, ઇધ ઓદનં દેથા''તિ. એસા વોસાસન્તી નામ.

તેહિ ભિક્ખૂહીતિ ભુઞ્જમાનેહિ ભિક્ખૂહિ.

સા ભિક્ખુનીતિ યા સા વોસાસન્તી ભિક્ખુની.

તેહિ ભિક્ખૂહિ સા ભિક્ખુની અપસાદેતબ્બા – ''અપસક્ક તાવ, ભગિનિ, યાવ ભિક્ખૂ ભુઞ્જન્તી''તિ. એકસ્સ ચેપિ [એકસ્સપિ ચે (સી॰ સ્યા॰)] ભિક્ખુનો અનપસાદિતો [અનપસાદિતે (સી॰ સ્યા॰)] – ''ખાદિસ્સામિ ભુઞ્જિસ્સામી''તિ પટિગ્ગણ્હાતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અજ્ઝોહારે અજ્ઝોહારે આપત્તિ પાટિદેસનીયસ્સ.

૫૬૦. ઉપસમ્પન્નાય ઉપસમ્પન્નસઞ્ઞી વોસાસન્તિયા ન નિવારેતિ, આપત્તિ પાટિદેસનીયસ્સ . ઉપસમ્પન્નાય વેમતિકો વોસાસન્તિયા ન નિવારેતિ, આપત્તિ પાટિદેસનીયસ્સ. ઉપસમ્પન્નાય અનુપસમ્પન્નસઞ્ઞી વોસાસન્તિયા ન નિવારેતિ, આપત્તિ પાટિદેસનીયસ્સ.

એકતોઉપસમ્પન્નાય વોસાસન્તિયા ન નિવારેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્નાય ઉપસમ્પન્નસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્નાય વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્નાય અનુપસમ્પન્નસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

૫૬૧. અનાપત્તિ અત્તનો ભત્તં દાપેતિ ન દેતિ, અઞ્ઞેસં ભત્તં દેતિ ન દાપેતિ, યં ન દિન્નં તં દાપેતિ, યત્થ ન દિન્નં તત્થ દાપેતિ, સબ્બેસં સમકં દાપેતિ, સિક્ખમાના વોસાસતિ, સામણેરી વોસાસતિ, પઞ્ચ ભોજનાનિ ઠપેત્વા સબ્બત્થ, અનાપત્તિ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

દુતિયપાટિદેસનીયસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૩. તતિયપાટિદેસનીયસિક્ખાપદં

૫૬૨. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન સાવત્થિયં અઞ્ઞતરં કુલં ઉભતોપસન્નં હોતિ. સદ્ધાય વડ્ઢતિ, ભોગેન હાયતિ, યં તસ્મિં કુલે ઉપ્પજ્જતિ પુરેભત્તં ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા તં સબ્બં ભિક્ખૂનં વિસ્સજ્જેત્વા અપ્પેકદા અનસિતા અચ્છન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ સમણા સક્યપુત્તિયા ન મત્તં જાનિત્વા પટિગ્ગહેસ્સન્તિ! ઇમે

ઇમેસં દત્વા અપ્પેકદા અનસિતા અચ્છન્તી’’તિ!! અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, યં કુલં સદ્ધાય વડ્ઢતિ, ભોગેન હાયતિ એવરૂપસ્સ કુલસ્સ ઞત્તિદુતિયેન કમ્મેન સેક્ખસમ્મુતિં દાતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, દાતબ્બા. બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૫૬૩. ‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. ઇત્થન્નામં કુલં સદ્ધાય વડ્ઢતિ, ભોગેન હાયતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઇત્થન્નામસ્સ કુલસ્સ સેક્ખસમ્મુતિં દદેય્ય. એસા ઞત્તિ.

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. ઇત્થન્નામં કુલં સદ્ધાય વડ્ઢતિ, ભોગેન હાયતિ. સઙ્ઘો ઇત્થન્નામસ્સ કુલસ્સ સેક્ખસમ્મુતિં દેતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઇત્થન્નામસ્સ કુલસ્સ સેક્ખસમ્મુતિયા દાનં, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

‘‘દિન્ના સઙ્ઘેન ઇત્થન્નામસ્સ કુલસ્સ સેક્ખસમ્મુતિ. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી’’તિ.

એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

‘‘યાનિ ખો પન તાનિ સેક્ખસમ્મતાનિ કુલાનિ, યો પન ભિક્ખુ તથારૂપેસુ સેક્ખસમ્મતેસુ કુલેસુ ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા સહત્થા પટિગ્ગહેત્વા ખાદેય્ય વા ભુઞ્જેય્ય વા, પટિદેસેતબ્બં તેન ભિક્ખુના – ‘ગારય્હં, આવુસો, ધમ્મં આપજ્જિં અસપ્પાયં પાટિદેસનીયં તં પટિદેસેમી’’’તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૫૬૪. તેન ખો પન સમયેન સાવત્થિયં ઉસ્સવો હોતિ. મનુસ્સા ભિક્ખૂ નિમન્તેત્વા ભોજેન્તિ. તમ્પિ ખો કુલં ભિક્ખૂ નિમન્તેસિ. ભિક્ખૂ કુક્કુચ્ચાયન્તા નાધિવાસેન્તિ – ‘‘પટિક્ખિત્તં ભગવતા સેક્ખસમ્મતેસુ કુલેસુ ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા સહત્થા પટિગ્ગહેત્વા ખાદિતું ભુઞ્જિતુ’’ન્તિ. તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કિં નુ ખો નામ અમ્હાકં જીવિતેન યં અય્યા અમ્હાકં ન પટિગ્ગણ્હન્તી’’તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, નિમન્તિતેન સેક્ખસમ્મતેસુ કુલેસુ ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા સહત્થા પટિગ્ગહેત્વા ખાદિતું ભુઞ્જિતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

‘‘યાનિ ખો પન તાનિ સેક્ખસમ્મતાનિ કુલાનિ, યો પન ભિક્ખુ તથારૂપેસુ સેક્ખસમ્મતેસુ કુલેસુ પુબ્બે અનિમન્તિતો ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા સહત્થા પટિગ્ગહેત્વા ખાદેય્ય વા ભુઞ્જેય્ય વા , પટિદેસેતબ્બં તેન ભિક્ખુના – ‘ગારય્હં, આવુસો, ધમ્મં આપજ્જિં અસપ્પાયં પાટિદેસનીયં, તં પટિદેસેમી’’’તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૫૬૫. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરો ભિક્ખુ તસ્સ કુલસ્સ કુલૂપકો હોતિ. અથ ખો સો ભિક્ખુ પુબ્બણ્હસમયં નિવાસેત્વા પત્તચીવરમાદાય યેન તં કુલં તેનુપસઙ્કમિ; ઉપસઙ્કમિત્વા પઞ્ઞત્તે આસને નિસીદિ. તેન ખો પન સમયેન સો ભિક્ખુ ગિલાનો હોતિ. અથ ખો તે મનુસ્સા તં ભિક્ખું એતદવોચું – ''ભુઞ્જથ, ભન્તે''તિ. અથ ખો સો ભિક્ખુ – ''ભગવતા પટિક્ખિત્તં અનિમન્તિતેન સેક્ખસમ્મતેસુ કુલેસુ ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા સહત્થા પટિગ્ગહેત્વા ખાદિતું ભુઞ્જિતુ''ન્તિ કુક્કુચ્ચાયન્તો ન પટિગ્ગહેસિ; નાસક્ખિ પિણ્ડાય ચરિતું; છિન્નભત્તો અહોસિ. અથ ખો સો ભિક્ખુ આરામં ગન્ત્વા ભિક્ખૂનં એતમત્થં આરોચેસિ. ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ગિલાનેન ભિક્ખુના સેક્ખસમ્મતેસુ કુલેસુ ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા સહત્થા પટિગ્ગહેત્વા ખાદિતું ભુઞ્જિતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૫૬૬. ''**યાનિ ખો પન તાનિ સેક્ખસમ્મતાનિ કુલાનિ, યો પન ભિક્ખુ તથારૂપેસુ સેક્ખસમ્મતેસુ કુલેસુ પુબ્બે અનિમન્તિતો અગિલાનો ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા સહત્થા પટિગ્ગહેત્વા ખાદેય્ય વા ભુઞ્જેય્ય વા, પટિદેસેતબ્બં તેન ભિક્ખુના – 'ગારય્હં, આવુસો, ધમ્મં આપજ્જિં અસપ્પાયં પાટિદેસનીયં, તં પટિદેસેમી**''તિ.

૫૬૭. યાનિ ખો પન તાનિ સેક્ખસમ્મતાનિ કુલાનીતિ સેક્ખસમ્મતં નામ કુલં યં કુલં સદ્ધાય વડ્ઢતિ, ભોગેન હાયતિ. એવરૂપસ્સ કુલસ્સ ઞત્તિદુતિયેન કમ્મેન સેક્ખસમ્મુતિ દિન્ના હોતિ.

યો પનાતિ યો યાદિસો...પે॰... **ભિક્ખૂ**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

તથારૂપેસુ સેક્ખસમ્મતેસુ કુલેસૂતિ એવરૂપેસુ સેક્ખસમ્મતેસુ કુલેસુ.

અનિમન્તિતો નામ અજ્જતનાય વા સ્વાતનાય વા અનિમન્તિતો, ઘરૂપચારં ઓક્કમન્તે નિમન્તેતિ, એસો અનિમન્તિતો નામ.

નિમન્તિતો નામ અજ્જતનાય વા સ્વાતનાય વા નિમન્તિતો, ઘરૂપચારં અનોક્કમન્તે નિમન્તેતિ, એસો નિમન્તિતો નામ.

અગિલાનો નામ સક્કોતિ પિણ્ડાય ચરિતું.

ગિલાનો નામ ન સક્કોતિ પિણ્ડાય ચરિતું.

ખાદનીયં નામ પઞ્ચ ભોજનાનિ – યામકાલિકં સત્તાહકાલિકં યાવજીવિકં ઠપેત્વા અવસેસં ખાદનીયં નામ.

ભોજનીયં નામ પઞ્ચ ભોજનાનિ – ઓદનો, કુમ્માસો, સત્તુ, મચ્છો, મંસં.

અનિમન્તિતો અગિલાનો ''ખાદિસ્સામિ ભુઞ્જિસ્સામી''તિ પટિગ્ગણ્હાતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ . અજ્ઝોહારે અજ્ઝોહારે આપત્તિ પાટિદેસનીયસ્સ.

૫૬૮. સેક્ખસમ્મતે સેક્ખસમ્મતસઞ્ઞી અનિમન્તિતો અગિલાનો ખાદનીયં વા ભોજનીયંવ સહત્થા પટિગ્ગહેત્વા ખાદતિ વા ભુઞ્જતિ વા, આપત્તિ પાટિદેસનીયસ્સ. સેક્ખસમ્મતે વેમતિકો...પે॰... સેક્ખસમ્મતે

અસેક્ખસમ્મતસઞ્ઞી અનિમન્તિતો અગિલાનો ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા સહત્થા પટિગ્ગહેત્વા ખાદતિ વા ભુઞ્જતિ વા, આપત્તિ પાટિદેસનીયસ્સ.

યામકાલિકં સત્તાહકાલિકં યાવજીવિકં આહારત્થાય પટિગ્ગણ્હાતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અજ્ઝોહારે અજ્ઝોહારે આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અસેક્ખસમ્મતે સેક્ખસમ્મતસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અસેક્ખસમ્મતે વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અસેક્ખસમ્મતે અસેક્ખસમ્મતસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

૫૬૯. અનાપત્તિ નિમન્તિતસ્સ, ગિલાનસ્સ, નિમન્તિતસ્સ વા ગિલાનસ્સ વા સેસકં ભુઞ્જતિ , અઞ્ઞેસં ભિક્ખા તત્થ પઞ્ઞત્તા હોતિ, ઘરતો નીહરિત્વા દેન્તિ, નિચ્ચભત્તે, સલાકભત્તે, પક્ખિકે, ઉપોસથિકે, પાટિપદિકે, યામકાલિકં સત્તાહકાલિકં યાવજીવિકં – ''સતિ પચ્ચયે પરિભુઞ્જા''તિ દેતિ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

તતિયપાટિદેસનીયસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૪. ચતુત્થપાટિદેસનીયસિક્ખાપદં

૫૭૦. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સક્કેસુ વિહરતિ કપિલવત્થુસ્મિં નિગ્રોધારામે. તેન ખો પન સમયેન સાકિયદાસકા અવરુદ્ધા હોન્તિ. સાકિયાનિયો ઇચ્છન્તિ આરઞ્ઞકેસુ સેનાસનેસુ ભત્તં કાતું. અસ્સોસું ખો સાકિયદાસકા – ''સાકિયાનિયો કિર આરઞ્ઞકેસુ સેનાસનેસુ ભત્તં કત્તુકામા''તિ. તે મગ્ગે પરિયુટ્ઠિંસુ. સાકિયાનિયો પણીતં ખાદનીયં ભોજનીયં આદાય આરઞ્ઞકં સેનાસનં અગમંસુ. સાકિયદાસકા નિક્ખમિત્વા સાકિયાનિયો અચ્છિન્દિંસુ ચ દૂસેસુઞ્ચ. સાકિયા નિક્ખમિત્વા તે ચોરે સભણ્ડે [સહ ભણ્ડેન (ક॰)] ગહેત્વા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભદન્તા આરામે ચોરે પટિવસન્તે નારોચેસ્સન્તી''તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ સાકિયાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''તેન હિ, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞપેસ્સામિ દસ અત્થવસે પટિચ્ચ – સઙ્ઘસુટ્ઠુતાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

''યાનિ ખો પન તાનિ આરઞ્ઞકાનિ સેનાસનાનિ સાસઙ્કસમ્મતાનિ સપ્પટિભયાનિ, યો પન ભિક્ખુ તથારૂપેસુ સેનાસનેસુ [સેનાસનેસુ વિહરન્તો (સી॰ સ્યા॰)] **પુબ્બે અપ્પટિસંવિદિતં ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા અજ્ઝારામે સહત્થા પટિગ્ગહેત્વા ખાદેય્ય વા ભુઞ્જેય્ય વા, પટિદેસેતબ્બં તેન ભિક્ખુના – 'ગારય્હં, આવુસો, ધમ્મં આપજ્જિં અસપ્પાયં પાટિદેસનીયં તં પટિદેસેમી'''**તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૫૭૧. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરો ભિક્ખુ આરઞ્ઞકેસુ સેનાસનેસુ ગિલાનો હોતિ . મનુસ્સા ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા આદાય આરઞ્ઞકં સેનાસનં અગમંસુ. અથ ખો તે મનુસ્સા તં ભિક્ખું એતદવોચું – ''ભુઞ્જથ, ભન્તે''તિ. અથ ખો સો ભિક્ખુ – ''ભગવતા પટિક્ખિત્તં આરઞ્ઞકેસુ સેનાસનેસુ ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા સહત્થા પટિગ્ગહેત્વા ખાદિતું ભુઞ્જિતુ''ન્તિ કુક્કુચ્ચાયન્તો ન પટિગ્ગહેસિ, નાસક્ખિ પિણ્ડાય ચરિતું [પવિસિતું (ક॰)], છિન્નભત્તો અહોસિ. અથ ખો સો ભિક્ખુ ભિક્ખૂનં એતમત્થં આરોચેસિ. ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે,

ગિલાનેન ભિક્ખુના આરઞ્ઞકેસુ સેનાસનેસુ પુબ્બે અપ્પટિસંવિદિતં ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા સહત્થા પટિગ્ગહેત્વા ખાદિતું ભુઞ્જિતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

૫૭૨. "**યાનિ ખો પન તાનિ આરઞ્ઞકાનિ સેનાસનાનિ સાસઙ્કસમ્મતાનિ સપ્પટિભયાનિ, યો પન ભિક્ખુ તથારૂપેસુ સેનાસનેસુ પુબ્બે અપ્પટિસંવિદિતં ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા અજ્ઝારામે સહત્થા પટિગ્ગહેત્વા અગિલાનો ખાદેય્ય વા ભુઞ્જેય્ય વા, પટિદેસેતબ્બં તેન ભિક્ખુના – 'ગારય્હં, આવુસો, ધમ્મં આપજ્જિં અસપ્પાયં પાટિદેસનીયં, તં પટિદેસેમી'**"તિ.

૫૭૩. યાનિ ખો પન તાનિ આરઞ્ઞકાનિ સેનાસનાનીતિ આરઞ્ઞકં નામ **સેનાસનં** પઞ્ચધનુસતિકં પચ્છિમં.

સાસઙ્કં નામ આરામે આરામૂપચારે ચોરાનં નિવિટ્ઠોકાસો દિસ્સતિ, ભુત્તોકાસો દિસ્સતિ, ઠિતોકાસો દિસ્સતિ, નિસિન્નોકાસો દિસ્સતિ, નિપન્નોકાસો દિસ્સતિ.

સપ્પટિભયં નામ આરામે આરામૂપચારે ચોરેહિ મનુસ્સા હતા દિસ્સન્તિ, વિલુત્તા દિસ્સન્તિ, આકોટિતા દિસ્સન્તિ.

યો પનાતિ યો યાદિસો…પે॰… **ભિક્ખૂ**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતો ભિક્ખૂતિ.

તથારૂપેસુ સેનાસનેસૂતિ એવરૂપેસુ સેનાસનેસુ.

અપ્પટિસંવિદિતં નામ પઞ્ચન્નં પટિસંવિદિતં, એતં અપ્પટિસંવિદિતં નામ. આરામં આરામૂપચારં ઠપેત્વા પટિસંવિદિતં, એતં [એતમ્પિ (સી॰)] અપ્પટિસંવિદિતં નામ.

પટિસંવિદિતં નામ યો કોચિ ઇત્થી વા પુરિસો વા આરામં આરામૂપચારં આગન્ત્વા આરોચેતિ – "ઇત્થન્નામસ્સ, ભન્તે, ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા આહરિસ્સન્તી"તિ. સચે સાસઙ્કં હોતિ, સાસઙ્કન્તિ આચિક્ખિતબ્બં; સચે સપ્પટિભયં હોતિ, સપ્પટિભયન્તિ આચિક્ખિતબ્બં; સચે – "હોતુ, ભન્તે, આહરિયિસ્સતી"તિ ભણતિ, ચોરા વત્તબ્બા – "મનુસ્સા ઇધૂપચરન્તિ અપસક્કથા"તિ. યાગુયા પટિસંવિદિતે તસ્સા પરિવારો આહરિય્યતિ, એતં પટિસંવિદિતં નામ. ભત્તેન પટિસંવિદિતે તસ્સ પરિવારો આહરિય્યતિ, એતં પટિસંવિદિતં નામ . ખાદનીયેન પટિસંવિદિતે તસ્સ પરિવારો આહરિય્યતિ, એતં પટિસંવિદિતં નામ. કુલેન પટિસંવિદિતે યો તસ્મિં કુલે મનુસ્સો ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા આહરતિ, એતં પટિસંવિદિતં નામ. ગામેન પટિસંવિદિતે યો તસ્મિં ગામે મનુસ્સો ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા આહરતિ, એતં પટિસંવિદિતં નામ. પૂગેન પટિસંવિદિતે યો તસ્મિં પૂગે મનુસ્સો ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા આહરતિ, એતં પટિસંવિદિતં નામ.

ખાદનીયં નામ પઞ્ચ ભોજનાનિ – યામકાલિકં સત્તાહકાલિકં યાવજીવિકં ઠપેત્વા અવસેસં ખાદનીયં નામ.

ભોજનીયં નામ પઞ્ચ ભોજનાનિ – ઓદનો, કુમ્માસો, સત્તુ, મચ્છો, મંસં.

અજ્ઝારામો નામ પરિક્ખિત્તસ્સ આરામસ્સ અન્તોઆરામો. અપરિક્ખિત્તસ્સ ઉપચારો.

અગિલાનો નામ સક્કોતિ પિણ્ડાય ચરિતું [ગન્તું (ક॰)].

ગિલાનો નામ ન સક્કોતિ પિણ્ડાય ચરિતું [ગન્તું (ક॰)].

અપ્પટિસંવિદિતં અગિલાનો ‘‘ખાદિસ્સામિ ભુઞ્જિસ્સામી’’તિ પટિગ્ગણ્હાતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અજ્ઝોહારે અજ્ઝોહારે આપત્તિ પાટિદેસનીયસ્સ.

૫૭૪. અપ્પટિસંવિદિતે અપ્પટિસંવિદિતસઞ્ઞી ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા અજ્ઝારામે સહત્થા પટિગ્ગહેત્વા અગિલાનો ખાદતિ વા ભુઞ્જતિ વા, આપત્તિ પાટિદેસનીયસ્સ. અપ્પટિસંવિદિતે વેમતિકો ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા અજ્ઝારામે સહત્થા પટિગ્ગહેત્વા અગિલાનો ખાદતિ વા ભુઞ્જતિ વા, આપત્તિ પાટિદેસનીયસ્સ. અપ્પટિસંવિદિતે પટિસંવિદિતસઞ્ઞી ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા અજ્ઝારામે સહત્થા પટિગ્ગહેત્વા અગિલાનો ખાદતિ વા ભુઞ્જતિ વા, આપત્તિ પાટિદેસનીયસ્સ.

યામકાલિકં સત્તાહકાલિકં યાવજીવિકં આહારત્થાય પટિગ્ગણ્હાતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અજ્ઝોહારે અજ્ઝોહારે આપત્તિ દુક્કટસ્સ. પટિસંવિદિતે અપ્પટિસંવિદિતસઞ્ઞી, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. પટિસંવિદિતે વેમતિકો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. પટિસંવિદિતે પટિસંવિદિતસઞ્ઞી, અનાપત્તિ.

૫૭૫. અનાપત્તિ પટિસંવિદિતે, ગિલાનસ્સ, પટિસંવિદિતે વા ગિલાનસ્સ વા સેસકં ભુઞ્જતિ, બહારામે પટિગ્ગહેત્વા અન્તોઆરામે ભુઞ્જતિ, તત્થ જાતકં મૂલં વા તચં વા પત્તં વા પુપ્ફં વા ફલં વા ભુઞ્જતિ, યામકાલિકં સત્તાહકાલિકં યાવજીવિકં સતિ પચ્ચયે પરિભુઞ્જતિ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

ચતુત્થપાટિદેસનીયસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

ઉદ્દિટ્ઠા ખો, આયસ્મન્તો, ચત્તારો પાટિદેસનીયા ધમ્મા. તત્થાયસ્મન્તે પુચ્છામિ – ‘‘કચ્ચિત્થ પરિસુદ્ધા’’? દુતિયમ્પિ પુચ્છામિ – ‘‘કચ્ચિત્થ પરિસુદ્ધા’’? તતિયમ્પિ પુચ્છામિ – ‘‘કચ્ચિત્થ પરિસુદ્ધા’’? પરિસુદ્ધેત્થાયસ્મન્તો, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામીતિ.

પાટિદેસનીયકણ્ડં નિટ્ઠિતં.

૭. સેખિયકણ્ડં

૧. પરિમણ્ડલવગ્ગો

ઇમે ખો પનાયસ્મન્તો સેખિયા

ધમ્મા ઉદ્દેસં આગચ્છન્તિ.

૫૭૬. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ પુરતોપિ પચ્છતોપિ ઓલમ્બેન્તા નિવાસેન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ સમણા સક્યપુત્તિયા પુરતોપિ પચ્છતોપિ ઓલમ્બેન્તા નિવાસેસ્સન્તિ, સેય્યથાપિ ગિહી કામભોગિનો''તિ. અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ પુરતોપિ પચ્છતોપિ ઓલમ્બેન્તા નિવાસેસ્સન્તી''તિ! અથ ખો તે ભિક્ખૂ છબ્બગ્ગિયે ભિક્ખૂ અનેકપરિયાયેન વિગરહિત્વા ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ભિક્ખુસઙ્ઘં સન્નિપાતાપેત્વા છબ્બગ્ગિયે ભિક્ખૂ પટિપુચ્છિ – ''સચ્ચં કિર તુમ્હે, ભિક્ખવે, પુરતોપિ પચ્છતોપિ ઓલમ્બેન્તા નિવાસેથા''તિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ તુમ્હે, મોઘપુરિસા, પુરતોપિ પચ્છતોપિ ઓલમ્બેન્તા નિવાસેસ્સથ! નેતં, મોઘપુરિસા, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

''**પરિમણ્ડલં નિવાસેસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**''તિ.

પરિમણ્ડલં નિવાસેતબ્બં નાભિમણ્ડલં જાણુમણ્ડલં પટિચ્છાદેન્તેન. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ પુરતો વા પચ્છતો વા ઓલમ્બેન્તો નિવાસેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ, અસ્સતિયા, અજાનન્તસ્સ, ગિલાનસ્સ, આપદાસુ, ઉમ્મત્તકસ્સ,

આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

પઠમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૫૭૭. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ પુરતોપિ પચ્છતોપિ ઓલમ્બેન્તા પારુપન્તિ...પે॰....

''**પરિમણ્ડલં પારુપિસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**''તિ.

પરિમણ્ડલં પારુપિતબ્બં ઉભો કણ્ણે સમં કત્વા. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ પુરતો વા પચ્છતો વા ઓલમ્બેન્તો પારુપતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ, અસ્સતિયા, અજાનન્તસ્સ, ગિલાનસ્સ, આપદાસુ, ઉમ્મત્તકસ્સ,

આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

દુતિયસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૫૭૮. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ કાયં વિવરિત્વા અન્તરઘરે ગચ્છન્તિ...પે॰....

“**સુપ્પટિચ્છન્નો અન્તરઘરે ગમિસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**”તિ.

સુપ્પટિચ્છન્નેન અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ કાયં વિવરિત્વા અન્તરઘરે ગચ્છતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ, અસ્સતિયા, અજાનન્તસ્સ, ગિલાનસ્સ, આપદાસુ, ઉમ્મત્તકસ્સ,

આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

તતિયસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૫૭૯. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ કાયં વિવરિત્વા અન્તરઘરે નિસીદન્તિ...પે॰....

“**સુપ્પટિચ્છન્નો અન્તરઘરે નિસીદિસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**”તિ.

સુપ્પટિચ્છન્નેન અન્તરઘરે નિસીદિતબ્બં. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ કાયં વિવરિત્વા અન્તરઘરે નિસીદતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ, અસ્સતિયા, અજાનન્તસ્સ, ગિલાનસ્સ, વાસૂપગતસ્સ, આપદાસુ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

ચતુત્થસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૫૮૦. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ હત્થમ્પિ પાદમ્પિ કીળાપેન્તા અન્તરઘરે ગચ્છન્તિ...પે॰....

“**સુસંવુતો અન્તરઘરે ગમિસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**”તિ.

સુસંવુતેન અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ હત્થં વા પાદં વા કીળાપેન્તો અન્તરઘરે ગચ્છતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ, અસ્સતિયા, અજાનન્તસ્સ, ગિલાનસ્સ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

પઞ્ચમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૫૮૧. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ હત્થમ્પિ પાદમ્પિ કીળાપેન્તા અન્તરઘરે નિસીદન્તિ...પે॰....

"સુસંવુતો અન્તરઘરે નિસીદિસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા"તિ.

સુસંવુતેન અન્તરઘરે નિસીદિતબ્બં. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ હત્થં વા પાદં વા કીળાપેન્તો અન્તરઘરે નિસીદતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ, અસ્સતિયા, અજાનન્તસ્સ, ગિલાનસ્સ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

છટ્ઠસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૫૮૨. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ તહં તહં ઓલોકેન્તા અન્તરઘરે ગચ્છન્તિ...પે॰....

"ઓક્ખિત્તચક્ખુ અન્તરઘરે ગમિસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા"તિ.

ઓક્ખિત્તચક્ખુના અન્તરઘરે ગન્તબ્બં યુગમત્તં પેક્ખન્તેન. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ તહં તહં ઓલોકેન્તો અન્તરઘરે ગચ્છતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ, અસ્સતિયા, અજાનન્તસ્સ, ગિલાનસ્સ, આપદાસુ, ઉમ્મત્તકસ્સ,

આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

સત્તમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૫૮૩. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ તહં તહં ઓલોકેન્તા અન્તરઘરે નિસીદન્તિ...પે॰....

"ઓક્ખિત્તચક્ખુ અન્તરઘરે નિસીદિસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા"તિ.

ઓક્ખિત્તચક્ખુના અન્તરઘરે નિસીદિતબ્બં યુગમત્તં પેક્ખન્તેન. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ તહં તહં ઓલોકેન્તો અન્તરઘરે નિસીદતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ, અસ્સતિયા, અજાનન્તસ્સ, ગિલાનસ્સ, આપદાસુ, ઉમ્મત્તકસ્સ,

આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

અટ્ઠમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૫૮૪. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ઉક્ખિત્તકાય અન્તરઘરે ગચ્છન્તિ…પે॰….

‘‘**ન ઉક્ખિત્તકાય અન્તરઘરે ગમિસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**’’તિ.

ન ઉક્ખિત્તકાય અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ એકતો વા ઉભતો વા ઉક્ખિપિત્વા અન્તરઘરે ગચ્છતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ, અસ્સતિયા, અજાનન્તસ્સ, ગિલાનસ્સ, આપદાસુ, ઉમ્મત્તકસ્સ,

આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

નવમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૫૮૫. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ઉક્ખિત્તકાય અન્તરઘરે નિસીદન્તિ…પે॰….

‘‘**ન ઉક્ખિત્તકાય અન્તરઘરે નિસીદિસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**’’તિ.

ન ઉક્ખિત્તકાય અન્તરઘરે નિસીદિતબ્બં. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ એકતો વા ઉભતો વા ઉક્ખિપિત્વા અન્તરઘરે નિસીદતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ, અસ્સતિયા, અજાનન્તસ્સ, ગિલાનસ્સ, વાસૂપગતસ્સ, આપદાસુ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

દસમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

પરિમણ્ડલવગ્ગો પઠમો.

૨. ઉજ્જગ્ઘિકવગ્ગો

૫૮૬. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ મહાહસિતં હસન્તા અન્તરઘરે ગચ્છન્તિ…પે॰….

‘‘**ન ઉજ્જગ્ઘિકાય અન્તરઘરે ગમિસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**’’તિ.

ન ઉજ્જગ્ઘિકાય અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ મહાહસિતં હસન્તો અન્તરઘરે ગચ્છતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ, અસ્સતિયા, અજાનન્તસ્સ, ગિલાનસ્સ, હસનીયસ્મિં વત્થુસ્મિં મિહિતમત્તં કરોતિ, આપદાસુ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

પઠમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૫૮૭. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ મહાહસિતં હસન્તા અન્તરઘરે નિસીદન્તિ…પે॰….

‘‘ન ઉજ્જગ્ઘિકાય અન્તરઘરે નિસીદિસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા’’તિ.

ન ઉજ્જગ્ઘિકાય અન્તરઘરે નિસીદિતબ્બં. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ મહાહસિતં હસન્તો અન્તરઘરે નિસીદતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ, અસ્સતિયા, અજાનન્તસ્સ, ગિલાનસ્સ, હસનીયસ્મિં વત્થુસ્મિં મિહિતમત્તં કરોતિ, આપદાસુ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

દુતિયસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૫૮૮. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ઉચ્ચાસદ્દં મહાસદ્દં કરોન્તા અન્તરઘરે ગચ્છન્તિ…પે॰….

‘‘અપ્પસદ્દો અન્તરઘરે ગમિસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા’’તિ.

અપ્પસદ્દેન અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ ઉચ્ચાસદ્દં મહાસદ્દં કરોન્તો અન્તરઘરે ગચ્છતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ, અસ્સતિયા, અજાનન્તસ્સ, ગિલાનસ્સ, આપદાસુ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

તતિયસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૫૮૯. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ઉચ્ચાસદ્દં મહાસદ્દં કરોન્તા અન્તરઘરે નિસીદન્તિ…પે॰….

‘‘અપ્પસદ્દો અન્તરઘરે નિસીદિસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા’’તિ.

અપ્પસદ્દેન અન્તરઘરે નિસીદિતબ્બં. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ ઉચ્ચાસદ્દં મહાસદ્દં કરોન્તો અન્તરઘરે નિસીદતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ…પે॰… આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

ચતુત્થસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૫૯૦. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ કાયપ્પચાલકં અન્તરઘરે ગચ્છન્તિ કાયં ઓલમ્બેન્તા...પે॰....

“**ન કાયપ્પચાલકં અન્તરઘરે ગમિસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**”તિ.

ન કાયપ્પચાલકં અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. કાયં પગ્ગહેત્વા ગન્તબ્બં . યો અનાદરિયં પટિચ્ચ કાયપ્પચાલકં અન્તરઘરે ગચ્છતિ કાયં ઓલમ્બેન્તો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ...પે॰... આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

પઞ્ચમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૫૯૧. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ કાયપ્પચાલકં અન્તરઘરે નિસીદન્તિ, કાયં ઓલમ્બેન્તા...પે॰....

“**ન કાયપ્પચાલકં અન્તરઘરે નિસીદિસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**”તિ.

ન કાયપ્પચાલકં અન્તરઘરે નિસીદિતબ્બં. કાયં પગ્ગહેત્વા નિસીદિતબ્બં. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ કાયપ્પચાલકં અન્તરઘરે નિસીદતિ કાયં ઓલમ્બેન્તો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ, અસ્સતિયા, અજાનન્તસ્સ, ગિલાનસ્સ, વાસૂપગતસ્સ, આપદાસુ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

છટ્ઠસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૫૯૨. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ બાહુપ્પચાલકં અન્તરઘરે ગચ્છન્તિ બાહું ઓલમ્બેન્તા...પે॰....

“**ન બાહુપ્પચાલકં અન્તરઘરે ગમિસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**”તિ.

ન બાહુપ્પચાલકં અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. બાહું પગ્ગહેત્વા ગન્તબ્બં. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ બાહુપ્પચાલકં અન્તરઘરે ગચ્છતિ બાહું ઓલમ્બેન્તો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ...પે॰... આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

સત્તમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૫૯૩. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ બાહુપ્પચાલકં અન્તરઘરે નિસીદન્તિ બાહું ઓલમ્બેન્તા...પે॰....

“**ન બાહુપ્પચાલકં અન્તરઘરે નિસીદિસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**”તિ.

न બાહુપ્પચાલકં અન્તરઘરે નિસીદિતબ્બં. બાહું પગ્ગહેત્વા નિસીદિતબ્બં. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ બાહુપ્પચાલકં અન્તરઘરે નિસીદતિ બાહું ઓલમ્બેન્તો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ, અસ્સતિયા, અજાનન્તસ્સ, ગિલાનસ્સ, વાસૂપગતસ્સ, આપદાસુ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

અટ્ઠમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૫૯૪. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડકસ્સ આરામે . તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ સીસપ્પચાલકં અન્તરઘરે ગચ્છન્તિ સીસં ઓલમ્બેન્તા...પે॰....

''**ન સીસપ્પચાલકં અન્તરઘરે ગમિસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**''તિ.

ન સીસપ્પચાલકં અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. સીસં પગ્ગહેત્વા ગન્તબ્બં. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ સીસપ્પચાલકં અન્તરઘરે ગચ્છતિ સીસં ઓલમ્બેન્તો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ...પે॰... આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

નવમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૫૯૫. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ સીસપ્પચાલકં અન્તરઘરે નિસીદન્તિ સીસં ઓલમ્બેન્તા...પે॰....

''**ન સીસપ્પચાલકં અન્તરઘરે નિસીદિસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**''તિ.

ન સીસપ્પચાલકં અન્તરઘરે નિસીદિતબ્બં. સીસં પગ્ગહેત્વા નિસીદિતબ્બં . યો અનાદરિયં પટિચ્ચ સીસપ્પચાલકં અન્તરઘરે નિસીદતિ સીસં ઓલમ્બેન્તો, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ, અસ્સતિયા, અજાનન્તસ્સ, ગિલાનસ્સ, વાસૂપગતસ્સ, આપદાસુ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

દસમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

ઉજ્જગ્ઘિકવગ્ગો દુતિયો.

૩. ખમ્ભકતવગ્ગો

૫૯૬. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ખમ્ભકતા અન્તરઘરે ગચ્છન્તિ...પે॰....

''**ન ખમ્ભકતો અન્તરઘરે ગમિસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**''તિ.

ન ખમ્ભકતેન અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ એકતો વા ઉભતો વા ખમ્ભં કત્વા અન્તરઘરે ગચ્છતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ...પે॰... આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

પઠમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૫૯૭. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ખમ્ભકતા અન્તરઘરે નિસીદન્તિ...પે॰....

''ન ખમ્ભકતો અન્તરઘરે નિસીદિસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા''તિ.

ન ખમ્ભકતેન અન્તરઘરે નિસીદિતબ્બં. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ એકતો વા ઉભતો વા ખમ્ભં કત્વા અન્તરઘરે નિસીદતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ, અસ્સતિયા, અજાનન્તસ્સ, ગિલાનસ્સ, વાસૂપગતસ્સ, આપદાસુ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

દુતિયસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૫૯૮. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ સસીસં પારુપિત્વા અન્તરઘરે ગચ્છન્તિ...પે॰....

''ન ઓગુણ્ઠિતો અન્તરઘરે ગમિસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા''તિ.

ન ઓગુણ્ઠિતેન અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ સસીસં પારુપિત્વા અન્તરઘરે ગચ્છતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ...પે॰... આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

તતિયસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૫૯૯. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ સસીસં પારુપિત્વા અન્તરઘરે નિસીદન્તિ...પે॰....

''ન ઓગુણ્ઠિતો અન્તરઘરે નિસીદિસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા''તિ.

ન ઓગુણ્ઠિતેન અન્તરઘરે નિસીદિતબ્બં. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ સસીસં પારુપિત્વા અન્તરઘરે નિસીદતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ, અસ્સતિયા, અજાનન્તસ્સ, ગિલાનસ્સ, વાસૂપગતસ્સ, આપદાસુ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

ચતુત્થસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬૦૦. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ઉક્કુટિકાય અન્તરઘરે ગચ્છન્તિ...પે॰....

"**ન ઉક્કુટિકાય અન્તરઘરે ગમિસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**"તિ.

ન ઉક્કુટિકાય અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ ઉક્કુટિકાય અન્તરઘરે ગચ્છતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ...પે॰... આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

પઞ્ચમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬૦૧. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ પલ્લત્થિકાય [પલ્લત્તિકાય (ક॰)] અન્તરઘરે નિસીદન્તિ...પે॰....

"**ન પલ્લત્થિકાય અન્તરઘરે નિસીદિસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**"તિ.

ન પલ્લત્થિકાય અન્તરઘરે નિસીદિતબ્બં. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ હત્થપલ્લત્થિકાય વા દુસ્સપલ્લત્થિકાય વા અન્તરઘરે નિસીદતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ, અસ્સતિયા, અજાનન્તસ્સ, ગિલાનસ્સ, વાસૂપગતસ્સ, આપદાસુ,

ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

છટ્ઠસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬૦૨. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ અસક્કચ્ચં પિણ્ડપાતં પટિગ્ગણ્હન્તિ છડ્ડેતુકામા વિય...પે॰....

"**સક્કચ્ચં પિણ્ડપાતં પટિગ્ગહેસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**"તિ.

સક્કચ્ચં પિણ્ડપાતો પટિગ્ગહેતબ્બો. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ અસક્કચ્ચં પિણ્ડપાતં પટિગ્ગણ્હાતિ છડ્ડેતુકામો વિય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ...પે॰... આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

સત્તમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬૦૩. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ તહં તહં ઓલોકેન્તા પિણ્ડપાતં પટિગ્ગણ્હન્તિ, આકિરન્તેપિ અતિક્કન્તેપિ [અતિક્કમન્તેપિ (સી॰)] ન જાનન્તિ…પે॰….

“**પત્તસઞ્ઞી પિણ્ડપાતં પટિગ્ગહેસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**”તિ.

પત્તસઞ્ઞિના પિણ્ડપાતો પટિગ્ગહેતબ્બો. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ તહં તહં ઓલોકેન્તો પિણ્ડપાતં પટિગ્ગણ્હાતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ…પે॰… આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

અટ્ઠમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬૦૪. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ પિણ્ડપાતં પટિગ્ગણ્હન્તા સૂપઞ્ઞેવ બહું પટિગ્ગણ્હન્તિ…પે॰….

“**સમસૂપકં પિણ્ડપાતં પટિગ્ગહેસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**”તિ.

સૂપો નામ દ્વે સૂપા – મુગ્ગસૂપો, માસસૂપો. હત્થહારિયો સમસૂપકો પિણ્ડપાતો પટિગ્ગહેતબ્બો. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ સૂપઞ્ઞેવ બહું પટિગ્ગણ્હાતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ, અસ્સતિયા, અજાનન્તસ્સ, ગિલાનસ્સ, રસરસે, ઞાતકાનં પવારિતાનં, અઞ્ઞસ્સત્થાય, અત્તનો ધનેન, આપદાસુ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

નવમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬૦૫. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ થૂપીકતં પિણ્ડપાતં પટિગ્ગણ્હન્તિ…પે॰….

“**સમતિત્તિકં** [સમતિત્થિકં (ક॰)] **પિણ્ડપાતં પટિગ્ગહેસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**”તિ.

સમતિત્તિકો [સમતિત્થિકં (ક॰)] પિણ્ડપાતો પટિગ્ગહેતબ્બો. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ થૂપીકતં પિણ્ડપાતં પટિગ્ગણ્હાતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ, અસ્સતિયા, અજાનન્તસ્સ, આપદાસુ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

દસમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

ખમ્ભકતવગ્ગો તતિયો.

૪. સક્કચ્ચવગ્ગો

૬૦૬. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ અસક્કચ્ચં પિણ્ડપાતં ભુઞ્જન્તિ અભુઞ્જિતુકામા વિય...પે॰....

''**સક્કચ્ચં પિણ્ડપાતં ભુઞ્જિસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**''તિ.

સક્કચ્ચં પિણ્ડપાતો ભુઞ્જિતબ્બો. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ અસક્કચ્ચં પિણ્ડપાતં ભુઞ્જતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ, અસ્સતિયા, અજાનન્તસ્સ, ગિલાનસ્સ, આપદાસુ, ઉમ્મત્તકસ્સ,

આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

પઠમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬૦૭. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ તહં તહં ઓલોકેન્તા પિણ્ડપાતં ભુઞ્જન્તિ, આકિરન્તેપિ અતિક્કન્તેપિ ન જાનન્તિ...પે॰... .

''**પત્તસઞ્ઞી પિણ્ડપાતં ભુઞ્જિસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**''તિ.

પત્તસઞ્ઞિના પિણ્ડપાતો ભુઞ્જિતબ્બો. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ તહં તહં ઓલોકેન્તો પિણ્ડપાતં ભુઞ્જતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ...પે॰... આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

દુતિયસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬૦૮. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ તહં તહં ઓમસિત્વા [ઓમદ્દિત્વા (ક॰)] પિણ્ડપાતં ભુઞ્જન્તિ...પે॰....

''**સપદાનં પિણ્ડપાતં ભુઞ્જિસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**''તિ.

સપદાનં પિણ્ડપાતો ભુઞ્જિતબ્બો. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ તહં તહં ઓમસિત્વા [ઓમદ્દિત્વા (ક॰)] પિણ્ડપાતં ભુઞ્જતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ, અસ્સતિયા, અજાનન્તસ્સ, ગિલાનસ્સ, અઞ્ઞેસં દેન્તો ઓમસતિ, અઞ્ઞસ્સ ભાજને આકિરન્તો ઓમસતિ, ઉત્તરિભઙ્ગે, આપદાસુ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

તતિયસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬૦૯. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે . તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ પિણ્ડપાતં ભુઞ્જન્તા સૂપઞ્ઞેવ બહું ભુઞ્જન્તિ...પે॰....

“**સમસૂપકં પિણ્ડપાતં ભુઞ્જિસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**”તિ.

સૂપો નામ દ્વે સૂપા – મુગ્ગસૂપો, માસસૂપો હત્થહારિયો. સમસૂપકો પિણ્ડપાતો ભુઞ્જિતબ્બો. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ સૂપઞ્ઞેવ બહું ભુઞ્જતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ, અસ્સતિયા, અજાનન્તસ્સ, ગિલાનસ્સ, રસરસે , ઞાતકાનં પવારિતાનં, અત્તનો ધનેન, આપદાસુ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

ચતુત્થસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬૧૦. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ થૂપકતો ઓમદ્દિત્વા પિણ્ડપાતં ભુઞ્જન્તિ...પે॰....

“**ન થૂપકતો ઓમદ્દિત્વા પિણ્ડપાતં ભુઞ્જિસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**”તિ.

ન થૂપકતો ઓમદ્દિત્વા પિણ્ડપાતો ભુઞ્જિતબ્બો. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ થૂપકતો ઓમદ્દિત્વા પિણ્ડપાતં ભુઞ્જતિ આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ, અસ્સતિયા, અજાનન્તસ્સ, ગિલાનસ્સ, પરિત્તકે સેસે એકતો સંકડ્ઢિત્વા ઓમદ્દિત્વા ભુઞ્જતિ, આપદાસુ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

પઞ્ચમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬૧૧. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ સૂપમ્પિ બ્યઞ્જનમ્પિ ઓદનેન પટિચ્છાદેન્તિ ભિય્યોકમ્યતં ઉપાદાય...પે॰....

“**ન સૂપં વા બ્યઞ્જનં વા ઓદનેન પટિચ્છાદેસ્સામિ ભિય્યોકમ્યતં ઉપાદાયાતિ સિક્ખા કરણીયા**”તિ.

ન સૂપં વા બ્યઞ્જનં વા ઓદનેન પટિચ્છાદેતબ્બં ભિય્યોકમ્યતં ઉપાદાય. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ સૂપં વા બ્યઞ્જનં વા ઓદનેન પટિચ્છાદેતિ ભિય્યોકમ્યતં ઉપાદાય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ, અસ્સતિયા, અજાનન્તસ્સ, સામિકા પટિચ્છાદેત્વા દેન્તિ, ન ભિય્યોકમ્યતં ઉપાદાય, આપદાસુ, ઉમ્મત્તકસ્સ , આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

છટ્ઠસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬૧૨. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ સૂપમ્પિ ઓદનમ્પિ અત્તનો અત્થાય વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ

ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ સમણા સક્યપુત્તિયા સૂપમ્પિ ઓદનમ્પિ અત્તનો અત્થાય વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જિસ્સન્તિ! કસ્સ સમ્પન્નં ન મનાપં ! કસ્સ સાદું ન રુચ્ચતી''તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ સૂપમ્પિ ઓદનમ્પિ અત્તનો અત્થાય વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જિસ્સન્તી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર તુમ્હે, ભિક્ખવે, સૂપમ્પિ ઓદનમ્પિ અત્તનો અત્થાય વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જથાતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ તુમ્હે, મોઘપુરિસા, સૂપમ્પિ ઓદનમ્પિ અત્તનો અત્થાય વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જિસ્સથ! નેતં, મોઘપુરિસા, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

''ન સૂપં વા ઓદનં વા અત્તનો અત્થાય વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જિસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા''તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૬૧૩. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ ગિલાના હોન્તિ. ગિલાનપુચ્છકા ભિક્ખૂ ગિલાને ભિક્ખૂ એતદવોચું – ''કચ્ચાવુસો, ખમનીયં, કચ્ચિ યાપનીય''ન્તિ? ''પુબ્બે મયં, આવુસો, સૂપમ્પિ ઓદનમ્પિ અત્તનો અત્થાય વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જામ, તેન નો ફાસુ હોતિ. ઇદાનિ પન – ''ભગવતા પટિક્ખિત્ત''ન્તિ કુક્કુચ્ચાયન્તા ન વિઞ્ઞાપેમ, તેન નો ન ફાસુ હોતી''તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું...પે॰... અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ગિલાનેન ભિક્ખુના સૂપમ્પિ ઓદનમ્પિ અત્તનો અત્થાય વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જિતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

''ન સૂપં વા ઓદનં વા અગિલાનો અત્તનો અત્થાય વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જિસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા''તિ.

ન સૂપં વા ઓદનં વા અગિલાનેન અત્તનો અત્થાય વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જિતબ્બં. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ સૂપં વા ઓદનં વા અગિલાનો અત્તનો અત્થાય વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ, અસ્સતિયા, અજાનન્તસ્સ, ગિલાનસ્સ, ઞાતકાનં પવારિતાનં, અઞ્ઞસ્સત્થાય, અત્તનો ધનેન, આપદાસુ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

સત્તમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬૧૪. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ઉજ્ઝાનસઞ્ઞી પરેસં પત્તં ઓલોકેન્તિ...પે॰....

''ન ઉજ્ઝાનસઞ્ઞી પરેસં પત્તં ઓલોકેસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા''તિ.

ન ઉજ્ઝાનસઞ્ઞિના પરેસં પત્તો ઓલોકેતબ્બો. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ ઉજ્ઝાનસઞ્ઞી પરેસં પત્તં ઓલોકેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ, અસ્સતિયા, અજાનન્તસ્સ, ''દસ્સામી''તિ વા ''દાપેસ્સામી''તિ વા ઓલોકેતિ, ન ઉજ્ઝાનસઞ્ઞિસ્સ, આપદાસુ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

અટ્ઠમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬૧૫. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ મહન્તં કબળં કરોન્તિ...પે॰....

‘‘**નાતિમહન્તં કબળં કરિસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**’’તિ.

નાતિમહન્તો કબળો કાતબ્બો. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ મહન્તં કબળં કરોતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ, અસ્સતિયા, અજાનન્તસ્સ, ગિલાનસ્સ, ખજ્જકે, ફલાફલે, ઉત્તરિભઙ્ગે, આપદાસુ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

નવમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬૧૬. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ દીઘં આલોપં કરોન્તિ...પે॰....

‘‘**પરિમણ્ડલં આલોપં કરિસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**’’તિ.

પરિમણ્ડલો આલોપો કાતબ્બો. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ દીઘં આલોપં કરોતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ, અસ્સતિયા, અજાનન્તસ્સ, ગિલાનસ્સ, ખજ્જકે, ફલાફલે, ઉત્તરિભઙ્ગે, આપદાસુ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

દસમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

સક્કચ્ચવગ્ગો ચતુત્થો.

૫. કબળવગ્ગો

૬૧૭. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ અનાહટે કબળે મુખદ્વારં વિવરન્તિ...પે॰....

‘‘**ન અનાહટે કબળે મુખદ્વારં વિવરિસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**’’તિ.

ન અનાહટે કબળે મુખદ્વારં વિવરિતબ્બં. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ અનાહટે કબળે મુખદ્વારં વિવરતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ...પે॰... આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

પઠમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬૧૮. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ભુઞ્જમાના સબ્બં હત્થં મુખે પક્ખિપન્તિ...પે॰....

“**ન ભુઞ્જમાનો સબ્બં હત્થં મુખે પક્ખિપિસ્સામીતિ સિક્ખાકરણીયા**”તિ.

ન ભુઞ્જમાનેન સબ્બો હત્થો મુખે પક્ખિપિતબ્બો. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ ભુઞ્જમાનો સબ્બં હત્થં મુખે પક્ખિપતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ...પે॰... આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

દુતિયસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬૧૯. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ સકબળેન મુખેન બ્યાહરન્તિ...પે॰....

“**ન સકબળેન મુખેન બ્યાહરિસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**”તિ.

ન સકબળેન મુખેન બ્યાહરિતબ્બં. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ સકબળેન મુખેન બ્યાહરતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ...પે॰... આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

તતિયસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬૨૦. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ પિણ્ડુક્ખેપકં ભુઞ્જન્તિ...પે॰....

“**ન પિણ્ડુક્ખેપકં ભુઞ્જિસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**”તિ.

ન પિણ્ડુક્ખેપકં ભુઞ્જિતબ્બં. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ પિણ્ડુક્ખેપકં ભુઞ્જતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ, અસ્સતિયા, અજાનન્તસ્સ, ગિલાનસ્સ, ખજ્જકે, ફલાફલે, આપદાસુ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

ચતુત્થસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬૨૧. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ કબળાવચ્છેદકં ભુઞ્જન્તિ...પે॰....

“**ન કબળાવચ્છેદકં ભુઞ્જિસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**”તિ.

ન કબળાવચ્છેદકં ભુઞ્જિતબ્બં. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ કબળાવચ્છેદકં ભુઞ્જતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ, અસ્સતિયા, અજાનન્તસ્સ, ગિલાનસ્સ, ખજ્જકે ફલાફલે, ઉત્તરિભઙ્ગે, આપદાસુ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

પઞ્ચમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬૨૨. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ અવગણ્ડકારકં ભુઞ્જન્તિ...પે॰....

“**ન અવગણ્ડકારકં ભુઞ્જિસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**”તિ.

ન અવગણ્ડકારકં ભુઞ્જિતબ્બં. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ એકતો વા ઉભતો વા ગણ્ડં કત્વા ભુઞ્જતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ, અસ્સતિયા, અજાનન્તસ્સ, ગિલાનસ્સ, ફલાફલે, આપદાસુ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

છટ્ઠસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬૨૩. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ હત્થનિદ્ધુનકં ભુઞ્જન્તિ...પે॰....

“**ન હત્થનિદ્ધુનકં ભુઞ્જિસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**”તિ.

ન હત્થનિદ્ધુનકં ભુઞ્જિતબ્બં. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ હત્થનિદ્ધુનકં ભુઞ્જતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ, અસ્સતિયા, અજાનન્તસ્સ, ગિલાનસ્સ, કચવરં છડ્ડેન્તો હત્થં નિદ્ધુનાતિ, આપદાસુ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

સત્તમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬૨૪. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ સિત્થાવકારકં ભુઞ્જન્તિ...પે॰....

“**ન સિત્થાવકારકં ભુઞ્જિસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**”તિ.

ન સિત્થાવકારકં ભુઞ્જિતબ્બં. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ સિત્થાવકારકં ભુઞ્જતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ, અસ્સતિયા, અજાનન્તસ્સ, ગિલાનસ્સ, કચવરં છડ્ડેન્તો સિત્થં છડ્ડયતિ, આપદાસુ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ .

અટ્ઠમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬૨૫. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ જિવ્હાનિચ્છારકં ભુઞ્જન્તિ...પે॰....

''**ન જિવ્હાનિચ્છારકં ભુઞ્જિસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**''તિ.

ન જિવ્હાનિચ્છારકં ભુઞ્જિતબ્બં. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ જિવ્હાનિચ્છારકં ભુઞ્જતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ...પે॰... આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

નવમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬૨૬. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ચપુચપુકારકં ભુઞ્જન્તિ...પે॰....

''**ન ચપુચપુકારકં ભુઞ્જિસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**''તિ.

ન ચપુચપુકારકં ભુઞ્જિતબ્બં. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ ચપુચપુકારકં ભુઞ્જતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ...પે॰... આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

દસમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

કબળવગ્ગો પઞ્ચમો.

૬. સુરુસુરુવગ્ગો

૬૨૭. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા કોસમ્બિયં વિહરતિ ઘોસિતારામે. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરેન બ્રાહ્મણેન સઙ્ઘસ્સ પયોપાનં પટિયત્તં હોતિ. ભિક્ખૂ સુરુસુરુકારકં ખીરં પિવન્તિ. અઞ્ઞતરો નટપુબ્બકો ભિક્ખુ એવમાહ – ''સબ્બોયં મઞ્ઞે સઙ્ઘો સીતીકતો''તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુ સઙ્ઘં આરબ્ભ દવં કરિસ્સતી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર ત્વં, ભિક્ખુ, સઙ્ઘં આરબ્ભ દવં અકાસીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ ત્વં, મોઘપુરિસ, સઙ્ઘં આરબ્ભ દવં કરિસ્સસિ! નેતં, મોઘપુરિસ, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... વિગરહિત્વા...પે॰... ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''ન, ભિક્ખવે, બુદ્ધં વા ધમ્મં વા સઙ્ઘં વા આરબ્ભ દવો કાતબ્બો. યો કરેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા''તિ. અથ ખો ભગવા તં ભિક્ખું અનેકપરિયાયેન વિગરહિત્વા દુબ્ભરતાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

''**ન સુરુસુરુકારકં ભુઞ્જિસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**''તિ.

ન સુરુસુરુકારકં ભુઞ્જિતબ્બં. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ સુરુસુરુકારકં ભુઞ્જતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ...પે॰... આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

પઠમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬૨૮. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ હત્થનિલ્લેહકં ભુઞ્જન્તિ…પે॰….

''ન હત્થનિલ્લેહકં ભુઞ્જિસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા''તિ.

ન હત્થનિલ્લેહકં ભુઞ્જિતબ્બં. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ હત્થનિલ્લેહકં ભુઞ્જતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ…પે॰… આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

દુતિયસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬૨૯. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ પત્તનિલ્લેહકં ભુઞ્જન્તિ…પે॰….

''ન પત્તનિલ્લેહકં ભુઞ્જિસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા''તિ.

ન પત્તનિલ્લેહકં ભુઞ્જિતબ્બં. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ પત્તનિલ્લેહકં ભુઞ્જતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ, અસ્સતિયા, અજાનન્તસ્સ, ગિલાનસ્સ, પરિત્તકે સેસે એકતો સઙ્કડ્ઢિત્વા નિલ્લેહિત્વા ભુઞ્જતિ, આપદાસુ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

તતિયસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬૩૦. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ઓટ્ઠનિલ્લેહકં ભુઞ્જન્તિ…પે॰….

''ન ઓટ્ઠનિલ્લેહકં ભુઞ્જિસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા''તિ.

ન ઓટ્ઠનિલ્લેહકં ભુઞ્જિતબ્બં. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ ઓટ્ઠનિલ્લેહકં ભુઞ્જતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ…પે॰… આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

ચતુત્થસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬૩૧. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા ભગ્ગેસુ વિહરતિ સુસુમારગિરે [સુંસુમારગિરે (સી॰ સ્યા॰), સંસુમારગિરે (ક॰)] ભેસકળાવને મિગદાયે. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ કોકનદે [કોકનુદે (ક॰)] પાસાદે સામિસેન હત્થેન પાનીયથાલકં પટિગ્ગણ્હન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ સમણા સક્યપુત્તિયા સામિસેન હત્થેન પાનીયથાલકં પટિગ્ગહેસ્સન્તિ, સેય્યથાપિ ગિહી કામભોગિનો''તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ

વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભિક્ખૂ સામિસેન હત્થેન પાનીયથાલકં પટિગ્ગહેસ્સન્તી’’તિ…પે॰… સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂ સામિસેન હત્થેન પાનીયથાલકં પટિગ્ગણ્હન્તીતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ તે, ભિક્ખવે, મોઘપુરિસા સામિસેન હત્થેન પાનીયથાલકં પટિગ્ગહેસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

‘‘**ન સામિસેન હત્થેન પાનીયથાલકં પટિગ્ગહેસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**’’તિ.

ન સામિસેન હત્થેન પાનીયથાલકો પટિગ્ગહેતબ્બો. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ સામિસેન હત્થેન પાનીયથાલકં પટિગ્ગણ્હાતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ, અસ્સતિયા, અજાનન્તસ્સ, ગિલાનસ્સ, ‘‘ધોવિસ્સામી’’તિ વા ‘‘ધોવાપેસ્સામી’’તિ વા પટિગ્ગણ્હાતિ, આપદાસુ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

પઞ્ચમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬૩૨. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા ભગ્ગેસુ વિહરતિ સુસુમારગિરે ભેસકળાવને મિગદાયે. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ કોકનદે પાસાદે સસિત્થકં પત્તધોવનં અન્તરઘરે છડ્ડેન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ સમણા સક્યપુત્તિયા સસિત્થકં પત્તધોવનં અન્તરઘરે છડ્ડેસ્સન્તિ, સેય્યથાપિ ગિહી કામભોગિનો’’તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભિક્ખૂ સસિત્થકં પત્તધોવનં અન્તરઘરે છડ્ડેસ્સન્તી’’તિ…પે॰… સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂ સસિત્થકં પત્તધોવનં અન્તરઘરે છડ્ડેન્તીતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ તે, ભિક્ખવે, મોઘપુરિસા સસિત્થકં પત્તધોવનં અન્તરઘરે છડ્ડેસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

‘‘**ન સસિત્થકં પત્તધોવનં અન્તરઘરે છડ્ડેસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**’’તિ.

ન સસિત્થકં પત્તધોવનં અન્તરઘરે છડ્ડેતબ્બં. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ સસિત્થકં પત્તધોવનં અન્તરઘરે છડ્ડેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ, અસ્સતિયા, અજાનન્તસ્સ, ગિલાનસ્સ, ઉદ્ધરિત્વા વા ભિન્દિત્વા વા પટિગ્ગહે વા નીહરિત્વા વા છડ્ડેતિ, આપદાસુ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

છટ્ઠસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬૩૩. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ છત્તપાણિસ્સ ધમ્મં દેસેન્તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ છત્તપાણિસ્સ ધમ્મં દેસેસ્સન્તી’’તિ…પે॰… સચ્ચં કિર તુમ્હે, ભિક્ખવે, છત્તપાણિસ્સ ધમ્મં દેસેથાતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ તુમ્હે,

મોઘપુરિસા, છત્તપાણિસ્સ ધમ્મં દેસેસ્સથ! નેતં, મોઘપુરિસા, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

“ન છત્તપાણિસ્સ ધમ્મં દેસેસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા”તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૬૩૪. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ છત્તપાણિસ્સ ગિલાનસ્સ ધમ્મં દેસેતું કુક્કુચ્ચાયન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – “કથઞ્હિ નામ સમણા સક્યપુત્તિયા છત્તપાણિસ્સ ગિલાનસ્સ ધમ્મં ન દેસેસ્સન્તી”તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – “અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, છત્તપાણિસ્સ ગિલાનસ્સ ધમ્મં દેસેતું. એવઞ્ચ પન , ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

“ન છત્તપાણિસ્સ અગિલાનસ્સ ધમ્મં દેસેસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા”તિ.

છત્તં નામ તીણિ છત્તાનિ – સેતચ્છત્તં, કિલઞ્જચ્છત્તં, પણ્ણચ્છત્તં મણ્ડલબદ્ધં સલાકબદ્ધં.

ધમ્મો નામ બુદ્ધભાસિતો સાવકભાસિતો ઇસિભાસિતો દેવતાભાસિતો અત્થૂપસઞ્હિતો ધમ્મૂપસઞ્હિતો.

દેસેય્યાતિ પદેન દેસેતિ, પદે પદે આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અક્ખરાય દેસેતિ, અક્ખરક્ખરાય આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ન છત્તપાણિસ્સ અગિલાનસ્સ ધમ્મો દેસેતબ્બો. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ છત્તપાણિસ્સ અગિલાનસ્સ ધમ્મં દેસેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ…પે॰… આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

સત્તમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬૩૫. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ દણ્ડપાણિસ્સ ધમ્મં દેસેન્તિ…પે॰….

“ન દણ્ડપાણિસ્સ અગિલાનસ્સ ધમ્મં દેસેસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા”તિ.

દણ્ડો નામ મજ્ઝિમસ્સ પુરિસસ્સ ચતુહત્થો દણ્ડો. તતો ઉક્કટ્ઠો અદણ્ડો, ઓમકો અદણ્ડો.

ન દણ્ડપાણિસ્સ અગિલાનસ્સ ધમ્મો દેસેતબ્બો. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ દણ્ડપાણિસ્સ અગિલાનસ્સ ધમ્મં દેસેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ…પે॰… આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

અટ્ઠમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬૩૬. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ સત્થપાણિસ્સ ધમ્મં દેસેન્તિ…પે॰….

“**ન સત્થપાણિસ્સ અગિલાનસ્સ ધમ્મં દેસેસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**”તિ.

સત્થં નામ એકતોધારં ઉભતોધારં પહરણં.

ન સત્થપાણિસ્સ અગિલાનસ્સ ધમ્મો દેસેતબ્બો. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ સત્થપાણિસ્સ અગિલાનસ્સ ધમ્મં દેસેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ…પે॰… આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

નવમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬૩૭. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ આવુધપાણિસ્સ ધમ્મં દેસેન્તિ…પે॰….

“**ન આવુધપાણિસ્સ અગિલાનસ્સ ધમ્મં દેસેસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**”તિ.

આવુધં નામ ચાપો કોદણ્ડો.

ન આવુધપાણિસ્સ અગિલાનસ્સ ધમ્મો દેસેતબ્બો. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ આવુધપાણિસ્સ અગિલાનસ્સ ધમ્મં દેસેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ…પે॰… આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

દસમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

સુરુસુરુવગ્ગો છટ્ઠો.

૭. પાદુકવગ્ગો

૬૩૮. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ પાદુકારુળ્હસ્સ ધમ્મં દેસેન્તિ…પે॰….

“**ન પાદુકારુળ્હસ્સ અગિલાનસ્સ ધમ્મં દેસેસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**”તિ.

ન પાદુકારુળ્હસ્સ અગિલાનસ્સ ધમ્મો દેસેતબ્બો. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ અક્કન્તસ્સ વા પટિમુક્કસ્સ વા ઓમુક્કસ્સ વા અગિલાનસ્સ ધમ્મં દેસેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ…પે॰… આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

પઠમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬૩૯. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ઉપાહનારુળ્હસ્સ ધમ્મં દેસેન્તિ…પે॰….

“**ન ઉપાહનારુળ્હસ્સ અગિલાનસ્સ ધમ્મં દેસેસ્સામીતિ સિક્ખાકરણીયા**”તિ.

ન ઉપાહનારુળ્હસ્સ અગિલાનસ્સ ધમ્મો દેસેતબ્બો. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ અક્કન્તસ્સ વા પટિમુક્કસ્સ વા ઓમુક્કસ્સ વા અગિલાનસ્સ ધમ્મં દેસેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ…પે॰… આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

દુતિયસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬૪૦. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ યાનગતસ્સ ધમ્મં દેસેન્તિ…પે॰….

“**ન યાનગતસ્સ અગિલાનસ્સ ધમ્મં દેસેસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**”તિ.

યાનં નામ વય્હં રથો સકટં સન્દમાનિકા સિવિકા પાટઙ્કી.

ન યાનગતસ્સ અગિલાનસ્સ ધમ્મો દેસેતબ્બો. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ યાનગતસ્સ અગિલાનસ્સ ધમ્મં દેસેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ…પે॰… આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

તતિયસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬૪૧. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ સયનગતસ્સ ધમ્મં દેસેન્તિ…પે॰….

“**ન સયનગતસ્સ અગિલાનસ્સ ધમ્મં દેસેસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**”તિ.

ન સયનગતસ્સ અગિલાનસ્સ ધમ્મો દેસેતબ્બો. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ અન્તમસો છમાયમ્પિ નિપન્નસ્સ સયનગતસ્સ અગિલાનસ્સ ધમ્મં દેસેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ…પે॰… આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

ચતુત્થસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬૪૨. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ પલ્લત્થિકાય નિસિન્નસ્સ ધમ્મં દેસેન્તિ…પે॰….

‘‘**ન પલ્લત્થિકાય નિસિન્નસ્સ અગિલાનસ્સ ધમ્મં દેસેસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**’’તિ.

ન પલ્લત્થિકાય નિસિન્નસ્સ અગિલાનસ્સ ધમ્મો દેસેતબ્બો. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ હત્થપલ્લત્થિકાય વા દુસ્સપલ્લત્થિકાય વા નિસિન્નસ્સ અગિલાનસ્સ ધમ્મં દેસેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ…પે॰… આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

પઞ્ચમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬૪૩. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ વેઠિતસીસસ્સ ધમ્મં દેસેન્તિ…પે॰….

‘‘**ન વેઠિતસીસસ્સ અગિલાનસ્સ ધમ્મં દેસેસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**’’તિ.

વેઠિતસીસો નામ કેસન્તં ન દસ્સાપેત્વા વેઠિતો હોતિ.

ન વેઠિતસીસસ્સ અગિલાનસ્સ ધમ્મો દેસેતબ્બો. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ વેઠિતસીસસ્સ અગિલાનસ્સ ધમ્મં દેસેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ, અસ્સતિયા, અજાનન્તસ્સ, ગિલાનસ્સ, કેસન્તં વિવરાપેત્વા દેસેતિ, આપદાસુ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

છટ્ઠસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬૪૪. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ઓગુણ્ઠિતસીસસ્સ ધમ્મં દેસેન્તિ…પે॰….

‘‘**ન ઓગુણ્ઠિતસીસસ્સ અગિલાનસ્સ ધમ્મં દેસેસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**’’તિ.

ઓગુણ્ઠિતસીસો નામ સસીસં પારુતો વુચ્ચતિ.

ન ઓગુણ્ઠિતસીસસ્સ અગિલાનસ્સ ધમ્મો દેસેતબ્બો. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ ઓગુણ્ઠિતસીસસ્સ અગિલાનસ્સ ધમ્મં દેસેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ, અસ્સતિયા, અજાનન્તસ્સ, ગિલાનસ્સ, સીસં વિવરાપેત્વા દેસેતિ, આપદાસુ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

સત્તમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬૪૫. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ છમાય નિસીદિત્વા આસને નિસિન્નસ્સ ધમ્મં દેસેન્તિ…પે॰….

''ન છમાયં નિસીદિત્વા આસને નિસિન્નસ્સ અગિલાનસ્સ ધમ્મં દેસેસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા''તિ.

ન છમાયં નિસીદિત્વા [નિસિન્નેન (અટ્ઠકથા)] આસને નિસિન્નસ્સ અગિલાનસ્સ ધમ્મો દેસેતબ્બો. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ છમાયં નિસીદિત્વા આસને નિસિન્નસ્સ અગિલાનસ્સ ધમ્મં દેસેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ…પે॰… આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

અટ્ઠમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬૪૬. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ નીચે આસને નિસીદિત્વા ઉચ્ચે આસને નિસિન્નસ્સ ધમ્મં દેસેન્તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ નીચે આસને નિસીદિત્વા ઉચ્ચે આસને નિસિન્નસ્સ ધમ્મં દેસેસ્સન્તી''તિ…પે॰… સચ્ચં કિર તુમ્હે, ભિક્ખવે, નીચે આસને નિસીદિત્વા ઉચ્ચે આસને નિસિન્નસ્સ ધમ્મં દેસેથાતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ તુમ્હે, મોઘપુરિસા, નીચે આસને નિસીદિત્વા ઉચ્ચે આસને નિસિન્નસ્સ ધમ્મં દેસેસ્સથ! નેતં, મોઘપુરિસા, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… વિગરહિત્વા…પે॰… ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ –

૬૪૭. ''ભૂતપુબ્બં , ભિક્ખવે, બારાણસિયં અઞ્ઞતરસ્સ છપકસ્સ [છવકસ્સ (સ્યા॰)] પજાપતિ ગબ્ભિની અહોસિ. અથ ખો, ભિક્ખવે, સા છપકી તં છપકં એતદવોચ – 'ગબ્ભિનીમ્હિ, અય્યપુત્ત! ઇચ્છામિ અમ્બં ખાદિતુ'ન્તિ. 'નત્થિ અમ્બં [અમ્બો (સ્યા॰)], અકાલો અમ્બસ્સા'તિ. 'સચે ન લભિસ્સામિ મરિસ્સામી'તિ. તેન ખો પન સમયેન, રઞ્ઞો અમ્બો ધુવફલો હોતિ. અથ ખો, ભિક્ખવે, સો છપકો યેન સો અમ્બો તેનુપસઙ્કમિ; ઉપસઙ્કમિત્વા તં અમ્બં અભિરુહિત્વા નિલીનો અચ્છિ . અથ ખો, ભિક્ખવે, રાજા પુરોહિતેન બ્રાહ્મણેન સદ્ધિં યેન સો અમ્બો તેનુપસઙ્કમિ; ઉપસઙ્કમિત્વા ઉચ્ચે આસને નિસીદિત્વા મન્તં પરિયાપુણાતિ . અથ ખો, ભિક્ખવે , તસ્સ છપકસ્સ એતદહોસિ – 'યાવ અધમ્મિકો અયં રાજા, યત્ર હિ નામ ઉચ્ચે આસને નિસીદિત્વા મન્તં પરિયાપુણિસ્સતિ. અયઞ્ચ બ્રાહ્મણો અધમ્મિકો, યત્ર હિ નામ નીચે આસને નિસીદિત્વા ઉચ્ચે આસને નિસિન્નસ્સ મન્તં વાચેસ્સતિ. અહઞ્ચમ્હિ અધમ્મિકો, યોહં ઇત્થિયા કારણા રઞ્ઞો અમ્બં અવહરામિ. સબ્બમિદં ચરિમં કત'ન્તિ તત્થેવ પરિપતિ.

[ઇમા ગાથાયો જા॰ ૧.૪.૩૩-૩૫ જાતકે અઞ્ઞથા દિસ્સન્તિ] ''ઉભો અત્થં ન જાનન્તિ, ઉભો ધમ્મં ન પસ્સરે;
યો ચાયં મન્તં વાચેતિ, યો ચાધમ્મેનધીયતિ.

''સાલીનં ઓદનો ભુત્તો, સુચિમંસૂપસેચનો;
તસ્મા ધમ્મે ન વત્તામિ, ધમ્મો અરિયેભિ વણ્ણિતો.

''ધિરત્થુ તં ધનલાભં, યસલાભઞ્ચ બ્રાહ્મણ;

યા વુત્તિ વિનિપાતેન, અધમ્મચરણેન વા.

‘‘પરિબ્બજ મહાબ્રહ્મે, પચન્તઞ્ઞેપિ પાણિનો;
મા ત્વં અધમ્મો આચરિતો, અસ્મા કુમ્ભમિવાભિદા’’તિ.

‘‘તદાપિ મે, ભિક્ખવે, અમનાપા નીચે આસને નિસીદિત્વા ઉચ્ચે આસને નિસિન્નસ્સ મન્તં વાચેતું, કિમઙ્ગ પન એતરહિ ન અમનાપા ભવિસ્સતિ નીચે આસને નિસીદિત્વા ઉચ્ચે આસને નિસિન્નસ્સ ધમ્મં દેસેતું. નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

‘‘ન નીચે આસને નિસીદિત્વા ઉચ્ચે આસને નિસિન્નસ્સ અગિલાનસ્સ ધમ્મં દેસેસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા’’તિ.

ન નીચે આસને નિસીદિત્વા ઉચ્ચે આસને નિસિન્નસ્સ અગિલાનસ્સ ધમ્મો દેસેતબ્બો. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ નીચે આસને નિસીદિત્વા ઉચ્ચે આસને નિસિન્નસ્સ અગિલાનસ્સ ધમ્મં દેસેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ…પે॰… આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

નવમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬૪૮. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ઠિતા નિસિન્નસ્સ ધમ્મં દેસેન્તિ…પે॰….

‘‘ન ઠિતો નિસિન્નસ્સ અગિલાનસ્સ ધમ્મં દેસેસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા’’તિ.

ન ઠિતેન નિસિન્નસ્સ અગિલાનસ્સ ધમ્મો દેસેતબ્બો. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ ઠિતો નિસિન્નસ્સ અગિલાનસ્સ ધમ્મં દેસેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ…પે॰… આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

દસમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬૪૯. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ પચ્છતો ગચ્છન્તા પુરતો ગચ્છન્તસ્સ ધમ્મં દેસેન્તિ…પે॰….

‘‘ન પચ્છતો ગચ્છન્તો પુરતો ગચ્છન્તસ્સ અગિલાનસ્સ ધમ્મં દેસેસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા’’તિ.

ન પચ્છતો ગચ્છન્તેન પુરતો ગચ્છન્તસ્સ અગિલાનસ્સ ધમ્મો દેસેતબ્બો. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ પચ્છતો ગચ્છન્તો પુરતો ગચ્છન્તસ્સ અગિલાનસ્સ ધમ્મં દેસેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ…પે॰… આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

એકાદસમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬૫૦. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ઉપ્પથેન ગચ્છન્તા પથેન ગચ્છન્તસ્સ ધમ્મં દેસેન્તિ…પે॰….

''**ન ઉપ્પથેન ગચ્છન્તો પથેન ગચ્છન્તસ્સ અગિલાનસ્સ ધમ્મં દેસેસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**''તિ.

ન ઉપ્પથેન ગચ્છન્તેન પથેન ગચ્છન્તસ્સ અગિલાનસ્સ ધમ્મો દેસેતબ્બો. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ ઉપ્પથેન ગચ્છન્તો પથેન ગચ્છન્તસ્સ અગિલાનસ્સ ધમ્મં દેસેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ…પે॰… આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

દ્વાદસમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬૫૧. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ઠિતા ઉચ્ચારમ્પિ પસ્સાવમ્પિ કરોન્તિ…પે॰….

''**ન ઠિતો અગિલાનો ઉચ્ચારં વા પસ્સાવં વા કરિસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**''તિ.

ન ઠિતેન અગિલાનેન ઉચ્ચારો વા પસ્સાવો વા કાતબ્બો. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ ઠિતો અગિલાનો ઉચ્ચારં વા પસ્સાવં વા કરોતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ…પે॰… આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

તેરસમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬૫૨. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ હરિતે ઉચ્ચારમ્પિ પસ્સાવમ્પિ ખેળમ્પિ કરોન્તિ…પે॰….

''**ન હરિતે અગિલાનો ઉચ્ચારં વા પસ્સાવં વા ખેળં વા કરિસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**''તિ.

ન હરિતે અગિલાનેન ઉચ્ચારો વા પસ્સાવો વા ખેળો વા કાતબ્બો. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ હરિતે અગિલાનો ઉચ્ચારં વા પસ્સાવં વા ખેળં વા કરોતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ, અસ્સતિયા, અજાનન્તસ્સ, ગિલાનસ્સ, અપ્પહરિતે કતો હરિતં ઓત્થરતિ, આપદાસુ, ઉમ્મત્તકસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

ચુદ્દસમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬૫૩. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ઉદકે ઉચ્ચારમ્પિ પસ્સાવમ્પિ ખેળમ્પિ કરોન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ સમણા સક્યપુત્તિયા ઉદકે ઉચ્ચારમ્પિ પસ્સાવમ્પિ ખેળમ્પિ કરિસ્સન્તિ, સેય્યથાપિ ગિહી કામભોગિનો''તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યે તે ભિક્ખૂ

અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ઉદકે ઉચ્ચારમ્પિ પસ્સાવમ્પિ ખેળમ્પિ કરિસ્સન્તી’’તિ…પે॰… સચ્ચં કિર તુમ્હે, ભિક્ખવે, ઉદકે ઉચ્ચારમ્પિ પસ્સાવમ્પિ ખેળમ્પિ કરોથાતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ તુમ્હે, મોઘપુરિસા, ઉદકે ઉચ્ચારમ્પિ પસ્સાવમ્પિ ખેળમ્પિ કરિસ્સથ! નેતં, મોઘપુરિસા, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

‘‘**ન ઉદકે ઉચ્ચારં વા પસ્સાવં વા ખેળં વા કરિસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**’’તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખૂનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૬૫૪. તેન ખો પન સમયેન ગિલાના ભિક્ખૂ ઉદકે ઉચ્ચારમ્પિ પસ્સાવમ્પિ ખેળમ્પિ કાતું કુક્કુચ્ચાયન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ગિલાનેન ભિક્ખુના ઉદકે ઉચ્ચારમ્પિ પસ્સાવમ્પિ ખેળમ્પિ કાતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસેય્યાથ –

‘‘**ન ઉદકે અગિલાનો ઉચ્ચારં વા પસ્સાવં વા ખેળં વા કરિસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**’’તિ.

ન ઉદકે અગિલાનેન ઉચ્ચારો વા પસ્સાવો વા ખેળો વા કાતબ્બો. યો અનાદરિયં પટિચ્ચ ઉદકે અગિલાનો ઉચ્ચારં વા પસ્સાવં વા ખેળં વા કરોતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ, અસ્સતિયા, અજાનન્તસ્સ, ગિલાનસ્સ, થલે કતો ઉદકં ઓત્થરતિ, આપદાસુ, ઉમ્મત્તકસ્સ, ખિત્તચિત્તસ્સ, વેદનાટ્ટસ્સ, આદિકમ્મિકસ્સાતિ.

પન્નરસમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

પાદુકવગ્ગો સત્તમો.

ઉદ્દિટ્ઠા ખો, આયસ્મન્તો, સેખિયા ધમ્મા. તત્થાયસ્મન્તે પુચ્છામિ – ‘‘કચ્ચિત્થ પરિસુદ્ધા’’? દુતિયમ્પિ પુચ્છામિ – ‘‘કચ્ચિત્થ પરિસુદ્ધા’’? તતિયમ્પિ પુચ્છામિ – ‘‘કચ્ચિત્થ પરિસુદ્ધા’’? પરિસુદ્ધેત્થાયસ્મન્તો, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામીતિ.

સેખિયા નિટ્ઠિતા.

સેખિયકણ્ડં નિટ્ઠિતં.

૮. અધિકરણસમથા

ઇમે ખો પનાયસ્મન્તો સત્ત અધિકરણસમથા

ધમ્મા ઉદ્દેસં આગચ્છન્તિ.

૬૫૫. ઉપ્પન્નુપ્પન્નાનં અધિકરણાનં સમથાય વૂપસમાય સમ્મુખાવિનયો દાતબ્બો, સતિવિનયો દાતબ્બો, અમૂળ્હવિનયો દાતબ્બો, પટિઞ્ઞાય કારેતબ્બં, યેભુય્યસિકા, તસ્સપાપિયસિકા, તિણવત્થારકોતિ.

ઉદ્દિટ્ઠા ખો, આયસ્મન્તો, સત્ત અધિકરણસમથા ધમ્મા. તત્થાયસ્મન્તે પુચ્છામિ – ‘‘કચ્ચિત્થ પરિસુદ્ધા’’? દુતિયમ્પિ પુચ્છામિ – ‘‘કચ્ચિત્થ પરિસુદ્ધા’’? તતિયમ્પિ પુચ્છામિ – ‘‘કચ્ચિત્થ પરિસુદ્ધા’’? પરિસુદ્ધેત્થાયસ્મન્તો, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામીતિ.

અધિકરણસમથા નિટ્ઠિતા.

ઉદ્દિટ્ઠં ખો, આયસ્મન્તો, નિદાનં; ઉદ્દિટ્ઠા ચત્તારો પારાજિકા ધમ્મા; ઉદ્દિટ્ઠા તેરસ સઙ્ઘાદિસેસા ધમ્મા; ઉદ્દિટ્ઠા દ્વે અનિયતા ધમ્મા; ઉદ્દિટ્ઠા તિંસ નિસ્સગ્ગિયા પાચિત્તિયા ધમ્મા; ઉદ્દિટ્ઠા દ્વેનવુતિ પાચિત્તિયા ધમ્મા; ઉદ્દિટ્ઠા ચત્તારો પાટિદેસનીયા ધમ્મા; ઉદ્દિટ્ઠા સેખિયા ધમ્મા; ઉદ્દિટ્ઠા સત્ત અધિકરણસમથા ધમ્મા. એત્તકં તસ્સ ભગવતો સુત્તાગતં સુત્તપરિયાપન્નં અન્વદ્ધમાસં ઉદ્દેસં આગચ્છતિ. તત્થ સબ્બેહેવ સમગ્ગેહિ સમ્મોદમાનેહિ અવિવદમાનેહિ સિક્ખિતબ્બન્તિ.

મહાવિભઙ્ગો નિટ્ઠિતો.

નમો તસ્સ ભગવતો અરહતો સમ્માસમ્બુદ્ધસ્સ

ભિક્ખુનીવિભઙ્ગો

૧. પારાજિકકણ્ડં (ભિક્ખુનીવિભઙ્ગો)

૧. પઠમપારાજિકં

૬૫૬. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન સાળ્હો મિગારનત્તા ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ વિહારં કત્તુકામો હોતિ. અથ ખો સાળ્હો મિગારનત્તા ભિક્ખુનિયો ઉપસઙ્કમિત્વા એતદવોચ – ‘‘ઇચ્છામહં, અય્યે, ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ વિહારં કાતું. દેથ મે નવકમ્મિકં ભિક્ખુનિ’’ન્તિ. તેન ખો પન સમયેન ચતસ્સો ભગિનિયો ભિક્ખુનીસુ પબ્બજિતા હોન્તિ – નન્દા, નન્દવતી, સુન્દરીનન્દા, થુલ્લનન્દાતિ. તાસુ સુન્દરીનન્દા ભિક્ખુની તરુણપબ્બજિતા અભિરૂપા હોતિ દસ્સનીયા પાસાદિકા પણ્ડિતા બ્યત્તા મેધાવિની દક્ખા અનલસા, તત્રુપાયાય વીમંસાય સમન્નાગતા, અલં કાતું અલં સંવિધાતું. અથ ખો ભિક્ખુનિસઙ્ઘો સુન્દરીનન્દં ભિક્ખુનિં સમ્મન્નિત્વા સાળ્હસ્સ મિગારનત્તુનો નવકમ્મિકં અદાસિ. તેન ખો પન સમયેન સુન્દરીનન્દા ભિક્ખુની સાળ્હસ્સ મિગારનત્તુનો નિવેસનં અભિક્ખણં ગચ્છતિ – ‘‘વાસિં દેથ, પરસું [ફરસું (સ્યા॰ ક॰)] દેથ, કુઠારિં [કુધારિં (ક॰)] દેથ, કુદ્દાલં દેથ, નિખાદનં દેથા’’તિ. સાળ્હોપિ મિગારનત્તા ભિક્ખુનુપસ્સયં અભિક્ખણં ગચ્છતિ કતાકતં જાનિતું. તે અભિણ્હદસ્સનેન પટિબદ્ધચિત્તા અહેસું.

અથ ખો સાળ્હો મિગારનત્તા સુન્દરીનન્દં ભિક્ખુનિં દૂસેતું ઓકાસં અલભમાનો એતદેવત્થાય ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ ભત્તં અકાસિ. અથ ખો સાળ્હો મિગારનત્તા ભત્તગ્ગે આસનં પઞ્ઞપેન્તો – ‘‘એત્તકા ભિક્ખુનિયો અય્યાય સુન્દરીનન્દાય વુડ્ઢતરા’’તિ એકમન્તં આસનં પઞ્ઞપેસિ ‘‘એત્તકા નવકતરા’’તિ – એકમન્તં આસનં પઞ્ઞપેસિ. પટિચ્છન્ને ઓકાસે નિકૂટે સુન્દરીનન્દાય ભિક્ખુનિયા આસનં પઞ્ઞપેસિ, યથા થેરા ભિક્ખુનિયો જાનેય્યું – ‘‘નવકાનં ભિક્ખુનીનં સન્તિકે નિસિન્ના’’તિ; નવકાપિ ભિક્ખુનિયો જાનેય્યું – ‘‘થેરાનં ભિક્ખુનીનં સન્તિકે નિસિન્ના’’તિ. અથ ખો સાળ્હો મિગારનત્તા ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ કાલં આરોચાપેસિ – ‘‘કાલો, અય્યે, નિટ્ઠિતં ભત્ત’’ન્તિ. સુન્દરીનન્દા ભિક્ખુની સલ્લક્ખેત્વા – ‘‘ન બહુકતો સાળ્હો મિગારનત્તા ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ ભત્તં અકાસિ; મં સો દૂસેતુકામો. સચાહં ગમિસ્સામિ વિસ્સરો મે ભવિસ્સતી’’તિ, અન્તેવાસિનિં ભિક્ખુનિં આણાપેસિ – ‘‘ગચ્છ મે પિણ્ડપાતં નીહર. યો ચે મં પુચ્છતિ, ‘ગિલાના’તિ પટિવેદેહી’’તિ. ‘‘એવં, અય્યે’’તિ ખો સા ભિક્ખુની સુન્દરીનન્દાય ભિક્ખુનિયા પચ્ચસ્સોસિ.

તેન ખો પન સમયેન સાળ્હો મિગારનત્તા બહિદ્વારકોટ્ઠકે ઠિતો હોતિ સુન્દરીનન્દં ભિક્ખુનિં પટિપુચ્છન્તો – ‘‘કહં, અય્યે, અય્યા સુન્દરીનન્દા? કહં, અય્યે, અય્યા સુન્દરીનન્દા’’તિ? એવં વુત્તે સુન્દરીનન્દાય ભિક્ખુનિયા અન્તેવાસિની ભિક્ખુની સાળ્હં મિગારનત્તારં એતદવોચ – ‘‘ગિલાનાવુસો; પિણ્ડપાતં નીહરિસ્સામી’’તિ. અથ ખો સાળ્હો મિગારનત્તા – ‘‘યમ્પાહં અત્થાય [યંપાહં (સ્યા॰)] ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ ભત્તં અકાસિં અય્યાય સુન્દરીનન્દાય કારણા’’તિ મનુસ્સે આણાપેત્વા – ‘‘ભિક્ખુનિસઙ્ઘં ભત્તેન પરિવિસથા’’તિ વત્વા યેન ભિક્ખુનુપસ્સયો તેનુપસઙ્કમિ. તેન ખો પન સમયેન સુન્દરીનન્દા ભિક્ખુની બહારામકોટ્ઠકે ઠિતા હોતિ સાળ્હં મિગારનત્તારં પતિમાનેન્તી. અદ્દસા ખો સુન્દરીનન્દા ભિક્ખુની સાળ્હં મિગારનત્તારં દૂરતોવ આગચ્છન્તં. દિસ્વાન ઉપસ્સયં પવિસિત્વા સસીસં પારુપિત્વા મઞ્ચકે નિપજ્જિ. અથ ખો સાળ્હો મિગારનત્તા યેન સુન્દરીનન્દા ભિક્ખુની તેનુપસઙ્કમિ; ઉપસઙ્કમિત્વા સુન્દરીનન્દં ભિક્ખુનિં એતદવોચ – ‘‘કિં તે, અય્યે, અફાસુ, કિસ્સ નિપન્નાસી’’તિ? ‘‘એવઞ્હેતં, આવુસો, હોતિ યા

અનિચ્છન્તં ઇચ્છતી''તિ. ''ક્યાહં તં, અય્યે , ન ઇચ્છિસ્સામિ? અપિ ચાહં ઓકાસં ન લભામિ તં દૂસેતુ''ન્તિ. અવસ્સુતો અવસ્સુતાય સુન્દરીનન્દાય ભિક્ખુનિયા કાયસંસગ્ગં સમાપજ્જિ.

તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરા ભિક્ખુની જરાદુબ્બલા ચરણગિલાના સુન્દરીનન્દાય ભિક્ખુનિયા અવિદૂરે નિપન્ના હોતિ. અદ્દસા ખો સા ભિક્ખુની સાળ્હં મિગારનત્તારં અવસ્સુતં અવસ્સુતાય સુન્દરીનન્દાય ભિક્ખુનિયા કાયસંસગ્ગં સમાપજ્જન્તં. દિસ્વાન ઉજ્ઝાયતિ ખિય્યતિ વિપાચેતિ – ''કથઞ્હિ નામ અય્યા સુન્દરીનન્દા અવસ્સુતા અવસ્સુતસ્સ પુરિસપુગ્ગલસ્સ કાયસંસગ્ગં સાદિયિસ્સતી''તિ ! અથ ખો સા ભિક્ખુની ભિક્ખુનીનં એતમત્થં આરોચેસિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા સન્તુટ્ઠા લજ્જિનિયો કુક્કુચ્ચિકા સિક્ખાકામા તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ અય્યા સુન્દરીનન્દા અવસ્સુતા અવસ્સુતસ્સ પુરિસપુગ્ગલસ્સ કાયસંસગ્ગં સાદિયિસ્સતી''તિ! અથ ખો તા ભિક્ખુનિયો ભિક્ખૂનં એતમત્થં આરોચેસું. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા સન્તુટ્ઠા લજ્જિનો કુક્કુચ્ચકા સિક્ખાકામા તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ સુન્દરીનન્દા ભિક્ખુની અવસ્સુતા અવસ્સુતસ્સ પુરિસપુગ્ગલસ્સ કાયસંસગ્ગં સાદિયિસ્સતી''તિ!

અથ ખો તે ભિક્ખૂ સુન્દરીનન્દં ભિક્ખુનિં અનેકપરિયાયેન વિગરહિત્વા ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ભિક્ખુસઙ્ઘં સન્નિપાતાપેત્વા ભિક્ખૂ પટિપુચ્છિ – ''સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, સુન્દરીનન્દા ભિક્ખુની અવસ્સુતા અવસ્સુતસ્સ પુરિસપુગ્ગલસ્સ કાયસંસગ્ગં સાદિયતી''તિ [સાદિયીતિ (ક॰)]? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા – ''અનનુચ્છવિકં, ભિક્ખવે, સુન્દરીનન્દાય ભિક્ખુનિયા અનનુલોમિકં અપ્પતિરૂપં અસ્સામણકં અકપ્પિયં અકરણીયં. કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, સુન્દરીનન્દા ભિક્ખુની અવસ્સુતા અવસ્સુતસ્સ પુરિસપુગ્ગલસ્સ કાયસંસગ્ગં સાદિયિસ્સતિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય પસન્નાનં વા ભિય્યોભાવાય. અથ ખ્વેતં, ભિક્ખવે , અપ્પસન્નાનઞ્ચેવ અપ્પસાદાય પસન્નાનઞ્ચ એકચ્ચાનં અઞ્ઞથત્તાયા''તિ. અથ ખો ભગવા સુન્દરીનન્દં ભિક્ખુનિં અનેકપરિયાયેન વિગરહિત્વા દુબ્ભરતાય દુપ્પોસતાય મહિચ્છતાય અસન્તુટ્ઠિતાય [અસન્તુટ્ઠતાય (સ્યા॰), અસન્તુટ્ઠિયા (ક॰)] સઙ્ગણિકાય કોસજ્જસ્સ અવણ્ણં ભાસિત્વા, અનેકપરિયાયેન સુભરતાય સુપોસતાય અપ્પિચ્છસ્સ સન્તુટ્ઠસ્સ [સન્તુટ્ઠિયા (ક॰)] સલ્લેખસ્સ ધુતસ્સ પાસાદિકસ્સ અપચયસ્સ વીરિયારમ્ભસ્સ વણ્ણં ભાસિત્વા, ભિક્ખૂનં તદનુચ્છવિકં તદનુલોમિકં ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''તેન હિ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનીનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞપેસ્સામિ દસ અત્થવસે પટિચ્ચ – સઙ્ઘસુટ્ઠુતાય, સઙ્ઘફાસુતાય, દુમ્મઙ્કૂનં ભિક્ખુનીનં નિગ્ગહાય , પેસલાનં ભિક્ખુનીનં ફાસુવિહારાય, દિટ્ઠધમ્મિકાનં આસવાનં સંવરાય, સમ્પરાયિકાનં આસવાનં પટિઘાતાય, અપ્પસન્નાનં પસાદાય, પસન્નાનં ભિય્યોભાવાય, સદ્ધમ્મટ્ઠિતિયા વિનયાનુગ્ગહાય. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૬૫૭. ''**યા પન ભિક્ખુની અવસ્સુતા અવસ્સુતસ્સ પુરિસપુગ્ગલસ્સ અધક્ખકં ઉબ્ભજાણુમણ્ડલં આમસનં વા પરામસનં વા ગહણં વા છુપનં વા પટિપીળનં વા સાદિયેય્ય, અયમ્પિ પારાજિકા હોતિ અસંવાસા ઉબ્ભજાણુમણ્ડલિકા**''તિ.

૬૫૮. **યા પના**તિ યા યાદિસા યથાયુત્તા યથાજચ્ચા યથાનામા યથાગોત્તા યથાસીલા યથાવિહારિની યથાગોચરા થેરા વા નવા વા મજ્ઝિમા વા, એસા વુચ્ચતિ યા પનાતિ.

ભિક્ખુનીતિ ભિક્ખિકાતિ ભિક્ખુની; ભિક્ખાચરિયં અજ્ઝુપગતાતિ ભિક્ખુની; ભિન્નપટધરાતિ ભિક્ખુની ; સમઞ્ઞાય ભિક્ખુની; પટિઞ્ઞાય ભિક્ખુની; એહિ ભિક્ખુનીતિ ભિક્ખુની; તીહિ સરણગમનેહિ ઉપસમ્પન્નાતિ ભિક્ખુની; ભદ્રા ભિક્ખુની; સારા ભિક્ખુની; સેખા ભિક્ખુની; અસેખા ભિક્ખુની; સમગ્ગેન ઉભતોસઙ્ઘેન ઞત્તિચતુત્થેન કમ્મેન અકુપ્પેન ઠાનારહેન ઉપસમ્પન્નાતિ ભિક્ખુની. તત્ર યાયં ભિક્ખુની સમગ્ગેન ઉભતોસઙ્ઘેન ઞત્તિચતુત્થેન કમ્મેન અકુપ્પેન ઠાનારહેન ઉપસમ્પન્ના, અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

અવસ્સુતા નામ સારત્તા અપેક્ખવતી પટિબદ્ધચિત્તા.

અવસ્સુતો નામ સારત્તો અપેક્ખવા પટિબદ્ધચિત્તો.

પુરિસપુગ્ગલો નામ મનુસ્સપુરિસો ન યક્ખો ન પેતો ન તિરચ્છાનગતો વિઞ્ઞૂ પટિબલો કાયસંસગ્ગં સમાપજ્જિતું.

અધક્ખકન્તિ હેટ્ઠક્ખકં.

ઉબ્ભજાણુમણ્ડલન્તિ ઉપરિજાણુમણ્ડલં.

આમસનં નામ આમટ્ઠમત્તં.

પરામસનં નામ ઇતોચિતો ચ સઞ્ચોપનં.

ગહણં નામ ગહિતમત્તં.

છુપનં નામ ફુટ્ઠમત્તં.

પટિપીળનં વા સાદિયેય્યાતિ અઙ્ગં ગહેત્વા નિપ્પીળનં સાદિયતિ.

અયમ્પીતિ પુરિમાયો ઉપાદાય વુચ્ચતિ.

પારાજિકા હોતીતિ સેય્યથાપિ નામ પુરિસો સીસચ્છિન્નો અભબ્બો તેન સરીરબન્ધનેન જીવિતું, એવમેવ ભિક્ખુની અવસ્સુતા અવસ્સુતસ્સ પુરિસપુગ્ગલસ્સ અધક્ખકં ઉબ્ભજાણુમણ્ડલં આમસનં વા પરામસનં વા ગહણં વા છુપનં વા પટિપીળનં વા સાદિયન્તી અસ્સમણી હોતિ અસક્યધીતા. તેન વુચ્ચતિ પારાજિકા હોતીતિ.

અસંવાસાતિ સંવાસો નામ એકકમ્મં એકુદ્દેસો સમસિક્ખતા, એસો સંવાસો નામ. સો તાય સદ્ધિં નત્થિ, તેન વુચ્ચતિ અસંવાસાતિ.

૬૫૯. ઉભતોઅવસ્સુતે અધક્ખકં ઉબ્ભજાણુમણ્ડલં કાયેન કાયં આમસતિ, આપત્તિ પારાજિકસ્સ. કાયેન કાયપટિબદ્ધં આમસતિ, આપત્તિ થુલ્લચ્ચયસ્સ. કાયપટિબદ્ધેન કાયં આમસતિ, આપત્તિ થુલ્લચ્ચયસ્સ. કાયપટિબદ્ધેન કાયપટિબદ્ધં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

નિસ્સગ્ગિયેન કાયં આમસતિ , આપત્તિ દુક્કટસ્સ. નિસ્સગ્ગિયેન કાયપટિબદ્ધં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. નિસ્સગ્ગિયેન નિસ્સગ્ગિયં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

ઉબ્ભક્ખકં અધોજાણુમણ્ડલં કાયેન કાયં આમસતિ, આપત્તિ થુલ્લચ્ચયસ્સ. કાયેન કાયપટિબદ્ધં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. કાયપટિબદ્ધેન કાયં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. કાયપટિબદ્ધેન કાયપટિબદ્ધં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

નિસ્સગ્ગિયેન કાયં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. નિસ્સગ્ગિયેન કાયપટિબદ્ધં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. નિસ્સગ્ગિયેન નિસ્સગ્ગિયં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૬૬૦. એકતોઅવસ્સુતે અધક્ખકં ઉબ્ભજાણુમણ્ડલં કાયેન કાયં આમસતિ , આપત્તિ થુલ્લચ્ચયસ્સ. કાયેન કાયપટિબદ્ધં આમસતિ , આપત્તિ દુક્કટસ્સ. કાયપટિબદ્ધેન કાયં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. કાયપટિબદ્ધેન કાયપટિબદ્ધં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

નિસ્સગ્ગિયેન કાયં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. નિસ્સગ્ગિયેન કાયપટિબદ્ધં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. નિસ્સગ્ગિયેન નિસ્સગ્ગિયં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

ઉબ્ભક્ખકં અધોજાણુમણ્ડલં કાયેન કાયં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. કાયેન કાયપટિબદ્ધં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. કાયપટિબદ્ધેન કાયં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. કાયપટિબદ્ધેન કાયપટિબદ્ધં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

નિસ્સગ્ગિયેન કાયં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. નિસ્સગ્ગિયેન કાયપટિબદ્ધં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. નિસ્સગ્ગિયેન નિસ્સગ્ગિયં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૬૬૧. ઉભતોઅવસ્સુતે યક્ખસ્સ વા પેતસ્સ વા પણ્ડકસ્સ વા તિરચ્છાનગતમનુસ્સવિગ્ગહસ્સ વા અધક્ખકં ઉબ્ભજાણુમણ્ડલં કાયેન કાયં આમસતિ, આપત્તિ થુલ્લચ્ચયસ્સ. કાયેન કાયપટિબદ્ધં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. કાયપટિબદ્ધેન કાયં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. કાયપટિબદ્ધેન કાયપટિબદ્ધં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

નિસ્સગ્ગિયેન કાયં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. નિસ્સગ્ગિયેન કાયપટિબદ્ધં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. નિસ્સગ્ગિયેન નિસ્સગ્ગિયં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

ઉબ્ભક્ખકં અધોજાણુમણ્ડલં કાયેન કાયં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. કાયેન કાયપટિબદ્ધં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. કાયપટિબદ્ધેન કાયં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. કાયપટિબદ્ધેન કાયપટિબદ્ધં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

નિસ્સગ્ગિયેન કાયં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. નિસ્સગ્ગિયેન કાયપટિબદ્ધં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. નિસ્સગ્ગિયેન નિસ્સગ્ગિયં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૬૬૨. એકતોઅવસ્સુતે અધક્ખકં ઉબ્ભજાણુમણ્ડલં કાયેન કાયં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. કાયેન કાયપટિબદ્ધં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. કાયપટિબદ્ધેન કાયં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. કાયપટિબદ્ધેન કાયપટિબદ્ધં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

નિસ્સગ્ગિયેન કાયં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. નિસ્સગ્ગિયેન કાયપટિબદ્ધં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. નિસ્સગ્ગિયેન નિસ્સગ્ગિયં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

ઉબ્ભક્ખકં અધોજાણુમણ્ડલં કાયેન કાયં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. કાયેન કાયપટિબદ્ધં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. કાયપટિબદ્ધેન કાયં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. કાયપટિબદ્ધેન કાયપટિબદ્ધં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

નિસ્સગ્ગિયેન કાયં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. નિસ્સગ્ગિયેન કાયપટિબદ્ધં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. નિસ્સગ્ગિયેન નિસ્સગ્ગિયં આમસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૬૬૩. અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ, અસ્સતિયા, અજાનન્તિયા, અસાદિયન્તિયા, ઉમ્મત્તિકાય, ખિત્તચિત્તાય, વેદનાટ્ટાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

પઠમપારાજિકં સમત્તં [ભિક્ખુનિવિભઙ્ગે સિક્ખાપદગણના ભિક્ખૂહિ અસાધારણવસેન પકાસિતાતિ વેદિતબ્બા].

૨. દુતિયપારાજિકં

૬૬૪. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન સુન્દરીનન્દા ભિક્ખુની સાળ્હેન મિગારનત્તુના ગબ્ભિની હોતિ . યાવ ગબ્ભો તરુણો અહોસિ તાવ છાદેસિ. પરિપક્કે ગબ્ભે વિબ્ભમિત્વા વિજાયિ. ભિક્ખુનિયો થુલ્લનન્દં ભિક્ખુનિં એતદવોચું – ‘‘સુન્દરીનન્દા ખો, અય્યે, અચિરવિબ્ભન્તા વિજાતા. કચ્ચિ નો સા ભિક્ખુનીયેવ સમાના ગબ્ભિની’’તિ? ‘‘એવં, અય્યે’’તિ. ‘‘કિસ્સ પન ત્વં, અય્યે, જાનં પારાજિકં ધમ્મં અજ્ઝાપન્નં ભિક્ખુનિં નેવત્તના પટિચોદેસિ ન ગણસ્સ આરોચેસી’’તિ? ‘‘યો એતિસ્સા અવણ્ણો મય્હેસો અવણ્ણો, યા એતિસ્સા અકિત્તિ મય્હેસા અકિત્તિ, યો એતિસ્સા અયસો મય્હેસો અયસો, યો એતિસ્સા અલાભો મય્હેસો અલાભો. ક્યાહં, અય્યે, અત્તનો અવણ્ણં અત્તનો અકિત્તિં અત્તનો અયસં અત્તનો અલાભં પરેસં આરોચેસ્સામી’’તિ? યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા…પે॰… તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ અય્યા થુલ્લનન્દા જાનં પારાજિકં ધમ્મં અજ્ઝાપન્નં ભિક્ખુનિં નેવત્તના પટિચોદેસ્સતિ ન ગણસ્સ આરોચેસ્સતી’’તિ! અથ ખો તા ભિક્ખુનિયો ભિક્ખૂનં એતમત્થં આરોચેસું. ભિક્ખૂ [યે તે ભિક્ખૂ…પે॰… (?)] ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ભિક્ખુસઙ્ઘં સન્નિપાતાપેત્વા ભિક્ખૂ પટિપુચ્છિ – ‘‘સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની જાનં પારાજિકં ધમ્મં અજ્ઝાપન્નં ભિક્ખુનિં નેવત્તના પટિચોદેતિ [પટિચોદેસિ… આરોચેસીતિ (ક॰)] ન ગણસ્સ આરોચેતી’’તિ [પટિચોદેસિ… આરોચેસીતિ (ક॰)]? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની જાનં પારાજિકં ધમ્મં અજ્ઝાપન્નં ભિક્ખુનિં નેવત્તના પટિચોદેસ્સતિ ન ગણસ્સ આરોચેસ્સતિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૬૬૫. **“યા પન ભિક્ખુની જાનં પારાજિકં ધમ્મં અજ્ઝાપન્નં ભિક્ખુનિં નેવત્તના પટિચોદેય્ય ન ગણસ્સ આરોચેય્ય, યદા ચ સા ઠિતા વા અસ્સ ચુતા વા નાસિતા વા અવસ્સટા વા, સા પચ્છા એવં વદેય્ય – ‘પુબ્બેવાહં, અય્યે, અઞ્ઞાસિં એતં ભિક્ખુનિં એવરૂપા ચ એવરૂપા ચ સા ભગિનીતિ , નો ચ ખો અત્તના પટિચોદેસ્સં ન ગણસ્સ આરોચેસ્સ’ન્તિ, અયમ્પિ પારાજિકા હોતિ અસંવાસા વજ્જપ્પટિચ્છાદિકા’’**તિ.

૬૬૬. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

જાનાતિ નામ સામં વા જાનાતિ, અઞ્ઞે વા તસ્સા આરોચેન્તિ, સા વા આરોચેતિ.

પારાજિકં ધમ્મં અજ્ઝાપન્નન્તિ અટ્ઠન્નં પારાજિકાનં અઞ્ઞતરં પારાજિકં અજ્ઝાપન્નં.

નેવત્તના પટિચોદેય્યાતિ ન સયં ચોદેય્ય.

ન ગણસ્સ આરોચેય્યાતિ ન અઞ્ઞાસં ભિક્ખુનીનં આરોચેય્ય.

યદા ચ સા ઠિતા વા અસ્સ ચુતા વાતિ **ઠિતા** નામ સલિઙ્ગે ઠિતા વુચ્ચતિ. **ચુતા** નામ કાલઙ્કતા વુચ્ચતિ. **નાસિતા** નામ સયં વા વિબ્ભન્તા હોતિ અઞ્ઞેહિ વા નાસિતા. **અવસ્સટા** નામ તિત્થાયતનં સઙ્કન્તા વુચ્ચતિ. સા પચ્છા એવં વદેય્ય – ‘‘પુબ્બેવાહં, અય્યે, અઞ્ઞાસિં એતં ભિક્ખુનિં એવરૂપા ચ એવરૂપા ચ સા ભગિની’’તિ.

નો ચ ખો અત્તના પટિચોદેસ્સન્તિ સયં વા ન ચોદેસ્સં.

ન ગણસ્સ આરોચેસ્સન્તિ ન અઞ્ઞાસં ભિક્ખુનીનં આરોચેસ્સં.

અયમ્પીતિ પુરિમાયો ઉપાદાય વુચ્ચતિ.

પારાજિકા હોતીતિ સેય્યથાપિ નામ પણ્ડુપલાસો બન્ધના પમુત્તો અભબ્બો હરિતત્થાય, એવમેવ ભિક્ખુની જાનં પારાજિકં ધમ્મં અજ્ઝાપન્નં ભિક્ખુનિં નેવત્તના પટિચોદેસ્સામિ ન ગણસ્સ આરોચેસ્સામીતિ ધુરં નિક્ખિત્તમત્તે અસ્સમણી હોતિ અસક્યધીતા. તેન વુચ્ચતિ પારાજિકા હોતીતિ.

અસંવાસાતિ **સંવાસો** નામ એકકમ્મં એકુદ્દેસો સમસિક્ખતા. એસો સંવાસો નામ. સો તાય સદ્ધિં નત્થિ. તેન વુચ્ચતિ અસંવાસાતિ.

૬૬૭. અનાપત્તિ ‘‘સઙ્ઘસ્સ ભણ્ડનં વા કલહો વા વિગ્ગહો વા વિવાદો વા ભવિસ્સતી’’તિ નારોચેતિ, ‘‘સઙ્ઘભેદો વા સઙ્ઘરાજિ વા ભવિસ્સતી’’તિ નારોચેતિ, ‘‘અયં કક્ખળા ફરુસા જીવિતન્તરાયં વા બ્રહ્મચરિયન્તરાયં વા કરિસ્સતી’’તિ નારોચેતિ, અઞ્ઞા પતિરૂપા ભિક્ખુનિયો અપસ્સન્તી નારોચેતિ, નચ્છાદેતુકામા નારોચેતિ, પઞ્ઞાયિસ્સતિ સકેન કમ્મેનાતિ નારોચેતિ, ઉમ્મત્તિકાય...પે॰... આદિકમ્મિકાયાતિ.

દુતિયપારાજિકં સમત્તં.

૩. તતિયપારાજિકં

૬૬૮. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની સમગ્ગેન સઙ્ઘેન ઉક્ખિત્તં અરિટ્ઠં ભિક્ખું ગદ્ધબાધિપુબ્બં અનુવત્તતિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા…પે॰… તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ અય્યા થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની સમગ્ગેન સઙ્ઘેન ઉક્ખિત્તં અરિટ્ઠં ભિક્ખું ગદ્ધબાધિપુબ્બં અનુવત્તિસ્સતી''તિ…પે॰… સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની સમગ્ગેન સઙ્ઘેન ઉક્ખિત્તં અરિટ્ઠં ભિક્ખું ગદ્ધબાધિપુબ્બં અનુવત્તતીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની સમગ્ગેન સઙ્ઘેન ઉક્ખિત્તં અરિટ્ઠં ભિક્ખું ગદ્ધબાધિપુબ્બં અનુવત્તિસ્સતિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૬૬૯. **''યા પન ભિક્ખુની સમગ્ગેન સઙ્ઘેન ઉક્ખિત્તં ભિક્ખું ધમ્મેન વિનયેન સત્થુસાસનેન અનાદરં અપ્પટિકારં અકતસહાયં તમનુવત્તેય્ય, સા ભિક્ખુની ભિક્ખુનીહિ એવમસ્સ વચનીયા – 'એસો ખો, અય્યે, ભિક્ખુ સમગ્ગેન સઙ્ઘેન ઉક્ખિત્તો ધમ્મેન વિનયેન સત્થુસાસનેન અનાદરો અપ્પટિકારો અકતસહાયો, માય્યે, એતં ભિક્ખું અનુવત્તી'તિ. એવઞ્ચ સા ભિક્ખુની ભિક્ખુનીહિ વુચ્ચમાના તથેવ પગ્ગણ્હેય્ય, સા ભિક્ખુની ભિક્ખુનીહિ યાવતતિયં સમનુભાસિતબ્બા તસ્સ પટિનિસ્સગ્ગાય. યાવતતિયં ચે સમનુભાસિયમાના તં પટિનિસ્સજ્જેય્ય, ઇચ્ચેતં કુસલં. નો ચે પટિનિસ્સજ્જેય્ય, અયમ્પિ પારાજિકા હોતિ અસંવાસા ઉક્ખિત્તાનુવત્તિકા''**તિ.

૬૭૦. **યા પના**તિ યા યાદિસા…પે॰… **ભિક્ખુની**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

સમગ્ગો નામ સઙ્ઘો સમાનસંવાસકો સમાનસીમાયં ઠિતો.

ઉક્ખિત્તો નામ આપત્તિયા અદસ્સને વા અપ્પટિકમ્મે વા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે વા [અદસ્સનેન વા અપ્પટિકમ્મેન વા અપ્પટિનિસ્સગ્ગેન વા (ક॰), અદસ્સને વા અપ્પટિકમ્મે વા પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે વા (?)] ઉક્ખિત્તો.

ધમ્મેન વિનયેનાતિ યેન ધમ્મેન યેન વિનયેન.

સત્થુસાસનેનાતિ જિનસાસનેન બુદ્ધસાસનેન.

અનાદરો નામ સઙ્ઘં વા ગણં વા પુગ્ગલં વા કમ્મં વા નાદિયતિ.

અપ્પટિકારો નામ ઉક્ખિત્તો અનોસારિતો.

અકતસહાયો નામ સમાનસંવાસકા ભિક્ખૂ વુચ્ચન્તિ સહાયા. સો તેહિ સદ્ધિં નત્થિ, તેન વુચ્ચતિ અકતસહાયોતિ.

તમનુવત્તેય્યાતિ યંદિટ્ઠિકો સો હોતિ યંખન્તિકો યંરુચિકો, સાપિ તંદિટ્ઠિકા હોતિ તંખન્તિકા તંરુચિકા.

સા ભિક્ખુનીતિ યા સા ઉક્ખિત્તાનુવત્તિકા ભિક્ખુની.

ભિક્ખુનીહીતિ અઞ્ઞાહિ ભિક્ખુનીહિ. યા પસ્સન્તિ યા સુણન્તિ તાહિ વત્તબ્બા – ‘‘એસો ખો, અય્યે, ભિક્ખુ સમગ્ગેન સઙ્ઘેન ઉક્ખિત્તો ધમ્મેન વિનયેન સત્થુસાસનેન અનાદરો અપ્પટિકારો અકતસહાયો. માય્યે, એતં ભિક્ખું અનુવત્તી’’તિ. દુતિયમ્પિ વત્તબ્બા. તતિયમ્પિ વત્તબ્બા. સચે પટિનિસ્સજ્જતિ, ઇચ્ચેતં કુસલં; નો ચે પટિનિસ્સજ્જતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. સુત્વા ન વદન્તિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. સા ભિક્ખુની સઙ્ઘમજ્ઝમ્પિ આકડ્ઢિત્વા વત્તબ્બા – ‘‘એસો ખો, અય્યે, ભિક્ખુ સમગ્ગેન સઙ્ઘેન ઉક્ખિત્તો ધમ્મેન વિનયેન સત્થુસાસનેન અનાદરો અપ્પટિકારો અકતસહાયો. માય્યે, એતં ભિક્ખું અનુવત્તી’’તિ. દુતિયમ્પિ વત્તબ્બા. તતિયમ્પિ વત્તબ્બા. સચે પટિનિસ્સજ્જતિ, ઇચ્ચેતં કુસલં. નો ચે પટિનિસ્સજ્જતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. સા ભિક્ખુની સમનુભાસિતબ્બા. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, સમનુભાસિતબ્બા. બ્યત્તાય ભિક્ખુનિયા પટિબલાય સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૬૭૧. ‘‘સુણાતુ મે, અય્યે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામા ભિક્ખુની સમગ્ગેન સઙ્ઘેન ઉક્ખિત્તં ભિક્ખું ધમ્મેન વિનયેન સત્થુસાસનેન અનાદરં અપ્પટિકારં અકતસહાયં તમનુવત્તતિ, સા તં વત્થું ન પટિનિસ્સજ્જતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઇત્થન્નામં ભિક્ખુનિં સમનુભાસેય્ય તસ્સ વત્થુસ્સ પટિનિસ્સગ્ગાય. એસા ઞત્તિ.

‘‘સુણાતુ મે, અય્યે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામા ભિક્ખુની સમગ્ગેન સઙ્ઘેન ઉક્ખિત્તં ભિક્ખું ધમ્મેન વિનયેન સત્થુસાસનેન અનાદરં અપ્પટિકારં અકતસહાયં તમનુવત્તતિ. સા તં વત્થું ન પટિનિસ્સજ્જતિ. સઙ્ઘો ઇત્થન્નામં ભિક્ખુનિં સમનુભાસતિ તસ્સ વત્થુસ્સ પટિનિસ્સગ્ગાય. યસ્સા અય્યાય ખમતિ ઇત્થન્નામાય ભિક્ખુનિયા સમનુભાસના તસ્સ વત્થુસ્સ પટિનિસ્સગ્ગાય, સા તુણ્હસ્સ; યસ્સા નક્ખમતિ, સા ભાસેય્ય.

‘‘દુતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ…પે॰… તતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ…પે॰….

‘‘સમનુભટ્ઠા સઙ્ઘેન ઇત્થન્નામા ભિક્ખુની તસ્સ વત્થુસ્સ પટિનિસ્સગ્ગાય. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી’’તિ.

ઞત્તિયા દુક્કટં, દ્વીહિ કમ્મવાચાહિ થુલ્લચ્ચયા, કમ્મવાચા પરિયોસાને આપત્તિ પારાજિકસ્સ.

અયમ્પીતિ પુરિમાયો ઉપાદાય વુચ્ચતિ.

પારાજિકા હોતીતિ સેય્યથાપિ નામ પુથુસિલા દ્વેધા ભિન્ના અપ્પટિસન્ધિકા હોતિ, એવમેવ ભિક્ખુની યાવતતિયં સમનુભાસનાય ન પટિનિસ્સજ્જન્તી અસ્સમણી હોતિ અસક્યધીતા. તેન વુચ્ચતિ પારાજિકા હોતીતિ.

અસંવાસાતિ સંવાસો નામ એકકમ્મં એકુદ્દેસો સમસિક્ખતા. એસો સંવાસો નામ. સો તાય સદ્ધિં નત્થિ. તેન વુચ્ચતિ અસંવાસાતિ.

૬૭૨. ધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞા ન પટિનિસ્સજ્જતિ, આપત્તિ પારાજિકસ્સ. ધમ્મકમ્મે વેમતિકા ન પટિનિસ્સજ્જતિ, આપત્તિ પારાજિકસ્સ. ધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞા ન પટિનિસ્સજ્જતિ, આપત્તિ પારાજિકસ્સ.

અધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અધમ્મકમ્મે વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૬૭૩. અનાપત્તિ અસમનુભાસન્તિયા, પટિનિસ્સજ્જન્તિયા, ઉમ્મત્તિકાય...પે॰... આદિકમ્મિકાયાતિ.

તતિયપારાજિકં સમત્તં.

૪. ચતુત્થપારાજિકં

૬૭૪. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો અવસ્સુતા અવસ્સુતસ્સ પુરિસપુગ્ગલસ્સ હત્થગ્ગહણમ્પિ સાદિયન્તિ, સઙ્ઘાટિકણ્ણગ્ગહણમ્પિ સાદિયન્તિ, સન્તિટ્ઠન્તિપિ, સલ્લપન્તિપિ, સઙ્કેતમ્પિ ગચ્છન્તિ, પુરિસસ્સપિ અબ્ભાગમનં સાદિયન્તિ, છન્નમ્પિ અનુપવિસન્તિ, કાયમ્પિ તદત્થાય ઉપસંહરન્તિ એતસ્સ અસદ્ધમ્મસ્સ પટિસેવનત્થાય. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો અવસ્સુતા અવસ્સુતસ્સ પુરિસપુગ્ગલસ્સ હત્થગ્ગહણમ્પિ સાદિયિસ્સન્તિ, સઙ્ઘાટિકણ્ણગ્ગહણમ્પિ સાદિયિસ્સન્તિ, સન્તિટ્ઠિસ્સન્તિપિ, સલ્લપિસ્સન્તિપિ, સઙ્કેતમ્પિ ગચ્છિસ્સન્તિ, પુરિસસ્સપિ અબ્ભાગમનં સાદિયિસ્સન્તિ, છન્નમ્પિ અનુપવિસિસ્સન્તિ, કાયમ્પિ તદત્થાય ઉપસંહરિસ્સન્તિ એતસ્સ અસદ્ધમ્મસ્સ પટિસેવનત્થાયા’’તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો અવસ્સુતા અવસ્સુતસ્સ પુરિસપુગ્ગલસ્સ હત્થગ્ગહણમ્પિ સાદિયન્તિ, સઙ્ઘાટિકણ્ણગ્ગહણમ્પિ સાદિયન્તિ, સન્તિટ્ઠન્તિપિ, સલ્લપન્તિપિ, સઙ્કેતમ્પિ ગચ્છન્તિ, પુરિસસ્સપિ અબ્ભાગમનં સાદિયન્તિ, છન્નમ્પિ અનુપવિસન્તિ, કાયમ્પિ તદત્થાય ઉપસંહરન્તિ એતસ્સ અસદ્ધમ્મસ્સ પટિસેવનત્થાયાતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો અવસ્સુતા અવસ્સુતસ્સ પુરિસપુગ્ગલસ્સ હત્થગ્ગહણમ્પિ સાદિયિસ્સન્તિ, સઙ્ઘાટિકણ્ણગ્ગહણમ્પિ સાદિયિસ્સન્તિ, સન્તિટ્ઠિસ્સન્તિપિ, સલ્લપિસ્સન્તિપિ, સઙ્કેતમ્પિ ગચ્છિસ્સન્તિ, પુરિસસ્સપિ અબ્ભાગમનં સાદિયિસ્સન્તિ, છન્નમ્પિ અનુપવિસિસ્સન્તિ, કાયમ્પિ તદત્થાય ઉપસંહરિસ્સન્તિ એતસ્સ અસદ્ધમ્મસ્સ પટિસેવનત્થાય! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૬૭૫. ‘‘**યા પન ભિક્ખુની અવસ્સુતા અવસ્સુતસ્સ પુરિસપુગ્ગલસ્સ હત્થગ્ગહણં વા સાદિયેય્ય, સઙ્ઘાટિકણ્ણગ્ગહણં વા સાદિયેય્ય, સન્તિટ્ઠેય્ય વા, સલ્લપેય્ય વા, સઙ્કેતં વા ગચ્છેય્ય , પુરિસસ્સ વા અબ્ભાગમનં સાદિયેય્ય, છન્નં વા અનુપવિસેય્ય, કાયં વા તદત્થાય ઉપસંહરેય્ય એતસ્સ અસદ્ધમ્મસ્સ પટિસેવનત્થાય, અયમ્પિ પારાજિકા હોતિ અસંવાસા અટ્ઠવત્થુકા**’’તિ.

૬૭૬. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

અવસ્સુતા નામ સારત્તા અપેક્ખવતી પટિબદ્ધચિત્તા.

અવસ્સુતો નામ સારત્તો અપેક્ખવા પટિબદ્ધચિત્તો.

પુરિસપુગ્ગલો નામ મનુસ્સપુરિસો, ન યક્ખો ન પેતો ન તિરચ્છાનગતો વિઞ્ઞૂ પટિબલો કાયસંસગ્ગં સમાપજ્જિતું.

હત્થગ્ગહણં વા સાદિયેય્યાતિ હત્થો નામ કપ્પરં ઉપાદાય યાવ અગ્ગનખા. એતસ્સ અસદ્ધમ્મસ્સ પટિસેવનત્થાય ઉબ્ભક્ખકં અધોજાણુમણ્ડલં ગહણં સાદિયતિ, આપત્તિ થુલ્લચ્ચયસ્સ.

સક્કાટિકણ્ણગ્ગહણં વા સાદિયેય્યાતિ એતસ્સ અસદ્ધમ્મસ્સ પટિસેવનત્થાય નિવત્થં વા પારુતં વા ગહણં સાદિયતિ, આપત્તિ થુલ્લચ્ચયસ્સ.

સન્તિટ્ઠેય્ય વાતિ એતસ્સ અસદ્ધમ્મસ્સ પટિસેવનત્થાય પુરિસસ્સ હત્થપાસે તિટ્ઠતિ, આપત્તિ થુલ્લચ્ચયસ્સ.

સલ્લપેય્ય વાતિ એતસ્સ અસદ્ધમ્મસ્સ પટિસેવનત્થાય પુરિસસ્સ હત્થપાસે ઠિતા સલ્લપતિ, આપત્તિ થુલ્લચ્ચયસ્સ.

સઙ્કેતં વા ગચ્છેય્યાતિ એતસ્સ અસદ્ધમ્મસ્સ પટિસેવનત્થાય પુરિસેન – ''ઇત્થન્નામં ઓકાસં [ઇદં પદં અટ્ઠકથાયં ન દિસ્સતિ] આગચ્છા''તિ – વુત્તા ગચ્છતિ. પદે પદે આપત્તિ દુક્કટસ્સ. પુરિસસ્સ હત્થપાસં ઓક્કન્તમત્તે આપત્તિ થુલ્લચ્ચયસ્સ.

પુરિસસ્સ વા અબ્ભાગમનં સાદિયેય્યાતિ એતસ્સ અસદ્ધમ્મસ્સ પટિસેવનત્થાય પુરિસસ્સ અબ્ભાગમનં સાદિયતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. હત્થપાસં ઓક્કન્તમત્તે આપત્તિ થુલ્લચ્ચયસ્સ.

છન્નં વા અનુપવિસેય્યાતિ એતસ્સ અસદ્ધમ્મસ્સ પટિસેવનત્થાય યેન કેનચિ પટિચ્છન્નં ઓકાસં પવિટ્ઠમત્તે આપત્તિ થુલ્લચ્ચયસ્સ.

કાયં વા તદત્થાય ઉપસંહરેય્યાતિ એતસ્સ અસદ્ધમ્મસ્સ પટિસેવનત્થાય પુરિસસ્સ હત્થપાસે ઠિતા કાયં ઉપસંહરતિ, આપત્તિ થુલ્લચ્ચયસ્સ.

અયમ્પીતિ પુરિમાયો ઉપાદાય વુચ્ચતિ.

પારાજિકા હોતીતિ સેય્યથાપિ નામ તાલો મત્થકચ્છિન્નો અભબ્બો પુન વિરુળ્હિયા એવમેવ ભિક્ખુની અટ્ઠમં વત્થું પરિપૂરેન્તી અસ્સમણી હોતિ અસક્યધીતા. તેન વુચ્ચતિ પારાજિકા હોતીતિ.

અસંવાસાતિ સંવાસો નામ એકકમ્મં એકુદ્દેસો સમસિક્ખતા. એસો સંવાસો નામ. સો તાય સદ્ધિં નત્થિ. તેન વુચ્ચતિ અસંવાસાતિ.

૬૭૭. અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ, અસ્સતિયા, અજાનન્તિયા, અસાદિયન્તિયા, ઉમ્મત્તિકાય, ખિત્તચિત્તાય, વેદનાટ્ટાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

ચતુત્થપારાજિકં સમત્તં.

ઉદ્દિટ્ઠા ખો, અય્યાયો, અટ્ઠ પારાજિકા ધમ્મા. યેસં ભિક્ખુની અઞ્ઞતરં વા અઞ્ઞતરં વા આપજ્જિત્વા ન લભતિ ભિક્ખુનીહિ સદ્ધિં સંવાસં, યથા પુરે તથા પચ્છા, પારાજિકા હોતિ અસંવાસા. તત્થાય્યાયો પુચ્છામિ – ''કચ્ચિત્થ પરિસુદ્ધા''? દુતિયમ્પિ પુચ્છામિ – ''કચ્ચિત્થ પરિસુદ્ધા''? તતિયમ્પિ પુચ્છામિ – ''કચ્ચિત્થ પરિસુદ્ધા''? પરિસુદ્ધેત્થાય્યાયો, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામીતિ.

ભિક્ખુનિવિભઙ્ગે પારાજિકકણ્ડં નિટ્ઠિતં.

૨. સઙ્ઘાદિસેસકણ્ડં (ભિક્ખુનીવિભઙ્ગો)

૧. પઠમસઙ્ઘાદિસેસસિક્ખાપદં

ઇમે ખો પનાય્યાયો સત્તરસ સઙ્ઘાદિસેસા

ધમ્મા ઉદ્દેસં આગચ્છન્તિ.

૬૭૮. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરો ઉપાસકો ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ ઉદોસિતં [ઉદ્દોસિતં (સી॰ સ્યા॰)] દત્વા કાલઙ્કતો હોતિ. તસ્સ દ્વે પુત્તા હોન્તિ – એકો અસ્સદ્ધો અપ્પસન્નો, એકો સદ્ધો પસન્નો. તે પેત્તિકં સાપતેય્યં વિભજિંસુ. અથ ખો સો અસ્સદ્ધો અપ્પસન્નો તં સદ્ધં પસન્નં એતદવોચ – ''અમ્હાકં ઉદોસિતો, તં ભાજેમા''તિ. એવં વુત્તે સો સદ્ધો પસન્નો તં અસ્સદ્ધં અપ્પસન્નં એતદવોચ – ''માય્યો, એવં અવચ. અમ્હાકં પિતુના ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ દિન્નો''તિ. દુતિયમ્પિ ખો સો અસ્સદ્ધો અપ્પસન્નો તં સદ્ધં પસન્નં એતદવોચ – ''અમ્હાકં ઉદોસિતો, તં ભાજેમા''તિ. અથ ખો સો સદ્ધો પસન્નો તં અસ્સદ્ધં અપ્પસન્નં એતદવોચ – ''માય્યો, એવં અવચ. અમ્હાકં પિતુના ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ દિન્નો''તિ. તતિયમ્પિ ખો સો અસ્સદ્ધો અપ્પસન્નો તં સદ્ધં પસન્નં એતદવોચ – ''અમ્હાકં ઉદોસિતો, તં ભાજેમા''તિ. અથ ખો સો સદ્ધો પસન્નો – ''સચે મય્હં ભવિસ્સતિ, અહમ્પિ ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ દસ્સામી''તિ – તં અસ્સદ્ધં અપ્પસન્નં એતદવોચ – ''ભાજેમા''તિ. અથ ખો સો ઉદોસિતો તેહિ ભાજીયમાનો તસ્સ અસ્સદ્ધસ્સ અપ્પસન્નસ્સ પાપુણાતિ [પાપુણિ (સ્યા॰)]. અથ ખો સો અસ્સદ્ધો અપ્પસન્નો ભિક્ખુનિયો ઉપસઙ્કમિત્વા એતદવોચ – ''નિક્ખમથાય્યે, અમ્હાકં ઉદોસિતો''તિ.

એવં વુત્તે થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની તં પુરિસં એતદવોચ – ''માય્યો, એવં અવચ, તુમ્હાકં પિતુના ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ દિન્નો''તિ. ''દિન્નો ન દિન્નો''તિ વોહારિકે મહામત્તે પુચ્છિંસુ. મહામત્તા એવમાહંસુ – ''કો, અય્યે, જાનાતિ ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ દિન્નો''તિ? એવં વુત્તે થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની તે મહામત્તે એતદવોચ – ''અપિ નાય્યો [અપિ ન્વય્યા (સ્યા॰), અપિ નાય્યો (ક॰)] તુમ્હેહિ દિટ્ઠં વા સુતં વા સક્ખિં ઠપયિત્વા દાનં દિય્યમાન''ન્તિ ? અથ ખો તે મહામત્તા – ''સચ્ચં ખો અય્યા આહા''તિ તં ઉદોસિતં ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ અકંસુ. અથ ખો સો પુરિસો પરાજિતો ઉજ્ઝાયતિ ખિય્યતિ વિપાચેતિ – ''અસ્સમણિયો ઇમા મુણ્ડા બન્ધકિનિયો. કથઞ્હિ નામ અમ્હાકં ઉદોસિતં અચ્છિન્દાપેસ્સન્તી''તિ! થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની મહામત્તાનં એતમત્થં આરોચેસિ. મહામત્તા તં પુરિસં દણ્ડાપેસું. અથ ખો સો પુરિસો દણ્ડિતો ભિક્ખુનૂપસ્સયસ્સ અવિદૂરે આજીવકસેય્યં કારાપેત્વા આજીવકે ઉય્યોજેસિ – ''એતા ભિક્ખુનિયો અચ્ચાવદથા''તિ.

થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની મહામત્તાનં એતમત્થં આરોચેસિ. મહામત્તા તં પુરિસં બન્ધાપેસું. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''પઠમં ભિક્ખુનિયો ઉદોસિતં અચ્છિન્દાપેસું, દુતિયં દણ્ડાપેસું, તતિયં બન્ધાપેસું. ઇદાનિ ઘાતાપેસ્સન્તી''તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખુનિયો તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ અય્યા થુલ્લનન્દા ઉસ્સયવાદિકા વિહરિસ્સતી''તિ! અથ ખો તા ભિક્ખુનિયો ભિક્ખૂનં એતમત્થં આરોચેસું...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની ઉસ્સયવાદિકા વિહરતીતિ. ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰...

કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની ઉસ્સયવાદિકા વિહરિસ્સતિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૬૭૯. **“યા પન ભિક્ખુની ઉસ્સયવાદિકા વિહરેય્ય ગહપતિના વા ગહપતિપુત્તેન વા દાસેન વા કમ્મકારેન [કમ્મકરેન (સી॰ સ્યા॰)] વા અન્તમસો સમણપરિબ્બાજકેનાપિ, અયં ભિક્ખુની પઠમાપત્તિકં ધમ્મં આપન્ના નિસ્સારણીયં સઙ્ઘાદિસેસ**”ન્તિ.

૬૮૦. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

ઉસ્સયવાદિકા નામ અડ્ડકારિકા વુચ્ચતિ.

ગહપતિ નામ યો કોચિ અગારં અજ્ઝાવસતિ.

ગહપતિપુત્તો નામ યે કેચિ પુત્તભાતરો.

દાસો નામ અન્તોજાતો ધનક્કીતો કરમરાનીતો .

કમ્મકારો નામ ભટકો આહતકો.

સમણપરિબ્બાજકો નામ ભિક્ખુઞ્ચ ભિક્ખુનિઞ્ચ સિક્ખમાનઞ્ચ સામણેરઞ્ચ સામણેરિઞ્ચ ઠપેત્વા યો કોચિ પરિબ્બાજકસમાપન્નો.

અડ્ડં કરિસ્સામીતિ દુતિયં વા પરિયેસતિ ગચ્છતિ વા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. એકસ્સ આરોચેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. દુતિયસ્સ આરોચેતિ, આપત્તિ થુલ્લચ્ચયસ્સ. અડ્ડપરિયોસાને આપત્તિ સઙ્ઘાદિસેસસ્સ.

પઠમાપત્તિકન્તિ સહ વત્થુજ્ઝાચારા આપજ્જતિ અસમનુભાસનાય.

નિસ્સારણીયન્તિ સઙ્ઘમ્હા નિસ્સારીયતિ.

સઙ્ઘાદિસેસન્તિ સઙ્ઘોવ તસ્સા આપત્તિયા માનત્તં દેતિ મૂલાય પટિકસ્સતિ અબ્ભેતિ, ન સમ્બહુલા ન એકા ભિક્ખુની. તેન વુચ્ચતિ “સઙ્ઘાદિસેસો”તિ. તસ્સેવ આપત્તિનિકાયસ્સ નામકમ્મં અધિવચનં. તેનપિ વુચ્ચતિ “સઙ્ઘાદિસેસો”તિ.

૬૮૧. અનાપત્તિ મનુસ્સેહિ આકડ્ઢીયમાના ગચ્છતિ, આરક્ખં યાચતિ, અનોદિસ્સ આચિક્ખતિ, ઉમ્મત્તિકાય... પે॰... આદિકમ્મિકાયાતિ.

પઠમસઙ્ઘાદિસેસસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૨. દુતિયસઙ્ઘાદિસેસસિક્ખાપદં

૬૮૨. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન વેસાલિયં અઞ્ઞતરસ્સ લિચ્છવિસ્સ પજાપતિ અતિચારિની હોતિ. અથ ખો સો લિચ્છવિ તં ઇત્થિં એતદવોચ – ''સાધુ વિરમાહિ, અનત્થં ખો તે કરિસ્સામી''તિ. એવમ્પિ સા વુચ્ચમાના નાદિયિ. તેન ખો પન સમયેન વેસાલિયં લિચ્છવિગણો સન્નિપતિતો હોતિ કેનચિદેવ કરણીયેન. અથ ખો સો લિચ્છવિ તે લિચ્છવયો એતદવોચ – ''એકં મે, અય્યો , ઇત્થિં અનુજાનાથા''તિ. ''કા નામ સા''તિ? ''મય્હં પજાપતિ અતિચરતિ, તં ઘાતેસ્સામી''તિ. ''જાનાહી''તિ. અસ્સોસિ ખો સા ઇત્થી – ''સામિકો કિર મં ઘાતેતુકામો''તિ. વરભણ્ડં આદાય સાવત્થિં ગન્ત્વા તિત્થિયે ઉપસઙ્કમિત્વા પબ્બજ્જં યાચિ. તિત્થિયા ન ઇચ્છિંસુ પબ્બાજેતું. ભિક્ખુનિયો ઉપસઙ્કમિત્વા પબ્બજ્જં યાચિ. ભિક્ખુનિયોપિ ન ઇચ્છિંસુ પબ્બાજેતું. થુલ્લનન્દં ભિક્ખુનિં ઉપસઙ્કમિત્વા ભણ્ડકં દસ્સેત્વા પબ્બજ્જં યાચિ. થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની ભણ્ડકં ગહેત્વા પબ્બાજેસિ.

અથ ખો સો લિચ્છવિ તં ઇત્થિં ગવેસન્તો સાવત્થિં ગન્ત્વા ભિક્ખુનીસુ પબ્બજિતં દિસ્વાન યેન રાજા પસેનદિ કોસલો તેનુપસઙ્કમિ; ઉપસઙ્કમિત્વા રાજાનં પસેનદિં કોસલં એતદવોચ – ''પજાપતિ મે, દેવ, વરભણ્ડં આદાય સાવત્થિં અનુપ્પત્તા. તં દેવો અનુજાનાતૂ''તિ. ''તેન હિ, ભણે, વિચિનિત્વા આચિક્ખા''તિ. ''દિટ્ઠા, દેવ, ભિક્ખુનીસુ પબ્બજિતા''તિ. ''સચે, ભણે, ભિક્ખુનીસુ પબ્બજિતા, ન સા લબ્ભા કિઞ્ચિ કાતું. સ્વાક્ખાતો ભગવતા ધમ્મો, ચરતુ બ્રહ્મચરિયં સમ્મા દુક્ખસ્સ અન્તકિરિયાયા''તિ. અથ ખો સો લિચ્છવિ ઉજ્ઝાયતિ ખિય્યતિ વિપાચેતિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો ચોરિં પબ્બાજેસ્સન્તી''તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખુનિયો તસ્સ લિચ્છવિસ્સ ઉજ્ઝાયન્તસ્સ ખિય્યન્તસ્સ વિપાચેન્તસ્સ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા…પે॰… તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ અય્યા થુલ્લનન્દા ચોરિં પબ્બાજેસ્સતી''તિ! અથ ખો તા ભિક્ખુનિયો ભિક્ખૂનં એતમત્થં આરોચેસું…પે॰… સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની ચોરિં પબ્બાજેતીતિ [પબ્બાજેસીતિ (ક॰)]? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની ચોરિં પબ્બાજેસ્સતિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૬૮૩. ''**યા પન ભિક્ખુની જાનં ચોરિં વજ્ઝં વિદિતં અનપલોકેત્વા રાજાનં વા સઙ્ઘં વા ગણં વા પૂગં વા સેણિં વા અઞ્ઞત્ર કપ્પા વુટ્ઠાપેય્ય, અયમ્પિ ભિક્ખુની પઠમાપત્તિકં ધમ્મં આપન્ના નિસ્સારણીયં સઙ્ઘાદિસેસ**''ન્તિ.

૬૮૪. **યા પના**તિ યા યાદિસા…પે॰… **ભિક્ખુની**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

જાનાતિ નામ સામં વા જાનાતિ અઞ્ઞે વા તસ્સા આરોચેન્તિ, સા વા આરોચેતિ.

ચોરી નામ યા પઞ્ચમાસકં વા અતિરેકપઞ્ચમાસકં વા અગ્ઘનકં અદિન્નં થેય્યસઙ્ખાતં આદિયતિ, એસા ચોરી નામ.

વજ્ઝા નામ યં કત્વા વજ્ઝપ્પત્તા હોતિ.

વિદિતા નામ અઞ્ઞેહિ મનુસ્સેહિ ઞાતા હોતિ ''વજ્ઝા એસા''તિ.

અનપલોકેત્વાતિ અનાપુચ્છા.

રાજા નામ યત્થ રાજા અનુસાસતિ, રાજા અપલોકેતબ્બો.

સઙ્ઘો નામ ભિક્ખુનિસઙ્ઘો વુચ્ચતિ, ભિક્ખુનિસઙ્ઘો અપલોકેતબ્બો.

ગણો નામ યત્થ ગણો અનુસાસતિ, ગણો અપલોકેતબ્બો.

પૂગો નામ યત્થ પૂગો અનુસાસતિ, પૂગો અપલોકેતબ્બો.

સેણિ નામ યત્થ સેણિ અનુસાસતિ, સેણિ અપલોકેતબ્બો.

અઞ્ઞત્ર કપ્પાતિ ઠપેત્વા કપ્પં. **કપ્પં** નામ દ્વે કપ્પાનિ – તિત્થિયેસુ વા પબ્બજિતા હોતિ અઞ્ઞાસુ વા ભિક્ખુનીસુ પબ્બજિતા. અઞ્ઞત્ર કપ્પા ''વુટ્ઠાપેસ્સામી''તિ ગણં વા આચરિનિં વા પત્તં વા ચીવરં વા પરિયેસતિ, સીમં વા સમ્મન્નતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઞત્તિયા દુક્કટં. દ્વીહિ કમ્મવાચાહિ થુલ્લચ્ચયા. કમ્મવાચાપરિયોસાને ઉપજ્ઝાયાય આપત્તિ સઙ્ઘાદિસેસસ્સ. ગણસ્સ ચ આચરિનિયા ચ આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અયમ્પીતિ પુરિમં ઉપાદાય વુચ્ચતિ.

પઠમાપત્તિકન્તિ સહ વત્થુજ્ઝાચારા આપજ્જતિ અસમનુભાસનાય.

નિસ્સારણીયન્તિ સઙ્ઘમ્હા નિસ્સારીયતિ.

સઙ્ઘાદિસેસન્તિ...પે॰... તેનપિ વુચ્ચતિ સઙ્ઘાદિસેસોતિ.

૬૮૫. ચોરિયા ચોરિસઞ્ઞા અઞ્ઞત્ર કપ્પા વુટ્ઠાપેતિ, આપત્તિ સઙ્ઘાદિસેસસ્સ. ચોરિયા વેમતિકા અઞ્ઞત્ર કપ્પા વુટ્ઠાપેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ચોરિયા અચોરિસઞ્ઞા અઞ્ઞત્ર કપ્પા વુટ્ઠાપેતિ, અનાપત્તિ. અચોરિયા ચોરિસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અચોરિયા વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અચોરિયા અચોરિસઞ્ઞા, અનાપત્તિ.

૬૮૬. અનાપત્તિ અજાનન્તી વુટ્ઠાપેતિ, અપલોકેત્વા વુટ્ઠાપેતિ, કપ્પકતં વુટ્ઠાપેતિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

દુતિયસઙ્ઘાદિસેસસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૩. તતિયસઙ્ઘાદિસેસસિક્ખાપદં

૬૮૭. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન ભદ્દાય કાપિલાનિયા અન્તેવાસિની ભિક્ખુની ભિક્ખુનીહિ સદ્ધિં ભણ્ડિત્વા ગામકં [ગામકે (સ્યા॰)] ઞાતિકુલં અગમાસિ. ભદ્દા કાપિલાની તં ભિક્ખુનિં અપસ્સન્તી ભિક્ખુનિયો પુચ્છિ – ''કહં ઇત્થન્નામા, ન દિસ્સતી''તિ! ''ભિક્ખુનીહિ સદ્ધિં, અય્યે, ભણ્ડિત્વા ન દિસ્સતી''તિ. ''અમ્મા, અમુકસ્મિં ગામકે એતિસ્સા ઞાતિકુલં. તત્થ ગન્ત્વા વિચિનથા''તિ. ભિક્ખુનિયો તત્થ ગન્ત્વા તં ભિક્ખુનિં પસ્સિત્વા એતદવોચું – ''કિસ્સ ત્વં, અય્યે , એકિકા આગતા, કચ્ચિસિ અપ્પધંસિતા''તિ? ''અપ્પધંસિતામ્હિ, અય્યે''તિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰...

તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુની એકા ગામન્તરં ગચ્છિસ્સતી’’તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુની એકા ગામન્તરં ગચ્છતીતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે , ભિક્ખુની એકા ગામન્તરં ગચ્છિસ્સતિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

‘‘યા પન ભિક્ખુની એકા ગામન્તરં ગચ્છેય્ય, અયમ્પિ ભિક્ખુની પઠમાપત્તિકં ધમ્મં આપન્ના નિસ્સારણીયં સઙ્ઘાદિસેસ’’ન્તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખુનીનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૬૮૮. તેન ખો પન સમયેન દ્વે ભિક્ખુનિયો સાકેતા સાવત્થિં અદ્ધાનમગ્ગપ્પટિપન્ના હોન્તિ. અન્તરામગ્ગે નદી તરિતબ્બા હોતિ. અથ ખો તા ભિક્ખુનિયો નાવિકે ઉપસઙ્કમિત્વા એતદવોચું – ‘‘સાધુ નો, આવુસો, તારેથા’’તિ. ‘‘નાય્યે, સક્કા ઉભો સકિં તારેતુ’’ન્તિ. એકો એકં ઉત્તારેસિ. ઉત્તિણ્ણો ઉત્તિણ્ણં દૂસેસિ. અનુત્તિણ્ણો અનુત્તિણ્ણં દૂસેસિ. તા પચ્છા સમાગન્ત્વા પુચ્છિંસુ – ‘‘કચ્ચિસિ, અય્યે, અપ્પધંસિતા’’તિ? ‘‘પધંસિતામ્હિ, અય્યે! ત્વં પન, અય્યે, અપ્પધંસિતા’’તિ? ‘‘પધંસિતામ્હિ, અય્યે’’તિ. અથ ખો તા ભિક્ખુનિયો સાવત્થિં ગન્ત્વા ભિક્ખુનીનં એતમત્થં આરોચેસું. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુની એકા નદીપારં ગચ્છિસ્સતી’’તિ! અથ ખો તા ભિક્ખુનિયો ભિક્ખૂનં એતમત્થં આરોચેસું. ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુની એકા નદીપારં ગચ્છતી’’તિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુની એકા નદીપારં ગચ્છિસ્સતિ! નેતં , ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

‘‘યા પન ભિક્ખુની એકા વા ગામન્તરં ગચ્છેય્ય, એકા વા નદીપારં ગચ્છેય્ય, અયમ્પિ ભિક્ખુની પઠમાપત્તિકં ધમ્મં આપન્ના નિસ્સારણીયં સઙ્ઘાદિસેસ’’ન્તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખુનીનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૬૮૯. તેન ખો પન સમયેન સમ્બહુલા ભિક્ખુનિયો કોસલેસુ જનપદે સાવત્થિં ગચ્છન્તા [ગન્ત્વા (ક॰)] સાયં અઞ્ઞતરં ગામં ઉપગચ્છિંસુ. તત્થ અઞ્ઞતરા ભિક્ખુની અભિરૂપા હોતિ દસ્સનીયા પાસાદિકા. અઞ્ઞતરો પુરિસો તસ્સા ભિક્ખુનિયા સહ દસ્સનેન પટિબદ્ધચિત્તો હોતિ. અથ ખો સો પુરિસો તાસં ભિક્ખુનીનં સેય્યં પઞ્ઞપેન્તો તસ્સા ભિક્ખુનિયા સેય્યં એકમન્તં પઞ્ઞાપેસિ. અથ ખો સા ભિક્ખુની સલ્લક્ખેત્વા – ‘‘પરિયુટ્ઠિતો અયં પુરિસો; સચે રત્તિં આગચ્છિસ્સતિ, વિસ્સરો મે ભવિસ્સતી’’તિ, ભિક્ખુનિયો અનાપુચ્છા અઞ્ઞતરં કુલં ગન્ત્વા સેય્યં કપ્પેસિ. અથ ખો સો પુરિસો રત્તિં આગન્ત્વા તં ભિક્ખુનિં ગવેસન્તો ભિક્ખુનિયો ઘટ્ટેસિ. ભિક્ખુનિયો તં ભિક્ખુનિં અપસ્સન્તિયો એવમાહંસુ – ‘‘નિસ્સંસયં ખો સા ભિક્ખુની પુરિસેન સદ્ધિં નિક્ખન્તા’’તિ.

અથ ખો સા ભિક્ખુની તસ્સા રત્તિયા અચ્ચયેન યેન તા ભિક્ખુનિયો તેનુપસઙ્કમિ. ભિક્ખુનિયો તં ભિક્ખુનિં એતદવોચું – ‘‘કિસ્સ ત્વં, અય્યે, પુરિસેન સદ્ધિં નિક્ખન્તા’’તિ? ‘‘નાહં, અય્યે, પુરિસેન સદ્ધિં નિક્ખન્તા’’તિ. ભિક્ખુનીનં એતમત્થં આરોચેસિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુની એકા રત્તિં વિપ્પવસિસ્સતી’’તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુની એકા રત્તિં

વિપ્પવસીતિ [વિપ્પવસીતિ (ક॰)]? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુની એકા રત્તિં વિપ્પવસિસ્સતિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

‘‘**યા પન ભિક્ખુની એકા વા ગામન્તરં ગચ્છેય્ય, એકા વા નદીપારં ગચ્છેય્ય, એકા વા રત્તિં વિપ્પવસેય્ય, અયમ્પિ ભિક્ખુની પઠમાપત્તિકં ધમ્મં આપન્ના નિસ્સારણીયં સઙ્ઘાદિસેસ**’’ન્તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખુનીનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૬૯૦. તેન ખો પન સમયેન સમ્બહુલા ભિક્ખુનિયો કોસલેસુ જનપદે સાવત્થિં અદ્ધાનમગ્ગપ્પટિપન્ના હોન્તિ. તત્થ અઞ્ઞતરા ભિક્ખુની વચ્ચેન પીળિતા એકિકા ઓહીયિત્વા [ઓહિયિત્વા (ક॰)] પચ્છા અગમાસિ. મનુસ્સા તં ભિક્ખુનિં પસ્સિત્વા દૂસેસું. અથ ખો સા ભિક્ખુની યેન તા ભિક્ખુનિયો તેનુપસઙ્કમિ. ભિક્ખુનિયો તં ભિક્ખુનિં એતદવોચું – ‘‘કિસ્સ ત્વં, અય્યે, એકિકા ઓહીના, કચ્ચિસિ અપ્પધંસિતા’’તિ? ‘‘પધંસિતામ્હિ, અય્યે’’તિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા…પે॰… તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુની એકા ગણમ્હા ઓહીયિસ્સતીતિ…પે॰… સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુની એકા ગણમ્હા ઓહીયતીતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ . વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુની એકા ગણમ્હા ઓહીયિસ્સતિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૬૯૧. ‘‘**યા પન ભિક્ખુની એકા વા ગામન્તરં ગચ્છેય્ય, એકા વા નદીપારં ગચ્છેય્ય, એકા વા રત્તિં વિપ્પવસેય્ય, એકા વા ગણમ્હા ઓહીયેય્ય, અયમ્પિ ભિક્ખુની પઠમાપત્તિકં ધમ્મં આપન્ના નિસ્સારણીયં સઙ્ઘાદિસેસ**’’ન્તિ.

૬૯૨. **યા પના**તિ યા યાદિસા…પે॰… **ભિક્ખુની**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

એકા વા ગામન્તરં ગચ્છેય્યાતિ પરિક્ખિત્તસ્સ ગામસ્સ પરિક્ખેપં પઠમં પાદં અતિક્કામેન્તિયા આપત્તિ થુલ્લચ્ચયસ્સ, દુતિયં પાદં અતિક્કામેન્તિયા આપત્તિ સઙ્ઘાદિસેસસ્સ.

અપરિક્ખિત્તસ્સ ગામસ્સ ઉપચારં પઠમં પાદં અતિક્કામેન્તિયા આપત્તિ થુલ્લચ્ચયસ્સ. દુતિયં પાદં અતિક્કામેન્તિયા આપત્તિ સઙ્ઘાદિસેસસ્સ.

એકા વા નદીપારં ગચ્છેય્યાતિ નદી નામ તિમણ્ડલં પટિચ્છાદેત્વા યત્થ કત્થચિ ઉત્તરન્તિયા ભિક્ખુનિયા અન્તરવાસકો તેમિયતિ. પઠમં પાદં ઉત્તરન્તિયા આપત્તિ થુલ્લચ્ચયસ્સ. દુતિયં પાદં ઉત્તરન્તિયા આપત્તિ સઙ્ઘાદિસેસસ્સ.

એકા વા રત્તિં વિપ્પવસેય્યાતિ સહ અરુણુગ્ગમના દુતિયિકાય ભિક્ખુનિયા હત્થપાસં વિજહન્તિયા આપત્તિ થુલ્લચ્ચયસ્સ. વિજહિતે આપત્તિ સઙ્ઘાદિસેસસ્સ.

એકા વા ગણમ્હા ઓહીયેય્યાતિ અગામકે અરઞ્ઞે દુતિયિકાય ભિક્ખુનિયા દસ્સનૂપચારં વા સવનૂપચારં વા વિજહન્તિયા આપત્તિ થુલ્લચ્ચયસ્સ. વિજહિતે આપત્તિ સઙ્ઘાદિસેસસ્સ.

અયમ્પીતિ પુરિમાયો ઉપાદાય વુચ્ચતિ.

પઠમાપત્તિકન્તિ સહ વત્થુજ્ઝાચારા આપજ્જતિ અસમનુભાસનાય.

નિસ્સારણીયન્તિ સઙ્ઘમ્હા નિસ્સારીયતિ.

સઙ્ઘાદિસેસોતિ...પે॰... તેનપિ વુચ્ચતિ સઙ્ઘાદિસેસોતિ.

૬૯૩. અનાપત્તિ દુતિયિકા ભિક્ખુની પક્કન્તા વા હોતિ વિબ્ભન્તા વા કાલઙ્કતા વા પક્ખસઙ્કન્તા વા, આપદાસુ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

તતિયસઙ્ઘાદિસેસસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૪. ચતુત્થસઙ્ઘાદિસેસસિક્ખાપદં

૬૯૪. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન ચણ્ડકાળી ભિક્ખુની ભણ્ડનકારિકા હોતિ કલહકારિકા વિવાદકારિકા ભસ્સકારિકા સઙ્ઘે અધિકરણકારિકા. થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની તસ્સા કમ્મે કરીયમાને પટિક્કોસતિ. તેન ખો પન સમયેન થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની ગામકં અગમાસિ કેનચિદેવ કરણીયેન. અથ ખો ભિક્ખુનિસઙ્ઘો – ''થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની પક્કન્તા''તિ , ચણ્ડકાળિં ભિક્ખુનિં આપત્તિયા અદસ્સને [અદસ્સનેન (ક॰)] ઉક્ખિપિ. થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની ગામકે તં કરણીયં તીરેત્વા પુનદેવ સાવત્થિં પચ્ચાગચ્છિ. ચણ્ડકાળી ભિક્ખુની થુલ્લનન્દાય ભિક્ખુનિયા આગચ્છન્તિયા નેવ આસનં પઞ્ઞપેસિ ન પાદોદકં પાદપીઠં પાદકઠલિકં ઉપનિક્ખિપિ ન પચ્ચુગ્ગન્ત્વા પત્તચીવરં પટિગ્ગહેસિ ન પાનીયેન આપુચ્છિ. થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની ચણ્ડકાળિં ભિક્ખુનિં એતદવોચ – ''કિસ્સ ત્વં, અય્યે, મયિ આગચ્છન્તિયા નેવ આસનં પઞ્ઞપેસિ ન પાદોદકં પાદપીઠં પાદકઠલિકં ઉપનિક્ખિપિ ન પચ્ચુગ્ગન્ત્વા પત્તચીવરં પટિગ્ગહેસિ ન પાનીયેન આપુચ્છી''તિ? ''એવઞ્હેતં, અય્યે, હોતિ યથા તં અનાથાયા''તિ. ''કિસ્સ પન ત્વં, અય્યે, અનાથા''તિ? ''ઇમા મં, અય્યે, ભિક્ખુનિયો – ''અયં અનાથા અપ્પઞ્ઞાતા, નત્થિ ઇમિસ્સા કાચિ પટિવત્તા''તિ, આપત્તિયા અદસ્સને [અદસ્સનેન (ક॰)] ઉક્ખિપિંસૂ''તિ.

થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની – ''બાલા એતા અબ્યત્તા એતા, નેવ જાનન્તિ કમ્મં વા કમ્મદોસં વા કમ્મવિપત્તિં વા કમ્મસમ્પત્તિં વા. મયં ખો જાનામ કમ્મમ્પિ કમ્મદોસમ્પિ કમ્મવિપત્તિમ્પિ કમ્મસમ્પત્તિમ્પિ. મયં ખો અકતં વા કમ્મં કારેય્યામ કતં વા કમ્મં કોપેય્યામા''તિ, લહું લહું ભિક્ખુનિસઙ્ઘં સન્નિપાતેત્વા ચણ્ડકાળિં ભિક્ખુનિં ઓસારેસિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ અય્યા થુલ્લનન્દા સમગ્ગેન સઙ્ઘેન ઉક્ખિત્તં ભિક્ખુનિં ધમ્મેન વિનયેન સત્થુસાસનેન અનપલોકેત્વા કારકસઙ્ઘં અનઞ્ઞાય ગણસ્સ છન્દં ઓસારેસ્સતી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની સમગ્ગેન સઙ્ઘેન ઉક્ખિત્તં ભિક્ખુનિં ધમ્મેન વિનયેન સત્થુસાસનેન અનપલોકેત્વા કારકસઙ્ઘં અનઞ્ઞાય ગણસ્સ છન્દં ઓસારેતીતિ [ઓસારેસીતિ (ક॰)]? ''સચ્ચં , ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની સમગ્ગેન સઙ્ઘેન ઉક્ખિત્તં ભિક્ખુનિં ધમ્મેન વિનયેન સત્થુસાસનેન અનપલોકેત્વા કારકસઙ્ઘં અનઞ્ઞાય ગણસ્સ

છન્દં ઓસારેસ્સતિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૬૯૫. “**યા પન ભિક્ખુની સમગ્ગેન સઙ્ઘેન ઉક્ખિત્તં ભિક્ખુનિં ધમ્મેન વિનયેન સત્થુસાસનેન અનપલોકેત્વા કારકસઙ્ઘં અનઞ્ઞાય ગણસ્સ છન્દં ઓસારેય્ય, અયમ્પિ ભિક્ખુની પઠમાપત્તિકં ધમ્મં આપન્ના નિસ્સારણીયં સઙ્ઘાદિસેસ**”ન્તિ.

૬૯૬. **યા પના**તિ યા યાદિસા…પે॰… **ભિક્ખુની**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

સમગ્ગો નામ **સઙ્ઘો** સમાનસંવાસકો સમાનસીમાયં ઠિતો.

ઉક્ખિત્તા નામ આપત્તિયા અદસ્સને વા અપ્પટિકમ્મે વા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે વા [અદસ્સનેન વા અપ્પટિકમ્મેન વા અપ્પટિનિસ્સગ્ગેન વા (ક॰), અદસ્સને વા અપ્પટિકમ્મે વા પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે વા (?)] ઉક્ખિત્તા.

ધમ્મેન વિનયેનાતિ યેન ધમ્મેન યેન વિનયેન.

સત્થુસાસનેનાતિ જિનસાસનેન બુદ્ધસાસનેન.

અનપલોકેત્વા કારકસઙ્ઘન્તિ કમ્મકારકસઙ્ઘં અનાપુચ્છા.

અનઞ્ઞાય ગણસ્સ છન્દન્તિ ગણસ્સ છન્દં અજાનિત્વા.

‘‘ઓસારેસ્સામી’’તિ ગણં વા પરિયેસતિ, સીમં વા સમ્મન્નતિ , આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઞત્તિયા દુક્કટં, દ્વીહિ કમ્મવાચાહિ થુલ્લચ્ચયા, કમ્મવાચાપરિયોસાને આપત્તિ સઙ્ઘાદિસેસસ્સ.

અયમ્પીતિ પુરિમાયો ઉપાદાય વુચ્ચતિ.

પઠમાપત્તિકન્તિ સહ વત્થુજ્ઝાચારા આપજ્જતિ અસમનુભાસનાય.

નિસ્સારણીયન્તિ સઙ્ઘમ્હા નિસ્સારીયતિ.

સઙ્ઘાદિસેસોતિ…પે॰… તેનપિ વુચ્ચતિ સઙ્ઘાદિસેસોતિ.

૬૯૭. ધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞા ઓસારેતિ, આપત્તિ સઙ્ઘાદિસેસસ્સ. ધમ્મકમ્મે વેમતિકા ઓસારેતિ આપત્તિ સઙ્ઘાદિસેસસ્સ. ધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞા ઓસારેતિ, આપત્તિ સઙ્ઘાદિસેસસ્સ.

અધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અધમ્મકમ્મે વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૬૯૮. અનાપત્તિ કમ્મકારકસઙ્ઘં અપલોકેત્વા ઓસારેતિ, ગણસ્સ છન્દં જાનિત્વા ઓસારેતિ, વત્તે વત્તન્તિં ઓસારેતિ, અસન્તે કમ્મકારકસઙ્ઘે ઓસારેતિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

ચતુત્થસઙ્ઘાદિસેસસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૫. પઞ્ચમસઙ્ઘાદિસેસસિક્ખાપદં

૬૯૯. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન સુન્દરીનન્દા ભિક્ખુની અભિરૂપા હોતિ દસ્સનીયા પાસાદિકા. મનુસ્સા ભત્તગ્ગે સુન્દરીનન્દં ભિક્ખુનિં પસ્સિત્વા અવસ્સુતા અવસ્સુતાય સુન્દરીનન્દાય ભિક્ખુનિયા અગ્ગમગ્ગાનિ ભોજનાનિ દેન્તિ. સુન્દરીનન્દા ભિક્ખુની યાવદત્થં ભુઞ્જતિ; અઞ્ઞા ભિક્ખુનિયો ન ચિત્તરૂપં લભન્તિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ અય્યા સુન્દરીનન્દા અવસ્સુતા અવસ્સુતસ્સ પુરિસપુગ્ગલસ્સ હત્થતો ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા સહત્થા પટિગ્ગહેત્વા ખાદિસ્સતિ ભુઞ્જિસ્સતી’’તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, સુન્દરીનન્દા ભિક્ખુની અવસ્સુતા અવસ્સુતસ્સ પુરિસપુગ્ગલસ્સ હત્થતો ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા સહત્થા પટિગ્ગહેત્વા ખાદતિ ભુઞ્જતીતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, સુન્દરીનન્દા ભિક્ખુની અવસ્સુતા અવસ્સુતસ્સ પુરિસપુગ્ગલસ્સ હત્થતો ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા સહત્થા પટિગ્ગહેત્વા ખાદિસ્સતિ ભુઞ્જિસ્સતિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૭૦૦. ‘‘**યા પન ભિક્ખુની અવસ્સુતા અવસ્સુતસ્સ પુરિસપુગ્ગલસ્સ હત્થતો ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા સહત્થા પટિગ્ગહેત્વા ખાદેય્ય વા ભુઞ્જેય્ય વા, અયમ્પિ ભિક્ખુની પઠમાપત્તિકં ધમ્મં આપન્ના નિસ્સારણીયં સઙ્ઘાદિસેસ**’’ન્તિ.

૭૦૧. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

અવસ્સુતા નામ સારત્તા અપેક્ખવતી પટિબદ્ધચિત્તા.

અવસ્સુતો નામ સારત્તો અપેક્ખવા પટિબદ્ધચિત્તો.

પુરિસપુગ્ગલો નામ મનુસ્સપુરિસો, ન યક્ખો ન પેતો ન તિરચ્છાનગતો, વિઞ્ઞૂ પટિબલો સારજ્જિતું.

ખાદનીયં નામ પઞ્ચ ભોજનાનિ – ઉદકદન્તપોનં ઠપેત્વા અવસેસં ખાદનીયં નામ.

ભોજનીયં નામ પઞ્ચ ભોજનાનિ – ઓદનો, કુમ્માસો, સત્તુ, મચ્છો, મંસં.

‘‘ખાદિસ્સામિ ભુઞ્જિસ્સામી’’તિ પટિગ્ગણ્હાતિ, આપત્તિ થુલ્લચ્ચયસ્સ. અજ્ઝોહારે અજ્ઝોહારે આપત્તિ સઙ્ઘાદિસેસસ્સ.

અયમ્પીતિ પુરિમાયો ઉપાદાય વુચ્ચતિ.

પઠમાપત્તિકન્તિ સહ વત્થુજ્ઝાચારા આપજ્જતિ અસમનુભાસનાય.

નિસ્સારણીયન્તિ સઙ્ઘમ્હા નિસ્સારીયતિ.

સઙ્ઘાદિસેસોતિ…પે॰… તેનપિ વુચ્ચતિ સઙ્ઘાદિસેસોતિ.

ઉદકદન્તપોનં પટિગ્ગણ્હાતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. એકતોઅવસ્સુતે ''ખાદિસ્સામિ ભુઞ્જિસ્સામી''તિ પટિગ્ગણ્હાતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૭૦૨. અજ્ઝોહારે અજ્ઝોહારે આપત્તિ થુલ્લચ્ચયસ્સ. ઉદકદન્તપોનં પટિગ્ગણ્હાતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઉભતોઅવસ્સુતે યક્ખસ્સ વા પેતસ્સ વા પણ્ડકસ્સ વા તિરચ્છાનગતમનુસ્સવિગ્ગહસ્સ વા હત્થતો ''ખાદિસ્સામિ ભુઞ્જિસ્સામી''તિ પટિગ્ગણ્હાતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અજ્ઝોહારે અજ્ઝોહારે આપત્તિ થુલ્લચ્ચયસ્સ. ઉદકદન્તપોનં પટિગ્ગણ્હાતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. એકતોઅવસ્સુતે ''ખાદિસ્સામિ ભુઞ્જિસ્સામી''તિ પટિગ્ગણ્હાતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અજ્ઝોહારે અજ્ઝોહારે આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઉદકદન્તપોનં પટિગ્ગણ્હાતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૭૦૩. અનાપત્તિ ઉભતોઅનવસ્સુતા હોન્તિ, ''અનવસ્સુતો''તિ જાનન્તી પટિગ્ગણ્હાતિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

પઞ્ચમસઙ્ઘાદિસેસસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬. છટ્ઠસઙ્ઘાદિસેસસિક્ખાપદં

૭૦૪. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન સુન્દરીનન્દા ભિક્ખુની અભિરૂપા હોતિ દસ્સનીયા પાસાદિકા. મનુસ્સા ભત્તગ્ગે સુન્દરીનન્દં ભિક્ખુનિં પસ્સિત્વા અવસ્સુતા સુન્દરીનન્દાય ભિક્ખુનિયા અગ્ગમગ્ગાનિ ભોજનાનિ દેન્તિ. સુન્દરીનન્દા ભિક્ખુની કુક્કુચ્ચાયન્તી ન પટિગ્ગણ્હાતિ. અનન્તરિકા ભિક્ખુની સુન્દરીનન્દં ભિક્ખુનિં એતદવોચ – ''કિસ્સ ત્વં, અય્યે, ન પટિગ્ગણ્હાસી''તિ? ''અવસ્સુતા, અય્યે''તિ. ''ત્વં પન, અય્યે, અવસ્સુતા''તિ? ''નાહં, અય્યે, અવસ્સુતા''તિ. ''કિં તે, અય્યે, એસો પુરિસપુગ્ગલો કરિસ્સતિ અવસ્સુતો વા અનવસ્સુતો વા, યતો ત્વં અનવસ્સુતા. ઇઙ્ઘ, અય્યે, યં તે એસો પુરિસપુગ્ગલો દેતિ ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા તં ત્વં સહત્થા પટિગ્ગહેત્વા ખાદ વા, ભુઞ્જ વા''તિ.

યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા…પે॰… તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુની એવં વક્ખતિ – 'કિં તે, અય્યે, એસો પુરિસપુગ્ગલો કરિસ્સતિ અવસ્સુતો વા અનવસ્સુતો વા, યતો ત્વં અનવસ્સુતા. ઇઙ્ઘ, અય્યે, યં તે એસો પુરિસપુગ્ગલો દેતિ ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા તં ત્વં સહત્થા પટિગ્ગહેત્વા ખાદ વા ભુઞ્જ વા''તિ…પે॰… સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુની એવં વદેતિ – ''કિં તે, અય્યે, એસો પુરિસપુગ્ગલો કરિસ્સતિ અવસ્સુતો વા અનવસ્સુતો વા યતો ત્વં અનવસ્સુતા! ઇઙ્ઘ, અય્યે, યં તે એસો પુરિસપુગ્ગલો દેતિ ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા તં ત્વં સહત્થા પટિગ્ગહેત્વા ખાદ વા ભુઞ્જ વા''તિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુની એવં વક્ખતિ – ''કિં તે, અય્યે, એસો પુરિસપુગ્ગલો કરિસ્સતિ અવસ્સુતો વા અનવસ્સુતો વા યતો ત્વં અનવસ્સુતા; ઇઙ્ઘ, અય્યે, યં તે એસો પુરિસપુગ્ગલો દેતિ ખાદનીયં વા ભોજનીયં

વા તં ત્વં સહત્થા પટિગ્ગહેત્વા ખાદ વા ભુઞ્જ વા''. નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૭૦૫. "**યા પન ભિક્ખુની એવં વદેય્ય – 'કિં તે, અય્યે, એસો પુરિસપુગ્ગલો કરિસ્સતિ અવસ્સુતો વા અનવસ્સુતો વા, યતો ત્વં અનવસ્સુતા. ઇઙ્ઘ, અય્યે, યં તે એસો પુરિસપુગ્ગલો દેતિ ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા તં ત્વં સહત્થા પટિગ્ગહેત્વા ખાદ વા ભુઞ્જ વા'તિ, અયમ્પિ ભિક્ખુની પઠમાપત્તિકં ધમ્મં આપન્ના નિસ્સારણીયં સઙ્ઘાદિસેસ**"ન્તિ.

૭૦૬. **યા પન**ાતિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

એવં વદેય્યાતિ – "કિં તે, અય્યે, એસો પુરિસપુગ્ગલો કરિસ્સતિ અવસ્સુતો વા અનવસ્સુતો વા, યતો ત્વં અનવસ્સુતા. ઇઙ્ઘ, અય્યે, યં તે એસો પુરિસપુગ્ગલો દેતિ ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા તં ત્વં સહત્થા પટિગ્ગહેત્વા ખાદ વા ભુઞ્જ વા"તિ ઉય્યોજેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. તસ્સા વચનેન "ખાદિસ્સામિ ભુઞ્જિસ્સામી"તિ પટિગ્ગણ્હાતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અજ્ઝોહારે અજ્ઝોહારે આપત્તિ થુલ્લચ્ચયસ્સ. ભોજનપરિયોસાને આપત્તિ સઙ્ઘાદિસેસસ્સ.

અયમ્પીતિ પુરિમાયો ઉપાદાય વુચ્ચતિ.

પઠમાપત્તિકન્તિ સહ વત્થુજ્ઝાચારા આપજ્જતિ અસમનુભાસનાય.

નિસ્સારણીયન્તિ સઙ્ઘમ્હા નિસ્સારીયતિ.

સઙ્ઘાદિસેસોતિ...પે॰... તેનપિ વુચ્ચતિ સઙ્ઘાદિસેસોતિ.

ઉદકદન્તપોનં "પટિગ્ગણ્હા"તિ ઉય્યોજેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. તસ્સા વચનેન ખાદિસ્સામિ ભુઞ્જિસ્સામી"તિ પટિગ્ગણ્હાતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૭૦૭. એકતોઅવસ્સુતે યક્ખસ્સ વા પેતસ્સ વા પણ્ડકસ્સ વા તિરચ્છાનગતમનુસ્સવિગ્ગહસ્સ વા હત્થતો ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા "ખાદ વા ભુઞ્જ વા"તિ ઉય્યોજેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. તસ્સા વચનેન "ખાદિસ્સામિ ભુઞ્જિસ્સામી"તિ પટિગ્ગણ્હાતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અજ્ઝોહારે અજ્ઝોહારે આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ભોજનપરિયોસાને આપત્તિ થુલ્લચ્ચયસ્સ. ઉદકદન્તપોનં પટિગ્ગણ્હાતિ ઉય્યોજેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. તસ્સા વચનેન "ખાદિસ્સામિ ભુઞ્જિસ્સામી"તિ પટિગ્ગણ્હાતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૭૦૮. અનાપત્તિ "અનવસ્સુતો"તિ જાનન્તી ઉય્યોજેતિ, "કુપિતા ન પટિગ્ગણ્હાતી"તિ ઉય્યોજેતિ, "કુલાનુદ્દયતાય ન પટિગ્ગણ્હાતી"તિ ઉય્યોજેતિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

છટ્ઠસઙ્ઘાદિસેસસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૭. સત્તમસઙ્ઘાદિસેસસિક્ખાપદં

૭૦૯. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન ચણ્ડકાળી ભિક્ખુની ભિક્ખુનીહિ સદ્ધિં ભણ્ડિત્વા કુપિતા અનત્તમના એવં વદેતિ – ''બુદ્ધં પચ્ચાચિક્ખામિ, ધમ્મં પચ્ચાચિક્ખામિ, સઙ્ઘં પચ્ચાચિક્ખામિ, સિક્ખં પચ્ચાચિક્ખામિ. કિન્નુમાવ સમણિયો યા સમણિયો સક્યધીતરો, સન્તઞ્ઞાપિ સમણિયો લજ્જિનિયો કુક્કુચ્ચિકા સિક્ખાકામા તાસાહં સન્તિકે બ્રહ્મચરિયં ચરિસ્સામી''તિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ અય્યા ચણ્ડકાળી [ચણ્ડકાળી ભિક્ખુની (ક॰)] કુપિતા અનત્તમના એવં વક્ખતિ – બુદ્ધં પચ્ચાચિક્ખામિ...પે॰... સિક્ખં પચ્ચાચિક્ખામિ. કિન્નુમાવ સમણિયો યા સમણિયો સક્યધીતરો, સન્તઞ્ઞાપિ સમણિયો લજ્જિનિયો કુક્કુચ્ચિકા સિક્ખાકામા તાસાહં સન્તિકે બ્રહ્મચરિયં ચરિસ્સામી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ચણ્ડકાળી ભિક્ખુની કુપિતા અનત્તમના એવં વદેતિ – ''બુદ્ધં પચ્ચાચિક્ખામિ...પે॰... સિક્ખં પચ્ચાચિક્ખામિ. કિન્નુમાવ સમણિયો યા સમણિયો સક્યધીતરો, સન્તઞ્ઞાપિ સમણિયો લજ્જિનિયો કુક્કુચ્ચિકા સિક્ખાકામા, તાસાહં સન્તિકે બ્રહ્મચરિયં ચરિસ્સામી''તિ ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ચણ્ડકાળી ભિક્ખુની કુપિતા અનત્તમના એવં વક્ખતિ – ''બુદ્ધં પચ્ચાચિક્ખામિ...પે॰... સિક્ખં પચ્ચાચિક્ખામિ. કિન્નુમાવ સમણિયો યા સમણિયો સક્યધીતરો, સન્તઞ્ઞાપિ સમણિયો લજ્જિનિયો કુક્કુચ્ચિકા સિક્ખાકામા, તાસાહં સન્તિકે બ્રહ્મચરિયં ચરિસ્સામી''તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૭૧૦. ''**યા પન ભિક્ખુની કુપિતા અનત્તમના એવં વદેય્ય – 'બુદ્ધં પચ્ચાચિક્ખામિ, ધમ્મં પચ્ચાચિક્ખામિ, સઙ્ઘં પચ્ચાચિક્ખામિ, સિક્ખં પચ્ચાચિક્ખામિ. કિન્નુમાવ સમણિયો યા સમણિયો સક્યધીતરો! સન્તઞ્ઞાપિ સમણિયો લજ્જિનિયો કુક્કુચ્ચિકા સિક્ખાકામા, તાસાહં સન્તિકે બ્રહ્મચરિયં ચરિસ્સામી'તિ, સા ભિક્ખુની ભિક્ખુનીહિ એવમસ્સ વચનીયા – 'માય્યે, કુપિતા અનત્તમના એવં અવચ – બુદ્ધં પચ્ચાચિક્ખામિ, ધમ્મં પચ્ચાચિક્ખામિ, સઙ્ઘં પચ્ચાચિક્ખામિ, સિક્ખં પચ્ચાચિક્ખામિ. કિન્નુમાવ સમણિયો યા સમણિયો સક્યધીતરો! સન્તઞ્ઞાપિ સમણિયો લજ્જિનિયો કુક્કુચ્ચિકા સિક્ખાકામા, તાસાહં સન્તિકે બ્રહ્મચરિયં ચરિસ્સામીતિ, અભિરમાય્યે, સ્વાક્ખાતો ધમ્મો; ચર બ્રહ્મચરિયં સમ્મા દુક્ખસ્સ અન્તકિરિયાયા'તિ. એવઞ્ચ સા ભિક્ખુની ભિક્ખુનીહિ વુચ્ચમાના તથેવ પગ્ગણ્હેય્ય, સા ભિક્ખુની ભિક્ખુનીહિ યાવતતિયં સમનુભાસિતબ્બા તસ્સ પટિનિસ્સગ્ગાય. યાવતતિયઞ્ચે સમનુભાસીયમાના તં પટિનિસ્સજ્જેય્ય ઇચ્ચેતં કુસલં; નો ચે પટિનિસ્સજ્જેય્ય , અયમ્પિ ભિક્ખુની યાવતતિયકં ધમ્મં આપન્ના નિસ્સારણીયં સઙ્ઘાદિસેસ**''ન્તિ.

૭૧૧. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

કુપિતા અનત્તમનાતિ અનભિરદ્ધા આહતચિત્તા ખિલજાતા.

એવં વદેય્યાતિ – ''બુદ્ધં પચ્ચાચિક્ખામિ...પે॰... સિક્ખં પચ્ચાચિક્ખામિ. કિન્નુમાવ સમણિયો યા સમણિયો સક્યધીતરો! સન્તઞ્ઞાપિ સમણિયો લજ્જિનિયો કુક્કુચ્ચિકા સિક્ખાકામા, તાસાહં સન્તિકે બ્રહ્મચરિયં ચરિસ્સામી''તિ.

સા ભિક્ખુનીતિ યા સા એવંવાદિની ભિક્ખુની. **ભિક્ખુનીહી**તિ અઞ્ઞાહિ ભિક્ખુનીહિ.

યા પસ્સન્તિ યા સુણન્તિ તાહિ વત્તબ્બા – ‘‘માય્યે, કુપિતા અનત્તમના એવં અવચ – ‘બુદ્ધં પચ્ચાચિક્ખામિ…પે॰… સિક્ખં પચ્ચાચિક્ખામિ. કિન્નુમાવ સમણિયો યા સમણિયો સક્યધીતરો! સન્તઞ્ઞાપિ સમણિયો લજ્જિનિયો કુક્કુચ્ચિકા સિક્ખાકામા, તાસાહં સન્તિકે બ્રહ્મચરિયં ચરિસ્સામી’તિ. અભિરમાય્યે, સ્વાક્ખાતો ધમ્મો; ચર બ્રહ્મચરિયં સમ્મા દુક્ખસ્સ અન્તકિરિયાયા’’તિ. દુતિયમ્પિ વત્તબ્બા. તતિયમ્પિ વત્તબ્બા. સચે પટિનિસ્સજ્જતિ ઇચ્ચેતં કુસલં, નો ચે પટિનિસ્સજ્જતિ આપત્તિ દુક્કટસ્સ. સુત્વા ન વદન્તિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. સા ભિક્ખુની સઙ્ઘમજ્ઝમ્પિ આકડ્ઢિત્વા વત્તબ્બા – ‘‘માય્યે, કુપિતા અનત્તમના એવં અવચ – ‘બુદ્ધં પચ્ચાચિક્ખામિ…પે॰… સિક્ખં પચ્ચાચિક્ખામિ . કિન્નુમાવ સમણિયો યા સમણિયો સક્યધીતરો! સન્તઞ્ઞાપિ સમણિયો લજ્જિનિયો કુક્કુચ્ચિકા સિક્ખાકામા, તાસાહં સન્તિકે બ્રહ્મચરિયં ચરિસ્સામી’તિ. અભિરમાય્યે, સ્વાક્ખાતો ધમ્મો; ચર બ્રહ્મચરિયં સમ્મા દુક્ખસ્સ અન્તકિરિયાયા’’તિ. દુતિયમ્પિ વત્તબ્બા. તતિયમ્પિ વત્તબ્બા. સચે પટિનિસ્સજ્જતિ ઇચ્ચેતં કુસલં, નો ચે પટિનિસ્સજ્જતિ આપત્તિ દુક્કટસ્સ. સા ભિક્ખુની સમનુભાસિતબ્બા. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, સમનુભાસિતબ્બા. બ્યત્તાય ભિક્ખુનિયા પટિબલાય સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૭૧૨. ‘‘સુણાતુ મે, અય્યે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામા ભિક્ખુની કુપિતા અનત્તમના એવં વદેતિ – ‘બુદ્ધં પચ્ચાચિક્ખામિ, ધમ્મં પચ્ચાચિક્ખામિ, સઙ્ઘં પચ્ચાચિક્ખામિ, સિક્ખં પચ્ચાચિક્ખામિ. કિન્નુમાવ સમણિયો યા સમણિયો સક્યધીતરો! સન્તઞ્ઞાપિ સમણિયો લજ્જિનિયો કુક્કુચ્ચિકા સિક્ખાકામા તાસાહં સન્તિકે બ્રહ્મચરિયં ચરિસ્સામી’તિ. સા તં વત્થું ન પટિનિસ્સજ્જતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઇત્થન્નામં ભિક્ખુનિં સમનુભાસેય્ય તસ્સ વત્થુસ્સ પટિનિસ્સગ્ગાય. એસા ઞત્તિ.

‘‘સુણાતુ મે, અય્યે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામા ભિક્ખુની કુપિતા અનત્તમના એવં વદેતિ – ‘બુદ્ધં પચ્ચાચિક્ખામિ…પે॰… સિક્ખં પચ્ચાચિક્ખામિ. કિન્નુમાવ સમણિયો યા સમણિયો સક્યધીતરો! સન્તઞ્ઞાપિ સમણિયો લજ્જિનિયો કુક્કુચ્ચિકા સિક્ખાકામા, તાસાહં સન્તિકે બ્રહ્મચરિયં ચરિસ્સામી’તિ . સા તં વત્થું ન પટિનિસ્સજ્જતિ. સઙ્ઘો ઇત્થન્નામં ભિક્ખુનિં સમનુભાસતિ તસ્સ વત્થુસ્સ પટિનિસ્સગ્ગાય. યસ્સા અય્યાય ખમતિ ઇત્થન્નામાય ભિક્ખુનિયા સમનુભાસના તસ્સ વત્થુસ્સ પટિનિસ્સગ્ગાય, સા તુણ્હસ્સ; યસ્સા નક્ખમતિ સા, ભાસેય્ય.

‘‘દુતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ…પે॰… તતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ…પે॰….

‘‘સમનુભટ્ઠા સઙ્ઘેન ઇત્થન્નામા ભિક્ખુની તસ્સ વત્થુસ્સ પટિનિસ્સગ્ગાય. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી’’તિ.

ઞત્તિયા દુક્કટં. દ્વીહિ કમ્મવાચાહિ થુલ્લચ્ચયા. કમ્મવાચાપરિયોસાને આપત્તિ સઙ્ઘાદિસેસસ્સ. સઙ્ઘાદિસેસં અજ્ઝાપજ્જન્તિયા ઞત્તિયા દુક્કટં, દ્વીહિ કમ્મવાચાહિ થુલ્લચ્ચયા પટિપ્પસ્સમ્ભન્તિ.

અયમ્પીતિ પુરિમાયો ઉપાદાય વુચ્ચતિ.

યાવતતિયકન્તિ યાવતતિયં સમનુભાસનાય આપજ્જતિ, ન સહ વત્થુજ્ઝાચારા.

નિસ્સારણીયન્તિ સઙ્ઘમ્હા નિસ્સારીયતિ.

સઙ્ઘાદિસેસોતિ…પે॰… તેનપિ વુચ્ચતિ સઙ્ઘાદિસેસોતિ.

૭૧૩. ધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞા ન પટિનિસ્સજ્જતિ, આપત્તિ સઙ્ઘાદિસેસસ્સ. ધમ્મકમ્મે વેમતિકા ન પટિનિસ્સજ્જતિ, આપત્તિ સઙ્ઘાદિસેસસ્સ. ધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞા ન પટિનિસ્સજ્જતિ, આપત્તિ સઙ્ઘાદિસેસસ્સ.

અધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ . અધમ્મકમ્મે વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૭૧૪. અનાપત્તિ અસમનુભાસન્તિયા, પટિનિસ્સજ્જન્તિયા, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

સત્તમસઙ્ઘાદિસેસસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૮. અટ્ઠમસઙ્ઘાદિસેસસિક્ખાપદં

૭૧૫. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન ચણ્ડકાળી ભિક્ખુની કિસ્મિઞ્ચિદેવ અધિકરણે પચ્ચાકતા કુપિતા અનત્તમના એવં વદેતિ – ‘‘છન્દગામિનિયો ચ ભિક્ખુનિયો, દોસગામિનિયો ચ ભિક્ખુનિયો, મોહગામિનિયો ચ ભિક્ખુનિયો, ભયગામિનિયો ચ ભિક્ખુનિયો’’તિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા…પે॰… તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ અય્યા ચણ્ડકાળી કિસ્મિઞ્ચિદેવ અધિકરણે પચ્ચાકતા કુપિતા અનત્તમના એવં વક્ખતિ – છન્દગામિનિયો ચ ભિક્ખુનિયો…પે॰… ભયગામિનિયો ચ ભિક્ખુનિયો’’તિ…પે॰… સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ચણ્ડકાળી ભિક્ખુની કિસ્મિઞ્ચિદેવ અધિકરણે પચ્ચાકતા કુપિતા અનત્તમના એવં વદેતિ – ‘‘છન્દગામિનિયો ચ ભિક્ખુનિયો…પે॰… ભયગામિનિયો ચ ભિક્ખુનિયો’’તિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ચણ્ડકાળી ભિક્ખુની કિસ્મિઞ્ચિદેવ અધિકરણે પચ્ચાકતા કુપિતા અનત્તમના એવં વક્ખતિ – ‘‘છન્દગામિનિયો ચ ભિક્ખુનિયો…પે॰… ભયગામિનિયો ચ ભિક્ખુનિયો’’તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૭૧૬. ‘‘**યા પન ભિક્ખુની કિસ્મિઞ્ચિદેવ અધિકરણે પચ્ચાકતા કુપિતા અનત્તમના એવં વદેય્ય – ‘છન્દગામિનિયો ચ ભિક્ખુનિયો, દોસગામિનિયો ચ ભિક્ખુનિયો, મોહગામિનિયો ચ ભિક્ખુનિયો, ભયગામિનિયો ચ ભિક્ખુનિયો’તિ, સા ભિક્ખુની ભિક્ખુનીહિ એવમસ્સ વચનીયા – ‘માય્યે, કિસ્મિઞ્ચિદેવ અધિકરણે પચ્ચાકતા કુપિતા અનત્તમના એવં અવચ – છન્દગામિનિયો ચ ભિક્ખુનિયો દોસગામિનિયો ચ ભિક્ખુનિયો મોહગામિનિયો ચ ભિક્ખુનિયો ભયગામિનિયો ચ ભિક્ખુનિયોતિ. અય્યા ખો છન્દાપિ ગચ્છેય્ય, દોસાપિ ગચ્છેય્ય, મોહાપિ ગચ્છેય્ય, ભયાપિ ગચ્છેય્યા’તિ. એવઞ્ચ સા ભિક્ખુની ભિક્ખુનીહિ વુચ્ચમાના તથેવ પગ્ગણ્હેય્ય, સા ભિક્ખુની ભિક્ખુનીહિ યાવતતિયં સમનુભાસિતબ્બા તસ્સ પટિનિસ્સગ્ગાય. યાવતતિયઞ્ચે સમનુભાસીયમાના તં પટિનિસ્સજ્જેય્ય, ઇચ્ચેતં કુસલં; નો ચે પટિનિસ્સજ્જેય્ય, અયમ્પિ ભિક્ખુની યાવતતિયકં ધમ્મં આપન્ના નિસ્સારણીયં સઙ્ઘાદિસેસ**’’ન્તિ.

૭૧૭. **યા પના**તિ યા યાદિસા…પે॰… **ભિક્ખુની**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

કિસ્મિઞ્ચિદેવ અધિકરણેતિ અધિકરણં નામ ચત્તારિ અધિકરણાનિ – વિવાદાધિકરણં, અનુવાદાધિકરણં, આપત્તાધિકરણં, કિચ્ચાધિકરણં.

પચ્ચાકતા નામ પરાજિતા વુચ્ચતિ.

કુપિતા અનત્તમનાતિ અનભિરદ્ધા આહતચિત્તા ખિલજાતા.

એવં વદેય્યાતિ – ‘‘છન્દગામિનિયો ચ ભિક્ખુનિયો...પે॰... ભયગામિનિયો ચ ભિક્ખુનિયો’’તિ.

સા ભિક્ખુનીતિ યા સા એવંવાદિની ભિક્ખુની.

ભિક્ખુનીહીતિ અઞ્ઞાહિ ભિક્ખુનીહિ.

યા પસ્સન્તિ યા સુણન્તિ તાહિ વત્તબ્બા – ‘‘માય્યે, કિસ્મિઞ્ચિદેવ અધિકરણે પચ્ચાકતા કુપિતા અનત્તમના એવં અવચ – ‘છન્દગામિનિયો ચ ભિક્ખુનિયો...પે॰... ભયગામિનિયો ચ ભિક્ખુનિયો’તિ. અય્યા ખો છન્દાપિ ગચ્છેય્ય...પે॰... ભયાપિ ગચ્છેય્યા’’તિ. દુતિયમ્પિ વત્તબ્બા. તતિયમ્પિ વત્તબ્બા. સચે પટિનિસ્સજ્જતિ, ઇચ્ચેતં કુસલં; નો ચે પટિનિસ્સજ્જતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. સુત્વા ન વદન્તિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. સા ભિક્ખુની સઙ્ઘમજ્ઝમ્પિ આકડ્ઢિત્વા વત્તબ્બા – ‘‘માય્યે, કિસ્મિઞ્ચિદેવ અધિકરણે પચ્ચાકતા કુપિતા અનત્તમના એવં અવચ – ‘છન્દગામિનિયો ચ ભિક્ખુનિયો...પે॰... ભયગામિનિયો ચ ભિક્ખુનિયો’તિ. અય્યા ખો છન્દાપિ ગચ્છેય્ય...પે॰... ભયાપિ ગચ્છેય્યા’’તિ. દુતિયમ્પિ વત્તબ્બા. તતિયમ્પિ વત્તબ્બા. સચે પટિનિસ્સજ્જતિ, ઇચ્ચેતં કુસલં; નો ચે પટિનિસ્સજ્જતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. સા ભિક્ખુની સમનુભાસિતબ્બા. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, સમનુભાસિતબ્બા. બ્યત્તાય ભિક્ખુનિયા પટિબલાય સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૭૧૮. ‘‘સુણાતુ મે, અય્યે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામા ભિક્ખુની કિસ્મિઞ્ચિદેવ અધિકરણે પચ્ચાકતા કુપિતા અનત્તમના એવં વદેતિ – ‘છન્દગામિનિયો ચ ભિક્ખુનિયો...પે॰... ભયગામિનિયો ચ ભિક્ખુનિયો’તિ. સા તં વત્થું ન પટિનિસ્સજ્જતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઇત્થન્નામં ભિક્ખુનિં સમનુભાસેય્ય તસ્સ વત્થુસ્સ પટિનિસ્સગ્ગાય. એસા ઞત્તિ.

‘‘સુણાતુ મે, અય્યે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામા ભિક્ખુની કિસ્મિઞ્ચિદેવ અધિકરણે પચ્ચાકતા કુપિતા અનત્તમના એવં વદેતિ – ‘છન્દગામિનિયો ચ ભિક્ખુનિયો...પે॰... ભયગામિનિયો ચ ભિક્ખુનિયો’તિ. સા તં વત્થું ન પટિનિસ્સજ્જતિ. સઙ્ઘો ઇત્થન્નામં ભિક્ખુનિં સમનુભાસતિ તસ્સ વત્થુસ્સ પટિનિસ્સગ્ગાય. યસ્સા અય્યાય ખમતિ ઇત્થન્નામાય ભિક્ખુનિયા સમનુભાસના તસ્સ વત્થુસ્સ પટિનિસ્સગ્ગાય, સા તુણ્હસ્સ; યસ્સા નક્ખમતિ, સા ભાસેય્ય.

‘‘દુતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે॰... તતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે॰....

‘‘સમનુભટ્ઠા સઙ્ઘેન ઇત્થન્નામા ભિક્ખુની તસ્સ વત્થુસ્સ પટિનિસ્સગ્ગાય. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી’’તિ.

ત્તિયા દુક્કટં. દ્વીહિ કમ્મવાચાહિ થુલ્લચ્ચયા. કમ્મવાચાપરિયોસાને આપત્તિ સઙ્ઘાદિસેસસ્સ. સઙ્ઘાદિસેસં અજ્ઝાપજ્જન્તિયા ઞત્તિયા દુક્કટં. દ્વીહિ કમ્મવાચાહિ થુલ્લચ્ચયા પટિપ્પસ્સમ્ભન્તિ.

અયમ્પીતિ પુરિમાયો ઉપાદાય વુચ્ચતિ.

યાવતતિયકન્તિ યાવતતિયં સમનુભાસનાય આપજ્જતિ, ન સહ વત્થુજ્ઝાચારા.

નિસ્સારણીયન્તિ સઙ્ઘમ્હા નિસ્સારીયતિ.

સઙ્ઘાદિસેસોતિ…પે॰… તેનપિ વુચ્ચતિ સઙ્ઘાદિસેસોતિ.

૭૧૯. ધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞા ન પટિનિસ્સજ્જતિ, આપત્તિ સઙ્ઘાદિસેસ્સ. ધમ્મકમ્મે વેમતિકા ન પટિનિસ્સજ્જતિ, આપત્તિ સઙ્ઘાદિસેસસ્સ. ધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞા ન પટિનિસ્સજ્જતિ, આપત્તિ સઙ્ઘાદિસેસસ્સ.

અધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અધમ્મકમ્મે વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞા આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૭૨૦. અનાપત્તિ અસમનુભાસન્તિયા, પટિનિસ્સજ્જન્તિયા, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ .

અટ્ઠમસઙ્ઘાદિસેસસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૯. નવમસઙ્ઘાદિસેસસિક્ખાપદં

૭૨૧. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન થુલ્લનન્દાય ભિક્ખુનિયા અન્તેવાસિકા ભિક્ખુનિયો સંસટ્ઠા વિહરન્તિ પાપાચારા પાપસદ્દા પાપસિલોકા, ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ વિહેસિકા, અઞ્ઞમઞ્ઞિસ્સા વજ્જપ્પટિચ્છાદિકા. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા…પે॰… તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો સંસટ્ઠા વિહરિસ્સન્તિ પાપાચારા પાપસદ્દા પાપસિલોકા ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ વિહેસિકા અઞ્ઞમઞ્ઞિસ્સા વજ્જપ્પટિચ્છાદિકા’’તિ…પે॰… સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો સંસટ્ઠા વિહરન્તિ પાપાચારા પાપસદ્દા પાપસિલોકા ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ વિહેસિકા અઞ્ઞમઞ્ઞિસ્સા વજ્જપ્પટિચ્છાદિકાતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો સંસટ્ઠા વિહરિસ્સન્તિ પાપાચારા પાપસદ્દા પાપસિલોકા, ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ વિહેસિકા, અઞ્ઞમઞ્ઞિસ્સા વજ્જપ્પટિચ્છાદિકા! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૭૨૨. ‘‘**ભિક્ખુનિયો પનેવ સંસટ્ઠા વિહરન્તિ પાપાચારા પાપસદ્દા પાપસિલોકા, ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ વિહેસિકા, અઞ્ઞમઞ્ઞિસ્સા વજ્જપ્પટિચ્છાદિકા. તા ભિક્ખુનિયો ભિક્ખુનીહિ એવમસ્સુ વચનીયા – ‘ભગિનિયો ખો સંસટ્ઠા વિહરન્તિ પાપાચારા પાપસદ્દા પાપસિલોકા, ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ વિહેસિકા અઞ્ઞમઞ્ઞિસ્સા વજ્જપ્પટિચ્છાદિકા. વિવિચ્ચથાય્યે. વિવેકઞ્ઞેવ ભગિનીનં સઙ્ઘો વણ્ણેતી’તિ. એવઞ્ચ તા ભિક્ખુનિયો ભિક્ખુનીહિ વુચ્ચમાના તથેવ પગ્ગણ્હેય્યું, તા ભિક્ખુનિયો ભિક્ખુનીહિ યાવતતિયં સમનુભાસિતબ્બા તસ્સ પટિનિસ્સગ્ગાય. યાવતતિયઞ્ચે**

સમનુભાસીયમાના તં પટિનિસ્સજ્જેય્યું, ઇચ્ચેતં કુસલં; નો ચે પટિનિસ્સજ્જેય્યું, ઇમાપિ ભિક્ખુનિયો યાવતતિયકં ધમ્મં આપન્ના નિસ્સારણીયં સઙ્ઘાદિસેસ''ન્તિ.

૭૨૩. **ભિક્ખુનિયો પને**વાતિ ઉપસમ્પન્નાયો વુચ્ચન્તિ.

સંસટ્ઠા વિહરન્તીતિ સંસટ્ઠા નામ અનનુલોમિકેન કાયિકવાચસિકેન સંસટ્ઠા વિહરન્તિ.

પાપાચારાતિ પાપકેન આચારેન સમન્નાગતા.

પાપસદ્દાતિ પાપકેન કિત્તિસદ્દેન અબ્ભુગ્ગતા.

પાપસિલોકાતિ પાપકેન મિચ્છાજીવેન જીવિતં કપ્પેન્તિ.

ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ વિહેસિકાતિ અઞ્ઞમઞ્ઞિસ્સા કમ્મે કરીયમાને પટિક્કોસન્તિ.

અઞ્ઞમઞ્ઞિસ્સા વજ્જપ્પટિચ્છાદિકાતિ અઞ્ઞમઞ્ઞં વજ્જં પટિચ્છાદેન્તિ.

તા ભિક્ખુનિયોતિ યા તા સંસટ્ઠા ભિક્ખુનિયો.

ભિક્ખુનીહીતિ અઞ્ઞાહિ ભિક્ખુનીહિ.

યા પસ્સન્તિ યા સુણન્તિ તાહિ વત્તબ્બા – ''ભગિનિયો ખો સંસટ્ઠા વિહરન્તિ પાપાચારા પાપસદ્દા પાપસિલોકા, ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ વિહેસિકા, અઞ્ઞમઞ્ઞિસ્સા વજ્જપ્પટિચ્છાદિકા. વિવિચ્ચથાય્યે. વિવેકઞ્ઞેવ ભગિનીનં સઙ્ઘો વણ્ણેતી''તિ. દુતિયમ્પિ વત્તબ્બા. તતિયમ્પિ વત્તબ્બા. સચે પટિનિસ્સજ્જન્તિ, ઇચ્ચેતં કુસલં; નો ચે પટિનિસ્સજ્જન્તિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. સુત્વા ન વદન્તિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. તા ભિક્ખુનિયો સઙ્ઘમજ્ઝમ્પિ આકડ્ઢિત્વા વત્તબ્બા – ''ભગિનિયો ખો સંસટ્ઠા વિહરન્તિ પાપાચારા પાપસદ્દા પાપસિલોકા, ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ વિહેસિકા, અઞ્ઞમઞ્ઞિસ્સા વજ્જપ્પટિચ્છાદિકા. વિવિચ્ચથાય્યે. વિવેકઞ્ઞેવ ભગિનીનં સઙ્ઘો વણ્ણેતી''તિ. દુતિયમ્પિ વત્તબ્બા. તતિયમ્પિ વત્તબ્બા. સચે પટિનિસ્સજ્જન્તિ, ઇચ્ચેતં કુસલં; નો ચે પટિનિસ્સજ્જન્તિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. તા ભિક્ખુનિયો સમનુભાસિતબ્બા. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, સમનુભાસિતબ્બા. બ્યત્તાય ભિક્ખુનિયા પટિબલાય સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૭૨૪. ''સુણાતુ મે, અય્યે, સઙ્ઘો. ઇત્થન્નામા ચ ઇત્થન્નામા ચ ભિક્ખુનિયો સંસટ્ઠા વિહરન્તિ પાપાચારા પાપસદ્દા પાપસિલોકા, ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ વિહેસિકા, અઞ્ઞમઞ્ઞિસ્સા વજ્જપ્પટિચ્છાદિકા. તા તં વત્થું ન પટિનિસ્સજ્જન્તિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઇત્થન્નામઞ્ચ ઇત્થન્નામઞ્ચ ભિક્ખુનિયો સમનુભાસેય્ય તસ્સ વત્થુસ્સ પટિનિસ્સગ્ગાય. એસા ઞત્તિ.

''સુણાતુ મે, અય્યે, સઙ્ઘો. ઇત્થન્નામા ચ ઇત્થન્નામા ચ ભિક્ખુનિયો સંસટ્ઠા વિહરન્તિ પાપાચારા પાપસદ્દા પાપસિલોકા, ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ વિહેસિકા, અઞ્ઞમઞ્ઞિસ્સા વજ્જપ્પટિચ્છાદિકા. તા તં વત્થું ન પટિનિસ્સજ્જન્તિ. સઙ્ઘો ઇત્થન્નામઞ્ચ ઇત્થન્નામઞ્ચ ભિક્ખુનિયો સમનુભાસતિ તસ્સ વત્થુસ્સ પટિનિસ્સગ્ગાય. યસ્સા અય્યાય ખમતિ

ઇત્થન્નામાય ચ ઇત્થન્નામાય ચ ભિક્ખુનીનં સમનુભાસના તસ્સ વત્થુસ્સ પટિનિસ્સગ્ગાય, સા તુણ્હસ્સ; યસ્સા નક્ખમતિ, સા ભાસેય્ય.

‘‘દુતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે॰... તતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે॰....

‘‘સમનુભટ્ઠા સઙ્ઘેન, ઇત્થન્નામા ચ ઇત્થન્નામા ચ ભિક્ખુનિયો તસ્સ વત્થુસ્સ પટિનિસ્સગ્ગાય. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી’’તિ.

ઞત્તિયા દુક્કટં, દ્વીહિ કમ્મવાચાહિ થુલ્લચ્ચયા, કમ્મવાચાપરિયોસાને આપત્તિ સઙ્ઘાદિસેસસ્સ. સઙ્ઘાદિસેસં અજ્ઝાપજ્જન્તીનં ઞત્તિયા દુક્કટં દ્વીહિ કમ્મવાચાહિ થુલ્લચ્ચયા પટિપ્પસ્સમ્ભન્તિ. દ્વે તિસ્સો એકતો સમનુભાસિતબ્બા. તતુત્તરિ ન સમનુભાસિતબ્બા.

ઇમાપિ ભિક્ખુનિયોતિ પુરિમાયો ઉપાદાય વુચ્ચન્તિ.

યાવતતિયકન્તિ યાવતતિયં સમનુભાસનાય આપજ્જન્તિ, ન સહ વત્થુજ્ઝાચારા.

નિસ્સારણીયન્તિ સઙ્ઘમ્હા નિસ્સારીયતિ.

સઙ્ઘાદિસેસોતિ...પે॰... તેનપિ વુચ્ચતિ સઙ્ઘાદિસેસોતિ.

૭૨૫. ધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞા ન પટિનિસ્સજ્જન્તિ, આપત્તિ સઙ્ઘાદિસેસસ્સ. ધમ્મકમ્મે વેમતિકા ન પટિનિસ્સજ્જન્તિ, આપત્તિ સઙ્ઘાદિસેસસ્સ. ધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞા ન પટિનિસ્સજ્જન્તિ, આપત્તિ સઙ્ઘાદિસેસસ્સ.

અધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અધમ્મકમ્મે વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૭૨૬. અનાપત્તિ અસમનુભાસન્તીનં, પટિનિસ્સજ્જન્તીનં, ઉમ્મત્તિકાનં, આદિકમ્મિકાનન્તિ.

નવમસઙ્ઘાદિસેસસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૧૦. દસમસઙ્ઘાદિસેસસિક્ખાપદં

૭૨૭. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન થુલ્લનન્દા ભિક્ખુનીસઙ્ઘેન સમનુભટ્ઠા ભિક્ખુનિયો એવં વદેતિ – ‘‘સંસટ્ઠાવ અય્યે, તુમ્હે વિહરથ. મા તુમ્હે નાના વિહરિત્થ. સન્તિ સઙ્ઘે અઞ્ઞાપિ ભિક્ખુનિયો એવાચારા એવંસદ્દા એવંસિલોકા, ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ વિહેસિકા, અઞ્ઞમઞ્ઞિસ્સા વજ્જપ્પટિચ્છાદિકા. તા સઙ્ઘો ન કિઞ્ચિ આહ. તુમ્હઞ્ઞેવ [તુમ્હેયેવ (સ્યા॰)] સઙ્ઘો ઉઞ્ઞાય પરિભવેન અક્ખન્તિયા વેભસ્સિયા [વેભસ્સા (સી॰ સ્યા॰)] દુબ્બલ્યા એવમાહ – ‘ભગિનિયો ખો સંસટ્ઠા વિહરન્તિ પાપાચારા પાપસદ્દા પાપસિલોકા, ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ વિહેસિકા, અઞ્ઞમઞ્ઞિસ્સા વજ્જપ્પટિચ્છાદિકા. વિવિચ્ચથાય્યે. વિવેકઞ્ઞેવ ભગિનીનં સઙ્ઘો વણ્ણેતી’’’તિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ

વિપાચેન્તિ – કથઞ્હિ નામ અય્યા થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની સઙ્ઘેન સમનુભટ્ઠા ભિક્ખુનિયો એવં વક્ખતિ – સંસટ્ઠાવ અય્યે, તુમ્હે વિહરથ. મા તુમ્હે નાના વિહરિત્થ. સન્તિ સઙ્ઘે અઞ્ઞાપિ ભિક્ખુનિયો...પે॰... વિવિચ્ચથાય્યે. વિવેકઞ્ઞેવ ભગિનીનં સઙ્ઘો વણ્ણેતીતિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની સઙ્ઘેન સમનુભટ્ઠા ભિક્ખુનિયો એવં વદેતિ – સંસટ્ઠાવ અય્યે તુમ્હે વિહરથ. મા તુમ્હે નાના વિહરિત્થ. સન્તિ સઙ્ઘે અઞ્ઞાપિ ભિક્ખુનિયો એવાચારા એવંસદ્દા એવંસિલોકા, ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ વિહેસિકા, અઞ્ઞમઞ્ઞિસ્સા વજ્જપ્પટિચ્છાદિકા. તા સઙ્ઘો ન કિઞ્ચિ આહ. તુમ્હઞ્ઞેવ સઙ્ઘો ઉઞ્ઞાય પરિભવેન અક્ખન્તિયા વેભસ્સિયા દુબ્બલ્યા એવમાહ – ભગિનિયો ખો સંસટ્ઠા વિહરન્તિ પાપાચારા પાપસદ્દા પાપસિલોકા, ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ વિહેસિકા, અઞ્ઞમઞ્ઞિસ્સા વજ્જપ્પટિચ્છાદિકા. વિવિચ્ચથાય્યે. વિવેકઞ્ઞેવ ભગિનીનં સઙ્ઘો વણ્ણેતીતિ? ''સચ્ચં ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની સઙ્ઘેન સમનુભટ્ઠા ભિક્ખુનિયો એવં વક્ખતિ – સંસટ્ઠાવ અય્યે, તુમ્હે વિહરથ. મા તુમ્હે નાના વિહરિત્થ. સન્તિ સઙ્ઘે અઞ્ઞાપિ ભિક્ખુનિયો...પે॰... વિવિચ્ચથાય્યે. વિવેકઞ્ઞેવ ભગિનીનં સઙ્ઘો વણ્ણેતીતિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૭૨૮. ''યા પન ભિક્ખુની એવં વદેય્ય – 'સંસટ્ઠાવ અય્યે, તુમ્હે વિહરથ. મા તુમ્હે નાના વિહરિત્થ. સન્તિ સઙ્ઘે અઞ્ઞાપિ ભિક્ખુનિયો એવાચારા એવંસદ્દા એવંસિલોકા, ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ વિહેસિકા, અઞ્ઞમઞ્ઞિસ્સા વજ્જપ્પટિચ્છાદિકા. તા સઙ્ઘો ન કિઞ્ચિ આહ. તુમ્હઞ્ઞેવ સઙ્ઘો ઉઞ્ઞાય પરિભવેન અક્ખન્તિયા વેભસ્સિયા દુબ્બલ્યા એવમાહ – ભગિનિયો ખો સંસટ્ઠા વિહરન્તિ પાપાચારા પાપસદ્દા પાપસિલોકા, ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ વિહેસિકા, અઞ્ઞમઞ્ઞિસ્સા વજ્જપ્પટિચ્છાદિકા. વિવિચ્ચથાય્યે. વિવેકઞ્ઞેવ ભગિનીનં સઙ્ઘો વણ્ણેતી'તિ. સા ભિક્ખુની ભિક્ખુનીહિ એવમસ્સ વચનીયા – 'મા, અય્યે, એવં અવચ – સંસટ્ઠાવ અય્યે, તુમ્હે વિહરથ. મા તુમ્હે નાના વિહરિત્થ. સન્તિ સઙ્ઘે અઞ્ઞાપિ ભિક્ખુનિયો એવાચારા એવંસદ્દા એવંસિલોકા, ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ વિહેસિકા, અઞ્ઞમઞ્ઞિસ્સા વજ્જપ્પટિચ્છાદિકા. તા સઙ્ઘો ન કિઞ્ચિ આહ. તુમ્હઞ્ઞેવ સઙ્ઘો ઉઞ્ઞાય પરિભવેન અક્ખન્તિયા વેભસ્સિયા દુબ્બલ્યા એવમાહ – ભગિનિયો ખો સંસટ્ઠા વિહરન્તિ પાપાચારા પાપસદ્દા પાપસિલોકા, ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ વિહેસિકા, અઞ્ઞમઞ્ઞિસ્સા વજ્જપ્પટિચ્છાદિકા. વિવિચ્ચથાય્યે. વિવેકઞ્ઞેવ ભગિનીનં સઙ્ઘો વણ્ણેતી'તિ. એવઞ્ચ સા ભિક્ખુની ભિક્ખુનીહિ વુચ્ચમાના તથેવ પગ્ગણ્હેય્ય, સા ભિક્ખુની ભિક્ખુનીહિ યાવતતિયં સમનુભાસિતબ્બા તસ્સ પટિનિસ્સગ્ગાય. યાવતતિયઞ્ચે સમનુભાસીયમાના તં પટિનિસ્સજ્જેય્ય, ઇચ્ચેતં કુસલં; નો ચે પટિનિસ્સજ્જેય્ય, અયમ્પિ ભિક્ખુની યાવતતિયકં ધમ્મં આપન્ના નિસ્સારણીયં સઙ્ઘાદિસેસ''ન્તિ.

૭૨૯. યા પનાતિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

એવં વદેય્યાતિ – ''સંસટ્ઠાવ અય્યે, તુમ્હે વિહરથ. મા તુમ્હે નાના વિહરિત્થ. સન્તિ સઙ્ઘે અઞ્ઞાપિ ભિક્ખુનિયો એવાચારા એવંસદ્દા એવંસિલોકા, ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ વિહેસિકા, અઞ્ઞમઞ્ઞિસ્સા વજ્જપ્પટિચ્છાદિકા. તા સઙ્ઘો ન કિઞ્ચિ આહ''.

તુમ્હઞ્ઞેવ સઙ્ઘો ઉઞ્ઞાયાતિ અવઞ્ઞાય.

પરિભવેનાતિ પારિભબ્યતા.

અક્ખન્તિયાતિ કોપેન.

વેભસ્સિયાતિ વિભસ્સીકતા [વિભસ્સિકતાય (સી॰)].

દુબ્બલ્યાતિ અપક્ખતા.

એવમાહ – ‘‘ભગિનિયો ખો સંસટ્ઠા વિહરન્તિ પાપાચારા પાપસદ્દા પાપસિલોકા, ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ વિહેસિકા, અઞ્ઞમઞ્ઞિસ્સા વજ્જપ્પટિચ્છાદિકા. વિચિચ્ચથાય્યે. વિવેકઞ્ઞેવ ભગિનીનં સઙ્ઘો વણ્ણેતી’’તિ.

સા ભિક્ખુનીતિ યા સા એવંવાદિની ભિક્ખુની.

ભિક્ખુનીહીતિ અઞ્ઞાહિ ભિક્ખુનીહિ.

યા પસ્સન્તિ યા સુણન્તિ તાહિ વત્તબ્બા – ‘‘માય્યે, એવં અવચ – ‘સંસટ્ઠાવ અય્યે, તુમ્હે વિહરથ. મા તુમ્હે નાના વિહરિત્થ. સન્તિ સઙ્ઘે અઞ્ઞાપિ ભિક્ખુનિયો...પે॰... વિવિચ્ચથાય્યે. વિવેકઞ્ઞેવ ભગિનીનં સઙ્ઘો વણ્ણેતી’’તિ. દુતિયમ્પિ વત્તબ્બા. તતિયમ્પિ વત્તબ્બા. સચે પટિનિસ્સજ્જતિ, ઇચ્ચેતં કુસલં; નો ચે પટિનિસ્સજ્જતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. સુત્વા ન વદન્તિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. સા ભિક્ખુની સઙ્ઘમજ્ઝમ્પિ આકડ્ઢિત્વા વત્તબ્બા – ‘‘માય્યે, એવં અવચ – ‘સંસટ્ઠાવ અય્યે, તુમ્હે વિહરથ. મા તુમ્હે નાના વિહરિત્થ. સન્તિ સઙ્ઘે અઞ્ઞાપિ ભિક્ખુનિયો...પે॰... વિવિચ્ચથાય્યે. વિવેકઞ્ઞેવ ભગિનીનં સઙ્ઘો વણ્ણેતી’’’તિ. દુતિયમ્પિ વત્તબ્બા. તતિયમ્પિ વત્તબ્બા. સચે પટિનિસ્સજ્જતિ, ઇચ્ચેતં કુસલં; નો ચે પટિનિસ્સજ્જતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. સા ભિક્ખુની સમનુભાસિતબ્બા. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, સમનુભાસિતબ્બા. બ્યત્તાય ભિક્ખુનિયા પટિબલાય સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૭૩૦. ‘‘સુણાતુ મે, અય્યે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામા ભિક્ખુની સઙ્ઘેન સમનુભટ્ઠા ભિક્ખુનિયો એવં વદેતિ – ‘સંસટ્ઠાવ અય્યે, તુમ્હે વિહરથ. મા તુમ્હે નાના વિહરિત્થ. સન્તિ સઙ્ઘે અઞ્ઞાપિ ભિક્ખુનિયો એવાચારા એવંસદ્દા એવંસિલોકા, ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ વિહેસિકા, અઞ્ઞમઞ્ઞિસ્સા વજ્જપ્પટિચ્છાદિકા. તા સઙ્ઘો ન કિઞ્ચિ આહ. તુમ્હઞ્ઞેવ સઙ્ઘો ઉઞ્ઞાય પરિભવેન અક્ખન્તિયા વેભસ્સિયા દુબ્બલ્યા એવમાહ – ભગિનિયો ખો સંસટ્ઠા વિહરન્તિ પાપાચારા પાપસદ્દા પાપસિલોકા, ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ વિહેસિકા અઞ્ઞમઞ્ઞિસ્સા વજ્જપ્પટિચ્છાદિકા . વિવિચ્ચથાય્યે. વિવેકઞ્ઞેવ ભગિનીનં સઙ્ઘો વણ્ણેતી’તિ. સા તં વત્થું ન પટિનિસ્સજ્જતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઇત્થન્નામં ભિક્ખુનિં સમનુભાસેય્ય તસ્સ વત્થુસ્સ પટિનિસ્સગ્ગાય. એસા ઞત્તિ.

‘‘સુણાતુ મે, અય્યે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામા ભિક્ખુની સઙ્ઘેન સમનુભટ્ઠા ભિક્ખુનિયો એવં વદેતિ – ‘સંસટ્ઠાવ અય્યે, તુમ્હે વિહરથ. મા તુમ્હે નાના વિહરિત્થ. સન્તિ સઙ્ઘે અઞ્ઞાપિ ભિક્ખુનિયો એવાચારા એવંસદ્દા એવંસિલોકા, ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ વિહેસિકા, અઞ્ઞમઞ્ઞિસ્સા વજ્જપ્પટિચ્છાદિકા. તા સઙ્ઘો ન કિઞ્ચિ આહ. તુમ્હઞ્ઞેવ સઙ્ઘો ઉઞ્ઞાય પરિભવેન અક્ખન્તિયા વેભસ્સિયા દુબ્બલ્યા એવમાહ – ભગિનિયો ખો સંસટ્ઠા વિહરન્તિ પાપાચારા પાપસદ્દા પાપસિલોકા, ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ વિહેસિકા, અઞ્ઞમઞ્ઞિસ્સા વજ્જપ્પટિચ્છાદિકા. વિવિચ્ચથાય્યે. વિવેકઞ્ઞેવ ભગિનીનં સઙ્ઘો વણ્ણેતી’તિ. સા તં વત્થું ન પટિનિસ્સજ્જતિ. સઙ્ઘો ઇત્થન્નામં ભિક્ખુનિં સમનુભાસતિ તસ્સ વત્થુસ્સ પટિનિસ્સગ્ગાય. યસ્સા અય્યાય ખમતિ ઇત્થન્નામાય ભિક્ખુનિયા સમનુભાસના તસ્સ વત્થુસ્સ પટિનિસ્સગ્ગાય, સા તુણ્હસ્સ; યસ્સા નક્ખમતિ, સા ભાસેય્ય.

‘‘દુતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે॰... તતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે॰....

‘‘સમનુભટ્ઠા સઙ્ઘેન ઇત્થન્નામા ભિક્ખુની તસ્સ વત્થુસ્સ પટિનિસ્સગ્ગાય. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી’’તિ.

ञત્તિયા દુક્કટં, દ્વીહિ કમ્મવાચાહિ થુલ્લચ્ચયા, કમ્મવાચાપરિયોસાને આપત્તિ સઙ્ઘાદિસેસસ્સ. સઙ્ઘાદિસેસં અજ્ઝાપજ્જન્તિયા ञત્તિયા દુક્કટં, દ્વીહિ કમ્મવાચાહિ થુલ્લચ્ચયા પટિપ્પસ્સમ્ભન્તિ.

અયમ્પીતિ પુરિમાયો ઉપાદાય વુચ્ચતિ.

યાવતતિયકન્તિ યાવતતિયં સમનુભાસનાય આપજ્જતિ, ન સહવત્થુજ્ઝાચારા.

નિસ્સારણીયન્તિ સઙ્ઘમ્હા નિસ્સારીયતિ.

સઙ્ઘાદિસેસોતિ સઙ્ઘોવ તસ્સા આપત્તિયા માનત્તં દેતિ, મૂલાય પટિકસ્સતિ, અબ્ભેતિ, ન સમ્બહુલા ન એકા ભિક્ખુની. તેન વુચ્ચતિ ‘‘સઙ્ઘાદિસેસો’’તિ. તસ્સેવ આપત્તિનિકાયસ્સ નામકમ્મં અધિવચનં, તેનપિ વુચ્ચતિ ‘‘સઙ્ઘાદિસેસો’’તિ.

૭૩૧. ધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞા ન પટિનિસ્સજ્જતિ, આપત્તિ સઙ્ઘાદિસેસસ્સ . ધમ્મકમ્મે વેમતિકા ન પટિનિસ્સજ્જતિ, આપત્તિ સઙ્ઘાદિસેસસ્સ. ધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞા ન પટિનિસ્સજ્જતિ, આપત્તિ સઙ્ઘાદિસેસસ્સ.

અધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અધમ્મકમ્મે વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૭૩૨. અનાપત્તિ અસમનુભાસન્તિયા, પટિનિસ્સજ્જન્તિયા, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

દસમસઙ્ઘાદિસેસસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

ઉદ્દિટ્ઠા ખો, અય્યાયો, સત્તરસ સઙ્ઘાદિસેસા ધમ્મા – નવ પઠમાપત્તિકા, અટ્ઠ યાવતતિયકા. યેસં ભિક્ખુની અઞ્ઞતરં વા અઞ્ઞતરં વા આપજ્જતિ, તાય ભિક્ખુનિયા ઉભતોસઙ્ઘે પક્ખમાનત્તં ચરિતબ્બં. ચિણ્ણમાનત્તા ભિક્ખુની યત્થ સિયા વીસતિગણો ભિક્ખુનિસઙ્ઘો તત્થ (સા ભિક્ખુની) [( ) (કત્થપિ નત્થિ)] અબ્ભેતબ્બા. એકાયપિ ચે ઊનો વીસતિગણો ભિક્ખુનિસઙ્ઘો તં ભિક્ખુનિં અબ્ભેય્ય. સા ચ ભિક્ખુની અનબ્ભિતા, તા ચ ભિક્ખુનિયો ગારય્હા, અયં તત્થ સામીચિ.

તત્થાય્યાયો પુચ્છામિ – ‘‘કચ્ચિત્થ પરિસુદ્ધા’’? દુતિયમ્પિ પુચ્છામિ – ‘‘કચ્ચિત્થ પરિસુદ્ધા’’? તતિયમ્પિ પુચ્છામિ – ‘‘કચ્ચિત્થ પરિસુદ્ધા’’? પરિસુદ્ધેત્થાય્યાયો, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામીતિ.

સત્તરસકં નિટ્ઠિતં.

ભિક્ખુનિવિભઙ્ગે સઙ્ઘાદિસેસકણ્ડં નિટ્ઠિતં.

૩. નિસ્સગ્ગિયકણ્ડં (ભિક્ખુનીવિભઙ્ગો)

૧. પત્તવગ્ગો

૧. પઠમસિક્ખાપદં

ઇમે ખો પનાય્યાયો તિંસ નિસ્સગ્ગિયા પાચિત્તિયા

ધમ્મા ઉદ્દેસં આગચ્છન્તિ.

૭૩૩. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો બહૂ પત્તે સન્નિચયં કરોન્તિ. મનુસ્સા વિહારચારિકં આહિણ્ડન્તા પસ્સિત્વા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો બહૂ પત્તે સન્નિચયં કરિસ્સન્તિ, પત્તવાણિજ્જં વા ભિક્ખુનિયો કરિસ્સન્તિ, આમત્તિકાપણં વા પસારેસ્સન્તી''તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખુનિયો તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો પત્તસન્નિચયં કરિસ્સન્તી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો પત્તસન્નિચયં કરોન્તીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો પત્તસન્નિચયં કરિસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય... પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૭૩૪. ''**યા પન ભિક્ખુની પત્તસન્નિચયં કરેય્ય , નિસ્સગ્ગિયં પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૭૩૫. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

પત્તો નામ દ્વે પત્તા – અયોપત્તો, મત્તિકાપત્તો. તયો પત્તસ્સ વણ્ણા – ઉક્કટ્ઠો પત્તો, મજ્ઝિમો પત્તો, ઓમકો પત્તો. **ઉક્કટ્ઠો નામ પત્તો** અડ્ઢાળ્હકોદનં ગણ્હાતિ ચતુભાગં ખાદનં તદુપિયં બ્યઞ્જનં. **મજ્ઝિમો નામ પત્તો** નાળિકોદનં ગણ્હાતિ ચતુભાગં ખાદનં તદુપિયં બ્યઞ્જનં. **ઓમકો નામ પત્તો** પત્થોદનં ગણ્હાતિ ચતુભાગં ખાદનં તદુપિયં બ્યઞ્જનં. તતો ઉક્કટ્ઠો અપત્તો ઓમકો અપત્તો.

સન્નિચયં કરેય્યાતિ અનધિટ્ઠિતો અવિકપ્પિતો.

નિસ્સગ્ગિયો હોતીતિ સહ અરુણુગ્ગમના નિસ્સગ્ગિયો હોતિ. નિસ્સજ્જિતબ્બો સઙ્ઘસ્સ વા ગણસ્સ વા એકભિક્ખુનિયા વા. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, નિસ્સજ્જિતબ્બો. તાય ભિક્ખુનિયા સઙ્ઘં ઉપસઙ્કમિત્વા એકંસં ઉત્તરાસઙ્ગં કરિત્વા વુડ્ઢાનં ભિક્ખુનીનં પાદે વન્દિત્વા ઉક્કુટિકં નિસીદિત્વા અઞ્જલિં પગ્ગહેત્વા એવમસ્સ વચનીયો – ''અયં મે, અય્યે, પત્તો રત્તાતિક્કન્તો નિસ્સગ્ગિયો, ઇમાહં સઙ્ઘસ્સ નિસ્સજ્જામી''તિ. નિસ્સજ્જિત્વા આપત્તિ દેસેતબ્બા. બ્યત્તાય ભિક્ખુનિયા પટિબલાય આપત્તિ પટિગ્ગહેતબ્બા. નિસ્સટ્ઠપત્તો દાતબ્બો –

''સુણાતુ મે, અય્યે, સઙ્ઘો. અયં પત્તો ઇત્થન્નામાય ભિક્ખુનિયા નિસ્સગ્ગિયો સઙ્ઘસ્સ નિસ્સટ્ઠો. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઇમં પત્તં ઇત્થન્નામાય ભિક્ખુનિયા દદેય્યા''તિ.

તાય ભિક્ખુનિયા સમ્બહુલા ભિક્ખુનિયો ઉપસઙ્કમિત્વા એકંસં ઉત્તરાસઙ્ગં કરિત્વા વુડ્ઢાનં ભિક્ખુનીનં પાદે વન્દિત્વા ઉક્કુટિકં નિસીદિત્વા અઞ્જલિં પગ્ગહેત્વા એવમસ્સુ વચનીયા – ‘‘અયં મે, અય્યાયો, પત્તો રત્તાતિક્કન્તો નિસ્સગ્ગિયો, ઇમાહં અય્યાનં નિસ્સજ્જામી’’તિ. નિસ્સજ્જિત્વા આપત્તિ દેસેતબ્બા. બ્યત્તાય ભિક્ખુનિયા પટિબલાય આપત્તિ પટિગ્ગહેતબ્બા. નિસ્સટ્ઠપત્તો દાતબ્બો –

‘‘સુણન્તુ મે અય્યાયો. અયં પત્તો ઇત્થન્નામાય ભિક્ખુનિયા નિસ્સગ્ગિયો અય્યાનં નિસ્સટ્ઠો. યદિ અય્યાનં પત્તકલ્લં, અય્યાયો ઇમં પત્તં ઇત્થન્નામાય ભિક્ખુનિયા દદેય્યુ’’ન્તિ.

તાય ભિક્ખુનિયા એકં ભિક્ખુનિં ઉપસઙ્કમિત્વા એકંસં ઉત્તરાસઙ્ગં કરિત્વા ઉક્કુટિકં નિસીદિત્વા અઞ્જલિં પગ્ગહેત્વા એવમસ્સ વચનીયા – ‘‘અયં મે, અય્યે, પત્તો રત્તાતિક્કન્તો નિસ્સગ્ગિયો. ઇમાહં અય્યાય નિસ્સજ્જામી’’તિ. નિસ્સજ્જિત્વા આપત્તિ દેસેતબ્બા. તાય ભિક્ખુનિયા આપત્તિ પટિગ્ગહેતબ્બા. નિસ્સટ્ઠપત્તો દાતબ્બો – ‘‘ઇમં પત્તં અય્યાય દમ્મી’’તિ.

૭૩૬. રત્તાતિક્કન્તે અતિક્કન્તસઞ્ઞા, નિસ્સગ્ગિયં પાચિત્તિયં. રત્તાતિક્કન્તે વેમતિકા, નિસ્સગ્ગિયં પાચિત્તિયં. રત્તાતિક્કન્તે અનતિક્કન્તસઞ્ઞા, નિસ્સગ્ગિયં પાચિત્તિયં. અનધિટ્ઠિતે અધિટ્ઠિતસઞ્ઞા, નિસ્સગ્ગિયં પાચિત્તિયં. અવિકપ્પિતે વિકપ્પિતસઞ્ઞા, નિસ્સગ્ગિયં પાચિત્તિયં. અવિસ્સજ્જિતે વિસ્સજ્જિતસઞ્ઞા , નિસ્સગ્ગિયં પાચિત્તિયં. અનટ્ઠે નટ્ઠસઞ્ઞા… અવિનટ્ઠે વિનટ્ઠસઞ્ઞા… અભિન્ને ભિન્નસઞ્ઞા… અવિલુત્તે વિલુત્તસઞ્ઞા, નિસ્સગ્ગિયં પાચિત્તિયં.

નિસ્સગ્ગિયં પત્તં અનિસ્સજ્જિત્વા પરિભુઞ્જતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. રત્તાનતિક્કન્તે અતિક્કન્તસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. રત્તાનતિક્કન્તે વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. રત્તાનતિક્કન્તે અનતિક્કન્તસઞ્ઞા અનાપત્તિ.

૭૩૭. અનાપત્તિ અન્તોઅરુણે અધિટ્ઠેતિ, વિકપ્પેતિ, વિસ્સજ્જેતિ, નસ્સતિ, વિનસ્સતિ, ભિજ્જતિ, અચ્છિન્દિત્વા ગણ્હન્તિ, વિસ્સાસં ગણ્હન્તિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો નિસ્સટ્ઠપત્તં ન દેન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ન, ભિક્ખવે, નિસ્સટ્ઠપત્તો ન દાતબ્બો. યા ન દદેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સાતિ.

પઠમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૨. દુતિયસિક્ખાપદં

૭૩૮. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે . તેન ખો પન સમયેન સમ્બહુલા ભિક્ખુનિયો ગામકાવાસે વસ્સંવુટ્ઠા [વસ્સંવુત્થા (સી॰ સ્યા॰)] સાવત્થિં અગમંસુ વત્તસમ્પન્ના ઇરિયાપથસમ્પન્ના દુચ્ચોળા લૂખચીવરા. ઉપાસકા તા ભિક્ખુનિયો પસ્સિત્વા – ‘‘ઇમા ભિક્ખુનિયો વત્તસમ્પન્ના ઇરિયાપથસમ્પન્ના દુચ્ચોળા લૂખચીવરા, ઇમા ભિક્ખુનિયો અચ્છિન્ના ભવિસ્સન્તી’’તિ ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ અકાલચીવરં અદંસુ. થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની – ‘‘અમ્હાકં કથિનં અત્થતં કાલચીવર’’ન્તિ અધિટ્ઠહિત્વા ભાજાપેસિ. ઉપાસકા તા ભિક્ખુનિયો પસ્સિત્વા એતદવોચું – ‘‘અપય્યાહિ ચીવરં લદ્ધ’’ન્તિ? ‘‘ન મયં, આવુસો, ચીવરં લભામ. અય્યા થુલ્લનન્દા – ‘અમ્હાકં કથિનં અત્થતં કાલચીવર’ન્તિ અધિટ્ઠહિત્વા ભાજાપેસી’’તિ. ઉપાસકા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ અય્યા થુલ્લનન્દા અકાલચીવરં ‘કાલચીવર’ન્તિ અધિટ્ઠહિત્વા

ભાજાપેસ્સતી’’તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખુનિયો તેસં ઉપાસકાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ અય્યા થુલ્લનન્દા અકાલચીવરં ‘કાલચીવર’ન્તિ અધિટ્ઠહિત્વા ભાજાપેસ્સતી’’તિ! અથ ખો તા ભિક્ખુનિયો ભિક્ખૂનં એતમત્થં આરોચેસું. ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે , થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની અકાલચીવરં ‘‘કાલચીવર’’ન્તિ અધિટ્ઠહિત્વા ભાજાપેતીતિ [ભાજાપેસીતિ (ક॰)]? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની અકાલચીવરં ‘‘કાલચીવર’’ન્તિ અધિટ્ઠહિત્વા ભાજાપેસ્સતિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૭૩૯. ‘‘**યા પન ભિક્ખુની અકાલચીવરં ‘કાલચીવર’ન્તિ અધિટ્ઠહિત્વા ભાજાપેય્ય, નિસ્સગ્ગિયં પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

૭૪૦. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

અકાલચીવરં નામ અનત્થતે કથિને એકાદસમાસે ઉપ્પન્નં, અત્થતે કથિને સત્તમાસે ઉપ્પન્નં, કાલેપિ આદિસ્સ દિન્નં, એતં અકાલચીવરં નામ.

અકાલચીવરં ‘‘કાલચીવર’’ન્તિ અધિટ્ઠહિત્વા ભાજાપેતિ, પયોગે દુક્કટં. પટિલાભેન નિસ્સગ્ગિયં હોતિ. નિસ્સજ્જિતબ્બં સઙ્ઘસ્સ વા ગણસ્સ વા એકભિક્ખુનિયા વા. એવઞ્ચ પન , ભિક્ખવે, નિસ્સજ્જિતબ્બં...પે॰... ઇદં મે, અય્યે, અકાલચીવરં ‘‘કાલચીવર’ન્તિ અધિટ્ઠહિત્વા ભાજાપિતં નિસ્સગ્ગિયં, ઇમાહં સઙ્ઘસ્સ નિસ્સજ્જામી’’તિ...પે॰... દદેય્યાતિ...પે॰... દદેય્યુન્તિ...પે॰... અય્યાય દમ્મીતિ.

૭૪૧. અકાલચીવરે અકાલચીવરસઞ્ઞા ‘‘કાલચીવર’’ન્તિ અધિટ્ઠહિત્વા ભાજાપેતિ, નિસ્સગ્ગિયં પાચિત્તિયં. અકાલચીવરે વેમતિકા ‘‘કાલચીવર’’ન્તિ અધિટ્ઠહિત્વા ભાજાપેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અકાલચીવરે કાલચીવરસઞ્ઞા ‘‘કાલચીવર’’ન્તિ અધિટ્ઠહિત્વા ભાજાપેતિ , અનાપત્તિ. કાલચીવરે અકાલચીવરસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. કાલચીવરે વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. કાલચીવરે કાલચીવરસઞ્ઞા, અનાપત્તિ.

૭૪૨. અનાપત્તિ અકાલચીવરં કાલચીવરસઞ્ઞા ભાજાપેતિ, કાલચીવરં કાલચીવરસઞ્ઞા ભાજાપેતિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

દુતિયસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૩. તતિયસિક્ખાપદં

૭૪૩. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની અઞ્ઞતરાય ભિક્ખુનિયા સદ્ધિં ચીવરં પરિવત્તેત્વા પરિભુઞ્જિ. અથ ખો સા ભિક્ખુની તં ચીવરં સઙ્ઘરિત્વા [સંહરિત્વા (ક॰)] નિક્ખિપિ. થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની તં ભિક્ખુનિં એતદવોચ – ‘‘યં તે, અય્યે, મયા સદ્ધિં ચીવરં પરિવત્તિતં, કહં તં ચીવર’’ન્તિ? અથ ખો સા ભિક્ખુની તં ચીવરં નીહરિત્વા થુલ્લનન્દાય ભિક્ખુનિયા દસ્સેસિ. થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની તં ભિક્ખુનિં એતદવોચ – ‘‘હન્દાય્યે, તુય્હં ચીવરં, આહર મે’તં ચીવરં, યં તુય્હં તુય્હમેવેતં, યં મય્હં મય્હમેવેતં, આહર મે’તં, સકં પચ્ચાહરા’’તિ અચ્છિન્દિ. અથ ખો સા ભિક્ખુની

ભિક્ખુનીનં એતમત્થં આરોચેસિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા…પે॰… તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ અય્યા થુલ્લનન્દા ભિક્ખુનિયા સદ્ધિં ચીવરં પરિવત્તેત્વા અચ્છિન્દિસ્સતી’’તિ! અથ ખો તા ભિક્ખુનિયો ભિક્ખૂનં એતમત્થં આરોચેસું. ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરાચેસું…પે॰… સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની ભિક્ખુનિયા સદ્ધિં ચીવરં પરિવત્તેત્વા અચ્છિન્દતીતિ [અચ્છિન્દીતિ (ક॰)]? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની ભિક્ખુનિયા સદ્ધિં ચીવરં પરિવત્તેત્વા અચ્છિન્દિસ્સતિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૭૪૪. ‘‘**યા પન ભિક્ખુની ભિક્ખુનિયા સદ્ધિં ચીવરં પરિવત્તેત્વા સા પચ્છા એવં વદેય્ય – ‘હન્દાય્યે, તુય્હં ચીવરં આહર, મેતં ચીવરં, યં તુય્હં તુય્હમેવેતં, યં મય્હં મય્હમેવેતં, આહર મેતં, સકં પચ્ચાહરા’તિ અચ્છિન્દેય્ય વા અચ્છિન્દાપેય્ય વા, નિસ્સગ્ગિયં પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

૭૪૫. **યા પના**તિ યા યાદિસા…પે॰… **ભિક્ખુની**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

ભિક્ખુનિયા સદ્ધિન્તિ અઞ્ઞાય ભિક્ખુનિયા સદ્ધિં.

ચીવરં નામ છન્નં ચીવરાનં અઞ્ઞતરં ચીવરં વિકપ્પનુપગં પચ્છિમં.

પરિવત્તેત્વાતિ પરિત્તેન વા વિપુલં, વિપુલેન વા પરિત્તં.

અચ્છિન્દેય્યાતિ સયં અચ્છિન્દતિ નિસ્સગ્ગિયં પાચિત્તિયં.

અચ્છિન્દાપેય્યાતિ અઞ્ઞં આણાપેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. સકિં આણત્તા બહુકમ્પિ અચ્છિન્દતિ, નિસ્સગ્ગિયં હોતિ. નિસ્સજ્જિતબ્બં સઙ્ઘસ્સ વા ગણસ્સ વા એકભિક્ખુનિયા વા. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, નિસ્સજ્જિતબ્બં…પે॰… ‘‘ઇદં મે અય્યે ચીવરં ભિક્ખુનિયા સદ્ધિં પરિવત્તેત્વા અચ્છિન્નં નિસ્સગ્ગિયં, ઇમાહં સઙ્ઘસ્સ નિસ્સજ્જામી’’તિ…પે॰… દદેય્યાતિ…પે॰… દદેય્યુન્તિ…પે॰… અય્યાય દમ્મીતિ.

૭૪૬. ઉપસમ્પન્નાય ઉપસમ્પન્નસઞ્ઞા ચીવરં પરિવત્તેત્વા અચ્છિન્દતિ વા અચ્છિન્દાપેતિ વા, નિસ્સગ્ગિયં પાચિત્તિયં. ઉપસમ્પન્નાય વેમતિકા ચીવરં પરિવત્તેત્વા અચ્છિન્દતિ વા અચ્છિન્દાપેતિ વા, નિસ્સગ્ગિયં પાચિત્તિયં. ઉપસમ્પન્નાય અનુપસમ્પન્નસઞ્ઞા ચીવરં પરિવત્તેત્વા અચ્છિન્દતિ વા અચ્છિન્દાપેતિ વા, નિસ્સગ્ગિયં પાચિત્તિયં.

અઞ્ઞં પરિક્ખારં પરિવત્તેત્વા અચ્છિન્દતિ વા અચ્છિન્દાપેતિ વા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્નાય સદ્ધિં ચીવરં વા અઞ્ઞં વા પરિક્ખારં પરિવત્તેત્વા અચ્છિન્દતિ વા અચ્છિન્દાપેતિ વા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્નાય ઉપસમ્પન્નસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્નાય વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્નાય અનુપસમ્પન્નસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૭૪૭. અનાપત્તિ સા વા દેતિ, તસ્સા વા વિસ્સસન્તી ગણ્હાતિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

તતિયસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૪. ચતુત્થસિક્ખાપદં

૭૪૮. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની ગિલાના હોતિ. અથ ખો અઞ્ઞતરો ઉપાસકો યેન થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની તેનુપસઙ્કમિ; ઉપસઙ્કમિત્વા થુલ્લનન્દં ભિક્ખુનિં એતદવોચ – ''કિં તે, અય્યે, અફાસુ, કિં આહરીયતૂ''તિ? ''સપ્પિના મે, આવુસો, અત્થો''તિ. અથ ખો સો ઉપાસકો અઞ્ઞતરસ્સ આપણિકસ્સ ઘરા કહાપણસ્સ સપ્પિં આહરિત્વા થુલ્લનન્દાય ભિક્ખુનિયા અદાસિ. થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની એવમાહ – ''ન મે, આવુસો, સપ્પિના અત્થો; તેલેન મે અત્થો''તિ. અથ ખો સો ઉપાસકો યેન સો આપણિકો તેનુપસઙ્કમિ; ઉપસઙ્કમિત્વા તં આપણિકં એતદવોચ – ''ન કિરાય્યો અય્યાય સપ્પિના અત્થો, તેલેન અત્થો. હન્દ તે સપ્પિં, તેલં મે દેહી''તિ. ''સચે મયં અય્યો વિક્કીતં ભણ્ડં પુન આદિયિસ્સામ [આહરિસ્સામ (ક॰)], કદા અમ્હાકં ભણ્ડં વિક્કાયિસ્સતિ [વિક્કીયિસ્સતિ (?)]; સપ્પિસ્સ કયેન સપ્પિ હટં, તેલસ્સ કયં આહર, તેલં હરિસ્સસી''તિ. અથ ખો સો ઉપાસકો ઉજ્ઝાયતિ ખિય્યતિ વિપાચેતિ – ''કથઞ્હિ નામ અય્યા થુલ્લનન્દા અઞ્ઞં વિઞ્ઞાપેત્વા અઞ્ઞં વિઞ્ઞાપેસ્સતી''તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખુનિયો તસ્સ ઉપાસકસ્સ ઉજ્ઝાયન્તસ્સ ખિય્યન્તસ્સ વિપાચેન્તસ્સ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ...પે॰... અથ ખો તા ભિક્ખુનિયો ભિક્ખૂનં એતમત્થં આરોચેસું. ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની અઞ્ઞં વિઞ્ઞાપેત્વા અઞ્ઞં વિઞ્ઞાપેતીતિ [વિઞ્ઞાપેસીતિ (ક॰)]? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા ...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની અઞ્ઞં વિઞ્ઞાપેત્વા અઞ્ઞં વિઞ્ઞાપેસ્સતિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૭૪૯. ''**યા પન ભિક્ખુની અઞ્ઞં વિઞ્ઞાપેત્વા અઞ્ઞં વિઞ્ઞાપેય્ય, નિસ્સગ્ગિયં પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૭૫૦. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

અઞ્ઞં વિઞ્ઞાપેત્વાતિ યં કિઞ્ચિ વિઞ્ઞાપેત્વા.

અઞ્ઞં વિઞ્ઞાપેય્યાતિ તં ઠપેત્વા અઞ્ઞં વિઞ્ઞાપેતિ, પયોગે દુક્કટં. પટિલાભેન નિસ્સગ્ગિયં હોતિ. નિસ્સજ્જિતબ્બં સઙ્ઘસ્સ વા ગણસ્સ વા એકભિક્ખુનિયા વા. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, નિસ્સજ્જિતબ્બં...પે॰... ''ઇદં મે અય્યે અઞ્ઞં વિઞ્ઞાપેત્વા અઞ્ઞં વિઞ્ઞાપિતં નિસ્સગ્ગિયં, ઇમાહં સઙ્ઘસ્સ નિસ્સજ્જામીતિ...પે॰... દદેય્યાતિ...પે॰... દદેય્યુન્તિ...પે॰... અય્યાય દમ્મી''તિ.

૭૫૧. અઞ્ઞે અઞ્ઞસઞ્ઞા અઞ્ઞં વિઞ્ઞાપેતિ, નિસ્સગ્ગિયં પાચિત્તિયં. અઞ્ઞે વેમતિકા અઞ્ઞં વિઞ્ઞાપેતિ, નિસ્સગ્ગિયં પાચિત્તિયં. અઞ્ઞે અનઞ્ઞસઞ્ઞા અઞ્ઞં વિઞ્ઞાપેતિ, નિસ્સગ્ગિયં પાચિત્તિયં.

અનઞ્ઞે અઞ્ઞસઞ્ઞા અનઞ્ઞં વિઞ્ઞાપેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનઞ્ઞે વેમતિકા અનઞ્ઞં વિઞ્ઞાપેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનઞ્ઞે અનઞ્ઞસઞ્ઞા, અનાપત્તિ.

૭૫૨. અનાપત્તિ તઞ્ઞેવ [તઞ્ચેવ (સ્યા॰)] વિઞ્ઞાપેતિ, અઞ્ઞઞ્ચ વિઞ્ઞાપેતિ, આનિસંસં દસ્સેત્વા વિઞ્ઞાપેતિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

ચતુત્થસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૫. પઞ્ચમસિક્ખાપદં

૭૫૩. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની ગિલાના હોતિ. અથ ખો અઞ્ઞતરો ઉપાસકો યેન થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની તેનુપસઙ્કમિ; ઉપસઙ્કમિત્વા થુલ્લનન્દં ભિક્ખુનિં એતદવોચ – ''કચ્ચિ, અય્યે, ખમનીયં કચ્ચિ યાપનીય''ન્તિ? ''ન મે, આવુસો, ખમનીયં, ન યાપનીય''ન્તિ. ''અમુકસ્સ, અય્યે, આપણિકસ્સ ઘરે કહાપણં નિક્ખિપિસ્સામિ, તતો યં ઇચ્છેય્યાસિ તં આહરાપેય્યાસી''તિ. થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની અઞ્ઞતરં સિક્ખમાનં આણાપેસિ – ''ગચ્છ, સિક્ખમાને, અમુકસ્સ આપણિકસ્સ ઘરા કહાપણસ્સ તેલં આહરા''તિ. અથ ખો સા સિક્ખમાના તસ્સ આપણિકસ્સ ઘરા કહાપણસ્સ તેલં આહરિત્વા થુલ્લનન્દાય ભિક્ખુનિયા અદાસિ. થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની એવમાહ – ''ન મે, સિક્ખમાને, તેલેન અત્થો, સપ્પિના મે અત્થો''તિ. અથ ખો સા સિક્ખમાના યેન સો આપણિકો તેનુપસઙ્કમિ; ઉપસઙ્કમિત્વા તં આપણિકં એતદવોચ – ''ન કિર, આવુસો, અય્યાય તેલેન અત્થો, સપ્પિના અત્થો, હન્દ તે તેલં, સપ્પિં મે દેહી''તિ. ''સચે મયં, અય્યે, વિક્કીતં ભણ્ડં પુન આદિયિસ્સામ, કદા અમ્હાકં ભણ્ડં વિક્કાયિસ્સતિ! તેલસ્સ કયેન તેલં હટં, સપ્પિસ્સ કયં આહર, સપ્પિં હરિસ્સસી''તિ. અથ ખો સા સિક્ખમાના રોદન્તી અટ્ઠાસિ. ભિક્ખુનિયો તં સિક્ખમાનં એતદવોચું – ''કિસ્સ ત્વં, સિક્ખમાને, રોદસી''તિ? અથ ખો સા સિક્ખમાના ભિક્ખુનીનં એતમત્થં આરોચેસિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ અય્યા થુલ્લનન્દા અઞ્ઞં ચેતાપેત્વા અઞ્ઞં ચેતાપેસ્સતી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની અઞ્ઞં ચેતાપેત્વા અઞ્ઞં ચેતાપેતીતિ [ચેતાપેસીતિ (ક॰)]? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની અઞ્ઞં ચેતાપેત્વા અઞ્ઞં ચેતાપેસ્સતિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય... પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૭૫૪. ''**યા પન ભિક્ખુની અઞ્ઞં ચેતાપેત્વા અઞ્ઞં ચેતાપેય્ય, નિસ્સગ્ગિયં પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૭૫૫. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

અઞ્ઞં ચેતાપેત્વાતિ યં કિઞ્ચિ ચેતાપેત્વા.

અઞ્ઞં ચેતાપેય્યાતિ તં ઠપેત્વા અઞ્ઞં ચેતાપેતિ, પયોગે દુક્કટં. પટિલાભેન નિસ્સગ્ગિયં હોતિ. નિસ્સજ્જિતબ્બં સઙ્ઘસ્સ વા ગણસ્સ વા એકભિક્ખુનિયા વા. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, નિસ્સજ્જિતબ્બં...પે॰... ''ઇદં મે, અય્યે, અઞ્ઞં ચેતાપેત્વા અઞ્ઞં ચેતાપિતં નિસ્સગ્ગિયં, ઇમાહં સઙ્ઘસ્સ નિસ્સજ્જામી''તિ...પે॰... દદેય્યાતિ...પે॰... દદેય્યુન્તિ...પે॰... અય્યાય દમ્મીતિ.

૭૫૬. અઞ્ઞે અઞ્ઞસઞ્ઞા અઞ્ઞં ચેતાપેતિ, નિસ્સગ્ગિયં પાચિત્તિયં. અઞ્ઞે વેમતિકા અઞ્ઞં ચેતાપેતિ, નિસ્સગ્ગિયં પાચિત્તિયં. અઞ્ઞે અનઞ્ઞસઞ્ઞા અઞ્ઞં ચેતાપેતિ, નિસ્સગ્ગિયં પાચિત્તિયં.

અનઞ્ઞે અઞ્ઞસઞ્ઞા અનઞ્ઞં ચેતાપેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનઞ્ઞે વેમતિકા અનઞ્ઞં ચેતાપેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનઞ્ઞે અનઞ્ઞસઞ્ઞા અનાપત્તિ.

૭૫૭. અનાપત્તિ તઞ્ઞેવ [તઞ્ચેવ (સ્યા॰)] ચેતાપેતિ, અઞ્ઞઞ્ચ ચેતાપેતિ, આનિસંસં દસ્સેત્વા ચેતાપેતિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

પઞ્ચમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬. છટ્ઠસિક્ખાપદં

૭૫૮. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન ઉપાસકા ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ ચીવરત્થાય છન્દકં સઙ્ઘરિત્વા અઞ્ઞતરસ્સ પાવારિકસ્સ ઘરે પરિક્ખારં નિક્ખિપિત્વા ભિક્ખુનિયો ઉપસઙ્કમિત્વા એતદવોચું – ''અમુકસ્સ, અય્યે, પાવારિકસ્સ ઘરે ચીવરત્થાય પરિક્ખારો નિક્ખિત્તો, તતો ચીવરં આહરાપેત્વા ભાજેથા''તિ. ભિક્ખુનિયો તેન પરિક્ખારેન ભેસજ્જં ચેતાપેત્વા પરિભુઞ્જિંસુ. ઉપાસકા જાનિત્વા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો અઞ્ઞદત્થિકેન પરિક્ખારેન અઞ્ઞુદ્દિસિકેન સઙ્ઘિકેન અઞ્ઞં ચેતાપેસ્સન્તી''તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખુનિયો તેસં ઉપાસકાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા ...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો અઞ્ઞદત્થિકેન પરિક્ખારેન અઞ્ઞુદ્દિસિકેન સઙ્ઘિકેન અઞ્ઞં ચેતાપેસ્સન્તી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો અઞ્ઞદત્થિકેન પરિક્ખારેન અઞ્ઞુદ્દિસિકેન સઙ્ઘિકેન અઞ્ઞં ચેતાપેન્તીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો અઞ્ઞદત્થિકેન પરિક્ખારેન અઞ્ઞુદ્દિસિકેન સઙ્ઘિકેન અઞ્ઞં ચેતાપેસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૭૫૯. ''**યા પન ભિક્ખુની અઞ્ઞદત્થિકેન પરિક્ખારેન અઞ્ઞુદ્દિસિકેન સઙ્ઘિકેન અઞ્ઞં ચેતાપેય્ય, નિસ્સગ્ગિયં પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૭૬૦. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

અઞ્ઞદત્થિકેન પરિક્ખારેન અઞ્ઞુદ્દિસિકેનાતિ અઞ્ઞસ્સત્થાય દિન્નેન.

સઙ્ઘિકેનાતિ સઙ્ઘસ્સ, ન ગણસ્સ, ન એકભિક્ખુનિયા.

અઞ્ઞં ચેતાપેય્યાતિ યંઅત્થાય દિન્નં, તં ઠપેત્વા અઞ્ઞં ચેતાપેતિ, પયોગે દુક્કટં. પટિલાભેન નિસ્સગ્ગિયં હોતિ. નિસ્સજ્જિતબ્બં સઙ્ઘસ્સ વા ગણસ્સ વા એકભિક્ખુનિયા વા. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, નિસ્સજ્જિતબ્બં...પે॰... ''ઇદં મે, અય્યે, અઞ્ઞદત્થિકેન પરિક્ખારેન અઞ્ઞુદ્દિસિકેન સઙ્ઘિકેન અઞ્ઞં ચેતાપિતં નિસ્સગ્ગિયં, ઇમાહં સઙ્ઘસ્સ નિસ્સજ્જામી''તિ....પે॰... દદેય્યાતિ...પે॰... દદેય્યુન્તિ...પે॰... અય્યાય દમ્મીતિ.

૭૬૧. અઞ્ઞદત્થિકે અઞ્ઞદત્થિકસઞ્ઞા અઞ્ઞં ચેતાપેતિ, નિસ્સગ્ગિયં પાચિત્તિયં. અઞ્ઞદત્થિકે વેમતિકા અઞ્ઞં ચેતાપેતિ, નિસ્સગ્ગિયં પાચિત્તિયં. અઞ્ઞદત્થિકે અનઞ્ઞદત્થિકસઞ્ઞા અઞ્ઞં ચેતાપેતિ, નિસ્સગ્ગિયં પાચિત્તિયં. નિસ્સટ્ઠં પટિલભિત્વા યથાદાને ઉપનેતબ્બં.

અનઞ્ઞદત્થિકે અઞ્ઞદત્થિકસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનઞ્ઞદત્થિકે વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનઞ્ઞદત્થિકે અનઞ્ઞદત્થિકસઞ્ઞા, અનાપત્તિ.

૭૬૨. અનાપત્તિ સેસકં ઉપનેતિ, સામિકે અપલોકેત્વા ઉપનેતિ, આપદાસુ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

છટ્ઠસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૭. સત્તમસિક્ખાપદં

૭૬૩. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન ઉપાસકા ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ ચીવરત્થાય છન્દકં સઙ્ઘરિત્વા અઞ્ઞતરસ્સ પાવારિકસ્સ ઘરે પરિક્ખારં નિક્ખિપિત્વા ભિક્ખુનિયો ઉપસઙ્કમિત્વા એતદવોચું – ''અમુકસ્સ, અય્યે, પાવારિકસ્સ ઘરે ચીવરત્થાય પરિક્ખારો નિક્ખિત્તો, તતો ચીવરં આહરાપેત્વા ભાજેથા''તિ. ભિક્ખુનિયો તેન ચ પરિક્ખારેન સયમ્પિ યાચિત્વા ભેસજ્જં ચેતાપેત્વા પરિભુઞ્જિંસુ. ઉપાસકા જાનિત્વા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો અઞ્ઞદત્થિકેન પરિક્ખારેન અઞ્ઞુદ્દિસિકેન સઙ્ઘિકેન સઞ્ઞાચિકેન અઞ્ઞં ચેતાપેસ્સન્તી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો અઞ્ઞદત્થિકેન પરિક્ખારેન અઞ્ઞુદ્દિસિકેન સઙ્ઘિકેન સઞ્ઞાચિકેન અઞ્ઞં ચેતાપેન્તીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો અઞ્ઞદત્થિકેન પરિક્ખારેન અઞ્ઞુદ્દિસિકેન સઙ્ઘિકેન સઞ્ઞાચિકેન અઞ્ઞં ચેતાપેસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૭૬૪. ''**યા પન ભિક્ખુની અઞ્ઞદત્થિકેન પરિક્ખારેન અઞ્ઞુદ્દિસિકેન સઙ્ઘિકેન સઞ્ઞાચિકેન અઞ્ઞં ચેતાપેય્ય, નિસ્સગ્ગિયં પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૭૬૫. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

અઞ્ઞદત્થિકેન પરિક્ખારેન અઞ્ઞુદ્દિસિકેનાતિ અઞ્ઞસ્સત્થાય દિન્નેન.

સઙ્ઘિકેનાતિ સઙ્ઘસ્સ, ન ગણસ્સ, ન એકભિક્ખુનિયા.

સઞ્ઞાચિકેનાતિ સયં યાચિત્વા.

અઞ્ઞં ચેતાપેય્યાતિ યંઅત્થાય દિન્નં તં ઠપેત્વા અઞ્ઞં ચેતાપેતિ, પયોગે દુક્કટં. પટિલાભેન નિસ્સગ્ગિયં હોતિ. નિસ્સજ્જિતબ્બં સઙ્ઘસ્સ વા ગણસ્સ વા એકભિક્ખુનિયા વા. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, નિસ્સજ્જિતબ્બં...પે॰... ''ઇદં મે, અય્યે, અઞ્ઞદત્થિકેન પરિક્ખારેન અઞ્ઞુદ્દિસિકેન સઙ્ઘિકેન સઞ્ઞાચિકેન અઞ્ઞં ચેતાપિતં નિસ્સગ્ગિયં, ઇમાહં સઙ્ઘસ્સ નિસ્સજ્જામી''તિ...પે॰... દદેય્યાતિ...પે॰... દદેય્યુન્તિ...પે॰... અય્યાય દમ્મીતિ.

૭૬૬. અઞ્ઞદત્થિકે અઞ્ઞદત્થિકસઞ્ઞા અઞ્ઞં ચેતાપેતિ, નિસ્સગ્ગિયં પાચિત્તિયં. અઞ્ઞદત્થિકે વેમતિકા અઞ્ઞં ચેતાપેતિ, નિસ્સગ્ગિયં પાચિત્તિયં. અઞ્ઞદત્થિકે અનઞ્ઞદત્થિકસઞ્ઞા અઞ્ઞં ચેતાપેતિ , નિસ્સગ્ગિયં પાચિત્તિયં. નિસ્સટ્ઠં પટિલભિત્વા યથાદાને ઉપનેતબ્બં.

અનઞ્ઞદત્થિકે અઞ્ઞદત્થિકસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનઞ્ઞદત્થિકે વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનઞ્ઞદત્થિકે અનઞ્ઞદત્થિકસઞ્ઞા, અનાપત્તિ.

૭૬૭. અનાપત્તિ સેસકં ઉપનેતિ, સામિકે અપલોકેત્વા ઉપનેતિ, આપદાસુ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

સત્તમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૮. અટ્ઠમસિક્ખાપદં

૭૬૮. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરસ્સ પૂગસ્સ પરિવેણવાસિકા ભિક્ખુનિયો યાગુયા કિલમન્તિ. અથ ખો સો પૂગો ભિક્ખુનીનં યાગુઅત્થાય છન્દકં સઙ્ગરિત્વા અઞ્ઞતરસ્સ આપણિકસ્સ ઘરે પરિક્ખારં નિક્ખિપિત્વા ભિક્ખુનિયો ઉપસઙ્કમિત્વા એતદવોચ – ''અમુકસ્સ, અય્યે, આપણિકસ્સ ઘરે યાગુઅત્થાય પરિક્ખારો નિક્ખિત્તો, તતો તણ્ડુલં આહરાપેત્વા યાગું પચાપેત્વા પરિભુઞ્જથા''તિ. ભિક્ખુનિયો તેન પરિક્ખારેન ભેસજ્જં ચેતાપેત્વા પરિભુઞ્જિંસુ. સો પૂગો જાનિત્વા ઉજ્ઝાયતિ ખિય્યતિ વિપાચેતિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો અઞ્ઞદત્થિકેન પરિક્ખારેન અઞ્ઞુદ્દિસિકેન મહાજનિકેન અઞ્ઞં ચેતાપેસ્સન્તી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો અઞ્ઞદત્થિકેન પરિક્ખારેન અઞ્ઞુદ્દિસિકેન મહાજનિકેન અઞ્ઞં ચેતાપેન્તીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ . વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો અઞ્ઞદત્થિકેન પરિક્ખારેન અઞ્ઞુદ્દિસિકેન મહાજનિકેન અઞ્ઞં ચેતાપેસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૭૬૯. ''**યા પન ભિક્ખુની અઞ્ઞદત્થિકેન પરિક્ખારેન અઞ્ઞુદ્દિસિકેન મહાજનિકેન અઞ્ઞં ચેતાપેય્ય, નિસ્સગ્ગિયં પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૭૭૦. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

અઞ્ઞદત્થિકેન પરિક્ખારેન અઞ્ઞુદ્દિસિકેનાતિ અઞ્ઞસ્સત્થાય દિન્નેન.

મહાજનિકેનાતિ ગણસ્સ, ન સઙ્ઘસ્સ, ન એકભિક્ખુનિયા.

અઞ્ઞં ચેતાપેય્યાતિ યંઅત્થાય દિન્નં તં ઠપેત્વા અઞ્ઞં ચેતાપેતિ, પયોગે દુક્કટં. પટિલાભેન નિસ્સગ્ગિયં હોતિ. નિસ્સજ્જિતબ્બં સઙ્ઘસ્સ વા ગણસ્સ વા એકભિક્ખુનિયા વા. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, નિસ્સજ્જિતબ્બં...પે॰... ''ઇદં મે, અય્યે, અઞ્ઞદત્થિકેન પરિક્ખારેન અઞ્ઞુદ્દિસિકેન મહાજનિકેન અઞ્ઞં ચેતાપિતં નિસ્સગ્ગિયં ઇમાહં સઙ્ઘસ્સ નિસ્સજ્જામી''તિ...પે॰... દદેય્યાતિ...પે॰... દદેય્યુન્તિ...પે॰... અય્યાય દમ્મીતિ.

૭૭૧. અઞ્ઞદત્થિકે અઞ્ઞદત્થિકસઞ્ઞા અઞ્ઞં ચેતાપેતિ, નિસ્સગ્ગિયં પાચિત્તિયં. અઞ્ઞદત્થિકે વેમતિકા અઞ્ઞં ચેતાપેતિ, નિસ્સગ્ગિયં પાચિત્તિયં. અઞ્ઞદત્થિકે અનઞ્ઞદત્થિકસઞ્ઞા અઞ્ઞં ચેતાપેતિ, નિસ્સગ્ગિયં પાચિત્તિયં. નિસ્સટ્ઠં પટિલભિત્વા યથાદાને ઉપનેતબ્બં.

અનઞ્ઞદત્થિકે અઞ્ઞદત્થિકસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનઞ્ઞદત્થિકે વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનઞ્ઞદત્થિકે અનઞ્ઞદત્થિકસઞ્ઞા, અનાપત્તિ.

૭૭૨. અનાપત્તિ સેસકં ઉપનેતિ, સામિકે અપલોકેત્વા ઉપનેતિ, આપદાસુ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

અટ્ઠમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૯. નવમસિક્ખાપદં

૭૭૩. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરસ્સ પૂગસ્સ પરિવેણવાસિકા ભિક્ખુનિયો યાગુયા કિલમન્તિ. અથ ખો સો પૂગો ભિક્ખુનીનં યાગુઅત્થાય છન્દકં સઙ્ગરિત્વા અઞ્ઞતરસ્સ આપણિકસ્સ ઘરે પરિક્ખારં નિક્ખિપિત્વા ભિક્ખુનિયો ઉપસઙ્કમિત્વા એતદવોચ – ''અમુકસ્સ, અય્યે, આપણિકસ્સ ઘરે યાગુઅત્થાય પરિક્ખારો નિક્ખિત્તો. તતો તણ્ડુલે આહરાપેત્વા યાગું પચાપેત્વા પરિભુઞ્જથા''તિ. ભિક્ખુનિયો તેન ચ પરિક્ખારેન સયમ્પિ યાચિત્વા ભેસજ્જં ચેતાપેત્વા પરિભુઞ્જિંસુ. સો પૂગો જાનિત્વા ઉજ્ઝાયતિ ખિય્યતિ વિપાચેતિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો અઞ્ઞદત્થિકેન પરિક્ખારેન અઞ્ઞુદ્દિસિકેન મહાજનિકેન સઞ્ઞાચિકેન અઞ્ઞં ચેતાપેસ્સન્તી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો અઞ્ઞદત્થિકેન પરિક્ખારેન અઞ્ઞુદ્દિસિકેન મહાજનિકેન સઞ્ઞાચિકેન અઞ્ઞં ચેતાપેન્તીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો અઞ્ઞદત્થિકેન પરિક્ખારેન અઞ્ઞુદ્દિસિકેન મહાજનિકેન સઞ્ઞાચિકેન અઞ્ઞં ચેતાપેસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૭૭૪. ''**યા પન ભિક્ખુની અઞ્ઞદત્થિકેન પરિક્ખારેન અઞ્ઞુદ્દિસિકેન મહાજનિકેન સઞ્ઞાચિકેન અઞ્ઞં ચેતાપેય્ય, નિસ્સગ્ગિયં પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૭૭૫. **યા પન**ાતિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

અઞ્ઞદત્થિકેન પરિક્ખારેન અઞ્ઞુદ્દિસિકેનાતિ અઞ્ઞસ્સત્થાય દિન્નેન.

મહાજનિકેનાતિ ગણસ્સ, ન સઙ્ઘસ્સ, ન એકભિક્ખુનિયા.

સઞ્ઞાચિકેનાતિ સયં યાચિત્વા.

અઞ્ઞં ચેતાપેય્યાતિ યંઅત્થાય દિન્નં તં ઠપેત્વા અઞ્ઞં ચેતાપેતિ, પયોગે દુક્કટં. પટિલાભેન નિસ્સગ્ગિયં હોતિ. નિસ્સજ્જિતબ્બં સઙ્ઘસ્સ વા ગણસ્સ વા એકભિક્ખુનિયા વા. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, નિસ્સજ્જિતબ્બં...પે॰... ''ઇદં મે, અય્યે, અઞ્ઞદત્થિકેન પરિક્ખારેન અઞ્ઞુદ્દિસિકેન મહાજનિકેન સઞ્ઞાચિકેન અઞ્ઞં ચેતાપિતં નિસ્સગ્ગિયં. ઇમાહં સઙ્ઘસ્સ નિસ્સજ્જામી''તિ...પે॰... દદેય્યાતિ...પે॰... દદેય્યુન્તિ...પે॰... અય્યાય દમ્મીતિ.

૭૭૬. અઞ્ઞદત્થિકે અઞ્ઞદત્થિકસઞ્ઞા અઞ્ઞં ચેતાપેતિ, નિસ્સગ્ગિયં પાચિત્તિયં. અઞ્ઞદત્થિકે વેમતિકા અઞ્ઞં ચેતાપેતિ, નિસ્સગ્ગિયં પાચિત્તિયં. અઞ્ઞદત્થિકે અનઞ્ઞદત્થિકસઞ્ઞા અઞ્ઞં ચેતાપેતિ, નિસ્સગ્ગિયં

પાચિત્તિયં. નિસ્સટ્ઠં પટિલભિત્વા યથાદાને ઉપનેતબ્બં.

અનઞ્ઞદત્થિકે અઞ્ઞદત્થિકસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનઞ્ઞદત્થિકે વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનઞ્ઞદત્થિકે અનઞ્ઞદત્થિકસઞ્ઞા અનાપત્તિ.

૭૭૭. અનાપત્તિ સેસકં ઉપનેતિ, સામિકે અપલોકેત્વા ઉપનેતિ, આપદાસુ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

નવમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૧૦. દસમસિક્ખાપદં

૭૭૮. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની બહુસ્સુતા હોતિ ભાણિકા વિસારદા પટ્ઠા ધમ્મિં કથં કાતું. બહૂ મનુસ્સા થુલ્લનન્દં ભિક્ખુનિં પયિરુપાસન્તિ. તેન ખો પન સમયેન થુલ્લનન્દાય ભિક્ખુનિયા પરિવેણં ઉન્દ્રિયતિ [ઉદ્રીયતિ (સ્યા॰)]. મનુસ્સા થુલ્લનન્દં ભિક્ખુનિં એતદવોચું – ''કિસ્સિદં તે, અય્યે, પરિવેણં ઉન્દ્રિયતી''તિ? ''નત્થાવુસો, દાયકા, નત્થિ કારકા''તિ. અથ ખો તે મનુસ્સા થુલ્લનન્દાય ભિક્ખુનિયા પરિવેણત્થાય છન્દકં સઙ્ઘરિત્વા થુલ્લનન્દાય ભિક્ખુનિયા પરિક્ખારં અદંસુ. થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની તેન ચ પરિક્ખારેન સયમ્પિ યાચિત્વા ભેસજ્જં ચેતાપેત્વા પરિભુઞ્જિ. મનુસ્સા જાનિત્વા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ અય્યા થુલ્લનન્દા અઞ્ઞદત્થિકેન પરિક્ખારેન અઞ્ઞુદ્દિસિકેન પુગ્ગલિકેન સઞ્ઞાચિકેન અઞ્ઞં ચેતાપેસ્સતી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની અઞ્ઞદત્થિકેન પરિક્ખારેન અઞ્ઞુદ્દિસિકેન પુગ્ગલિકેન સઞ્ઞાચિકેન અઞ્ઞં ચેતાપેતીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની અઞ્ઞદત્થિકેન પરિક્ખારેન અઞ્ઞુદ્દિસિકેન પુગ્ગલિકેન સઞ્ઞાચિકેન અઞ્ઞં ચેતાપેસ્સતિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૭૭૯. ''**યા પન ભિક્ખુની અઞ્ઞદત્થિકેન પરિક્ખારેન અઞ્ઞુદ્દિસિકેન પુગ્ગલિકેન સઞ્ઞાચિકેન અઞ્ઞં ચેતાપેય્ય, નિસ્સગ્ગિયં પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૭૮૦. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... ભિક્ખુનીતિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

અઞ્ઞદત્થિકેન પરિક્ખારેન અઞ્ઞુદ્દિસિકેનાતિ અઞ્ઞસ્સત્થાય દિન્નેન.

પુગ્ગલિકેનાતિ એકાય ભિક્ખુનિયા, ન સઙ્ઘસ્સ, ન ગણસ્સ.

સઞ્ઞાચિકેનાતિ સયં યાચિત્વા.

અઞ્ઞં ચેતાપેય્યાતિ યંઅત્થાય દિન્નં તં ઠપેત્વા અઞ્ઞં ચેતાપેતિ, પયોગે દુક્કટં. પટિલાભેન નિસ્સગ્ગિયં હોતિ. નિસ્સજ્જિતબ્બં સઙ્ઘસ્સ વા ગણસ્સ વા એકભિક્ખુનિયા વા. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, નિસ્સજ્જિતબ્બં...પે॰... ''ઇદં મે, અય્યે, અઞ્ઞદત્થિકેન પરિક્ખારેન અઞ્ઞુદ્દિસિકેન પુગ્ગલિકેન સઞ્ઞાચિકેન અઞ્ઞં ચેતાપિતં નિસ્સગ્ગિયં, ઇમાહં સઙ્ઘસ્સ નિસ્સજ્જામી''તિ...પે॰... દદેય્યાતિ...પે॰... દદેય્યુન્તિ...પે॰... અય્યાય દમ્મીતિ.

૭૮૧. અઞ્ઞદત્થિકે અઞ્ઞદત્થિકસઞ્ઞા અઞ્ઞં ચેતાપેતિ, નિસ્સગ્ગિયં પાચિત્તિયં. અઞ્ઞદત્થિકે વેમતિકા અઞ્ઞં ચેતાપેતિ, નિસ્સગ્ગિયં પાચિત્તિયં. અઞ્ઞદત્થિકે અનઞ્ઞદત્થિકસઞ્ઞા અઞ્ઞં ચેતાપેતિ, નિસ્સગ્ગિયં પાચિત્તિયં. નિસ્સટ્ઠં પટિલભિત્વા યથાદાને ઉપનેતબ્બં.

અનઞ્ઞદત્થિકે અઞ્ઞદત્થિકસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનઞ્ઞદત્થિકે વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનઞ્ઞદત્થિકે અનઞ્ઞદત્થિકસઞ્ઞા, અનાપત્તિ.

૭૮૨. અનાપત્તિ સેસકં ઉપનેતિ, સામિકે અપલોકેત્વા ઉપનેતિ, આપદાસુ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

દસમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૧૧. એકાદસમસિક્ખાપદં

૭૮૩. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની બહુસ્સુતા હોતિ ભાણિકા વિસારદા પટ્ઠા ધમ્મિં કથં કાતું. અથ ખો રાજા પસેનદિ કોસલો સીતકાલે મહગ્ઘં કમ્બલં પારુપિત્વા યેન થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની તેનુપસઙ્કમિ; ઉપસઙ્કમિત્વા થુલ્લનન્દં ભિક્ખુનિં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિ. એકમન્તં નિસિન્નં ખો રાજાનં પસેનદિં કોસલં થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની ધમ્મિયા કથાય સન્દસ્સેસિ સમાદપેસિ સમુત્તેજેસિ સમ્પહંસેસિ. અથ ખો રાજા પસેનદિ કોસલો થુલ્લનન્દાય ભિક્ખુનિયા ધમ્મિયા કથાય સન્દસ્સિતો સમાદપિતો સમુત્તેજિતો સમ્પહંસિતો થુલ્લનન્દં ભિક્ખુનિં એતદવોચ – ‘‘વદેય્યાસિ, અય્યે, યેન અત્થો’’તિ? ‘‘સચે મે ત્વં, મહારાજ, દાતુકામોસિ, ઇમં કમ્બલં દેહી’’તિ. અથ ખો રાજા પસેનદિ કોસલો થુલ્લનન્દાય ભિક્ખુનિયા કમ્બલં દત્વા ઉટ્ઠાયાસના થુલ્લનન્દં ભિક્ખુનિં અભિવાદેત્વા પદક્ખિણં કત્વા પક્કામિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘મહિચ્છા ઇમા ભિક્ખુનિયો અસન્તુટ્ઠા. કથઞ્હિ નામ રાજાનં કમ્બલં વિઞ્ઞાપેસ્સન્તી’’તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખુનિયો તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા…પે॰… તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ અય્યા થુલ્લનન્દા રાજાનં કમ્બલં વિઞ્ઞાપેસ્સતી’’તિ…પે॰… સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની રાજાનં કમ્બલં વિઞ્ઞાપેતીતિ [વિઞ્ઞાપેસીતિ (ક॰)]? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની રાજાનં કમ્બલં વિઞ્ઞાપેસ્સતિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૭૮૪. **‘‘ગરુપાવુરણં** [પાપુરણં (સી॰ સ્યા॰)] **પન ભિક્ખુનિયા ચેતાપેન્તિયા ચતુક્કંસપરમં ચેતાપેતબ્બં. તતો ચે ઉત્તરિ ચેતાપેય્ય, નિસ્સગ્ગિયં પાચિત્તિય’’**ન્તિ.

૭૮૫. **ગરુપાવુરણં** નામ યં કિઞ્ચિ સીતકાલે પાવુરણં.

ચેતાપેન્તિયાતિ વિઞ્ઞાપેન્તિયા.

ચતુક્કંસપરમં ચેતાપેતબ્બન્તિ સોળસકહાપણગ્ઘનકં ચેતાપેતબ્બં.

તતો ચે ઉત્તરિ ચેતાપેય્યાતિ તતુત્તરિ વિઞ્ઞાપેતિ, પયોગે દુક્કટં. પટિલાભેન નિસ્સગ્ગિયં હોતિ. નિસ્સજ્જિતબ્બં સઙ્ઘસ્સ વા ગણસ્સ વા એકભિક્ખુનિયા વા. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, નિસ્સજ્જિતબ્બં...પે॰... ''ઇદં મે, અય્યે, ગરુપાવુરણં અતિરેકચતુક્કંસપરમં ચેતાપિતં નિસ્સગ્ગિયં, ઇમાહં સઙ્ઘસ્સ નિસ્સજ્જામી''તિ...પે॰... દદેય્યાતિ...પે॰... દદેય્યુન્તિ...પે॰... અય્યાય દમ્મીતિ.

૭૮૬. અતિરેકચતુક્કંસે અતિરેકસઞ્ઞા ચેતાપેતિ, નિસ્સગ્ગિયં પાચિત્તિયં. અતિરેકચતુક્કંસે વેમતિકા ચેતાપેતિ, નિસ્સગ્ગિયં પાચિત્તિયં . અતિરેકચતુક્કંસે ઊનકસઞ્ઞા ચેતાપેતિ, નિસ્સગ્ગિયં પાચિત્તિયં.

ઊનકચતુક્કંસે અતિરેકસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઊનકચતુક્કંસે વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઊનકચતુક્કંસે ઊનકસઞ્ઞા, અનાપત્તિ.

૭૮૭. અનાપત્તિ ચતુક્કંસપરમં ચેતાપેતિ, ઊનકચતુક્કંસપરમં ચેતાપેતિ, ઞાતકાનં, પવારિતાનં, અઞ્ઞસ્સત્થાય, અત્તનો ધનેન, મહગ્ઘં ચેતાપેતુકામસ્સ અપ્પગ્ઘં ચેતાપેતિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

એકાદસમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૧૨. દ્વાદસમસિક્ખાપદં

૭૮૮. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની બહુસ્સુતા હોતિ ભાણિકા વિસારદા પટ્ઠા ધમ્મિં કથં કાતું. અથ ખો રાજા પસેનદિ કોસલો ઉણ્હકાલે મહગ્ઘં ખોમં પારુપિત્વા યેન થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની તેનુપસઙ્કમિ; ઉપસઙ્કમિત્વા થુલ્લનન્દં ભિક્ખુનિં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિ. એકમન્તં નિસિન્નં ખો રાજાનં પસેનદિં કોસલં થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની ધમ્મિયા કથાય સન્દસ્સેસિ સમાદપેસિ સમુત્તેજેસિ સમ્પહંસેસિ. અથ ખો રાજા પસેનદિ કોસલો થુલ્લનન્દાય ભિક્ખુનિયા ધમ્મિયા કથાય સન્દસ્સિતો સમાદપિતો સમુત્તેજિતો સમ્પહંસિતો થુલ્લનન્દં ભિક્ખુનિં એતદવોચ – ''વદેય્યાસિ, અય્યે, યેન અત્થો''તિ . ''સચે મે ત્વં, મહારાજ, દાતુકામોસિ, ઇમં ખોમં દેહી''તિ. અથ ખો રાજા પસેનદિ કોસલો થુલ્લનન્દાય ભિક્ખુનિયા ખોમં દત્વા ઉટ્ઠાયાસના થુલ્લનન્દં ભિક્ખુનિં અભિવાદેત્વા પદક્ખિણં કત્વા પક્કામિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''મહિચ્છા ઇમા ભિક્ખુનિયો અસન્તુટ્ઠા. કથઞ્હિ નામ રાજાનં ખોમં વિઞ્ઞાપેસ્સન્તી''તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખુનિયો તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ અય્યા થુલ્લનન્દા રાજાનં ખોમં વિઞ્ઞાપેસ્સતી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની રાજાનં ખોમં વિઞ્ઞાપેતીતિ [વિઞ્ઞાપેસીતિ (ક॰)]? ''સચ્ચં, ભગવાતિ''. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની રાજાનં ખોમં વિઞ્ઞાપેસ્સતિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૭૮૯. **''લહુપાવુરણં પન ભિક્ખુનિયા ચેતાપેન્તિયા અડ્ઢતેય્યકંસપરમં ચેતાપેતબ્બં. તતો ચે ઉત્તરિ ચેતાપેય્ય, નિસ્સગ્ગિયં પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૭૯૦. **લહુપાવુરણં** નામ યં કિઞ્ચિ ઉણ્હકાલે પાવુરણં.

ચેતાપેન્તિયાતિ વિઞ્ઞાપેન્તિયા.

અડ્ઢતેય્યકંસપરમં ચેતાપેતબ્બન્તિ દસકહાપણગ્ઘનકં ચેતાપેતબ્બં.

તતો ચે ઉત્તરિ ચેતાપેય્યાતિ તતુત્તરિ વિઞ્ઞાપેતિ, પયોગે દુક્કટં. પટિલાભેન નિસ્સગ્ગિયં હોતિ. નિસ્સજ્જિતબ્બં સઙ્ઘસ્સ વા ગણસ્સ વા એકભિક્ખુનિયા વા. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, નિસ્સજ્જિતબ્બં…પે॰… ઇદં મે, અય્યે, લહુપાવુરણં અતિરેકઅડ્ઢતેય્યકંસપરમં ચેતાપિતં નિસ્સગ્ગિયં, ઇમાહં સઙ્ઘસ્સ નિસ્સજ્જામીતિ…પે॰… દદેય્યાતિ…પે॰… દદેય્યુન્તિ…પે॰… અય્યાય દમ્મીતિ.

૭૯૧. અતિરેકઅડ્ઢતેય્યકંસે અતિરેકસઞ્ઞા ચેતાપેતિ, નિસ્સગ્ગિયં પાચિત્તિયં. અતિરેકઅડ્ઢતેય્યકંસે વેમતિકા ચેતાપેતિ, નિસ્સગ્ગિયં પાચિત્તિયં. અતિરેકઅડ્ઢતેય્યકંસે ઊનકસઞ્ઞા ચેતાપેતિ, નિસ્સગ્ગિયં પાચિત્તિયં.

ઊનકઅડ્ઢતેય્યકંસે અતિરેકસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઊનકઅડ્ઢતેય્યકંસે વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઊનકઅડ્ઢતેય્યકંસે ઊનકસઞ્ઞા , અનાપત્તિ.

૭૯૨. અનાપત્તિ અડ્ઢતેય્યકંસપરમં ચેતાપેતિ, ઊનકઅડ્ઢતેય્યકંસપરમં ચેતાપેતિ, ઞાતકાનં, પવારિતાનં, અઞ્ઞસ્સત્થાય, અત્તનો ધનેન, મહગ્ઘં ચેતાપેતુકામસ્સ અપ્પગ્ઘં ચેતાપેતિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

દ્વાદસમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

ઉદ્દિટ્ઠા ખો, અય્યાયો, તિંસ નિસ્સગ્ગિયા પાચિત્તિયા ધમ્મા. તત્થાય્યાયો પુચ્છામિ – ‘‘કચ્ચિત્થ પરિસુદ્ધા’’? દુતિયમ્પિ પુચ્છામિ – ‘‘કચ્ચિત્થ પરિસુદ્ધા’’? તતિયમ્પિ પુચ્છામિ – ‘‘કચ્ચિત્થ પરિસુદ્ધા’’? પરિસુદ્ધેત્થાય્યાયો, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામીતિ.

ભિક્ખુનિવિભઙ્ગે નિસ્સગ્ગિયકણ્ડં નિટ્ઠિતં.

૪. પાચિત્તિયકણ્ડં (ભિક્ખુનીવિભઙ્ગો)

૧. લસુણવગ્ગો

૧. પઠમસિક્ખાપદં

ઇમે ખો પનાય્યાયો છસટ્ઠિસતા પાચિત્તિયા

ધમ્મા ઉદ્દેસં આગચ્છન્તિ.

૭૯૩. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરેન ઉપાસકેન ભિક્ખુનિસઙ્ઘો લસુણેન પવારિતો હોતિ – ''યાસં અય્યાનં લસુણેન અત્થો, અહં લસુણેના''તિ. ખેત્તપાલો ચ આણત્તો હોતિ – ''સચે ભિક્ખુનિયો આગચ્છન્તિ, એકમેકાય ભિક્ખુનિયા દ્વેતયો ભણ્ડિકે દેહી''તિ. તેન ખો પન સમયેન સાવત્થિયં ઉસ્સવો હોતિ. યથાભતં લસુણં પરિક્ખયં અગમાસિ. ભિક્ખુનિયો તં ઉપાસકં ઉપસઙ્કમિત્વા એતદવોચું – ''લસુણેન, આવુસો, અત્થો''તિ. ''નત્થાય્યે. યથાભતં લસુણં પરિક્ખીણં. ખેત્તં ગચ્છથા''તિ. થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની ખેત્તં ગન્ત્વા ન મત્તં જાનિત્વા બહું લસુણં હરાપેસિ. ખેત્તપાલો ઉજ્ઝાયતિ ખિય્યતિ વિપાચેતિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો ન મત્તં જાનિત્વા બહું લસુણં હરાપેસ્સન્તી''તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખુનિયો તસ્સ ખેત્તપાલસ્સ ઉજ્ઝાયન્તસ્સ ખિય્યન્તસ્સ વિપાચેન્તસ્સ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ અય્યા થુલ્લનન્દા ન મત્તં જાનિત્વા બહું લસુણં હરાપેસ્સતી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની ન મત્તં જાનિત્વા બહું લસુણં હરાપેતીતિ [હરાપેસીતિ (ક॰)]? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની ન મત્તં જાનિત્વા બહું લસુણં હરાપેસ્સતિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ –

''ભૂતપુબ્બં, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની અઞ્ઞતરસ્સ બ્રાહ્મણસ્સ પજાપતિ અહોસિ. તિસ્સો ચ ધીતરો – નન્દા, નન્દવતી, સુન્દરીનન્દા. અથ ખો, ભિક્ખવે, સો બ્રાહ્મણો કાલઙ્કત્વા અઞ્ઞતરં હંસયોનિં ઉપપજ્જિ. તસ્સ સબ્બસોવણ્ણમયા પત્તા અહેસું. સો તાસં એકેકં પત્તં દેતિ. અથ ખો, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની ''અયં હંસો અમ્હાકં એકેકં પત્તં દેતી''તિ તં હંસરાજં ગહેત્વા નિપ્પત્તં અકાસિ. તસ્સ પુન જાયમાના પત્તા સેતા સમ્પજ્જિંસુ. તદાપિ, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની અતિલોભેન સુવણ્ણા પરિહીના. ઇદાનિ લસુણા પરિહાયિસ્સતી''તિ.

[જા॰ ૧.૧.૧૩૬ સુવણ્ણહંસજાતકેપિ] ''યં લદ્ધં તેન તુટ્ઠબ્બં, અતિલોભો હિ પાપકો;
હંસરાજં ગહેત્વાન, સુવણ્ણા પરિહાયથા''તિ.

અથ ખો ભગવા થુલ્લનન્દં ભિક્ખુનિં અનેકપરિયાયેન વિગરહિત્વા દુબ્ભરતાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૭૯૪. **''યા પન ભિક્ખુની લસુણં ખાદેય્ય પાચિત્તિય''**ન્તિ.

૭૯૫. યા પનાતિ યા યાદિસા…પે॰… **ભિક્ખુની**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

લસુણં નામ માગધકં વુચ્ચતિ.

‘‘ખાદિસ્સામીતિ પટિગ્ગણ્હા’’તિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અજ્ઝોહારે અજ્ઝોહારે આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૭૯૬. લસુણે લસુણસઞ્ઞા ખાદતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. લસુણે વેમતિકા ખાદતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. લસુણે અલસુણસઞ્ઞા ખાદતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અલસુણે લસુણસઞ્ઞા ખાદતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અલસુણે વેમતિકા ખાદતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અલસુણે અલસુણસઞ્ઞા ખાદતિ, અનાપત્તિ.

૭૯૭. અનાપત્તિ પલણ્ડુકે, ભઞ્જનકે, હરીતકે, ચાપલસુણે, સૂપસમ્પાકે, મંસસમ્પાકે, તેલસમ્પાકે, સાળવે, ઉત્તરિભઙ્ગે, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

પઠમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૨. દુતિયસિક્ખાપદં

૭૯૮. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો સમ્બાધે લોમં સંહરાપેત્વા અચિરવતિયા નદિયા વેસિયાહિ સદ્ધિં નગ્ગા એકતિત્થે નહાયન્તિ. વેસિયા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો સમ્બાધે લોમં સંહરાપેસ્સન્તિ, સેય્યથાપિ ગિહિનિયો કામભોગિનિયો’’તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખુનિયો તાસં વેસિયાનં ઉજ્ઝાયન્તીનં ખિય્યન્તીનં વિપાચેન્તીનં. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા…પે॰… તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો સમ્બાધે લોમં સંહરાપેસ્સન્તી’’તિ…પે॰… સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો સમ્બાધે લોમં સંહરાપેન્તીતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો સમ્બાધે લોમં સંહરાપેસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૭૯૯. ‘‘**યા પન ભિક્ખુની સમ્બાધે લોમં સંહરાપેય્ય, પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

૮૦૦. યા પનાતિ યા યાદિસા…પે॰… **ભિક્ખુની**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

સમ્બાધો નામ ઉભો ઉપકચ્છકા, મુત્તકરણં.

સંહરાપેય્યાતિ એકમ્પિ લોમં સંહરાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. બહુકેપિ લોમે સંહરાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૮૦૧. અનાપત્તિ આબાધપચ્ચયા, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

દુતિયસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૩. તતિયસિક્ખાપદં

૮૦૨. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન દ્વે ભિક્ખુનિયો અનભિરતિયા પીળિતા ઓવરકં પવિસિત્વા તલઘાતકં કરોન્તિ. ભિક્ખુનિયો તેન સદ્દેન ઉપધાવિત્વા તા ભિક્ખુનિયો એતદવોચું – ''કિસ્સ તુમ્હે, અય્યે, પુરિસેન સદ્ધિં સમ્પદુસ્સથા''તિ? ''ન મયં, અય્યે, પુરિસેન સદ્ધિં સમ્પદુસ્સામા''તિ. ભિક્ખુનીનં એતમત્થં આરોચેસું. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો તલઘાતકં કરિસ્સન્તી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો તલઘાતકં કરોન્તીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો તલઘાતકં કરિસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૮૦૩. ''**તલઘાતકે પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૮૦૪. **તલઘાતકં** નામ સમ્ફસ્સં સાદિયન્તી અન્તમસો ઉપ્પલપત્તેનપિ મુત્તકરણે પહારં દેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૮૦૫. અનાપત્તિ આબાધપચ્ચયા, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

તતિયસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૪. ચતુત્થસિક્ખાપદં

૮૦૬. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરા પુરાણરાજોરોધા ભિક્ખુનીસુ પબ્બજિતા [અઞ્ઞતરો પુરાણરાજોરોધો ભિક્ખુનીસુ પબ્બજિતો (સ્યા॰)] હોતિ. અઞ્ઞતરા ભિક્ખુની અનભિરતિયા પીળિતા યેન સા ભિક્ખુની તેનુપસઙ્કમિ; ઉપસઙ્કમિત્વા તં ભિક્ખુનિં એતદવોચ – ''રાજા ખો, અય્યે, તુમ્હે ચિરાચિરં ગચ્છતિ. કથં તુમ્હે ધારેથા''તિ? ''જતુમટ્ઠકેન, અય્યે''તિ. ''કિં એતં, અય્યે, જતુમટ્ઠક''ન્તિ? અથ ખો સા ભિક્ખુની તસ્સા ભિક્ખુનિયા જતુમટ્ઠકં આચિક્ખિ. અથ ખો સા ભિક્ખુની જતુમટ્ઠકં આદિયિત્વા ધોવિતું વિસ્સરિત્વા એકમન્તં છડ્ડેસિ. ભિક્ખુનિયો મક્ખિકાહિ સમ્પરિકિણ્ણં પસ્સિત્વા એવમાહંસુ – ''કસ્સિદં કમ્મ''ન્તિ? સા એવમાહ – ''મય્હિદં કમ્મ''ન્તિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુની જતુમટ્ઠકં આદિયિસ્સતી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુની જતુમટ્ઠકં આદિયતીતિ [આદિયીતિ (ક॰)]? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુની જતુમટ્ઠકં આદિયિસ્સતિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૮૦૭. ''**જતુમટ્ઠકે** [જતુમટ્ટકે (સી॰)] **પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૮૦૮. **જતુમટ્ઠકં** નામ જતુમયં કટ્ઠમયં પિટ્ઠમયં મત્તિકામયં.

આદિયેય્યાતિ સમ્ફસ્સં સાદિયન્તી અન્તમસો ઉપ્પલપત્તમ્પિ મુત્તકરણં પવેસેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૮૦૯. અનાપત્તિ આબાધપચ્ચયા, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

ચતુત્થસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૫. પઞ્ચમસિક્ખાપદં

૮૧૦. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સક્કેસુ વિહરતિ કપિલવત્થુસ્મિં નિગ્રોધારામે. અથ ખો મહાપજાપતિ ગોતમી યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિ; ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા અધોવાતે અટ્ઠાસિ – ''દુગ્ગન્ધો, ભગવા, માતુગામો''તિ. અથ ખો ભગવા – ''આદિયન્તુ ખો ભિક્ખુનિયો ઉદકસુદ્ધિક''ન્તિ, મહાપજાપતિં ગોતમિં ધમ્મિયા કથાય સન્દસ્સેસિ સમાદપેસિ સમુત્તેજેસિ સમ્પહંસેસિ. અથ ખો મહાપજાપતિ ગોતમી ભગવતા ધમ્મિયા કથાય સન્દસ્સિતા સમાદપિતા સમુત્તેજિતા સમ્પહંસિતા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા પદક્ખિણં કત્વા પક્કામિ. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનીનં ઉદકસુદ્ધિક''ન્તિ. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરા ભિક્ખુની – ''ભગવતા ઉદકસુદ્ધિકા અનુઞ્ઞાતા''તિ અતિગમ્ભીરં ઉદકસુદ્ધિકં આદિયન્તી મુત્તકરણે વણં અકાસિ. અથ ખો સા ભિક્ખુની ભિક્ખુનીનં એતમત્થં આરોચેતિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા…પે॰… તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુની અતિગમ્ભીરં ઉદકસુદ્ધિકં આદિયિસ્સતીતિ…પે॰… સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુની અતિગમ્ભીરં ઉદકસુદ્ધિકં આદિયતી''તિ [આદિયીતિ (ક॰)]? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુની અતિગમ્ભીરં ઉદકસુદ્ધિકં આદિયિસ્સતિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૮૧૧. **''ઉદકસુદ્ધિકં પન ભિક્ખુનિયા આદિયમાનાય દ્વઙ્ગુલપબ્બપરમં આદાતબ્બં. તં અતિક્કામેન્તિયા પાચિત્તિય''**ન્તિ.

૮૧૨. **ઉદકસુદ્ધિકં** નામ મુત્તકરણસ્સ ધોવના વુચ્ચતિ.

આદિયમાનાયાતિ ધોવન્તિયા.

દ્વઙ્ગુલપબ્બપરમં આદાતબ્બન્તિ દ્વીસુ અઙ્ગુલેસુ દ્વે પબ્બપરમા આદાતબ્બા.

તં અતિક્કામેન્તિયાતિ સમ્ફસ્સં સાદિયન્તી અન્તમસો કેસગ્ગમત્તમ્પિ અતિક્કામેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૮૧૩. અતિરેકદ્વઙ્ગુલપબ્બે અતિરેકસઞ્ઞા આદિયતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અતિરેકદ્વઙ્ગુલપબ્બે વેમતિકા આદિયતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ . અતિરેકદ્વઙ્ગુલપબ્બે ઊનકસઞ્ઞા આદિયતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ .

ઊનકદ્વઙ્ગુલપબ્બે અતિરેકસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઊનકદ્વઙ્ગુલપબ્બે વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઊનકદ્વઙ્ગુલપબ્બે ઊનકસઞ્ઞા, અનાપત્તિ.

૮૧૪. અનાપત્તિ દ્વઙ્ગુલપબ્બપરમં આદિયતિ, ઊનકદ્વઙ્ગુલપબ્બપરમં આદિયતિ, આબાધપચ્ચયા, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

પઞ્ચમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬. છટ્ઠસિક્ખાપદં

૮૧૫. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન આરોહન્તો નામ મહામત્તો ભિક્ખૂસુ પબ્બજિતો હોતિ. તસ્સ પુરાણદુતિયિકા ભિક્ખુનીસુ પબ્બજિતા હોતિ. તેન ખો પન સમયેન સો ભિક્ખુ તસ્સા ભિક્ખુનિયા સન્તિકે ભત્તવિસ્સગ્ગં કરોતિ. અથ ખો સા ભિક્ખુની તસ્સ ભિક્ખુનો ભુઞ્જન્તસ્સ પાનીયેન ચ વિધૂપનેન ચ ઉપતિટ્ઠિત્વા અચ્ચાવદતિ. અથ ખો સો ભિક્ખુ તં ભિક્ખુનિં અપસાદેતિ – ''મા, ભગિનિ, એવરૂપં અકાસિ. નેતં કપ્પતી''તિ. ''પુબ્બે મં ત્વં એવઞ્ચ એવઞ્ચ કરોસિ, ઇદાનિ એત્તકં ન સહસી''તિ – પાનીયથાલકં મત્થકે આસુમ્ભિત્વા વિધૂપનેન પહારં અદાસિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુની ભિક્ખુસ્સ પહારં દસ્સતી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુની ભિક્ખુસ્સ પહારં અદાસીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુની ભિક્ખુસ્સ પહારં દસ્સતિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૮૧૬. ''**યા પન ભિક્ખુની ભિક્ખુસ્સ ભુઞ્જન્તસ્સ પાનીયેન વા વિધૂપનેન વા ઉપતિટ્ઠેય્ય, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૮૧૭. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

ભિક્ખુસ્સાતિ ઉપસમ્પન્નસ્સ.

ભુઞ્જન્તસ્સાતિ પઞ્ચન્નં ભોજનાનં અઞ્ઞતરં ભોજનં ભુઞ્જન્તસ્સ.

પાનીયં નામ યં કિઞ્ચિ પાનીયં.

વિધૂપનં નામ યા કાચિ બીજની.

ઉપતિટ્ઠેય્યાતિ હત્થપાસે તિટ્ઠતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૮૧૮. ઉપસમ્પન્ને ઉપસમ્પન્નસઞ્ઞા પાનીયેન વા વિધૂપનેન વા ઉપતિટ્ઠતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉપસમ્પન્ને વેમતિકા પાનીયેન વા વિધૂપનેન વા ઉપતિટ્ઠતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉપસમ્પન્ને અનુપસમ્પન્નસઞ્ઞા પાનીયેન વા વિધૂપનેન વા ઉપતિટ્ઠતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

હત્થપાસં વિજહિત્વા ઉપતિટ્ઠતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ખાદનીયં ખાદન્તસ્સ ઉપતિટ્ઠતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્નસ્સ ઉપતિટ્ઠતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્ને ઉપસમ્પન્નસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્ને વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્ને અનુપસમ્પન્નસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૮૧૯. અનાપત્તિ દેતિ, દાપેતિ, અનુપસમ્પન્નં આણાપેતિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

છટ્ઠસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૭. સત્તમસિક્ખાપદં

૮૨૦. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો સસ્સકાલે આમકધઞ્ઞં વિઞ્ઞાપેત્વા નગરં અતિહરન્તિ દ્વારટ્ઠાને – ''દેથાય્યે, ભાગ''ન્તિ. પલિબુન્ધેત્વા મુઞ્ચિંસુ. અથ ખો તા ભિક્ખુનિયો ઉપસ્સયં ગન્ત્વા ભિક્ખુનીનં એતમત્થં આરોચેસું. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો આમકધઞ્ઞં વિઞ્ઞાપેસ્સન્તી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો આમકધઞ્ઞં વિઞ્ઞાપેન્તીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો આમકધઞ્ઞં વિઞ્ઞાપેસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૮૨૧. ''**યા પન ભિક્ખુની આમકધઞ્ઞં વિઞ્ઞત્વા વા વિઞ્ઞાપેત્વા વા ભજ્જિત્વા વા ભજ્જાપેત્વા વા કોટ્ટેત્વા વા કોટ્ટાપેત્વા વા પચિત્વા વા પચાપેત્વા વા ભુઞ્જેય્ય, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૮૨૨. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

આમકધઞ્ઞં નામ સાલિ વીહિ યવો ગોધુમો કઙ્ગુ વરકો કુદ્રુસકો.

વિઞ્ઞત્વાતિ સયં વિઞ્ઞત્વા. **વિઞ્ઞાપેત્વા**તિ અઞ્ઞં વિઞ્ઞાપેત્વા.

ભજ્જિત્વાતિ સયં ભજ્જિત્વા. **ભજ્જાપેત્વા**તિ અઞ્ઞં ભજ્જાપેત્વા.

કોટ્ટેત્વાતિ સયં કોટ્ટેત્વા. **કોટ્ટાપેત્વા**તિ અઞ્ઞં કોટ્ટાપેત્વા.

પચિત્વાતિ સયં પચિત્વા. **પચાપેત્વા**તિ અઞ્ઞં પચાપેત્વા.

''ભુઞ્જિસ્સામી''તિ પટિગ્ગણ્હાતિ , આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અજ્ઝોહારે અજ્ઝોહારે આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૮૨૩. અનાપત્તિ આબાધપચ્ચયા, અપરણ્ણં વિઞ્ઞાપેતિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

સત્તમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૮. અટ્ઠમસિક્ખાપદં

૮૨૪. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરો બ્રાહ્મણો નિબ્બિટ્ઠરાજભટો ''તઞ્ઞેવ ભટપથં યાચિસ્સામી''તિ સીસં નહાયિત્વા ભિક્ખુનુપસ્સયં નિસ્સાય રાજકુલં ગચ્છતિ. અઞ્ઞતરા ભિક્ખુની કટાહે વચ્ચં કત્વા તિરોકુટ્ટે છડ્ડેન્તી તસ્સ બ્રાહ્મણસ્સ મત્થકે આસુમ્ભિ. અથ ખો સો બ્રાહ્મણો ઉજ્ઝાયતિ ખિય્યતિ વિપાચેતિ – ''અસ્સમણિયો ઇમા મુણ્ડા બન્ધકિનિયો. કથઞ્હિ

નામ ગૂથકટાહં મત્થકે આસુમ્ભિસ્સન્તિ! ઇમાસં ઉપસ્સયં ઝાપેસ્સામી''તિ! ઉમ્મુકં ગહેત્વા ઉપસ્સયં પવિસતિ. અઞ્ઞતરો ઉપાસકો ઉપસ્સયા નિક્ખમન્તો અદ્દસ તં બ્રાહ્મણં ઉમ્મુકં ગહેત્વા ઉપસ્સયં પવિસન્તં. દિસ્વાન તં બ્રાહ્મણં એતદવોચ – ''કિસ્સ ત્વં, ભો, ઉમ્મુકં ગહેત્વા ઉપસ્સયં પવિસસી''તિ? ''ઇમા મં, ભો, મુણ્ડા બન્ધકિનિયો ગૂથકટાહં મત્થકે આસુમ્ભિંસુ. ઇમાસં ઉપસ્સયં ઝાપેસ્સામી''તિ. ''ગચ્છ, ભો બ્રાહ્મણ, મઙ્ગલં એતં. સહસ્સં લચ્છસિ તઞ્ચ ભટપથ''ન્તિ. અથ ખો સો બ્રાહ્મણો સીસં નહાયિત્વા રાજકુલં ગન્ત્વા સહસ્સં અલત્થ તઞ્ચ ભટપથં. અથ ખો સો ઉપાસકો ઉપસ્સયં પવિસિત્વા ભિક્ખુનીનં એતમત્થં આરોચેત્વા પરિભાસિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા…પે॰… તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો ઉચ્ચારં તિરોકુટ્ટે છડ્ડેસ્સન્તી''તિ…પે॰… સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઉચ્ચારં તિરોકુટ્ટે છડ્ડેન્તીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઉચ્ચારં તિરોકુટ્ટે છડ્ડેસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે , ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૮૨૫. ''**યા પન ભિક્ખુની ઉચ્ચારં વા પસ્સાવં વા સઙ્કારં વા વિઘાસં વા તિરોકુટ્ટે વા તિરોપાકારે વા છડ્ડેય્ય વા છડ્ડાપેય્ય વા, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૮૨૬. **યા પના**તિ યા યાદિસા…પે॰… **ભિક્ખુની**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

ઉચ્ચારો નામ ગૂથો વુચ્ચતિ. **પસ્સાવો** નામ મુત્તં વુચ્ચતિ.

સઙ્કારં નામ કચવરં વુચ્ચતિ.

વિઘાસં નામ ચલકાનિ વા અટ્ઠિકાનિ વા ઉચ્છિટ્ઠોદકં વા.

કુટ્ટો નામ તયો કુટ્ટા – ઇટ્ઠકાકુટ્ટો, સિલાકુટ્ટો, દારુકુટ્ટો.

પાકારો નામ તયો પાકારા – ઇટ્ઠકાપાકારો, સિલાપાકારો, દારુપાકારો.

તિરોકુટ્ટેતિ કુટ્ટસ્સ પરતો. **તિરોપાકારે**તિ પાકારસ્સ પરતો.

છડ્ડેય્યાતિ સયં છડ્ડેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

છડ્ડાપેય્યાતિ અઞ્ઞં આણાપેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. સકિં આણત્તા બહુકમ્પિ છડ્ડેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૮૨૭. અનાપત્તિ ઓલોકેત્વા છડ્ડેતિ, અવળઞ્જે છડ્ડેતિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

અટ્ઠમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૯. નવમસિક્ખાપદં

૮૨૮. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરસ્સ બ્રાહ્મણસ્સ ભિક્ખુનૂપસ્સયં નિસ્સાય યવખેત્તં હોતિ. ભિક્ખુનિયો ઉચ્ચારમ્પિ પસ્સાવમ્પિ

સઙ્કારમ્પિ વિઘાસમ્પિ ખેત્તે છડ્ડેન્તિ. અથ ખો સો બ્રાહ્મણો ઉજ્ઝાયતિ ખિય્યતિ વિપાચેતિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો અમ્હાકં યવખેત્તં દૂસેસ્સન્તી’’તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખુનિયો તસ્સ બ્રાહ્મણસ્સ ઉજ્ઝાયન્તસ્સ ખિય્યન્તસ્સ વિપાચેન્તસ્સ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા…પે॰… તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો ઉચ્ચારમ્પિ પસ્સાવમ્પિ સઙ્કારમ્પિ વિઘાસમ્પિ હરિતે છડ્ડેસ્સન્તી’’તિ…પે॰… સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઉચ્ચારમ્પિ પસ્સાવમ્પિ સઙ્કારમ્પિ વિઘાસમ્પિ હરિતે છડ્ડેન્તીતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઉચ્ચારમ્પિ પસ્સાવમ્પિ સઙ્કારમ્પિ વિઘાસમ્પિ હરિતે છડ્ડેસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૮૨૯. ‘‘**યા પન ભિક્ખુની ઉચ્ચારં વા પસ્સાવં વા સઙ્કારં વા વિઘાસં વા હરિતે છડ્ડેય્ય વા છડ્ડાપેય્ય વા, પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

૮૩૦. **યા પના**તિ યા યાદિસા…પે॰… **ભિક્ખુની**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

ઉચ્ચારો નામ ગૂથો વુચ્ચતિ. **પસ્સાવો** નામ મુત્તં વુચ્ચતિ.

સઙ્કારં નામ કચવરં વુચ્ચતિ.

વિઘાસં નામ ચલકાનિ વા અટ્ઠિકાનિ વા ઉચ્છિટ્ઠોદકં વા.

હરિતં નામ પુબ્બણ્ણં અપરણ્ણં યં મનુસ્સાનં ઉપભોગપરિભોગં રોપિમં .

છડ્ડેય્યાતિ સયં છડ્ડેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

છડ્ડાપેય્યાતિ અઞ્ઞં આણાપેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. સકિં આણત્તા બહુકમ્પિ છડ્ડેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૮૩૧. હરિતે હરિતસઞ્ઞા છડ્ડેતિ વા છડ્ડાપેતિ વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. હરિતે વેમતિકા છડ્ડેતિ વા છડ્ડાપેતિ વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ . હરિતે અહરિતસઞ્ઞા છડ્ડેતિ વા છડ્ડાપેતિ વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અહરિતે હરિતસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અહરિતે વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અહરિતે અહરિતસઞ્ઞા, અનાપત્તિ.

૮૩૨. અનાપત્તિ ઓલોકેત્વા છડ્ડેતિ, ખેત્તમરિયાદે [છડ્ડિતખેત્તે (?) અટ્ઠકથા ઓલોકેતબ્બા] છડ્ડેતિ સામિકે આપુચ્છિત્વા અપલોકેત્વા છડ્ડેતિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

નવમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૧૦. દસમસિક્ખાપદં

૮૩૩. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા રાજગહે વિહરતિ વેળુવને કલન્દકનિવાપે. તેન ખો પન સમયેન રાજગહે ગિરગ્ગસમજ્જો હોતિ. છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો ગિરગ્ગસમજ્જં દસ્સનાય અગમંસુ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો નચ્ચમ્પિ ગીતમ્પિ વાદિતમ્પિ દસ્સનાય ગચ્છિસ્સન્તિ, સેય્યથાપિ ગિહિનિયો કામભોગિનિયો’’તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખુનિયો તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા…પે॰… તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો નચ્ચમ્પિ ગીતમ્પિ વાદિતમ્પિ દસ્સનાય ગચ્છિસ્સન્તી’’તિ…પે॰… સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો નચ્ચમ્પિ ગીતમ્પિ વાદિતમ્પિ દસ્સનાય ગચ્છન્તીતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો નચ્ચમ્પિ ગીતમ્પિ વાદિતમ્પિ દસ્સનાય ગચ્છિસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૮૩૪. ‘‘**યા પન ભિક્ખુની નચ્ચં વા ગીતં વા વાદિતં વા દસ્સનાય ગચ્છેય્ય, પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

૮૩૫. **યા પના**તિ યા યાદિસા…પે॰… **ભિક્ખુની**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

નચ્ચં નામ યં કિઞ્ચિ નચ્ચં. **ગીતં** નામ યં કિઞ્ચિ ગીતં. **વાદિતં** નામ યં કિઞ્ચિ વાદિતં.

૮૩૬. દસ્સનાય ગચ્છતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. યત્થ ઠિતા પસ્સતિ વા સુણાતિ વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. દસ્સનૂપચારં વિજહિત્વા પુનપ્પુનં પસ્સતિ વા સુણાતિ વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. એકમેકં દસ્સનાય ગચ્છતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. યત્થ ઠિતા પસ્સતિ વા સુણાતિ વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. દસ્સનૂપચારં વિજહિત્વા પુનપ્પુનં પસ્સતિ વા સુણાતિ વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૮૩૭. અનાપત્તિ આરામે ઠિતા પસ્સતિ વા સુણાતિ વા, ભિક્ખુનિયા ઠિતોકાસં વા નિસિન્નોકાસં વા નિપન્નોકાસં વા આગન્ત્વા નચ્ચન્તિ વા ગાયન્તિ વા વાદેન્તિ વા, પટિપથં ગચ્છન્તી પસ્સતિ વા સુણાતિ વા, સતિ કરણીયે ગન્ત્વા પસ્સતિ વા સુણાતિ વા, આપદાસુ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

દસમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

લસુણવગ્ગો પઠમો.

૨. અન્ધકારવગ્ગો

૧. પઠમસિક્ખાપદં

૮૩૮. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન ભદ્દાય કાપિલાનિયા અન્તેવાસિનિયા ભિક્ખુનિયા ઞાતકો પુરિસો ગામકા સાવત્થિં અગમાસિ કેનચિદેવ કરણીયેન. અથ ખો સા ભિક્ખુની તેન પુરિસેન સદ્ધિં રત્તન્ધકારે અપ્પદીપે એકેનેકા સન્તિટ્ઠતિપિ સલ્લપતિપિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા…પે॰… તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુની રત્તન્ધકારે અપ્પદીપે પુરિસેન સદ્ધિં એકેનેકા સન્તિટ્ઠિસ્સતિપિ સલ્લપિસ્સતિપી’’તિ…પે॰… સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુની

રત્તન્ધકારે અપ્પદીપે પુરિસેન સદ્ધિં એકેનેકા સન્તિટ્ઠતિપિ સલ્લપતિપીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે , ભિક્ખુની રત્તન્ધકારે અપ્પદીપે પુરિસેન સદ્ધિં એકેનેકા સન્તિટ્ઠિસ્સતિપિ સલ્લપિસ્સતિપિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૮૩૯. "**યા પન ભિક્ખુની રત્તન્ધકારે અપ્પદીપે પુરિસેન સદ્ધિં એકેનેકા સન્તિટ્ઠેય્ય વા સલ્લપેય્ય વા, પાચિત્તિય**"ન્તિ.

૮૪૦. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

રત્તન્ધકારેતિ ઓગ્ગતે સૂરિયે. અપ્પદીપેતિ અનાલોકે.

પુરિસો નામ મનુસ્સપુરિસો ન યક્ખો ન પેતો ન તિરચ્છાનગતો વિઞ્ઞૂ પટિબલો સન્તિટ્ઠિતું સલ્લપિતું.

સદ્ધિન્તિ એકતો. **એકેનેકા**તિ પુરિસો ચેવ હોતિ ભિક્ખુની ચ.

સન્તિટ્ઠેય્ય વાતિ પુરિસસ્સ હત્થપાસે તિટ્ઠતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

સલ્લપેય્ય વાતિ પુરિસસ્સ હત્થપાસે ઠિતા સલ્લપતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

હત્થપાસં વિજહિત્વા સન્તિટ્ઠતિ વા સલ્લપતિ વા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. યક્ખેન વા પેતેન વા પણ્ડકેન વા તિરચ્છાનગતમનુસ્સવિગ્ગહેન વા સદ્ધિં સન્તિટ્ઠતિ વા સલ્લપતિ વા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૮૪૧. અનાપત્તિ યો કોચિ વિઞ્ઞૂ દુતિયો [યા કાચિ વિઞ્ઞૂ દુતિયા (સ્યા॰)] હોતિ, અરહોપેક્ખા, અઞ્ઞવિહિતા સન્તિટ્ઠતિ વા સલ્લપતિ વા, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

પઠમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૨. દુતિયસિક્ખાપદં

૮૪૨. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન ભદ્દાય કાપિલાનિયા અન્તેવાસિનિયા ભિક્ખુનિયા ઞાતકો પુરિસો ગામકા સાવત્થિં અગમાસિ કેનચિદેવ કરણીયેન. અથ ખો સા ભિક્ખુની – ''ભગવતા પટિક્ખિત્તં રત્તન્ધકારે અપ્પદીપે પુરિસેન સદ્ધિં એકેનેકા સન્તિટ્ઠિતું સલ્લપિતુ''ન્તિ તેનેવ પુરિસેન સદ્ધિં પટિચ્છન્ને ઓકાસે **એકેનેકા સન્તિટ્ઠતિપિ સલ્લપતિપિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા**...પે॰... **તા** ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુની પટિચ્છન્ને ઓકાસે પુરિસેન સદ્ધિં એકેનેકા સન્તિટ્ઠિસ્સતિપિ સલ્લપિસ્સતિપી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુની પટિચ્છન્ને ઓકાસે પુરિસેન સદ્ધિં એકેનેકા સન્તિટ્ઠતિપિ સલ્લપતિપીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુની પટિચ્છન્ને ઓકાસે પુરિસેન સદ્ધિં એકેનેકા સન્તિટ્ઠિસ્સતિપિ સલ્લપિસ્સતિપિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૮૪૩. “**યા પન ભિક્ખુની પટિચ્છન્ને ઓકાસે પુરિસેન સદ્ધિં એકેનેકા સન્તિટ્ઠેય્ય વા સલ્લપેય્ય વા, પાચિત્તિય**”ન્તિ.

૮૪૪. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

પટિચ્છન્નો નામ ઓકાસો કુટ્ટેન વા કવાટેન વા કિલઞ્જેન વા સાણિપાકારેન વા રુક્ખેન વા **થમ્ભેન વા કોત્થળિયા** વા યેન કેનચિ પટિચ્છન્નો હોતિ.

પુરિસો નામ મનુસ્સપુરિસો ન યક્ખો ન પેતો ન તિરચ્છાનગતો વિઞ્ઞૂ પટિબલો સન્તિટ્ઠિતું સલ્લપિતું.

સદ્ધિન્તિ એકતો. **એકેનેકા**તિ પુરિસો ચેવ હોતિ ભિક્ખુની ચ.

સન્તિટ્ઠેય્ય વાતિ પુરિસસ્સ હત્થપાસે તિટ્ઠતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

સલ્લપેય્ય વાતિ પુરિસસ્સ હત્થપાસે ઠિતા સલ્લપતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

હત્થપાસં વિજહિત્વા સન્તિટ્ઠતિ વા સલ્લપતિ વા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. યક્ખેન વા પેતેન વા પણ્ડકેન વા તિરચ્છાનગતમનુસ્સવિગ્ગહેન વા સદ્ધિં સન્તિટ્ઠતિ વા સલ્લપતિ વા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૮૪૫. અનાપત્તિ યો કોચિ વિઞ્ઞૂ દુતિયો હોતિ, અરહોપેક્ખા, અઞ્ઞવિહિતા સન્તિટ્ઠતિ વા સલ્લપતિ વા, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

દુતિયસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૩. તતિયસિક્ખાપદં

૮૪૬. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન ભદ્દાય કાપિલાનિયા અન્તેવાસિનિયા ભિક્ખુનિયા ઞાતકો પુરિસો ગામકા સાવત્થિં અગમાસિ કેનચિદેવ કરણીયેન. અથ ખો સા ભિક્ખુની – ‘‘ભગવતા પટિક્ખિત્તં પટિચ્છન્ને ઓકાસે પુરિસેન સદ્ધિં એકેનેકા સન્તિટ્ઠિતું સલ્લપિતુ’’ન્તિ તેનેવ પુરિસેન સદ્ધિં અજ્ઝોકાસે એકેનેકા સન્તિટ્ઠતિપિ સલ્લપતિપિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુની અજ્ઝોકાસે પુરિસેન સદ્ધિં એકેનેકા સન્તિટ્ઠિસ્સતિપિ સલ્લપિસ્સતિપી’’તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુની અજ્ઝોકાસે પુરિસેન સદ્ધિં એકેનેકા સન્તિટ્ઠતિપિ સલ્લપતિપીતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુની અજ્ઝોકાસે પુરિસેન સદ્ધિં એકેનેકા સન્તિટ્ઠિસ્સતિપિ સલ્લપિસ્સતિપિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૮૪૭. “**યા પન ભિક્ખુની અજ્ઝોકાસે પુરિસેન સદ્ધિં એકેનેકા સન્તિટ્ઠેય્ય વા સલ્લપેય્ય વા, પાચિત્તિય**”ન્તિ.

૮૪૮. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

અજ્ઝોકાસો નામ અપ્પટિચ્છન્નો હોતિ કુટ્ટેન વા કવાટેન વા કિલઞ્જેન વા સાણિપાકારેન વા રુક્ખેન વા થમ્ભેન વા કોત્થળિયા વા, યેન કેનચિ અપ્પટિચ્છન્નો હોતિ.

પુરિસો નામ મનુસ્સપુરિસો, ન યક્ખો ન પેતો ન તિરચ્છાનગતો, વિઞ્ઞૂ પટિબલો સન્તિટ્ઠિતું સલ્લપિતું.

સદ્ધિન્તિ એકતો. **એકેનેકા**તિ પુરિસો ચેવ હોતિ ભિક્ખુની ચ.

સન્તિટ્ઠેય્ય વાતિ પુરિસસ્સ હત્થપાસે તિટ્ઠતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

સલ્લપેય્ય વાતિ પુરિસસ્સ હત્થપાસે ઠિતા સલ્લપતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

હત્થપાસં વિજહિત્વા સન્તિટ્ઠતિ વા સલ્લપતિ વા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. યક્ખેન વા પેતેન વા પણ્ડકેન વા તિરચ્છાગતમનુસ્સવિગ્ગહેન વા સદ્ધિં સન્તિટ્ઠતિ વા સલ્લપતિ વા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૮૪૯. અનાપત્તિ યો કોચિ વિઞ્ઞૂ દુતિયો હોતિ, અરહોપેક્ખા, અઞ્ઞવિહિતા સન્તિટ્ઠતિ વા સલ્લપતિ વા, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

તતિયસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૪. ચતુત્થસિક્ખાપદં

૮૫૦. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની રથિકાયપિ બ્યૂહેપિ સિઙ્ઘાટકેપિ પુરિસેન સદ્ધિં એકેનેકા સન્તિટ્ઠતિપિ સલ્લપતિપિ નિકણ્ણિકમ્પિ જપ્પેતિ દુતિયિકમ્પિ ભિક્ખુનિં ઉય્યોજેતિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા…પે॰… તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ અય્યા થુલ્લનન્દા રથિકાયપિ બ્યૂહેપિ સિઙ્ઘાટકેપિ પુરિસેન સદ્ધિં એકેનેકા સન્તિટ્ઠિસ્સતિપિ સલ્લપિસ્સતિપિ નિકણ્ણિકમ્પિ જપ્પિસ્સતિ દુતિયિકમ્પિ ભિક્ખુનિં ઉય્યોજેસ્સતી''તિ…પે॰… સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની રથિકાયપિ બ્યૂહેપિ સિઙ્ઘાટકેપિ પુરિસેન સદ્ધિં એકેનેકા સન્તિટ્ઠતિપિ સલ્લપતિપિ નિકણ્ણિકમ્પિ જપ્પેતિ દુતિયિકમ્પિ ભિક્ખુનિં ઉય્યોજેતીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની રથિકાયપિ બ્યૂહેપિ સિઙ્ઘાટકેપિ પુરિસેન સદ્ધિં એકેનેકા સન્તિટ્ઠિસ્સતિપિ સલ્લપિસ્સતિપિ નિકણ્ણિકમ્પિ જપ્પિસ્સતિ દુતિયિકમ્પિ ભિક્ખુનિં ઉય્યોજેસ્સતિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૮૫૧. ''**યા પન ભિક્ખુની રથિકાય વા બ્યૂહે વા સિઙ્ઘાટકે વા પુરિસેન સદ્ધિં એકેનેકા સન્તિટ્ઠેય્ય વા સલ્લપેય્ય વા નિકણ્ણિકં વા જપ્પેય્ય દુતિયિકં વા ભિક્ખુનિં ઉય્યોજેય્ય, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૮૫૨. **યા પના**તિ યા યાદિસા…પે॰… **ભિક્ખુની**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

રથિકા નામ રચ્છા વુચ્ચતિ. **બ્યૂહં** નામ યેનેવ પવિસન્તિ તેનેવ નિક્ખમન્તિ. **સિઙ્ઘાટકો** નામ ચચ્ચરં વુચ્ચતિ.

પુરિસો નામ મનુસ્સપુરિસો ન યક્ખો ન પેતો ન તિરચ્છાનગતો વિઞ્ઞૂ પટિબલો સન્તિટ્ઠિતું સલ્લપિતું.

સદ્ધિન્તિ એકતો. **એકેનેકા**તિ પુરિસો ચેવ હોતિ ભિક્ખુની ચ.

સન્તિટ્ઠેય્ય વાતિ પુરિસસ્સ હત્થપાસે તિટ્ઠતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

સલ્લપેય્ય વાતિ પુરિસસ્સ હત્થપાસે ઠિતા સલ્લપતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

નિકણ્ણિકં વા જપ્પેય્યાતિ પુરિસસ્સ ઉપકણ્ણકે આરોચેતિ , આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

દુતિયિકં વા ભિક્ખુનિં ઉય્યોજેય્યાતિ અનાચારં આચરિતુકામા દુતિયિકમ્પિ ભિક્ખુનિં ઉય્યોજેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. દસ્સનૂપચારં વા સવનૂપચારં વા વિજહન્તિયા આપત્તિ દુક્કટસ્સ. વિજહિતે આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

હત્થપાસં વિજહિત્વા સન્તિટ્ઠતિ વા સલ્લપતિ વા આપત્તિ દુક્કટસ્સ. યક્ખેન વા પેતેન વા પણ્ડકેન વા તિરચ્છાનગતમનુસ્સવિગ્ગહેન વા સદ્ધિં સન્તિટ્ઠતિ વા સલ્લપતિ વા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૮૫૩. અનાપત્તિ યો કોચિ વિઞ્ઞૂ દુતિયો હોતિ, અરહોપેક્ખા, અઞ્ઞવિહિતા સન્તિટ્ઠતિ વા સલ્લપતિ વા, ન અનાચારં આચરિતુકામા, સતિ કરણીયે દુતિયિકં ભિક્ખુનિં ઉય્યોજેતિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

ચતુત્થસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૫. પઞ્ચમસિક્ખાપદં

૮૫૪. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરા ભિક્ખુની અઞ્ઞતરસ્સ કુલસ્સ કુલૂપિકા હોતિ નિચ્ચભત્તિકા. અથ ખો સા ભિક્ખુની પુબ્બણ્હસમયં નિવાસેત્વા પત્તચીવરમાદાય યેન તં કુલં તેનુપસઙ્કમિ; ઉપસઙ્કમિત્વા આસને નિસીદિત્વા સામિકે અનાપુચ્છા પક્કામિ. તસ્સ કુલસ્સ દાસી ઘરં સમ્મજ્જન્તી તં આસનં ભાજનન્તરિકાય પક્ખિપિ. મનુસ્સા તં આસનં અપસ્સન્તા તં ભિક્ખુનિં એતદવોચું – ''કહં તં, અય્યે, આસન''ન્તિ? ''નાહં તં, આવુસો, આસનં પસ્સામી''તિ. ''દેથાય્યે, તં આસન''ન્તિ પરિભાસિત્વા નિચ્ચભત્તં પચ્છિન્દિંસુ. અથ ખો તે મનુસ્સા ઘરં સોધેન્તા તં આસનં ભાજનન્તરિકાય પસ્સિત્વા તં ભિક્ખુનિં ખમાપેત્વા નિચ્ચભત્તં પટ્ઠપેસું. અથ ખો સા ભિક્ખુની ભિક્ખુનીનં એતમત્થં આરોચેસિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા…પે॰… તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુની પુરેભત્તં કુલાનિ ઉપસઙ્કમિત્વા આસને નિસીદિત્વા સામિકે અનાપુચ્છા પક્કમિસ્સતી''તિ… પે॰… સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુની પુરેભત્તં કુલાનિ ઉપસઙ્કમિત્વા આસને નિસીદિત્વા સામિકે અનાપુચ્છા પક્કમતીતિ [પક્કમીતિ (ક॰)]? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે ભિક્ખુની પુરેભત્તં કુલાનિ ઉપસઙ્કમિત્વા આસને નિસીદિત્વા સામિકે અનાપુચ્છા પક્કમિસ્સતિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૮૫૫. **''યા પન ભિક્ખુની પુરેભત્તં કુલાનિ ઉપસઙ્કમિત્વા આસને નિસીદિત્વા સામિકે અનાપુચ્છા પક્કમેય્ય, પાચિત્તિય''**ન્તિ.

૮૫૬. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

પુરેભત્તં નામ અરુણુગ્ગમનં ઉપાદાય યાવ મજ્ઝન્હિકા.

કુલં નામ ચત્તારિ કુલાનિ – ખત્તિયકુલં, બ્રાહ્મણકુલં, વેસ્સકુલં, સુદ્દકુલં. **ઉપસઙ્કમિત્વા**તિ તત્થ ગન્ત્વા.

આસનં નામ પલ્લઙ્કસ્સ ઓકાસો વુચ્ચતિ. **નિસીદિત્વા**તિ તસ્મિં નિસીદિત્વા.

સામિકે અનાપુચ્છા પક્કમેય્યાતિ યો તસ્મિં કુલે મનુસ્સો વિઞ્ઞૂ તં અનાપુચ્છા અનોવસ્સકં અતિક્કામેન્તિયા આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અજ્ઝોકાસે ઉપચારં અતિક્કામેન્તિયા આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૮૫૭. અનાપુચ્છિતે અનાપુચ્છિતસઞ્ઞા પક્કમતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અનાપુચ્છિતે વેમતિકા પક્કમતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અનાપુચ્છિતે આપુચ્છિતસઞ્ઞા પક્કમતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

પલ્લઙ્કસ્સ અનોકાસે આપત્તિ દુક્કટસ્સ. આપુચ્છિતે અનાપુચ્છિતસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. આપુચ્છિતે વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. આપુચ્છિતે આપુચ્છિતસઞ્ઞા, અનાપત્તિ.

૮૫૮. અનાપત્તિ આપુચ્છા ગચ્છતિ, અસંહારિમે, ગિલાનાય, આપદાસુ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

પઞ્ચમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬. છટ્ઠસિક્ખાપદં

૮૫૯. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની પચ્છાભત્તં કુલાનિ ઉપસઙ્કમિત્વા સામિકે અનાપુચ્છા આસને અભિનિસીદતિપિ અભિનિપજ્જતિપિ. મનુસ્સા થુલ્લનન્દં ભિક્ખુનિં હિરીયમાના આસને નેવ અભિનિસીદન્તિ ન અભિનિપજ્જન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ અય્યા થુલ્લનન્દા પચ્છાભત્તં કુલાનિ ઉપસઙ્કમિત્વા સામિકે અનાપુચ્છા આસને અભિનિસીદિસ્સતિપિ અભિનિપજ્જિસ્સતિપી’’તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખુનિયો તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ અય્યા થુલ્લનન્દા પચ્છાભત્તં કુલાનિ ઉપસઙ્કમિત્વા સામિકે અનાપુચ્છા આસને અભિનિસીદિસ્સતિપિ અભિનિપજ્જિસ્સતિપી’’તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની પચ્છાભત્તં કુલાનિ ઉપસઙ્કમિત્વા સામિકે અનાપુચ્છા આસને અભિનિસીદતિપિ અભિનિપજ્જતિપીતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે , થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની પચ્છાભત્તં કુલાનિ ઉપસઙ્કમિત્વા સામિકે અનાપુચ્છા આસને અભિનિસીદિસ્સતિપિ અભિનિપજ્જિસ્સતિપિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૮૬૦. **‘‘યા પન ભિક્ખુની પચ્છાભત્તં કુલાનિ ઉપસઙ્કમિત્વા સામિકે અનાપુચ્છા આસને અભિનિસીદેય્ય વા અભિનિપજ્જેય્ય વા, પાચિત્તિય’’**ન્તિ.

૮૬૧. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

પચ્છાભત્તં નામ મજ્ઝન્હિકે વીતિવત્તે યાવ અત્થઙ્ગતે સૂરિયે.

કુલં નામ ચત્તારિ કુલાનિ – ખત્તિયકુલં, બ્રાહ્મણકુલં, વેસ્સકુલં, સુદ્દકુલં. **ઉપસઙ્કમિત્વા**તિ તત્થ ગન્ત્વા.

સામિકે અનાપુચ્છાતિ યો તસ્મિં કુલે મનુસ્સો સામિકો દાતું, તં અનાપુચ્છા.

આસનં નામ પલ્લઙ્કસ્સ ઓકાસો વુચ્ચતિ.

અભિનિસીદેય્યાતિ તસ્મિં અભિનિસીદતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અભિનિપજ્જેય્યાતિ તસ્મિં અભિનિપજ્જતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૮૬૨. અનાપુચ્છિતે અનાપુચ્છિતસઞ્ઞા આસને અભિનિસીદતિ વા અભિનિપજ્જતિ વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અનાપુચ્છિતે વેમતિકા આસને અભિનિસીદતિ વા અભિનિપજ્જતિ વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અનાપુચ્છિતે આપુચ્છિતસઞ્ઞા આસને અભિનિસીદતિ વા અભિનિપજ્જતિ વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

પલ્લઙ્કસ્સ અનોકાસે આપત્તિ દુક્કટસ્સ. આપુચ્છિતે અનાપુચ્છિતસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ . આપુચ્છિતે વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. આપુચ્છિતે આપુચ્છિતસઞ્ઞા, અનાપત્તિ.

૮૬૩. અનાપત્તિ આપુચ્છા આસને અભિનિસીદતિ વા અભિનિપજ્જતિ વા, ધુવપઞ્ઞત્તે, ગિલાનાય, આપદાસુ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

છટ્ઠસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૭. સત્તમસિક્ખાપદં

૮૬૪. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન સમ્બહુલા ભિક્ખુનિયો કોસલેસુ જનપદે સાવત્થિં ગચ્છન્તિયો સાયં અઞ્ઞતરં ગામં ઉપગન્ત્વા અઞ્ઞતરં બ્રાહ્મણકુલં ઉપસઙ્કમિત્વા ઓકાસં યાચિંસુ. અથ ખો સા બ્રાહ્મણી તા ભિક્ખુનિયો એતદવોચ – ''આગમેથ, અય્યે, યાવ બ્રાહ્મણો આગચ્છતી''તિ. ભિક્ખુનિયો – ''યાવ બ્રાહ્મણો આગચ્છતી''તિ સેય્યં સન્થરિત્વા એકચ્ચા નિસીદિંસુ એકચ્ચા નિપજ્જિંસુ. અથ ખો સો બ્રાહ્મણો રત્તિં આગન્ત્વા તં બ્રાહ્મણિં એતદવોચ – ''કા ઇમા''તિ? ''ભિક્ખુનિયો, અય્યા''તિ. ''નિક્કડ્ઢથ ઇમા મુણ્ડા બન્ધકિનિયો''તિ, ઘરતો નિક્કડ્ઢાપેસિ. અથ ખો તા ભિક્ખુનિયો સાવત્થિં ગન્ત્વા ભિક્ખુનીનં એતમત્થં આરોચેસું. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો વિકાલે કુલાનિ ઉપસઙ્કમિત્વા સામિકે અનાપુચ્છા સેય્યં સન્થરિત્વા અભિનિસીદિસ્સન્તિપિ અભિનિપજ્જિસ્સન્તિપી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો વિકાલે કુલાનિ ઉપસઙ્કમિત્વા સામિકે અનાપુચ્છા સેય્યં સન્થરિત્વા અભિનિસીદન્તિપિ અભિનિપજ્જન્તિપીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો વિકાલે કુલાનિ ઉપસઙ્કમિત્વા સામિકે અનાપુચ્છા સેય્યં સન્થરિત્વા અભિનિસીદિસ્સન્તિપિ અભિનિપજ્જિસ્સન્તિપિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

๘๖๕. “**યા પન ભિક્ખુની વિકાલે કુલાનિ ઉપસઙ્કમિત્વા સામિકે અનાપુચ્છા સેય્યં સન્થરિત્વા વા સન્થરાપેત્વા વા અભિનિસીદેય્ય વા અભિનિપજ્જેય્ય વા, પાચિત્તિય**”ન્તિ.

૮૬૬. **યા પના**તિ યા યાદિસા…પે॰… **ભિક્ખુની**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

વિકાલો નામ અત્થઙ્ગતે સૂરિયે યાવ અરુણુગ્ગમના.

કુલં નામ ચત્તારિ કુલાનિ – ખત્તિયકુલં, બ્રાહ્મણકુલં, વેસ્સકુલં સુદ્દકુલં. **ઉપસઙ્કમિત્વા**તિ તત્થ ગન્ત્વા.

સામિકે અનાપુચ્છાતિ યો તસ્મિં કુલે મનુસ્સો સામિકો દાતું, તં અનાપુચ્છા.

સેય્યં નામ અન્તમસો પણ્ણસન્થારોપિ. **સન્થરિત્વા**તિ સયં સન્થરિત્વા. **સન્થરાપેત્વા**તિ અઞ્ઞં સન્થરાપેત્વા. **અભિનિસીદેય્યા**તિ તસ્મિં અભિનિસીદતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. **અભિનિપજ્જેય્યા**તિ તસ્મિં અભિનિપજ્જતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૮૬૭. અનાપુચ્છિતે અનાપુચ્છિતસઞ્ઞા સેય્યં સન્થરિત્વા વા સન્થરાપેત્વા વા અભિનિસીદતિ વા અભિનિપજ્જતિ વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અનાપુચ્છિતે વેમતિકા સેય્યં સન્થરિત્વા વા સન્થરાપેત્વા વા અભિનિસીદતિ વા અભિનિપજ્જતિ વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અનાપુચ્છિતે આપુચ્છિતસઞ્ઞા સેય્યં સન્થરિત્વા વા સન્થરાપેત્વા વા અભિનિસીદતિ વા અભિનિપજ્જતિ વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

આપુચ્છિતે અનાપુચ્છિતસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. આપુચ્છિતે વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. આપુચ્છિતે આપુચ્છિતસઞ્ઞા, અનાપત્તિ.

૮૬૮. અનાપત્તિ આપુચ્છા સેય્યં સન્થરિત્વા વા સન્થરાપેત્વા વા અભિનિસીદતિ વા અભિનિપજ્જતિ વા, ગિલાનાય, આપદાસુ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

સત્તમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૮. અટ્ઠમસિક્ખાપદં

૮૬૯. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન ભદ્દાય કાપિલાનિયા અન્તેવાસિની ભિક્ખુની ભદ્દં કાપિલાનિં સક્કચ્ચં ઉપટ્ઠેતિ. ભદ્દા કાપિલાની ભિક્ખુનિયો એતદવોચ – ‘‘અયં મં, અય્યે, ભિક્ખુની સક્કચં ઉપટ્ઠેતિ, ઇમિસ્સાહં ચીવરં દસ્સામી’’તિ. અથ ખો સા ભિક્ખુની દુગ્ગહિતેન દૂપધારિતેન પરં ઉજ્ઝાપેસિ – ‘‘અહં કિરાય્યે, અય્યં ન સક્કચ્ચં ઉપટ્ઠેમિ, ન કિર મે અય્યા ચીવરં દસ્સતી’’તિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા…પે॰… તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુની દુગ્ગહિતેન દૂપધારિતેન પરં ઉજ્ઝાપેસ્સતી’’તિ…પે॰… સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુની દુગ્ગહિતેન દૂપધારિતેન પરં ઉજ્ઝાપેતીતિ [ઉજ્ઝાપેસીતિ (ક॰)]? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુની દુગ્ગહિતેન દૂપધારિતેન પરં ઉજ્ઝાપેસ્સતિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય… પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૮૭૦. “**યા પન ભિક્ખુની દુગ્ગહિતેન દૂપધારિતેન પરં ઉજ્ઝાપેય્ય, પાચિત્તિય**”ન્તિ.

૮૭૧. **યા પના**તિ યા યાદિસા…પે॰… **ભિક્ખુની**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

દુગ્ગહિતેનાતિ અઞ્ઞથા ગહિતેન [ઉગ્ગહિતેન (ક॰)].

દૂપધારિતેનાતિ અઞ્ઞથા ઉપધારિતેન.

પરન્તિ ઉપસમ્પન્નં ઉજ્ઝાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૮૭૨. ઉપસમ્પન્નાય ઉપસમ્પન્નસઞ્ઞા ઉજ્ઝાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉપસમ્પન્નાય વેમતિકા ઉજ્ઝાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉપસમ્પન્નાય અનુપસમ્પન્નસઞ્ઞા ઉજ્ઝાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અનુપસમ્પન્નં ઉજ્ઝાપેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્નાય ઉપસમ્પન્નસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્નાય વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્નાય અનુપસમ્પન્નસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૮૭૩. અનાપત્તિ ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

અટ્ઠમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૯. નવમસિક્ખાપદં

૮૭૪. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો અત્તનો ભણ્ડકં અપસ્સન્તિયો ચણ્ડકાળિં ભિક્ખુનિં એતદવોચું – ‘‘અપાય્યે, અમ્હાકં, ભણ્ડકં પસ્સેય્યાસી’’તિ? ચણ્ડકાળી ભિક્ખુની ઉજ્ઝાયતિ ખિય્યતિ વિપાચેતિ – ‘‘અહમેવ નૂન ચોરી, અહમેવ નૂન અલજ્જિની, યા અય્યાયો અત્તનો ભણ્ડકં અપસ્સન્તિયો તા મં એવમાહંસુ – ‘અપાય્યે, અમ્હાકં ભણ્ડકં પસ્સેય્યાસી’તિ? સચાહં, અય્યે, તુમ્હાકં ભણ્ડકં ગણ્હામિ, અસ્સમણી હોમિ, બ્રહ્મચરિયા ચવામિ, નિરયં ઉપપજ્જામિ; યા પન મં અભૂતેન એવમાહ સાપિ અસ્સમણી હોતુ, બ્રહ્મચરિયા ચવતુ, નિરયં ઉપપજ્જતૂ’’તિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા…પે॰… તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ અય્યા ચણ્ડકાળી અત્તાનમ્પિ પરમ્પિ નિરયેનપિ બ્રહ્મચરિયેનપિ અભિસપિસ્સતી’’તિ…પે॰… સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ચણ્ડકાળી ભિક્ખુની અત્તાનમ્પિ પરમ્પિ નિરયેનપિ બ્રહ્મચરિયેનપિ અભિસપતીતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ચણ્ડકાળી ભિક્ખુની અત્તાનમ્પિ પરમ્પિ નિરયેનપિ બ્રહ્મચરિયેનપિ અભિસપિસ્સતિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૮૭૫. “**યા પન ભિક્ખુની અત્તાનં વા પરં વા નિરયેન વા બ્રહ્મચરિયેન વા અભિસપેય્ય, પાચિત્તિય**”ન્તિ.

૮૭૬. **યા પના**તિ યા યાદિસા…પે॰… **ભિક્ખુની**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

અત્તાનન્તિ પચ્ચત્તં. **પર**ન્તિ ઉપસમ્પન્નં. નિરયેન વા બ્રહ્મચરિયેન વા અભિસપતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૮૭૭. ઉપસમ્પન્નાય ઉપસમ્પન્નસઞ્ઞા નિરયેન વા બ્રહ્મચરિયેન વા અભિસપતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉપસમ્પન્નાય વેમતિકા નિરયેન વા બ્રહ્મચરિયેન વા અભિસપતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉપસમ્પન્નાય અનુપસમ્પન્નસઞ્ઞા નિરયેન વા બ્રહ્મચરિયેન વા અભિસપતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

તિરચ્છાનયોનિયા વા પેત્તિવિસયેન વા મનુસ્સદોભગ્ગેન વા અભિસપતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્નં અભિસપતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્નાય ઉપસમ્પન્નસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્નાય વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્નાય અનુપસમ્પન્નસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૮૭૮. અનાપત્તિ અત્થપુરેક્ખારાય, ધમ્મપુરેક્ખારાય, અનુસાસનિપુરેક્ખારાય, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

નવમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૧૦. દસમસિક્ખાપદં

૮૭૯. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન ચણ્ડકાળી ભિક્ખુની ભિક્ખુનીહિ સદ્ધિં ભણ્ડિત્વા અત્તાનં વધિત્વા વધિત્વા રોદતિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ અય્યા ચણ્ડકાળી અત્તાનં વધિત્વા વધિત્વા રોદિસ્સતી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ચણ્ડકાળી ભિક્ખુની અત્તાનં વધિત્વા વધિત્વા રોદતીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ચણ્ડકાળી ભિક્ખુની અત્તાનં વધિત્વા વધિત્વા રોદિસ્સતિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૮૮૦. ''**યા પન ભિક્ખુની અત્તાનં વધિત્વા વધિત્વા રોદેય્ય, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૮૮૧. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

અત્તાનન્તિ પચ્ચત્તં. વધિત્વા વધિત્વા રોદતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. વધતિ ન રોદતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. રોદતિ ન વધતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૮૮૨. અનાપત્તિ ઞાતિબ્યસનેન વા ભોગબ્યસનેન વા રોગબ્યસનેન વા ફુટ્ઠા રોદતિ ન વધતિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

દસમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

અન્ધકારવગ્ગો દુતિયો.

૩. નગ્ગવગ્ગો

૧. પઠમસિક્ખાપદં

૮૮૩. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન સમ્બહુલા [મહાવ॰ ૩૫૦] ભિક્ખુનિયો અચિરવતિયા નદિયા વેસિયાહિ સદ્ધિં નગ્ગા એકતિત્થે નહાયન્તિ. વેસિયા તા ભિક્ખુનિયો ઉપ્પણ્ડેસું – "કિં નુ ખો નામ તુમ્હાકં, અય્યે, દહરાનં [દહરાનં દહરાનં (સી॰)] બ્રહ્મચરિયં ચિણ્ણેન, નનુ નામ કામા પરિભુઞ્જિતબ્બા ! યદા જિણ્ણા ભવિસ્સથ તદા બ્રહ્મચરિયં ચરિસ્સથ. એવં તુમ્હાકં ઉભો અત્થા પરિગ્ગહિતા ભવિસ્સન્તી"તિ. ભિક્ખુનિયો વેસિયાહિ ઉપ્પણ્ડિયમાના મઙ્કૂ અહેસું. અથ ખો તા ભિક્ખુનિયો ઉપસ્સયં ગન્ત્વા ભિક્ખુનીનં એતમત્થં આરોચેસું. ભિક્ખુનિયો ભિક્ખૂનં એતમત્થં આરોચેસું. ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – "તેન હિ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનીનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞપેસ્સામિ દસ અત્થવસે પટિચ્ચ – સઙ્ઘસુટ્ઠુતાય...પે॰... વિનયાનુગ્ગહાય. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૮૮૪. "**યા પન ભિક્ખુની નગ્ગા નહાયેય્ય, પાચિત્તિય**"ન્તિ.

૮૮૫. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

નગ્ગા નહાયેય્યાતિ અનિવત્થા વા અપારુતા વા નહાયતિ, પયોગે દુક્કટં. નહાનપરિયોસાને આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૮૮૬. અનાપત્તિ અચ્છિન્નચીવરિકાય વા નટ્ઠચીવરિકાય વા, આપદાસુ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

પઠમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૨. દુતિયસિક્ખાપદં

૮૮૭. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન ભગવતા ભિક્ખુનીનં [મહાવ॰ ૩૫૧] ઉદકસાટિકા અનુઞ્ઞાતા હોતિ . છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો – "ભગવતા ઉદકસાટિકા અનુઞ્ઞાતા"તિ અપ્પમાણિકાયો ઉદકસાટિકાયો ધારેસું [ધારેન્તિ (પાચિ॰ ૫૩૧-૫૪૫)]. પુરતોપિ પચ્છતોપિ આકડ્ઢન્તા આહિણ્ડન્તિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – "કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો અપ્પમાણિકાયો ઉદકસાટિકાયો ધારેસ્સન્તી"તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો અપ્પમાણિકાયો ઉદકસાટિકાયો ધારેન્તીતિ? "સચ્ચં, ભગવા"તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો અપ્પમાણિકાયો ઉદકસાટિકાયો ધારેસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૮૮૮. "**ઉદકસાટિકં પન ભિક્ખુનિયા કારયમાનાય પમાણિકા કારેતબ્બા. તત્રિદં પમાણં – દીઘસો ચતસ્સો વિદત્થિયો, સુગતવિદત્થિયા; તિરિયં દ્વે વિદત્થિયો. તં અતિક્કામેન્તિયા છેદનકં પાચિત્તિય**"ન્તિ.

૮૮૯. **ઉદકસાટિકા** નામ યાય નિવત્થા [નિવત્થાય (સ્યા॰)] નહાયતિ.

કારયમાનાયાતિ કરોન્તિયા વા કારાપેન્તિયા વા.

પમાણિકા કારેતબ્બા. તત્રિદં પમાણં – દીઘસો ચતસ્સો વિદત્થિયો, સુગતવિદત્થિયા; તિરિયં દ્વે વિદત્થિયો. તં અતિક્કામેત્વા કરોતિ વા કારાપેતિ વા, પયોગે દુક્કટં. પટિલાભેન છિન્દિત્વા પાચિત્તિયં દેસેતબ્બં.

૮૯૦. અત્તના વિપ્પકતં અત્તના પરિયોસાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ . અત્તના વિપ્પકતં પરેહિ પરિયોસાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. પરેહિ વિપ્પકતં અત્તના પરિયોસાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. પરેહિ વિપ્પકતં પરેહિ પરિયોસાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અઞ્ઞસ્સત્થાય કરોતિ વા કારાપેતિ વા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અઞ્ઞેન કતં પટિલભિત્વા પરિભુઞ્જતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૮૯૧. અનાપત્તિ પમાણિકં કરોતિ, ઊનકં કરોતિ, અઞ્ઞેન કતં પમાણાતિક્કન્તં પટિલભિત્વા છિન્દિત્વા પરિભુઞ્જતિ, વિતાનં વા ભૂમત્થરણં વા સાણિપાકારં વા ભિસિં વા બિબ્બોહનં વા કરોતિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

દુતિયસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૩. તતિયસિક્ખાપદં

૮૯૨. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરિસ્સા ભિક્ખુનિયા મહગ્ઘે ચીવરદુસ્સે ચીવરં દુક્કટં હોતિ દુસ્સિબ્બિતં. થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની તં ભિક્ખુનિં એતદવોચ – ''સુન્દરં ખો ઇદં તે, અય્યે, ચીવરદુસ્સં; ચીવરઞ્ચ ખો દુક્કટં દુસ્સિબ્બિત''ન્તિ. ''વિસિબ્બેમિ, અય્યે, સિબ્બિસ્સસી''તિ? ''આમાય્યે, સિબ્બિસ્સામી''તિ. અથ ખો સા ભિક્ખુની તં ચીવરં વિસિબ્બેત્વા થુલ્લનન્દાય ભિક્ખુનિયા અદાસિ. થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની – ''સિબ્બિસ્સામિ સિબ્બિસ્સામી''તિ નેવ સિબ્બતિ ન સિબ્બાપનાય ઉસ્સુક્કં કરોતિ. અથ ખો સા ભિક્ખુની ભિક્ખુનીનં એતમત્થં આરોચેસિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ અય્યા થુલ્લનન્દા ભિક્ખુનિયા ચીવરં વિસિબ્બાપેત્વા નેવ સિબ્બિસ્સતિ ન સિબ્બાપનાય ઉસ્સુક્કં કરિસ્સતી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની ભિક્ખુનિયા ચીવરં વિસિબ્બાપેત્વા નેવ સિબ્બતિ ન સિબ્બાપનાય ઉસ્સુક્કં કરોતીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની ભિક્ખુનિયા ચીવરં વિસિબ્બાપેત્વા નેવ સિબ્બિસ્સતિ ન સિબ્બાપનાય ઉસ્સુક્કં કરિસ્સતિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૮૯૩. ''**યા પન ભિક્ખુની ભિક્ખુનિયા ચીવરં વિસિબ્બેત્વા વા વિસિબ્બાપેત્વા વા સા પચ્છા અનન્તરાયિકિની નેવ સિબ્બેય્ય ન સિબ્બાપનાય ઉસ્સુક્કં કરેય્ય, અઞ્ઞત્ર ચતૂહપઞ્ચાહા, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૮૯૪. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

ભિક્ખુનિયાતિ અઞ્ઞાય ભિક્ખુનિયા.

ચીવરં નામ છન્નં ચીવરાનં અઞ્ઞતરં ચીવરં.

વિસિબ્બેત્વાતિ સયં વિસિબ્બેત્વા. **વિસિબ્બાપેત્વા**તિ અઞ્ઞં વિસિબ્બાપેત્વા.

સા પચ્છા અનન્તરાયિકિનીતિ અસતિ અન્તરાયે.

નેવ સિબ્બેય્યાતિ ન સયં સિબ્બેય્ય. **ન સિબ્બાપનાય ઉસ્સુક્કં કરેય્યા**તિ ન અઞ્ઞં આણાપેય્ય.

અઞ્ઞત્ર ચતૂહપઞ્ચાહાતિ ઠપેત્વા ચતૂહપઞ્ચાહં. ''નેવ સિબ્બિસ્સામિ ન સિબ્બાપનાય ઉસ્સુક્કં કરિસ્સામી''તિ ધુરં નિક્ખિત્તમત્તે આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૮૯૫. ઉપસમ્પન્નાય ઉપસમ્પન્નસઞ્ઞા ચીવરં વિસિબ્બેત્વા વા વિસિબ્બાપેત્વા વા સા પચ્છા અનન્તરાયિકિની નેવ સિબ્બતિ ન સિબ્બાપનાય ઉસ્સુક્કં કરોતિ, અઞ્ઞત્ર ચતૂહપઞ્ચાહા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉપસમ્પન્નાય વેમતિકા ચીવરં વિસિબ્બેત્વા વા વિસિબ્બાપેત્વા વા સા પચ્છા અનન્તરાયિકિની નેવ સિબ્બતિ ન સિબ્બાપનાય ઉસ્સુક્કં કરોતિ, અઞ્ઞત્ર ચતૂહપઞ્ચાહા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉપસમ્પન્નાય અનુપસમ્પન્નસઞ્ઞા ચીવરં વિસિબ્બેત્વા વા વિસિબ્બાપેત્વા વા સા પચ્છા અનન્તરાયિકિની નેવ સિબ્બતિ ન સિબ્બાપનાય ઉસ્સુક્કં કરોતિ, અઞ્ઞત્ર ચતૂહપઞ્ચાહા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અઞ્ઞં પરિક્ખારં વિસિબ્બેત્વા વા વિસિબ્બાપેત્વા વા સા પચ્છા અનન્તરાયિકિની નેવ સિબ્બતિ ન સિબ્બાપનાય ઉસ્સુક્કં કરોતિ, અઞ્ઞત્ર ચતૂહપઞ્ચાહા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ . અનુપસમ્પન્નાય ચીવરં વા અઞ્ઞં વા પરિક્ખારં વિસિબ્બેત્વા વા વિસિબ્બાપેત્વા વા સા પચ્છા અનન્તરાયિકિની નેવ સિબ્બતિ ન સિબ્બાપનાય ઉસ્સુક્કં કરોતિ, અઞ્ઞત્ર ચતૂહપઞ્ચાહા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્નાય ઉપસમ્પન્નસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્નાય વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્નાય અનુપસમ્પન્નસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૮૯૬. અનાપત્તિ સતિ અન્તરાયે, પરિયેસિત્વા ન લભતિ, કરોન્તી ચતૂહપઞ્ચાહં અતિક્કામેતિ, ગિલાનાય, આપદાસુ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

તતિયસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૪. ચતુત્થસિક્ખાપદં

૮૯૭. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો ભિક્ખુનીનં હત્થે ચીવરં નિક્ખિપિત્વા સન્તરુત્તરેન જનપદચારિકં પક્કમન્તિ. તાનિ ચીવરાનિ ચિરં નિક્ખિત્તાનિ કણ્ણકિતાનિ હોન્તિ. તાનિ ભિક્ખુનિયો ઓતાપેન્તિ. ભિક્ખુનિયો તા ભિક્ખુનિયો એતદવોચું – ''કસ્સિમાનિ , અય્યે, ચીવરાનિ કણ્ણકિતાની''તિ? અથ ખો તા ભિક્ખુનિયો ભિક્ખુનીનં એતમત્થં આરોચેસું. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો ભિક્ખુનીનં હત્થે ચીવરં નિક્ખિપિત્વા સન્તરુત્તરેન જનપદચારિકં પક્કમિસ્સન્તી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ભિક્ખુનીનં હત્થે ચીવરં નિક્ખિપિત્વા સન્તરુત્તરેન જનપદચારિકં પક્કમન્તીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ભિક્ખુનીનં હત્થે ચીવરં નિક્ખિપિત્વા સન્તરુત્તરેન જનપદચારિકં પક્કમિસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૮૯૮. “**યા પન ભિક્ખુની પઞ્ચાહિકં સઙ્ઘાટિચારં** [સઙ્ઘાટિવારં (સ્યા॰)] **અતિક્કામેય્ય, પાચિત્તિય**”ન્તિ.

૮૯૯. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

પઞ્ચાહિકં સઙ્ઘાટિચારં અતિક્કામેય્યાતિ પઞ્ચમં દિવસં પઞ્ચ ચીવરાનિ નેવ નિવાસેતિ ન પારુપતિ ન ઓતાપેતિ, પઞ્ચમં દિવસં અતિક્કામેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૯૦૦. પઞ્ચાહાતિક્કન્તે અતિક્કન્તસઞ્ઞા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. પઞ્ચાહાતિક્કન્તે વેમતિકા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. પઞ્ચાહાતિક્કન્તે અનતિક્કન્તસઞ્ઞા , આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

પઞ્ચાહાનતિક્કન્તે અતિક્કન્તસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. પઞ્ચાહાનતિક્કન્તે વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. પઞ્ચાહાનતિક્કન્તે અનતિક્કન્તસઞ્ઞા, અનાપત્તિ.

૯૦૧. અનાપત્તિ પઞ્ચમં દિવસં પઞ્ચ ચીવરાનિ નિવાસેતિ વા પારુપતિ વા ઓતાપેતિ વા, ગિલાનાય, આપદાસુ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

ચતુત્થસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૫. પઞ્ચમસિક્ખાપદં

૯૦૨. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરા ભિક્ખુની પિણ્ડાય ચરિત્વા અલ્લચીવરં પત્થરિત્વા વિહારં પાવિસિ. અઞ્ઞતરા ભિક્ખુની તં ચીવરં પારુપિત્વા ગામં પિણ્ડાય પાવિસિ. સા નિક્ખમિત્વા ભિક્ખુનિયો પુચ્છિ – ‘‘અપાય્યે, મય્હં ચીવરં પસ્સેય્યાથા’’તિ? ભિક્ખુનિયો તસ્સા ભિક્ખુનિયા એતમત્થં આરોચેસું. અથ ખો સા ભિક્ખુની ઉજ્ઝાયતિ ખિય્યતિ વિપાચેતિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુની મય્હં ચીવરં અનાપુચ્છા પારુપિસ્સતી’’તિ! અથ ખો સા ભિક્ખુની ભિક્ખુનીનં એતમત્થં આરોચેસિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુની ભિક્ખુનિયા ચીવરં અનાપુચ્છા પારુપિસ્સતી’’તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુની ભિક્ખુનિયા ચીવરં અનાપુચ્છા પારુપતીતિ [પારુપીતિ (ક॰)]? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુની ભિક્ખુનિયા ચીવરં અનાપુચ્છા પારુપિસ્સતિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૯૦૩. “**યા પન ભિક્ખુની ચીવરસઙ્કમનીયં ધારેય્ય, પાચિત્તિય**”ન્તિ.

૯૦૪. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

ચીવરસઙ્કમનીયં નામ ઉપસમ્પન્નાય પઞ્ચન્નં ચીવરાનં અઞ્ઞતરં ચીવરં તસ્સા વા અદિન્નં તં વા અનાપુચ્છા નિવાસેતિ વા પારુપતિ વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૯૦૫. ઉપસમ્પન્નાય ઉપસમ્પન્નસઞ્ઞા ચીવરસઙ્કમનીયં ધારેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉપસમ્પન્નાય વેમતિકા ચીવરસઙ્કમનીયં ધારેતિ , આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉપસમ્પન્નાય અનુપસમ્પન્નસઞ્ઞા ચીવરસઙ્કમનીયં

ધારેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ .

અનુપસમ્પન્નાય ચીવરસઙ્કમનીયં ધારેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્નાય ઉપસમ્પન્નસઞ્ઞા , આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્નાય વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્નાય અનુપસમ્પન્નસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૯૦૬. અનાપત્તિ સા વા દેતિ, તં વા આપુચ્છા નિવાસેતિ વા પારુપતિ વા, અચ્છિન્નચીવરિકાય, નટ્ઠચીવરિકાય, આપદાસુ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

પઞ્ચમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬. છટ્ઠસિક્ખાપદં

૯૦૭. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન થુલ્લનન્દાય ભિક્ખુનિયા ઉપટ્ઠાકકુલં થુલ્લનન્દં ભિક્ખુનિં એતદવોચ – ''ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ, અય્યે, ચીવરં દસ્સામા''તિ. થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની – ''તુમ્હે બહુકિચ્ચા બહુકરણીયા''તિ અન્તરાયં અકાસિ. તેન ખો પન સમયેન તસ્સ કુલસ્સ ઘરં ડય્હતિ. તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ અય્યા થુલ્લનન્દા અમ્હાકં દેય્યધમ્મં અન્તરાયં કરિસ્સતિ! ઉભયેનામ્હ પરિબાહિરા [પરિહીના (સી॰)], ભોગેહિ ચ પુઞ્ઞેન ચા''તિ. અસ્સોસું ખો ભિક્ખુનિયો તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં . યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ અય્યા થુલ્લનન્દા ગણસ્સ ચીવરલાભં અન્તરાયં કરિસ્સતી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની ગણસ્સ ચીવરલાભં અન્તરાયં અકાસીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની ગણસ્સ ચીવરલાભં અન્તરાયં કરિસ્સતિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૯૦૮. ''**યા પન ભિક્ખુની ગણસ્સ ચીવરલાભં અન્તરાયં કરેય્ય, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૯૦૯. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

ગણો નામ ભિક્ખુનિસઙ્ઘો વુચ્ચતિ.

ચીવરં નામ છન્નં ચીવરાનં અઞ્ઞતરં ચીવરં વિકપ્પનુપગં પચ્છિમં.

અન્તરાયં કરેય્યાતિ ''કથં ઇમે ચીવરં ન [ઇમં ચીવરં (ક॰)] દદેય્યુ''ન્તિ અન્તરાયં કરોતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અઞ્ઞં પરિક્ખારં અન્તરાયં કરોતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. સમ્બહુલાનં ભિક્ખુનીનં વા એકભિક્ખુનિયા વા અનુપસમ્પન્નાય વા ચીવરં વા અઞ્ઞં વા પરિક્ખારં અન્તરાયં કરોતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૯૧૦. અનાપત્તિ આનિસંસં દસ્સેત્વા નિવારેતિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

છટ્ઠસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૭. સત્તમસિક્ખાપદં

૯૧૧. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ અકાલચીવરં ઉપ્પન્નં હોતિ. અથ ખો ભિક્ખુનિસઙ્ઘો તં ચીવરં ભાજેતુકામો સન્નિપતિ. તેન ખો પન સમયેન થુલ્લનન્દાય ભિક્ખુનિયા અન્તેવાસિનિયો ભિક્ખુનિયો પક્કન્તા હોન્તિ. થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની તા ભિક્ખુનિયો એતદવોચ – ''અય્યે, ભિક્ખુનિયો પક્કન્તા, ન તાવ ચીવરં ભાજીયિસ્સતી''તિ. ચીવરવિભઙ્ગં પટિબાહિ. ભિક્ખુનિયો ન તાવ ચીવરં ભાજીયિસ્સતીતિ પક્કમિંસુ [વિપક્કમિંસુ (સ્યા॰)]. થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની અન્તેવાસિનીસુ ભિક્ખુનીસુ આગતાસુ તં ચીવરં ભાજાપેસિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ અય્યા થુલ્લનન્દા ધમ્મિકં ચીવરવિભઙ્ગં પટિબાહિસ્સતી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની ધમ્મિકં ચીવરવિભઙ્ગં પટિબાહતીતિ [પટિબાહીતિ (ક॰)]? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની ધમ્મિકં ચીવરવિભઙ્ગં પટિબાહિસ્સતિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૯૧૨. ''**યા પન ભિક્ખુની ધમ્મિકં ચીવરવિભઙ્ગં પટિબાહેય્ય, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૯૧૩. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

ધમ્મિકોનામ ચીવરવિભઙ્ગો સમગ્ગો ભિક્ખુનિસઙ્ઘો સન્નિપતિત્વા ભાજેતિ.

પટિબાહેય્યાતિ કથં ઇમં ચીવરં ન ભાજેય્યાતિ [ચીવરં ભાજેય્યાતિ (ક॰)] પટિબાહતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૯૧૪. ધમ્મિકે ધમ્મિકસઞ્ઞા પટિબાહતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ધમ્મિકે વેમતિકા પટિબાહતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ધમ્મિકે અધમ્મિકસઞ્ઞા પટિબાહતિ, અનાપત્તિ. અધમ્મિકે ધમ્મિકસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અધમ્મિકે વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અધમ્મિકે અધમ્મિકસઞ્ઞા, અનાપત્તિ.

૯૧૫. અનાપત્તિ આનિસંસં દસ્સેત્વા પટિબાહતિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

સત્તમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૮. અટ્ઠમસિક્ખાપદં

૯૧૬. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની નટાનમ્પિ નટકાનમ્પિ લઙ્ઘકાનમ્પિ સોકજ્ઝાયિકાનમ્પિ [સોકસાયિકાનમ્પિ (સી॰)] કુમ્ભથૂણિકાનમ્પિ [કુમ્ભથુણિકાનમ્પિ (ક॰)] સમણચીવરં દેતિ – ''મય્હં પરિસતિ [પરિસતિં (સી॰)] વણ્ણં ભાસથા''તિ. નટાપિ નટકાપિ લઙ્ઘકાપિ સોકજ્ઝાયિકાપિ કુમ્ભથૂણિકાપિ થુલ્લનન્દાય ભિક્ખુનિયા પરિસતિ વણ્ણં ભાસન્તિ – ''અય્યા થુલ્લનન્દા બહુસ્સુતા ભાણિકા વિસારદા પટ્ઠા ધમ્મિં કથં કાતું; દેથ અય્યાય, કરોથ અય્યાયા''તિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા, તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ અય્યા

થુલ્લનન્દા અગારિકસ્સ સમણચીવરં દસ્સતી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની અગારિકસ્સ સમણચીવરં દેતીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની અગારિકસ્સ સમણચીવરં દસ્સતિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૯૧૭. ''**યા પન ભિક્ખુની અગારિકસ્સ વા પરિબ્બાજકસ્સ વા પરિબ્બાજિકાય વા સમણચીવરં દદેય્ય, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૯૧૮. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

અગારિકો નામ યો કોચિ અગારં અજ્ઝાવસતિ.

પરિબ્બાજકો નામ ભિક્ખુઞ્ચ સામણેરઞ્ચ ઠપેત્વા યો કોચિ પરિબ્બાજકસમાપન્નો.

પરિબ્બાજિકા નામ ભિક્ખુનિઞ્ચ સિક્ખમાનઞ્ચ સામણેરિઞ્ચ ઠપેત્વા યા કાચિ પરિબ્બાજિકસમાપન્ના.

સમણચીવરં નામ કપ્પકતં વુચ્ચતિ. દેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૯૧૯. અનાપત્તિ માતાપિતૂનં દેતિ, તાવકાલિકં દેતિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

અટ્ઠમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૯. નવમસિક્ખાપદં

૯૨૦. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન થુલ્લનન્દાય ભિક્ખુનિયા ઉપટ્ઠાકકુલં થુલ્લનન્દં ભિક્ખુનિં એતદવોચ – ''સચે મયં, અય્યે, સક્કોમ, ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ ચીવરં દસ્સામા''તિ. તેન ખો પન સમયેન વસ્સંવુટ્ઠા ભિક્ખુનિયો ચીવરં ભાજેતુકામા સન્નિપતિંસુ. થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની તા ભિક્ખુનિયો એતદવોચ – ''આગમેથ, અય્યે, અત્થિ ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ ચીવરપચ્ચાસા''તિ. ભિક્ખુનિયો થુલ્લનન્દં ભિક્ખુનિં એતદવોચું – ''ગચ્છાય્યે, તં ચીવરં જાનાહી''તિ. થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની યેન તં કુલં તેનુપસઙ્કમિ; ઉપસઙ્કમિત્વા તે મનુસ્સે એતદવોચ – ''દેથાવુસો, ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ ચીવર''ન્તિ. ''ન મયં, અય્યે, સક્કોમ ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ ચીવરં દાતુ''ન્તિ . થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની ભિક્ખુનીનં એતમત્થં આરોચેસિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ અય્યા થુલ્લનન્દા દુબ્બલચીવરપચ્ચાસાય ચીવરકાલસમયં અતિક્કામેસ્સતી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની દુબ્બલચીવરપચ્ચાસાય ચીવરકાલસમયં અતિક્કામેતીતિ [અતિક્કામેસીતિ (ક॰)]? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની દુબ્બલચીવરપચ્ચાસાય ચીવરકાલસમયં અતિક્કામેસ્સતિ ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૯૨૧. ''**યા પન ભિક્ખુની દુબ્બલચીવરપચ્ચાસાય ચીવરકાલસમયં અતિક્કામેય્ય, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૯૨૨. **યા પના**તિ યા યાદિસા…પે॰… **ભિક્ખુની**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

દુબ્બલચીવરપચ્ચાસા નામ ‘‘સચે મયં સક્કોમ, દસ્સામ કરિસ્સામા’’તિ વાચા ભિન્ના હોતિ.

ચીવરકાલસમયો નામ અનત્થતે કથિને વસ્સાનસ્સ પચ્છિમો માસો, અત્થતે કથિને પઞ્ચ માસા.

ચીવરકાલસમયં અતિક્કામેય્યાતિ અનત્થતે કથિને વસ્સાનસ્સ પચ્છિમં દિવસં અતિક્કામેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અત્થતે કથિને કથિનુદ્ધારદિવસં અતિક્કામેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૯૨૩. દુબ્બલચીવરે દુબ્બલચીવરસઞ્ઞા ચીવરકાલસમયં અતિક્કામેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. દુબ્બલચીવરે વેમતિકા ચીવરકાલસમયં અતિક્કામેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. દુબ્બલચીવરે અદુબ્બલચીવરસઞ્ઞા ચીવરકાલસમયં અતિક્કામેતિ, અનાપત્તિ.

અદુબ્બલચીવરે દુબ્બલચીવરસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અદુબ્બલચીવરે વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અદુબ્બલચીવરે અદુબ્બલચીવરસઞ્ઞા, અનાપત્તિ.

૯૨૪. અનાપત્તિ આનિસંસં દસ્સેત્વા નિવારેતિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

નવમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૧૦. દસમસિક્ખાપદં

૯૨૫. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરેન ઉપાસકેન સઙ્ઘં ઉદ્દિસ્સ વિહારો કારાપિતો હોતિ. સો તસ્સ વિહારસ્સ મહે ઉભતોસઙ્ઘસ્સ અકાલચીવરં દાતુકામો હોતિ. તેન ખો પન સમયેન ઉભતોસઙ્ઘસ્સ કથિનં અત્થતં હોતિ. અથ ખો સો ઉપાસકો સઙ્ઘં ઉપસઙ્કમિત્વા કથિનુદ્ધારં યાચિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, કથિનં ઉદ્ધરિતું. એવઞ્ચ પન ભિક્ખવે કથિનં ઉદ્ધરિતબ્બં. બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૯૨૬. ‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો કથિનં ઉદ્ધરેય્ય. એસા ઞત્તિ.

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. સઙ્ઘો કથિનં ઉદ્ધરતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ કથિનસ્સ ઉદ્ધારો, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

‘‘ઉબ્ભતં સઙ્ઘેન કથિનં, ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી’’તિ.

૯૨૭. અથ ખો સો ઉપાસકો ભિક્ખુનિસઙ્ઘં ઉપસઙ્કમિત્વા કથિનુદ્ધારં યાચિ. થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની – ‘‘ચીવરં અમ્હાકં ભવિસ્સતી’’તિ કથિનુદ્ધારં પટિબાહિ. અથ ખો સો ઉપાસકો ઉજ્ઝાયતિ ખિય્યતિ વિપાચેતિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો અમ્હાકં કથિનુદ્ધારં ન દસ્સન્તી’’તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખુનિયો તસ્સ ઉપાસકસ્સ ઉજ્ઝાયન્તસ્સ ખિય્યન્તસ્સ વિપાચેન્તસ્સ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા…પે॰… તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ –

‘‘કથઞ્હિ નામ અય્યા થુલ્લનન્દા ધમ્મિકં કથિનુદ્ધારં પટિબાહિસ્સતી’’તિ…પે॰… સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની ધમ્મિકં કથિનુદ્ધારં પટિબાહતીતિ [પટિબાહીતિ (ક॰)]? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા… પે॰… કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની ધમ્મિકં કથિનુદ્ધારં પટિબાહિસ્સતિ ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૯૨૮. ‘‘**યા પન ભિક્ખુની ધમ્મિકં કથિનુદ્ધારં પટિબાહેય્ય, પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

૯૨૯. **યા પના**તિ યા યાદિસા…પે॰… **ભિક્ખુની**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

ધમ્મિકો નામ કથિનુદ્ધારો સમગ્ગો ભિક્ખુનિસઙ્ઘો સન્નિપતિત્વા ઉદ્ધરતિ.

પટિબાહેય્યાતિ ‘‘કથં ઇદં કથિનં ન ઉદ્ધરેય્યા’’તિ [કથિનં ઉદ્ધરેય્યાતિ (ક॰)] પટિબાહતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૯૩૦. ધમ્મિકે ધમ્મિકસઞ્ઞા પટિબાહતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ધમ્મિકે વેમતિકા પટિબાહતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ધમ્મિકે અધમ્મિકસઞ્ઞા પટિબાહતિ, અનાપત્તિ. અધમ્મિકે ધમ્મિકસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અધમ્મિકે વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અધમ્મિકે અધમ્મિકસઞ્ઞા, અનાપત્તિ.

૯૩૧. અનાપત્તિ અનિસંસં દસ્સેત્વા પટિબાહતિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ .

દસમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

નગ્ગવગ્ગો તતિયો.

૪. તુવટ્ટવગ્ગો

૧. પઠમસિક્ખાપદં

૯૩૨. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે . તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો દ્વે એકમઞ્ચે તુવટ્ટેન્તિ. મનુસ્સા વિહારચારિકં આહિણ્ડન્તા પસ્સિત્વા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો દ્વે એકમઞ્ચે તુવટ્ટેસ્સન્તિ, સેય્યથાપિ ગિહિનિયો કામભોગિનિયો’’તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખુનિયો તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા…પે॰… તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો દ્વે એકમઞ્ચે તુવટ્ટેસ્સન્તી’’તિ…પે॰… સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો દ્વે એકમઞ્ચે તુવટ્ટેન્તીતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો દ્વે એકમઞ્ચે તુવટ્ટેસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૯૩૩. ‘‘**યા પન ભિક્ખુનિયો દ્વે એકમઞ્ચે તુવટ્ટેય્યું, પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

૯૩૪. **યા પના**તિ યા યાદિસા…પે॰… **ભિક્ખુનિયો**તિ ઉપસમ્પન્નાયો વુચ્ચન્તિ.

દ્વે એકમઞ્ચે તુવટ્ટેય્યુન્તિ એકાય નિપન્નાય અપરા નિપજ્જતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉભો વા નિપજ્જન્તિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉટ્ઠહિત્વા પુનપ્પુનં નિપજ્જન્તિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૯૩૫. અનાપત્તિ એકાય નિપન્નાય અપરા નિસીદતિ, ઉભો વા નિસીદન્તિ, ઉમ્મત્તિકાનં, આદિકમ્મિકાનન્તિ.

પઠમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૨. દુતિયસિક્ખાપદં

૯૩૬. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો દ્વે એકત્થરણપાવુરણા તુવટ્ટેન્તિ. મનુસ્સા વિહારચારિકં આહિણ્ડન્તા પસ્સિત્વા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો દ્વે એકત્થરણપાવુરણા તુવટ્ટેસ્સન્તિ, સેય્યથાપિ ગિહિનિયો કામભોગિનિયો''તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખુનિયો તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો દ્વે એકત્થરણપાવુરણા તુવટ્ટેસ્સન્તી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો દ્વે એકત્થરણપાવુરણા તુવટ્ટેન્તીતિ? ''સચ્ચં , ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો દ્વે એકત્થરણપાવુરણા તુવટ્ટેસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૯૩૭. ''**યા પન ભિક્ખુનિયો દ્વે એકત્થરણપાવુરણા તુવટ્ટેય્યું, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૯૩૮. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુનિયો**તિ ઉપસમ્પન્નાયો વુચ્ચન્તિ.

દ્વે એકત્થરણપાવુરણા તુવટ્ટેય્યુન્તિ તઞ્ઞેવ અત્થરિત્વા તઞ્ઞેવ પારુપન્તિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૯૩૯. એકત્થરણપાવુરણે એકત્થરણપાવુરણસઞ્ઞા તુવટ્ટેન્તિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. એકત્થરણપાવુરણે વેમતિકા તુવટ્ટેન્તિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. એકત્થરણપાવુરણે નાનત્થરણપાવુરણસઞ્ઞા તુવટ્ટેન્તિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

એકત્થરણે નાનાપાવુરણે [નાનાપાવુરણસઞ્ઞા (ક॰)], આપત્તિ દુક્કટસ્સ. નાનત્થરણે એકપાવુરણે [એકપાવુરણસઞ્ઞા (ક॰)], આપત્તિ દુક્કટસ્સ. નાનત્થરણપાવુરણે એકત્થરણપાવુરણસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. નાનત્થરણપાવુરણે વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. નાનત્થરણપાવુરણે નાનત્થરણપાવુરણસઞ્ઞા, અનાપત્તિ.

૯૪૦. અનાપત્તિ વવત્થાનં દસ્સેત્વા નિપજ્જન્તિ, ઉમ્મત્તિકાનં, આદિકમ્મિકાનન્તિ.

દુતિયસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૩. તતિયસિક્ખાપદં

૯૪૧. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની બહુસ્સુતા હોતિ ભાણિકા વિસારદા પટ્ઠા ધમ્મિં કથં કાતું. ભદ્દાપિ કાપિલાની બહુસ્સુતા હોતિ ભાણિકા વિસારદા પટ્ઠા ધમ્મિં કથં કાતું ઉળારસમ્ભાવિતા. મનુસ્સા – ''અય્યા ભદ્દા કાપિલાની બહુસ્સુતા ભાણિકા વિસારદા પટ્ઠા ધમ્મિં કથં કાતું ઉળારસમ્ભાવિતા''તિ ભદ્દં કાપિલાનિં પઠમં પયિરુપાસિત્વા, પચ્છા થુલ્લનન્દં ભિક્ખુનિં પયિરુપાસન્તિ. થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની ઇસ્સાપકતા – ''ઇમા કિર અપ્પિચ્છા સન્તુટ્ઠા પવિવિત્તા અસંસટ્ઠા યા ઇમા સઞ્ઞત્તિબહુલા વિઞ્ઞત્તિબહુલા વિહરન્તી''તિ ભદ્દાય કાપિલાનિયા પુરતો ચઙ્કમતિપિ તિટ્ઠતિપિ નિસીદતિપિ સેય્યમ્પિ કપ્પેતિ ઉદ્દિસતિપિ ઉદ્દિસાપેતિપિ સજ્ઝાયમ્પિ કરોતિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા…પે॰… તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ અય્યા થુલ્લનન્દા અય્યાય ભદ્દાય કાપિલાનિયા સઞ્ચિચ્ચ અફાસું કરિસ્સતી''તિ…પે॰… સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની ભદ્દાય કાપિલાનિયા સઞ્ચિચ્ચ અફાસું કરોતીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની ભદ્દાય કાપિલાનિયા સઞ્ચિચ્ચ અફાસું કરિસ્સતિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૯૪૨. ''**યા પન ભિક્ખુની ભિક્ખુનિયા સઞ્ચિચ્ચ અફાસું કરેય્ય, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૯૪૩. **યા પના**તિ યા યાદિસા…પે॰… **ભિક્ખુની**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

ભિક્ખુનિયાતિ અઞ્ઞાય ભિક્ખુનિયા.

સઞ્ચિચ્ચાતિ જાનન્તી સઞ્જાનન્તી ચેચ્ચ અભિવિતરિત્વા વીતિક્કમો.

અફાસું કરેય્યાતિ – ''ઇમિના ઇમિસ્સા અફાસુ ભવિસ્સતી''તિ અનાપુચ્છા પુરતો ચઙ્કમતિ વા તિટ્ઠતિ વા નિસીદતિ વા સેય્યં વા કપ્પેતિ ઉદ્દિસતિ વા ઉદ્દિસાપેતિ વા સજ્ઝાયં વા કરોતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૯૪૪. ઉપસમ્પન્નાય ઉપસમ્પન્નસઞ્ઞા સઞ્ચિચ્ચ અફાસું કરોતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉપસમ્પન્નાય વેમતિકા સઞ્ચિચ્ચ અફાસું કરોતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉપસમ્પન્નાય અનુપસમ્પન્નસઞ્ઞા સઞ્ચિચ્ચ અફાસું કરોતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અનુપસમ્પન્નાય સઞ્ચિચ્ચ અફાસું કરોતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્નાય ઉપસમ્પન્નસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્નાય વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્નાય અનુપસમ્પન્નસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૯૪૫. અનાપત્તિ ન અફાસું કત્તુકામા આપુચ્છા પુરતો ચઙ્કમતિ વા તિટ્ઠતિ વા નિસીદતિ વા સેય્યં વા કપ્પેતિ ઉદ્દિસતિ વા ઉદ્દિસાપેતિ વા સજ્ઝાયં વા કરોતિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

તતિયસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૪. ચતુત્થસિક્ખાપદં

૯૪૬. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની દુક્ખિતં સહજીવિનિં નેવ ઉપટ્ઠેતિ ન ઉપટ્ઠાપનાય ઉસ્સુક્કં કરોતિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા…પે॰… તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ અય્યા થુલ્લનન્દા દુક્ખિતં સહજીવિનિં નેવ ઉપટ્ઠેસ્સતિ ન ઉપટ્ઠાપનાય ઉસ્સુક્કં કરિસ્સતી''તિ…પે॰… સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની દુક્ખિતં સહજીવિનિં નેવ ઉપટ્ઠેતિ ન ઉપટ્ઠાપનાય ઉસ્સુક્કં કરોતીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની દુક્ખિતં સહજીવિનિં નેવ ઉપટ્ઠેસ્સતિ ન ઉપટ્ઠાપનાય ઉસ્સુક્કં કરિસ્સતિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૯૪૭. ''**યા પન ભિક્ખુની દુક્ખિતં સહજીવિનિં નેવ ઉપટ્ઠેય્ય ન ઉપટ્ઠાપનાય ઉસ્સુક્કં કરેય્ય, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૯૪૮. **યા પના**તિ યા યાદિસા…પે॰… **ભિક્ખુની**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

દુક્ખિતા નામ ગિલાના વુચ્ચતિ.

સહજીવિની નામ સદ્ધિવિહારિની વુચ્ચતિ.

નેવ ઉપટ્ઠેય્યાતિ ન સયં ઉપટ્ઠેય્ય.

ન ઉપટ્ઠાપનાય ઉસ્સુક્કં કરેય્યાતિ ન અઞ્ઞં આણાપેય્ય .

''નેવ ઉપટ્ઠેસ્સામિ, ન ઉપટ્ઠાપનાય ઉસ્સુક્કં કરિસ્સામી''તિ ધુરં નિક્ખિત્તમત્તે આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અન્તેવાસિનિં વા અનુપસમ્પન્નં વા નેવ ઉપટ્ઠેતિ, ન ઉપટ્ઠાપનાય ઉસ્સુક્કં કરોતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૯૪૯. અનાપત્તિ સતિ અન્તરાયે, પરિયેસિત્વા ન લભતિ, ગિલાનાય, આપદાસુ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

ચતુત્થસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૫. પઞ્ચમસિક્ખાપદં

૯૫૦. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન ભદ્દા કાપિલાની સાકેતે વસ્સં ઉપગતા હોતિ. સા કેનચિદેવ કરણીયેન ઉબ્બાળ્હા થુલ્લનન્દાય ભિક્ખુનિયા સન્તિકે દૂતં પાહેસિ – ''સચે મે અય્યા થુલ્લનન્દા ઉપસ્સયં દદેય્ય આગચ્છેય્યામહં સાવત્થિ''ન્તિ. થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની એવમાહ – ''આગચ્છતુ, દસ્સામી''તિ. અથ ખો ભદ્દા કાપિલાની સાકેતા સાવત્થિં અગમાસિ. થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની ભદ્દાય કાપિલાનિયા ઉપસ્સયં અદાસિ. તેન ખો પન સમયેન થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની બહુસ્સુતા હોતિ ભાણિકા વિસારદા પટ્ટા ધમ્મિં કથં કાતું. ભદ્દાપિ કાપિલાની બહુસ્સુતા [બહુસ્સુતાયેવ (ક॰)] હોતિ ભાણિકા વિસારદા પટ્ટા ધમ્મિં કથં કાતું ઉળારસમ્ભાવિતા. મનુસ્સા – ''અય્યા ભદ્દા કાપિલાની બહુસ્સુતા ભાણિકા વિસારદા પટ્ટા ધમ્મિં કથં કાતું ઉળારસમ્ભાવિતા''તિ ભદ્દં કાપિલાનિં પઠમં પયિરુપાસિત્વા પચ્છા થુલ્લનન્દં

ભિક્ખુનિં પયિરુપાસન્તિ. થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની ઇસ્સાપકતા – ‘‘ઇમા કિર અપ્પિચ્છા સન્તુટ્ઠા પવિવિત્તા અસંસટ્ઠા યા ઇમા સઞ્ઞત્તિબહુલા વિઞ્ઞત્તિબહુલા વિહરન્તી’’તિ કુપિતા અનત્તમના ભદ્દં કાપિલાનિં ઉપસ્સયા નિક્કડ્ઢિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા…પે॰… તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ અય્યા થુલ્લનન્દા અય્યાય ભદ્દાય કાપિલાનિયા ઉપસ્સયં દત્વા કુપિતા અનત્તમના નિક્કડ્ઢિસ્સતી’’તિ…પે॰… સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની ભદ્દાય કાપિલાનિયા ઉપસ્સયં દત્વા કુપિતા અનત્તમના નિક્કડ્ઢતીતિ [નિક્કડ્ઢીતિ (ક॰)]? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની ભદ્દાય કાપિલાનિયા ઉપસ્સયં દત્વા કુપિતા અનત્તમના નિક્કડ્ઢિસ્સતિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૯૫૧. ‘‘**યા પન ભિક્ખુની ભિક્ખુનિયા ઉપસ્સયં દત્વા કુપિતા અનત્તમના નિક્કડ્ઢેય્ય વા નિક્કડ્ઢાપેય્ય વા, પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

૯૫૨. **યા પના**તિ યા યાદિસા…પે॰… **ભિક્ખુની**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

ભિક્ખુનિયાતિ અઞ્ઞાય ભિક્ખુનિયા. **ઉપસ્સયો** નામ કવાટબદ્ધો વુચ્ચતિ. **દત્વા**તિ સયં દત્વા. **કુપિતા અનત્તમના**તિ અનભિરદ્ધા આહતચિત્તા ખિલજાતા.

નિક્કડ્ઢેય્યાતિ ગબ્ભે ગહેત્વા પમુખં નિક્કડ્ઢતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. પમુખે ગહેત્વા બહિ નિક્કડ્ઢતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. એકેન પયોગેન બહુકેપિ દ્વારે અતિક્કામેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

નિક્કડ્ઢાપેય્યાતિ અઞ્ઞં આણાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ [એત્થ ‘‘આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ સબ્બત્થ દિસ્સતિ, ભિક્ખુવિભઙ્ગે પન ઇદિસેસુ આણત્તિસહગતસિક્ખાપદેસુ ‘‘અઞ્ઞં આણાપેતિ આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સા’’તિ આગતત્તા તમનુવત્તિત્વા વિસોધિતમિદં]. સકિં આણત્તા બહુકેપિ દ્વારે અતિક્કામેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૯૫૩. ઉપસમ્પન્નાય ઉપસમ્પન્નસઞ્ઞા ઉપસ્સયં દત્વા કુપિતા અનત્તમના નિક્કડ્ઢતિ વા નિક્કડ્ઢાપેતિ વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉપસમ્પન્નાય વેમતિકા ઉપસ્સયં દત્વા કુપિતા અનત્તમના નિક્કડ્ઢતિ વા નિક્કડ્ઢાપેતિ વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉપસમ્પન્નાય અનુપસમ્પન્નસઞ્ઞા ઉપસ્સયં દત્વા કુપિતા અનત્તમના નિક્કડ્ઢતિ વા નિક્કડ્ઢાપેતિ વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

તસ્સા પરિક્ખારં નિક્કડ્ઢતિ વા નિક્કડ્ઢાપેતિ વા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અકવાટબદ્ધા નિક્કડ્ઢતિ વા નિક્કડ્ઢાપેતિ વા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. તસ્સા પરિક્ખારં નિક્કડ્ઢતિ વા નિક્કડ્ઢાપેતિ વા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્નં કવાટબદ્ધા વા અકવાટબદ્ધા વા નિક્કડ્ઢતિ વા નિક્કડ્ઢાપેતિ વા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. તસ્સા પરિક્ખારં નિક્કડ્ઢતિ વા નિક્કડ્ઢાપેતિ વા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્નાય ઉપસમ્પન્નસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્નાય વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્નાય અનુપસમ્પન્નસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૯૫૪. અનાપત્તિ અલજ્જિનિં નિક્કડ્ઢતિ વા નિક્કડ્ઢાપેતિ વા, તસ્સા પરિક્ખારં નિક્કડ્ઢતિ વા નિક્કડ્ઢાપેતિ વા, ઉમ્મત્તિકં નિક્કડ્ઢતિ વા નિક્કડ્ઢાપેતિ વા, તસ્સા પરિક્ખારં નિક્કડ્ઢતિ વા નિક્કડ્ઢાપેતિ વા, ભણ્ડનકારિકં કલહકારિકં વિવાદકારિકં ભસ્સકારિકં સઙ્ઘે અધિકરણકારિકં નિક્કડ્ઢતિ વા નિક્કડ્ઢાપેતિ વા, તસ્સા પરિક્ખારં નિક્કડ્ઢતિ વા

નિક્કડ્ઢાપેતિ વા, અન્તેવાસિનિં વા સદ્ધિવિહારિનિં વા ન સમ્મા વત્તન્તિં નિક્કડ્ઢતિ વા નિક્કડ્ઢાપેતિ વા, તસ્સા પરિક્ખારં નિક્કડ્ઢતિ વા નિક્કડ્ઢાપેતિ વા, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

પઞ્ચમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬. છટ્ઠસિક્ખાપદં

૯૫૫. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન ચણ્ડકાળી ભિક્ખુની સંસટ્ઠા વિહરતિ ગહપતિનાપિ ગહપતિપુત્તેનપિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા... પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ અય્યા ચણ્ડકાળી સંસટ્ઠા વિહરિસ્સતિ ગહપતિનાપિ ગહપતિપુત્તેનપી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ચણ્ડકાળી ભિક્ખુની સંસટ્ઠા વિહરતિ ગહપતિનાપિ ગહપતિપુત્તેનપીતિ ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે , ચણ્ડકાળી ભિક્ખુની સંસટ્ઠા વિહરિસ્સતિ ગહપતિનાપિ ગહપતિપુત્તેનપિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૯૫૬. **''યા પન ભિક્ખુની સંસટ્ઠા વિહરેય્ય ગહપતિના વા ગહપતિપુત્તેન વા સા ભિક્ખુની ભિક્ખુનીહિ એવમસ્સ વચનીયા – 'માય્યે, સંસટ્ઠા વિહરિ ગહપતિનાપિ ગહપતિપુત્તેનપિ. વિવિચ્ચાય્યે; વિવેકઞ્ઞેવ ભગિનિયા સઙ્ઘો વણ્ણેતી'તિ. એવઞ્ચ** [એવઞ્ચ પન (ક॰)] **સા ભિક્ખુની ભિક્ખુનીહિ વુચ્ચમાના તથેવ પગ્ગણ્હેય્ય, સા ભિક્ખુની ભિક્ખુનીહિ યાવતતિયં સમનુભાસિતબ્બા તસ્સ પટિનિસ્સગ્ગાય. યાવતતિયઞ્ચે સમનુભાસીયમાના તં પટિનિસ્સજ્જેય્ય, ઇચ્ચેતં કુસલં; નો ચે પટિનિસ્સજ્જેય્ય, પાચિત્તિય''**ન્તિ.

૯૫૭. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

સંસટ્ઠા નામ અનનુલોમિકેન કાયિકવાચસિકેન સંસટ્ઠા.

ગહપતિ નામ યો કોચિ અગારં અજ્ઝાવસતિ.

ગહપતિપુત્તો નામ યે કેચિ [યો કોચિ (ક॰)] પુત્તભાતરો.

સા ભિક્ખુનીતિ યા સા સંસટ્ઠા ભિક્ખુની.

ભિક્ખુનીહીતિ અઞ્ઞાહિ ભિક્ખુનીહિ. યા પસ્સન્તિ યા સુણન્તિ તાહિ વત્તબ્બા – ''માય્યે, સંસટ્ઠા વિહરિ ગહપતિનાપિ ગહપતિપુત્તેનપિ. વિવિચ્ચાય્યે; વિવેકઞ્ઞેવ ભગિનિયા સઙ્ઘો વણ્ણેતી''તિ. દુતિયમ્પિ વત્તબ્બા. તતિયમ્પિ વત્તબ્બા. સચે પટિનિસ્સજ્જતિ, ઇચ્ચેતં કુસલં; નો ચે પટિનિસ્સજ્જતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. સુત્વા ન વદન્તિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. સા ભિક્ખુની સઙ્ઘમજ્ઝમ્પિ આકડ્ઢિત્વા વત્તબ્બા – ''માય્યે , સંસટ્ઠા વિહરિ ગહપતિનાપિ ગહપતિપુત્તેનપિ. વિવિચ્ચાય્યે; વિવેકઞ્ઞેવભગિનિયા સઙ્ઘો વણ્ણેતી''તિ. દુતિયમ્પિ વત્તબ્બા. તતિયમ્પિ વત્તબ્બા. સચે પટિનિસ્સજ્જતિ, ઇચ્ચેતં કુસલં; નો ચે પટિનિસ્સજ્જતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. સા ભિક્ખુની સમનુભાસિતબ્બા. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, સમનુભાસિતબ્બા. બ્યત્તાય ભિક્ખુનિયા પટિબલાય સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૯૫૮. ''સુણાતુ મે, અય્યે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામા ભિક્ખુની સંસટ્ઠા વિહરતિ ગહપતિનાપિ ગહપતિપુત્તેનપિ. સા તં વત્થું ન પટિનિસ્સજ્જતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઇત્થન્નામં ભિક્ખુનિં સમનુભાસેય્ય તસ્સ વત્થુસ્સ પટિનિસ્સગ્ગાય. એસા ઞત્તિ.

''સુણાતુ મે, અય્યે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામા ભિક્ખુની સંસટ્ઠા વિહરતિ ગહપતિનાપિ ગહપતિપુત્તેનપિ. સા તં વત્થું ન પટિનિસ્સજ્જતિ. સઙ્ઘો ઇત્થન્નામં ભિક્ખુનિં સમનુભાસતિ તસ્સ વત્થુસ્સ પટિનિસ્સગ્ગાય. યસ્સા અય્યાય ખમતિ ઇત્થન્નામાય ભિક્ખુનિયા સમનુભાસના તસ્સ વત્થુસ્સ પટિનિસ્સગ્ગાય, સા તુણ્હસ્સ; યસ્સા નક્ખમતિ, સા ભાસેય્ય.

''દુતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે॰... તતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે॰....

''સમનુભટ્ઠા સઙ્ઘેન ઇત્થન્નામા ભિક્ખુની તસ્સ વત્થુસ્સ પટિનિસ્સગ્ગાય; ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી''તિ.

ઞત્તિયા દુક્કટં. દ્વીહિ કમ્મવાચાહિ દુક્કટા. કમ્મવાચાપરિયોસાને આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૯૫૯. ધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞા ન પટિનિસ્સજ્જતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ધમ્મકમ્મે વેમતિકા ન પટિનિસ્સજ્જતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞા ન પટિનિસ્સજ્જતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અધમ્મકમ્મે વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૯૬૦. અનાપત્તિ અસમનુભાસન્તિયા, પટિનિસ્સજ્જન્તિયા, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

છટ્ઠસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૭. સત્તમસિક્ખાપદં

૯૬૧. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો અન્તોરટ્ઠે સાસઙ્કસમ્મતે સપ્પટિભયે અસત્થિકા ચારિકં ચરન્તિ. ધુત્તા દૂસેન્તિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો અન્તોરટ્ઠે સાસઙ્કસમ્મતે સપ્પટિભયે અસત્થિકા ચારિકં ચરિસ્સન્તી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો અન્તોરટ્ઠે સાસઙ્કસમ્મતે સપ્પટિભયે અસત્થિકા ચારિકં ચરન્તીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો અન્તોરટ્ઠે સાસઙ્કસમ્મતે સપ્પટિભયે અસત્થિકા ચારિકં ચરિસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૯૬૨. ''**યા પન ભિક્ખુની અન્તોરટ્ઠે સાસઙ્કસમ્મતે સપ્પટિભયે અસત્થિકા ચારિકં ચરેય્ય, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૯૬૩. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

અન્તોરટ્ઠેતિ યસ્સ વિજિતે વિહરતિ, તસ્સ રટ્ઠે.

સાસઙ્કં નામ તસ્મિં મગ્ગે ચોરાનં નિવિટ્ઠોકાસો દિસ્સતિ, ભુત્તોકાસો દિસ્સતિ, ઠિતોકાસો દિસ્સતિ, નિસિન્નોકાસો દિસ્સતિ, નિપન્નોકાસો દિસ્સતિ.

સપ્પટિભયં નામ તસ્મિં મગ્ગે ચોરેહિ મનુસ્સા હતા દિસ્સન્તિ, વિલુત્તા દિસ્સન્તિ, આકોટિતા દિસ્સન્તિ.

અસત્થિકા નામ વિના સત્થેન.

ચારિકં ચરેય્યાતિ કુક્કુટસમ્પાતે ગામે ગામન્તરે ગામન્તરે આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અગામકે અરઞ્ઞે અદ્ધયોજને અદ્ધયોજને આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૯૬૪. અનાપત્તિ સત્થેન સહ ગચ્છતિ, ખેમે અપ્પટિભયે ગચ્છતિ, આપદાસુ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

સત્તમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૮. અટ્ઠમસિક્ખાપદં

૯૬૫. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો તિરોરટ્ઠે સાસઙ્કસમ્મતે સપ્પટિભયે અસત્થિકા ચારિકં ચરન્તિ. ધુત્તા દૂસેન્તિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો તિરોરટ્ઠે સાસઙ્કસમ્મતે સપ્પટિભયે અસત્થિકા ચારિકં ચરિસ્સન્તી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો તિરોરટ્ઠે સાસઙ્કસમ્મતે સપ્પટિભયે અસત્થિકા ચારિકં ચરન્તીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો તિરોરટ્ઠે સાસઙ્કસમ્મતે સપ્પટિભયે અસત્થિકા ચારિકં ચરિસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૯૬૬. ''**યા પન ભિક્ખુની તિરોરટ્ઠે સાસઙ્કસમ્મતે સપ્પટિભયે અસત્થિકા ચારિકં ચરેય્ય, પાચત્તિય**''ન્તિ.

૯૬૭. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

તિરોરટ્ઠેતિ યસ્સ વિજિતે વિહરતિ, તં ઠપેત્વા અઞ્ઞસ્સ રટ્ઠે.

સાસઙ્કં નામ તસ્મિં મગ્ગે ચોરાનં નિવિટ્ઠોકાસો દિસ્સતિ, ભુત્તોકાસો દિસ્સતિ, ઠિતોકાસો દિસ્સતિ, નિસિન્નોકાસો દિસ્સતિ, નિપન્નોકાસો દિસ્સતિ.

સપ્પટિભયં નામ તસ્મિં મગ્ગે ચોરેહિ મનુસ્સા હતા દિસ્સન્તિ, વિલુત્તા દિસ્સન્તિ, આકોટિતા દિસ્સન્તિ.

અસત્થિકા નામ વિના સત્થેન.

ચારિકં ચરેય્યાતિ કુક્કુટસમ્પાતે ગામે ગામન્તરે ગામન્તરે, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અગામકે અરઞ્ઞે અદ્ધયોજને અદ્ધયોજને આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૯૬૮. અનાપત્તિ સત્થેન સહ ગચ્છતિ, ખેમે અપ્પટિભયે ગચ્છતિ , આપદાસુ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

અટ્ઠમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૯. નવમસિક્ખાપદં

૯૬૯. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા રાજગહે વિહરતિ વેળુવને કલન્દકનિવાપે. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો અન્તોવસ્સં ચારિકં ચરન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો અન્તોવસ્સં ચારિકં ચરિસ્સન્તિ હરિતાનિ તિણાનિ ચ સમ્મદ્દન્તા, એકિન્દ્રિયં જીવં વિહેઠેન્તા, બહૂ ખુદ્દકે પાણે સઙ્ઘાતં આપાદેન્તા''તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખુનિયો તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો અન્તોવસ્સં ચારિકં ચરિસ્સન્તી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો અન્તોવસ્સં ચારિકં ચરન્તીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો અન્તોવસ્સં ચારિકં ચરિસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૯૭૦. ''**યા પન ભિક્ખુની અન્તોવસ્સં ચારિકં ચરેય્ય, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૯૭૧. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

અન્તોવસ્સન્તિ પુરિમં વા તેમાસં પચ્છિમં વા તેમાસં અવસિત્વા.

ચારિકં ચરેય્યાતિ કુક્કુટસમ્પાતે ગામે ગામન્તરે ગામન્તરે આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અગામકે અરઞ્ઞે અદ્ધયોજને અદ્ધયોજને આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૯૭૨. અનાપત્તિ સત્તાહકરણીયેન ગચ્છતિ, કેનચિ ઉબ્બાળ્હા ગચ્છતિ, આપદાસુ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

નવમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૧૦. દસમસિક્ખાપદં

૯૭૩. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા રાજગહે વિહરતિ વેળુવને કલન્દકનિવાપે. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો તત્થેવ રાજગહે વસ્સં વસન્તિ, તત્થ હેમન્તં, તત્થ ગિમ્હં. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''આહુન્દરિકા ભિક્ખુનીનં દિસા અન્ધકારા, ન ઇમાસં દિસા પક્ખાયન્તી''તિ. અસ્સોસું ખો ભિક્ખુનિયો તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. અથ ખો તા ભિક્ખુનિયો ભિક્ખૂનં એતમત્થં આરોચેસું. ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ

આમન્તેસિ – ‘‘તેન હિ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનીનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞપેસ્સામિ દસ અત્થવસે પટિચ્ચ – સઙ્ઘસુટ્ઠુતાય... પે॰... સદ્ધમ્મટ્ઠિતિયા વિનયાનુગ્ગહાય. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૯૭૪. ‘‘**યા પન ભિક્ખુની વસ્સંવુટ્ઠા ચારિકં ન પક્કમેય્ય અન્તમસો છપ્પઞ્ચયોજનાનિપિ, પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

૯૭૫. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

વસ્સંવુટ્ઠા નામ પુરિમં વા તેમાસં પચ્છિમં વા તેમાસં વુટ્ઠા.

‘‘ચારિકં ન પક્કમિસ્સામિ અન્તમસો છપ્પઞ્ચયોજનાનિપી’’તિ ધુરં નિક્ખિત્તમત્તે આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૯૭૬. અનાપત્તિ સતિ અન્તરાયે, પરિયેસિત્વા દુતિયિકં ભિક્ખુનિં ન લભતિ, ગિલાનાય, આપદાસુ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

દસમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

તુવટ્ટવગ્ગો ચતુત્થો.

૫. ચિત્તાગારવગ્ગો

૧. પઠમસિક્ખાપદં

૯૭૭. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન રઞ્ઞો પસેનદિસ્સ કોસલસ્સ ઉય્યાને ચિત્તાગારે પટિભાનચિત્તં કતં હોતિ. બહૂ મનુસ્સા ચિત્તાગારં દસ્સનાય ગચ્છન્તિ. છબ્બગ્ગિયાપિ ભિક્ખુનિયો ચિત્તાગારં દસ્સનાય અગમંસુ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો ચિત્તાગારં દસ્સનાય ગચ્છિસ્સન્તિ, સેય્યથાપિ ગિહિનિયો કામભોગિનિયો’’તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખુનિયો તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો ચિત્તાગારં દસ્સનાય ગચ્છિસ્સન્તી’’તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો ચિત્તાગારં દસ્સનાય ગચ્છન્તીતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો ચિત્તાગારં દસ્સનાય ગચ્છિસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૯૭૮. ‘‘**યા પન ભિક્ખુની રાજાગારં વા ચિત્તાગારં વા આરામં વા ઉય્યાનં વા પોક્ખરણિં વા દસ્સનાય ગચ્છેય્ય, પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

૯૭૯. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

રાજાગારં નામ યત્થ કત્થચિ રઞ્ઞો કીળિતું રમિતું કતં હોતિ.

ચિત્તાગારં નામ યત્થ કત્થચિ મનુસ્સાનં કીળિતું રમિતું કતં હોતિ.

આરામો નામ યત્થ કત્થચિ મનુસ્સાનં કીળિતું રમિતું કતો હોતિ.

ઉય્યાનં નામ યત્થ કત્થચિ મનુસ્સાનં કીળિતું રમિતું કતં હોતિ.

પોક્ખરણી નામ યત્થ કત્થચિ મનુસ્સાનં કીળિતું રમિતું કતા હોતિ.

૯૮૦. દસ્સનાય ગચ્છતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. યત્થ ઠિતા પસ્સતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. દસ્સનૂપચારં વિજહિત્વા પુનપ્પુનં પસ્સતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. એકમેકં દસ્સનાય ગચ્છતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. યત્થ ઠિતા પસ્સતિ, આપત્તિ પચિત્તિયસ્સ. દસ્સનૂપચારં વિજહિત્વા પુનપ્પુનં પસ્સતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૯૮૧. અનાપત્તિ આરામે ઠિતા પસ્સતિ, ગચ્છન્તી વા આગચ્છન્તી વા પસ્સતિ, સતિ કરણીયે ગન્ત્વા પસ્સતિ, આપદાસુ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

પઠમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૨. દુતિયસિક્ખાપદં

૯૮૨. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો આસન્દિમ્પિ પલ્લઙ્કમ્પિ પરિભુઞ્જન્તિ. મનુસ્સા વિહારચારિકં આહિણ્ડન્તા પસ્સિત્વા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો આસન્દિમ્પિ પલ્લઙ્કમ્પિ પરિભુઞ્જિસ્સન્તિ, સેય્યથાપિ ગિહિનિયો કામભોગિનિયો''તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખુનિયો તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં . યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો આસન્દિમ્પિ પલ્લઙ્કમ્પિ પરિભુઞ્જિસ્સન્તી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો આસન્દિમ્પિ પલ્લઙ્કમ્પિ પરિભુઞ્જન્તીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો આસન્દિમ્પિ પલ્લઙ્કમ્પિ પરિભુઞ્જિસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૯૮૩. "**યા પન ભિક્ખુની આસન્દિં વા પલ્લઙ્કં વા પરિભુઞ્જેય્ય, પાચિત્તિય**"ન્તિ.

૯૮૪. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

આસન્દી નામ અતિક્કન્તપ્પમાણા વુચ્ચતિ.

પલ્લઙ્કો નામ આહરિમેહિ [''અસંહારિમેહિ'' ઇતિ કઙ્ખાવિતરણિયા સમેતિ] વાળેહિ કતો હોતિ.

પરિભુઞ્જેય્યાતિ તસ્મિં અભિનિસીદતિ વા અભિનિપજ્જતિ વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૯૮૫. અનાપત્તિ આસન્દિયા પાદે છિન્દિત્વા પરિભુઞ્જતિ, પલ્લઙ્કસ્સ વાળે ભિન્દિત્વા પરિભુઞ્જતિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

દુતિયસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૩. તતિયસિક્ખાપદં

૯૮૬. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો સુત્તં કન્તન્તિ. મનુસ્સા વિહારચારિકં આહિણ્ડન્તા પસ્સિત્વા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો સુત્તં કન્તિસ્સન્તિ, સેય્યથાપિ ગિહિનિયો કામભોગિનિયો''તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખુનિયો તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા ...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો સુત્તં કન્તિસ્સન્તી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો સુત્તં કન્તન્તીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો સુત્તં કન્તિસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૯૮૭. ''**યા પન ભિક્ખુની સુત્તં કન્તેય્ય, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૯૮૮. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

સુત્તં નામ છ સુત્તાનિ – ખોમં, કપ્પાસિકં, કોસેય્યં, કમ્બલં, સાણં, ભઙ્ગં.

કન્તેય્યાતિ સયં કન્તતિ, પયોગે દુક્કટં. ઉજ્જવુજ્જવે આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૯૮૯. અનાપત્તિ કન્તિતસુત્તં કન્તતિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

તતિયસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૪. ચતુત્થસિક્ખાપદં

૯૯૦. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો ગિહિવેય્યાવચ્ચં કરોન્તિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો ગિહિવેય્યાવચ્ચં કરિસ્સન્તી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ગિહિવેય્યાવચ્ચં કરોન્તીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ગિહિવેય્યાવચ્ચં કરિસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૯૯૧. ''**યા પન ભિક્ખુની ગિહિવેય્યાવચ્ચં કરેય્ય, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૯૯૨. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

ગિહિવેય્યાવચ્ચં નામ અગારિકસ્સ યાગું વા ભત્તં વા ખાદનીયં વા પચતિ, સાટકં વા વેઠનં વા ધોવતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૯૯૩. અનાપત્તિ યાગુપાને, સઙ્ઘભત્તે, ચેતિયપૂજાય, અત્તનો વેય્યાવચ્ચકરસ્સ યાગું વા ભત્તં વા ખાદનીયં વા પચતિ, સાટકં વા વેઠનં વા ધોવતિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

ચતુત્થસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૫. પઞ્ચમસિક્ખાપદં

૯૯૪. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરા ભિક્ખુની થુલ્લનન્દં ભિક્ખુનિં ઉપસઙ્કમિત્વા એતદવોચ – ''એહાય્યે, ઇમં અધિકરણં વૂપસમેહી''તિ. થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની 'સાધૂ'તિ પટિસ્સુણિત્વા નેવ વૂપસમેતિ ન વૂપસમાય ઉસ્સુક્કં કરોતિ. અથ ખો સા ભિક્ખુની ભિક્ખુનીનં એતમત્થં આરોચેસિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ અય્યા થુલ્લનન્દા ભિક્ખુનિયા – 'એહાય્યે', ઇમં અધિકરણં વૂપસમેહી'તિ વુચ્ચમાના – 'સાધૂ'તિ પટિસ્સુણિત્વા, નેવ વૂપસમેસ્સતિ ન વૂપસમાય ઉસ્સુક્કં કરિસ્સતી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની ભિક્ખુનિયા – ''એહાય્યે, ઇમં અધિકરણં વૂપસમેહી''તિ વુચ્ચમાના – ''સાધૂ''તિ પટિસ્સુણિત્વા, નેવ વૂપસમેતિ ન વૂપસમાય ઉસ્સુક્કં કરોતીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની ભિક્ખુનિયા – ''એહાય્યે, ઇમં અધિકરણં વૂપસમેહી''તિ વુચ્ચમાના – ''સાધૂ''તિ પટિસ્સુણિત્વા, નેવ વૂપસમેસ્સતિ ન વૂપસમાય ઉસ્સુક્કં કરિસ્સતિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૯૯૫. ''**યા પન ભિક્ખુની ભિક્ખુનિયા – 'એહાય્યે, ઇમં અધિકરણં વૂપસમેહી'તિ વુચ્ચમાના – 'સાધૂ'તિ પટિસ્સુણિત્વા સા પચ્છા અનન્તરાયિકિની નેવ વૂપસમેય્ય ન વૂપસમાય ઉસ્સુક્કં કરેય્ય, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૯૯૬. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

ભિક્ખુનિયાતિ અઞ્ઞાય ભિક્ખુનિયા.

અધિકરણં નામ ચત્તારિ અધિકરણાનિ – વિવાદાધિકરણં, અનુવાદાધિકરણં, આપત્તાધિકરણં, કિચ્ચાધિકરણં.

એહાય્યે ઇમં અધિકરણં વૂપસમેહીતિ એહાય્યે ઇમં અધિકરણં વિનિચ્છેહિ.

સા પચ્છા અનન્તરાયિકિનીતિ અસતિ અન્તરાયે.

નેવ વૂપસમેય્યાતિ ન સયં વૂપસમેય્ય.

ન વૂપસમાય ઉસ્સુક્કં કરેય્યાતિ ન અઞ્ઞં આણાપેય્ય. ''નેવ વૂપસમેસ્સામિ ન વૂપસમાય ઉસ્સુક્કં કરિસ્સામી''તિ ધુરં નિક્ખિત્તમત્તે, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૯૯૭. ઉપસમ્પન્નાય ઉપસમ્પન્નસઞ્ઞા અધિકરણં નેવ વૂપસમેતિ ન વૂપસમાય ઉસ્સુક્કં કરોતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉપસમ્પન્નાય વેમતિકા અધિકરણં નેવ વૂપસમેતિ, ન વૂપસમાય ઉસ્સુક્કં કરોતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉપસમ્પન્નાય અનુપસમ્પન્નસઞ્ઞા અધિકરણં નેવ વૂપસમેતિ, ન વૂપસમાય ઉસ્સુક્કં કરોતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અનુપસમ્પન્નાય અધિકરણં નેવ વૂપસમેતિ, ન વૂપસમાય ઉસ્સુક્કં કરોતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્નાય ઉપસમ્પન્નસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્નાય વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્નાય અનુપસમ્પન્નસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૯૯૮. અનાપત્તિ સતિ અન્તરાયે, પરિયેસિત્વા ન લભતિ, ગિલાનાય, આપદાસુ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

પઞ્ચમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬. છટ્ઠસિક્ખાપદં

૯૯૯. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની નટાનમ્પિ નટકાનમ્પિ લઙ્ઘકાનમ્પિ સોકજ્ઝાયિકાનમ્પિ કુમ્ભથૂણિકાનમ્પિ સહત્થા ખાદનીયં ભોજનીયં દેતિ – ''મય્હં પરિસતિ વણ્ણં ભાસથા''તિ. નટાપિ નટકાપિ લઙ્ઘકાપિ સોકજ્ઝાયિકાપિ કુમ્ભથૂણિકાપિ થુલ્લનન્દાય ભિક્ખુનિયા પરિસતિ વણ્ણં ભાસન્તિ – ''અય્યા થુલ્લનન્દા બહુસ્સુતા ભાણિકા વિસારદા પટ્ઠા ધમ્મિં કથં કાતું; દેથ અય્યાય, કરોથ અય્યાયા''તિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા…પે॰… તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – કથઞ્હિ નામ અય્યા થુલ્લનન્દા અગારિકસ્સ સહત્થા ખાદનીયં ભોજનીયં દસ્સતીતિ…પે॰… સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની અગારિકસ્સ સહત્થા ખાદનીયં ભોજનીયં દેતીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની અગારિકસ્સ સહત્થા ખાદનીયં ભોજનીયં દસ્સતિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૧૦૦૦. ''**યા પન ભિક્ખુની અગારિકસ્સ વા પરિબ્બાજકસ્સ વા પરિબ્બાજિકાય વા સહત્થા ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા દદેય્ય, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૧૦૦૧. યા પનાતિ યા યાદિસા…પે॰… **ભિક્ખુની**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

અગારિકો નામ યો કોચિ અગારં અજ્ઝાવસતિ.

પરિબ્બાજકો નામ ભિક્ખુઞ્ચ સામણેરઞ્ચ ઠપેત્વા યો કોચિ પરિબ્બાજકસમાપન્નો.

પરિબ્બાજિકા નામ ભિક્ખુનિઞ્ચ સિક્ખમાનઞ્ચ સામણેરિઞ્ચ ઠપેત્વા યા કાચિ પરિબ્બાજિકસમાપન્ના.

ખાદનીયં નામ પઞ્ચ ભોજનાનિ – ઉદકદન્તપોનં ઠપેત્વા અવસેસં ખાદનીયં નામ.

ભોજનીયં નામ પઞ્ચ ભોજનાનિ – ઓદનો, કુમ્માસો, સત્તુ, મચ્છો, મંસં.

દદેય્યાતિ કાયેન વા કાયપટિબદ્ધેન વા નિસ્સગ્ગિયેન વા દેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉદકદન્તપોનં દેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૧૦૦૨. અનાપત્તિ દાપેતિ ન દેતિ, ઉપનિક્ખિપિત્વા દેતિ, બાહિરાલેપં દેતિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

છટ્ઠસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૭. સત્તમસિક્ખાપદં

૧૦૦૩. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની આવસથચીવરં અનિસ્સજ્જિત્વા પરિભુઞ્જતિ. અઞ્ઞા ઉતુનિયો ભિક્ખુનિયો ન લભન્તિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા…પે॰… તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ અય્યા થુલ્લનન્દા આવસથચીવરં અનિસ્સજ્જિત્વા પરિભુઞ્જિસ્સતી’’તિ…પે॰… સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની આવસથચીવરં અનિસ્સજ્જિત્વા પરિભુઞ્જતીતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની આવસથચીવરં અનિસ્સજ્જિત્વા પરિભુઞ્જિસ્સતિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૧૦૦૪. ‘‘**યા પન ભિક્ખુની આવસથચીવરં અનિસ્સજ્જિત્વા પરિભુઞ્જેય્ય, પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

૧૦૦૫. **યા પના**તિ યા યાદિસા…પે॰… **ભિક્ખુની**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

આવસથચીવરં નામ ‘‘ઉતુનિયો ભિક્ખુનિયો પરિભુઞ્જન્તૂ’’તિ દિન્નં હોતિ.

અનિસ્સજ્જિત્વા પરિભુઞ્જેય્યાતિ દ્વેતિસ્સો રત્તિયો પરિભુઞ્જિત્વા ચતુત્થદિવસે ધોવિત્વા ભિક્ખુનિયા વા સિક્ખમાનાય વા સામણેરિયા વા અનિસ્સજ્જિત્વા પરિભુઞ્જતિ , આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૧૦૦૬. અનિસ્સજ્જિતે અનિસ્સજ્જિતસઞ્ઞા પરિભુઞ્જતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અનિસ્સજ્જિતે વેમતિકા પરિભુઞ્જતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અનિસ્સજ્જિતે નિસ્સજ્જિતસઞ્ઞા પરિભુઞ્જતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

નિસ્સજ્જિતે અનિસ્સજ્જિતસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. નિસ્સજ્જિતે વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. નિસ્સજ્જિતે નિસ્સજ્જિતસઞ્ઞા અનાપત્તિ.

૧૦૦૭. અનાપત્તિ નિસ્સજ્જિત્વા પરિભુઞ્જતિ, પુન પરિયાયેન પરિભુઞ્જતિ, અઞ્ઞા ઉતુનિયો ભિક્ખુનિયો ન હોન્તિ, અચ્છિન્નચીવરિકાય, નટ્ઠચીવરિકાય, આપદાસુ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

સત્તમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૮. અટ્ઠમસિક્ખાપદં

૧૦૦૮. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની આવસથં અનિસ્સજ્જિત્વા ચારિકં પક્કામિ. તેન ખો પન સમયેન થુલ્લનન્દાય ભિક્ખુનિયા આવસથો ડય્હતિ. ભિક્ખુનિયો એવમાહંસુ – ''હન્દાય્યે, ભણ્ડકં નીહરામા''તિ. એકચ્ચા એવમાહંસુ – ''ન મયં, અય્યે, નીહરિસ્સામ. યં કિઞ્ચિ નટ્ઠં સબ્બં અમ્હે અભિયુઞ્જિસ્સતી''તિ. થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની પુનદેવ તં આવસથં પચ્ચાગન્ત્વા ભિક્ખુનિયો પુચ્છિ – ''અપાય્યે, ભણ્ડકં નીહરિત્થા''તિ? ''ન મયં, અય્યે, નીહરિમ્હા''તિ . થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની ઉજ્ઝાયતિ ખિય્યતિ વિપાચેતિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો આવસથે ડય્હમાને ભણ્ડકં ન નીહરિસ્સન્તી''તિ! યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા…પે॰… તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ અય્યા થુલ્લનન્દા આવસથં અનિસ્સજ્જિત્વા ચારિકં પક્કમિસ્સતી''તિ…પે॰… સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની આવસથં અનિસ્સજ્જિત્વા ચારિકં પક્કમતીતિ [પક્કમીતિ (ક॰)]? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની આવસથં અનિસ્સજ્જિત્વા ચારિકં પક્કમિસ્સતિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૧૦૦૯. ''**યા પન ભિક્ખુની આવસથં અનિસ્સજ્જિત્વા ચારિકં પક્કમેય્ય, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૧૦૧૦. **યા પના**તિ યા યાદિસા…પે॰… **ભિક્ખુની**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

આવસથો નામ કવાટબદ્ધો વુચ્ચતિ.

અનિસ્સજ્જિત્વા ચારિકં પક્કમેય્યાતિ ભિક્ખુનિયા વા સિક્ખમાનાય વા સામણેરિયા વા અનિસ્સજ્જિત્વા પરિક્ખિત્તસ્સ આવસથસ્સ પરિક્ખેપં અતિક્કામેન્તિયા આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અપરિક્ખિત્તસ્સ આવસથસ્સ ઉપચારં અતિક્કામેન્તિયા આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૧૦૧૧. અનિસ્સજ્જિતે અનિસ્સજ્જિતસઞ્ઞા પક્કમતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અનિસ્સજ્જિતે વેમતિકા પક્કમતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અનિસ્સજ્જિતે નિસ્સજ્જિતસઞ્ઞા પક્કમતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અકવાટબદ્ધં અનિસ્સજ્જિત્વા પક્કમતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. નિસ્સજ્જિતે અનિસ્સજ્જિતસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. નિસ્સજ્જિતે વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. નિસ્સજ્જિતે નિસ્સજ્જિતસઞ્ઞા, અનાપત્તિ.

૧૦૧૨. અનાપત્તિ નિસ્સજ્જિત્વા પક્કમતિ, સતિ અન્તરાયે, પરિયેસિત્વા ન લભતિ, ગિલાનાય, આપદાસુ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

અટ્ઠમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૯. નવમસિક્ખાપદં

૧૦૧૩. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો તિરચ્છાનવિજ્જં પરિયાપુણન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો તિરચ્છાનવિજ્જં પરિયાપુણિસ્સન્તિ, સેય્યથાપિ ગિહિનિયો કામભોગિનિયો''તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખુનિયો તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યા તા ભિક્ખુનિયો

અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો તિરચ્છાનવિજ્જં પરિયાપુણિસ્સન્તી’’તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો તિરચ્છાનવિજ્જં પરિયાપુણન્તીતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો તિરચ્છાનવિજ્જં પરિયાપુણિસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૧૦૧૪. ‘‘**યા પન ભિક્ખુની તિરચ્છાનવિજ્જં પરિયાપુણેય્ય, પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

૧૦૧૫. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

તિરચ્છાનવિજ્જા [તિરચ્છાનવિજ્જં (ક॰)] નામ યં કિઞ્ચિ બાહિરકં અનત્થસંહિતં.

પરિયાપુણેય્યાતિ પદેન પરિયાપુણાતિ, પદે પદે આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અક્ખરાય પરિયાપુણાતિ, અક્ખરક્ખરાય આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૧૦૧૬. અનાપત્તિ લેખં પરિયાપુણાતિ, ધારણં પરિયાપુણાતિ, ગુત્તત્થાય પરિત્તં પરિયાપુણાતિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

નવમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૧૦. દસમસિક્ખાપદં

૧૦૧૭. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો તિરચ્છાનવિજ્જં વાચેન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો તિરચ્છાનવિજ્જં વાચેસ્સન્તિ, સેય્યથાપિ ગિહિનિયો કામભોગિનિયો’’તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખુનિયો તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો તિરચ્છાનવિજ્જં વાચેસ્સન્તી’’તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો તિરચ્છાનવિજ્જં વાચેન્તીતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો તિરચ્છાનવિજ્જં વાચેસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૧૦૧૮. ‘‘**યા પન ભિક્ખુની તિરચ્છાનવિજ્જં વાચેય્ય, પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

૧૦૧૯. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

તિરચ્છાનવિજ્જા [તિરચ્છાનવિજ્જં (ક॰)] નામ યં કિઞ્ચિ બાહિરકં અનત્થસંહિતં.

વાચેય્યાતિ પદેન વાચેતિ, પદે પદે આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અક્ખરાય વાચેતિ, અક્ખરક્ખરાય આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૧૦૨૦. અનાપત્તિ લેખં વાચેતિ, ધારણં વાચેતિ, ગુત્તત્થાય પરિત્તં વાચેતિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

દસમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

ચિત્તાગારવગ્ગો પઞ્ચમો.

૬. આરામવગ્ગો

૧. પઠમસિક્ખાપદં

૧૦૨૧. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન સમ્બહુલા ભિક્ખૂ ગામકાવાસે એકચીવરા ચીવરકમ્મં કરોન્તિ. ભિક્ખુનિયો અનાપુચ્છા આરામં પવિસિત્વા યેન તે ભિક્ખૂ તેનુપસઙ્કમિંસુ. ભિક્ખૂ ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો અનાપુચ્છા આરામં પવિસિસ્સન્તી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો અનાપુચ્છા આરામં પવિસન્તીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો અનાપુચ્છા આરામં પવિસિસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

''**યા પન ભિક્ખુની અનાપુચ્છા આરામં પવિસેય્ય, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખુનીનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૧૦૨૨. તેન ખો પન સમયેન તે ભિક્ખૂ તમ્હા આવાસા પક્કમિંસુ. ભિક્ખુનિયો – ''અય્યા પક્કન્તા''તિ, આરામં નાગમંસુ. અથ ખો તે ભિક્ખૂ પુનદેવ તં આવાસં પચ્ચાગચ્છિંસુ. ભિક્ખુનિયો – ''અય્યા આગતા''તિ, આપુચ્છા આરામં પવિસિત્વા યેન તે ભિક્ખૂ તેનુપસઙ્કમિંસુ; ઉપસઙ્કમિત્વા તે ભિક્ખૂ અભિવાદેત્વા એકમન્તં અટ્ઠંસુ. એકમન્તં ઠિતા ખો તા ભિક્ખુનિયો તે ભિક્ખૂ એતદવોચું – ''કિસ્સ તુમ્હે, ભગિનિયો, આરામં નેવ સમ્મજ્જિત્થ ન પાનીયં પરિભોજનીયં ઉપટ્ઠાપિત્થાતિ? ભગવતા, અય્યા, સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં [પઞ્ઞત્તં હોતિ (ક॰)] હોતિ – ''ન અનાપુચ્છા આરામો પવિસિતબ્બો''તિ. તેન મયં ન આગમિમ્હા''તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું...પે॰... અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, સન્તં ભિક્ખું આપુચ્છા આરામં પવિસિતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

''**યા પન ભિક્ખુની સન્તં ભિક્ખું અનાપુચ્છા આરામં પવિસેય્ય, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખુનીનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૧૦૨૩. તેન ખો પન સમયેન તે ભિક્ખૂ તમ્હા આવાસા પક્કમિત્વા પુનદેવ તં આવાસં પચ્ચાગચ્છિંસુ. ભિક્ખુનિયો – ''અય્યા પક્કન્તા''તિ અનાપુચ્છા આરામં પવિસિંસુ. તાસં કુક્કુચ્ચં અહોસિ – ''ભગવતા સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં – 'ન સન્તં ભિક્ખું અનાપુચ્છા આરામો પવિસિતબ્બો'તિ. મયઞ્ચમ્હા સન્તં ભિક્ખું અનાપુચ્છા આરામં પવિસિમ્હા. કચ્ચિ નુ ખો મયં પાચિત્તિયં આપત્તિં આપન્ના''તિ...પે॰... ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. અથ ખો

ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૧૦૨૪. ‘‘**યા પન ભિક્ખુની જાનં સભિક્ખુકં આરામં અનાપુચ્છા પવિસેય્ય, પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

૧૦૨૫. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

જાનાતિ નામ સામં વા જાનાતિ, અઞ્ઞે વા તસ્સા આરોચેન્તિ, તે વા આરોચેન્તિ.

સભિક્ખુકો નામ આરામો યત્થ ભિક્ખૂ રુક્ખમૂલેપિ વસન્તિ.

અનાપુચ્છા આરામં પવિસેય્યાતિ ભિક્ખું વા સામણેરં વા આરામિકં વા અનાપુચ્છા પરિક્ખિત્તસ્સ આરામસ્સ પરિક્ખેપં અતિક્કામેન્તિયા આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અપરિક્ખિત્તસ્સ આરામસ્સ ઉપચારં ઓક્કમન્તિયા આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૧૦૨૬. સભિક્ખુકે સભિક્ખુકસઞ્ઞા સન્તં ભિક્ખું અનાપુચ્છા આરામં પવિસતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. સભિક્ખુકે વેમતિકા સન્તં ભિક્ખું અનાપુચ્છા આરામં પવિસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. સભિક્ખુકે અભિક્ખુકસઞ્ઞા સન્તં ભિક્ખું અનાપુચ્છા આરામં પવિસતિ, અનાપત્તિ.

અભિક્ખુકે સભિક્ખુકસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અભિક્ખુકે વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અભિક્ખુકે અભિક્ખુકસઞ્ઞા, અનાપત્તિ.

૧૦૨૭. અનાપત્તિ સન્તં ભિક્ખું આપુચ્છા પવિસતિ, અસન્તં ભિક્ખું અનાપુચ્છા પવિસતિ, સીસાનુલોકિકા ગચ્છતિ, યત્થ ભિક્ખુનિયો સન્નિપતિતા હોન્તિ તત્થ ગચ્છતિ, આરામેન મગ્ગો હોતિ, ગિલાનાય, આપદાસુ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

પઠમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૨. દુતિયસિક્ખાપદં

૧૦૨૮. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા વેસાલિયં વિહરતિ મહાવને કૂટાગારસાલાયં. તેન ખો પન સમયેન આયસ્મતો ઉપાલિસ્સ ઉપજ્ઝાયો આયસ્મા કપ્પિતકો સુસાને વિહરતિ. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયાનં ભિક્ખુનીનં મહત્તરા [મહન્તતરા (સી॰)] ભિક્ખુની કાલઙ્કતા હોતિ. છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો તં ભિક્ખુનિં નીહરિત્વા આયસ્મતો કપ્પિતકસ્સ વિહારસ્સ અવિદૂરે ઝાપેત્વા થૂપં કત્વા ગન્ત્વા તસ્મિં થૂપે રોદન્તિ. અથ ખો આયસ્મા કપ્પિતકો તેન સદ્દેન ઉબ્બાળ્હો તં થૂપં ભિન્દિત્વા પકિરેસિ. છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો – ‘‘ઇમિના કપ્પિતકેન અમ્હાકં અય્યાય થૂપો ભિન્નો, હન્દ નં ઘાતેમા’’તિ, મન્તેસું . અઞ્ઞતરા ભિક્ખુની આયસ્મતો ઉપાલિસ્સ એતમત્થં આરોચેસિ. આયસ્મા ઉપાલિ આયસ્મતો કપ્પિતકસ્સ એતમત્થં આરોચેસિ. અથ ખો આયસ્મા કપ્પિતકો વિહારા નિક્ખમિત્વા નિલીનો અચ્છિ. અથ ખો છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો યેનાયસ્મતો કપ્પિતકસ્સ વિહારો તેનુપસઙ્કમિંસુ ;

ઉપસઙ્કમિત્વા આયસ્મતો કપ્પિતકસ્સ વિહારં પાસાણેહિ ચ લેડ્ડૂહિ ચ ઓત્થરાપેત્વા, ''મતો કપ્પિતકો''તિ પક્કમિંસુ.

અથ ખો આયસ્મા કપ્પિતકો તસ્સા રત્તિયા અચ્ચયેન પુબ્બણ્હસમયં નિવાસેત્વા પત્તચીવરમાદાય વેસાલિં પિણ્ડાય પાવિસિ. અદ્દસંસુ ખો છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો આયસ્મન્તં કપ્પિતકં પિણ્ડાય ચરન્તં. દિસ્વાન એવમાહંસુ – ''અયં કપ્પિતકો જીવતિ, કો નુ ખો અમ્હાકં મન્તં સંહરી''તિ? અસ્સોસું ખો છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો – ''અય્યેન કિર ઉપાલિના અમ્હાકં મન્તો સંહટો''તિ. તા આયસ્મન્તં ઉપાલિં અક્કોસિંસુ – ''કથઞ્હિ નામ અયં કાસાવટો મલમજ્જનો નિહીનજચ્ચો અમ્હાકં મન્તં સંહરિસ્સતી''તિ! યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા…પે॰… તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો અય્યં ઉપાલિં અક્કોસિસ્સન્તી''તિ…પે॰… સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો ઉપાલિં અક્કોસન્તીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો ઉપાલિં અક્કોસિસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે , ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૧૦૨૯. ''**યા પન ભિક્ખુની ભિક્ખું અક્કોસેય્ય વા પરિભાસેય્ય વા, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૧૦૩૦. **યા પના**તિ યા યાદિસા…પે॰… **ભિક્ખુની**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

ભિક્ખુન્તિ ઉપસમ્પન્નં. **અક્કોસેય્ય વા**તિ દસહિ વા અક્કોસવત્થૂહિ અક્કોસતિ એતેસં વા અઞ્ઞતરેન, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

પરિભાસેય્ય વાતિ ભયં ઉપદંસેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૧૦૩૧. ઉપસમ્પન્ને ઉપસમ્પન્નસઞ્ઞા અક્કોસતિ વા પરિભાસતિ વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉપસમ્પન્ને વેમતિકા અક્કોસતિ વા પરિભાસતિ વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઉપસમ્પન્ને અનુપસમ્પન્નસઞ્ઞા અક્કોસતિ વા પરિભાસતિ વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અનુપસમ્પન્નં અક્કોસતિ વા પરિભાસતિ વા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્ને ઉપસમ્પન્નસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્ને વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુપસમ્પન્ને અનુપસમ્પન્નસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૧૦૩૨. અનાપત્તિ અત્થપુરેક્ખારાય, ધમ્મપુરેક્ખારાય, અનુસાસનિપુરેક્ખારાય, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

દુતિયસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૩. તતિયસિક્ખાપદં

૧૦૩૩. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન ચણ્ડકાળી ભિક્ખુની ભણ્ડનકારિકા હોતિ કલહકારિકા વિવાદકારિકા ભસ્સકારિકા સઙ્ઘે અધિકરણકારિકા. થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની તસ્સા કમ્મે કરીયમાને પટિક્કોસતિ. તેન ખો પન સમયેન થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની ગામકં

અગમાસિ કેનચિદેવ કરણીયેન. અથ ખો ભિક્ખુનિસઙ્ઘો – ‘‘થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની પક્કન્તા’’તિ ચણ્ડકાળિં ભિક્ખુનિં આપત્તિયા અદસ્સને ઉક્ખિપિ. થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની ગામકે તં કરણીયં તીરેત્વા પુનદેવ સાવત્થિં પચ્ચાગચ્છિ. ચણ્ડકાળી ભિક્ખુની થુલ્લનન્દાય ભિક્ખુનિયા આગચ્છન્તિયા નેવ આસનં પઞ્ઞપેસિ ન પાદોદકં પાદપીઠં પાદકઠલિકં ઉપનિક્ખિપિ; ન પચ્ચુગ્ગન્ત્વા પત્તચીવરં પટિગ્ગહેસિ ન પાનીયેન આપુચ્છિ. થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની ચણ્ડકાળિં ભિક્ખુનિં એતદવોચ – ‘‘કિસ્સ ત્વં, અય્યે, મયિ આગચ્છન્તિયા નેવ આસનં પઞ્ઞપેસિ ન પાદોદકં પાદપીઠં પાદકઠલિકં ઉપનિક્ખિપિ; ન પચ્ચુગ્ગન્ત્વા પત્તચીવરં પટિગ્ગહેસિ ન પાનીયેન આપુચ્છી’’તિ? ‘‘એવઞ્હેતં, અય્યે, હોતિ યથા તં અનાથાયા’’તિ. ‘‘કિસ્સ પન ત્વં, અય્યે, અનાથા’’તિ? ‘‘ઇમા મં, અય્યે, ભિક્ખુનિયો – ‘‘અયં અનાથા અપ્પઞ્ઞાતા, નત્થિ ઇમિસ્સા કાચિ પતિવત્તા’’તિ, આપત્તિયા અદસ્સને ઉક્ખિપિંસૂ’’તિ. થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની – ‘‘બાલા એતા અબ્યત્તા એતા નેતા જાનન્તિ કમ્મં વા કમ્મદોસં વા કમ્મવિપત્તિં વા કમ્મસમ્પત્તિં વા’’તિ, ચણ્ડીકતા ગણં પરિભાસિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા…પે॰… તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ અય્યા થુલ્લનન્દા ચણ્ડીકતા ગણં પરિભાસિસ્સતી’’તિ…પે॰… સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની ચણ્ડીકતા ગણં પરિભાસતીતિ [પરિભાસીતિ (ક॰)]? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા …પે॰…કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની ચણ્ડીકતા ગણં પરિભાસિસ્સતિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૧૦૩૪. ‘‘**યા પન ભિક્ખુની ચણ્ડીકતા ગણં પરિભાસેય્ય, પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

૧૦૩૫. **યા પના**તિ યા યાદિસા…પે॰… **ભિક્ખુની**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

ચણ્ડીકતા નામ કોધના વુચ્ચતિ.

ગણો નામ ભિક્ખુનિસઙ્ઘો વુચ્ચતિ.

પરિભાસેય્યાતિ ‘‘બાલા એતા અબ્યત્તા એતા નેતા જાનન્તિ કમ્મં વા કમ્મદોસં વા કમ્મવિપત્તિં વા કમ્મસમ્પત્તિં વા’’તિ પરિભાસતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. સમ્બહુલા ભિક્ખુનિયો વા એકં ભિક્ખુનિં વા અનુપસમ્પન્નં વા પરિભાસતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૧૦૩૬. અનાપત્તિ અત્થપુરેક્ખારાય, ધમ્મપુરેક્ખારાય, અનુસાસનિપુરેક્ખારાય, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

તતિયસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૪. ચતુત્થસિક્ખાપદં

૧૦૩૭. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરો બ્રાહ્મણો ભિક્ખુનિયો નિમન્તેત્વા ભોજેસિ . ભિક્ખુનિયો ભુત્તાવી [ભુત્તાવિની (ક॰)] પવારિતા ઞાતિકુલાનિ ગન્ત્વા એકચ્ચા ભુઞ્જિંસુ એકચ્ચા પિણ્ડપાતં આદાય અગમંસુ. અથ ખો સો બ્રાહ્મણો પટિવિસ્સકે એતદવોચ – ‘‘ભિક્ખુનિયો મયા અય્યા સન્તપ્પિતા, એથ તુમ્હેપિ સન્તપ્પેસ્સામી’’તિ. તે એવમાહંસુ – ‘‘કિં ત્વં,

અય્યો, અમ્હે સન્તપ્પેસ્સસિ! યાપિ તયા નિમન્તિતા તાપિ અમ્હાકં ઘરાનિ આગન્ત્વા એકચ્ચા ભુઞ્જિંસુ એકચ્ચા પિણ્ડપાતં આદાય અગમંસૂ''તિ. અથ ખો સો બ્રાહ્મણો ઉજ્ઝાયતિ ખિય્યતિ વિપાચેતિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો અમ્હાકં ઘરે ભુઞ્જિત્વા અઞ્ઞત્ર ભુઞ્જિસ્સન્તિ, ન ચાહં પટિબલો યાવદત્થં દાતુ''ન્તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખુનિયો તસ્સ બ્રાહ્મણસ્સ ઉજ્ઝાયન્તસ્સ ખિય્યન્તસ્સ વિપાચેન્તસ્સ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો ભુત્તાવી [ભુત્તાવિની (ક॰)] પવારિતા અઞ્ઞત્ર ભુઞ્જિસ્સન્તી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ભુત્તાવી પવારિતા અઞ્ઞત્ર ભુઞ્જન્તીતિ ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ભુત્તાવી પવારિતા અઞ્ઞત્ર ભુઞ્જિસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૧૦૩૮. ''**યા પન ભિક્ખુની નિમન્તિતા વા પવારિતા વા ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા ખાદેય્ય વા ભુઞ્જેય્ય વા, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૧૦૩૯. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

નિમન્તિતા નામ પઞ્ચન્નં ભોજનાનં અઞ્ઞતરેન ભોજનેન નિમન્તિતા.

પવારિતા નામ અસનં પઞ્ઞાયતિ, ભોજનં પઞ્ઞાયતિ, હત્થપાસે ઠિતા અભિહરતિ, પટિક્ખેપો પઞ્ઞાયતિ.

ખાદનીયં નામ પઞ્ચ ભોજનાનિ – યાગું યામકાલિકં સત્તાહકાલિકં યાવજીવિકં ઠપેત્વા અવસેસં ખાદનીયં નામ.

ભોજનીયં નામ પઞ્ચ ભોજનાનિ – ઓદનો, કુમ્માસો, સત્તુ, મચ્છો, મંસં.

''ખાદિસ્સામિ ભુઞ્જિસ્સામી''તિ પટિગ્ગણ્હાતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અજ્ઝોહારે અજ્ઝોહારે આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૧૦૪૦. નિમન્તિતે નિમન્તિતસઞ્ઞા ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા ખાદતિ વા ભુઞ્જતિ વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. નિમન્તિતે વેમતિકા ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા ખાદતિ વા ભુઞ્જતિ વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. નિમન્તિતે અનિમન્તિતસઞ્ઞા ખાદનીયં વા ભોજનીયં વા ખાદતિ વા ભુઞ્જતિ વા, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

યામકાલિકં સત્તાહકાલિકં યાવજીવિકં આહારત્થાય પટિગ્ગણ્હાતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અજ્ઝોહારે અજ્ઝોહારે આપત્તિ દુક્કટસ્સ...પે॰....

૧૦૪૧. અનાપત્તિ નિમન્તિતા અપ્પવારિતા, યાગું પિવતિ, સામિકે અપલોકેત્વા ભુઞ્જતિ, યામકાલિકં સત્તાહકાલિકં યાવજીવિકં સતિ પચ્ચયે પરિભુઞ્જતિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

ચતુત્થસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૫. પઞ્ચમસિક્ખાપદં

૧૦૪૨. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરા ભિક્ખુની સાવત્થિયં અઞ્ઞતરિસ્સા વિસિખાય પિણ્ડાય ચરમાના યેન અઞ્ઞતરં કુલં તેનુપસઙ્કમિ; ઉપસઙ્કમિત્વા પઞ્ઞત્તે આસને નિસીદિ. અથ ખો તે મનુસ્સા તં ભિક્ખુનિં ભોજેત્વા એતદવોચું – ‘‘અઞ્ઞાપિ, અય્યે, ભિક્ખુનિયો આગચ્છન્તૂ’’તિ. અથ ખો સા ભિક્ખુની, ‘‘કથઞ્હિ નામ [કથં અઞ્ઞા (સ્યા॰)] ભિક્ખુનિયો નાગચ્છેય્યુ’’ન્તિ, ભિક્ખુનિયો ઉપસઙ્કમિત્વા એતદવોચ – ‘‘અમુકસ્મિં, અય્યે, ઓકાસે વાળા સુનખા ચણ્ડો બલિબદ્દો ચિક્ખલ્લો ઓકાસો. મા ખો તત્થ અગમિત્થા’’તિ. અઞ્ઞતરાપિ ભિક્ખુની તસ્સા વિસિખાય પિણ્ડાય ચરમાના યેન તં કુલં તેનુપસઙ્કમિ; ઉપસઙ્કમિત્વા પઞ્ઞત્તે આસને નિસીદિ. અથ ખો તે મનુસ્સા તં ભિક્ખુનિં ભોજેત્વા એતદવોચું – ‘‘કિસ્સ, અય્યે, ભિક્ખુનિયો ન આગચ્છન્તી’’તિ? અથ ખો સા ભિક્ખુની તેસં મનુસ્સાનં એતમત્થં આરોચેસિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુની કુલં મચ્છરાયિસ્સતી’’તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુની કુલં મચ્છરાયતીતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુની કુલં મચ્છરાયિસ્સતિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૧૦૪૩. ‘‘**યા પન ભિક્ખુની કુલમચ્છરિની અસ્સ, પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

૧૦૪૪. યા પનાતિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

કુલં નામ ચત્તારિ કુલાનિ – ખત્તિયકુલં, બ્રાહ્મણકુલં, વેસ્સકુલં, સુદ્દકુલં.

મચ્છરિની અસ્સાતિ ‘‘કથં ભિક્ખુનિયો નાગચ્છેય્યુ’’ન્તિ ભિક્ખુનીનં સન્તિકે કુલસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. કુલસ્સ વા સન્તિકે ભિક્ખુનીનં અવણ્ણં ભાસતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૧૦૪૫. અનાપત્તિ કુલં ન મચ્છરાયન્તી સન્તંયેવ આદીનવં આચિક્ખતિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

પઞ્ચમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬. છટ્ઠસિક્ખાપદં

૧૦૪૬. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન સમ્બહુલા ભિક્ખુનિયો ગામકાવાસે વસ્સંવુટ્ઠા સાવત્થિં અગમંસુ. ભિક્ખુનિયો તા ભિક્ખુનિયો એતદવોચું – ‘‘કત્થાય્યાયો વસ્સંવુટ્ઠા? કચ્ચિ ઓવાદો ઇદ્ધો અહોસી’’તિ? ‘‘નત્થય્યે, તત્થ ભિક્ખૂ; કુતો ઓવાદો ઇદ્ધો ભવિસ્સતી’’તિ! યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો અભિક્ખુકે આવાસે વસ્સં વસિસ્સન્તી’’તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો અભિક્ખુકે આવાસે વસ્સં વસન્તીતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે , ભિક્ખુનિયો અભિક્ખુકે આવાસે વસ્સં વસિસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૧૦૪૭. ‘‘**યા પન ભિક્ખુની અભિક્ખુકે આવાસે વસ્સં વસેય્ય, પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

૧૦૪૮. યા પનાતિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

અભિક્ખુકો નામ આવાસો ન સક્કા હોતિ ઓવાદાય વા સંવાસાય વા ગન્તું. ‘‘વસ્સં વસિસ્સામી’’તિ સેનાસનં પઞ્ઞપેતિ પાનીયં પરિભોજનીયં ઉપટ્ઠપેતિ પરિવેણં સમ્મજ્જતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. સહ અરુણુગ્ગમના આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૧૦૪૯. અનાપત્તિ વસ્સુપગતા ભિક્ખૂ પક્કન્તા વા હોન્તિ વિબ્ભન્તા વા કાલઙ્કતા વા પક્ખસઙ્કન્તા વા, આપદાસુ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

છટ્ઠસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૭. સત્તમસિક્ખાપદં

૧૦૫૦. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન સમ્બહુલા ભિક્ખુનિયો ગામકાવાસે વસ્સંવુટ્ઠા સાવત્થિં અગમંસુ. ભિક્ખુનિયો તા ભિક્ખુનિયો એતદવોચું – ‘‘કત્થાય્યાયો વસ્સંવુટ્ઠા; કત્થ [કચ્ચિ (સ્યા॰)] ભિક્ખુસઙ્ઘો પવારિતો’’તિ ? ‘‘ન મયં, અય્યે, ભિક્ખુસઙ્ઘં પવારેમા’’તિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો વસ્સંવુટ્ઠા ભિક્ખુસઙ્ઘં ન પવારેસ્સન્તી’’તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો વસ્સંવુટ્ઠા ભિક્ખુસઙ્ઘં ન પવારેન્તીતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો વસ્સંવુટ્ઠા ભિક્ખુસઙ્ઘં ન પવારેસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૧૦૫૧. ‘‘**યા પન ભિક્ખુની વસ્સંવુટ્ઠા ઉભતોસઙ્ઘે તીહિ ઠાનેહિ ન પવારેય્ય દિટ્ઠેન વા સુતેન વા પરિસઙ્કાય વા, પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

૧૦૫૨. યા પનાતિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

વસ્સંવુટ્ઠા નામ પુરિમં વા તેમાસં પચ્છિમં વા તેમાસં વુટ્ઠા. ઉભતોસઙ્ઘે તીહિ ઠાનેહિ ન પવારેસ્સામિ દિટ્ઠેન વા સુતેન વા પરિસઙ્કાય વા’’તિ ધુરં નિક્ખિત્તમત્તે આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૧૦૫૩. અનાપત્તિ સતિ અન્તરાયે, પરિયેસિત્વા ન લભતિ, ગિલાનાય, આપદાસુ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

સત્તમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૮. અટ્ઠમસિક્ખાપદં

૧૦૫૪. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સક્કેસુ વિહરતિ કપિલવત્થુસ્મિં નિગ્રોધારામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ભિક્ખુનુપસ્સયં ઉપસઙ્કમિત્વા છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો ઓવદન્તિ. ભિક્ખુનિયો છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો એતદવોચું – ‘‘એથાય્યે ઓવાદં ગમિસ્સામા’’તિ. ‘‘યમ્પિ મયં, અય્યે, ગચ્છેય્યામ ઓવાદસ્સ કારણા,

અય્યા છબ્બગ્ગિયા ઇધેવ આગન્ત્વા અમ્હે ઓવદન્તી''તિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો ઓવાદં ન ગચ્છિસ્સન્તી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો ઓવાદં ન ગચ્છન્તીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો ઓવાદં ન ગચ્છિસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૧૦૫૫. ''યા પન ભિક્ખુની ઓવાદાય વા સંવાસાય વા ન ગચ્છેય્ય, પાચિત્તિય''ન્તિ.

૧૦૫૬. યા પનાતિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

ઓવાદો નામ અટ્ઠ ગરુધમ્મા.

સંવાસો નામ એકકમ્મં એકુદ્દેસો સમસિક્ખતા. ઓવાદાય વા સંવાસાય વા ન ગચ્છિસ્સામીતિ ધુરં નિક્ખિત્તમત્તે આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૧૦૫૭. અનાપત્તિ સતિ અન્તરાયે, પરિયેસિત્વા દુતિયિકં ભિક્ખુનિં ન લભતિ, ગિલાનાય, આપદાસુ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

અટ્ઠમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૯. નવમસિક્ખાપદં

૧૦૫૮. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો ઉપોસથમ્પિ ન પુચ્છન્તિ ઓવાદમ્પિ ન યાચન્તિ. ભિક્ખૂ ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો ઉપોસથમ્પિ ન પુચ્છિસ્સન્તિ ઓવાદમ્પિ ન યાચિસ્સન્તી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ''ઉપોસથમ્પિ ન પુચ્છન્તિ ઓવાદમ્પિ ન યાચન્તી''તિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઉપોસથમ્પિ ન પુચ્છિસ્સન્તિ ઓવાદમ્પિ ન યાચિસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૧૦૫૯. ''અન્વદ્ધમાસં ભિક્ખુનિયા ભિક્ખુસઙ્ઘતો દ્વે ધમ્મા પચ્ચાસીસિતબ્બા – ઉપોસથપુચ્છકઞ્ચ ઓવાદૂપસઙ્કમનઞ્ચ. તં અતિક્કામેન્તિયા પાચિત્તિય''ન્તિ.

૧૦૬૦. અન્વદ્ધમાસન્તિ અનુપોસથિકં. **ઉપોસથો** નામ દ્વે ઉપોસથા – ચાતુદ્દસિકો ચ પન્નરસિકો ચ.

ઓવાદો નામ અટ્ઠ ગરુધમ્મા. ''ઉપોસથમ્પિ ન પુચ્છિસ્સામિ ઓવાદમ્પિ ન યાચિસ્સામી''તિ ધુરં નિક્ખિત્તમત્તે આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૧૦૬૧. અનાપત્તિ સતિ અન્તરાયે, પરિયેસિત્વા દુતિયિકં ભિક્ખુનિં ન લભતિ, ગિલાનાય, આપદાસુ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

નવમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૧૦. દસમસિક્ખાપદં

૧૦૬૨. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરા ભિક્ખુની પસાખે જાતં ગણ્ડં પુરિસેન સદ્ધિં એકેનેકા ભેદાપેસિ. અથ ખો સો પુરિસો તં ભિક્ખુનિં દૂસેતું ઉપક્કમિ. સા વિસ્સરમકાસિ. ભિક્ખુનિયો ઉપધાવિત્વા તં ભિક્ખુનિં એતદવોચું – ‘‘કિસ્સ ત્વં, અય્યે, વિસ્સરમકાસી’’તિ? અથ ખો સા ભિક્ખુની ભિક્ખુનીનં એતમત્થં આરોચેસિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા…પે॰… તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુની પસાખે જાતં ગણ્ડં પુરિસેન સદ્ધિં એકેનેકા ભેદાપેસ્સતી’’તિ…પે॰… સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુની પસાખે જાતં ગણ્ડં પુરિસેન સદ્ધિં એકેનેકા ભેદાપેતીતિ [ભેદાપેસીતિ (ક॰)]? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુની પસાખે જાતં ગણ્ડં પુરિસેન સદ્ધિં એકેનેકા ભેદાપેસ્સતિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૧૦૬૩. ‘‘યા પન ભિક્ખુની પસાખે જાતં ગણ્ડં વા રુધિતં વા અનપલોકેત્વા સઙ્ઘં વા ગણં વા પુરિસેન સદ્ધિં એકેનેકા ભેદાપેય્ય વા ફાલાપેય્ય વા ધોવાપેય્ય વા આલિમ્પાપેય્ય વા બન્ધાપેય્ય વા મોચાપેય્ય વા, પાચિત્તિય’’ન્તિ.

૧૦૬૪. યા પનાતિ યા યાદિસા…પે॰… **ભિક્ખુની**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

પસાખં નામ અધોનાભિ ઉબ્ભજાણુમણ્ડલં. **જાત**ન્તિ તત્થ જાતં. **ગણ્ડો** નામ યો કોચિ ગણ્ડો. **રુધિતં** નામ યં કિઞ્ચિ વણં. **અનપલોકેત્વા**તિ અનાપુચ્છા. **સઙ્ઘો** નામ ભિક્ખુનિસઙ્ઘો વુચ્ચતિ. **ગણો** નામ સમ્બહુલા ભિક્ખુનિયો વુચ્ચન્તિ. **પુરિસો** નામ મનુસ્સપુરિસો, ન યક્ખો, ન પેતો, ન તિરચ્છાનગતો, વિઞ્ઞૂ પટિબલો દૂસેતું. **સદ્ધિ**ન્તિ એકતો. **એકેનેકા**તિ પુરિસો ચેવ હોતિ ભિક્ખુની ચ.

૧૦૬૫. ‘‘ભિન્દા’’તિ આણાપેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ભિન્ને આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ‘‘ફાલેહી’’તિ આણાપેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ફાલિતે આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ‘‘ધોવા’’તિ આણાપેતિ , આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ધોવિતે [ધોતે (સ્યા॰)] આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ‘‘આલિમ્પા’’તિ આણાપેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. લિત્તે [આલિત્તે (સ્યા॰)] આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ‘‘બન્ધાહી’’તિ આણાપેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. બદ્ધે આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ‘‘મોચેહી’’તિ આણાપેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. મુત્તે આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૧૦૬૬. અનાપત્તિ અપલોકેત્વા ભેદાપેતિ વા ફાલાપેતિ વા ધોવાપેતિ વા આલિમ્પાપેતિ વા બન્ધાપેતિ વા મોચાપેતિ વા, યા કાચિ વિઞ્ઞૂ દુતિયિકા [યા કાચિ વિઞ્ઞૂ દુતિયા (સ્યા॰), યો કોચિ વિઞ્ઞૂ દુતિયો (ક॰)] હોતિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

દસમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

આરામવગ્ગો છટ્ઠો.

૭. ગબ્ભિનીવગ્ગો

૧. પઠમસિક્ખાપદં

૧૦૬૭. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો ગબ્ભિનિં વુટ્ઠાપેન્તિ. સા પિણ્ડાય ચરતિ. મનુસ્સા એવમાહંસુ – ''દેથાય્યાય ભિક્ખં , ગરુભારા [ગરુગબ્ભા (સ્યા॰)] અય્યા''તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો ગબ્ભિનિં વુટ્ઠાપેસ્સન્તી''તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખુનિયો તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો ગબ્ભિનિં વુટ્ઠાપેસ્સન્તી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ગબ્ભિનિં વુટ્ઠાપેન્તીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ગબ્ભિનિં વુટ્ઠાપેસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૧૦૬૮. ''**યા પન ભિક્ખુની ગબ્ભિનિં વુટ્ઠાપેય્ય, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૧૦૬૯. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

ગબ્ભિની નામ આપન્નસત્તા વુચ્ચતિ. **વુટ્ઠાપેય્યા**તિ ઉપસમ્પાદેય્ય.

''વુટ્ઠાપેસ્સામી''તિ ગણં વા આચરિનિં વા પત્તં વા ચીવરં વા પરિયેસતિ, સીમં વા સમ્મન્નતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઞત્તિયા દુક્કટં. દ્વીહિ કમ્મવાચાહિ દુક્કટા. કમ્મવાચાપરિયોસાને ઉપજ્ઝાયાય આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ગણસ્સ ચ આચરિનિયા ચ આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૧૦૭૦. ગબ્ભિનિયા ગબ્ભિનિસઞ્ઞા વુટ્ઠાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ગબ્ભિનિયા વેમતિકા વુટ્ઠાપેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ગબ્ભિનિયા અગબ્ભિનિસઞ્ઞા વુટ્ઠાપેતિ, અનાપત્તિ. અગબ્ભિનિયા ગબ્ભિનિસઞ્ઞા , આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અગબ્ભિનિયા વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અગબ્ભિનિયા અગબ્ભિનિસઞ્ઞા, અનાપત્તિ.

૧૦૭૧. અનાપત્તિ ગબ્ભિનિં અગબ્ભિનિસઞ્ઞા વુટ્ઠાપેતિ, અગબ્ભિનિં અગબ્ભિનિસઞ્ઞા વુટ્ઠાપેતિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

પઠમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૨. દુતિયસિક્ખાપદં

૧૦૭૨. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો પાયન્તિં વુટ્ઠાપેન્તિ. સા પિણ્ડાય ચરતિ. મનુસ્સા એવમાહંસુ – ''દેથાય્યાય ભિક્ખં, સદુતિયિકા અય્યા''તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો પાયન્તિં વુટ્ઠાપેસ્સન્તી''તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખુનિયો તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો પાયન્તિં

વુટ્ઠાપેસ્સન્તી’’તિ…પે॰… સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો પાયન્તિં વુટ્ઠાપેન્તીતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો પાયન્તિં વુટ્ઠાપેસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૧૦૭૩. ‘‘**યા પન ભિક્ખુની પાયન્તિં વુટ્ઠાપેય્ય, પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

૧૦૭૪. **યા પના**તિ યા યાદિસા…પે॰… **ભિક્ખુની**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

પાયન્તી નામ માતા વા હોતિ [હોતુ (ક॰)] ધાતિ [ધાતી (સી॰ સ્યા॰)] વા.

વુટ્ઠાપેય્યાતિ ઉપસમ્પાદેય્ય.

‘‘વુટ્ઠાપેસ્સામી’’તિ ગણં વા આચરિનિં વા પત્તં વા ચીવરં વા પરિયેસતિ, સીમં વા સમ્મન્નતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઞત્તિયા દુક્કટં. દ્વીહિ કમ્મવાચાહિ દુક્કટા. કમ્મવાચાપરિયોસાને ઉપજ્ઝાયાય આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ગણસ્સ ચ આચરિનિયા ચ આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૧૦૭૫. પાયન્તિયા પાયન્તિસઞ્ઞા વુટ્ઠાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. પાયન્તિયા વેમતિકા વુટ્ઠાપેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. પાયન્તિયા અપાયન્તિસઞ્ઞા વુટ્ઠાપેતિ, અનાપત્તિ. અપાયન્તિયા પાયન્તિસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અપાયન્તિયા વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અપાયન્તિયા અપાયન્તિસઞ્ઞા, અનાપત્તિ.

૧૦૭૬. અનાપત્તિ પાયન્તિં અપાયન્તિસઞ્ઞા વુટ્ઠાપેતિ, અપાયન્તિં અપાયન્તિસઞ્ઞા વુટ્ઠાપેતિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

દુતિયસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૩. તતિયસિક્ખાપદં

૧૦૭૭. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ અસિક્ખિતસિક્ખં સિક્ખમાનં વુટ્ઠાપેન્તિ. તા બાલા હોન્તિ અબ્યત્તા ન જાનન્તિ કપ્પિયં વા અકપ્પિયં વા. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા…પે॰… તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ અસિક્ખિતસિક્ખં સિક્ખમાનં વુટ્ઠાપેસ્સન્તી’’તિ…પે॰… સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ અસિક્ખિતસિક્ખં સિક્ખમાનં વુટ્ઠાપેન્તી’’તિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ અસિક્ખિતસિક્ખં સિક્ખમાનં વુટ્ઠાપેસ્સન્તિ! નેતં , ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… વિગરહિત્વા…પે॰… ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, સિક્ખમાનાય દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખાસમ્મુતિં દાતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, દાતબ્બા. તાય સિક્ખમાનાય સઙ્ઘં ઉપસઙ્કમિત્વા એકંસં ઉત્તરાસઙ્ગં કરિત્વા ભિક્ખુનીનં પાદે વન્દિત્વા ઉક્કુટિકં નિસીદિત્વા અઞ્જલિં પગ્ગહેત્વા એવમસ્સ વચનીયો – અહં, અય્યે, ઇત્થન્નામા ઇત્થન્નામાય અય્યાય સિક્ખમાના. સઙ્ઘં દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખાસમ્મુતિં યાચામી’’તિ. દુતિયમ્પિ યાચિતબ્બા. તતિયમ્પિ યાચિતબ્બા. બ્યત્તાય ભિક્ખુનિયા પટિબલાય સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૧૦૭૮. ‘‘સુણાતુ મે, અય્યે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામા ઇત્થન્નામાય અય્યાય સિક્ખમાના સઙ્ઘં દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખાસમ્મુતિં યાચતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં સઙ્ઘો ઇત્થન્નામાય સિક્ખમાનાય દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખાસમ્મુતિં દદેય્ય. એસા ઞત્તિ.

‘‘સુણાતુ મે, અય્યે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામા ઇત્થન્નામાય અય્યાય સિક્ખમાના સઙ્ઘં દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખાસમ્મુતિં યાચતિ. સઙ્ઘો ઇત્થન્નામાય સિક્ખમાનાય દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખાસમ્મુતિં દેતિ. યસ્સા અય્યાય ખમતિ ઇત્થન્નામાય સિક્ખમાનાય દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખાસમ્મુતિયા દાનં, સા તુણ્હસ્સ; યસ્સા નક્ખમતિ, સા ભાસેય્ય.

‘‘દિન્ના સઙ્ઘેન ઇત્થન્નામાય સિક્ખમાનાય દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખાસમ્મુતિ. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી’’તિ.

૧૦૭૯. સા સિક્ખમાના ‘‘એવં વદેહી’’તિ વત્તબ્બા – ‘‘પાણાતિપાતા વેરમણિં દ્વે વસ્સાનિ અવીતિક્કમ્મ સમાદાનં સમાદિયામિ. અદિન્નાદાના વેરમણિં દ્વે વસ્સાનિ અવીતિક્કમ્મ સમાદાનં સમાદિયામિ. અબ્રહ્મચરિયા વેરમણિં દ્વે વસ્સાનિ અવીતિક્કમ્મ સમાદાનં સમાદિયામિ. મુસાવાદા વેરમણિં દ્વે વસ્સાનિ અવીતિક્કમ્મ સમાદાનં સમાદિયામિ. સુરામેરયમજ્જપ્પમાદટ્ઠાના વેરમણિં દ્વે વસ્સાનિ અવીતિક્કમ્મ સમાદાનં સમાદિયામિ. વિકાલભોજના વેરમણિં દ્વે વસ્સાનિ અવીતિક્કમ્મ સમાદાનં સમાદિયામી’’તિ.

અથ ખો ભગવા તા ભિક્ખુનિયો અનેકપરિયાયેન વિગરહિત્વા દુબ્ભરતાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૧૦૮૦. ‘‘**યા પન ભિક્ખુની દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ અસિક્ખિતસિક્ખં સિક્ખમાનં વુટ્ઠાપેય્ય, પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

૧૦૮૧. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

દ્વે વસ્સાનીતિ દ્વે સંવચ્છરાનિ. **અસિક્ખિતસિક્ખા** નામ સિક્ખા વા ન દિન્ના હોતિ, દિન્ના વા સિક્ખા કુપિતા. **વુટ્ઠાપેય્યા**તિ ઉપસમ્પાદેય્ય.

‘‘વુટ્ઠાપેસ્સામી’’તિ ગણં વા આચરિનિં વા પત્તં વા ચીવરં વા પરિયેસતિ, સીમં વા સમ્મન્નતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઞત્તિયા દુક્કટં. દ્વીહિ કમ્મવાચાહિ દુક્કટા. કમ્મવાચાપરિયોસાને ઉપજ્ઝાયાય આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ગણસ્સ ચ આચરિનિયા ચ આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૧૦૮૨. ધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞા વુટ્ઠાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ધમ્મકમ્મે વેમતિકા વુટ્ઠાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞા વુટ્ઠાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અધમ્મકમ્મે વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૧૦૮૩. અનાપત્તિ દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખં સિક્ખમાનં વુટ્ઠાપેતિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

તતિયસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૪. ચતુત્થસિક્ખાપદં

૧૦૮૪. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખં સિક્ખમાનં સઙ્ઘેન અસમ્મતં વુટ્ઠાપેન્તિ. ભિક્ખુનિયો એવમાહંસુ – ''એથ, સિક્ખમાના, ઇમં જાનાથ, ઇમં દેથ, ઇમં આહરથ, ઇમિના અત્થો, ઇમં કપ્પિયં કરોથા''તિ. તા એવમાહંસુ – ''ન મયં, અય્યે, સિક્ખમાના. ભિક્ખુનિયો મય''ન્તિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખં સિક્ખમાનં સઙ્ઘેન અસમ્મતં વુટ્ઠાપેસ્સન્તી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખં સિક્ખમાનં સઙ્ઘેન અસમ્મતં વુટ્ઠાપેન્તીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખં સિક્ખમાનં સઙ્ઘેન અસમ્મતં વુટ્ઠાપેસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... વિગરહિત્વા...પે॰... ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખાય સિક્ખમાનાય વુટ્ઠાનસમ્મુતિં દાતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, દાતબ્બા. તાય દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખાય સિક્ખમાનાય સઙ્ઘં ઉપસઙ્કમિત્વા એકંસં ઉત્તરાસઙ્ગં કરિત્વા ભિક્ખુનીનં પાદે વન્દિત્વા ઉક્કુટિકં નિસીદિત્વા અઞ્જલિં પગ્ગહેત્વા એવમસ્સ વચનીયો – ''અહં , અય્યે, ઇત્થન્નામા ઇત્થન્નામાય અય્યાય દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખા સિક્ખમાના સઙ્ઘં વુટ્ઠાનસમ્મુતિં યાચામી''તિ. દુતિયમ્પિ યાચિતબ્બા. તતિયમ્પિ યાચિતબ્બા. બ્યત્તાય ભિક્ખુનિયા પટિબલાય સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૧૦૮૫. ''સુણાતુ મે, અય્યે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામા ઇત્થન્નામાય અય્યાય દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખા સિક્ખમાના સઙ્ઘં વુટ્ઠાનસમ્મુતિં યાચતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઇત્થન્નામાય દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખાય સિક્ખમાનાય વુટ્ઠાનસમ્મુતિં દદેય્ય. એસા ઞત્તિ.

''સુણાતુ મે , અય્યે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામા ઇત્થન્નામાય અય્યાય દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખા સિક્ખમાના સઙ્ઘં વુટ્ઠાનસમ્મુતિં યાચતિ. સઙ્ઘો ઇત્થન્નામાય દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખાય સિક્ખમાનાય વુટ્ઠાનસમ્મુતિં દેતિ. યસ્સા અય્યાય ખમતિ ઇત્થન્નામાય દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખાય સિક્ખમાનાય વુટ્ઠાનસમ્મુતિયા દાનં, સા તુણ્હસ્સ; યસ્સા નક્ખમતિ, સા ભાસેય્ય.

''દિન્ના સઙ્ઘેન ઇત્થન્નામાય દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખાય સિક્ખમાનાય વુટ્ઠાનસમ્મુતિ; ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી''તિ.

અથ ખો ભગવા તા ભિક્ખુનિયો અનેકપરિયાયેન વિગરહિત્વા દુબ્ભરતાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૧૦૮૬. ‘‘**યા પન ભિક્ખુની દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખં સિક્ખમાનં સઙ્ઘેન અસમ્મતં વુટ્ઠાપેય્ય, પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

૧૦૮૭. યા પનાતિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

દ્વે વસ્સાનીતિ દ્વે સંવચ્છરાનિ. **સિક્ખિતસિક્ખા** નામ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખા. **અસમ્મતા** નામ ઞત્તિદુતિયેન કમ્મેન વુટ્ઠાનસમ્મુતિ ન દિન્નાહોતિ. **વુટ્ઠાપેય્યા**તિ ઉપસમ્પાદેય્ય.

‘‘વુટ્ઠાપેસ્સામી’’તિ ગણં વા આચરિનિં વા પત્તં વા ચીવરં વા પરિયેસતિ, સીમં વા સમ્મન્નતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઞત્તિયા દુક્કટં. દ્વીહિ કમ્મવાચાહિ દુક્કટા. કમ્મવાચાપરિયોસાને ઉપજ્ઝાયાય આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ગણસ્સ ચ આચરિનિયા ચ આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૧૦૮૮. ધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞા વુટ્ઠાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ધમ્મકમ્મે વેમતિકા વુટ્ઠાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞા વુટ્ઠાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અધમ્મકમ્મે વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૧૦૮૯. અનાપત્તિ દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખં સિક્ખમાનં સઙ્ઘેન સમ્મતં વુટ્ઠાપેતિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

ચતુત્થસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૫. પઞ્ચમસિક્ખાપદં

૧૦૯૦. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે . તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો ઊનદ્વાદસવસ્સં ગિહિગતં વુટ્ઠાપેન્તિ. તા અક્ખમા હોન્તિ સીતસ્સ ઉણ્હસ્સ જિઘચ્છાય પિપાસાય ડંસમકસવાતાતપસરીસપસમ્ફસ્સાનં દુરુત્તાનં દુરાગતાનં વચનપથાનં. ઉપ્પન્નાનં સારીરિકાનં વેદનાનં દુક્ખાનં તિબ્બાનં ખરાનં કટુકાનં અસાતાનં અમનાપાનં પાણહરાનં અનધિવાસકજાતિકા હોન્તિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો ઊનદ્વાદસવસ્સં ગિહિગતં વુટ્ઠાપેસ્સન્તી’’તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઊનદ્વાદસવસ્સં ગિહિગતં વુટ્ઠાપેન્તીતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઊનદ્વાદસવસ્સં ગિહિગતં વુટ્ઠાપેસ્સન્તિ! ઊનદ્વાદસવસ્સા [ઊનદ્વાદસવસ્સાહિ (ક॰)], ભિક્ખવે, ગિહિગતા અક્ખમા હોતિ સીતસ્સ ઉણ્હસ્સ જિઘચ્છાય પિપાસાય ડંસમકસવાતાતપસરીસપસમ્ફસ્સાનં દુરુત્તાનં દુરાગતાનં વચનપથાનં. ઉપ્પન્નાનં સારીરિકાનં વેદનાનં દુક્ખાનં તિબ્બાનં ખરાનં કટુકાનં અસાતાનં અમનાપાનં પાણહરાનં અનધિવાસકજાતિકા હોતિ. દ્વાદસવસ્સાવ [દ્વાદસવસ્સા ચ (સ્યા॰ ક॰)] ખો, ભિક્ખવે, ગિહિગતા ખમા હોતિ સીતસ્સ ઉણ્હસ્સ જિઘચ્છાય પિપાસાય ડંસમકસવાતાતપસરીસપસમ્ફસ્સાનં દુરુત્તાનં દુરાગતાનં વચનપથાનં. ઉપ્પન્નાનં સારીરિકાનં વેદનાનં દુક્ખાનં તિબ્બાનં ખરાનં કટુકાનં અસાતાનં અમનાપાનં પાણહરાનં અધિવાસકજાતિકા હોતિ. નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

१०९१. **“યા પન ભિક્ખુની ઊનદ્વાદસવસ્સં ગિહિગતં વુટ્ઠાપેય્ય, પાચિત્તિય”**ન્તિ.

१०९२. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

ઊનદ્વાદસવસ્સા નામ અપ્પત્તદ્વાદસવસ્સા. **ગિહિગતા** નામ પુરિસન્તરગતા વુચ્ચતિ. **વુટ્ઠાપેય્યા**તિ ઉપસમ્પાદેય્ય.

‘‘વુટ્ઠાપેસ્સામી’’તિ ગણં વા આચરિનિં વા પત્તં વા ચીવરં વા પરિયેસતિ, સીમં વા સમ્મન્નતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ञत्तिया દુક્કટં. દ્વીહિ કમ્મવાચાહિ દુક્કટા. કમ્મવાચાપરિયોસાને ઉપજ્ઝાયાય આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ગણસ્સ ચ આચરિનિયા ચ આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

१०९३. ઊનદ્વાદસવસ્સાય ઊનદ્વાદસવસ્સસઞ્ઞા વુટ્ઠાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઊનદ્વાદસવસ્સાય વેમતિકા વુટ્ઠાપેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઊનદ્વાદસવસ્સાય પરિપુણ્ણસઞ્ઞા વુટ્ઠાપેતિ, અનાપત્તિ.

પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સાય ઊનદ્વાદસવસ્સસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સાય વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સાય પરિપુણ્ણસઞ્ઞા, અનાપત્તિ.

१०९४. અનાપત્તિ ઊનદ્વાદસવસ્સં પરિપુણ્ણસઞ્ઞા વુટ્ઠાપેતિ, પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સં પરિપુણ્ણસઞ્ઞા વુટ્ઠાપેતિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

પઞ્ચમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬. છટ્ઠસિક્ખાપદં

१०९५. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સં ગિહિગતં દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ અસિક્ખિતસિક્ખં વુટ્ઠાપેન્તિ. તા બાલા હોન્તિ અબ્યત્તા ન જાનન્તિ કપ્પિયં વા અકપ્પિયં વા. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સં ગિહિગતં દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ અસિક્ખિતસિક્ખં વુટ્ઠાપેસ્સન્તી’’તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સં ગિહિગતં દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ અસિક્ખિતસિક્ખં વુટ્ઠાપેન્તીતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સં ગિહિગતં દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ અસિક્ખિતસિક્ખં વુટ્ઠાપેસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... વિગરહિત્વા ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સાય ગિહિગતાય દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખાસમ્મુતિં દાતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, દાતબ્બા. તાય પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સાય ગિહિગતાય સઙ્ઘં ઉપસઙ્કમિત્વા એકંસં ઉત્તરાસઙ્ગં કરિત્વા ભિક્ખુનીનં પાદે વન્દિત્વા ઉક્કુટિકં નિસીદિત્વા અઞ્જલિં પગ્ગહેત્વા એવમસ્સ વચનીયો – અહં, અય્યે, ઇત્થન્નામા ઇત્થન્નામાય અય્યાય પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સા ગિહિગતા સઙ્ઘં દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખાસમ્મુતિં યાચામી’’તિ. દુતિયમ્પિ યાચિતબ્બા. તતિયમ્પિ યાચિતબ્બા. બ્યત્તાય ભિક્ખુનિયા પટિબલાય સઙ્ઘો ञાપેતબ્બો –

૧૦૯૬. ''સુણાતુ મે, અય્યે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામા ઇત્થન્નામાય અય્યાય પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સા ગિહિગતા સઙ્ઘં દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખાસમ્મુતિં યાચતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં સઙ્ઘો ઇત્થન્નામાય પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સાય ગિહિગતાય દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખાસમ્મુતિં દદેય્ય. એસા ઞત્તિ.

''સુણાતુ મે, અય્યે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામા ઇત્થન્નામાય અય્યાય પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સા ગિહિગતા સઙ્ઘં દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખાસમ્મુતિં યાચતિ. સઙ્ઘો ઇત્થન્નામાય પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સાય ગિહિગતાય દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખાસમ્મુતિં દેતિ. યસ્સા અય્યાય ખમતિ ઇત્થન્નામાય પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સાય ગિહિગતાય દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખાસમ્મુતિયા દાનં, સા તુણ્હસ્સ; યસ્સા નક્ખમતિ, સા ભાસેય્ય.

''દિન્ના સઙ્ઘેન ઇત્થન્નામાય પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સાય ગિહિગતાય દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખાસમ્મુતિ. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી''તિ.

સા પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સા ગિહિગતા એવં વદેહીતિ વત્તબ્બા – ''પાણાતિપાતા વેરમણિં દ્વે વસ્સાનિ અવીતિક્કમ્મ સમાદાનં સમાદિયામિ...પે॰... વિકાલભોજના વેરમણિં દ્વે વસ્સાનિ અવીતિક્કમ્મ સમાદાનં સમાદિયામી''તિ.

અથ ખો ભગવા તા ભિક્ખુનિયો અનેકપરિયાયેન વિગરહિત્વા દુબ્ભરતાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૧૦૯૭. ''**યા પન ભિક્ખુની પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સં ગિહિગતં દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ અસિક્ખિતસિક્ખં વુટ્ઠાપેય્ય, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૧૦૯૮. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સા નામ પત્તદ્વાદસવસ્સા. **ગિહિગતા** નામ પુરિસન્તરગતા વુચ્ચતિ. **દ્વે વસ્સાની**તિ દ્વે સંવચ્છરાનિ. **અસિક્ખિતસિક્ખા** નામ સિક્ખા વા ન દિન્ના હોતિ, દિન્ના વા સિક્ખા કુપિતા. **વુટ્ઠાપેય્યા**તિ ઉપસમ્પાદેય્ય.

''વુટ્ઠાપેસ્સામી''તિ ગણં વા આચરિનિં વા પત્તં વા ચીવરં વા પરિયેસતિ, સીમં વા સમ્મન્નતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઞત્તિયા દુક્કટં. દ્વીહિ કમ્મવાચાહિ દુક્કટા. કમ્મવાચાપરિયોસાને ઉપજ્ઝાયાય આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ગણસ્સ ચ આચરિનિયા ચ આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૧૦૯૯. ધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞા વુટ્ઠાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ધમ્મકમ્મે વેમતિકા વુટ્ઠાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞા વુટ્ઠાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞા વુટ્ઠાપેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અધમ્મકમ્મે વેમતિકા વુટ્ઠાપેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞા વુટ્ઠાપેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૧૧૦૦. અનાપત્તિ પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સં ગિહિગતં દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખં વુટ્ઠાપેતિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

છટ્ઠસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૭. સત્તમસિક્ખાપદં

૧૧૦૧. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સં ગિહિગતં દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખં સઙ્ઘેન અસમ્મતં વુટ્ઠાપેન્તિ. ભિક્ખુનિયો એવમાહંસુ – ''એથ સિક્ખમાના, ઇમં જાનાથ, ઇમં દેથ, ઇમં આહરથ, ઇમિના અત્થો, ઇમં કપ્પિયં કરોથા''તિ. તા એવમાહંસુ – ''ન મયં, અય્યે, સિક્ખમાના, ભિક્ખુનિયો મય''ન્તિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સં ગિહિગતં દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખં સઙ્ઘેન અસમ્મતં વુટ્ઠાપેસ્સન્તી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સં ગિહિગતં દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખં સઙ્ઘેન અસમ્મત્તં વુટ્ઠાપેન્તીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ ભિક્ખવે ભિક્ખુનિયો પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સં ગિહિગતં દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખં સઙ્ઘેન અસમ્મતં વુટ્ઠાપેસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... વિગરહિત્વા...પે॰... ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સાય ગિહિગતાય દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખાય વુટ્ઠાનસમ્મુતિં દાતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, દાતબ્બા. તાય પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સાય ગિહિગતાય દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખાય સઙ્ઘં ઉપસઙ્કમિત્વા એકંસં ઉત્તરાસઙ્ગં કરિત્વા ભિક્ખુનીનં પાદે વન્દિત્વા ઉક્કુટિકં નિસીદિત્વા અઞ્જલિં પગ્ગહેત્વા એવમસ્સ વચનીયો – અહં, અય્યે, ઇત્થન્નામા ઇત્થન્નામાય અય્યાય પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સા ગિહિગતા દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખા, સઙ્ઘં વુટ્ઠાનસમ્મુતિં યાચામી''તિ. દુતિયમ્પિ યાચિતબ્બા. તતિયમ્પિ યાચિતબ્બા. બ્યત્તાય ભિક્ખુનિયા પટિબલાય સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો.

૧૧૦૨. ''સુણાતુ મે, અય્યે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામા ઇત્થન્નામાય અય્યાય પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સા ગિહિગતા દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખા સઙ્ઘં વુટ્ઠાનસમ્મુતિં યાચતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઇત્થન્નામાય પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સાય ગિહિગતાય દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખાય વુટ્ઠાનસમ્મુતિં દદેય્ય. એસા ઞત્તિ.

''સુણાતુ મે, અય્યે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામા ઇત્થન્નામાય અય્યાય પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સા ગિહિગતા દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખા સઙ્ઘં વુટ્ઠાનસમ્મુતિં યાચતિ. સઙ્ઘો ઇત્થન્નામાય પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સાય ગિહિગતાય દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખાય વુટ્ઠાનસમ્મુતિં દેતિ. યસ્સા અય્યાય ખમતિ ઇત્થન્નામાય પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સાય ગિહિગતાય દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખાય વુટ્ઠાનસમ્મુતિયા દાનં, સા તુણ્હસ્સ; યસ્સા નક્ખમતિ, સા ભાસેય્ય.

''દિન્ના સઙ્ઘેન ઇત્થન્નામાય પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સાય ગિહિગતાય દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખાય વુટ્ઠાનસમ્મુતિ. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી''તિ.

અથ ખો ભગવા તા ભિક્ખુનિયો અનેકપરિયાયેન વિગરહિત્વા દુબ્ભરતાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૧૧૦૩. **''યા પન ભિક્ખુની પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સં ગિહિગતં દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખં સઙ્ઘેન અસમ્મતં વુટ્ઠાપેય્ય, પાચિત્તિય''**ન્તિ.

૧૧૦૪. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સા નામ પત્તદ્વાદસવસ્સા. **ગિહિગતા** નામ પુરિસન્તરગતા વુચ્ચતિ. **દ્વે વસ્સાની**તિ દ્વે સંવચ્છરાનિ. **સિક્ખિતસિક્ખા** નામ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખા. **અસમ્મતા** નામ ઞત્તિદુતિયેન કમ્મેન વુટ્ઠાનસમ્મુતિ ન દિન્ના હોતિ. **વુટ્ઠાપેય્યા**તિ ઉપસમ્પાદેય્ય.

''વુટ્ઠાપેસ્સામી''તિ ગણં વા આચરિનિં વા પત્તં વા ચીવરં વા પરિયેસતિ, સીમં વા સમ્મન્નતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઞત્તિયા દુક્કટં. દ્વીહિ કમ્મવાચાહિ દુક્કટા. કમ્મવાચાપરિયોસાને ઉપજ્ઝાયાય આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ગણસ્સ ચ આચરિનિયા ચ આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૧૧૦૫. ધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞા વુટ્ઠાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ધમ્મકમ્મે વેમતિકા વુટ્ઠાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞા વુટ્ઠાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અધમ્મકમ્મે વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૧૧૦૬. અનાપત્તિ પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સં ગિહિગતં દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખં સઙ્ઘેન સમ્મતં વુટ્ઠાપેતિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

સત્તમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૮. અટ્ઠમસિક્ખાપદં

૧૧૦૭. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની સહજીવિનિં વુટ્ઠાપેત્વા દ્વે વસ્સાનિ નેવ અનુગ્ગણ્હાતિ ન અનુગ્ગણ્હાપેતિ. તા બાલા હોન્તિ અબ્યત્તા; ન જાનન્તિ કપ્પિયં વા અકપ્પિયં વા. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ અય્યા થુલ્લનન્દા સહજીવિનિં વુટ્ઠાપેત્વા દ્વે વસ્સાનિ નેવ અનુગ્ગણ્હિસ્સતિ ન અનુગ્ગણ્હાપેસ્સતી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની સહજીવિનિં વુટ્ઠાપેત્વા દ્વે વસ્સાનિ નેવ અનુગ્ગણ્હાતિ ન અનુગ્ગણ્હાપેતીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની સહજીવિનિં વુટ્ઠાપેત્વા દ્વે વસ્સાનિ નેવ અનુગ્ગણ્હિસ્સતિ ન અનુગ્ગણ્હાપેસ્સતિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૧૧૦૮. ''**યા પન ભિક્ખુની સહજીવિનિં વુટ્ઠાપેત્વા દ્વે વસ્સાનિ નેવ અનુગ્ગણ્હેય્ય ન અનુગ્ગણ્હાપેય્ય, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૧૧૦૯. યા પનાતિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

સહજીવિની નામ સદ્ધિવિહારિની વુચ્ચતિ. **વુટ્ઠાપેત્વા**તિ ઉપસમ્પાદેત્વા. **દ્વે વસ્સાની**તિ દ્વે સંવચ્છરાનિ.

નેવ અનુગ્ગણ્હેય્યાતિ ન સયં અનુગ્ગણ્હેય્ય ઉદ્દેસેન પરિપુચ્છાય ઓવાદેન અનુસાસનિયા.

ન અનુગ્ગણ્હાપેય્યાતિ ન અઞ્ઞં આણાપેય્ય ''દ્વે વસ્સાનિ નેવ અનુગ્ગણ્હિસ્સામિ ન અનુગ્ગણ્હાપેસ્સામી''તિ ધુરં નિક્ખિત્તમત્તે આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૧૧૧૦. અનાપત્તિ સતિ અન્તરાયે, પરિયેસિત્વા ન લભતિ, ગિલાનાય, આપદાસુ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

અટ્ઠમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૯. નવમસિક્ખાપદં

૧૧૧૧. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો વુટ્ઠાપિતં પવત્તિનિં દ્વે વસ્સાનિ નાનુબન્ધન્તિ. તા બાલા હોન્તિ અબ્યત્તા; ન જાનન્તિ કપ્પિયં વા અકપ્પિયં વા. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો વુટ્ઠાપિતં પવત્તિનિં દ્વે વસ્સાનિ નાનુબન્ધિસ્સન્તી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો વુટ્ઠાપિતં પવત્તિનિં દ્વે વસ્સાનિ નાનુબન્ધન્તીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો વુટ્ઠાપિતં પવત્તિનિં દ્વે વસ્સાનિ નાનુબન્ધિસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૧૧૧૨. ''**યા પન ભિક્ખુની વુટ્ઠાપિતં પવત્તિનિં દ્વે વસ્સાનિ નાનુબન્ધેય્ય, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૧૧૧૩. યા પનાતિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

વુટ્ઠાપિતન્તિ ઉપસમ્પાદિતં. **પવત્તિની** નામ ઉપજ્ઝાયા વુચ્ચતિ. **દ્વે વસ્સાની**તિ દ્વે સંવચ્છરાનિ. **નાનુબન્ધેય્યા**તિ ન સયં ઉપટ્ઠહેય્ય. દ્વે વસ્સાનિ નાનુબન્ધિસ્સામીતિ ધુરં નિક્ખિત્તમત્તે આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૧૧૧૪. અનાપત્તિ ઉપજ્ઝાયા બાલા વા હોતિ અલજ્જિની વા, ગિલાનાય, આપદાસુ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

નવમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૧૦. દસમસિક્ખાપદં

૧૧૧૫. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની સહજીવિનિં વુટ્ઠાપેત્વા નેવ વૂપકાસેતિ ન વૂપકાસાપેતિ. સામિકો અગ્ગહેસિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા…પે॰… તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ અય્યા થુલ્લનન્દા સહજીવિનિં વુટ્ઠાપેત્વા નેવ વૂપકાસેસ્સતિ ન વૂપકાસાપેસ્સતિ, સામિકો અગ્ગહેસિ ! સચાયં ભિક્ખુની પક્કન્તા અસ્સ, ન ચ સામિકો ગણ્હેય્યા’’તિ…પે॰… સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની સહજીવિનિં વુટ્ઠાપેત્વા નેવ વૂપકાસેતિ ન વૂપકાસાપેતિ [...સિ (ક॰)], સામિકો અગ્ગહેસીતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની સહજીવિનિં વુટ્ઠાપેત્વા નેવ વૂપકાસેસ્સતિ ન વૂપકાસાપેસ્સતિ, સામિકો અગ્ગહેસિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૧૧૧૬. **‘‘યા પન ભિક્ખુની સહજીવિનિં વુટ્ઠાપેત્વા નેવ વૂપકાસેય્ય ન વૂપકાસાપેય્ય અન્તમસો છપ્પઞ્ચયોજનાનિપિ, પાચિત્તિય’’**ન્તિ.

૧૧૧૭. **યા પના**તિ યા યાદિસા…પે॰… **ભિક્ખુની**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

સહજીવિની નામ સદ્ધિવિહારિની વુચ્ચતિ. **વુટ્ઠાપેત્વા**તિ ઉપસમ્પાદેત્વા. **નેવ વૂપકાસેય્યા**તિ ન સયં વૂપકાસેય્ય. **ન વૂપકાસાપેય્યા**તિ ન અઞ્ઞં આણાપેય્ય. ‘‘નેવ વૂપકાસેસ્સામિ ન વૂપકાસાપેસ્સામિ અન્તમસો છપ્પઞ્ચયોજનાનિપી’’તિ ધુરં નિક્ખિત્તમત્તે આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૧૧૧૮. અનાપત્તિ સતિ અન્તરાયે, પરિયેસિત્વા દુતિયિકં ભિક્ખુનિં ન લભતિ, ગિલાનાય, આપદાસુ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

દસમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

ગબ્ભિનિવગ્ગો સત્તમો.

૮. કુમારીભૂતવગ્ગો

૧. પઠમસિક્ખાપદં

૧૧૧૯. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો ઊનવીસતિવસ્સં કુમારિભૂતં વુટ્ઠાપેન્તિ. તા અક્ખમા હોન્તિ સીતસ્સ ઉણ્હસ્સ જિઘચ્છાય પિપાસાય ડંસમકસવાતાતપસરીસપસમ્ફસ્સાનં દુરુત્તાનં દુરાગતાનં વચનપથાનં. ઉપ્પન્નાનં સારીરિકાનં વેદનાનં દુક્ખાનં તિબ્બાનં ખરાનં કટુકાનં અસાતાનં અમનાપાનં પાણહરાનં અનધિવાસકજાતિકા હોન્તિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા…પે॰… તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો ઊનવીસતિવસ્સં કુમારિભૂતં વુટ્ઠાપેસ્સન્તી’’તિ…પે॰… સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઊનવીસતિવસ્સં કુમારિભૂતં વુટ્ઠાપેન્તીતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઊનવીસતિવસ્સં કુમારિભૂતં વુટ્ઠાપેસ્સન્તિ! ઊનવીસતિવસ્સા, ભિક્ખવે, કુમારિભૂતા અક્ખમા હોતિ સીતસ્સ ઉણ્હસ્સ…પે॰… પાણહરાનં અનધિવાસકજાતિકા હોતિ. વીસતિવસ્સાવ ખો, ભિક્ખવે, કુમારિભૂતા ખમા હોતિ

સીતસ્સ ઉણ્હસ્સ...પે॰... પાણહરાનં અધિવાસકજાતિકા હોતિ. નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૧૧૨૦. ''**યા પન ભિક્ખુની ઊનવીસતિવસ્સં કુમારિભૂતં વુટ્ઠાપેય્ય, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૧૧૨૧. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

ઊનવીસતિવસ્સા નામ અપ્પત્તવીસતિવસ્સા. **કુમારિભૂતા** નામ સામણેરી વુચ્ચતિ. **વુટ્ઠાપેય્યા**તિ ઉપસમ્પાદેય્ય.

''વુટ્ઠાપેસ્સામી''તિ ગણં વા આચરિનિં વા પત્તં વા ચીવરં વા પરિયેસતિ, સીમં વા સમ્મન્નતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઞત્તિયા દુક્કટં. દ્વીહિ કમ્મવાચાહિ દુક્કટા. કમ્મવાચાપરિયોસાને ઉપજ્ઝાયાય આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ગણસ્સ ચ આચરિનિયા ચ આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૧૧૨૨. ઊનવીસતિવસ્સાય ઊનવીસતિવસ્સસઞ્ઞા વુટ્ઠાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ઊનવીસતિવસ્સાય વેમતિકા વુટ્ઠાપેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઊનવીસતિવસ્સાય પરિપુણ્ણસઞ્ઞા વુટ્ઠાપેતિ, અનાપત્તિ. પરિપુણ્ણવીસતિવસ્સાય ઊનવીસતિવસ્સસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. પરિપુણ્ણવીસતિવસ્સાય વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. પરિપુણ્ણવીસતિવસ્સાય પરિપુણ્ણસઞ્ઞા, અનાપત્તિ.

૧૧૨૩. અનાપત્તિ ઊનવીસતિવસ્સં પરિપુણ્ણસઞ્ઞા વુટ્ઠાપેતિ, પરિપુણ્ણવીસતિવસ્સં પરિપુણ્ણસઞ્ઞા વુટ્ઠાપેતિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

પઠમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૨. દુતિયસિક્ખાપદં

૧૧૨૪. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો પરિપુણ્ણવીસતિવસ્સં કુમારિભૂતં દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ અસિક્ખિતસિક્ખં વુટ્ઠાપેન્તિ. તા બાલા હોન્તિ અબ્યત્તા; ન જાનન્તિ કપ્પિયં વા અકપ્પિયં વા. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો પરિપુણ્ણવીસતિવસ્સં કુમારિભૂતં દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ અસિક્ખિતસિક્ખં વુટ્ઠાપેસ્સન્તી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો પરિપુણ્ણવીસતિવસ્સં કુમારિભૂતં દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ અસિક્ખિતસિક્ખં વુટ્ઠાપેન્તીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો પરિપુણ્ણવીસતિવસ્સં કુમારિભૂતં દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ અસિક્ખિતસિક્ખં વુટ્ઠાપેસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... વિગરહિત્વા...પે॰... ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, અટ્ઠારસવસ્સાય કુમારિભૂતાય દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખાસમ્મુતિં દાતું. એવઞ્ચ પન ભિક્ખવે દાતબ્બા. તાય અટ્ઠારસવસ્સાય કુમારિભૂતાય સઙ્ઘં ઉપસઙ્કમિત્વા એકંસં ઉત્તરાસઙ્ગં કરિત્વા ભિક્ખુનીનં પાદે વન્દિત્વા ઉક્કુટિકં નિસીદિત્વા અઞ્જલિં પગ્ગહેત્વા એવમસ્સ વચનીયો – અહં, અય્યે , ઇત્થન્નામા ઇત્થન્નામાય અય્યાય અટ્ઠારસવસ્સા કુમારિભૂતા સઙ્ઘં દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખાસમ્મુતિં યાચામી''તિ. દુતિયમ્પિ યાચિતબ્બા. તતિયમ્પિ યાચિતબ્બા. બ્યત્તાય ભિક્ખુનિયા પટિબલાય સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૧૧૨૫. ‘‘સુણાતુ મે, અય્યે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામા ઇત્થન્નામાય અય્યાય અટ્ઠારસવસ્સા કુમારિભૂતા સઙ્ઘં દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખાસમ્મુતિં યાચતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઇત્થન્નામાય અટ્ઠારસવસ્સાય કુમારિભૂતાય દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખાસમ્મુતિં દદેય્ય. એસા ઞત્તિ.

‘‘સુણાતુ મે, અય્યે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામા ઇત્થન્નામાય અય્યાય અટ્ઠારસવસ્સા કુમારિભૂતા સઙ્ઘં દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખાસમ્મુતિં યાચતિ. સઙ્ઘો ઇત્થન્નામાય અટ્ઠારસવસ્સાય કુમારિભૂતાય દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખાસમ્મુતિં દેતિ. યસ્સા અય્યાય ખમતિ ઇત્થન્નામાય અટ્ઠારસવસ્સાય કુમારિભૂતાય દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખાસમ્મુતિયા દાનં, સા તુણ્હસ્સ; યસ્સા નક્ખમતિ, સા ભાસેય્ય.

‘‘દિન્ના સઙ્ઘેન ઇત્થન્નામાય અટ્ઠારસવસ્સાય કુમારિભૂતાય દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખાસમ્મુતિ. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી’’તિ.

સા અટ્ઠારસવસ્સા કુમારિભૂતા એવં વદેહીતિ વત્તબ્બા – ‘‘પાણાતિપાતા વેરમણિં દ્વે વસ્સાનિ અવીતિક્કમ્મ સમાદાનં સમાદિયામિ...પે॰... વિકાલભોજના વેરમણિં દ્વે વસ્સાનિ અવીતિક્કમ્મ સમાદાનં સમાદિયામી’’તિ.

અથ ખો ભગવા તા ભિક્ખુનિયો અનેકપરિયાયેન વિગરહિત્વા દુબ્ભરતાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૧૧૨૬. ‘‘**યા પન ભિક્ખુની પરિપુણ્ણવીસતિવસ્સં કુમારિભૂતં દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ અસિક્ખિતસિક્ખં વુટ્ઠાપેય્ય, પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

૧૧૨૭. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

પરિપુણ્ણવીસતિવસ્સા નામ પત્તવીસતિવસ્સા. **કુમારિભૂતા** નામ સામણેરી વુચ્ચતિ. **દ્વે વસ્સાની**તિ દ્વે સંવચ્છરાનિ. **અસિક્ખિતસિક્ખા** નામ સિક્ખા વા ન દિન્ના હોતિ, દિન્ના વા સિક્ખા કુપિતા. **વુટ્ઠાપેય્યા**તિ ઉપસમ્પાદેય્ય.

‘‘વુટ્ઠાપેસ્સામી’’તિ ગણં વા આચરિનિં વા પત્તં વા ચીવરં વા પરિયેસતિ, સીમં વા સમ્મન્નતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઞત્તિયા દુક્કટં. દ્વીહિ કમ્મવાચાહિ દુક્કટા. કમ્મવાચાપરિયોસાને ઉપજ્ઝાયાય આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ગણસ્સ ચ આચરિનિયા ચ આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૧૧૨૮. ધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞા વુટ્ઠાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ . ધમ્મકમ્મે વેમતિકા વુટ્ઠાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞા વુટ્ઠાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અધમ્મકમ્મે વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૧૧૨૯. અનાપત્તિ પરિપુણ્ણવીસતિવસ્સં કુમારિભૂતં દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખં વુટ્ઠાપેતિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

દુતિયસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૩. તતિયસિક્ખાપદં

૧૧૩૦. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો પરિપુણ્ણવીસતિવસ્સં કુમારિભૂતં દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખં સઙ્ઘેન અસમ્મતં વુટ્ઠાપેન્તિ. ભિક્ખુનિયો એવમાહંસુ – ''એથ સિક્ખમાના, ઇમં જાનાથ, ઇમં દેથ, ઇમં આહરથ, ઇમિના અત્થો, ઇમં કપ્પિયં કરોથા''તિ. તા એવમાહંસુ – ''ન મયં, અય્યે, સિક્ખમાના; ભિક્ખુનિયો મય''ન્તિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા…પે॰… તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો પરિપુણ્ણવીસતિવસ્સં કુમારિભૂતં દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખં સઙ્ઘેન અસમ્મતં વુટ્ઠાપેસ્સન્તી''તિ…પે॰… સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો પરિપુણ્ણવીસતિવસ્સં કુમારિભૂતં દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખં સઙ્ઘેન અસમ્મતં વુટ્ઠાપેન્તીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો પરિપુણ્ણવીસતિવસ્સં કુમારિભૂતં દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખં સઙ્ઘેન અસમ્મતં વુટ્ઠાપેસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે , અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… વિગરહિત્વા…પે॰… ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પરિપુણ્ણવીસતિવસ્સાય કુમારિભૂતાય દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખાય વુટ્ઠાનસમ્મુતિં દાતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, દાતબ્બા. તાય પરિપુણ્ણવીસતિવસ્સાય કુમારિભૂતાય દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખાય સઙ્ઘં ઉપસઙ્કમિત્વા એકંસં ઉત્તરાસઙ્ગં કરિત્વા ભિક્ખુનીનં પાદે વન્દિત્વા ઉક્કુટિકં નિસીદિત્વા અઞ્જલિં પગ્ગહેત્વા એવમસ્સ વચનીયો – અહં, અય્યે, ઇત્થન્નામા ઇત્થન્નામાય અય્યાય પરિપુણ્ણવીસતિવસ્સા કુમારિભૂતા દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખા સઙ્ઘં વુટ્ઠાનસમ્મુતિં યાચામી''તિ. દુતિયમ્પિ યાચિતબ્બા. તતિયમ્પિ યાચિતબ્બા. બ્યત્તાય ભિક્ખુનિયા પટિબલાય સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૧૧૩૧. ''સુણાતુ મે, અય્યે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામા ઇત્થન્નામાય અય્યાય પરિપુણ્ણવીસતિવસ્સા કુમારિભૂતા દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખા સઙ્ઘં વુટ્ઠાનસમ્મુતિં યાચતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં સઙ્ઘો ઇત્થન્નામાય પરિપુણ્ણવીસતિવસ્સાય કુમારિભૂતાય દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખાય વુટ્ઠાનસમ્મુતિં દદેય્ય. એસા ઞત્તિ.

''સુણાતુ મે, અય્યે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામા ઇત્થન્નામાય અય્યાય પરિપુણ્ણવીસતિવસ્સા કુમારિભૂતા દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખા સઙ્ઘં વુટ્ઠાનસમ્મુતિં યાચતિ. સઙ્ઘો ઇત્થન્નામાય પરિપુણ્ણવીસતિવસ્સાય કુમારિભૂતાય દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખાય વુટ્ઠાનસમ્મુતિં દેતિ. યસ્સા અય્યાય ખમતિ ઇત્થન્નામાય પરિપુણ્ણવીસતિવસ્સાય કુમારિભૂતાય દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખાય વુટ્ઠાનસમ્મુતિયા દાનં, સા તુણ્હસ્સ; યસ્સા નક્ખમતિ, સા ભાસેય્ય.

''દિન્ના સઙ્ઘેન ઇત્થન્નામાય પરિપુણ્ણવીસતિવસ્સાય કુમારિભૂતાય દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખાય વુટ્ઠાનસમ્મુતિ. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી''તિ.

અથ ખો ભગવા તા ભિક્ખુનિયો અનેકપરિયાયેન વિગરહિત્વા દુબ્ભરતાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૧૧૩૨. **''યા પન ભિક્ખુની પરિપુણ્ણવીસતિવસ્સં કુમારિભૂતં દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખં સઙ્ઘેન અસમ્મતં વુટ્ઠાપેય્ય, પાચિત્તિય''**ન્તિ.

૧૧૩૩. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

પરિપુણ્ણવીસતિવસ્સા નામ પત્તવીસતિવસ્સા. **કુમારિભૂતા** નામ સામણેરી વુચ્ચતિ. **દ્વે વસ્સાની**તિ દ્વે સંવચ્છરાનિ. **સિક્ખિતસિક્ખા** નામ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખા . **અસમ્મતા** નામ ઞત્તિદુતિયેન કમ્મેન વુટ્ઠાનસમ્મુતિ ન દિન્ના હોતિ. **વુટ્ઠાપેય્યા**તિ ઉપસમ્પાદેય્ય.

''વુટ્ઠાપેસ્સામી''તિ ગણં વા આચરિનિં વા પત્તં વા ચીવરં વા પરિયેસતિ, સીમં વા સમ્મન્નતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઞત્તિયા દુક્કટં. દ્વીહિ કમ્મવાચાહિ દુક્કટા. કમ્મવાચાપરિયોસાને ઉપજ્ઝાયાય આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ગણસ્સ ચ આચરિનિયા ચ આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૧૧૩૪. ધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞા વુટ્ઠાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ધમ્મકમ્મે વેમતિકા વુટ્ઠાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞા વુટ્ઠાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અધમ્મકમ્મે વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૧૧૩૫. અનાપત્તિ પરિપુણ્ણવીસતિવસ્સં કુમારિભૂતં દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખં સઙ્ઘેન સમ્મતં વુટ્ઠાપેતિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

તતિયસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૪. ચતુત્થસિક્ખાપદં

૧૧૩૬. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો ઊનદ્વાદસવસ્સા વુટ્ઠાપેન્તિ. તા બાલા હોન્તિ અબ્યત્તા ન જાનન્તિ કપ્પિયં વા અકપ્પિયં વા. સદ્ધિવિહારિનિયોપિ બાલા હોન્તિ અબ્યત્તા; ન જાનન્તિ કપ્પિયં વા અકપ્પિયં વા. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો ઊનદ્વાદસવસ્સા વુટ્ઠાપેસ્સન્તી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઊનદ્વાદસવસ્સા વુટ્ઠાપેન્તીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઊનદ્વાદસવસ્સા વુટ્ઠાપેસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૧૧૩૭. **''યા પન ભિક્ખુની ઊનદ્વાદસવસ્સા વુટ્ઠાપેય્ય, પાચિત્તિય''**ન્તિ.

૧૧૩૮. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

ઊનદ્વાદસવસ્સા નામ અપ્પત્તદ્વાદસવસ્સા.

વુટ્ઠાપેય્યાતિ ઉપસમ્પાદેય્ય.

''વુટ્ઠાપેસ્સામી''તિ ગણં વા આચરિનિં વા પત્તં વા ચીવરં વા પરિયેસતિ, સીમં વા સમ્મન્નતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઞત્તિયા દુક્કટં. દ્વીહિ કમ્મવાચાહિ દુક્કટા. કમ્મવાચાપરિયોસાને ઉપજ્ઝાયાય આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ગણસ્સ ચ આચરિનિયા ચ આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૧૧૩૯. અનાપત્તિ પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સા વુટ્ઠાપેતિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

ચતુત્થસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૫. પઞ્ચમસિક્ખાપદં

૧૧૪૦. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સા સઙ્ઘેન અસમ્મતા વુટ્ઠાપેન્તિ. તા બાલા હોન્તિ અબ્યત્તા; ન જાનન્તિ કપ્પિયં વા અકપ્પિયં વા. સદ્ધિવિહારિનિયોપિ બાલા હોન્તિ અબ્યત્તા; ન જાનન્તિ કપ્પિયં વા અકપ્પિયં વા. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સા સઙ્ઘેન અસમ્મતા વુટ્ઠાપેસ્સન્તી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સા સઙ્ઘેન અસમ્મતા વુટ્ઠાપેન્તીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સા સઙ્ઘેન અસમ્મતા વુટ્ઠાપેસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... વિગરહિત્વા...પે॰... ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સાય ભિક્ખુનિયા વુટ્ઠાપનસમ્મુતિં દાતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, દાતબ્બા. તાય પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સાય ભિક્ખુનિયા સઙ્ઘં ઉપસઙ્કમિત્વા એકંસં ઉત્તરાસઙ્ગં કરિત્વા વુડ્ઢાનં ભિક્ખુનીનં પાદે વન્દિત્વા ઉક્કુટિકં નિસીદિત્વા અઞ્જલિં પગ્ગહેત્વા એવમસ્સ વચનીયો – અહં, અય્યે, ઇત્થન્નામા પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સા ભિક્ખુની સઙ્ઘં વુટ્ઠાપનસમ્મુતિં યાચામી''તિ. દુતિયમ્પિ યાચિતબ્બા. તતિયમ્પિ યાચિતબ્બા. સા ભિક્ખુની સઙ્ઘેન પરિચ્છિન્દિતબ્બા – ''બ્યત્તાયં ભિક્ખુની લજ્જિની''તિ. સચે બાલા ચ હોતિ અલજ્જિની ચ, ન દાતબ્બા. સચે બાલા હોતિ લજ્જિની, ન દાતબ્બા. સચે બ્યત્તા હોતિ અલજ્જિની, ન દાતબ્બા. સચે બ્યત્તા ચ હોતિ લજ્જિની ચ, દાતબ્બા. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, દાતબ્બા. બ્યત્તાય ભિક્ખુનિયા પટિબલાય સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૧૧૪૧. ''સુણાતુ મે, અય્યે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામા પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સા ભિક્ખુની સઙ્ઘં વુટ્ઠાપનસમ્મુતિં યાચતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઇત્થન્નામાય પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સાય ભિક્ખુનિયા વુટ્ઠાપનસમ્મુતિં દદેય્ય. એસા ઞત્તિ.

''સુણાતુ મે, અય્યે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામા પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સા ભિક્ખુની સઙ્ઘં વુટ્ઠાપનસમ્મુતિં યાચતિ. સઙ્ઘો ઇત્થન્નામાય પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સાય ભિક્ખુનિયા વુટ્ઠાપનસમ્મુતિં દેતિ. યસ્સા અય્યાય ખમતિ ઇત્થન્નામાય પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સાય ભિક્ખુનિયા વુટ્ઠાપનસમ્મુતિયા દાનં, સા તુણ્હસ્સ; યસ્સા નક્ખમતિ, સા ભાસેય્ય.

''દિન્ના સઙ્ઘેન ઇત્થન્નામાય પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સાય ભિક્ખુનિયા વુટ્ઠાપનસમ્મુતિ. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી''તિ.

અથ ખો ભગવા તા ભિક્ખુનિયો અનેકપરિયાયેન વિગરહિત્વા દુબ્ભરતાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૧૧૪૨. ''**યા પન ભિક્ખુની પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સા સઙ્ઘેન અસમ્મતા વુટ્ઠાપેય્ય, પાચિત્તિય**''ન્તિ .

૧૧૪૩. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સા નામ પત્તદ્વાદસવસ્સા.

અસમ્મતા નામ ઞત્તિદુતિયેન કમ્મેન વુટ્ઠાપનસમ્મુતિ ન દિન્ના હોતિ. **વુટ્ઠાપેય્યા**તિ ઉપસમ્પાદેય્ય.

''વુટ્ઠાપેસ્સામી''તિ ગણં વા આચરિનિં વા પત્તં વા ચીવરં વા પરિયેસતિ, સીમં વા સમ્મન્નતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઞત્તિયા દુક્કટં. દ્વીહિ કમ્મવાચાહિ દુક્કટા. કમ્મવાચાપરિયોસાને ઉપજ્ઝાયાય આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ગણસ્સ ચ આચરિનિયા ચ આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૧૧૪૪. ધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞા વુટ્ઠાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ધમ્મકમ્મે વેમતિકા વુટ્ઠાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞા વુટ્ઠાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

અધમ્મકમ્મે ધમ્મકમ્મસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અધમ્મકમ્મે વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અધમ્મકમ્મે અધમ્મકમ્મસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૧૧૪૫. અનાપત્તિ પરિપુણ્ણદ્વાદસવસ્સા સઙ્ઘેન સમ્મતા વુટ્ઠાપેતિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

પઞ્ચમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬. છટ્ઠસિક્ખાપદં

૧૧૪૬. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન ચણ્ડકાળી ભિક્ખુની ભિક્ખુનિસઙ્ઘં ઉપસઙ્કમિત્વા વુટ્ઠાપનસમ્મુતિં યાચતિ. અથ ખો ભિક્ખુનિસઙ્ઘો ચણ્ડકાળિં ભિક્ખુનિં પરિચ્છિન્દિત્વા – ''અલં તાવ તે, અય્યે, વુટ્ઠાપિતેના''તિ, વુટ્ઠાપનસમ્મુતિં ન અદાસિ. ચણ્ડકાળી ભિક્ખુની 'સાધૂ'તિ પટિસ્સુણિ. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિસઙ્ઘો અઞ્ઞાસં ભિક્ખુનીનં વુટ્ઠાપનસમ્મુતિં દેતિ. ચણ્ડકાળી ભિક્ખુની ઉજ્ઝાયતિ ખિય્યતિ વિપાચેતિ – ''અહમેવ નૂન બાલા, અહમેવ નૂન અલજ્જિની; યં સઙ્ઘો અઞ્ઞાસં ભિક્ખુનીનં વુટ્ઠાપનસમ્મુતિં દેતિ, મય્હમેવ ન દેતી''તિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ અય્યા ચણ્ડકાળી – 'અલં તાવ તે, અય્યે, વુટ્ઠાપિતેના'તિ વુચ્ચમાના 'સાધૂ'તિ પટિસ્સુણિત્વા પચ્છા ખીયનધમ્મં આપજ્જિસ્સતી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, 'ચણ્ડકાળી ભિક્ખુની અલં તાવ તે અય્યે વુટ્ઠાપિતેના'તિ વુચ્ચમાના ''સાધૂ''તિ પટિસ્સુણિત્વા પચ્છા ખીયનધમ્મં આપજ્જતીતિ [આપજ્જીતિ (ક॰)]? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ચણ્ડકાળી ભિક્ખુની – ''અલં તાવ તે, અય્યે, વુટ્ઠાપિતેના''તિ વુચ્ચમાના 'સાધૂ'તિ પટિસ્સુણિત્વા પચ્છા

ખીયનધમ્મં આપજ્જિસ્સતિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૧૧૪૭. **''યા પન ભિક્ખુની – 'અલં તાવ તે, અય્યે, વુટ્ઠાપિતેના'તિ વુચ્ચમાના 'સાધૂ'તિ પટિસ્સુણિત્વા પચ્છા ખીયનધમ્મં આપજ્જેય્ય, પાચિત્તિય''**ન્તિ.

૧૧૪૮. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

અલં તાવ તે અય્યે વુટ્ઠાપિતેનાતિ અલં તાવ તે, અય્યે, ઉપસમ્પાદિતેન. 'સાધૂ'તિ પટિસ્સુણિત્વા પચ્છા ખીયનધમ્મં આપજ્જતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૧૧૪૯. અનાપત્તિ પકતિયા છન્દા દોસા મોહા ભયા કરોન્તં ખિય્યતિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

છટ્ઠસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૭. સત્તમસિક્ખાપદં

૧૧૫૦. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરા સિક્ખમાના થુલ્લનન્દં ભિક્ખુનિં ઉપસઙ્કમિત્વા ઉપસમ્પદં યાચિ. થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની તં સિક્ખમાનં – ''સચે મે ત્વં, અય્યે, ચીવરં દસ્સસિ એવાહં તં વુટ્ઠાપેસ્સામી''તિ વત્વા, નેવ વુટ્ઠાપેતિ ન વુટ્ઠાપનાય ઉસ્સુક્કં કરોતિ. અથ ખો સા સિક્ખમાના ભિક્ખુનીનં એતમત્થં આરોચેસિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ અય્યા થુલ્લનન્દા સિક્ખમાનં – 'સચે મે ત્વં, અય્યે, ચીવરં દસ્સસિ એવાહં તં વુટ્ઠાપેસ્સામી'તિ વત્વા, નેવ વુટ્ઠાપેસ્સતિ ન વુટ્ઠાપનાય ઉસ્સુક્કં કરિસ્સતી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની સિક્ખમાનં – ''સચે મે ત્વં, અય્યે , ચીવરં દસ્સસિ એવાહં તં વુટ્ઠાપેસ્સામી''તિ વત્વા, નેવ વુટ્ઠાપેતિ ન વુટ્ઠાપનાય ઉસ્સુક્કં કરોતીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની સિક્ખમાનં – ''સચે મે ત્વં, અય્યે, ચીવરં દસ્સસિ એવાહં તં વુટ્ઠાપેસ્સામી''તિ વત્વા, નેવ વુટ્ઠાપેસ્સતિ ન વુટ્ઠાપનાય ઉસ્સુક્કં કરિસ્સતિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૧૧૫૧. **''યા પન ભિક્ખુની સિક્ખમાનં – 'સચે મે ત્વં, અય્યે, ચીવરં દસ્સસિ, એવાહં તં વુટ્ઠાપેસ્સામી'તિ વત્વા, સા પચ્છા અનન્તરાયિકિની નેવ વુટ્ઠાપેય્ય ન વુટ્ઠાપનાય ઉસ્સુક્કં કરેય્ય, પાચિત્તિય''**ન્તિ.

૧૧૫૨. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

સિક્ખમાના નામ દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખા.

સચે મે ત્વં અય્યે ચીવરં દસ્સસિ એવાહં તં વુટ્ઠાપેસ્સામીતિ એવાહં તં ઉપસમ્પાદેસ્સામિ.

સા પચ્છા અનન્તરાયિકિનીતિ અસતિ અન્તરાયે.

નેવ વુટ્ઠાપેય્યાતિ ન સયં વુટ્ઠાપેય્ય.

ન વુટ્ઠાપનાય ઉસ્સુક્કં કરેય્યાતિ ન અઞ્ઞં આણાપેય્ય. ‘‘નેવ વુટ્ઠાપેસ્સામિ ન વુટ્ઠાપનાય ઉસ્સુક્કં કરિસ્સામી’’તિ ધુરં નિક્ખિત્તમત્તે આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૧૧૫૩. અનાપત્તિ સતિ અન્તરાયે, પરિયેસિત્વા ન લભતિ, ગિલાનાય, આપદાસુ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

સત્તમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૮. અટ્ઠમસિક્ખાપદં

૧૧૫૪. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરા સિક્ખમાના થુલ્લનન્દં ભિક્ખુનિં ઉપસઙ્કમિત્વા ઉપસમ્પદં યાચિ. થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની તં સિક્ખમાનં ‘‘સચે મં ત્વં, અય્યે, દ્વે વસ્સાનિ અનુબન્ધિસ્સસિ એવાહં તં વુટ્ઠાપેસ્સામી’’તિ વત્વા, નેવ વુટ્ઠાપેતિ ન વુટ્ઠાપનાય ઉસ્સુક્કં કરોતિ. અથ ખો સા સિક્ખમાના ભિક્ખુનીનં એતમત્થં આરોચેસિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ અય્યા થુલ્લનન્દા સિક્ખમાનં – સચે મં ત્વં, અય્યે, દ્વે વસ્સાનિ અનુબન્ધિસ્સસિ એવાહં તં વુટ્ઠાપેસ્સામીતિ વત્વા, નેવ વુટ્ઠાપેસ્સતિ ન વુટ્ઠાપનાય ઉસ્સુક્કં કરિસ્સતી’’તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની સિક્ખમાનં – ‘‘સચે મં ત્વં અય્યે દ્વે વસ્સાનિ અનુબન્ધિસ્સસિ એવાહં તં વુટ્ઠાપેસ્સામી’’તિ વત્વા, નેવ વુટ્ઠાપેતિ ન વુટ્ઠાપનાય ઉસ્સુક્કં કરોતીતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની સિક્ખમાનં – ‘‘સચે મં ત્વં, અય્યે, દ્વે વસ્સાનિ અનુબન્ધિસ્સસિ એવાહં તં વુટ્ઠાપેસ્સામી’’તિ વત્વા, નેવ વુટ્ઠાપેસ્સતિ ન વુટ્ઠાપનાય ઉસ્સુક્કં કરિસ્સતિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૧૧૫૫. **‘‘યા પન ભિક્ખુની સિક્ખમાનં – ‘સચે મં ત્વં અય્યે દ્વે વસ્સાનિ અનુબન્ધિસ્સસિ એવાહં તં વુટ્ઠાપેસ્સામી’તિ વત્વા, સા પચ્છા અનન્તરાયિકિની નેવ વુટ્ઠાપેય્ય ન વુટ્ઠાપનાય ઉસ્સુક્કં કરેય્ય, પાચિત્તિય’’**ન્તિ.

૧૧૫૬. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

સિક્ખમાના નામ દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખા.

સચે મં ત્વં અય્યે દ્વે વસ્સાનિ અનુબન્ધિસ્સસીતિ દ્વે સંવચ્છરાનિ ઉપટ્ઠહિસ્સસિ.

એવાહં તં વુટ્ઠાપેસ્સામીતિ એવાહં તં ઉપસમ્પાદેસ્સામિ.

સા પચ્છા અનન્તરાયિકિનીતિ અસતિ અન્તરાયે.

નેવ વુટ્ઠાપેય્યાતિ ન સયં વુટ્ઠાપેય્ય.

ન વુટ્ઠાપનાય ઉસ્સુક્કં કરેય્યાતિ ન અઞ્ઞં આણાપેય્ય. ‘‘નેવ વુટ્ઠાપેસ્સામિ ન વુટ્ઠાપનાય ઉસ્સુક્કં કરિસ્સામી’’તિ ધુરં નિક્ખિત્તમત્તે આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૧૧૫૭. અનાપત્તિ સતિ અન્તરાયે, પરિયેસિત્વા ન લભતિ, ગિલાનાય, આપદાસુ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

અટ્ઠમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૯. નવમસિક્ખાપદં

૧૧૫૮. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની પુરિસસંસટ્ઠં કુમારકસંસટ્ઠં ચણ્ડિં સોકાવાસં [સોકવસ્સં (સી॰) સોકાવસ્સં (સ્યા॰)] ચણ્ડકાળિં સિક્ખમાનં વુટ્ઠાપેતિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા…પે॰… તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ અય્યા થુલ્લનન્દા પુરિસસંસટ્ઠં કુમારકસંસટ્ઠં ચણ્ડિં સોકાવાસં [સોકવસ્સં (સી॰) સોકાવસ્સં (સ્યા॰)] ચણ્ડકાળિં સિક્ખમાનં વુટ્ઠાપેસ્સતી’’તિ…પે॰… સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની પુરિસસંસટ્ઠં કુમારકસંસટ્ઠં ચણ્ડિં સોકાવાસં [સોકવસ્સં (સી॰) સોકાવસ્સં (સ્યા॰)] ચણ્ડકાળિં સિક્ખમાનં વુટ્ઠાપેતીતિ [વુટ્ઠાપેસીતિ (ક॰)]? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની પુરિસસંસટ્ઠં કુમારકસંસટ્ઠં ચણ્ડિં સોકાવાસં ચણ્ડકાળિં સિક્ખમાનં વુટ્ઠાપેસ્સતિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૧૧૫૯. ‘‘**યા પન ભિક્ખુની પુરિસસંસટ્ઠં કુમારકસંસટ્ઠં ચણ્ડિં સોકાવાસં સિક્ખમાનં વુટ્ઠાપેય્ય, પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

૧૧૬૦. **યા પના**તિ યા યાદિસા…પે॰… **ભિક્ખુની**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

પુરિસો નામ પત્તવીસતિવસ્સો. **કુમારકો** નામ અપ્પત્તવીસતિવસ્સો. **સંસટ્ઠા** નામ અનનુલોમિકેન કાયિકવાચસિકેન સંસટ્ઠા. **ચણ્ડી** નામ કોધના વુચ્ચતિ.

સોકાવાસા નામ પરેસં દુક્ખં ઉપ્પાદેતિ, સોકં આવિસતિ. **સિક્ખમાના** નામ દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખા. **વુટ્ઠાપેય્યા**તિ ઉપસમ્પાદેય્ય.

‘‘વુટ્ઠાપેસ્સામી’’તિ ગણં વા આચરિનિં વા પત્તં વા ચીવરં વા પરિયેસતિ, સીમં વા સમ્મન્નતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઞત્તિયા દુક્કટં. દ્વીહિ કમ્મવાચાહિ દુક્કટા. કમ્મવાચાપરિયોસાને ઉપજ્ઝાયાય આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ; ગણસ્સ ચ આચરિનિયા ચ આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૧૧૬૧. અનાપત્તિ અજાનન્તી વુટ્ઠાપેતિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

નવમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૧૦. દસમસિક્ખાપદં

૧૧૬૨. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની માતાપિતૂહિપિ સામિકેનપિ અનનુઞ્ઞાતં સિક્ખમાનં વુટ્ઠાપેતિ. માતાપિતરોપિ સામિકોપિ ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ અય્યા થુલ્લનન્દા અમ્હેહિ અનનુઞ્ઞાતં સિક્ખમાનં વુટ્ઠાપેસ્સતી''તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખુનિયો માતાપિતૂનમ્પિ સામિકસ્સપિ ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ અય્યા થુલ્લનન્દા માતાપિતૂહિપિ સામિકેનપિ અનનુઞ્ઞાતં સિક્ખમાનં વુટ્ઠાપેસ્સતી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની, માતાપિતૂહિપિ સામિકેનપિ અનનુઞ્ઞાતં સિક્ખમાનં વુટ્ઠાપેતીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની માતાપિતૂહિપિ સામિકેનપિ અનનુઞ્ઞાતં સિક્ખમાનં વુટ્ઠાપેસ્સતિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૧૧૬૩. ''**યા પન ભિક્ખુની માતાપિતૂહિ વા સામિકેન વા અનનુઞ્ઞાતં સિક્ખમાનં વુટ્ઠાપેય્ય, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૧૧૬૪. યા પનાતિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

માતાપિતરો નામ જનકા વુચ્ચન્તિ. **સામિકો** નામ યેન પરિગ્ગહિતા હોતિ. **અનનુઞ્ઞાતા**તિ અનાપુચ્છા. **સિક્ખમાના** નામ દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખા. **વુટ્ઠાપેય્યા**તિ ઉપસમ્પાદેય્ય.

વુટ્ઠાપેસ્સામીતિ ગણં વા આચરિનિં વા પત્તં વા ચીવરં વા પરિયેસતિ, સીમં વા સમ્મન્નતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઞત્તિયા દુક્કટં. દ્વીહિ કમ્મવાચાહિ દુક્કટા. કમ્મવાચાપરિયોસાને ઉપજ્ઝાયાય આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ગણસ્સ ચ આચરિનિયા ચ આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૧૧૬૫. અનાપત્તિ અજાનન્તી વુટ્ઠાપેતિ, અપલોકેત્વા વુટ્ઠાપેતિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

દસમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૧૧. એકાદસમસિક્ખાપદં

૧૧૬૬. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા રાજગહે વિહરતિ વેળુવને કલન્દકનિવાપે. તેન ખો પન સમયેન થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની – ''સિક્ખમાનં વુટ્ઠાપેસ્સામી''તિ થેરે ભિક્ખૂ સન્નિપાતેત્વા પહૂતં ખાદનીયં ભોજનીયં પસ્સિત્વા – ''ન તાવાહં, અય્યા, સિક્ખમાનં વુટ્ઠાપેસ્સામી''તિ થેરે ભિક્ખૂ ઉય્યોજેત્વા દેવદત્તં કોકાલિકં કટમોદકતિસ્સકં ખણ્ડદેવિયા પુત્તં સમુદ્દદત્તં સન્નિપાતેત્વા સિક્ખમાનં વુટ્ઠાપેસિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ અય્યા થુલ્લનન્દા પારિવાસિકછન્દદાનેન સિક્ખમાનં વુટ્ઠાપેસ્સતી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની પારિવાસિકછન્દદાનેન સિક્ખમાનં વુટ્ઠાપેતીતિ [વુટ્ઠાપેસીતિ (ક॰)]? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, થુલ્લનન્દા ભિક્ખુની પારિવાસિકછન્દદાનેન સિક્ખમાનં વુટ્ઠાપેસ્સતિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૧૧૬૭. ''**યા પન ભિક્ખુની પારિવાસિકછન્દદાનેન સિક્ખમાનં વુટ્ઠાપેય્ય, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૧૧૬૮. યા પનાતિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

પારિવાસિકછન્દદાનેનાતિ વુટ્ઠિતાય પરિસાય. **સિક્ખમાના** નામ દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખા. **વુટ્ઠાપેય્યા**તિ ઉપસમ્પાદેય્ય.

‘‘વુટ્ઠાપેસ્સામી’’તિ ગણં વા આચરિનિં વા પત્તં વા ચીવરં વા પરિયેસતિ, સીમં વા સમ્મન્નતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઞત્તિયા દુક્કટં. દ્વીહિ કમ્મવાચાહિ દુક્કટા. કમ્મવાચાપરિયોસાને ઉપજ્ઝાયાય આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ . ગણસ્સ ચ આચરિનિયા ચ આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૧૧૬૯. અનાપત્તિ અવુટ્ઠિતાય પરિસાય વુટ્ઠાપેતિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

એકાદસમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૧૨. દ્વાદસમસિક્ખાપદં

૧૧૭૦. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો અનુવસ્સં વુટ્ઠાપેન્તિ, ઉપસ્સયો ન સમ્મતિ. મનુસ્સા [મનુસ્સા વિહારચારિકં આહિણ્ડન્તા પસ્સિત્વા (સી॰)] ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો અનુવસ્સં વુટ્ઠાપેસ્સન્તિ, ઉપસ્સયો ન સમ્મતી’’તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખુનિયો તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો અનુવસ્સં વુટ્ઠાપેસ્સન્તી’’તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો અનુવસ્સં વુટ્ઠાપેન્તીતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો અનુવસ્સં વુટ્ઠાપેસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૧૧૭૧. **‘‘યા પન ભિક્ખુની અનુવસ્સં વુટ્ઠાપેય્ય, પાચિત્તિય’’**ન્તિ.

૧૧૭૨. યા પનાતિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

અનુવસ્સન્તિ અનુસંવચ્છરં. **વુટ્ઠાપેય્યા**તિ ઉપસમ્પાદેય્ય.

‘‘વુટ્ઠાપેસ્સામી’’તિ ગણં વા આચરિનિં વા પત્તં વા ચીવરં વા પરિયેસતિ, સીમં વા સમ્મન્નતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઞત્તિયા દુક્કટં. દ્વીહિ કમ્મવાચાહિ દુક્કટા. કમ્મવાચાપરિયોસાને ઉપજ્ઝાયાય આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ગણસ્સ ચ આચરિનિયા ચ આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૧૧૭૩. અનાપત્તિ એકન્તરિકં વુટ્ઠાપેતિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

દ્વાદસમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૧૩. તેરસમસિક્ખાપદં

૧૧૭૪. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો એકં વસ્સં દ્વે વુટ્ઠાપેન્તિ. ઉપસ્સયો તથેવ ન સમ્મતિ. મનુસ્સા [મનુસ્સા વિહારચારિકં આહિણ્ડન્તા પસ્સિત્વા (સી॰)] તથેવ ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો એકં વસ્સં દ્વે વુટ્ઠાપેસ્સન્તિ! ઉપસ્સયો તથેવ ન સમ્મતી''તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખુનિયો તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા…પે॰… તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો એકં વસ્સં દ્વે વુટ્ઠાપેસ્સન્તી''તિ…પે॰… સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો એકં વસ્સં દ્વે વુટ્ઠાપેન્તીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો એકં વસ્સં દ્વે વુટ્ઠાપેસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૧૧૭૫. ''**યા પન ભિક્ખુની એકં વસ્સં દ્વે વુટ્ઠાપેય્ય, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૧૧૭૬. **યા પના**તિ યા યાદિસા…પે॰… **ભિક્ખુની**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

એકં વસ્સન્તિ એકં સંવચ્છરં. **દ્વે વુટ્ઠાપેય્યા**તિ દ્વે ઉપસમ્પાદેય્ય.

''દ્વે વુટ્ઠાપેસ્સામી''તિ ગણં વા આચરિનિં વા પત્તં વા ચીવરં વા પરિયેસતિ, સીમં વા સમ્મન્નતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઞત્તિયા દુક્કટં. દ્વીહિ કમ્મવાચાહિ દુક્કટા. કમ્મવાચાપરિયોસાને ઉપજ્ઝાયાય આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. ગણસ્સ ચ આચરિનિયા ચ આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૧૧૭૭. અનાપત્તિ એકન્તરિકં એકં વુટ્ઠાપેતિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

તેરસમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

કુમારીભૂતવગ્ગો અટ્ઠમો.

૯. છત્તુપાહનવગ્ગો

૧. પઠમસિક્ખાપદં

૧૧૭૮. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો છત્તુપાહનં ધારેન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો છત્તુપાહનં ધારેસ્સન્તિ, સેય્યથાપિ ગિહિનિયો કામભોગિનિયો''તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખુનિયો તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા…પે॰… તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો છત્તુપાહનં ધારેસ્સન્તી''તિ…પે॰… સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો છત્તુપાહનં ધારેન્તીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો છત્તુપાહનં ધારેસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

“**યા પન ભિક્ખુની છત્તુપાહનં ધારેય્ય, પાચિત્તિય**”ન્તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખુનીનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૧૧૭૯. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરા ભિક્ખુની ગિલાના હોતિ. તસ્સા વિના છત્તુપાહનં ન ફાસુ હોતિ... પે॰... ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું...પે॰... અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ગિલાનાય ભિક્ખુનિયા છત્તુપાહનં. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૧૧૮૦. “**યા પન ભિક્ખુની અગિલાના છત્તુપાહનં ધારેય્ય, પાચિત્તિય**”ન્તિ.

૧૧૮૧. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

અગિલાના નામ યસ્સા વિના છત્તુપાહનં ફાસુ હોતિ.

ગિલાના નામ યસ્સા વિના છત્તુપાહનં ન ફાસુ હોતિ.

છત્તં નામ તીણિ છત્તાનિ – સેતચ્છત્તં, કિલઞ્જચ્છત્તં, પણ્ણચ્છત્તં મણ્ડલબદ્ધં સલાકબદ્ધં. **ધારેય્યા**તિ સકિમ્પિ ધારેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૧૧૮૨. અગિલાના અગિલાનસઞ્ઞા છત્તુપાહનં ધારેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અગિલાના વેમતિકા છત્તુપાહનં ધારેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અગિલાના ગિલાનસઞ્ઞા છત્તુપાહનં ધારેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

છત્તં ધારેતિ ન ઉપાહનં, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ઉપાહનં ધારેતિ ન છત્તં, આપત્તિ દુક્કટસ્સ . ગિલાના અગિલાનસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ગિલાના વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ગિલાના ગિલાનસઞ્ઞા, અનાપત્તિ.

૧૧૮૩. અનાપત્તિ ગિલાનાય, આરામે આરામૂપચારે ધારેતિ, આપદાસુ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

પઠમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૨. દુતિયસિક્ખાપદં

૧૧૮૪. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો યાનેન યાયન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો યાનેન યાયિસ્સન્તિ, સેય્યથાપિ ગિહિનિયો કામભોગિનિયો’’તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખુનિયો તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰ ... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો યાનેન યાયિસ્સન્તી’’તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો યાનેન યાયન્તીતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો યાનેન યાયિસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

“**યા પન ભિક્ખુની યાનેન યાયેય્ય, પાચિત્તિય**”ન્તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખુનીનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૧૧૮૫. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરા ભિક્ખુની ગિલાના હોતિ, ન સક્કોતિ પદસા ગન્તું…પે॰… ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું…પે॰… અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ગિલાનાય ભિક્ખુનિયા યાનં. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૧૧૮૬. “**યા પન ભિક્ખુની અગિલાના યાનેન યાયેય્ય, પાચિત્તિય**”ન્તિ.

૧૧૮૭. યા પનાતિ યા યાદિસા…પે॰… **ભિક્ખુની**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

અગિલાના નામ સક્કોતિ પદસા ગન્તું.

ગિલાના નામ ન સક્કોતિ પદસા ગન્તું.

યાનં નામ વય્હં રથો સકટં સન્દમાનિકા સિવિકા પાટઙ્કી.

યાયેય્યાતિ સકિમ્પિ યાનેન યાયતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૧૧૮૮. અગિલાના અગિલાનસઞ્ઞા યાનેન યાયતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અગિલાના વેમતિકા યાનેન યાયતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ . અગિલાના ગિલાનસઞ્ઞા યાનેન યાયતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

ગિલાના અગિલાનસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ગિલાના વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ગિલાના ગિલાનસઞ્ઞા, અનાપત્તિ.

૧૧૮૯. અનાપત્તિ ગિલાનાય, આપદાસુ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

દુતિયસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૩. તતિયસિક્ખાપદં

૧૧૯૦. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરા ભિક્ખુની અઞ્ઞતરિસ્સા ઇત્થિયા કુલૂપિકા હોતિ. અથ ખો સા ઇત્થી તં ભિક્ખુનિં એતદવોચ – ‘‘હન્દાય્યે, ઇમં સઙ્ઘાણિં અમુકાય નામ ઇત્થિયા દેહી’’તિ. અથ ખો સા ભિક્ખુની – ‘‘સચાહં પત્તેન આદાય ગચ્છામિ વિસ્સરો મે ભવિસ્સતી’’તિ પટિમુઞ્ચિત્વા અગમાસિ. તસ્સા રથિકાય સુત્તકે છિન્ને વિપ્પકિરિયિંસુ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો સઙ્ઘાણિં ધારેસ્સન્તિ, સેય્યથાપિ ગિહિનિયો કામભોગિનિયો’’તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખુનિયો તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા…પે॰ … તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુની સઙ્ઘાણિં ધારેસ્સતી’’તિ…પે॰… સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુની સઙ્ઘાણિં ધારેતી’’તિ [ધારેસીતિ (ક॰)]? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ.

વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુની સઙ્ઘાણિં ધારેસ્સતિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૧૧૯૧. ‘‘**યા પન ભિક્ખુની સઙ્ઘાણિં ધારેય્ય, પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

૧૧૯૨. **યા પના**તિ યા યાદિસા…પે॰… **ભિક્ખુની**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

સઙ્ઘાણિ નામ યા કાચિ કટૂપગા.

ધારેય્યાતિ સકિમ્પિ ધારેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૧૧૯૩. અનાપત્તિ આબાધપ્પચ્ચયા, કટિસુત્તકં ધારેતિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

તતિયસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૪. ચતુત્થસિક્ખાપદં

૧૧૯૪. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો ઇત્થાલઙ્કારં ધારેન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો ઇત્થાલઙ્કારં ધારેસ્સન્તિ, સેય્યથાપિ ગિહિનિયો કામભોગિનિયો’’તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખુનિયો તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા…પે॰… તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો ઇત્થાલઙ્કારં ધારેસ્સન્તી’’તિ …પે॰… સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો ઇત્થાલઙ્કારં ધારેન્તીતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો ઇત્થાલઙ્કારં ધારેસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૧૧૯૫. ‘‘**યા પન ભિક્ખુની ઇત્થાલઙ્કારં ધારેય્ય, પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

૧૧૯૬. **યા પના**તિ યા યાદિસા…પે॰… **ભિક્ખુની**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

ઇત્થાલઙ્કારો નામ સીસૂપગો ગીવૂપગો હત્થૂપગો પાદૂપગો કટૂપગો. **ધારેય્યા**તિ સકિમ્પિ ધારેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૧૧૯૭. અનાપત્તિ આબાધપચ્ચયા, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

ચતુત્થસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૫. પઞ્ચમસિક્ખાપદં

૧૧૯૮. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો ગન્ધવણ્ણકેન નહાયન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ –

‘‘કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો ગન્ધવણ્ણકેન નહાયિસ્સન્તિ, સેય્યથાપિ ગિહિનિયો કામભોગિનિયો’’તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખુનિયો તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો ગન્ધવણ્ણકેન નહાયિસ્સન્તી’’તિ... પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો ગન્ધવણ્ણકેન નહાયન્તીતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો ગન્ધવણ્ણકેન નહાયિસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૧૧૯૯. ‘‘**યા પન ભિક્ખુની ગન્ધવણ્ણકેન નહાયેય્ય, પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

૧૨૦૦. યા પનાતિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

ગન્ધો નામ યો કોચિ ગન્ધો. **વણ્ણકં** નામ યં કિઞ્ચિ વણ્ણકં. **નહાયેય્યા**તિ નહાયતિ. પયોગે દુક્કટં, નહાનપરિયોસાને આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૧૨૦૧. અનાપત્તિ આબાધપ્પચ્ચયા, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

પઞ્ચમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૬. છટ્ઠસિક્ખાપદં

૧૨૦૨. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો વાસિતકેન પિઞ્ઞાકેન નહાયન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો વાસિતકેન પિઞ્ઞાકેન નહાયિસ્સન્તિ, સેય્યથાપિ ગિહિનિયો કામભોગિનિયો’’તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખુનિયો તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો વાસિતકેન પિઞ્ઞાકેન નહાયિસ્સન્તી’’તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો વાસિતકેન પિઞ્ઞાકેન નહાયન્તીતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો વાસિતકેન પિઞ્ઞાકેન નહાયિસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૧૨૦૩. ‘‘**યા પન ભિક્ખુની વાસિતકેન પિઞ્ઞાકેન નહાયેય્ય, પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

૧૨૦૪. યા પનાતિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

વાસિતકં નામ યં કિઞ્ચિ ગન્ધવાસિતકં. **પિઞ્ઞાકં** નામ તિલપિટ્ઠં વુચ્ચતિ. **નહાયેય્યા**તિ નહાયતિ. પયોગે દુક્કટં, નહાનપરિયોસાને આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૧૨૦૫. અનાપત્તિ આબાધપ્પચ્ચયા, પકતિપિઞ્ઞાકેન નહાયતિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

છટ્ઠસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૭. સત્તમસિક્ખાપદં

૧૨૦૬. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો ભિક્ખુનિયા ઉમ્મદ્દાપેન્તિપિ પરિમદ્દાપેન્તિપિ. મનુસ્સા વિહારચારિકં આહિણ્ડન્તા પસ્સિત્વા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો ભિક્ખુનિયા ઉમ્મદ્દાપેસ્સન્તિપિ પરિમદ્દાપેસ્સન્તિપિ સેય્યથાપિ ગિહિનિયો કામભોગિનિયો''તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખુનિયો તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો ભિક્ખુનિયા ઉમ્મદ્દાપેસ્સન્તિપિ પરિમદ્દાપેસ્સન્તિપી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ભિક્ખુનિયા ઉમ્મદ્દાપેન્તિપિ પરિમદ્દાપેન્તિપીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ભિક્ખુનિયા ઉમ્મદ્દાપેસ્સન્તિપિ પરિમદ્દાપેસ્સન્તિપિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૧૨૦૭. ''**યા પન ભિક્ખુની ભિક્ખુનિયા ઉમ્મદ્દાપેય્ય વા પરિમદ્દાપેય્ય વા, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૧૨૦૮. **યા પના**તિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

ભિક્ખુનિયાતિ અઞ્ઞાય ભિક્ખુનિયા. **ઉમ્મદ્દાપેય્ય વા**તિ ઉમ્મદ્દાપેતિ [ઉબ્બદ્દાપેતિ (સી॰)], આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. **પરિમદ્દાપેય્ય વા**તિ સમ્બાહાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૧૨૦૯. અનાપત્તિ ગિલાનાય, આપદાસુ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

સત્તમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૮-૯-૧૦. અટ્ઠમ-નવમ-દસમસિક્ખાપદં

૧૨૧૦. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો સિક્ખમાનાય ઉમ્મદ્દાપેન્તિપિ પરિમદ્દાપેન્તિપિ...પે॰... સામણેરિયા ઉમ્મદ્દાપેન્તિપિ પરિમદ્દાપેન્તિપિ...પે॰... ગિહિનિયા ઉમ્મદ્દાપેન્તિપિ પરિમદ્દાપેન્તિપિ. મનુસ્સા વિહારચારિકં આહિણ્ડન્તા પસ્સિત્વા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો ગિહિનિયા ઉમ્મદ્દાપેસ્સન્તિપિ પરિમદ્દાપેસ્સન્તિપિ, સેય્યથાપિ ગિહિનિયો કામભોગિનિયો''તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખુનિયો તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો ગિહિનિયા ઉમ્મદ્દાપેસ્સન્તિપિ પરિમદ્દાપેસ્સન્તિપીતિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ગિહિનિયા ઉમ્મદ્દાપેન્તિપિ પરિમદ્દાપેન્તિપીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ગિહિનિયા ઉમ્મદ્દાપેસ્સન્તિપિ પરિમદ્દાપેસ્સન્તિપિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૧૨૧૧. ''**યા પન ભિક્ખુની (સિક્ખમાનાય...પે॰... સામણેરિયા...પે॰...) ગિહિનિયા ઉમ્મદ્દાપેય્ય વા પરિમદ્દાપેય્ય વા, પાચિત્તિય**''ન્તિ.

૧૨૧૨. યા પનાતિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

સિક્ખમાના નામ દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખા.

સામણેરી નામ દસસિક્ખાપદિકા.

ગિહિની નામ અગારિની વુચ્ચતિ.

ઉમ્મદ્દાપેય્ય વાતિ ઉમ્મદ્દાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

પરિમદ્દાપેય્ય વાતિ સમ્બાહાપેતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૧૨૧૩. અનાપત્તિ ગિલાનાય [આબાધપ્પચ્ચયા (ક॰)], આપદાસુ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

અટ્ઠમ નવમ દસમસિક્ખાપદાનિ નિટ્ઠિતાનિ.

૧૧. એકાદસમસિક્ખાપદં

૧૨૧૪. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો ભિક્ખુસ્સ પુરતો અનાપુચ્છા આસને નિસીદન્તિ. ભિક્ખૂ ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો ભિક્ખુસ્સ પુરતો અનાપુચ્છા આસને નિસીદિસ્સન્તી’’તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ભિક્ખુસ્સ પુરતો અનાપુચ્છા આસને નિસીદન્તીતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ભિક્ખુસ્સ પુરતો અનાપુચ્છા આસને નિસીદિસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૧૨૧૫. ‘‘**યા પન ભિક્ખુની ભિક્ખુસ્સ પુરતો અનાપુચ્છા આસને નિસીદેય્ય, પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

૧૨૧૬. યા પનાતિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

ભિક્ખુસ્સ પુરતોતિ ઉપસમ્પન્નસ્સ પુરતો. **અનાપુચ્છા**તિ અનપલોકેત્વા. **આસને નિસીદેય્યા**તિ અન્તમસો છમાયપિ નિસીદતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૧૨૧૭. અનાપુચ્છિતે અનાપુચ્છિતસઞ્ઞા આસને નિસીદતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અનાપુચ્છિતે વેમતિકા આસને નિસીદતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ . અનાપુચ્છિતે આપુચ્છિતસઞ્ઞા આસને નિસીદતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

આપુચ્છિતે અનાપુચ્છિતસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. આપુચ્છિતે વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. આપુચ્છિતે આપુચ્છિતસઞ્ઞા, અનાપત્તિ.

૧૨૧૮. અનાપત્તિ આપુચ્છા આસને નિસીદતિ, ગિલાનાય, આપદાસુ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

એકાદસમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૧૨. દ્વાદસમસિક્ખાપદં

૧૨૧૯. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો અનોકાસકતં ભિક્ખું પઞ્હં પુચ્છન્તિ. ભિક્ખૂ ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો અનોકાસકતં ભિક્ખું પઞ્હં પુચ્છિસ્સન્તી’’તિ…પે॰… સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો અનોકાસકતં ભિક્ખું પઞ્હં પુચ્છન્તીતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો અનોકાસકતં ભિક્ખું પઞ્હં પુચ્છિસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૧૨૨૦. ‘‘**યા પન ભિક્ખુની અનોકાસકતં ભિક્ખું પઞ્હં પુચ્છેય્ય, પાચિત્તિય**’’ન્તિ.

૧૨૨૧. **યા પના**તિ યા યાદિસા…પે॰… **ભિક્ખુની**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

અનોકાસકતન્તિ અનાપુચ્છા. **ભિક્ખુ**ન્તિ ઉપસમ્પન્નં. **પઞ્હં પુચ્છેય્યા**તિ સુત્તન્તે ઓકાસં કારાપેત્વા વિનયં વા અભિધમ્મં વા પુચ્છતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. વિનયે ઓકાસં કારાપેત્વા સુત્તન્તં વા અભિધમ્મં વા પુચ્છતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અભિધમ્મે ઓકાસં કારાપેત્વા સુત્તન્તં વા વિનયં વા પુચ્છતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૧૨૨૨. અનાપુચ્છિતે અનાપુચ્છિતસઞ્ઞા પઞ્હં પુચ્છતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અનાપુચ્છિતે વેમતિકા પઞ્હં પુચ્છતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અનાપુચ્છિતે આપુચ્છિતસઞ્ઞા પઞ્હં પુચ્છતિ, આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

આપુચ્છિતે અનાપુચ્છિતસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. આપુચ્છિતે વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. આપુચ્છિતે આપુચ્છિતસઞ્ઞા, અનાપત્તિ.

૧૨૨૩. અનાપત્તિ ઓકાસં કારાપેત્વા પુચ્છતિ, અનોદિસ્સ ઓકાસં કારાપેત્વા યત્થ કત્થચિ પુચ્છતિ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

દ્વાદસમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૧૩. તેરસમસિક્ખાપદં

૧૨૨૪. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરા ભિક્ખુની અસઙ્કચ્ચિકા [અસઙ્કચ્છિકા (સ્યા॰)] ગામં પિણ્ડાય પાવિસિ. તસ્સા રથિકાય વાતમણ્ડલિકા સઙ્ઘાટિયો ઉક્ખિપિંસુ. મનુસ્સા ઉક્કુટ્ઠિં અકંસુ – ‘‘સુન્દરા અય્યાય થનુદરા’’તિ. સા ભિક્ખુની તેહિ મનુસ્સેહિ ઉપ્પણ્ડિયમાના મઙ્કુ અહોસિ. અથ ખો સા ભિક્ખુની ઉપસ્સયં ગન્ત્વા ભિક્ખુનીનં એતમત્થં આરોચેસિ. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા…પે॰… તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુની અસઙ્કચ્ચિકા ગામં પવિસિસ્સતી’’તિ…પે॰… સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખુની અસઙ્કચ્ચિકા ગામં પાવિસીતિ? ‘‘સચ્ચં,

ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુની અસઙ્કચ્ચિકા ગામં પવિસિસ્સતિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૧૨૨૫. "**યા પન ભિક્ખુની અસઙ્કચ્ચિકા** [અસઙ્કચ્છિકા (સ્યા॰)] **ગામં પવિસેય્ય, પાચિત્તિય**"ન્તિ.

૧૨૨૬. **યા પના**તિ યા યાદિસા…પે॰… **ભિક્ખુની**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

અસઙ્કચ્ચિકાતિ વિના સઙ્કચ્ચિકં.

સઙ્કચ્ચિકં નામ અધક્ખકં ઉબ્ભનાભિ, તસ્સ પટિચ્છાદનત્થાય.

ગામં પવિસેય્યાતિ પરિક્ખિત્તસ્સ ગામસ્સ પરિક્ખેપં અતિક્કામેન્તિયા આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ. અપરિક્ખિત્તસ્સ ગામસ્સ ઉપચારં ઓક્કમન્તિયા આપત્તિ પાચિત્તિયસ્સ.

૧૨૨૭. અનાપત્તિ અચ્છિન્નચીવરિકાય, નટ્ઠચીવરિકાય, ગિલાનાય, અસ્સતિયા, અજાનન્તિયા, આપદાસુ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

તેરસમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

છત્તુપાહનવગ્ગો નવમો.

ઉદ્દિટ્ઠા ખો, અય્યાયો, છસટ્ઠિસતા પાચિત્તિયા ધમ્મા. તત્થાય્યાયો પુચ્છામિ – ''કચ્ચિત્થ પરિસુદ્ધા''? દુતિયમ્પિ પુચ્છામિ – ''કચ્ચિત્થ પરિસુદ્ધા''? તતિયમ્પિ પુચ્છામિ – ''કચ્ચિત્થ પરિસુદ્ધા''? પરિસુદ્ધેત્થાય્યાયો, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામીતિ.

ખુદ્દકં સમત્તં.

ભિક્ખુનિવિભઙ્ગે પાચિત્તિયકણ્ડં નિટ્ઠિતં.

૫. પાટિદેસનીયકણ્ડં (ભિક્ખુનીવિભઙ્ગો)

૧. પઠમપાટિદેસનીયસિક્ખાપદં

ઇમે ખો પનાય્યાયો અટ્ઠ પાટિદેસનીયા

ધમ્મા ઉદ્દેસં આગચ્છન્તિ.

૧૨૨૮. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો સપ્પિં વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો સપ્પિં વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જિસ્સન્તિ! કસ્સ સમ્પન્નં ન મનાપં, કસ્સ સાદું ન રુચ્ચતી’’તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખુનિયો તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા…પે॰… તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો સપ્પિં વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જિસ્સન્તી’’તિ…પે॰… સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, છબ્બગ્ગિયા, ભિક્ખુનિયો સપ્પિં વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જન્તીતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો સપ્પિં વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જિસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

‘‘યા પન ભિક્ખુની સપ્પિં વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જેય્ય, પટિદેસેતબ્બં તાય ભિક્ખુનિયા – ‘ગારય્હં, અય્યે, ધમ્મં આપજ્જિં અસપ્પાયં પાટિદેસનીયં, તં પટિદેસેમી’’’તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખુનીનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૧૨૨૯. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો ગિલાના હોન્તિ. ગિલાનપુચ્છિકા ભિક્ખુનિયો ગિલાના ભિક્ખુનિયો એતદવોચું – ‘‘કચ્ચિ, અય્યે, ખમનીયં, કચ્ચિ યાપનીય’’ન્તિ? ‘‘પુબ્બે મયં, અય્યે, સપ્પિં વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જામ, તેન નો ફાસુ હોતિ; ઇદાનિ પન ‘‘ભગવતા પટિક્ખિત્ત’’ન્તિ કુક્કુચ્ચાયન્તા ન વિઞ્ઞાપેમ, તેન નો ન ફાસુ હોતી’’તિ…પે॰… ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું…પે॰… અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ગિલાનાય ભિક્ખુનિયા સપ્પિં વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જિતું . એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૧૨૩૦. ‘‘યા પન ભિક્ખુની અગિલાના સપ્પિં વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જેય્ય, પટિદેસેતબ્બં તાય ભિક્ખુનિયા – ‘ગારય્હં, અય્યે, ધમ્મં આપજ્જિં અસપ્પાયં પાટિદેસનીયં તં પટિદેસેમી’’’તિ.

૧૨૩૧. યા પનાતિ યા યાદિસા…પે॰… **ભિક્ખુની**તિ…પે॰… અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

અગિલાના નામ યસ્સા વિના સપ્પિના ફાસુ હોતિ.

ગિલાના નામ યસ્સા વિના સપ્પિના ન ફાસુ હોતિ.

સપ્પિ નામ ગોસપ્પિ વા અજિકાસપ્પિ વા મહિંસસપ્પિ વા. યેસં મંસં કપ્પતિ તેસં સપ્પિ.

અગિલાના અત્તનો અત્થાય વિઞ્ઞાપેતિ, પયોગે દુક્કટં. પટિલાભેન ‘‘ભુઞ્જિસ્સામી’’તિ પટિગ્ગણ્હાતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અજ્ઝોહારે અજ્ઝોહારે આપત્તિ પાટિદેસનીયસ્સ.

૧૨૩૨. અગિલાના અગિલાનસઞ્ઞા સપ્પિં વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જતિ, આપત્તિ પાટિદેસનીયસ્સ. અગિલાના વેમતિકા સપ્પિં વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જતિ, આપત્તિ પાટિદેસનીયસ્સ. અગિલાના ગિલાનસઞ્ઞા સપ્પિં વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જતિ, આપત્તિ પાટિદેસનીયસ્સ.

ગિલાના અગિલાનસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ગિલાના વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ગિલાના ગિલાનસઞ્ઞા, અનાપત્તિ.

૧૨૩૩. અનાપત્તિ ગિલાનાય, ગિલાના હુત્વા વિઞ્ઞાપેત્વા અગિલાના ભુઞ્જતિ, ગિલાનાય સેસકં ભુઞ્જતિ, ઞાતકાનં પવારિતાનં, અઞ્ઞસ્સત્થાય, અત્તનો ધનેન, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

પઠમપાટિદેસનીયસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

૨. દુતિયાદિપાટિદેસનીયસિક્ખાપદાનિ

૧૨૩૪. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો તેલં વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જન્તિ…પે॰… મધું વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જન્તિ…પે॰… ફાણિતં વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જન્તિ…પે॰… મચ્છં વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જન્તિ…પે॰… મંસં વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જન્તિ…પે॰… ખીરં વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જન્તિ…પે॰… દધિં વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો દધિં વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જિસ્સન્તિ! કસ્સ સમ્પન્નં ન મનાપં, કસ્સ સાદું ન રુચ્ચતી’’તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખુનિયો તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા…પે॰… તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો દધિં વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જિસ્સન્તી’’તિ…પે॰… સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો દધિં વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જન્તીતિ? ‘‘સચ્ચં, ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો દધિં વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જિસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

‘‘યા પન ભિક્ખુની દધિં વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જેય્ય, પટિદેસેતબ્બં તાય ભિક્ખુનિયા – ‘ગારય્હં, અય્યે, ધમ્મં આપજ્જિં અસપ્પાયં પાટિદેસનીયં, તં પટિદેસેમી’’’તિ.

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખુનીનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

૧૨૩૫. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો ગિલાના હોન્તિ. ગિલાનપુચ્છિકા ભિક્ખુનિયો ગિલાના ભિક્ખુનિયો એતદવોચું – ‘‘કચ્ચિ, અય્યે, ખમનીયં, કચ્ચિ યાપનીય’’ન્તિ? ‘‘પુબ્બે મયં, અય્યે, દધિં વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જિમ્હ, તેન નો ફાસુ હોતિ, ઇદાનિ પન ‘‘ભગવતા પટિક્ખિત્ત’’ન્તિ કુક્કુચ્ચાયન્તા ન વિઞ્ઞાપેમ, તેન નો ન ફાસુ હોતી’’તિ…પે॰… ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું…પે॰… અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ગિલાનાય ભિક્ખુનિયા દધિં વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જિતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

૧૨૩૬. ‘‘યા પન ભિક્ખુની અગિલાના (તેલં...પે॰... મધું...પે॰... ફાણિતં...પે॰... મચ્છં...પે॰... મંસં...પે॰... ખીરં...પે॰...) દધિં વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જેય્ય , પટિદેસેતબ્બં તાય ભિક્ખુનિયા – ‘ગારય્હં, અય્યે, ધમ્મં આપજ્જિં અસપ્પાયં પાટિદેસનીયં, તં પટિદેસેમી’’’તિ.

૧૨૩૭. યા પનાતિ યા યાદિસા...પે॰... **ભિક્ખુની**તિ...પે॰... અયં ઇમસ્મિં અત્થે અધિપ્પેતા ભિક્ખુનીતિ.

અગિલાના નામ યસ્સા વિના દધિના ફાસુ હોતિ.

ગિલાના નામ યસ્સા વિના દધિના ન ફાસુ હોતિ.

તેલં નામ તિલતેલં સાસપતેલં મધુકતેલં એરણ્ડતેલં વસાતેલં.

મધુ નામ મક્ખિકામધુ. **ફાણિતં** નામ ઉચ્છુમ્હા નિબ્બત્તં. **મચ્છો** નામ ઓદકો વુચ્ચતિ. **મંસં** નામ યેસં મંસં કપ્પતિ તેસં મંસં. **ખીરં** નામ ગોખીરં વા અજિકાખીરં વા મહિંસખીરં વા યેસં મંસં કપ્પતિ તેસં ખીરં. **દધિ** નામ તેસઞ્ઞેવ દધિ.

અગિલાના અત્તનો અત્થાય વિઞ્ઞાપેતિ, પયોગે દુક્કટં. પટિલાભેન ભુઞ્જિસ્સામીતિ પટિગ્ગણ્હાતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અજ્ઝોહારે અજ્ઝોહારે આપત્તિ પાટિદેસનીયસ્સ.

૧૨૩૮. અગિલાના અગિલાનસઞ્ઞા દધિં વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જતિ, આપત્તિ પાટિદેસનીયસ્સ . અગિલાના વેમતિકા દધિં વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જતિ, આપત્તિ પાટિદેસનીયસ્સ. અગિલાના ગિલાનસઞ્ઞા દધિં વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જતિ, આપત્તિ પાટિદેસનીયસ્સ.

ગિલાના અગિલાનસઞ્ઞા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ગિલાના વેમતિકા, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ગિલાના ગિલાનસઞ્ઞા અનાપત્તિ.

૧૨૩૯. અનાપત્તિ ગિલાનાય, ગિલાના હુત્વા વિઞ્ઞાપેત્વા અગિલાના ભુઞ્જતિ, ગિલાનાય સેસકં ભુઞ્જતિ, ઞાતકાનં પવારિતાનં, અઞ્ઞસ્સત્થાય, અત્તનો ધનેન, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

અટ્ઠમપાટિદેસનીયસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

ઉદ્દિટ્ઠા ખો, અય્યાયો, અટ્ઠ પાટિદેસનીયા ધમ્મા. તત્થાય્યાયો પુચ્છામિ – ‘‘કચ્ચિત્થ પરિસુદ્ધા’’? દુતિયમ્પિ પુચ્છામિ – ‘‘કચ્ચિત્થ પરિસુદ્ધા’’? તતિયમ્પિ પુચ્છામિ – ‘‘કચ્ચિત્થ પરિસુદ્ધા’’? પરિસુદ્ધેત્થાય્યાયો, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામીતિ.

ભિક્ખુનિવિભઙ્ગે પાટિદેસનીયકણ્ડં નિટ્ઠિતં.

૬. સેખિયકણ્ડં (ભિક્ખુનીવિભઙ્ગો)

૧. પરિમણ્ડલવગ્ગો

ઇમે ખો પનાય્યાયો સેખિયા

ધમ્મા ઉદ્દેસં આગચ્છન્તિ.

૧૨૪૦. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો પુરતોપિ પચ્છતોપિ ઓલમ્બેન્તી નિવાસેન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો પુરતોપિ પચ્છતોપિ ઓલમ્બેન્તી નિવાસેસ્સન્તિ, સેય્યથાપિ ગિહિનિયો કામભોગિનિયો''તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખુનિયો તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો પુરતોપિ પચ્છતોપિ ઓલમ્બેન્તી નિવાસેસ્સન્તી''તિ...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો પુરતોપિ પચ્છતોપિ ઓલમ્બેન્તી નિવાસેન્તીતિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો પુરતોપિ પચ્છતોપિ ઓલમ્બેન્તી નિવાસેસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

''**પરિમણ્ડલં નિવાસેસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**''તિ.

પરિમણ્ડલં નિવાસેતબ્બં નાભિમણ્ડલં જાણુમણ્ડલં પટિચ્છાદેન્તિયા. યા અનાદરિયં પટિચ્ચ પુરતો વા પચ્છતો વા ઓલમ્બેન્તી નિવાસેતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ, અસ્સતિયા, અજાનન્તિયા, ગિલાનાય, આપદાસુ, ઉમ્મત્તિકાય, આદિકમ્મિકાયાતિ...પે॰... (સંખિત્તં).

૭. પાદુકવગ્ગો

૧૨૪૧. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો ઉદકે ઉચ્ચારમ્પિ પસ્સાવમ્પિ ખેળમ્પિ કરોન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો ઉદકે ઉચ્ચારમ્પિ પસ્સાવમ્પિ ખેળમ્પિ કરિસ્સન્તિ, સેય્યથાપિ ગિહિનિયો કામભોગિનિયો''તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખુનિયો તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા, તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો ઉદકે ઉચ્ચારમ્પિ પસ્સાવમ્પિ ખેળમ્પિ કરિસ્સન્તી''તિ! અથ ખો ભિક્ખુનિયો ભિક્ખૂનં એતમત્થં આરોચેસું. ભિક્ખૂ [યે તે ભિક્ખૂ...પે॰... (?)] ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. અથ ખો ભગવા...પે॰... ભિક્ખૂ પટિપુચ્છિ – ''સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો ઉદકે ઉચ્ચારમ્પિ પસ્સાવમ્પિ ખેળમ્પિ કરોન્તી''તિ? ''સચ્ચં, ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો ઉદકે ઉચ્ચારમ્પિ પસ્સાવમ્પિ

ખેળમ્પિ કરિસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

‘‘**ન ઉદકે ઉચ્ચારં વા પસ્સાવં વા ખેળં વા કરિસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**’’તિ .

એવઞ્ચિદં ભગવતા ભિક્ખુનીનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં હોતિ.

તેન ખો પન સમયેન ગિલાના ભિક્ખુનિયો ઉદકે ઉચ્ચારમ્પિ પસ્સાવમ્પિ ખેળમ્પિ કાતું કુક્કુચ્ચાયન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું…પે॰… અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ગિલાનાય ભિક્ખુનિયા ઉદકે ઉચ્ચારમ્પિ પસ્સાવમ્પિ ખેળમ્પિ કાતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયો ઇમં સિક્ખાપદં ઉદ્દિસન્તુ –

‘‘**ન ઉદકે અગિલાના ઉચ્ચારં વા પસ્સાવં વા ખેળં વા કરિસ્સામીતિ સિક્ખા કરણીયા**’’તિ.

ન ઉદકે અગિલાનાય ઉચ્ચારો વા પસ્સાવો વા ખેળો વા કાતબ્બો. યા અનાદરિયં પટિચ્ચ ઉદકે અગિલાના ઉચ્ચારં વા પસ્સાવં વા ખેળં વા કરોતિ, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

અનાપત્તિ અસઞ્ચિચ્ચ, અસ્સતિયા, અજાનન્તિયા, ગિલાનાય, થલે કતો ઉદકં ઓત્થરતિ, આપદાસુ, ઉમ્મત્તિકાય, ખિત્તચિત્તાય, વેદનાટ્ટાય, આદિકમ્મિકાયાતિ.

પન્નરસમસિક્ખાપદં નિટ્ઠિતં.

પાદુકવગ્ગો સત્તમો.

ઉદ્દિટ્ઠા ખો, અય્યાયો, સેખિયા ધમ્મા. તત્થાય્યાયો પુચ્છામિ – ‘‘કચ્ચિત્થ પરિસુદ્ધા’’? દુતિયમ્પિ પુચ્છામિ – ‘‘કચ્ચિત્થ પરિસુદ્ધા’’? તતિયમ્પિ પુચ્છામિ – ‘‘કચ્ચિત્થ પરિસુદ્ધા’’? પરિસુદ્ધેત્થાય્યાયો, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામીતિ.

સેખિયકણ્ડં નિટ્ઠિતં.

૭. અધિકરણસમથા (ભિક્ખુનીવિભઙ્ગો)

ઇમે ખો પનાય્યાયો સત્ત અધિકરણસમથા

ધમ્મા ઉદ્દેસં આગચ્છન્તિ.

૧૨૪૨. ઉપ્પન્નુપ્પન્નાનં અધિકરણાનં સમથાય વૂપસમાય સમ્મુખાવિનયો દાતબ્બો, સતિવિનયો દાતબ્બો, અમૂળ્હવિનયો દાતબ્બો, પટિઞ્ઞાય કારેતબ્બં, યેભુય્યસિકા, તસ્સપાપિયસિકા, તિણવત્થારકોતિ.

ઉદ્દિટ્ઠા ખો, અય્યાયો, સત્ત અધિકરણસમથા ધમ્મા. તત્થાય્યાયો પુચ્છામિ – ''કચ્ચિત્થ પરિસુદ્ધા''? દુતિયમ્પિ પુચ્છામિ – ''કચ્ચિત્થ પરિસુદ્ધા''? તતિયમ્પિ પુચ્છામિ – ''કચ્ચિત્થ પરિસુદ્ધા''? પરિસુદ્ધેત્થાય્યાયો, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામીતિ.

અધિકરણસમથા નિટ્ઠિતા.

ઉદ્દિટ્ઠં ખો, અય્યાયો, નિદાનં. ઉદ્દિટ્ઠા અટ્ઠ પારાજિકા ધમ્મા. ઉદ્દિટ્ઠા સત્તરસ સઙ્ઘાદિસેસા ધમ્મા. ઉદ્દિટ્ઠા તિંસ નિસ્સગ્ગિયા પાચિત્તિયા ધમ્મા. ઉદ્દિટ્ઠા છસટ્ઠિસતા પાચિત્તિયા ધમ્મા. ઉદ્દિટ્ઠા અટ્ઠ પાટિદેસનીયા ધમ્મા. ઉદ્દિટ્ઠા સેખિયા ધમ્મા. ઉદ્દિટ્ઠા સત્ત અધિકરણસમથા ધમ્મા. એત્તકં તસ્સ ભગવતો સુત્તાગતં સુત્તપરિયાપન્નં અન્વદ્ધમાસં ઉદ્દેસં આગચ્છતિ. તત્થ સબ્બાહેવ સમગ્ગાહિ સમ્મોદમાનાહિ અવિવદમાનાહિ સિક્ખિતબ્બન્તિ.

ભિક્ખુનિવિભઙ્ગો નિટ્ઠિતો.

પાચિત્તિયપાળિ નિટ્ઠિતા.